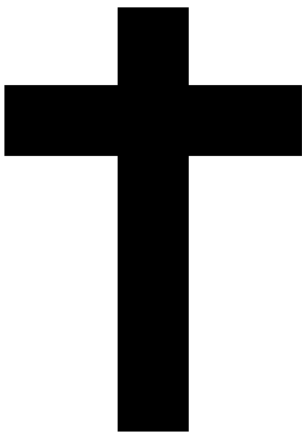

Diza'quë shtë Dios
con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)

Diza'quē shtë Dios con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	58
San Lucas	93
San Juan	153
Hechos	198
Romanos	254
1 Corintios	277
2 Corintios	300
Gálatas	315
Efesios	324
Filipenses	332
Colosenses	338
1 Tesalonicenses	344
2 Tesalonicenses	350
1 Timoteo	353
2 Timoteo	360
Tito	365
Filemón	368
Hebreos	370
Santiago	388
1 San Pedro	394
2 San Pedro	401
1 San Juan	405
2 San Juan	411
3 San Juan	412
San Judas	413
Apocalipsis	415

Diza'quë según San Mateo

Ra shtadë guëlü Jesús (Lc. 3.23-38)

¹ Ndë'ë na listë shtë ra shtadë guëlü Jesucristo. Guc më llëbni David nu guc më llëbni Abraham.

² Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lë'i' gúqui' shtadë Judá con ra bëchi'. ³ Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulë Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram. ⁴ Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'ë Naasón gúqui' shtadë Salmón. ⁵ Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isaí. ⁶ Isaí guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tégulë Urías.

⁷ Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'ë Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'ë Abías guc shtadë Asa. ⁸ Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías. ⁹ Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acaz. Hia na gubani Acaz gúqui' shtadë Esequías. ¹⁰ Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías. ¹¹ Josías guc shtadë Jeconías nu con ra bëchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'ë ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹² Despuësë de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel. ¹³ Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor. ¹⁴ Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud. ¹⁵ Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob. ¹⁶ Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lë'i' guc shni'a Jesús. Jesús nâpi' stubi lë, Cristo.

¹⁷ Manë'ë ni naescritë ndë'ë chidá generaciön, mënë naná shtadë guëlü Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'ë lë shtadë guëlü Jesús naná guc stubi chidá generaciön entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'ë lë shtë mënë naná stubi chidá generaciön, ra naguquërelde dizdë tiempë gua rai' Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

Bëdchini Jesús lu guë'dchiliu (Lc. 2.1-7)

¹⁸ Zndë'ë guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nâpi' comprumisi parë guëtsë'ai' con José. Antsë de quë guëquërelde rai' juntë, hia lë'ë María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espíritu Santo. ¹⁹ José, tse'lë María, na tubi nguiu za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'ë María sin quë adë niac bë'adi'i ra mënë parë adë guërü'udi'i shtu shtë María. ²⁰ Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú nu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'il gúnël recibir María cumë ziquë tsé'lël purquë lë'ë shíni' zé'di' por pudërë shtë Espíritu Santo. ²¹ Lë'ë María gâpi' tubi shíni' nu guë'ulë me'dë Jesús. Zni guë'ulë me'dë purquë lë'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²² Grëtë' ndë'ë guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i Dadë Dios lu muzë nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ëi':

²³ Lë'ë lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguërulë Emanuel. Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'ë hia'a.

²⁴ Iurë lë'ë José gubani lu mbëca'ldë, bë'ni' tal cumë guni'i ianglë lúhi'. Bë'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'. ²⁵ Perë adë guquëréldëdi'i rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'ë shini María bédchini lu guë'dchiliu. Iurni bédë'ë José lë me'dë; bërulëhi' Jesús.

2

Bidë guëná rëy mago lë'ë niñi

¹ Iurë Jesús gulë guë'dchi Belén, tubi guë'dchi shtë Judea, lë'ë Herodes na rëy naquëgnibë'a guëdubi lugar ni. Iurni bédchini ra rëy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dë rai' de nezë guia'a zitu. ² Guna'bë di'dzë ra mënë ni:

—¿Ca gulë rëy shtë ra më israelitë? purquë nezë guia'a guná na'a lu mbelëgui'i shtëhi'; por ni zë'pë na'a parë guëdë'në na'a adorar lë'ë'.

³ Iurë lë'ë rëy Herodes bini ra di'dzë ni, adë bédzëlëdi'i pë gúnëll; adë gurëdchídi'i ldu'ull. Nu grëtë' mënë shtë Jerusalén guzac rall zni. ⁴ Iurni lë'ë rëy guna'bë grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu grë ra narlua'a lëy nabëquë'ë Moisés entrë ra mënë israelitë. Guna'bë di'dzë rëy:

—¿Ca galë Cristo?

⁵ Lë'ë rall bëquebi:

—Guëdchini Cristo Belén shp³ Judea purquë zni bëquë'ë tubi muzë shtë Dios guahietë. Naescritë zndë'ë:

⁶ Lë'ël Belén, guë'dchi shtë Judá.

Nal tubi guë'dchi mitu'në perë nídi'i stubi guë'dchi más importantë quë lë'ël entrë ra guë'dchi shtë Judá naná importantë.

De lë'ël guëdchini tubi më ru'bë nagapë grëtë' shmëna.

⁷ Iurni lë'ë Herodes guna'bë lë'ë rëy mago guitsë guitsë. Nu guna'bë di'dzëll tubi timpë namás ecsactë guc bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'. ⁸ Iurni guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulë tsagná ndë nu gulë tsagna'bë di'dzë za'quë za'quë shcuendë me'dë. Iurë lë'ë të guëdzëlë të me'dë, iurni gulë bë'në visi na purquë rac shtua'a tsaguëna adorar lë'ë'.

⁹ Gualú bini ra mago shti'dzë rëy, iurni zia'a rai'. Lë'ë mbelëgui'i naguná rai' nezë guia'a, zia'asë delantë lu rai' hashtë por fin lë'ë mbelëgui'i guzudchí lugar catë nanú me'dë. ¹⁰ Iurë lë'ë mago guná lu mbelëgui'i guzudchí, nalë bëquitë ldu'u rai' con lëgrë ru'bë la'ni ldu'u rai'. ¹¹ Iurë guatë rai' la'ni hiu'u, guná rai' lu me'dë nu María, shni'a me'dë. Iurni bészullibi ra rëy; bë'në rai' adorar lë'ë me'dë. Lueguë bësha'lë rai' cajë nanua'a rai' parë bészëlaa'dchi rai' orë, gushialë nu mirra. ¹² Despuësë guni'i shca'ldë rai' lu mbëca'ldë de quë guëabridi'i rai' lu rëy Herodes. Bëabri rai' ladzë rai' perë hia por stubi nezë.

Zia'a shtadë Jesús parë Egipto

¹³ Despuësë de zëagzë ra mago, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José nu repi ianglë:

—Guashtë; guëdëchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë. Gulë gua nasesë guë'dchi shtë Egipto të ndë guëquërelde të hashtë iurë lë'ë na guënia'a guëabri të ladzë të purquë lë'ë rëy Herodes tsatílill lë'ë me'dë parë gati me'dë.

¹⁴ Iurní guashtë José; bër'u'unú rai' me'dë la'ni gue'lë parë Egipto. ¹⁵ Nga'li guquërelde rai' hashtë iurë lë'ë rëy Herodes guti. Zni' guc cumplir lo quë naguni'i Dios por di'dzë nabëquë'të muzë shtë më guahietë. Guni'i': "Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia".

Herodes gunibë'a gati ra llguë'në

¹⁶ Iurë lë'ë Herodes bédë'ë cuendë de quë lë'ë ra mago guluguë rall lë'ë rëy, iurní nalë bédchini llanë la'ni ldu'ull. Nu gunibë'all gati grë ra ngulë'në nanapë chupë izë parë guetë naquërelde Belén, con ra me'dë nananú guëdubi alreduerë lugar ni. Zni bënë rëy segùn tiempë ecsactë naguni'i ra mago bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'. ¹⁷ Zni guc cumplir lo quë naescritë por Jeremías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Bini tubi bë ru'bë; grëtë' ra na'a naquërelde regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'.

Raquel rú'ni' por shíni' perë adë nídi'i mudë parë chu gunë consolar lë'ë rai' purquë grëtë' ra me'dë gunitilú rai'.

¹⁹ Perë despuësë guti Herodes, lë'ë ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José catë quërelde rai' Egipto nu repi ianglë:

²⁰ —Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë të guëabrá të naciuni Israel stubi. Hia lë'ë mënë naguc shtu'u quini lë'ë me'dë, guti rall.

²¹ Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dë con shni'a me'dë parë regiuni Israel.

²² Iurë José bini de quë Arquelao quëgnibë'a Judea shlugar shtádëll Herodes, bédzëbë José niáhi' ndë, perë lu mbëca'ldë gua tubi visi de quë guëgzëhi' regiuni shtë Galilea. ²³ Iurë bédchini rai' nga'li, iurní guquërelde rai' guë'dchi Nazaret. Zndë guzac parë guc cumplir lo quë naguni'i ra muzë shtë Dios guahietë: "Guërlë më Nazareno".

3

Lo quë naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Tiempë dzë ni Juan Bautista bédchini Judea hashtë tubi shlatë catë adë quërelde'di' mënë. Quëadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios; ² guni'i':

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia lë'ë iurë bëga'a parë guëribë'a Dios shmënë më.

³ Lë'ë Juan na el quë naguni'i Isaías, muzë shtë Dios. Bëquë'ëi' shti'dzë Dios manërë rë':

Guini të tubi bë shtë tubi mënë narni'i fuertë lu tubi shlatë ru'bë: "Gulë bë'në preparar nezë shtë'në Dadë.

Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë.

Gulë gubani tubi vidë za'quë."

⁴ Lari shtë Juan nactsá'uhin con guitsë ladi camellë. Hia cinturón shtëni' na tubi gui'di, nu dau shtëni' guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë lachi. ⁵ Iurní gli gli rdchini ra mënë shtë ciudá Jerusalén con ra mënë shtë guë'dchi shtë Judea con ra naquërelde lugar guëlladchi Jordán; rdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Juan. ⁶ Iurë lë'ë ra mënë rshubë duldë rall duldë shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë lë'ë rall la'ni guë'gu Jordán.

⁷ Perë iurë guná Juan cantidia mënë religiusë fariseo nu saduceo, bédchini rall parë chubë nisë rall; guni'i' Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ¿chull bëtsëbë lë'ë të? ¿Pëzielú dani'i rllu'në të parë guëca'chilú të lu cashtigu dushë nanapë quë guëdchini? ⁸ Gulë bë'në obrë za'quë parë guëná mënë de quë guc cambi mudë nabani të, de quë bëabrá

ldu'u të con Dios. ⁹ Nu adë rní'idi'i të la'ni ldu'u të gunë më perdunë lë'ë të sulë purquë na të llëbni Abraham. Rnia'a lu të si talë adë gúnëdi'i më recibir lë'ë të, napë më pudërë parë gunë më llëbni Abraham de guë'ë rë'. ¹⁰ Gunë më cashtigu ra mënë mal ziquë lë'ë guübëaguë hia na listë parë guëchuguin hiaguë. Grëtë' ra hiaguë nadë rnë'edi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i. ¹¹ Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të con nisë parë guëlua'a de quë bënë nadzë'ë të mudë nanabani të, perë el quë naze'dë despuësë de na, më ni guëzunëhi' ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të. Guëshe'ldë më Espíritu Santo ziquë be'lë të parë gac të limpi. Më ni napë más pudërë quë na; adë rúnëdi'i tucara ni siquierë guahia rachi shtënë më. ¹² Gunë më separar ra mënë mal entrë mënë za'quë. Hia lë'ë më napreparadë con palë guia'a më të parë guëzunë më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë riutsá'uhin perë grëtë' gui'lli tsequi lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë réaldëdi'in.

Bëriubë nisë Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Iurní Jesús bédchini de Galilea hashtë rua' guë'gu Jordán catë nanú Juan të parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë më. ¹⁴ Primërë adë nēdi'i Juan; répi' lu Jesús: —Runë tucara chubë nisa por lë'ël perë lë'ël ze'dë lua.

¹⁵ Perë Jesús guni'i:

—Bëne'e sí iurne' purquë zni gac të parë guëdë'na'a cumplir grë cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lë'ë Juan gunë ¹⁶ nu bëchu'bë nísí' lë'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nísí', lueguë bërú'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lugar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espíritu Santo shtë Dios; bédchini' ziquë tubi palumë. Gulezënúhi' lë'ë Jesús. ¹⁷ Iurní bini më tubi bë, tubi voz nabëru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalë rac shtua'a lë'i'. Nalë rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

4

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Lueguë lë'ë Espíritu Santo guanú lë'ë Jesús lu tubi lumë shtatë catë nídi'i mënë të guëtë'dë mëdzabë prëbë nihunë më cuntrë voluntá shtë Dios.

² Guquërelde më nga'li sin adë gudáudi'i më durantë cuarenta dzë nu cuarenta gue'lë. Despuësë bédchini galërldia'në ldu'u më. ³ Bédchini naná rsiguë; guabí'guëll lu më. Guní'ill:

—Si talë de verdá nal shini Dios, gunibë'a guë'ë rë' parë guëaquin guëtështildi gaul.

⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: “Lëdë niá'asëdi'i guëtështildi guëbani nguiu sino por grë di'dzë narni'i Dios”.

⁵ Iurní lë'ë mëdzabë bia'a lë'ë më ciudá Jerusalén. Güe'pinull lë'ë më guëc iádu'u tubi partë más guia'a. ⁶ Iurní répill:

—Si talë gualdí rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'ël hashtë lu guiu'u purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guëñibë'a lë'ë ra ianglë të parë gapë rai' lë'ël nu guëldisë rai' lë'ël con guia'a rai' të parë ni tubi guë'ë gunënedi'i guëa'l.

⁷ Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Adë rtë'dëdi'il prëbë Dios, Shtadë të. Adë rúnëdi'il obligar lë'i'.”

⁸ Nu lë'ë mëdzabë bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë, nu bëlua'a mëdzabë grë ra naciuni con lujë shtë rahin ziquë grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu; ⁹ guni'ill lu Jesús:

—Na guënhia grëtë' ndë'ë cá'al si talë guëzullibil lua, gúnël adorar na.

¹⁰ Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras rni'i: “Sulë Dios Shtadë të gúnël adorar. Sulë lë'ë më guëzu'bë diáguël shtë'dzi'.”

¹¹ Iurní mëdzabë bësa'në Jesús. Lueguë bëdchini ra ianglë. Bë'në rai' sirvë lu Jesús.

Jesús guzublú guëluá'ai' ra mënë shtë Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹² Iurë Jesús bini de quë Juan nanú lachigui'bë, iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea. ¹³ Perë adë bëa'nëdi'i më Nazaret sino quë guagla'guë më guquërelde më Capernaum, tubi guë'dchi naquë guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë shtë regiuni Zabalón nu Neftalí. ¹⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë; lëhi' Isaias. Naescritë zndë'ë:

¹⁵ Guë'dchi Zabalón nu Neftalí, nezë naquë rua' nisë ru'bë ladë cu' guia'a shtë guë'gu Jordán, partë más zitu shtë Galilea catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë.

¹⁶ Ra mënë narëta' ndë, guquërelde rall lu nacahi perë guná rall tubi llni ru'bë. Ra mënë naquërelde regiuni catë nanú shcaa' shtë galguti, nga'li bianí tubi llni ru'bë guná rall.

¹⁷ Dizdë iurní Jesús guzublú bë'në më predicar diza'quë nu guni'i më:

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabaní të purquë hia bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios lë'ë të.

Jesús guna'bë tapë nguui, gac rai' shmënë më

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jesús ziaгла'guë më nezë rua' nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më chupë nguui narë nga'li, tubi na Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguui lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai' pescadurë. Quëgladaguë rai' guë'shu la'ni nisë. ¹⁹ Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna lë'ë të pescadurë shtë ra nguui; gue'dënu të mënë lua.

²⁰ Mizmë iurní bësa'në rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

²¹ Zia'a Jesús más delantë; guná më lu chupë bëchi ra më narëta', Jacobo nu Juan, shini Zebedeo. Nanú rai' la'ni barcu. Zúbëga'a rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús lë'ë rai'. ²² Mizmë iurní bësëa'nëga rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Lc. 6.17-19)

²³ Jesús ziaгла'guë më guëdubi Galilea. Quëglua'a më ra mënë la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi catë bëdchini më. Quëadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsutë mënë lugar catë rni'bë'a Dios. Nu runë më rumëdi grëtë' clasë galguidzë nanapë ra mënë. Bënëac më ra narac llu'u. ²⁴ Bërë'tsë di'dzë naquëhunë Jesús hashtë guëdubi regiuni shtë Siria. Bëdchininú ra mënë grëtë' naquëzac zi lu galguidzë nu ra naquëhunë sufrir dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini ra, nu ra narac galguidzë llunguë. Jesús bënëac

ra mënë ni. ²⁵ Nalë zihani mënë guanaldë rall lë'ë më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni Judea nu ra naquërelde stubi tëchi guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë Jesús.

5

Libanë shtë Jesús (Lc. 6.20-23)

¹ Iurë Jesús guná lu ra mënë zihani, güe'pi më lu lumë shtë dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini gusë'dë më bédéa rai' rdondë rai' catë zúbëga'a më.

² Jesús guzublú caglúa'a më zndë'ë:

³ —Dichusë ra mënë narac bè'a nanú nicidá gac rall limpi la'ni ldu'u rall, pues tsuté rai' catë rribë'a Dios.

⁴ 'Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtë'në rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

⁵ 'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guë'dchiliu catë guëd'ë Dios ca'a rall, guëquërelde rall.

⁶ 'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchí ldu'u rall por lë'ë më.

⁷ 'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zni rga'a ldu'u më lë'ë rall.

⁸ 'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guená rall lu Dios.

⁹ 'Dichusë ra mënë nargutë en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

¹⁰ 'Dichusë ra mënë narzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsuté rall catë rribë'a më.

¹¹ 'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunaldë mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna. ¹² Mizmë manërë shtadë guëlú të guzunaldë rall muzë shtë Dios naguquërelde más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'e.

Na të ziquë zedë nu llni (Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)

¹³ 'Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guë'dchiliu rë' të parë adë rshínidi'iru'u mënë. Si talë zedë guëdchíguëdi'i, ¿lla gunë nguui të guëabrí sabor shtë zedë? Hia adë rlluí'idi'in sino parë quë guëzebin nu parë guëlú mënë guëquin.

¹⁴ 'Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Tubi ciudá nazúbëga'a guëc tubi dani, adë gáquëdi'i guëca'chiluhin. Adë rca'chi ldu'udi'il lu mënë llni nanápël. ¹⁵ Adë gáquëdi'i subë llni la'ni tubi tēpë; más bien zubin guia'a të parë guëzianí të guená mënë nananú la'ni hiu'u. ¹⁶ Zni zac lë'ë të, gulë bë'në ziquë llni narabtsë'ë delantë lu ra mënë të parë guená mënë cusë za'quë nacanihunë të; iurní ra mënë gunë rall alabar Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

¹⁷ 'Adë rúnëdi'i të llgabë zelda lu guë'dchiliu parë guëdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guëdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zëldëdia'a parë guëdë'ëhia fin sino parë guëluá'ahia pë rún cuintenë shti'dzë rai'. ¹⁸ Purquë guldía rnia'a lu të, mientras nanú gube'e nu guë'dchiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letrë ni partë mitu'në shtë lëy, adë gunë fáltëdi'in. Grëtë' napë quë gac cumplirin. ¹⁹ Por

ni grëtë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunquë más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizmä zni, pues runë tucarë gáquëll më nalasáquëdi'i catë rribë'a Dios. Perë grëtë' el quë narzu'bë diaguë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más më lasac lugar catë rribë'a Dios. ²⁰ Na rnia'a lu të, si talë adë nádi'i conductë shtënë të más naza'quë quë conductë shtë ra mënë religiosë fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsütëdi'i të catë rribë'a Dios.

Caglua'a më lla na llanë
(Lc. 12.57-59)

²¹ 'Lë'të të bini të ra shtadë guëlü hia'a guni'i rai: "Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues napë quë gac juzgar mënë ni". ²² Perë na rnia'a lu të, grëtë' el quë naná rldë lu sáhi', nápëll culpë lu nangunë juzguë. El quë narushtía lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú peligrë tsall lu gui'i shtë gabildi.

²³ 'Zni si talë lë'ël rac shtú'ul guëdë'ël ofrendë lu bëcu'guë nu nga'li rëagná ldú'ul de quë bëldënu'ul sa'l, ²⁴ bësëa'në ofrendë shtënë cu' bëcu'guë; iurní guagná bëchil të parë tsu en paz con lë'ëll; iurní sí, zac guëabril lu bëcu'guë të parë guëdë'ël ofrendë lu Dios. ²⁵ Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ël, iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë lueguë të parë adë gúnëdi'i mënë intriegu lë'ël lu juësi, purquë iurní juësi gúnëll intriegu lë'ël lu ra soliar të parë guëdaguë rall lë'ël lachigui'bë. ²⁶ Guldía rnia'a, nga'li guërú'udi'il hashtë quíllil lúltimë centavë nanazé'bil.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adulteri

²⁷ 'Lë'të të bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë". ²⁸ Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'lëll, hia bë'në mënë ni duldë adulteri la'ni ldú'ull. ²⁹ Si talë slul ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, gulú slul të parë guërú'ldëlin zitu. Más mejurë guëniti tubi slul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shtënëll la'ni gabildi. ³⁰ Si tubi guiá'al ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, bëchuguë guiá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guënitil tubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdúbidi'i cuerpë shtënëll tsal la'ni gabildi.

Jesús bëlua'a schcuendë divurci
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹ 'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: "Grëtë' el quë narlë tse'lë, napë quë guëdë'ë nguui tubi cartë shtë divurci ca'a tsé'li". ³² Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguui divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësinill lë'ë tsé'lëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorciadë pues hia bë'nëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divurci, si talë bëdzëlnëll stubi nguui.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

³³ 'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlü hia'a: "Jamás adë guësá'nëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios". ³⁴ Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios. ³⁵ Adë rúnëdi'i të jurar por guë'dchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más. ³⁶ Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guëquëll purquë adë gáquëdi'i gúnëll gan gac tubi guitsë guëquëll naquichi u nagasë, ni tubi

guíts'è'në. ³⁷ Nadë más gulë guni'i: "Aha!" u "Aquëdi'i" purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

*Si talë chu cubë tubi ladë lul bädë'ë stubi ladë
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ 'Lë'ë të bini të de quë guni'i më'në guahietë: "Gulú slu sa'l, el quë nagulú slul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'!". ³⁹ Perë na rnia'a, adë rzutí'pédi'il lu ra hiümrë mal; al contrari si talë chu cubë tubi ladë lul, bädë'ë stubi ladë. ⁴⁰ Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'u'll guëdchisul manguë shtënël, bädë'ë manguë shtënël con shabë guítsël të gua'a më'në ni. ⁴¹ Si talë chu gunë obligar lé'ël guá'al tubi bultë tubi kilómetro, bia'ain chupë kilómetro. ⁴² Cualquier tubi naquëgna'bë tubi préshtë, bädë'ëin nu adë rdchigrëdi'il nezë téchil sino bädë'ë lo quë narac shtu'u më'në.

*Gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ 'Nu zac bini të lo quë naguni'i më'në antsë: "Gac shtú'ul amigu shtënël perë guëná tushël lu ra enemigu shtënël". ⁴⁴ Perë na rnia'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunaldë lë'ë të. ⁴⁵ Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'ë më rshë'ldë më l'ni ngubidzë parë grëtë' më'në, parë më'në mal nu më'në za'quë. Lë'ë më ldaguë më guiu parë ra më'në naná tubldí shcuëndi' nu parë ra më'në naná'di' tubldí shcuëndi' lu Dios. ⁴⁶ Si talë lë'ë të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lé'ël çpëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall. ⁴⁷ Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra më'në bëchi sa' të çpë bien canihúnël? Pues ra naná guënëdi'i Dios runë rall saludar sa' rall. ⁴⁸ Gulë bë'në cumplir con grë më'në; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

6

Ra obrë za'quë

¹ 'Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra më'në nadë más parë guëná më'në lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guënë'edi'i më premi ca'a të. ² Por ni lë'ë të iurë rdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guëná më'në; adë gúnëdi'il ziquë më'në falsë, ziquë runë ra më'në naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. La'ni ra iádu'u shtënë rall nu nezë rdë'ë rall gu'në të parë rna ra më'në, parë guëni'i za'quë ra më'në de lë'ë rall. Perë guldía rnia'a lu të, hia napë rall labansë shtë më'në naná lúniquë premi nagunë rall recibir. ³⁻⁴ Perë iurë lë'ë të guëdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'ë Shtadël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'ë më guëne'e më tubi premi cá'al.

*Jesús bëlua'a lla guadi'dzënu më'në Dios
(Lc. 11.2-4)*

⁵ 'Iurë lë'ë të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra më'në naná falsë. Rquitë ldu'u rall gunë rall orar të guëná më'në lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guëná ra më'në lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nagunë rall recibir. ⁶ Perë iurë lë'ë të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurni bë'në orar; guni'i lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'ë më con lé'ël.

Rac bë'a më lo quë nanú la'ni ldú'ul; iurní Shtádël naquëbezë gube'e guëne'e më lo quë naquëgná'bël.

⁷ Turë gúnël orar, adë rúnëdi'i të oraciuni zihani vuelhtë ziquë runë ra mënë nanádi'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë. ⁸ Adë rúnëdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bë'a më grë lo quë narqui'ni të antsë guëna'bë të lúhi'. ⁹ Por ni rnìa'a lu të, gulë bë'në orar lu më zndë'ë:

Dios, nal Shtadë na'a naquëbezë gube'e.

Rac shtu'u na'a gunë grë mënë alabar lë'ël de verdá.

¹⁰ Rac shtu'u na'a guë nibé'al grë mënë, sullibi rall lul.

Ziquë quëhunë ra ianglë cumplir voluntá shtënël lu gube'e, rac shtu'u na'a grë mënë narëta' lu guë'dchiliu, gunë rall cumplir lo quë narac shtú'ul.

¹¹ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹² Bë'në perdunë duldë shtë na'a; zni lë'ë na'a rdë'në na'a perdunë duldë narunë ra mënë cuntrë lë'ë na'a.

¹³ Adë rdë'ëdi'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë na'a të ldáguëdi'i na'a lu duldë.

[Purquë lë'ël rribé'al gube'e nu lë'ël nápël grë dereché nu llëru'bë na pudërë shtënël.

Nápëdi'il fin. Amén.]

¹⁴ 'Si talë lë'ë të gunë të perdunë ra mal nabë'në mënë cuntrë lë'ë të, zni zac Dadë naquëbezë gube'e gunë më perdunë lë'ë të. ¹⁵ Perë si talë adë nëdi'i të gunë të perdunë sa' të duldë narúnëll cuntrë lë'ë të, tampuquë Dadë naquëbezë gube'e gúnëdi'i më perdunë duldë shtë të.

Jesús bëlua'a lla gunë mënë ayunë

¹⁶ Turë lë'ë të gunë të ayunë, adë rëá'nëdi'i të tristë cumë ziquë runë ra mënë naná falsë purquë lë'ë rall rzu rall tristë; runë rall seri no más parë guëná ra mënë de quë quëhunë rall ayunë. Guldía rnìa'a lu të, hia napë rall grë lo quë nagunë rall recibir ziquë premi. ¹⁷ Perë lë'ë të iurë gunë të ayunë, gulë tsu nalëgrë; gulë bëzunë lë'ë të bien bien ¹⁸ të parë iurë guëná mënë lul, adë guëdë'ëdi'i mënë cuendë de quë lë'ël quëhúnël ayunë. Nadë más sulë lë'ë Dadë Dios naquëbezë gube'e, më ni rna lo quë naquëhúnël. Lë'ë më napë më cuendë nu gunë më honrar lë'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ Adë rúnëdi'i të muntuni zihani cusë lu guë'dchiliu catë lë'ë ra mbichuguë rzalú ma grëtë' ra cusë, catë rna'zi tën gui'bë nu rllinin; nu riutë nguba'në parë rbaa'nëll ra cusë. ²⁰ Más bien gulë bë'në muntuni tesurë lu gube'e catë adë nídi'i ra mbichuguë nu adë guëzalúdi'i mahin, catë adë rná'zidi'i tën gui'bë. Ra nguba'në adë riutëdi'i rall nga'li parë cuanë rall. ²¹ Catë nacuettsa'u tesurë shtënël, ndë rac shtú'ul guëbánil.

Slu hia'a na ziquë lámpara

(Lc. 11.34-36)

²² 'Si talë rdë'ël sí parë guë nibé'a Dios lë'ël, na ziquë slul naná bien nu guëdubi cuerpë shtënël quëbezënú llni ²³ perë si talë adë nëdi'il tsasël shti'dzë Dios, blac llëru'bë na nacahi la'ni ldú'ul. Nahin ziquë slul naná mal; guëdubi cuerpë quëbezin nacahi.

*Dios nu lë'ë ra cusë shtë guë'dchiliu
(Lc. 16.13)*

²⁴ Adë gáquëdi'i gunë mënë sirvë lu chupë lamë, purquë tubi lamë adë rac shtú'udi'i mënë lë'ëll; stubi lamë rac shtú'ull. Quëhúnëll rëspëti tubi lamë perë hia stubi lamë quëhúnëll desprëci. Tubsë lamë nápël. Si talë Dios na lamë shtënël, iurní gúnël lo quë narac shtu'u më; perë si talë dumí na lamë shtënël, iurní Dios adë nádi'i' shlámël.

*Quëhapë Dios ra shíni'
(Lc. 12.22-31)*

²⁵ 'Rnia'a lu tē iurne', adë rquëdi'nidi'i ldu'u tē por lo quë nagáu tē u por lo quë nagú tē parë guëbani tē, ni por shabë tē parë nagacu tē. Más lasac vidë quë dau; lë'ë shcuerpë tē más lasac quë shabë tē. ²⁶ Gulë guná lu ra ma'ñi naná riasë, adë rcabnídi'i ma, nilë adë rcá'adi'i ma cusechë parë cuetsá'uhin, perë sin adë guëtë'dëdi'i, Dadë shtë tē naquëbezë gube'e quëgne'e më grëtë' nagáu tē. Más lasac tē quë ra ma'ñi. ²⁷ ¿Chu de lë'ë tē por tantë rquëdi'ni ldú'ul, guëbánil tubi dzë más?

²⁸ ¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'u tē por shabë tē? Gulë guná, lla riaru'bë guë'ë lachi. ²⁹ Adë rúnëdi'i guë'ë dchi'ni perë rnia'a lu tē, rëy Salomón con guëdubi galëljë shtëni', adë guzú zá'quëdi'i' cumë ziquë ra guë'ë. ³⁰ Chulë rlua'a guë'ë lachi nedzë, quëhunë Dios; perë gli guëbidchi guë'ë nu tsequin lu gu'i'. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë tē? lë'ë tē naná rialdí ldu'i' du'pë. ³¹ Por ni rnia'a lu tē, adë rquëdi'nidi'i ldu'u tē nu adë rní'idi'i tē: “¿pë cha guëdáuha'a?” u “¿pë cha guëdi' hia'a?” u “¿Ca guëru'u shába'a?” ³² Pues grë mënë nanadë guënëdi'i Dios, zianaldë rall tēchi ra cusë ni. Perë lë'ë tē napë tē tubi Shtadë tē naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë lo quë narqui'níl. ³³ Primërë gulë guanaldë tēchi nezë catë rñibë'a Dios ziquë rëy. Gulë bënë cumpril lo quë narac shtu'u më, iurní gunë tē recibir grë cusë narqui'ni tē parë guëbani tē. ³⁴ ¿Pëzielú rquëdi'ni ldú'ul nedzë por ra cusë naze'dë gli? Nanú sufsientë problemë parë nedzë.

7

*Adë rúnëdi'il juzguë sa'l
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

¹ Adë rúnëdi'i tē juzguë sa' tē, purquë gunë më juzguë lë'ë tē mizmë manërë ziquë quëhunë tē juzguë sa' tē. ² Gunë më juzguë lë'ë tē mizmë manërë narunë tē. Mizmë varë naguishi tē con sa' tē, mizmë varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë tē. ³ ¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú la'ni slu sa'l perë adë rnádi'il la'ni slul nanú tubi trunquë ru'bë? ⁴ ¿Lla gúnël guëni'il lu sa'l? “Bëne'e sí guëgüa gui'lli nananú slul” perë nanú tubi trunquë la'ni slul. ⁵ Na tē falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l. ⁶ Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuëë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu réabri ma tē re'dë ca'në ma lul. Adë ruadi'dzëdi'i tē di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

*Gulë guna'bë; gulë bësëdchi rua' puertë
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ Gulë guna'bë lu Dios grëtë' lo quë narac shtu'u tē. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin tē parë guëdzëlë tēhin. Gulë bësëdchi rua' puertë tē parë guëlla'lin. ⁸ Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili

cusë shtë Dios, guëdzelin. El quë naná ziquë tubi nguiu narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lë'ëll.

⁹ '¿Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínil guetështidi gáuhi'; ni mudë guëdë'ël tubi guë'ë gáuhi'? ¹⁰ ¿Ni mudë guëdë'ël tubi mbe'ldë iurë shínil rná'bëll mbeldë gáuhi'? ¹¹ Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'ë të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más segurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më. ¹² Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lë'ëll, mizmë manërë ni gulë bë'në tratë sa'l. Zni si talë quëhúnëll cumplir rëglë ni, canihúnëll cumplir lëy nu lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë.

Rua' puertë nanáde'e
(Lc. 13.24)

¹³ 'Gulë tsutë nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë narniti mënë, nalë shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riutë rall nga'li. ¹⁴ Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldi nahin nu trabaju riutë mënë nga'li. Du'psë mënë riutë lu nezë ni.

Nashi naquë lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin
(Lc. 6.43-44)

¹⁵ 'Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë. ¹⁶ Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nídi'i mudë guëldaguë të bëlda'u lu hiaguë guitsëbé. ¹⁷ Zni nahin, grëtë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal. ¹⁸ Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë. ¹⁹ Grëtë' hiaguë nadë rdë'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i. ²⁰ Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

Lëdë grëdi'i mënë tsutë rall catë rnibë'a Dios
(Lc. 13.25-27)

²¹ 'Lëdë grëdi'i narni'i lua: "Dadë, Dadë", tsutë rall catë rnibë'a Dios sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni sí quëgnibë'a më lë'ëll. ²² Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: "Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shti'dzëll nu por lë'ë gulú na'a mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël." ²³ Perë iurní guënia'a lu mënë ni: "Jamás adë guëñëdia'a lë'ë të. Gulë guabsú lua purquë na të mënë mal."

Comparaciuni shtë chupë hiu'u
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ 'Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguiu nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë. ²⁵ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ë'gu; bëru'u mbë dushë; bëdi'ahin hashtë guëa' hiu'u perë adë guláguëdi'i hiu'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë. ²⁶ Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'ill cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguiu tuntë nanëdi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli. ²⁷ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ë'gu; bëru'u mbë dushë nu bëdi'ahin guëa' hiu'u. Gulaguë hiu'u purquë nídi'i cimientë guetë. Nalë tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalë bëdzëguëë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por ldai' shtë më. ²⁹ Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lëddë'i' ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

8

Jesús bënëac tubi narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi'
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë më. ² Iurní guabi'guë tubi nguii narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquël na; guëzunël ladia.

³ Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i' më:

—Rac shtua'a, sunë ládil.

Iurë lë'ë më guni'i' zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac. ⁴ Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ruadi'dzëdi'il; nadë más guaguë'në presentar lu bëshuzi nu bëdë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés të parë grëtë' mënë, guëdë'ë rall cuendë de quë lë'ël bëáquël nu guc límpil de galguidzë shtënël.

Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán
(Lc. 7.1-10)

⁵ Iurë guatë Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabi'guëll lu më nu bë'nëll ruëguë. ⁶ Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalë quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷ Jesús guni'i':

—Na tsahia parë gunëaca lë'i'.

⁸ Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i' tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bëdë'ë tubsë di'dzë, iurní guëac shmuza. ⁹ Mizmë na runa lo quë narni'i' ra narnibë'a na, nu napa sultadë bajo ordë shtëna. Iurë rnia'a lu tubi sultadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guidëll, pues lueguë rídëll. Iurë rni'bë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diaguëll shti'dza.

¹⁰ Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalë guasë ldu'u më. Guni'i' më lu ra nazianaldë lë'ë më:

—Guldía rnia'a lu të, guëdubi naciuni Israel nunquë bëdza'guëlúdia'a tubi nguii narialdí ldu'i' shti'dza ziquë nguii rë'. ¹¹ Rnia'a, cantidá mënë guëru'u rall de grë ladë shtë guë'dchiliu. Guidë rall të parë subënú rall Abraham nu Isaac nu Jacob parë gaunú rall mënë ni catë rni'bë'a Dios gubë'e. ¹² Perë nanú mënë nabini shti'dzë më de quë guëni'bë'a më ziquë rëy; guëru'u rall tëchi fuërë catë naçahi. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

¹³ Iurní Jesús guni'i' lu capitán:

—Bëagzë lídchil; hia shmúzël bëac tal ziquë gualdí ldú'ul.

Lë'ë muzë ni bëáqui' mizmë iurë ni.

Bënëac Jesús suëgrë Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesús gua lidchi Pedro. Nga'li guná më naga'a suëgrë Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bë. ¹⁵ Iurní guna'zi më guia'a na'a. Lueguë bëru'u shldi. Iurní suëgrë Pedro guashtëhi' nu bë'ni' sirvë lu rai'. Bëdë'ëi' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë narac ll'u'u
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Iurë gue'lë gu', be'dënú mënë zihani sa' rall lu Jesús. Be'dënú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall; con tubsë di'dzë rgu më grëtë' ra mëdzabë. Nu zac bë'në më rumëdi grëtë' ra nanapë galguidzë. 17 Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i Isaias: "Lë'ë më bia'a më galguidzë shtëna'a nu lë'ë më bia'a më grëtë' debilidá shtëna'a".

El quë narac shtu'u tsanaldë lë'ë Jesús

(Lc. 9.57-62)

18 Iurë guná Jesús cantidá mënë bédëá rdondë catë zubë më, gunibë'a më parë tedë ra shini gusë'dë më stubi tëchi nisë. 19 Tubi mësë shtë lëy guabi'guëll lu Jesús nu répill:

—Mësë, rac shtua'a sënalda lë'ël cualquier lugar ca tsal.

20 Jesús bëquebi:

—Ra ma lachi napë cuevë shtë ma. Ra ma'ñi napë bëche'zë llicu hiaguë perë na, adë nápëdia'a catë guëcu'guë guëca aunquë nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu.

21 Stubi nguiu naganaldë lë'ë Jesús repi lu më:

—Dadë, bëne'e sí, primërë tsaca'cha shtada, iurní gue'dë nalda lë'ël. Gaca shmënëll iurní.

22 Jesús guni'i:

—Gude'e naldë na lueguë. Nanú mënë nadë rialdídi'i ldu'u shti'dza parë guëca'chi rall ra tégulë.

Bëcue'dchí Jesús nisë nu mbë

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Iurní guatë Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më 24 perë bédchini mbë lu nisë. Nalë fuertë bédchini mbë. Gutë zili nisë la'ni barcu. Jesús naga'si më.

25 Iurní ra shini gusë'dë më guacua'ñi rai' lë'ë më nu repi rai':

—Dadë, bëlá lë'ë na'a. Aquë zátia'a iurne'.

26 Lë'ë më guní'i' lu rai':

—¿Pëzielú nalë rdzëbë të? ¿Pë hia adë rialdídi'i ldu'u të na?

Iurní guashtë më nu guni'i më guëc mbë nu guëc nisë ru'bë. Lueguë gurëdchí nisë. 27 Hia ra nguiu naná zënú më, nalë bédzëguë' ldu'u rai'. Guasë ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Chupë nguiu nananú mëdzabë la'ni ldu'i

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Iurë Jesús bédchini stubi ladë rua' nisë, ladzë ra më gadareno, chupë nguiu bëru'u la'ni catë bëga'chi tégulë. Guabi'guë rall lu më. Guërüpë rall napë rall mëdzabë la'ni ldu'u rall. Nalë nadushë rall. Ni tubi adë chu ráquëdi'i rdëdë nezë catë nanú rall. 29 Iurní guzublú gurushtia' rall fuertë:

—¿Pëzielú riutël con lë'ë na'a, Jesús shini Dios? ¿Gu bédchínil ndë'ë parë guëzac zil lë'ë na'a antsë guëga'a tiempë?

30 Zitu rëta' cantidá ra guchi. Quëháu ra ma gui'lli. 31 Ra mëdzabë bë'në rall ruëguë lu Jesús; guni'i rall:

—Si talë guëgul lë'ë na'a la'ni ra nguiu rë', perë bëne'e permisi të guëdëu' na'a la'ni ra guchi.

32 Iurní Jesús repi:

—Gulë gua.

Lueguë bëru'u mëdzabë la'ni ra nguiu ni. Guatë rall la'ni guchi. Lueguë grëtë' ra guchi zia'a guëllu'në nasesë; gulaguë ra ma catë rlaguë guiu'u rua' nisë ru'bë. Guatë ma la'ni nisë. Bëlda'u nisë ra ma; lueguë guti ra ma.

³³ Hia naquëhapë guchi bëllu'në rall hashtë guë'dchi nu guzublú biadi'dzë rall lo quë naguc, nu shcuendë ra nguiu nagú mëdzabë la'ni ldu'u rai'. ³⁴ Iurní grë mënë shtë guë'dchi bëru'u rall; guagná rall catë quëbezë Jesús. Iurë guná rall lu më, bë'në rall ruëguë de quë guëru'u më ladzë rall.

9

Bënëac Jesús tubi narac llungë (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Iurní Jesús guatë la'ni barcu parë tëtë më stubi tëchi nisë. Iurní bédchini më guë'dchi shtë më. ² Nga'li bédchininú mënë tubi narac lluu'u galguidzë llungüë. Nagá'all lu daa'. Iurë Jesús guná rialdí ldu'u rall, repi më lu narac lluu'u:

—Lë'ël, adë riádi'i ldú'ul. Naperdunë duldë shtënël.

³ Iurní bëldá mësë narlu'a lëy guni'i rall la'ni ldu'u rall: “Hiembrë rë' blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll cuntrë Dios”. ⁴ Perë guc bë'a Jesús pë llgabë quëbezënú rall. Iurní repi më:

—¿Pëzielú runë të llgabë mal? ⁵ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac lluu'u: “Naperdunë duldë shtënël”, u guënia'a lull: “Guashtë nu bëagzë”? ⁶ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu parë gac bë'a të napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac lluu'u:

—Guashtë; bëtëa shtaa'l nu bëagzë lídchil.

⁷ Lë'ë narac galguidzë llungüë guasuldill nu bëagzëll lídchill. ⁸ Guná mënë lull, iurní bëdzëguë'e' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'ë Dios purquë bëtë'ë më pudërë ru'bë guia'a tubi nguiu.

Guna'bë Jesús Mateo (Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Jesús bëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll lë'ë Jesús.

¹⁰ Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hiu'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë bédchini rall nga'li parë gulezënú rall lë'ë më lu mellë. Guzubënú rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më. ¹¹ Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ní, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús: —¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹² Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rquí'nidi'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall parë mënë narac lluu'u, sí, ni rquí'ni rall ducturë. ¹³ Gulë gua; gulë bëtë'ë cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: “Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ní más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë”. Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabrí ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëná'bëdia'a mënë narni'i: “Nápëdia'a duldë”.

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë (Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Iurní ra nazianaldë lë'ë Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú lë'ë na'a nu ra fariseo rdë'në na'a ayunë zihani vuelte perë ra shmënë adë rúnëdi'i rall ayunë?

¹⁵ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë të obligar ra invitadë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tégulë mientras quëbezënú lliguë lë'ë rall? Aquëdi'i. Perë guëdchini dzë nu guëdchini tiempë lë'ë lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

¹⁶ 'Ni tubi adë chu rúnëdi'i rumiendë lu tubi lari gushë con lari nardëa purquë si talë guëguë'u'l lari nardëa lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari. ¹⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'zë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënitidi'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbre shtënë të.

Shini Jairo nu na'a naguna'zi shabë më

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Mientras Jesús quëadi'dzi' ra cusë rë', tubi narnibë'a mënë bëdchini; bëzullíbill lu më nu guni'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guidël lidcha; si talë guëdchi'bë guia'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

¹⁹ Jesús guasuldi'; iurní guanaldë më lë'ëll con ra shini gusë'dë më. ²⁰ Iurë guanaldë më lë'ëll, tubi na'a narac ll'u'u rllë'ë rëni'; guabí'guëll lu Jesús. Guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabí'guëll lu Jesús nezë tēchi më. Guná'zill rua' shabë më. ²¹ Rúnëll llgabë: “Si talë guëna'zia shabë më, guëaca”. ²² Jesús bēdchigrë lu më nezë tēchi më; guná më lu na'a nu repi më:

—Adë riádi'i ldú'ul, Nanë. Hia lë'ël bëaquëll purquë gualdi ldú'ul na.

Mizmë iurní bëaquëll.

²³ Iurë Jesús bēdchíni' lidchi më importantë; guná më lu narëta' nu guná më lu ra musiquë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë bē'në rall. ²⁴ Iurní repi Jesús:

—Gulë bëru'u ndë'ë purquë lë'ë lliguëna'a rë' adë gútidí'i' sino nagá'si'.

Perë ra mënë bëlldichinú rall lë'ë më. ²⁵ Jesús guni'í' de quë guëru'u rall. Iurní guatë më la'ni hiu'u nu guna'zi më guia'a tégulë. Iurní guashtë tégulë nga'li. ²⁶ Guëdubi lugar catë rnibë'a regiuni ni, bërë'tsë di'dzë nu famë shtënë më. Biadi'dzë mënë pë guc con lë'ë tégulë.

Bënëac Jesús chupë ciegu

²⁷ Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu guanaldë rall lë'ë më; guni'í' rall fuertë:

—Bëga'a ldú'ul lë'ë na'a, llëbni David.

²⁸ Iurë Jesús guatë la'ni hiu'u, bēdchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdí ldu'u të de quë zac gunëaca lë'ë tē?

Lë'ë rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

²⁹ Iurní Jesús bëshá guia'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë të.

³⁰ Hia slu ra mënë ni bëaquin. Iurní Jesús gunibë'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bë'adi'i lo quë nabë'ni'.

³¹ Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurní guzublú ruadi'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

³² Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më ziagru'u rai' nga'li, beldá ra mënë be'dënú rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. ³³ Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'ë mëdzabë ni; hia lë'ë gu'pë guzublú biadi'dzëll. Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall:

—Nunquë la'di guná'di'a'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

³⁴ Perë guni'i ra fariseo:

—Nguiu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudërë shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

³⁵ Jesús ziaгла'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadi'dzënú më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieta catë rnibë'a Dios. Nu bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dulurë. ³⁶ Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'ë rall purquë nalë rzac zi rall nu adë rbedchí'di'i ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë. ³⁷ Iurní repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechë perë du'psë na rall parë gunë rall dchi'ni perë rnia'a lu të, ³⁸ gulë guna'bë lu Dios naná nashtënë cusechë parë guëshe'ldë më más mënë parë guadi'dzë rall diza'quë lu mënë.

10

Jesús gulë ra chi'bë chupë shini gusë'dë më (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Iurní Jesús guna'bë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bëdë'ë më autoridá nu pudërë parë guëgú rai' ra mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë nu parë gunëac rai' grë ra narunë sufrir galguidzë nu dulurë.

² Ndë'ë na lë ra poshtë; guëzá chi'bë chupë rai': primërë Simón; nápi' stubi lëhi' Pedro. Nu bë'në më nombrar Andrés bëchi Pedro. Guna'bë më Jacobo nu bëchi' Juan, shini Zebedeo. ³ Guna'bë më Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quë narunë cubrë impuestë. Guna'bë më Jacobo shini Alfeo. Guna'bë më Lebeo, nápi' stubi lëhi' Tadeo. ⁴ Guna'bë më Simón naná miembrë shtë partidë cananista, nu guna'bë më Judas Iscariote el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús gunibë'a tsagni'i ra poshtë diza'quë lu ra mënë (Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Jesús gunibë'a guëzá chi'bë chupë nguio ni; guni'inú më lë'ë rai' lla guzia'a rai'. Repi më lu rai':

—Adë tsádi'i të regiuni catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë. Nu adë tsutëdi'i të guë'dchi Samaria. ⁶ Más bien tsa të lu ra mënë naná ziquë lli'li naguniti, quiere decir, naciuni Israel. ⁷ Gulë biadi'dzë lu mënë lla tsutë mënë catë rnibë'a Dios purquë hia lë'ë iurë ziagdchini të guë'nibë'a më. ⁸ Gulë bënëac ra narac llú'u. Gulë bëcua'ñi ra tëgulë. Gulë bënëac narac galguidzë ru'dzë ládi'. Gulë cu grëtë' mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Lë'ë të bë'në të recibir pudërë ndigá; gulë bëdë'ë sin quë gúnëdi'i të cubrë.

⁹ Adë guá'adi'i të orë, ni bëdchichi, ni dumí mitu'në. ¹⁰ Adë guá'adi'i të panitë parë quë dumí. Adë guá'adi'il chupë mangüë, nilë chupë par rachi. Adë guá'adi'il bastunë. Pues el quë narunë dchi'ni napë derechë parë gaul lidchi shlámëll.

11 'Iurë lë'ë të guëdchini të tubi guë'dchi u tubi ranchi, gulë quili nga'li tubi mënë naná runë tucarë guëqué diaguë shti'dza. Hia nga'li guëa'në të lídchill hashtë iurë lë'ë të guëbi' të. 12 Iurë lë'ë të tsutë të lidchi mënë ni, gulë bënë saludar lë'i' con tubi diza'quë. 13 Si talë ra mënë ni runë tucarë guëqué diaguëll shti'dza, gulë bédë'ë bendición shtë të nga'li; perë si talë adë guëqué diaguëdi'i rall shti'dzë të, si talë adë nádi'i ra mënë mē za'quë, gulë biequi nga'li con grë diza'quë shtë të. 14 Si talë nēdi'i mënë ni gunë recibir diza'quë nu nēdi'ill guëqué diaguëll shti'dzë të, iurní gulë bëru'u hiu'u ni u guë'dchi ni. Iurní gulë guëdchibi gushëguiu'u nadchi'bë guëa' të ziquë sēñi de quë adë gualdi'di' ldu'u rall. 15 Guldía rnia'a, dzë shtë juici más llëru'bë na cashtigu parë guë'dchi ni quë parë ra mënë shtë Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

16 'Gulë guná, na guëshe'lida lë'ë të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë ziquë serpientë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë. 17 Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë nu hashtë guëne'e rall galnë lë'ë të la'ni iadu'u. 18 Tsanú rall lë'ë të lu ra gubernadurë nu lu rëy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i mē israelitë. 19 Perë iurë lë'ë rall gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rall u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'ë iurë guëga'a, Dios guësëdchini mē di'dzë parë guadi'dzë të 20 purquë lëdë lë'ëdi'i të guadi'dzë të sino lë'ë Espiritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadi'dzi' por lë'ë të.

21 'Ra nguigu gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall. 22 Grëtë' mënë shtë guë'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'ë gac salvar. 23 Iurë lë'ë mënë guëzunaldë rall lë'ë të cualquier tubi guë'dchi catë guëdchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guë'dchi purquë guldía rnia'a, lë'ë nguigu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëdchini' antsë quë lë'ë të guadi'dzënu të diza'quë lu mënë guëdubi guë'dchi shtë Israel.

24 'Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquëdi'ill más quë mësë shtënell. Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi'. 25 El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studi shtënell, iurní gáqui' ziquë lë'ë mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguigu con shíni', cagni'i ra mënë rnibë'a mēdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rnibë'a mēdzabë lë'ë të.

Chu guëdzëba'a (Lc. 12.2-9)

26 'Por ni rnia'a lu të, adë rdzëbëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nēdi'in sin adë guëru'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'ë mënë cuendë de ni. 27 Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u. 28 Adë rdzëbëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquëdi'i quini rall almë. Más bien gulë bēdzëbë el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

29 'Rdu' ra ma'ñi, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'ë ra ma adë rátidi'i sino quë lë'ë Dadë Dios adë guëdë'ë mē sí; Dios rdë'ë mē cuendë.

³⁰ Napë më cuendë bëldá guitsë guëquël. ³¹ Adë rdzëbëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ñi.

Pë gac con ra shmënë Jesús
(Lc. 12.8-9)

³² 'Grëtë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e. ³³ Perë si talë nanú el quë narni'i nádi'lll shmëna delantë lu ra mënë, na guna negar lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

Por Jesús nanú divisioni
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ 'Adë rúnëdi'i të shgabë të de quë zeldënúa paz lu guë'dchiliu rë'. Pues adë zeldënúdia'a parë cuedchí ldu'u mënë con sa'll lu guë'dchiliu sino parë gac dividir mënë por shti'dza. ³⁵ Na zelda parë grë ra nguui guëasë rall guëc shtadë rall, shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a rall. Nu ra lli'lli guëasë rall guëc suëgrë rall. ³⁶ De mudë de cadë tubi rall gac rall enemigu parë famili shtënë rall.

³⁷ 'El quë narac shtu'u shtádi' u shni'ai' más quë rac shtú'ull na, adë rlluí'idi'i gáqui' shmëna. El quë narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más quë rac shtú'ull na, adë rlluí'idi'i gáquëll shmëna. ³⁸ El quë nadë gúnëdi'i renunci prupi deseó shtënëll, si talë adë nëdi'i gátill por na; si talë adë tsanáldëdi'll shneza, nguui ni nasáquëdi'll gáquëll shmëna. ³⁹ El quë narac shtu'u gac salvar vidë shtënëll, guénitill vidë shtëni', perë el quë naguëniti vidë shtëni' por na, ni gac salvárëll.

Premi parë ra shmënë Jesús
(Mr. 9.41)

⁴⁰ 'El quë narunë recibir cualquier tubi de lë'e të, mënë ni también rúnëll recibir na. El quë narunë recibir na, mënë ni rúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na. ⁴¹ El quë narunë recibir tubi shmuzë Dios porquë ze'dë mënë ni de Dios, ni gúnëll recibir mizmë premi nardë'e Dios parë ra shmuzë më nabiadi'dzë shtí'dzë më. El quë narunë recibir tubi nguui za'quë purquë nall më za'quë, mënë ni gúnëll recibir premi shtë më za'quë. ⁴² Cualquier el quë naguëdë'e tubi vasë nisë galë, të gu tubi más humildë shmëna, guldía rnia'a lu të, segurë guëdë'e Dios tubi premi cá'all.

11

Ra nabëshe'ldë Juan Bautista lu Jesús
(Lc. 7.18-35)

¹ Iurë Jesús gualú guni'i më lla mudë guzia'a ra chi'bë chupë shini gusë'dë më, bëru'u më nga'li parë zia'a më. Bëlua'a më diza'quë lu ra mënë guë'dchi narëta' guëlladchi.

² Juan nanú lachigui'bë perë bíni' lo quë naquëhunë Cristo. Iurní bëshé'ldi' bëldá shmëni'; tsagná rall lë'e Jesús ³ parë guagna'bë di'dzë rall lu më:

—¿Gu lë'ël nal Cristo, el quë napë quë guëdchini por partë shtë Dadë Dios, u napë quë guëlezë na'a stubi naguëdchini?

⁴ Jesús repi:

—Gulë tsaguëchi lu Juan lo quë naguná të nu lo quë nabini të. ⁵ Gulë biadi'dzë grëtë' lo quë naguná të: ra ciegu rna; ra cujë rzë; ra narac galguidzë ru'dzë ládi', guzunë rall; grë ra cue'të bëabrí rini rall. Ra tégulë gubani rall stubi. Grë ra prubi quëquë diaguë rall diza'quë parë gac salvar rall.

⁶ Guëquitè ldu'u ra naná tsagla'guë tsaldí ldu'i na, grè ra nartúdi'i lúhi' gáquëll shmëna.

⁷ Iurè lè'è shmënë Juan zëagzè, iurní Jesús guzublú quëadi'dzè mè shcuendë Juan. Repi mè lu ra mënë:

—¿Pë guagná tè lu shlatè; tubi ziquë gui'lli narni'bi mbë? ⁸ Aquëdi'i. ¿Pë guagná tè lu tubi nguiu nanacu lari chulè? Aquëdi'i. Lè'è tè nanè tè de quë grè ra naracu con lari nalasac zihani dumí, quërelde rall lidchi rëy. ⁹ Por fin ¿pë guagná tè lu tubi muzè shtë Dios? Perè sí, de verdá guná tè tubi muzè shtë mè mayurè quë ra nabíadi'dzè shti'dzè mè guahietè. ¹⁰ Juan na el quë narni'i Sagradas Escrituras:

Na guëshe'lda tubi naguadi'dzè por na antsè guëlua'alul lu mënë.

¹¹ Guldía rnia'a, grètè' ra mënë nagubani tiempè guahietè, nápèdi'i rai' más hunurè quë Juan. Perè rnia'a lu tè, el quë namás humildè entrè ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtëna, napè rall más hunurè quë Juan.

¹² Dizdè Juan Bautista hashtë iurne', ra mënë mal rac shtu'u rall guëzalú rall diza'quë shtë Dios parè adè tsutèdi'i mënë catè rribè'a Dios. Ra narac shtu'u tsutè nezè za'quë, runè rall llëru'bë fuersè parè tsutè rall. ¹³ Grètè' lo quë nabëquë'è ra muzè nabíadi'dzè shti'dzè Dios nu lo quë nabëquë'è Moisés, guni'i rai' lo quë narac shtu'u Dios hashtë tiempè shtë Juan Bautista. ¹⁴ Si talè lè'è tè rac shtu'u tè tsaldí ldu'u tè lo quë narnia'a de Juan, náhi' ziquë Elías. Juan náhi' el quë muzè shtë Dios guni'i guahietè napè quë guëdchini. ¹⁵ Si talè rac shtu'u tè tsasè tè, gulè bèquë diaguë bien lo quë narnia'a.

¹⁶ 'Guadi'dza tubi comparaciuni lla na mënë tiempè ne'. Lè'è rall na rall ziquë llguë'nè nacaguitè. Zúbëga'a rall lu llguë'a nu rni'i rall fuertè lu sa' rall: ¹⁷ "Bèdi'ldi na'a musiquè lëgrè perè adè bègü'idi'i tè. Bèdi'ldi na'a cantè tristè perè adè bi'nidi'i tè." ¹⁸ Bëdchini Juan; adè gudáudi'i' zihani cusè nu adè bii'di'i' licor, perè lè'è tè rni'i tè de quë nápi' tubi mëdzabè la'ni ldú'i'; por ni adè guanáldèdi'i tè lè'i'. ¹⁹ Lueguë bëdchinia, nguiu nabëshe'ldè Dios; rni'i tè rau sha'ta nu rni'i tè ruhia vini. Rni'i tè nahia amigu shtë pecadurè nu amigu shtë ra narunè cubrè impuestè, por ni adè rialdidi'i ldu'u tè shti'dza. Manèrè nacanihunè Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidè shtë ra naná riasè shti'dzè mè de verdá.

*Ra mënë adè guasèdi'i rall shti'dzè mè
(Lc. 10.13-15)*

²⁰ Iurní lè'è Jesús guzublú quëgni'i mè lu ra mënë guë'dchi catè bè'nè mè más milagrè ru'bè purquë ra mënë ni, adè bëabrídi'i ldu'u rall con Dios. Iurní guni'i mè:

²¹ —Prubi de lè'è tè mënë shtë guë'dchi Corazín. Prubi de lè'è tè mënë shtë guë'dchi Betsaida; purquë si talè mënë shtë Tiro nu Sidón nianá rall grè ra milagrè naguná tè, pues hía niac cambi mudè nanabani rall; niabri ldu'u rall con Dios. Niazubè rall lu dè nu niacu rall lari nagasè ziquë señi de quë bè'nè nadzè'è mudè nanabani rall. ²² Na rnia'a lu tè, dzè guëshe'ldè Dios juici guëc mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunè rall sufrir menos quë lè'è tè. ²³ Nu rnia'a lu tè naquërelde guë'dchi Capernaum, runè nadchini tè por tantè llni nabè'nè tè recibir, perè tsalú tè lugar catè quëbezè ra tégulè purquë mënë shtë ciudá Sodoma, si talè nianá rall milagrè cumè ziquë guná tè, pues todavía nianá quëbezè guë'dchi Sodoma iurne'. ²⁴ Perè rnia'a lu tè, dzè shtë juici lè'è tè gunè tè recibir más cashtigu dushè quë ra mënë shtë regiuni shtë Sodoma.

Gulë te'e lua parë cuedchí ldu'u të
(Lc. 10,21-22)

²⁵ Tiempë ni Jesús biadi'dzënúhi' Shtádi':

—Dadë, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lë'ël, Dadë; bëluá'al shtí'dzël lu mënë humildë, rac bë'a rallin. Perë nacahi shtí'dzël bë'nël parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, ra mënë narianaldë tëchi llgabë nguui. ²⁶ Zni bë'nël Dadë purquë zni rac shtú'ul gac.

²⁷ Lë'ë Shtada bëne'e grëtë' cusë rë' parë na; ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bë'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bë'ahia chu náhi'. Nahia shini më; gunguë bë'a mënë Shtada sulamëntë sí rac shtua'a guëluá'ahia nguui ni Shtada. ²⁸ Gulë te'e lua grëtë' el quë narbedchí'i ldu'i, grë të nariashac ldu'i por duldë shtë të, guënehia paz parë lë'ë të. ²⁹ Gulë bëca'a yuguë naguëdchi'ba guëc të nu gulë bësë'dë shtí'dza. Nadú'uhia nu nalë pacënci nahia. Gulë te'e lua të guëdzëlë të descansë parë almë shtë të. ³⁰ Ldai' nabëluá'ahia lu të, nalë sencigi nahin parë gua'a të ziquë tubi yuguë shashu. Lo quë narnibé'ahia adë nagánëdi'in.

12

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u dzë narzi'i ldu'u mënë
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ La'ni ra dzë ni Jesús zía'ai' nezë shtënë më catë rgabní trigu. Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, ra shini gusë'dë më bédchini galërldia'në ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parë quëháu rai' béd'chi trigu. ² Iurë lë'ë ra fariseo guná rall lo quë nabë'në rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, na shini gusë'dël quëhunë rall lo quë naprovidë según lëy. Caniashi rall du'u dzë narzi'i ldu'u mënë.

³ Jesús repi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të histori lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë tëchi'? Bëldia'në David nu guatëhi' lidchi Dios. ⁴ Guna'zi David guetështildi sagradë. David gudáuhi' guetështildi ni, perë según lëy shtë Dios sulë bëshuzi napë rall derechë gau rai' guetështildi sagradë, lédëdi'i David con ra mënë nananú con lë'i'. ⁵ Hia bí'ldi të lëy shtë Moisés. Ra bëshuzi shtë iádu'u adë rzí'idi'i ldu'u rall dzë descansë por trabaju nanapë rai'; nu nádi'in duldë. ⁶ Na rnia'a lu të, zuga'a tubi nguui ndë'ë naná más importantë quë iádu'u. ⁷ Lë'ë të, ¿pë adë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras? “Na rac shtua'a guëga'a ldu'u të sa' të más quë ra ma narne'e të lu bëcu'guë ziquë ofrendë”. Si talë riasë të di'dzë ni, adë gúnëdi'i të condenar ra nanápëdi'i faltë. ⁸ Lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nápi' autoridá nu pudërë parë guëni'i' pë gunë mënë dzë narzi'i ldu'u mënë.

Tubi nguui nagubidchi guiá'ai'
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Iurní Jesús bëru'u lugar ni. Guatë më la'ni iádu'u shtë ra mënë. ¹⁰ Nga'li zuga'a tubi nguui nagubidchi tubi guiá'ai'. Perë ra fariseo rac shtu'u rall guëdzëlë rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë Jesús. Iurní guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Según lëy ¿gu nanú permisi gunëac mënë narac lluy grë ra dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹¹ Repi Jesús:

—¿Chu de lë'ë të si talë guënítil tubi lli'li, si talë ldaguë ma la'ni guërzú dzë descansë, pë adë tsaldúdi'i të ma? ¹² Pues más nasac vidë shtë nguiu quë lli'li. Zni nanú permisi gunë mieti bien dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹³ Iurni repi më lu nguiu nagubidchi guiá'ai':

—Bëldí guiá'al.

Lë'ë nguiu bëldí guiá'ai'. Lueguë bëac guiá'ai'; bëa'në guiá'ai' ziquë na stubi guiá'ai'. ¹⁴ Iurni bëru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manërë parë quini rall lë'ë Jesús.

Lo quë nabëquë'ë Isaías

¹⁵ Iurë gac bë'a Jesús pë quëhunë ra fariseo, bëru'u më; zia'a më stubi lugar. Perë cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Jesús bënëac grëtë' narac ll'u'u. ¹⁶ Nu bédë'ë më ordë de quë adë guadi'dzëdi'i ra mënë chu na më. ¹⁷ Zndë'ë gac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë Isaías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Ndë'ë lë'ë shmuza nagulëa;

el quë nalë rac shtua'a nu el quë narquitë ldua'a.

Guëdë'ëhia Espíritu Santo cuezënúhi' më ni.

Guëni'i më lu mënë nanádi'i më israelitë de quë ze'dë guëdchini juici shtë Dios.

¹⁹ Adë guadi'dzëdi'i më tantë. Na më nadu'u.

Adë rtá'lëdi'i më di'dzë; adë guëni'idi'i më fuertë nezë.

²⁰ Na më pacënci; adë nádi'i më ziquë el quë narguitsu gui'li.

Nádi'i më ziquë el quë narsëaldë mëchi narquë gui'i.

Cuezë më hashtë cueshtë gubernë shtëhi'; guëni'bë'a më manërë justë.

²¹ Mënë nanádi'i më israelitë, tsaldí ldu'u rall shti'dzë më parë gac salvar rall.

Guni'i ra mënë napë Jesús mëdzabë la'ni ldu'i'

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Iurni bédchininú mënë tubi nguiu lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pë. Bë'në mëdzabë nananú la'ni ldu'u nguiu ni parë adë rnádi'ill nu rni'idi'ill. Jesús bënëac lë'i'. Iurni guná nguiu, nu clarë biadi'dzë nguiu. ²³ Grëtë' ra mënë narëta' nga'li, guasë ldu'u rall nu bédzëguë' ldu'u rall. Guni'i rall:

—¿Pë lë'ëdi'i llëbni David ndë'ë, el quë nacabëza'a?

²⁴ Perë ra fariseo bini rall lo quë naguni'i mënë; guni'i rall:

—Perë hiembrë rë' rgull mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, jëfë shtë ra mëdzabë.

²⁵ Perë gac bë'a Jesús lo quë narunë rall shgabë rall. Iurni repi më:

—Si talë grë mënë shtë gubernë rdildi contrë mizme sa' rall, tsalú gubernë. Igual gac con tubi guë'dchi nu si talë tubi famili rdildi entrë lë'ë rall, guëdchini tiempë tsalú famili ni. ²⁶ Nu Satanás, si talë Satanás nadivididë mizme lë'ëll, tsalú pudërë shtënell; guëni'bë'adi'ill shmënell iurní. ²⁷ Si talë rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë sa' të nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Mizme nguiu ni gunë rall juzguë lë'ë të. ²⁸ Perë si talë con pudërë shtë Dios rguhia mëdzabë, hia bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guëni'bë'ai' lë'ë të.

²⁹ ¿Llallë gac tsuté tubi nguba'në lidchi tubi nguiu fuertë të parë guëdchisull pë shtënell mënë? Primërë napë quë guëli'bill nguiu ni, iurní sí, zac guëdchisull pë shtënell mënë ni.

³⁰ 'El quë nanëdi'i guëni'i favurë de na, nall contrë de na. El quë nadë rtëadi'i mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

³¹ 'Rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguiu nu grëtë' didzabë narni'i rall, gunë më perdunë, perë si talë guni'i mënë di'dzë mal

cuntrè Espíritu Santo, ni sí, jamás adè nídi'i perdunè. ³² Cualquier narni'i didzabè guèc nguui nabèshe'ldè Dios, zac perdúnèll perè el què naruadi'dzè cuntrè Espíritu Santo, jamás adè gáquèdi'i perdunè parè guèdubi tiempè lu guè'dchiliu rè', nilè lu stubi guè'dchiliu nanadè tsalúdi'i.

Nashi shtë hiaguè rlua'a pè hiaguin

(Lc. 6.43-45)

³³ Si talè hiaguè nahin cusè za'què, zni rne'èin nashi za'què. Si talè hiaguè nahin mal, pues nashi mal rne'èin. Shnashi hiaguè rlua'a pè hiaguin. ³⁴ Lè'è tè llèbni mbe'ldè, ¿llallè gac guèni'i tè cusè za'què? hia què lè'è tè mizmè lè'è tè na tè mal. Pues ruadi'dzè tè zihani di'dzè dzabè naze'dè la'ni ldu'u tè. ³⁵ Nguiu za'què ruadi'dzèll cusè za'què purquè cusè za'què nanú la'ni ldu'u ll. Perè ra nguui mal ruadi'dzèll cusè mal purquè cusè mal nanú la'ni ldu'u rall. ³⁶ Perè na rnia'a lu tè, dzè shtë juici grè mieti guèdè'è rall cuendè lu Dios por grè ra di'dzè nagúpèdi'i rall cuidadè. ³⁷ Purquè segùn di'dzè nabiadi'dzè tè, gunè mè juzguè lè'è tè; gac salvar tè u gac condenadè tè.

Ra mènè mal rac shtu'u rall guèná rall tubi milagrè

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lèy lu Jesús:

—Mèsè, rac shtu'u na'a guèná na'a tubi señi, tubi milagrè ru'bè gúnèl.

³⁹ Jesús bèquebi:

—Mènè mal nalè rac shtu'u rall guèná rall tubi señi nu milagrè ru'bè, perè hia jamás adè chu guèné'èru'u más señi, sulè señi ziquè naguc con Jonás. ⁴⁰ Ziquè Jonás gua la'ni mbeldè durantè tsunè dzè nu tsunè gue'lè, zni zac con nguui nabèshe'ldè Dios lu guè'dchiliu; guèca'chi ra mènè lè'i la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunè dzè nu tsunè gue'lè. ⁴¹ Grè ra naguquèrelèdè ciudá shtë Nínive tsasuldí rall lu juici con ra mènè naquèrelèdè ne', nu guèni'i ra mènè shtë Nínive ra mènè nanabani ne' na rall culpablè purquè ra mènè shtë Nínive, iurè bini rall shti'dzè Jonás, bèabrí ldu'u rall con Dios. Gulè guná, hia bèdchini tubi más mè importantè què Jonás. ⁴² Iurè gac juici shtë Dios, lè'è reina nagunibè'a ladzè Sur, tsasuldill nu gúnèll juzguè mènè nanabani ne'; na rall culpablè purquè na'a ni bidè guènall lu Salomón tè guèquè diáguèll llgabè shtë Salomón; perè gulè guná, hia bèdchini tubi más mè importantè què Salomón.

Mèdzabè mal nabèabrí ldu'u mènè

(Lc. 11.24-26)

⁴³ Iurè bèru'u mèdzabè la'ni ldu'u nguui, rzèll catè nídi'i nisè. Rguíllill catè cuèzèll perè adè rdzèlèdi'ill lugar. Iurní rni'ill: ⁴⁴ “Guèabrí ldu'u mènè catè bèru'a”. Bèdzèlèll nguui ziquè tubi hiu'u bien arregladè nu limpi. ⁴⁵ Iurní tsaglli'i mèdzabè gadchi mèdzabè más mal què lè'èll; riutè rall la'ni ldu'u nguui ni. Por fin bèa'nè nguui peor què antsè. Zni gac suceder con ra mènè mal rè'.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Nianá Jesús zia gla'guè quèadi'dzi' lu ra mènè zihani, iurní bèdchini shni'a mè con ra bëchi mè. Rèta' rai' tèchi fuèrè nu rac shtu'u rai' guadi'dzènú rai' lè'è mè. [⁴⁷ Bèdchini tubi nabèdchininú rsunè lu Jesús. Guni'ill:

—Lè'è shni'al nu ra bëchil zuga'a rai' tèchi fuèrè; rac shtu'u rai' guadi'dzènú rai' lè'èl.]

⁴⁸ Perè lè'è mè repi lu naganú rsunè:

—¿Chull na shní'ahia? ¿Chull na bëcha?

⁴⁹ Iurní bè'nè mè sēñi con guìa'a mè; guni'i mè shcuendë ra shini gusè'dë mè:

—Ndë lè'è shnì'ahia nu ndë'è na bëcha⁵⁰ purquë grètë' el quë narunë segùn voluntá shtë Shtada naquëbezë gube'e, na bëcha; nall zana, nu nall shnì'ahia.

13

Comparaciuni shtë nartë'tsë bè'dchi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Mizmë dzë ni bëru'u Jesús hiu'u. Iurní guzubë mè rua' nisë ru'bë nu cantidá mënë bédëá rall lugar catë quëbezë mè. ² Por ni Jesús guatë la'ni tubi barcu; iurní guzubë mè parë guëlua'a mè. Grëtë' ra mënë bëa'në rall rua' nisë lu guiu'u. ³ Caglua'a mè zihani cusë por comparaciuni. Guni'i mè:

—Tubi nguïu guagtë'tsëll bè'dchi. ⁴ Iurë bëtë'tsëll bè'dchi, du'pë bè'dchi gulaguë lu nezë, hia nga'li bédchini ra ma'ñi. Gudáu ma ra bè'dchi. ⁵ Stu'pë bè'dchi gulaguë lu guiu'u guë'è catë du'pë guiu'u nanú. Hia bè'dchi ni nasesë galdanin purquë du'pë guiu'u nanú ⁶ perë iurë lë'è ngubidzë bëru'u, güe'qui plantë purquë nápëdi'in llëru'bë shlu'chi; gubidchin. ⁷ Stu'pë bè'dchi gulaguë ladi ra gu'lli guitsë. Galdanin la'ni gu'lli guitsë perë gu'lli guni guëquin. ⁸ Perë stu'pë bè'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Nga'li bédë'in cusechë. Bëldá bè'dchi bédë'è tubi gahi'u'a por tubi. Sëbëldahin bédë'è sesenta por tubi bè'dchi. Stubi bédë'è galdë bi chi por tubi. ⁹ Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shtü'dza.

Pëzielú guni'i mè comparaciuni

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Iurní ra shini gusè'dë mè guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadi'dzël lu ra mënë por comparaciuni?

¹¹ Lë'è mè bëquebi:

—Dios bëshe'ldë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bëshé'ldëdi'i Dios llni guëc rall parë gac bë'a rall manërë narnibë'a mè. ¹² El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë mè, guëdë'è mè más llni, perë el quë nanëdi'i tsasë shti'dzë mè, tsabsú grë llni nanápëll. ¹³ Por ni quëadi'dza por comparaciuni purquë lë'è rall rna rall lu milagrë shtëna perë adë riasëdi'i rall. ¹⁴ Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabidi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'èi':

Lë'è të, sí, segurë guini të perë adë riasëdi'i të.

Segurë guëná të perë adë guëdë'èdi'i të cuendë

¹⁵ purquë nalë naguëdchi ldu'u mënë. Adë nëdi'i rall tsasë rall; adë nëdi'i guëdë'è rall cuendë shti'dzë Dios.

Nëdi'i rall guëdchini llni guëc rall.

Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nëdi'i rall tsasë rall parë guëabrá ldu'u rall con na parë gunëaca almë shtë rall të gac salvar rall.

¹⁶ Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdë'è të cuendë shti'dza.

¹⁷ Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mënë za'quë naguquërelde antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabëna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë binidi'i rai'.

Jesús biadi'dzë shcuendë bè'dchi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 'Gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narunë cuntienë comparaciuni shtë naquëgtë'tsë bë'dchi. 19 Grë ra nabini dîza'quë narni'i lla rribë'a Dios ziquë rëy perë riasëdi'ill, nall ziquë bë'dchi nagulaguë lu nezë. Ridë mëdzabë; rdchisú mëdzabë diza'quë nabëcabni më la'ni ldu'ull. 20 Bë'dchi nagulaguë lu guiu'u guë'ë, na ziquë mënë narini diza'quë; rëuu' ldu'u rall diza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë. 21 Perë cumë ziquë plantë nanapëdi'i shlu'chi, adë tsaglâ'guëdi'i rall shnezë më. Iurë lë'ë ra mënë rzac zi rall lë'ëll por shti'dzë Dios u iurë rzunalde mënë lë'ëll, lueguë rëazë guëtëll. 22 Bë'dchi nagulaguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini diza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldëdi'i rall tēchi diza'quë. Grë deseó mal na ziquë gui'lli guitsë narthe'e ra plantë nu adë rdë'di'in cusechë. 23 Perë bë'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë ra mënë narini diza'quë shtë Dios. Riasë rall pë runë cuntienë shti'dzë më. Nall ziquë plantë nardë'ë cusechë. Bëldá rall rdë'ë tubi gahiu'a por tubi bë'dchi. Sëbëldahin rdë'ë sesenta por tubi, nu stubi rdë'ë galdë bi chi por tubi.

Comparaciuni shtë gui'lli mal ladi trigu

24 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rribë'a Dios na ziquë tubi nguü nabëcabni bë'dchi za'quë lu guiu'u shtëni'. 25 Perë iurë lë'ë rall naga'si rall, bëdchini tubi enemigu. Hia hiubrë ni bëcabni gui'lli mal ladi trigu. Lueguë zia'all. 26 Iurë lë'ë trigu guaru'bin nu lë'ë du'u bëru'u, tamiën lë'ë gui'lli guaru'bin ladi trigu. 27 Iurni muzë shtë lamë repi rall: “Dadë, bë'dchi nabëcabni lu lachi çpë bë'dchi za'quin? Çallë bëru'u gui'lli mal galdani ladi trigu?” 28 Lë'ë nashtënë guiu'u guni'i: “Aquë, tubi enemigu bëcabni bë'dchi gui'lli”. Iurni ra muzë guna'bë di'dzë rall: “ÇGu rac shtu'ul guia' na'a tē guëdashi na'a grëtë' ra gui'lli mal?” 29 Perë lë'ë lamë guni'i: “Aquëdi' purquë si talë gashi tē gui'lli mal, nu zac trigu gashi tē. 30 Mejurë ziaru'bin juntë hashtë tiempë shtë cusechë. Iurni guëribë'ahia ra muzë tē parë guëtëá rall gui'lli mal primëre nu guëli'bin, gac manullin tē parë tsequin. Hia despuësë guëdëá trigu tē parë tsutsá'uhin.”

Comparaciuni shtë bë'dchi mitu'në (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi bë'dchi mitu'në. Tubi nguü guacabni bë'dchi lu shguü'ull. 32 Bë'dchi ni na más mitu'në quë grë ra bë'dchi, perë iurë ra plantë riaru'bë, llëru'bë na hiaguë más quë grë plantë shtë lachi. Hia iurni ridë ra ma'ñi; bëdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë (Lc. 13.20-21)

33 Guni'i më stubi comparaciuni:

—Lugar catë rribë'a Dios na ziquë tubi ldë levadurë nabëdchi'bë na'a con tsunë medidë harinë. Bëshepi levadurë hashtë bëdë'ëin fuersë grë nacubë.

Bëlua'a më con zihani comparaciuni (Mr. 4.33-34)

34 Guni'i Jesús grëtë' ra cusë rë' lu ra mënë con comparaciuni. Ni tubi cusë adë guni'idi'i më sin comparaciuni. 35 Zndë guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë: Guadi'dza por comparaciuni. Guadi'dza ra cusë naga'chi dizdë iurë lë'ë Dios bëcuc'shtë guë'dchiliu.

Jesús biadi'dzë shcuendë gui'lli mal

³⁶ Iurní bëtë'tsë Jesús mënë. Guatë më tubi hiu'u. Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu repi rai':

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni shtë gui'lli mal.

³⁷ Iurní Jesús repi:

—El quë narcabní bë'dchi za'quë, quëhúni' representar nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ³⁸ Hia lachi runë significar guë'dchiliu. Bë'dchi za'quë quëhunë representar ra mënë nabë'në recibir Dios ziquë rëy. Hia lë'ë gui'lli mal runë significar mënë narzu'bë diaguë shti'dzë mëdzabë. ³⁹ Enemigu nabëcabní bë'dchi mal, na mëdzabë. Ra cusechë runë significar fin shtë guë'dchiliu. Hia narca'a cusechë ni, na ra ianglë. ⁴⁰ Ziquë ra gui'lli mal guë'dëahin të parë tsahin lu gui'i, zni gac iurë guëdchini fin shtë guë'dchiliu. ⁴¹ Guënbë'ahia tsa ra ianglë parë guëtëá rai' ra mënë narunë mal nu grë narsini sáhi' lu duldë. Na rall ziquë tubi guë'ë catë rredë mënë. ⁴² Grëtë' ra hiumbre ni tsa rall lu gui'i shtë gabildi catë gu'në rall nu hashtë guëchushi lai' rall. ⁴³ Iurní ra shini Dios guëcabtsë'ë rai' ziquë ngubidzë catë rribë'a Dios, Shtadë rai'. Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

⁴⁴ 'Lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi tesurë nabëca'chi mënë lu tubi guiu'u lachi, perë tubi nguiu bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë ldú'ull. Bëcá'chill tesurë ní la'ni guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtë'nëll parë sí'lll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nalasac

⁴⁵ 'Tambiën lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi narzi'i perla fini. Ziatíllil perla namás lasac. ⁴⁶ Iurë lë'ëll bëdzélëll perla namás lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë nanápëll të parë sí'lll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

⁴⁷ 'Nu zac lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu grëtë' clasë mbeldë. ⁴⁸ Iurë lë'ë guë'shu guadzë, mënë narna'zi mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë. Hia nga'li zubë rall parë rbë rall mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë ra mbeldë nadë rllu'i'idi'i rru'ldë rall tubi ladë. ⁴⁹ Zni gac fin shtë guë'dchiliu. ⁵⁰ Guëdchini ra ianglë lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë narunë mal ladi ra mënë narunë bien të parë tsa ra hiumbre mal gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në rall nu guëchushi lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

⁵¹ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Gu riasë të grëtë' cusë rë'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasë na'a.

⁵² Iurní repi më:

—Tubi mësë shtë lëy naná bësë'dë shcuendë lugar catë rribë'a Dios, iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë tubi lamë shtë hiu'u. Rac rgu lamë cusë cubi nu rac rgull ra cusë guahietë. Zni lë'ë mësë rac rluá'all enseñansë cubi nu enseñansë antigu.

Jesús bëabré guë'dchi Nazaret
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra comparaciuni, iurní gubi' më nga'li. ⁵⁴ Bëabrí më guë'dchi shtënë më. Nga'li guzublú quëglua'a më la'ni iádu'u shtë rall. Nalë bédzëguë'e' ldu'u ra mënë nu guni'i rall:

—¿Callë guagsë'dë nguui rë'? ¿Chull bédë'ë tantë llni? ¿Llallë rúnëll milagrë ru'bë? ⁵⁵ Nu ndë'ë lë'ë shini carpintërë José, nu shní'all María. Bëchill Jacobo nu José, Simón nu Judas. ⁵⁶ Nu ra zánëll también quëredénú rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë guagsë'dëll grëtë' cusë rë'?

⁵⁷ Adë bégá'adi'i guzac mënë shtë guë'dchi; b'é'nëdi'i rall cuendë de lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnëdi'i mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilë por shfamíll. Stubi lugar sí, runë ra mënë rëspëti lë'ë muzë shtë Dios.

⁵⁸ Adë b'é'nëdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

14

Guti Juan Bautista
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ Tiempë dzë ni, Herodes guc rëy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús. ² Iurní répill lu ra narunë sirvë lull:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³ Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lë'ëll gunibë'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zni por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill. ⁴ Zihani vuelte Juan guni'i lu Herodes:

—Adë nádi'i bien cuá'al tse'lë bëchil ziquë tsé'lëll.

⁵ Herodes guc shtu'u quínill lë'ë Juan perë bédzëbëll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios. ⁶ Perë guc lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëguí'll lu grë ra invatidë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgui'i lliguëna'a ni. ⁷ Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdë'ëll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a. ⁸ Iurní lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shní'ai' nia'a pë guëná'bëll lu Herodes. Shní'all bëquili guëni'i shtsá'pëll tē guëná'bëll lu Herodes:

—Ne' guëné'el guëc Juan Bautista tsu la'ni tubi platë.

⁹ Nalë gulaguë tristë ldu'u Herodes, perë hia cumë b'é'nëll jurar delantë lu ra invatidë shtënëll, ¹⁰ iurní gunibë'all de quë gati Juan nu guëdë'ë ra sultadë lo quë naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guëc Juan lachigui'bë. ¹¹ Iurní be'dénú sultadë guëc Juan la'ni platë; bédë'ë rall cua'a lliguëna'a. Nu lë'ëll bédë'ëin cua'a shní'all.

¹² Iurní bini ra naganaldë lë'ë Juan; bédchini rai' nga'li parë bia'a rai' cuerpë shtë Juan parë guaca'chi rallin. Hia despuësë guaguëchi mënë lu Jesús de quë lë'ë Juan guti.

Jesús bédë'ë nagudáu ga'i mili nguui
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Iurë lë'ë Jesús bini naguni'i Herodes de lë'ë më, bëru'u më nga'li, sulë lë'ë më con ra shini gusë'dë më. Güe'pi rai' tubi barcu; zia'a rai' tubi lugar catë chu nádi'i. Perë iurë bini ra mënë nu guc bë'a rall ca zia'a më, bëru'u rall guë'dchi parë zia'a rall lugar ni. ¹⁴ Bédchini më rua' nisë; bëru'u më la'ni barcu; guná më cantidá mënë. Iurní bëga'a ldu'u më lë'ë ra mënë nu bënëac

më grë ra narac llu'u. ¹⁵ Iurë riu' gue'lë, iurní ra shini gusè'dë Jesús bédchini rai' lu më nu repi rai':

—Hia guadze'. Ni tubi adë chu quërdëdi'i lugar ndë'ë. Guchi lu ra mënë të guzëá rall; tsa rall lu ra guë'dchi naquë guëlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

¹⁶ Jesús repi:

—Rquí'nidi'i guzëá rall; gulë bédë'ë nagáu rall.

¹⁷ Lë'ë rai' repi rai':

—Adë chu nápëdi'i nagáu rai', niétiquë ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

¹⁸ Jesús guni'i:

—Gulë gude'enuhin ndë'ë.

¹⁹ Iurní gunibë'a më subë ra mënë lu gui'lli. Iurní guna'zi më guetështildi, guzëá ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Iurní gubi'a më lu gube'e. Bédë'ë më graci lu Dios nu bëshullë më guetështildi. Iurní bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusè'dë më. Lë'ë rai' gudi'dzin cua'a ra mënë. ²⁰ Grët' ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall. Despuësë guadzë chi'bë chupë tēpë grë ra pedasë nabë'në subrë. ²¹ Grë ra naná gudáu guetështildi na rall ziquë ga'i míli nguiiu sin adë nagábëdi'i ra na'a nilë ra llguë'në.

Jesús ziazú më lu nisë
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Iurní Jesús gunibë'a më parë guzia'a ra shini gusè'dë më la'ni barcu parë quíblú rai' lu më stubi ladë rua' nisë. Quëgni'i më lu ra mënë parë guzëá ra mënë. ²³ Despuësë de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parë guëni'inú më Shtadë më. Iurë lë'ë gue'lë gu', Jesús zuga'a më lë'ësë më nga'li. ²⁴ Lë'ë barcu ziazú cazi guërduldë nisë. Mbë con nisë nalë nadushë runin parë barcu purquë mbë ze'dë al contrari con zihani fuersë. ²⁵ Hia ze'dë grëgue'lë; Jesús ze'dë guëdchíni' catë ziazú rai'. Ziazú më lu nisë. ²⁶ Iurë shini gusè'dë më guná rai' rzë më lu nisë, bédzëbë rai'. Gurushtíá rai' fuertë:

—Aquë tu fantasmë ze'dë.

²⁷ Perë lueguë guni'i Jesús lu rai':

—Gulë gapë valurë. Na ndë'ë. Adë rdzëbëdi'i të.

²⁸ Iurní lë'ë Pedro repi lu Jesús:

—Dadë si talë lë'ël ní'i, gunibë'a të nu na sëa lu nisë parë guelda catë zul.

²⁹ Jesús repi:

—Gude'e pë.

Iurní lë'ë Pedro bietë la'ni barcu. Guzublú rzëhi' lu nisë parë tsáhi' catë zuga'a më ³⁰ perë iurë bédë'ë Pedro cuendë por tantë fuersë nanapë mbë, bédzëbëi' nu rë'azi' la'ni nisë. Iurní guni'i' fuertë:

—Bëla na, Dadë.

³¹ Mízmë iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi më:

—¿Pë du'psë fe nápël? ¿Pëzielú adë rialdídí'i ldú'ul na?

³² Iurní lë'ë rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bëac dchi mbë. ³³ Grë ra nazúbëga'a la'ni barcu, bëzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mr. 6.53-56)

³⁴ Gudëdë rai' stubi tēchi nisë. Bédchini rai' tubi regiuni nalë Genesaret.

³⁵ Ra mënë shtë lugar ni bēnguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bēshe'ldë rall rsunë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bédchini më ndë. Be'dënú ra mënë lu më

grètè' ra mènë narac llu'u. ³⁶ Bè'në rall ruëguë lu mē parë guèdè'è mē permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më, bëac rall.

15

Lo quë narshi'ni ldu'u nguü

(Mr. 7:1-23)

¹ Iurní bèldá fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, guabi'guë rall lu Jesús. Ze'dë rall ciudá Jerusalén. Guna'bë di'dzë rall:

² —¿Pëzielú shini gusë'dël adë rúnèdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëlü hia'a? sino rau rall guetështildi sin quë riétidi'i guia'a rall.

³ Perë Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Pëzielú lè'è të también adë rzu'bë diáguèdi'i të mandamientë shtë Dios? Mejurë zianaldë të custumbrë shtë të ⁴ purquë Dios guni'i: “Gulë gapë rëspëti lu shtádëll nu lu shní'al”. Nu guni'i Dios: “El quë nargué guëc shtádëll u guëc shní'all, napë quë zu rátill”. ⁵ Perë lè'è të rni'i të stubi cusë. Rni'i të: “Si talë guëni'i nguü lu shtádëll u lu shní'all: Gáquèdi'i guna compa'ni lè'è të purquë grë lo quë naniaca'a të de na, nahin ofrendë parë Dios”. ⁶ Rni'i të cualquier nguü narni'i zni, hiadë rquí'nidi'i guèdè'è nguü dumí ca'a shtádëll. Zni cagni'i të lasáquèdi'i mandamientë shtë Dios. Más tsanaldë të tēchi custumbrë shtë të. ⁷ Na të falsë. Bien guni'i Isaías guahietë shcuendë të; bëquë'èi' lo quë naguni'i Dios zdë'è:

⁸ Ra mènë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

⁹ Adë rllu'idi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na. Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguü.

¹⁰ Iurní guna'bë më ra mènë nu repi më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë tsasë lo quë narnia'a. ¹¹ Grë ra nariutë rua' nguü, lèdë nídi'i rshí'nidi'i lè'è nguü. Más bien lo quë narru'u rua' nguü, ze'din de la'ni ldu'u nguü, ni sí rshí'nin ldu'u nguü.

¹² Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pë adë nanë de quë ra fariseo bèldënú rall lè'èl por di'dzë rë'?

¹³ Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnídi'i Shtada, më naquëbezë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin. ¹⁴ Adë gúnèdi'i të meter con lè'è rall. Na rall ziquë ciegu nu rlua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërüpë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵ Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁶ Jesús repi:

—¿Pë nu lè'è të adë riasédi'i të? ¿Pë na të ziquë los de más mènë? ¹⁷ ¿Pë adë rac bé'adi'i të, grètè' lo quë naráu mènë zia'a la'ni nguü; despuësë rru'uhin la'ni cuerpë? ¹⁸ Perë lo quë narru'u rua' mènë, ze'dë de la'ni ldu'u nguü. Ni sí, rshí'ni lè'è nguü lu Dios ¹⁹ purquë la'ni ldu'u nguü rru'u grètè' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguü zihani na'a nu napë na'a zihani nguü; rbaa'në rall pë shtë mènë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios. ²⁰ Grë ra cusë rë' rshí'ni ldu'u nguü, perë parë gaul sin gúnèdi'il cumplir ra custumbrë ziquë guíbi'di'il guiá'al, lèdë nídi'i narshi'ni ldu'u nguü lu Díos.

Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús
(Mr. 7.24-30)

²¹ Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón. ²² Tubi na'a më Cananea quërdëll regiuni ni; bëdchíni' lu Jesús nu guní'ill fuertë:

— Dadë, llëbni David, bëga'a ldu'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³ Perë Jesús adë bëquëbidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bëdchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

— Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' të guziá'all purquë nalë cagní'ill nezë tēja'a; ze'dë naldëll lë'ë hia'a.

²⁴ Iurní repi Jesús:

— Dios bëshe'ldë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë na rall ziquë lli'li nabëni lu Dios.

²⁵ Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullíbill lu më. Guní'ill:

— Dadë bë'në compa'ni na.

²⁶ Jesús repi:

— Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini më'në parë gau ra mbëcu'në.

²⁷ Perë lë'ë na'a guni'i:

— Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' lguë'në.

²⁸ Iurní Jesús repi:

— Nanë, llëru'bë na fe shtë'në. Gaquin según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani më'në

²⁹ Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë güe'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li. ³⁰ Cantidá më'në bëdchini rall catë quëbezë më. Be'dë'nú rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac llu'u. Bëdchininú rall lë'ë narac llu'u lu Jesús. Lë'ë më bënëac më lë'ë rall. ³¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u ra më'në iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall; ra mancu bëac rall, ra cujë bëabrí guzë rall, ra ciegu bëabrí guná rall. Ra më'në bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

Jesús bëtë'ë nagáu tapë mili nguui
(Mr. 8.1-10)

³² Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

— Nalë rga'a ldua'a ra më'në rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbeez'ë rall lu nezë.

³³ Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

— ¿Perë llallë gac guëdzelé dau parë blac zihani më'në? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴ Jesús guna'bë di'dzë:

— ¿Bëldá guetështildi napë të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

— Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵ Iurní gunibë'a më parë subë ra më'në lu guiu'u. ³⁶ Iurní guna'zi më guëzä gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bëtë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bëtë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra më'në. ³⁷ Grëtë' ra më'në gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzë gadchi tëtë' ra pedasë nabë'në subrë.

38 Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguiu sin nagábëdi'i na'a nilë ra lligu'ne. 39 Despuësë Jesús bë'në më despedir ra mënë. Iurní guatë më la'ni barcu parë zia'a më regiuni nalë Magdala.

16

Ra fariseo guna'bë guená rall tubi milagrë

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Ra fariseo nu ra saduceo bëdchini rall lu Jesús parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nihunë më nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bë rall guëlua'a më tubi milagrë con pudërë shtë Dios. 2 Perë lë'ë më bëquebi:

—Guadze! rni'i të: “Gli gac tubi dzë za'quë purquë lu gube'e nalë nallni rlua'a”. 3 Nu rsili rni'i të: “Nedzë gac tubi mal tiempë purquë lu gube'e nallni nu rëta' shcahi”. Lë'ë të na të falsë; runguë bë'a të lla rlua'a shcahi lu gube'e perë adë ráquëdi'i riasë të sëñi shtë tiempë ne'. 4 Ra mënë mal nu mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, rac shtu'u rall guená rall tubi milagrë ru'bë perë adë guénádi'i rall lu más sëñi; niétiquë guená rall tubi sëñi ziquë guc con Jonás, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më.

Ldai' shtë ra fariseo

(Mr. 8.14-21)

5 Iurní lë'ë ra shini gusë'dë Jesús gudëdë rai' stubi ladë rua' nisë, perë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' guetështildi. 6 Iurní Jesús guni'i:

—Gulë gupë cuidadë con levadurë shtë ra fariseo nu saduceo.

7 Ra shini gusë'dë më guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aquë por adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni guni'i më zni.

8 Perë Jesús guc bë'a shgabë rall nu repi më:

—¿Pëzielú ruadi'dzë lu sa' të adë nuá'adi'i të guetështildi? Du'psë fe napë të. 9 ¿Pë todavía runë fáltëru'u tsasë të chu nahia? ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të ga'i guetështildi nagudi'dza parë ga'i mili nguiu? ¿Bëldá tēpë bëca'a të? 10 ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të gadchi guetështildi nagudi'dza gudáu parë tapë mili mënë? ¿Bëldá tēpë bëca'a të? 11 ¿Pëzielú adë rac bé'adi'i të adë quëadi'dzëdia'a shcuendë shtë guetështildi? Gulë gupë cuidadë levadurë shtë ra fariseo nu ra saduceo.

12 Iurní guc bë'a ra shini gusë'dë më de quë Jesús adë quëgní'idi'i' shcuendë levadurë, sino shcuendë enseñansë narlua'a ra fariseo nu saduceo.

Guni'i Pedro na më Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Iurní guzia'a Jesús parë regiuni shtë Cesarea nanaquë Felipo. Iurní guna'bë di'dzë më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Chu rni'i ra mënë chu nahia? nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

14 Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i rall nal Juan Bautista. Sëbëldá ra mënë rni'i rall nal Elías. Stubi tantë rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzë shti'dzë Dios.

15 Iurní repi më:

—Lë'ë të ¿chu rni'i të nahia?

16 Simón Pedro repi iurní:

—Lë'ël nal Cristo. Nal shini Dios nanabani.

17 Jesús bëquebi:

—Dichusè nal Simón shini Jonás, purquë ni tubi nguui bêluá'adi'i lë'ël chu nahia sino quë Shtada naquëbezë gube'e; ni bêluá'ai' lul chu nahia. ¹⁸ Perë na rnia'a lul; lë'ël Pedro. Subrë tubi guë'e ru'bë guna formar grupë shtë shmënë Dios naná rianaldë tëchi ldai' shtëna. Nu ni siquierë pudërë shtë galguti gúnëdi'i gan lu ra mënë narialdí ldu'i na. ¹⁹ Na guënehia shti'dza ziquë liahi parë tsagní'íl lu ra mënë të guëdchini mënë lu Shtada catë rñibë'a më. Lo quë narúnël permitir es quë hia bê'në më permitirin más antsë. Nápël autoridá; guëni'íl napë mënë libertá. Lo quë narúnël prohibë es quë hia bê'në më prohibin dizdë más antsë. Guëni'íl chu naperdunë nu chu nádi'i perdunë. ²⁰ Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibé'ai' adë chu lu guadí'dzëdi'i ra shini gusë'dë më na më Cristo.

Guni'i më gati më
(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Dizdë iurní Jesús guzublú quëgni'i më lu shini gusë'dë më de quë lë'ë më napë quë guzia'a më Jerusalén nu de quë ra më guani'si shtë naciuni Israel nu ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra mësë narlua'a lëy, guëzac zi rall lë'ë më. Gunë rall zihani cusë cuntrë lë'ë më. Nu repi më de quë quini rall lë'ë më perë dzë tsunë tsashtë më ladi ra tëgulë. ²² Iurní lë'ë Pedro bia'a lë'ë më tubi ladë nu guzublú gudíldill lë'ë më. Guni'i Pedro:

—Aquë Dadë, ni lo quiere Dios. Nunquë adë guëdchínidi'i tédël cusë rë'.

²³ Perë Jesús bëdchigrë lu më nu repi më lu Pedro:

—Guabsu lua, Satanás, lë'ël nal ziquë guë'e narrelde mënë. Adë riasëdi'íl lo quë narac shtu'u Dios. Rúnël llgabë ziquë mënë shtë guë'dchiliu.

²⁴ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi vidë shtënell. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na nu guidë náldëll na. ²⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguënniti vidë shtëni' por na nu por diza'quë, guëbánil parë siempre; gac salvárëll. ²⁶ Adë pë rlluí'idi'i gunë nguui gan grëtë' cusë lu guë'dchiliu nu despuësë guënnitill vidë shtënell, adë nidi'i fin parë lë'ëll. ¿Pë ofrendë guëdë'e nguui lu Dios parë gac salvárëll? ²⁷ Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia con pudërë shtë Shtada. Guëdchinia con ra ianglë shtënë më. Iurní quilla cadë tubi nguui según lo quë nabë'nëll. ²⁸ Guldía nabani bêldá mënë ndë'e; adë gátidi'i rall hashtë guená rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guëdchinia parë guëribé'ahia.

17

Guc cambi Jesús stubi formë
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi dani catë más guia'a. ² Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabtsë'e ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin naquichi como llni. ³ Mizmë iurní guná ra shini gusë'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënu rai' Jesús. ⁴ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'e iurne'. Si talë rac shtú'ul guëdëntsa'u na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵ Nianá lë'ë Pedro quëadi'dzë, iurní bëdchini tubi shchahi narabtsë'e nabësë'au lë'ë rai'. La'ni shchahi bëdchini tubi bë. Nu biní rai' tubi voz narni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldua'a con lë'i'. Gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁶ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bëdia'a luquë rai' lu guiu'u nu bëdzëbë rai'. ⁷ Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bëdchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i të.

⁸ Iurë lë'ë rai' gubi'a rai' stubi vultë, hia ni tubi chu lu gunadí'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹ Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadí'dzëdi'i të shcuendë lo quë naguná të hashtë iurë nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë, antsë guëdchini Cristo?

¹¹ Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primërë. Gúni' rëglë grë cusë. ¹² Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bé'adi'i rall lë'i' sino quë bë'nënú rall lë'i' lo quë naguc shtu'u rall. Mizmë manërë el quë nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³ Iurní ra shini gusë'dë më bédë'ë rai' cuendë de quë Jesús quëadí'dzi' shcuendë Juan Bautista.

Bënëac Jesús tubi lguë'në narati zini

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Iurë bëdchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguiu lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵ —Dadë, bëga'a ldu'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vultë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë. ¹⁶ Na ze'dënúa lë'ëll lu ra shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷ Jesús guni'i:

—Lë'ë të mënë narialdídi'i ldu'i na, siembrë rsini të sa' të lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë të, të gapë të fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸ Iurní Jesús guni'i' guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹ Despuësë de ni, ra shini gusë'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰ Jesús repi:

—Purquë lë'ë të du'psë fe napë të. Guldía rnia'a, si talë napë të fe masiá zucsë du'pë, guëni'i të lu dani rë': "Guabsú nga'li të parë súbël stubi lugar". Lë'ë dani tsabsú. Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios. [²¹ Perë mëdzabë fier sa' ndë'ë sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

Stubi vultë guni'i Jesús gati më

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guni'i' de quë nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, gac intriégui' guia'a ra mënë mal ²³ nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalë bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴ Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bédchini rai' guë'dchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:

—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵ Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guatë bëabrá Pedro lídchi'; guni'i Jesús primërë lu Pedro:

—¿Pë llgabë quëhúnël, Simón? ¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guë'dchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶ Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë.

Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguíllidi'i rall impuestë. ²⁷ Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtë'nël la'ni nisë. Primërë mbeldë naná guená'zil, bësha'lë rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'ë hia'a.

18*Chu na más lasac*

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Timpë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Chu gac más më ru'bë iurë guë'nibë'a Dios ziquë Rëy?

² Iurní Jesús guna'bë tubi llguë'në; bëzú më llguë'në gueláu de lë'ë rai'. ³ Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë llguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsuté të lugar catë rñibë'a Dios. Napë quë gac të mënë humildë. ⁴ Nguiu namás lasac lugar catë rñibë'a Dios, na el quë nariáldi ldu'i na ziquë ra llguë'në, adë runë llërú'bëdi'i rall. ⁵ Si talë ra mënë gunë rall recibir tubi shmëna naná ziquë llguë'në humildë, también quëhúnëll recibir na.

Gupë cuidadë gúnëdi'il duldë

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ Perë cualquier el quë naná guëldaguë sáhi' la'ni duldë cumë ziquë tubi mënë humildë naná rialdi ldu'i shti'dza, el quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguü nu tubi guichi ru'bë iénill, tsagrú'ldëll lë'ëll la'ni nisëdu'u. ⁷ Prubi mënë shtë guë'dchiliu iurë ze'dë ocasiuni gunë rall duldë. Napë quë guëdchini timpë guëquili mëdzabë lë'ë mënë parë gunë rall duldë perë prubi el quë naquëglua'a sáhi' mal nezë.

⁸ Por ni rnia'a lu të; si talë guiá'al u guëa'll rac shtu'u guëldaguë lë'ël lu duldë, bëchuguin; bëru'ldin zitu. Mejurë guëdchinil catë nápël vidë sin fin ziquë cujë u ziquë narunë faltë guiá'all u guëa'll quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë. ⁹ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lë'ël lu duldë, gulú slul, bëru'ldin zitu. Más mejurë tsuté'l catë rñibë'a Dios tubsë slul lëdëdi'i tsal gabildi con guërupë slul.

Comparaciuni shtë lli'li naguniti

(Lc. 15.3-7)

¹⁰ Adë rúnedi'i të desprëci tubi ziquë liguë'në rë'. PUES rnia'a lu të lu gube'e, ra ianglë shtë rai' siempër napë rai' entradë catë quëbezë Dios. [¹¹ Nguiu nabëshe'ldë Dios, bídi' parë gúni' salvar grë lo quë nabëniiti.]

¹² '¿Pë rni'i ldu'u të? si talë tubi nguü nápëll tubi gahi'u'a lli'li nu gunitill tubi lli'li, tsatillil lë'ë ma. Guësá'nëll noventa y nueve lli'li lu dani parë tsatillil lli'li naguniti. ¹³ Si talë guëdzëllil lë'ë ma, runa segurë de quë guëquitë ldu'ull por lli'li ni más quë ra noventa y nueve nadë gunitidi'i. ¹⁴ Zni zac Shtadë të naquëbezë gube'e, rac shtu'u më guënitidi'i ni tubi shmënë më naná humildë.

Gulë bënë perdonë sa'l

(Lc. 17.3)

¹⁵ 'Si talë bëchil quëhúnëll mal cuntrë lë'ëll, guni'inú lë'ëll, sulë lë'ëll të parë gac bë'all guadë faltë nanápëll. Si talë guëdë'ëll cuendë shti'dzël, guëabrá ldu'ull con Dios. Zni lë'ëll bënëll compa'ni sa'l të tsaglá'guëll shnezë Dios.

¹⁶ Perë si talë adë rúnedi'ill cuendë shti'dzël, iurní bia'a tubi testigu u chupë testigu të parë gac bë'a rall shcuendë ra cusë rë'. ¹⁷ Si talë adë rúnedi'ill cuendë lë'ë ra mënë ni, iurní guchi lu grë ra nardëá la'ni iádu'u faltë nanapë bëchil. Si adë rúnedi'ill cuendë grupë shtë shmënë Dios, iurní bënëll tratë lë'ëll cumë ziquë tubi adë guënedi'i Dios u ziquë tubi më mal narunë cubrë impuestë.

¹⁸ 'Guldía rnia'a, grë lo quë narunë të permitir es quë hia bënëll më permitirin más antsë. Napë të autoridá të guëni'i të napë mënë libertá. Lo quë narunë të prohibë es quë hia bënëll më prohibin dizdë más antsë. Guëni'i të chu na perdonë nu chu nádi'i perdonë.

¹⁹ 'Nu rnia'a lu të, si talë chupë de lë'ë të cue të lu guë'dchiliu de acuerdë subrë lo quë naguëna'bë të lu Shtada naquëbezë gube'e, grëtë' guëne'e më ²⁰ purquë catë rdëá chupë u tsunë mënë por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quëbezënúa lë'ë rall.

²¹ Iurní bédchini Pedro nu guna'bë dí'dzi' lu më:

—Dadë, ¿bëldá vësë guna perdonë bëcha, el quë narunë duldë cuntrë na, hashtë gadchi vultë?

²² Jesús bëquebi:

—Guëni'idia'a gadchi vultë perë sino gadchi vësë setenta, bënëll perdonë bëchil.

Comparaciuni tubi mënë adë nedi'i gúnëll perdonë sa'll

²³ 'Lugar catë rni'bë'a Dios nahin ziquë tubi rëy naguc shtu'u suldí cuendë shtë ra muzë. ²⁴ Iurë guzublú quëgna'bë rëy lë'ë ra muzë, bédchini tubi naze'bi tubi millón bëllë. ²⁵ Cumë muzë ni adë nápëdi'ill parë quíllil, lë'ë lamë gunibë'a guëtui' mënë muzë ni con tsé'ëll nu shínill. Guëtui' rëy grë lo quë nanapë muzë parë quíllil muzë lo quë naze'bill. ²⁶ Iurní lë'ë muzë bëzullíbill lu lamë nu bënëll ruëguë: “Dadë, gupë pacënci lë'ë na; quilla grëtë' lo quë naze'bia”. ²⁷ Lë'ë lamë bëga'a ldu'ull muzë nu bënëll lamë perdonë grë lo quë naze'bi muzë. ²⁸ Perë lueguë lë'ë muzë bëdia'guëll stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'në. Iurní guná'zill ieni sa'll parë bëté'ell ieni sa'll. Iurní répill: “Gudilli lo quë naze'bill”. ²⁹ Lë'ë prubi nguü bëzullíbill lull nu bënëll ruëguë lull: “Gupë pacënci con na. Quilla grë lo quë naná ze'bia.” ³⁰ Perë lë'ëll adë nedi'ill sino quë bëtiá'all sa'll lachigui'bë hashtë quíllil lo quë naze'bill. ³¹ Iurë stubi sa' muzë shtë lamë gunall pë guc, iurní gulaguë tristë la'ni ldu'u muzë ni. Biadí'dzëll lu shlámëll grë lo quë nabë'në primërë muzë. ³² Iurní lë'ë lamë gunibë'a parë gue'dë guëzë muzë lu lamë. Iurní repi

lamë: “Muzë mal, na bëna perdunë grëtë' dumí nazé'bil purquë bë'nèl ruëguë lua. ³³Zni lë'èl niápël pacënci con sa'l cumë ziquë napa pacënci lë'èl.” ³⁴Iurní lë'è lamë bëldëll nu gunibë'a lamë tsa muzë lu cashtigu hashtë quíllill grëtë' lo quë nazé'bill.

³⁵Jesús gualú guni'i më grëtë' ndë'ë nu guni'i më:

—Shtada naquëbezë gubë'e, gunë më ziquë rëy rë' si talë cadë lë'è të adë gúnëdi'il perdunë sa'l con guëdubinú ldú'ul.

19

Jesús bëlua'a shcuendë divurci

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Despuësë de guni'i Jesús grë ra di'dzë rë', bëru'u më Galilea. Bëdchini më regiuni shtë Judea nanaquë ladi guia'a guëë'gu Jordán. ² Cantidá mënë guanaldë rall lë'è më. Nga'li bënëac më zihani ra narac lluu.

³ Iurní bëldá fariseo guabi'guë rall lu Jesús parë guëldaguë rall lë'è më tubi trampë. Guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nanú mudë según lëy parë guëlë tse'lë mënë por cualquier cusë?

⁴Lë'è më bëquebi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras de quë iurë nabëcue'shtë Dios guë'dchiliu, bënts'a'u më nguui nu na'a? ⁵Nu guni'i më: “Lë'è nguui guësá'nëll shtádi' nu shní'ai' parë guëquëreldënull tsé'lëll. Hia guërüpë rall gac rall tubsë.” ⁶Zni hiadë nádi'i rall chupë sino tubsë; unidë na rall. Lo quë nabë'në Dios unir, adë chu guëldëdi'i lë'è rall.

⁷Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú bë'në Moisés permitir guëdë'ë nguui tubi cartë shtë divurci parë ca'a tsé'lëll nu guëlë tsé'lëll?

⁸Jesús repi:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u të; por ni bédë'ë Moisés permisi parë guëlë tse'lë mënë, perë dizdë principi shtë guë'dchiliu, adë gúquëdi'in voluntá shtë Dios guësá'në nguui tse'lë nguui. ⁹Nanú tubsë motivë parë guëlë tse'lë nguui, sulë si talë quëhunë tsé'lëll duldë con stubi nguui. Perë si ca'a mënë ni stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. [Nu el quë naguëtsë'a con lë'è na'a divurciadë pues nu záquëll quëhúnëll duldë adulteri.]

¹⁰Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Si talë nídi'i permisi guëlë tse'lë nguui, mejurë adë cá'adi'i nguui na'a.

¹¹Jesús repi:

—Lëdëdi'i grë mënë riasë nacagnia'a lu të, sino nadë más el quë nagunë Dios compaí parë gac bé'allin. ¹²Nanú nguui nádi'i rall completë dizdë gulë rall. Sëbëldá nguui nádi'i rall completë; bë'në mënë. Nanú sëbëldá mënë adë nédí'i guëtsë'a rall por prupi voluntá shtë rall të parë guadi'dzë rall diza'quë shtë Dios lu los de más mënë. El quë nariasë di'dzë rë', gúnëll recibirin.

Jesús bë'në ldai' ra llguë'në

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní bëdchinínú ra mënë llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu guëna'bë më lu Dios por lë'è rall. Perë ra shini gusë'dë më guzublú gudildi rai' guëc ra nabëdchinínú llguë'në. ¹⁴Perë Jesús repi:

—Bëdë'ë sí, guidë bi'guë ra llguë'në lua, adë guëcádi'i të lu ra ni'i purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në, tsuté rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵Bëdchi'bë guia'a më guëc ra llguë'në; iurní zia'a më stubi lugar.

*Tubi sultërë ricu**(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)*¹⁶ Tubi sultërë guagná lë'ë Jesús nu répill:

—Mësë za'quë, çpë cusë za'quë guna parë gapa vidë eternë?

¹⁷ Jesús repi:

—ÇPëzielú rni'i lua, mësë za'quë? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios. Perë si talë rac shtú'ul gac salvárël, bëzu'bë diaguë grë mandamientë.

¹⁸ Repi sultërë:

—ÇGuadë naná ra mandamientë ni?

Jesús repi:

—Adë quínidi'il sa'l. Adë rquënúdi'il ra sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadí'dzëdi'il bishi. ¹⁹ Bëzu'bë diaguë shti'dzë shní'al nu shtádël, nu guc shtu'u bëchi sa'l mizmë manërë cumë ziquë rac shtú'ul lë'ël.²⁰ Lë'ë sultërë repi:

—Bëna cumplir grë mandamientë rë' dizdë nabi'cha. ÇPë runë faltë?

²¹ Jesús guni'i:

—Si talë rac shtú'ul gac tubldí shcuëndël lu Dios, bëtuu' grë cusë nanápël; bëtë'ë dumí ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Iurní sënáldël na.

²² Perë iurë lë'ë sultërë bini di'dzë rë', nalë gulaguë tristë la'ni ldu'ull; ziagzëll purquë nalë ricu nall.²³ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:—Guldía rnia'a, naganë tsuté tubi ricu lugar catë rribë'a Dios. ²⁴ Rnia'a lu të, más sencigi tsuté tubi camellë ichi tubi iagullë quë tubi ricu tsutéll gube'e, lu lugar catë rribë'a Dios.²⁵ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', nalë guasë ldu'u rai' nu bëdzëguë' ldu'u rai'. Iurní guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—ÇChúllëti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi!:

—Adë gúnëdi'i nguui gan gunë salvar mizmë lë'i', perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' lo quë nanapë na'a parë ze'dë naldë na'a lë'ël. ÇPë guëdë'në na'a recibir?

²⁸ Jesús repi:—Guldía rnia'a, tiempë grë cusë gáquin nacubi, iurë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu súbi' lu trunë shtëni' catë quëbezë Dios, lë'ë të naze'dë naldë na cuzënú të na lu chi'bë chupë trunë parë gunë të juzgar ra chi'bë chupë grupë shtë Israel. ²⁹ Grëtë' narsëa'në lídchi' u bëchi' u záni' u shtádi' u shní'ai' u tsé'li' u shíni' u shguiu'u rai' purquë rac shtú'ull gáquëll shmëna, ni gúnëll recibir tubi gahiua vësë más nu gápëll vidë sin fin. ³⁰ Zihani naná más nasac entrë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás nasac lu Dios.**20***Comparaciuni shtë narunë dchi'ni*¹ Lugar catë rribë'a Dios na ziquë tubi nashtënë tubi guiu'u lachi nar-gabni. Bëru'u lamë tumpranë rslí parë ziatíllil muzë, gunë rall dchi'ni catë nanú hiaguë uvë. ² Primërë guagnëll muzë de quë quíllil tubi dumí denario por tubi dzë. Nu gunibë'all tsaguënë ra muzë dchi'ni. ³ Despuësë bërú'ull rqë guë'ë; gunall lu stubi ra muzë nazuga'a shquini llguëa'. Adë

pë quëhúnëdi'i rall. ⁴ Iurní repi lamë lu mënë ni: “Gulë tsa shchi'nia. Quilla lë'ë të narunë tucarë.” Iurní lë'ë rall zia'a rall. ⁵ Lë'ë nashtënë guiu'u bërú'ull casi guërdë dzë, nu guall rquë tsunë guadze'; mizmë zní b'ë'nëll con másru'u muzë. ⁶ Hia rquë ga'i guadze' guall stubi shquini llguë'a. Bëdzélëll sëbëldá muzë nadë pë quëhúnëdi'i. Iurní repi lamë: “¿Pëzielú rëta' të ndë'ë casi hia mërë tsa'a dzë? ni dchi'ni adë quëhúnëdi'i të”. ⁷ Repi rall: “Purquë ni tubi adë chu bënë'e dchi'ni”. Iurní repi lamë: “Nu lë'ë të gulë tsa shchi'nia; tsaguënë të dchi'ni lu guiu'u. Guëguilla lë'ë të narunë tucarë.” ⁸ Iurë lë'ë gue'lë bëdchini, lë'ë nashtënë guiu'u repi lu encargadë shtë dchi'ni: “Guagna'bë grëtë' muzë të parë gallë rall. Bëdë'ë pagu ca'a cadë tubi rall el quë naguatë lu dchi'ni rquë ga'i nu hashtë ra naguatë lu dchi'ni tumpranë.” ⁹ Iurní bëdchini ra naguatë lu dchi'ni rquë ga'i guadze'; cadë tubi rall bënë'ë rall recibir pagu completë, tubigá dumí denario. ¹⁰ Despuësë bënë'ë tucarë naguatë primërë; bënë'ë rall llgabë de quë gunë rall recibir más dumí quë naguatë guadze'. Perë mizmë pagu bënë'ë lamë, lë'ë quë lë'ë tubigá denario. ¹¹ Nagutë ra tumpranë iurë bënë'ë rall recibirin, iurní guzublú bënë'ë rall reclamë lu lamë. ¹² Repi rall: “Ra nabëdchini lúltimë, bënë'ë rall dchi'ni tubsë iurë nu gudíllil igual ziquë lë'ë na'a, nu lë'ë na'a bënë'në na'a dchi'ni doblë; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzë gua'të dzë”. ¹³ Perë lë'ë nashtënë guiu'u bëquebi lu tubi rall: “Amigu, adë quëhúnëdia'a ni tubi cusë mal. Hia bënë'ë na'a tratë gáshtël tubi denario. ¹⁴ Guna'zi shtumil nu bëagzë. Na rac shtua'a quilla mizmë pagu ca'a naguatë rquë ga'i ziquë narunë tucarë të. ¹⁵ Napa derechë rnibë'ahia shtumía; guna lo quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?” ¹⁶ Zihani mënë nalasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús ziazú më nezë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸ —Hia nanë të ziadchínia'a Jerusalén catë lë'ë nguü nabeshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriéguí' lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lë'i' lu galguti. ¹⁹ Nu gunë rall intriegu lë'i' lu guia'a mënë nanádi'i israelitë të parë gunë rall burnë lë'ë nguü ni, nu guëdë'ë rall galnë nu guëquë'ë rall lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë
(Mr. 10.35-45)

²⁰ Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bëdchini rai' lu Jesús. Iurní bëzullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më. ²¹ Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Shni'a ra nguü ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subënú rall lë'ël iurë guë'nibë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shtë'nëll, stúbill ladë rubësë.

²² Perë Jesús bëquebi:

—Lë'ë të adë rac bë'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac tédë të cusë durë natëda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

²³ Iurní repi më:

—Verdá gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizme vasë shtë sufrimientë; perë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubesë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bënë preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

²⁴ Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, bëldë rai'. ²⁵ Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i israelitë, nalë nadushë rribë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir ²⁶ perë gáquëdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnëll sirvë lu los de más sáhi'. ²⁷ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'. ²⁸ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zëldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë präci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Iurë lë'ë rai' ziagru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë Jesús. ³⁰ Nga'li zúbëga'a chupë ciegu. Zúbëga'a rall guëlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hía zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³¹ Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más ziaгла'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³² Iurní guzudchí Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guëná na'a.

³⁴ Iurní Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurní ra ciegu guná rall llni. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

21

Guatë Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Hia ziagdchini rai' Jerusalén; bëdchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më ² nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bësha'quë ma të gue'dënú të ma ndë'ë. ³ Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë dí'dzëll lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshé'ldëll nague'dënú ra ma.

⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i':

⁵ Gulë guchi lu ra mënë naquërelde guë'dchi Sión: “Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'.

Nadú'ui'; dchí'bi' tēchi tubi burrë, shini tubi ma narua'a carguë.”

⁶ Iurní lë'ë shini gusë'dë më zia'a rai'; bënë rai' tal cumë guni'i Jesús lu rai'.

⁷ Be'dënú rai' burrë con shini ma. Iurní gudchí'bë rai' shabë rai' tēchi ma nu gudchibë Jesús tēchi ma. ⁸ Hia ra mënë zihani gudishi rall shabë rall lu guiu'u parë ziazúhi' lu nezë. Sëbëldá ra mënë bëchuguë rall ndiaguë shtë hiaguë parë

gudishi rall ndiaguë lu nezë. ⁹ Hia ra mënë nazia'a delantë también naná ze'dë trasë, guzublú guni'i rall:

—Gunë Dios salvar llëbni David. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë Dios. Rac shtu'u na'a Dios nacabezë gube'e gunë më salvar llëbni David.

¹⁰ Iurë Jesús bëdchini Jerusalén, guëdubi ciudá bëdzatsu ra mënë. Nu grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu ndë'ë?

¹¹ Ra mënë rni'i rall:

—Lëhi' Jesús më Nazaret shtë Galilea. Ruadi'dzi' shti'dzë Dios.

Jesús bësëllu'në mënë mal la'ni iádu'u
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Despuësë de ni, Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Iurní gualdú hia'ldë më grëtë' mënë nartuu' nu narzi'i. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí shtë ra mënë. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra naquëgtuu' ra palumë. ¹³ Iurní guni'i më:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: “Lidcha na parë gunë mënë orar lu Dios” perë lë'ë të bënë të cambi lugar ni ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁴ Mizmë la'ni iádu'u guabi'guë ra ciegu nu ra cujë lu Jesús. Bënëac më lë'ë rall. ¹⁵ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, guná rall lu milagrë naquëhunë më. Iurë lë'ë rall bini rall lo quë naguni'i ra liguë'në, bëldë rall. Fuertë guni'i ra liguë'në la'ni iádu'u:

—Gunë Dios salvar llëbni David ndë'ë.

¹⁶ Bëldë ra bëshuzi; repi rall lu Jesús:

—¿Gu ríni lo quë naquëgni'i ra liguë'në rë'?

Jesús bëquebi:

—Aha'. Rinia. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras? lo quë naru-adi'dzë zndë'ë:

Dios bë'ni' të rua' liguë'në nu ra me'dë radchi guëru'u labansë parë Dios; nahin labansë más chulë parë lë'ë më.

¹⁷ Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më parë guë'dchi Betania. Hia nga'li gudëdë gue'lë më.

Jesús guludë hiaguë bëlda'u
(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Hia brëgue'lë rsili iurní ziadgchini rai' Jerusalén. Bëldia'në ldu'u më. ¹⁹ Guná më lu tubi hiaguë bëlda'u nazubë rua' nezë. Iurní guabi'guë më lu hiaguë; gáuhi' tubi nashi perë adë bëdzélëdi'i më nashi; purë ndiaguë nua'a hiaguë. Iurní Jesús repi lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë guëabridi'i quë nashi lul.

Mizmë iurní lë'ë hiaguë bëlda'u gubidchi. ²⁰ Iurë guná ra shini gusë'dë më zndë'ë, bëdzëguë' ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Guná, nasesë gubidchi hiaguë rë'?

²¹ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lu të, si talë napë të fe nu adë rzádi'i ldu'u të, lëdë niá'asëdi'i gunë të ziquë bëna con hiaguë bëlda'u sino guëni'i të lu dani: “Guabsú ndë'ë; tsal la'ni nisëdu'u”. Pues zni gaquin. ²² Grëtë' lo quë naguëna'bë të con oraciuni, si talë rialdi ldu'u të Dios, pues gunë të recibirin.

Pudëre nanapë Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Iurní Jesús guatë la'ni iádu'u. Mientras quëglua'a më nga'li, bëdchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús: —¿Chu bëshel'dë lë'ël nu bëne'e dereché nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴ Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bëne'e pudërë runa grë ra cusë rë'. ²⁵ ¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nísí' ra mënë? ¿Pë Dios u nguii?

Iurní guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Dios gunibë'a lë'ë Juan, iurní guëquebi nguii rë': “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan?” ²⁶ Si talë guëni'i hia'a ra nguii bëshel'dë lë'ë Juan, pues rdzëba'a ra mënë purquë grë rall rialdí ldu'u rall de quë biadi'dzë Juan shti'dzë Dios.

²⁷ Iurní repi rall lu Jesús:

—Adë rdë'ëdi'i na'a cuendë chu bëshel'dë lë'ë Juan.

Iurní lë'ë më repi:

—Pues ni na tampusquë adë guëquëbidia'a chu shtë pudërë nu autoridá quëhuna ra cusë rë'.

Comparaciuni shtë chupë shini mënë

²⁸ Jesús repi:

—¿Pë runë të shgabë të zndë'ë? Tubi nguii napë chupë shínill. Repi dadë lu shíni': “Lga'në, tsaguënël dchi'ni shtë cuseché catë nanú hiaguë uvë”.

²⁹ Lë'ë shini më bëquebill: “Tsaguënëdia'a dchi'ni”, perë despuësë bé'nëll cambi shgabëll; guaguë'nëll dchi'ni. ³⁰ Lueguë lë'ë dadë ni guagná lë'ë stubi shíni'; guní'ill: “Tsaguënëll dchi'ni”. Nguii ni bëquebi lu shtádi': “Aha' Dadë, tsaguëna dchi'ni” perë adë guádi'ill. ³¹ ¿Guadë de guërupë ra llguë'në ni bë'në lo quë naguni'i shtádi'?

Iurní repi rall:

—Lë'ë primërë.

Iurní Jesús repi:

—Guldía rnia'a, ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, tsutë rall lugar catë rñibë'a Dios antsë de lë'ë të ³² purquë Juan Bautista bidë guëluá'ai' shnezë Dios lla gac salvar të, perë lë'ë të adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan. Perë en cambi ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shtí'dzi'. Lë'ë të guná të lo quë nabë'në Juan perë adë bé'nëdi'i të cambi mudë nanabani të; adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'.

Comparaciuni shtë ra muzë mal

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Gu' tubi nguii nanapë tubi ldë guiu'u lachi nargabní. Bëcabnill hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alrededurë; bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë. Bézá'all tubi hiu'u guia'a parë quëhapë ra muzë ra plantë.

Iurní bédë'ë mënë ni guiu'u parë ra trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní zía'all zitu.

³⁴ Iurë lë'ë tiempë shtë cuseché bédchini, gunibë'a lamë shtë guiu'u bëldá muzë parë tsaglil'i rall mëdi narunë tucarë ca'a lamë. ³⁵ Ra trabajadurë guna'zi rall lë'ë ra muzë ni; tubi muzë bédë'ë rall galné. Stubi muzë gudini rall. Stubi muzë bédë'ë guë'ë rall. ³⁶ Iurní lë'ë nashtënë guiu'u bëshel'dëll másru'u muzë perë ra trabajadurë bé'në rall tratë muzë ni mizmë manërë.

³⁷ 'Por fin gunibè'a nashtënë guiu'u tsa llgá'ni'. Bè'në shgábi': "Zunë rall rëspëti shinia". ³⁸ Perë iurë guná trabajadurë lu shini nashtënë guiu'u, repi rall: "Ndë'ë na el quë nangunë recibir herenci. Cha guëdínia'a lë'ëll të parë guëa'në guiu'u rë' ca'a hia'a." ³⁹ Zni guna'zi rall llgá'nëll. Gulú hia'ldë rall shini lamë lu guiu'u nu gudini rall shini lamë.

⁴⁰ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—Iurë lë'ë nashtënë guiu'u gue'dë guëzë, çpë gúnëll con ra trabajadurë iurní?

⁴¹ Bëquebi rall:

—Pues gati ra muzë mal sin adë chu guëgá'adi'i ldu'u lë'ë rall. Iurní ca'a stubi mënë guiu'u të parë gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴² Iurní Jesús repi:

—çpë nunquë bí'ldidi'i të Ra Escrituras narni'i zndë'ë?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë,
guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.
Zni bè'në më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalë nasa'a nahin.

⁴³ Por ni rnia'a lu të, Dios adë guënë'edi'i lugar tsutë të catë rribë'a më. Lo quë nanapë të, guëshe'ldë mëhin hashtë stubi mënë naná ziquë trabajadurë za'quë nabëdë'ë cusechë narunë tucarë nashtënë guiu'u. [⁴⁴ El quë narredë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵ Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bini rall grë comparaciuni lo quë nagnu'i Jesús, bëdë'ë rall cuendë de quë quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶ Iurní guc shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë më prësi perë bëdzëbë rall los de más mënë purquë guni'i mënë na Jesús tubi profetë narni'i shti'dzë Dios.

22

Comparaciuni shtë sa'a

¹ Jesús guzublú quëadi'dzë më stubi por comparaciuni. Repi më:

² —Lë'ë lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi rëy nabë'në tubi laní shtë sa'a parë shíni'. ³ Gunibë'a rëy ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra invitatë lu sa'a, perë adë nëdi'i ra mënë niagdchini rall lu sa'a. ⁴ Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a muzë. Guni'i rëy: "Gulë guni'i lu ra invitatë hia napreparadë dau; hia ngunë nandchú con los de más ra ma hia gu'i; grëtë' nahin listë. Nadë más guëdchini rall parë cuezë rall lu sa'a." ⁵ Perë ra invitatë adë bënëdi'i rall cuendë. Tubi de lë'ë rall guagnall lu shguíu'ull. Stubi guagnall ra neguci shtë'nëll. ⁶ Hia stubi ra invitatë guna'zi rall muzë shtë rëy; bè'në rall maltratë muzë ni hashtë gudini rall lë'ë muzë. ⁷ Iurní lë'ë rëy bëldëll. Gunibë'all ra suldadë parë tsatini rall lë'ë narguini mënë. Nu tsa quëgui'i ra suldadë guë'dchi ni. ⁸ Lueguë repi rëy lu muzë stubi: "Hia grë na listë parë sa'a; perë ra invitatë bëlua'a rall de quë adë rúnëdi'i tucarë rall invitación shtëna. ⁹ Gulë tsa iurne' ra nezë principal. Gulë bè'në invitar lë'ë mënë lu sa'a, grë ra naguëdia'guëll të; tsutë rall." ¹⁰ Iurní bëru'u ra muzë nezë; guagtéa rall grëtë' lo quë nabëdia'guëll rall, tantë hiumbrë mal nu nguiu za'quë. Iurní sí, guadzë hiu'u catë na preparadë parë sa'a.

¹¹ Iurní rëy guatë catë nanú ra mënë. Guná rëy lu tubi nguiu naquëbezë nga'li, perë adë nuá'adi'ill lari shtë sa'a. ¹² Repi rëy: "Amigu, çlla guatël ndë'ë sin adë nuá'adi'il lari shtë sa'a cumë ziquë na custumbrë?" Perë nguiu ni adë

pë guni'idi'ill. ¹³ Iurní lë'ë rëy repi lu naquëhunë sirvë lu mellë: “Gulë bëldi'bi guëa'll nu guia'a nguiu rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll parë lu nacahi catë gu'në mënë nu hashtë guëchushí lai' rall.” ¹⁴ Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsuté rall catë rnibë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Iurní ra fariseo zia'a rall parë gurë rall de acuerdë lla tsu mudë guësiguë rall lë'ë më të nini'i më cusë mal. ¹⁶ Nu bëshe'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'ë na'a cuendë de quë lë'ëll rni'il verdá nu rluá'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdi'il cuendë lo quë narni'i mënë. Adë rúnëdi'il juzguë según el quë narná mënë. ¹⁷ Guni'i lu na'a çpë na bien según lëy guëdillia'a impuestë lu rëy César, u guëdillidi'ia'a impuestë?

¹⁸ Perë Jesús bédë'ë cuendë de quë cabezënú rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ÇPëzielú ze'dë guësiguë të na? ¹⁹ Gulë bëlua'a dumí denario naquilli të impuestë.

Iurní be'dënú rall tubi monedë. ²⁰ Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—ÇChu lu nu chu lë naquë lu dumí rë'?

²¹ Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

²² Iurë bini rall ra di'dzë rë', bëa'në dchi rall nu guasë ldu'u rall. Iurní bësëa'nëgá rall lë'ë më; zia'a rall.

Guna'bë di'dzë ra mënë shcuendë lla tsashtë ra tégulë

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Mizmë dzë ni bëldá ra saduceo guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceo rni'i de quë adë tsashtëdi'i ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

²⁴—Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë të gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁵ Guc gadchi bëchi; primëre nguiu bëtsë'all perë gútil sin ni tubi shíni'. Bësëa'nëll viudë parë segundë bëchill. ²⁶ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë perë gútil sin ni tubi shíni'. Na tsunë lo mizmë; cuá'all tse'lë tégulë perë gútil sin ni tubi shíni'. Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'. ²⁷ Despuësë lë'ë na'a ni gúti'. ²⁸ Iurë tsashtë ra tégulë çchu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁹ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras; nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios. ³⁰ Iurë ra tégulë tsashtë rai' stubi, adë guëtsë'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ianglë shtë Dios nacabezë gube'e. ³¹ Perë shcuendë tsashtë ra tégulë çpë adë bí'ldidi'i të lo quë narni'i Dios? Guni'i më zndë'ë: ³² “Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'ë më adë nádi'i Dios parë el quë nanápëdi'i vidë sin fin.

³³ Jurë bini mënë zndë'e, nalë bëdzëguëe' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall lo quë naquëglua'a më.

Lë'e mandamientë namás lasac
(Mr. 12.28-34)

³⁴ Jurë ra fariseo guc bë'a rall de quë Jesús bësëac dchi më ra saduceo, iurní bëdëa rall. ³⁵ Tubi de lë'e rall na mësë shtë lëy. Guc shtú'ull ldagüë më lu trampë; guna'bë dí'dzëll:

³⁶ —Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

³⁷ Jesús repi:

—“Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldu'ul nu guëdubi almë shtënël nu guëdubi shgábël”. ³⁸ Ndë'e namás lasac nu nahin primërë mandamientë lu grë mandamientë. ³⁹ Hia nachupë na cumë ziquë primërë. Rni'in: “Gulë guc shtu'u sa'l cumë ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”. ⁴⁰ Si talë rzu'bë diaguë të mandamientë rë'l también canihunë të cumplir lo de más nabëquë'e Moisés nu lo quë nabëquë'e ra muzë shtë Dios guahietë.

Chu na shtadë Cristo
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Mientras lë'e ra fariseo nianá rëta' rall lu Jesús, ⁴² lë'e më guna'bë di'dzë: —¿Pë runë të shgabë të? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lë'e më?

Iurní repi rall:

—Llëbni David.

⁴³ Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—Espíritu Santo quëbezënúhi' lë'e David nu por pudërë shtë Espiritu Santo guni'i David shcuendë llëbni David:

⁴⁴ Dadë Dios guni'i lu lamë shtëna, el quë narnibë'a na:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shtú'dzël”.

⁴⁵ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David cumë David guni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'e David?

⁴⁶ Iurní ni tubi rall gúquëdi'i niaquebi rall lu më. Dizdë dzë ni hia ni tubi rall adë gúpëdi'i rall valurë niana'bë di'dzë rall lu më.

23

Bëlua'a Jesús lla na ra fariseo nu saduceo
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Iurní guni'i Jesús lu ra mënë nu lu ra shini gusë'dë më:

² —Ra mësë shtë lëy nu ra fariseo rzubë rall shlugar Moisés iurë rlua'a rall ra mënë. ³ Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rall. Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i rall perë adë tsanaldëdi'i të tëchi manërë nanabani rall. Bien rni'i rall perë adë rúnëdi'i rall cumplir. ⁴ Bien rlua'a rall lëy shtë Dios perë ra cusë naquëhunë rall obligar gunë mënë, na ziquë tubi carguë në'e; adë chu típëdi'i guëldisin. Rnibë'a rall mënë të parë gua'a ra mënë carguë ni, perë lë'e rall ni siquierë más zucsë tubi shcuënë rall guëldisë rallin. ⁵ Grëtë' devociuni narunë rall quëhunë rallin të guená mënë. Luquë rall nu rua' llicu rall nua'a rall partë di'dzë shtë Sagradas Escrituras të guená mënë devociuni narunë rall. Chulë zutsa'u lu shabë duni shtë rall. ⁶ Nu rac shtu'u rall subë rall lugar más lasac catë rau mënë shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u. ⁷ Nu rac shtu'u rall grë mënë gunë saludar lë'e rall con zihani rëspëti iurë lë'e rall

ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con di'dzë rë': "Mësë".

⁸ Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mënë ni. Adë rac shtú'udi'i të guëni'i mënë na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të. ⁹ Adë rni'idi'i të lu tubi sa' të: "Dadë" parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e. ¹⁰ Nu adë rni'idi'i të: "Lamë" lu sa' të, purquë Jesucristo náhi' lúniquë lamë nanapë të. ¹¹ Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të ¹² purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi'i rall. El quë narunë lasáquëdi'i, ni nasac iurní.

¹³ Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutëdi'i, nu nilë mizmë lë'ë të adë nëdi'i të tsutë të. Nu adë rdë'ëdi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsuté nezë za'quë.

[¹⁴ Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësiguë të ra mënë, runë të orar zihani vueltë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

¹⁵ Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagtë'tsë të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vueltë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

¹⁶ Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë comprumisi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i të. ¹⁷ Tuntë nu ciegu na të. ¿Pë más lasac orë u lë'ë iádu'u? Iádu'u nu orë na santu. ¹⁸ Nu también caglua'a të si talë chu runë jurar por bëcu'guë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplir juramentu ni, perë rni'i të si talë runë mënë jurar por ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë, ni sí, napë quë gúnëll cumplir. ¹⁹ Tuntë nu ciegu ¿pë más lasac ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë u lë'ë bëcu'guë nabëdë'ë Dios ziquë lugar santu? ²⁰ Pues rnia'a lu të, el quë narunë jurar por bëcu'guë, adë quëhúnëdi'ill jurar por bëcu'guë sulamëntë perë también por grë ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë. ²¹ El quë narunë jurar por iádu'u, adë quëhúnëdi'ill jurar sulamëntë por iádu'u sino quë también por lë'ë Dios nacabezë la'ni iádu'u. ²² También el quë narunë jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunë shtë Dios nu por mizmë Dios narnibë'a lugar ni.

²³ Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Lë'ë të rdë'ë të ofrendë narunë tucarë Dios, cadë chi'i ra cusë rdë'ë të tubi parë Dios. Correctë nahin; perë adë rúnëdi'i të cuendë ra enseñansë más lasac shtënë më. Adë rúnëdi'i të cumplir; adë rgá'adi'i ldu'u të sa' të. Nádi'i të justë. Adë rúnëdi'i të cumplir shti'dzë të. Cagnia'a lu të, rqui'ni gunë mieti cumplir grë mandamientë ru'bë nu también los de más mandamientë shtë Dios. ²⁴ Lë'ë të na të ziquë mësë ciegu; rdchi'bi të vini parë guëru'u rëshë antsë gul vini, perë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë nanú tubi ma ru'bë ziquë camellë guti naga'a la'ni vini.

²⁵ Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu ra fariseo; na të falsë. Zunë të por fuërë vasë nu ra platë perë nezë la'ni, nalë suci nahin. Zni na të; na të nguba'në nu quëhunë të cumplir deseo mal. ²⁶ Fariseo ciegu, primërë gulë bëzunë nezë la'ni ldu'u të, iurní napë të conductë za'quë. Iurní na të ziquë vasë narië'ti guëdubi partë.

²⁷ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Na të ziquë ba'a. Nalë cusë za'quë naquichi rlua'a fuërë nu chulë rlua'ain, perë nezë la'ni gadzë ra ba'cu shtë tégulë nu grë cusë ziquë narru'ldë mënë rua' guë'dchi. ²⁸ Zni na të, lë'ë të; por fuërë rlua'a të cusë za'quë. Lu ra mënë rlua'a të bien, perë nezë la'ni të nalë gadzë ra bishi nu adë quëhúnëdi'i të cumplir lëy shtë Dios.

²⁹ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë; rza'a të capillë shtë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, nu rzutsa'u të rua' ba'a shtë ra mënë naguc më za'quë lu guë'dchiliu con guë'ë iarë. ³⁰ Iurní lueguë rni'i të: "Si talë lë'ë na'a niaquërdë na'a tiempë shtë ra shtadë guëlú na'a, adë chu nihúnëdi'i compa'ni ra nagudini ra profetë". ³¹ Por mizmë di'dzë shtënë të quëgni'i të na të llëbni shtë ra nagudini ra profetë. Na të testigu cuntrë mizmë lë'ë të; na të tubsë rënë con shtadë guëlú të. ³² Gulë bè'në cumplir lo quë narac shtu'u të, maldá nananú la'ni ldu'u të ziquë bè'në shtadë guëlú të con ra muzë shtë Dios.

³³ 'Serpientë, llëbni mbe'ldë, çllallë gunë të parë guëca'chilú të lu cashtigu shtë gabildi? ³⁴ Cashe'lda mënë za'quë naruadi'dzë shti'dza, perë lë'ë të quini të sèbëldá rai'. Nu gunë të crucificar lë'ë rai'. Sèbëldá rai' guëd'ë të galné la'ni iádu'u shtë të nu sunaldë të lë'ë rai' guë'dchi por guë'dchi. ³⁵ Zni na të culpablë. Ldaguë cashtigu guëc të por grë duldë nab'ë mënë guahietë iurë gudini rall Abel hashtë tiempë gudini mënë Zacarías, shini Berequías. Gudini të lë'i' entrë bëcu'guë nu iádu'u. ³⁶ Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldaguë subrë guëc ra mënë naquërdë lu guë'dchiliu iurne'.

Bi'ni Jesús por guë'dchi Jerusalén (Lc. 13.34-45)

³⁷ 'Mënë shtë Jerusalén, lë'ë të rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios; rdë'ë guë'ë të grë ra naze'dënú diza'quë shtë më. Zihani vultë guc shtua'a niatëahia lë'ë të cumë ziquë tubí guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë adë nëdi'i të guëdchini të lua. ³⁸ Gulë guná, lë'ë të con lidchi të guëa'në ziquë tubi hiu'u dachi; adë chu gúnëdi'i compa'ni lë'ë të. ³⁹ Rnia'a lu të, hiadë guëabrídi'i guëná të lua hashtë guëdchini tiempë iurë lë'ë të guëni'i të: "Benditë na el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dios. Bë'në ldai' më lë'i'."

24

Jesús guni'i guëchili iádu'u ru'bë (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Bëru'u Jesús iádu'u. Iurë zëagzë më, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guzublú bëlúa'a rai' ra guë'ë ru'bë shtë iádu'u. ² Jesús bëquebi:

—¿Gu rna të lu grëtë' ra cusë rë'? Guldía rnia'a lu të, lugar rë' ni tubi guë'ë adë guëá'nëdi'i guëc sa' guë'ë. Grëtë' tsaluhin.

Sëni shtë iurë tsalú guë'dchiliu (Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubë nga'li. Iurní ra shini gusë'dë më guagni'i lu më guitsë guitsë:

—Rac shtu'u na'a guëni'il lu na'a, guc gac grë ra cusë naquëgni'il. ¿Guadë naná sëni shtë tiempë nagueábril stubi? ¿Guc gac fin shtë guë'dchiliu?

⁴ Iurní Jesús repi:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të ⁵ purquë cantidá mënë guëdchini rall; guëni'i rall: "Na nahia Cristo", nu guëguë rall cantidá mënë.

6 Nu lè'è tè guini tè nutici shtë ra guërru naze'dë guëlla' nezë rë' nu zitu, perë adë rdzëbëdi'i tè purquë zni napë quë gac. Perë todavía lëdëdi'i fin shtë guë'dchiliu 7 purquë tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi guë'dchì tildinú stubi guë'dchì. Nu guidë ra gubini, galguidzë, nu guëllu' zihani lugar. 8 Con cusë ni na principi shtë cusë durë naze'dë.

9 'Iurní gunë ra mënë intriegu lè'è tè parë gunë rall mal tratë lè'è tè nu hashtë quini rall lè'è tè. Nu grëtë' mënë shtë guë'dchiliu, guëná zá'quëdi'i rall lu tè purquë na tè shmëna. 10 Tiempë dzë ni cantidá mënë guënití rall fe shtë rall. Lè'è rall guëná zá'quëdi'i rall lu sa' rall. Nu gunë rall traicionar sa' rall. 11 Guëdchini cantidá naguëgugüë lè'è ra mënë. Guëni'i rall de quë ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Cantidá mënë guëgugüë rall. 12 Zihani cusë mal tsadalë, por ni cantidá mënë hiadë gac shtú'udi'i rall sa' rall 13 perë grëtë' el quë nagac firmë hashtë fin, ni gac salvar. 14 Lè'è diza'quë narni'i shcuendë lugar catë rribë'a Dios, napë quë gac predicarin guëdubi guë'dchiliu. Guadi'dzë mënë diza'quë parë grëtë' naciuni parë gunguë bë'a mënë lè'è më. Iurní guëga'a iurë shtë fin.

15 'Lè'è muzë shtë Dios nabëru'él Daniel, bëquë'èi' lla na tiempë natsuté cusë mal iádu'u ru'bé. Iurë lè'è tè guëná tè lu cusë narunë manchar iádu'u santu, lè'è iurë bëga'a; guëlladchi na fin shtë guë'dchiliu. El quë naquëhu'ldë shti'dza, gulë tsasë lo quë narnia'a. 16 El quë narëta' guë'dchi Judea iurní, guëllu'në rall parë daní. 17 Grë el quë nazubë guëc hiu'u lídchi', adë gáquëdi'i tsaldú rall pë shtë'në rall la'ni hiu'u; mejurë guëllu'në rall lueguë. 18 Grë el quë nananú lachi iurní, adë gáquëdi'i guëabri rall parë tsaglli'i rall shabë rall. 19 Prubi ra na'a tiempë dzë ni, grë ra na'a nanua'a shini' u grë ra narca'a me'dë. 20 Gulë guna'bë lu Dios tè gáquëdi'i ra cusë durë tiempë naldë, nilë por dzë narzi'i ldu'u mënë 21 purquë tiempë ni gac suceder cusë demasiadë durë nanadë gunádi'i mënë dizdë principi shtë guë'dchiliu, nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni. 22 Si talë adë bé'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimentë, adë chu nádi'i gac salvar perë por ra mënë nagulë Dios, gac menos ra dzë ni.

23 'Si talë guëni'i tubi nguui lu tè: "Gulë guná, ndë'è lè'è Jesucristo", u "Gulë tsagná ndë; lè'è më nanú", adë tsaldídi'i ldu'u tè shti'dzë mënë ni. 24 Guëdchini ra naguëgugüë lè'è mënë. Guëni'i rall na rall Cristo. Sëbëldá rall guëni'i rall na rall naruadi'dzë shti'dzë Dios. Gunë rall sëni ru'bé nu milagrë parë guëgugüë rall mënë hashtë si na posiblë guëgugüë rall ra nagulë Dios. 25 Hía gunia'a lu tè antsë 26 por ni, si talë chu guëni'i lu tè: "Gulë guná, lè'è më nanú më lu shlatë catë chu nádi'i", adë tsádi'i tè nga'li; u si talë chu guëni'i: "Gulë guná, nanú më la'ni tubi hiu'u", adë tsaldídi'i ldu'u tè 27 purquë ziquë ra'a tubi gui'i shtë nguzi'u; rabtsë'è gui'i nezë guia'a hashtë nezë guetë, zni gac iurë lè'è nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, guëdchíni' stubi. 28 Catë naga'a ra naguti, nga'li rdëá ra bëchu.

Lla na tiempë iurë guëdchini Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 'Despuësë gudëdë ra dzë shtë cusë durë, lueguë lè'è ngubidzë guëcahi lúhi' nu mbegu hiadë guënë'di'in llni. Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bi. 30 Iurní lu gube'e guëná tè sëni shtë nguui nabëshe'ldë Dios. Grëtë' ra mënë shtë guë'dchiliu, gu'në rall nu guëná rall lu nguui nabëshe'ldë Dios; guëdchíni' rua' shcahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë pudërë nu llni shtë'në më. 31 Nu guëshé'ldi' ianglë shtë'ni' con gu'ldë trompetë parë

guëdëá grëtë' nagulë Dios guëdubi guë'dchiliu dizdë tubi cu' hashtë stubi ladë.

³² Gulë bësë'dë tubi comparaciuni shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë guená të luhin, rguëhin nu rru'u ra ndiaguë lu llícuhin, hia rac bë'a të bédchini tiempë shtë galna'i. ³³ Mizmë manërë ni, iurë guená të ra cusë rë', gulë bédë'ë cuendë lë'ë më ze'dë guëdchíni'. ³⁴ Guldía rnia'a, grëtë' ndë gac cumplir antsë quë gati ra mënë nanabani iurne'. ³⁵ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³⁶ Perë dzë nu iurë adë chu rac bë'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë Dios Shtada rac bë'a më dzë shtë fin.

³⁷ Ziquë guzac tiempë shtë Noé, zni gac iurë lë'ë nguii nabeshë'ldë Dios guëdchíni'. ³⁸ Tiempë dzë ni antsë lë'ë juici shtë nisë bédchini, nabani ra mënë lu guë'dchiliu; gudáu rall nu bii' rall; bëtsë'a rall, nu bédë'ë rall shini rall parë riu sa'a shtë ni'i, hashtë lë'ë Noé gutë la'ni barcu. ³⁹ Todavía adë bédë'edi'i rall cuendë hashtë iurë lë'ë juici bédchini. Bia'a nisi grëtë' ra mënë. Zni gac iurë nguii nabeshë'ldë Dios guëdchíni' stubi. ⁴⁰ Tiempë dzë ni chupë nguii nanú lachi; tubi nguii tsabsú, stubi nguii guë'a'në. ⁴¹ Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú, stubi guë'a'në.

⁴² Gulë cue nasini purquë adë rac bë'adi'i të ca iurë guëdchini el quë naguë nibë'a lë'ë të. ⁴³ Perë gulë bësë'dë ndë'ë, si talë tubi nashtënë hiu'u rac bë'all ca iurë guëdchini nguba'në, ga'a nasínill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në. ⁴⁴ Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u të purquë menos runë të shgabë të, iurní guená të lu nguii nabeshë'ldë Díos; hia bédchíni'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal (Lc. 12.41-48)

⁴⁵ ¿Chu na muzë namás riasë nu namás obedientë? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni. Lamë shtë nguii ni gunibë'all guëdë'ë nguii nagáu iurë bë'në tucarë gau lamë. ⁴⁶ Dichusë muzë si talë quëhúnëll bien iurë lë'ë lamë guëdchini. Guëdzelë lamë lë'ë muzë; quëhúni' cumplir. ⁴⁷ Guldía rnia'a, lë'ë lamë guëzú lë'ë muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë. ⁴⁸ Perë si talë muzë nall tubi nguii mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'ë parë gue'dë guëzë ⁴⁹ nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsataunull ra zudchi; ruu'll con lë'ë rall. ⁵⁰ Iurë lë'ë lamë guëabré, lë'ë muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzë lamë. ⁵¹ Perë lë'ë lamë guëdë'ë tubi cashtigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mënë naná falsë. Iurní gu'nëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

25

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

¹ Iurë guëdchini tiempë, manërë naguë nibë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sëiti parë quëgui'in; bëru'u rall të parë gunë rall recibir lë'ë lliguë iurë guëdchíni' lidchi sa'a. ² Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall quëquëll, perë ga'i ra lliguëna'a na rall listë. ³ Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall perë adë biá'adi'i rall sëiti parë tsadzë lámpara. ⁴ Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bëtëi sëiti nu gadzë ra lámpara. ⁵ Lë'ë lliguë guc ldë'ë parë guëdchínill; iurní mbëca'ldë bédchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'ë rall gu'të ga'si. ⁶ Iurní cumë ziquë guërudlë gue'lë, bini rall tubi naguni'i fuertë: "Hia lë'ë lliguë ze'dë. Gulë bëru'u të parë gunë të recibir

lè'è lliguè.” ⁷ Grètè' lliguèna'a guashtë rall parè bè'nè rall preparar lámpara shtë rall. ⁸ Hia zèga'i ra naná tuntè repi rall lu zèga'i naná listè: “Denú du'pè sèiti purquè lè'è lámpara shtënè na'a guèaldin”. ⁹ Perè lliguèna'a naná listè bèquebi rai': “Aquèdi'i, purquè iurní guèbidchi sèiti shtënè na'a. Parè lè'è tè adè gáldèdi'in; mejurè gulè tsaca'a sèiti catè rduhin. Gulè tsasí'ihin tè parè iurní napè tèhin.” ¹⁰ Perè mientras ga'i na'a guasi'i rall sèiti, lè'è lliguè bè'dè guèzè. Ra lliguèna'a naná preparadè guaténú rall lliguè lu sa'a. Iurní bè'au rua' puertè. ¹¹ Despuèsè bèdchini ra zèga'i lliguèna'a; iurní guni'i rall: “Dadè, bèsha'lè puertè”. ¹² Perè naná shtënè hiu'u bèquebi: “Guldía rnia'a de què adè guènédia'a lè'è tè”.

¹³ Iurní Jesús repi:

—Gulè gac preparadè. Gulè gac nasini purquè adè rac bè'adi'i tè pè dzè, ni pè iurè guèdchini nguui nabèshe'ldè Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴ 'Lugar catè rrib'èa Dios nu tiempè gunè mè juzguè ra mènè, na ziquè tubi nguui naguzia'a parè stubi naciuni. Guna'bè nguui ni ra shmúzèll. Bè'nèll incarguè shtumill lu ra muzè ni.

¹⁵ 'Tubi de lè'è ra muzè bèd'èll ga'i mili bèllè. Stúbill cua'a chupè mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bèllè, según narac cadè tubi rall. Iurní lè'è nguui ni guzia'a viajè. ¹⁶ Hia lè'è muzè nabè'nè recibir ga'i mili bèllè, lueguè bè'nèll neguci con dumí. Bè'nèll gan stubi zèga'i mili bèllè de guèc ra nabè'nèll recibir. ¹⁷ Mizmè manèrè ni nabè'nè recibir chupè mili bèllè, bè'nèll gan stubi chupè mili más. ¹⁸ Perè el què nabè'nè recibir tubi mili bèllè, bècá'chill dumí shtë lamè. Guatánill tubi guèru catè guacá'chill dumí.

¹⁹ 'Hia llèru'bè tiempè gudèdè; bèabré lamè shtë muzè ni. Iurní guzublú guna'bè lamè shcuendè dumí. ²⁰ Primèrè bèdchini nabè'nè recibir ga'i mili bèllè. Bè'nèll intriegu lu shlámèll stubi zèga'i mili. Répill: “Dadè, lè'è ga'i mili nabèné'el cuahia ndè'è; perè guná, stubi zèga'i mili bëna gan subrè guèc ga'i mili”. ²¹ Lè'è lamè repi: “Bien nahin; lè'èl nal tubi muzè za'què. Rac bè'ahia gúnèl lo què narac shtua'a. Hia què lè'èl bè'nèl bien de lo du'pè, guènehia másru'ul cusè za'què tè guènbé'al. Guatè; bèquitè ldú'ul con na.” ²² Despuèsè bèdchini stubi muzè nabè'nè recibir chupè mili bèllè. Répill lu lamè: “Dadè, bèné'el chupè mili bèllè cuahia; lè'è ndè'è. Perè chupè mili bèllè más bëna gan subrè guèc chupè mili.” ²³ Lè'è lamè repi: “Bien nahin. Nal tubi muzè za'què. Napa confiansè lè'èl. Hia què lè'èl nal muzè za'què de lo du'pè nabèna incarguè guí'al; bè'nèl gan más. Guatè; bèquitènu ldú'ul na.” ²⁴ Perè iurè bèdchini muzè nabè'nè recibir tubi mili bèllè, répill lu shlámèll: “Dadè, nanèa què lè'èl nal tubi nguui naná rzac zi muzè. Rcá'al cusechè catè adè bècabnídi'il, nu rtèal catè adè bètè'tsèdi'il bè'dchi. ²⁵ Por ni bèdzèba; guaca'cha shtumil la'ni guiu'u perè iurne' lè'è shtënèl ndè'è.” ²⁶ Lè'è lamè bèquebi: “Muzè mal nal, nu nabèchil. Rní'il de de què rchahia cusechè catè adè rcabnídia'a, nu rtéahia catè adè rtè'tsèdia'a bè'dchi. ²⁷ Por ni niagutèl dumí lu bancu parè iurná nihuna recibir shini dumí lo què narunè tucara.” ²⁸ Iurní repi lamè lu ra narèta' nga'li: “Gulè bèdchisú mili bèllè de muzè mal nu bèd'èin ca'a naná bè'nè recibir chi'i mili. ²⁹ Si talè guèquè diaguè tè bien, Dios guène'e mè más shti'dzè mè parè lè'è tè perè si talè rúnèdi'il cuendè shti'dza, guèdchisú mè llni narní'il nápèl. ³⁰ Nu lè'è muzè mal, gulè bètia'a lè'èll tèchi fuèrè catè nacahi, catè gu'nè mènè nu rchushí lai' rall.”

Juici shtë ra naciuni

³¹ Iurë lë'e nguui nabëshe'ldë Dios guëdchíni' stubi, guëdchíni' con llni nu pudërë nu con ra ianglë shtë Dios. Subë më lu trunë shtë në më con llëru'bë pudërë. ³² Ra mënë shtë grë naciuni guëdëá rall delantë lu më. Hia lë'e më cuë më ra mënë cumë ziquë rbë vëquërë ra lli'li con ra chivë. ³³ Cue'e za'quë më ra më za'quë nagulë Dios ziquë lli'li ladë ldi shtë në më, nu ra më mal, ra nagualdí'di' ldu'i lë'e më, cue rall ladë rubësë. ³⁴ Iurní lë'e rëy guëni'i lu naquëbezë ladë ldi: "Gulë te'e guëdchini të lua, lë'e të el quë naná gulë Shtada. Gulë bè'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lë'e të dizdë Dios bëcuc'shtë guë'dchiliu. ³⁵ Pues bëldí'ana, nu lë'e të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia'. Guca ziquë më zitu, nu lë'e të bëne'e të catë gu'të ga'sia. ³⁶ Bë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guëná të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guëná të na." ³⁷ Iurní lë'e ra naná justë guëni'i rall lu më: "Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldí'anël, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubídchil, nu bëne'e na'a nabii'l? ³⁸ ¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquërdël? ¿Guc guná na'a bè'në faltë shábël, nu bëne'e ná'ahin? ³⁹ ¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guëná na'a lë'ël?" ⁴⁰ Iurní rëy guëquebi: "Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bè'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasáquëdi'i, pues mizmë na bè'në të tratë".

⁴¹ Iurní lë'e rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: "Gulë guabsú lua, lë'e të hia nanudë të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shtë në. ⁴² Pues bëldí'ana perë adë bënë'edi'i të nagudáuha. Gubidcha perë adë bënë'edi'i të nabia'. ⁴³ Guca ziquë më zitu perë adë bënë'edi'i të catë naquërela. Runë faltë shaba perë lë'e të adë bënë'edi'i të niétiqë. Guc llú'uhia; guahia lachigui'bë perë adë be'dë guënádi'i të na." Iurní lë'e ra më mal guepi rall: ⁴⁴ "Dadë, ¿guc guná na'a bëldí'anël u gubídchil u ziquë më zitu u bè'në faltë shábël u guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu adë chu be'dë guënádi'i lë'ël?" ⁴⁵ Lë'e rëy guëquebi iurní: "Guldía rnia'a, manërë mal bè'në të tratë shmëna naná más humildë, zni bè'në të tratë mizmë na". ⁴⁶ Lueguë iurní lë'e ra nguui guzia'a rall lu cashtigu nanápëdi'i fin perë grëtë' naná tubldí shcuëndi' lu Dios, guzia'a rai' gube'e catë cabezë Dios catë nídi'i fin.

26

Quëguili mënë mudë parë guëna'zi rall Jesús (Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më grëtë' ra cusë ni, repi më lu ra shini gusë'dë më:

² —Lë'e të hia rac bë'a të dentrë de chupë dzë shtë laní Pascu, lë'e nguui nabëshe'ldë Dios gac intriégui' guia'a mënë mal nu gac crucificári'.

³ Tiempë dzë ni ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra më gushë entrë ra israelitë, bëdëá rall lu rualdëa' shtë palaci shtë Caifás, jefë shtë ra bëshuzi. ⁴ Nga'li bëntsa'u rall tubi tratë parë guëna'zi rall Jesús con di'dzë bishi parë quini rall lë'e më ⁵ perë guni'i lu sa' rall:

—Lëdi la'ni dzë laní parë adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a nabëte'bi sëiti nashi guëc Jesús (Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jesús nanú Betania lidchi Simón el què naguc llu'u ládi'. ⁷ Iurní guabi'guè tubi na'a; nuá'all tubi bêtéi guè'è shtë sèiti nashi nu nalé lasaquè sèiti ni. Iurè quèbezè Jesús lu mellè, lè'è na'a ni bêté'bi' sèiti guèc Jesús. ⁸ Iurè lè'è ra shini gusè'dè mè guná rai' pè bè'nè na'a, bèldè rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pèzielú bè'nè na'a rè' desperdici sèiti nashi guèc mè? ⁹ purquè bien niatuu' na'a sèiti por zihani dumí nu niadè'èll dumí ca'a ra prubi.

¹⁰ Perè guc bè'a Jesús shgabè rai' nu guni'i mè:

—¿Pèzielú cagni'i tètè cuntrè na'a rè'? El què nabè'ni' nahin tubi cusè za'què parè na. ¹¹ Pues ra prubi guèdubi tiempè quèbezènú rall lè'è tètè perè na lèdè guèdubi tiempèdi'i quèbezènúa tètè. ¹² Lo què nabè'nè na'a nabè'te'bi sèiti guèdubi cuerpè shtëna, bè'ni' parè gac preparar iurè gatia nu guèga'cha. ¹³ Guldía rnia'a, guèdubi lugar catè guadi'dzè ra mènè diza'què guèdubi guè'dchiliu, guadi'dzè ra mènè lo què nabè'nè na'a rè'. Guèagná ldu'u mènè lo què nabè'ni'.

Judas bè'nè prometer gúnèll intriegu Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Iurní tubi naná chi'bè chupè poshtë nabèrulè Judas Iscariote, guagní'ill lu ra jèfè shtë ra bëshuzi ¹⁵ nu rèpill:

—¿Blac guène'e tètè talè guna intriegu Jesús guia'a tètè?

Iurní lè'è rall gudilli rall galdè bi chi bèllè bédchichi. ¹⁶ Dizdè iurní Judas gudíill manèrè parè gúnèll intriegu lè'è mè guia'a ra contrari shtë mè.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Primèrè dzè shtë laní naráu mènè guetèshtildi sin levadurè, ra shini gusè'dè mè guabi'guè rai' lu mè nu guna'bè di'dzè rai':

—¿Ca lu rac shtë'ul guèdè'nè na'a preparar shtë shtë Pascu; guèdáuha'a?

¹⁸ Jesús repi:

—Gulè tsa tubi ciudá lidchi tubi nguiu nu gulè guchi: “Lè'è mèsè guni'i zndè'è: Hia lè'è iurè zia guèdchini. Lídchil guna laní Pascu con ra shini gusè'da.”

¹⁹ Ra shini gusè'dè mè bè'nè rai' cumè ziquè gunibè'a Jesús. Bè'nè rai' preparar shtë shtë Pascu.

²⁰ Iurè lè'è gue'lè gu', quèbezènú Jesús lè'è chi'bè chupè shini gusè'dè mè lu mellè. ²¹ Mientras caniháu rai', repi mè:

—Guldía rnia'a, tubi de lè'è tètè gunè tètè intriegu na.

²² Iurní lè'è rai' guzublú riá ldu'u rai' demasiadè; guna'bè di'dzè rai' tubi por tubi:

—Dadè ¿ni mudè guna intriegu lè'èl?

²³ Jesús repi:

—El què naraunú na la'ni el mizmè platè, ni lè'è nangunè intriegu na. ²⁴ Lè'è nguiu nabèshe'ldè Dios guzia'a parè nezè según narni'i Sagradas Escrituras, perè prubi de lè'è nguiu el què nangunè intriegu na. Mejurè adè niálèdi'i nguiu ni.

²⁵ Iurní lè'è Judas, lè'è traidor, guni'i:

—Mèsè ¿ni mudè na guna intriegu lè'èl?

Jesús bèquebi:

—Aha', lè'èl la la'.

²⁶ Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'ë më graci lu Dios. Despuësë de bëshullë mëhin, bédë'ë më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcierpa.

²⁷ Iurní guna'zi më copë. Bédë'ë më graci lu Dios nu bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bii' grëtë' të copë rë'; ²⁸ ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar tëtë cubi purquë nahin tubi favurë parë cantidá mënë; bëllë'ë rënë ni parë perdunë shtë ra duldë. ²⁹ Perë rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë naná guëbezënúhia lë'ë të gube'e. Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë rñibë'a Shtada.

*Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

³⁰ Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi cantë, iurní gua rai' lu dani shtë Olivos.

³¹ Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu guësëa'në të na gue'lë ne' purquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'li guërë'tsë”. ³² Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tégulë, tsahia delantë lu të hashtë Galilea.

³³ Iurní Pedro bëquebi:

—Aunquë nilë grëtë' rai' guësëa'në rai' lë'ël, perë na jamás adë guësëá'nëdia'a lë'ël.

³⁴ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmé gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëlldichí, lë'ël gúnël negar na tsunë vuellë.

³⁵ Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmé.

*Biadí'dzënú më Dios la'ni Getsemaní
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Iurní Jesús bédchini con ra shini gusë'dë më tubi lugar lë Getsemaní. Repi më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras tsahia ndë. Guadi'dzënúa Dios.

³⁷ Iurní bia'a më Pedro nu ra shini Zebedeo; guzublú riá ldu'u më; guasënú ldu'u më. ³⁸ Guni'i më:

—Nalë rbini la'ni ldua'a por tristë shtë galguti. Gulë cuezë ndë'ë nu gulë cue nasini con na.

³⁹ Gua Jesús stu'pë delantë. Bëzullibi më nu bëa'chi guëc më hashtë lu guiu'u. Iurní bë'në më orar lu Dios; répi':

—Dadë shtëna, si talë nahin posiblë bëlá na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtënél.

⁴⁰ Iurní bëabré më catë cabezë ra shini gusë'dë më. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai'. Iurní repi më lu Pedro:

—¿Pë adë gáquëdi'i cue nasini të du'pë tiempë, ni siquierë tubi iurë? ⁴¹ Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë; gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios parë adë ldáguëdi'i të lu prëbë shtë mëdzabë. Ldu'u të rni'i, niá; perë shcierpë të adë nídi'i fuersë.

⁴² Hia narrupë zia'a më; guaguë'në më orar zndë'ë:

—Dadë, si talë na imposiblë tsalú vasë shtë sufrimientë, bë'nin según voluntá shtënél.

⁴³ Iurní bëabré më stubi; bëdzëlë më ra shini gusë'dë më hia naga'si rai' purquë nalë bédchini mbëca'ldë lu rai'. ⁴⁴ Iurní bësëa'në më lë'ë rai'; zia'a më;

bë'në më orar stubi natsunë vësë. Guni'i më mizmə di'dzë ni. ⁴⁵ Bëabré më catë rêta' ra shini gusë'dë më; repi më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a de quë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios, gac intriégui' guia'a ra nanapë zihani duldë. ⁴⁶ Gulë tsasuldí; gulë cha purquë hia el quë naganë intriegu na zé'dëll.

Bia'a ra mënë Jesús ziquë nguba'në
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá quëadi'dzë Jesús, bédchini Judas naná de chi'bë chupë shini gusë'dë më; ze'dënull cantidá mënë nanua'a spadë nu hiaguë. Ze'dë rall por partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë guë'dchi. ⁴⁸ Judas lë'ë traidor, bédë'ëll tubi sëñi; répill:

—El quë naguna saluda; tsagruahia lë'ëll; gulë bia'a nguiu ni prësi.

⁴⁹ Iurní guabi'guë Judas lu Jesús nu répill:

—Shtsanë, Mësë.

Nu bëtsagraua'll lë'ë më. ⁵⁰ Jesús guni'i lu Judas:

—¿Pë zé'dël? amigu.

Iurní guabi'guë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë më prësi.

⁵¹ Mizmə iurní tubi sa' Jesús gulú spadë; bëchúgui' diaguë ladë ldi muzë shtë jëfë shtë bëshuzi. ⁵² Iurní Jesús repi:

—Gulútsa'u spadë shtëñël shlugarin purquë grëtë' el quë narguini con spadë, zní gati rall con spadë. ⁵³ ¿Pëllë adë rac bë'al zac guëna'ba lu Shtada nu guëshe'ldë më mizmə iurne' más quë chi'bë chupë grupë ianglë, chi'i mili cadë grupë të gunë rai' compa'ni na? ⁵⁴ Perë si talë gaquin zní ¿lla gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i napë quë gaquin zní?

⁵⁵ Iurní Jesús repi lu ra mënë:

—Be'dë guëdchini të con spadë nu hiaguë parë guëna'zi të na cumë ziquë tubi nguba'në. Grëtë' dzë gulezënúa lë'ë të. Cagluá'ahia lë'ë të la'ni iádu'u shtëñë të perë nunquë adë guná'zidi'i të na prësi. ⁵⁶ Perë ndë'ë quëhac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusë'dë më bësa'në rai' lë'ë më. Bëllu'në rai'.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ra naguna'zi lë'ë Jesús prësi, bia'a rall lë'ë më lu Caifás, jëfë principal shtë ra bëshuzi. Nu rêta' ra mësë shtë lëy nu ra më gushë nabëdëa nga'li.

⁵⁸ Guanaldë Pedro zitu hashtë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi principal. Guatë Pedro nga'li; guzubënú Pedro ra soliar të parë guënáhi' nia'a lla tsalú schuendë Jesús.

⁵⁹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mënë gushë nu grë ra Junta Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti. ⁶⁰ Perë adë bédzélëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lë'ë më. Por fin bédchini bëldá testigu falsë ⁶¹ naná repi:

—Lë'ë nguiu rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabré guëdishtëhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

⁶² Iurní jëfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ëll?

⁶³ Jesús dchisë náhi'. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

⁶⁴ Jesús repi:

—Ni nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rnia'a lu të guená të lu Shini Dios; quëbézi' ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guená të lua; guëdchinia la'ni shcahi shtë gube'e.

⁶⁵ Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguiu rë' bë'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë nicidá nápa'a de más testigu? Mizmë lë'ë të bini të di'dzë mal naquëgní'ill. ⁶⁶ ¿Pë rni'i ldu'u të?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguiu rë'.

⁶⁷ Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bëtë'ë rall galnë guëc më. Stúbill gulubë lu më ⁶⁸ nu guni'i rall:

—L'ë'l nal Cristo; bë'në divini chu gudini lë'ël.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mientras zu Pedro rualdëa, tubi criadë guabí'guëll lu Pedro nu répill:

—L'ë'l zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰ Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë mënë. Répi':

—Adë rac bë'adia'a pë cagní'il.

⁷¹ Iurní Pedro ziagrú'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guni'ill lu ra mënë narëta' nga'li:

—Nu nguiu rë' rzënú Jesús më Nazaret.

⁷² Stubi vësë más Pedro bë'në negar nu bë'ni' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguiu ni.

⁷³ Du'psë zia'a, iurní mënë nazuga'a nga'li guabí'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ruadi'dzël ziquë mënë galileo.

⁷⁴ Iurní guzublú Pedro; bë'ni' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguiu ni. Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadi'dzëdia'a verdá.

Mizmë iurní bëllidchí gay. ⁷⁵ Iurní bëagná ldu'u Pedro lo quë naguni'i Jesús: “Antsë guëllidchí gay, gúnëll negar na tsunë vüeltë”. Iurní bëru'u Pedro nu nalë bí'ni'.

27

Bia'a ra mënë lë'ë Jesús lu Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Iurë brëgue'lë grëtë' ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë ra israelitë, guc rall de acuerdë nu bëntsa'u rall tubi tratë parë quini rall Jesús. ² Bëldi'bi rall lë'ë më; bia'a rall lë'ë më parë guaguë'në rall intriegu lë'ë më lu Poncio Pilato gubernadurë.

Guti Judas

³ Iurë Judas el quë nabë'në intriegu Jesús, bëtë'ëll cuendë de quë nacondenárëll, gubini ldu'ull. Bëdchigrëll galdë bi chi bëllë bëdchichi parë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë, ⁴ répill:

—Na bëna duldë. Bëna intriegu lë'ë më rë' lu galguti nu nápëdi'i' duldë.

Perë lë'ë rall bëquebi rall:

—Parë ni'i, ¿pë runë importë na'a? Shcuëndël ni'i.

⁵ Iurní Judas bëquëldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lé'ëll lu hiaguë.

⁶ Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëtëá rall dumí nu repi rall:

—Adë chu guëtiá'adi'i dumí rë' la'ni cajë shtë ofrendë purquë nahin probidë según lëy shtë Dios. Nahin präci nabëtuu' Judas lë'ë Jesús parë galguti.

⁷ Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bërulë lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu. ⁸ Por ni bërulë lachi ni hashtë iurne'; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë. ⁹ Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: “Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bëdchichi, präci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më. ¹⁰ Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios.”

Pilato guna'bë dí'dzëll lu Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë?

Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgni'il.

¹² Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mënë gushë, bëdchi'bë rall demandë cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i'. ¹³ Iurní Pilato repi:

—¿Pë adë rínidi'il lo quë naquëgni'i ra mënë cuntrë lé'ël?

¹⁴ Perë Jesús adë bëquëbidi'i' më de manërë lë'ë gubernadurë guasë ldú'ull iurní nu adë guc bë'adi'ill pë gúnëll.

Guni'ra mënë gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵ Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbërë guëldá'all tubi präsi, el quë narac shtu'u ra mënë gápëll libertá. ¹⁶ Nanú tubi präsi namás më dushë, lë Barrabás. ¹⁷ Iurë lë'ë rall bëtëá rall nga'li, Pilato guna'bë dí'dzë:

—¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabërulë Cristo?

¹⁸ Pilato bëtë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bë'në rall intriegu lë'ë më. ¹⁹ Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tse'lë Pilato gunibë'a naganú rsunë: “Adë riutëdi'il con nguiu rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchídi'i ldua'a.”

²⁰ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall mënë parë guëna'bë rall libertá parë Barrabás nu guëna'bë rall gati Jesús. ²¹ Lë'ë gubernadurë guna'bë dí'dzë stubi; répill:

—¿Guadë de chupë ra mënë rë' rac shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

²² Pilato guna'bë dí'dzë iurní:

—¿Pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë nabërulë Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

²³ Iurní Pilato guni'i:

—¿Pë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall bëabrí gurushtiá rall:

—Quèll lu cruz.

²⁴ Iurní Pilato guná hiadè nídi'i mudè lla gúnèll sino què másru'u ziadalè mènè nu rdzatsu mènè. Iurní gunibè'a Pilato nisè, tsatí guíá'all ziquè tubi sèñi de què nápèdi'ill faltè por galguti shtë Jesús. Gudíbill guíá'all; guní'ill:

—Nádia'a responsablè por galguti shtë nguui rë' purquè nápèdi'i' faltè. Shcuendè tè na ndè'è.

²⁵ Grètè' ra mènè bèquebi:

—Lè'è na'a con shini' na'a, na na'a responsablè por galguti shtë nguui rë'.

²⁶ Iurní Pilato bédè'èll libertá Barrabás. Lueguè gunibè'all guèdia'a mè galnè, nu bè'nè Pilato intriegu lè'è mè parè gac crucificar mè.

²⁷ Iurní ra suldadè shtë gubernadurè, bia'a rall lè'è Jesús la'ni palaci nu bédè'a grètè' suldadè alreduerè lè'è mè. ²⁸ Gulú rall shabè mè tè parè guègacu rall stubi lari guindè lè'è mè. ²⁹ Bèzu'bè rall tubi coronè shtë guitsè guèc mè. Bédè'è rall tubi varè ca'a mè parè gu' guí'a ladè ldi mè. Iurní bèzullibi rall delantè lu mè nu bè'nè rall burnè; guní' rall:

—Guèbani Rëy shtë mè israelitè.

³⁰ Nu bèchi'bè shènè rall lu mè nu guna'zi rall varè parè rdè'è rall galnè guèc mè. ³¹ Despuèsè de quèhunè rall burnè zni, bédchisú rall lari guindè. Bédè'è rall shabè mè, gutè mè stubi. Iurní bia'a rall lè'è mè parè gac crucificar mè.

Bèquè'è rall lè'è mè lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Hia ziagru'u mè parè ziazú mè rua' guè'dchi, bédza'guèlú rall tubi nguui, mè Cirene nalè Simón. Iurní gunibè'a ra suldadè parè gua'a Simón cruz shtë Jesús.

³³ Zni bédchini rall tubi lugar nalè Gólgota narunè cuntienè, Lugar shtë Calavera. ³⁴ Nga'li bédè'è rall vini naná mescladè con naldá. Bii'di'i mèhin, nadè más bè'nè mè prèbèhin.

³⁵ Hia iurè gualú bè'nè rall crucificar lè'è mè, ra suldadè gudchitè rall dado parè gudi'dzè rall shabè mè. Zni gac cumplir lo què naguni'i profetè; “Gudi'dzè rall shaba entrè mizmè lè'è rall nu gudchitè rall suertè guèc shaba”. ³⁶ Iurní guzubè rall nga'li parè gapè rall lè'è mè. ³⁷ Guí'a guèc Jesús bèquè'è rall tubi letrèrè narni'i pèzielú bè'nè rall condenar lè'è mè. Letrèrè ni rni'i: “Ndè'è na rëy shtë mènè israelitè. Lèll Jesús.”

³⁸ Nu zac chupè nguba'nè gac crucificar con lè'è mè, túbill ladè ldi, stúbill ladè rubèsè. ³⁹ Grètè' nardèdè nga'li, runè rall burnè, rni'bi rall guèc rall; ⁴⁰ rni'i rall:

—Lè'èll rni'ill cuel iádu'u ru'bè nu dzè tsunè guèabrí guèzá'alín; bè'nè salvar mizmè lè'èll talè nal shini Dios. Bèldaguè lè'èll lu cruz.

⁴¹ Zni zac bè'nè burnè ra jèfè shtë ra bëshuzi nu mèsè shtë lèy con ra fariseo con grè ra mè gushè shtë ciudá. Guni'i lu sa' rall:

⁴² —Bè'nèll salvar stubi mènè perè el mizmè lè'èll adè gúnèdi'ill gan gúnèll salvar lè'èll. Si talè nall rëy shtë Israel, pues quèldáguèll lè'èll lu cruz tè parè tsaldí ldu'u hia'a lè'èll. ⁴³ Pues rialdí ldu'ull Dios; zuzull nia'a zunè Dios salvar lè'èll purquè rni'ill: “Nahia shini Dios”.

⁴⁴ Hashtë ra mizmè nguba'nè naná quènú lè'è mè lu cruz, bè'nè rall burnè; guni'i rall mizmè di'dzè ni guèc mè.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Iurní guëdubi guë'dchiliu bëchahi dizdë guëruлдë dzë hashtë rquë tsunë guadze'. ⁴⁶ Iurní fuertë guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runë cuntienë di'dzë ni: Dios mio, Dios mio, çpëzielú bësá'nëll na?

⁴⁷ Bëldá mënë narëta' nga'li, bini rall lo quë naguni'i më nu repi rall:

—Cagná'bëll Elías.

⁴⁸ Mizmë iurní tubi de lë'ë rall guaglú'nëll; guagllí'ill tubi spongë nu bëgá'dzëll spongë con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc tubi varë të parë gu më vini. ⁴⁹ Perë sëbëldá mënë guni'i:

—Cha bëza'a; guëná hia'a nia zidë Elías të parë guësiëti' lë'ëll lu cruz.

⁵⁰ Iurní stubi vueltë guni'i Jesús fuertë; iurní guti më. ⁵¹ Mizmë iurní lë'ë cortinë shtë iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. Nu lë'ë guë'dchiliu bëllú. Ra dani gure'zë. ⁵² Ra ba'a bëlla'lë hashtë guashtë zihani tëgulë, ra mënë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios antsë. ⁵³ Grë ra më rë', bëru'u ra la'ni ba'a nu despuësë de guashtë Jesús ladi ra tëgulë, guatë rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mënë guná lu mënë ni.

⁵⁴ Iurní lë'ë capitán nu ra nagupë cuerpë shtë Jesús, iurë guná rall llu, nu guná rall cusë naguzac nga'li, nalë bëdzëbë rall; repi lu sa' rall:

—De verdá nguuiu rë' náhi' shini Dios.

⁵⁵ Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdë zitu. Na'a ni guanaldë rall lë'ë Jesús antsë dizdë Galilea. Bë'në rall compaňi lë'ë më. ⁵⁶ Entrë ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bëga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Hia iurë riu' gue'lë, bëdchini tubi nguuiu ricu lë José. Nall më guë'dchi Arimatea nu zac nall shmënë Jesús. ⁵⁸ José guagnall lë'ë Pilato nu guná'bëi' cuerpë shtë Jesús. Pilato gunibë'a parë guëdë'lë mënë cuerpë ca'a José. ⁵⁹ Bia'a José cuerpë shtë mënë më nu bëtú'bill cuerpë tubi sabë naquichi. ⁶⁰ Iurní guacá'chi' lë'ë Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabëda'ni hia más antsë la'ni guë'ë shtë dani. Despuësë de gualú bëga'chi më, iurní bësë'au José rua' ba'a con tubi guë'ë ru'bë. Hia iurní zëagzë José. ⁶¹ Nga'li quëbezë María Magdalena nu stubi María, Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

Quëhapë suldadë ba'a catë bëga'chi Jesús

⁶² Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir despuësë ra preparaciön shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu Pilato; ⁶³ guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de quë lë'ë nguuiu bishi guni'ill iurë nabánill de quë despuësë de tsunë dzë, gac resucitárell ladi ra tëgulë. ⁶⁴ Por ni gunibë'a të parë gac segurë ba'a hashtë dzë tsunë të parë tsádi'i ra mënë shtë'nëll guë'lë parë tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë guëni'i rall lu mënë de quë guc resucitar Jesús ladi ra tëgulë. Zni lúltimë bishi rë' nahin más peor quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵ Pilato repi:

—Lë'ë të napë të guardë shtë ra suldadë. Gulë tsaguë'në segurë rua' ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u të.

⁶⁶ Iurní zia'a rall; bë'në rall segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu bësë'a'në rall guardë shtë ra suldadë.

28

*Guashtë Jesús ladi ra tēgulē**(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Iurē dzē narzi'i ldu'u mēnē hia gua'a, hia zia grēgue'lē primērē dzē shtë lmalē, Maria Magdalena nu stubi Maria, guagná rall rua' ba'a. ² Perē dizdē lueguē bēdchini tubi llu ru'bē lu guē'dchiliu; lē'ē ianglē shtë Dadē Dios ze'dē de gube'e. Bēdchíni' rua' ba'a. Bēdchisúhi' guē'ē nanada'u rua' ba'a. Nu guzúbi' guēc guē'ē. ³ Nalē rabtsē'ē ianglē ni cumē ziquē nguzi'u. Nu shábi' naquichi cumē ziquē nievē. ⁴ Iurē guná ra suldadē lu llu, iurní bēdzēbē rall; bēa'nē rall ziquē tubi naguti. ⁵ Iurní lē'ē ianglē guni'i lu ra na'a:

—Adē rdzēbēdi'i tē. Na rac bē'ahia de quē quēguili tē Jesús, mē nacuē lu cruz. ⁶ Perē adē nídi'i mē ndē'ē. Guc resucitári' cumē guni'i mē lu tē antsē. Gulē te'e tē guēná tē lugar catē bēca'chi ra mēnē lē'ē mē. ⁷ Gulē tsa; gulē guchi lu ra shini gusē'dē mē quē lē'ē mē guti perē guc resucitári'. Nu lē'ē mē tsáhi' Galilea antsē guēdchini tē ndē. Ndē guēná tē lu mē. Ni na lo quē narnia'u lu tē.

⁸ Iurní lē'ē ra na'a nasesē bēru'u rai' rua' ba'a perē nalē bēdzēbē rai'. Mizmē tiempē bēquitē ldu'u rai'. Guagllu'nē rai' tē guēni'inú rai' shini gusē'dē mē. ⁹ Mizmē iurní Jesús bēlua'alú mē lu ra na'a nu bē'nē mē saludar lē'ē rall. Iurní guabi'guē ra na'a lu mē; bē'nē rai' adorar lē'ē mē. Gudēdchi rai' guēa' mē.

¹⁰ Perē Jesús repi:

—Adē rdzēbēdi'i tē. Gulē tsaguē'nē visi los de más bēcha tē parē tsa rai' Galilea. Ndē guēná rai' lua.

Lo quē naguni'i ra suldadē

¹¹ Mientras zēagzē ra na'a, bēldá suldadē shtë guardē gua rall ciudá. Guaguēchi rall lu jēfē shtë ra bēshuzi grētē' lo quē naguc. ¹² Iurní ra jēfē guagni'i lu ra mē gushē parē guc rall de acuerdē; iurní bēdē'ē rall zihani dumí cua'a ra suldadē. ¹³ Repi rall:

—Gulē guni'i de quē durantē la'ni gue'lē mientras lē'ē tē naga'si tē, ra shmēnē Jesús bidē ldanē rall cuerpē shtë Jesús. ¹⁴ Talē lē'ē gubernadurē gac bē'all lo quē naguc, lē'ē na'a guēni'inú na'a lē'ē gubernadurē tē parē guēzalú na'a grē ra dificultá parē lē'ē tē.

¹⁵ Iurní ra suldadē bē'nē rall recibir dumí nu guaguē'nē rall lo quē naguni'i jēfē shtë ra bēshuzi lu rall. Bishi ni na lo quē naruadi'dzē ra mē israelitē hashtë iurnē'.

*Jesús bēshe'ldē ra poshtë tē guēni'i rai' diza'quē**(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁶ Zni guc; ra guēzá chi'bē tubi ra shini gusē'dē mē zia'a rai' parē Galilea hashtë tubi dani catē guni'i Jesús. ¹⁷ Iurē guná rai' lu mē, bē'nē rai' adorar lē'ē mē aunquē bēldá rai' bēzá ldu'u rai'. Gualdídi'i ldu'u rai' guashtë mē ladi ra tēgulē. ¹⁸ Iurní Jesús guabí'gui' lu rai'; repi mē:

—Grē pudērē bēne'e Dios parē guēnibē'ahia gube'e nu guē'dchiliu. ¹⁹ Gulē tsa guēdubi naciuni. Gulē bē'nē lē'ē rall shmēna. Gulē bēchu'bē nisë lē'ē rall iurē rialdí ldu'u rall shti'dza. Gulē bēchu'bē nisë lē'ē rall por lē shtënē Dadē Dios, nu por lēa, nu por Espiritu Santo. ²⁰ Gulē bēlua'a tē gunē ra mēnē cumprir grē di'dzē nagunibē'ahia lē'ē tē. Nu gulē bēdē'ē cuendē de quē na quēbezēnúa lē'ē tē grētē' dzē hashtë fin shtë guē'dchiliu. Amén.

Diza'quë según San Marcos

Juan Bautista

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Zndë'ë guzublú diza'quë shtë Jesucristo, shini Dios.

² Guzubluhin según nabëquë'ë Isaías shtidzë Dios narni'i shcuendë Jesucristo: Gujë guná, guëshe'lda tubi shmuza naguëni'i por na delantë lul.

Lë'i' gúni' preparar ldu'u mënë antsë tsagni'inul lë'ë rall.

³ Mënë ni guëni'i' lu tubi shlatë ru'bë. Fuertë guëni'i' parë guini grë mënë shti'dzi'.

Guëni'i' lu ra mënë: “Gulë bënë preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi të parë iurë guëdchini Dadë”.

⁴ Por ni Juan bëchu'bë nísí; lugar ni adë nídi'i mënë catë naquë guëë'gu Jordán. Guni'inúhi' lë'ë ra mënë chubë nisë rall ziquë sëni de quë runë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëabri ldu'u rall con Dios parë gunë Dios perdunë duldë shtë rall. ⁵ Grëtë' ra mënë shtë regiuni Judea nu ra më Jerusalén bédchini rall lu Juan parë chubë nisë rall. Iurë bëshu'bë duldë rall lu Dios, iurní Juan bëchu'bë nísí' lë'ë ra mënë la'ni guëë'gu Jordán.

⁶ Nacu Juan tubi lari nanactsa'u con guitsë ladi camellë nu lli'i lá'ni' tubldë gui'di. Ráuhi' shanchi nu dchini shtë ra mbee'zë lachi. ⁷ Guni'i' Juan shti'dzë Dios lu ra mënë:

—Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtënë shrachi më. ⁸ Na bëchu'bë nisa lë'ë të con nisë perë lë'ë më gunë më stubi cusë namás cusë ru'bë. Guëzunë më ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuezënúhi' la'ni ldu'u të.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Gudëdë sëbëldá dzë, iurní bëru'u Jesús guë'dchi Nazaret nanaquë regiuni Galilea. Juan bëchu'bë nísí' lë'ë Jesús la'ni guëë'gu Jordán. ¹⁰ Iurë bëru'u më la'ni nisë, mizmë iurní bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më catë quëbezë Dios. Guná më lu Espíritu Santo; bédchini' ziquë tubi palumë parë cuezënúhi' lë'ë më. ¹¹ Nu bëru'u tubi di'dzë nezë lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalë rac shtua'a lë'i'. Nalë rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Iurní Espíritu Santo bia'a lë'ë Jesús lu tubi shlatë nezë cu' dani. ¹³ Ndë guquërelde më cuarenta dzë. Nga'li guc shtu'u mëdzabë Satanás niasiguë lë'ë më parë guëni'i më shnezë më. Guquërelde më ladi ra ma dushë. Despuësë bédchini ra ianglë parë bënë rai' sirvë lu më.

Guzublú quëgni'i Jesús diza'quë

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Despuësë de bëtia'a ra mënë Juan Bautista lachigui'bë, bëabri Jesús regiuni Galilea. Cagni'i më diza'quë shtë Dios. ¹⁵ Repi më:

—Lë'ë tiempë hia guc cumplir; bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy. Gulë bëabri ldu'u të lu Dios nu gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë më.

Guna'bë Jesús tapë nguiu narna'zi mbeldë

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Gudëdë Jesús guëlla' rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Guná më lu Simón nu bëchi' Andrés. Cagldaguë rai' guë'shu la'ni nisë. Na rai' pescadurë shtë mbeldë. ¹⁷ Repi më lu rai':

—Gulë gude'e naldë na; na guënhia dchi'ni gunë të. Ziquë na të pescadurë; guna lë'ë të pescadurë shtë mënë; gue'dënu të mënë lua.

¹⁸ Lueguë bësëa'nëgá rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

¹⁹ Gudëdë më stu'pë más delantë; guná më lu Jacobo, lliga'në Zebedeo. Guná më lu Juan, bëchi Jacobo. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu; zubë rai' la'ni barcu shtë rai'. ²⁰ Lueguë Jesús guna'bë lë'ë rai'. Iurní guanaldë rai' lë'ë më. Bësëa'nëgá rai' shtadë rai', Zebedeo; zubënu Zebedeo ra muzë la'ni barcu.

Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull

(Lc. 4.31-37)

²¹ Guatë rai' guë'dchi Capernaum. Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëlua'a Jesús lë'ë ra mënë la'ni iádu'u. ²² Guasë ldu'u mënë por lo quë naguni'i Jesús lu rall. Bëlua'a më esëñansë shtëhi' ziquë tubi nanapë pudërë, lédëdi' ziquë ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés. ²³ De repëntë zuga'a tubi nguiu la'ni iádu'u. Nanú tubi mëdzabë fier la'ni ldu'u nguiu ni; biadí'dzëll guëc lalú. Guni'ill fuertë:

²⁴ —Ja, çpë nápël con na? lë'ël Jesús. Guë'dchi shtënël lë Nazaret. Çpëllë zé'dël parë guënítil lë'ë na'a? Na nanëa chu nal; nal limpi ldu'ull delantë lu Dios. Bëdchínil de Dios.

²⁵ Jesús guni'i fuertë lu mëdzabë:

—Guitsëgá nu bëru'u de lë'ëll.

²⁶ Iurní lë'ë mëdzabë fier nalë bësé'sëll lë'ë nguiu. Gurushtiall; bërú'ull la'ni ldu'u nguiu. ²⁷ Grë mënë guasë ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—Çpëllë ndë'ë? Çpëllë lda'i' cubi rë'? Napë Jesús autoridá hashtë ra mëdzabë rzu'bë diaguë rall shti'dzë Jesús.

²⁸ Por guëdubi nezë shtë Galilea bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús. Nasesë bërë'tsë famë shtë më.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Lueguë bëru'u më la'ni iádu'u. Ziazunú më Jacobo nu Juan; bëdchini rai' lidchi Simón nu Andrés. ³⁰ Suëgrë Simón nagá'ai' lu camë; ráquëll shldi ru'bë. Lueguë guni'i ra mënë lu Jesús pë cusë cazac nanë rë'. ³¹ Iurní bëdchini më; guna'zi më guia'a na'a nu bëldishtë më lë'ëll. Guashtëll; lueguë bëru'u shldill. Iurní bënë'në na'a ni sirvë lu rai' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Mizmë dzë iurë nabëlaguetë ngubidzë, hia guadze', zihani mënë bia'a rai' sa' rai' lu Jesús, ra nanapë galguidzë nu ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall. ³³ Grëtë' ra mënë shtë guë'dchi, bëte'e sa' rall rua' hiu'u. ³⁴ Jesús bënëac zihani rall de grë clasë galguidzë. Bëgú më zihani mëdzabë la'ni ldu'u rall. Adë bëdë'ëdi'i më permisi ra mëdzabë parë niani'i rall purquë bënguë bë'a rall lë'ë më.

Guaglua'a Jesús ra mënë regiuni Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ Guashtë më tumpranë nianá nacahi. Zia'a më shlatë catë nídi'i mënë. Ndë guni'inú më Dios, Shtadë më. ³⁶ Iurní lë'ë Simón con ra sáhi' guatili rai' lë'ë më. ³⁷ Iurë bédzelë rai' lë'ë më, guni'i rai':

—Zihani mënë ze'dë tili lë'ël.

³⁸ Guchi më lu rai':

—Cha guíá hia'a ra guë'dchi naquë guëlla'. Guëdia'a di'dzënú hia'a lë'ë rall shti'dzë Dios; parë ni zelda.

³⁹ Iurní gua më grë nezë Galilea; rni'i më diza'quë shtë Dios la'ni iádu'u shtë ra mënë israelitë. Bëgú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë.

Bënëac Jesús tubi nguii narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Bidë tubi nguii narac galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më; b'ë'nëll ruëguë lu më; répill:

—Nápël pudërë; si talë nápël voluntá guëzunël ladia; guëaca.

⁴¹ Bëga'a ldu'u Jesús lë'ëll. Bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu repi më:

—Rac shtua'a; guëac galguidzë shtë'nël.

⁴² Despuësë de guni'i më ra di'dzë ni, lueguë lë'ë galguidzë bësa'në lë'ëll. Bëáquëll. ⁴³ Bë'në më incarguë lull ni tubi adë chu lu guadí'dzëll. Repi më:

⁴⁴ —Adë chu lu ruadí'dzëdi'il. Guaglua'a lë'ël lu bëshuzi. Bë'në cumplir lo quë naguni'i Moisés. Bëd'ë ofrendë lu Dios parë gac guëd'ë mënë cuendë de quë hia bëáquëll.

⁴⁵ Perë iurë zëagzëll, guzublú biadí'dzëll lo quë nabë'në Jesús de manërë de quë Jesús adë guc më niadchini më guë'dchi rë' tantë mënë gulezë rall lë'ë më. Bëa'në më fuërë shtë guë'dchi catë nídi'i mënë. Zihani mënë be'dë guëdchini rall lu më de grë ladë guë'dchi.

2

Jesús bënëac tubi nguii narac ll'u galguidzë llunguë

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Gudëdë bëldá dzë, Jesús guatë stubi vueltë guë'dchi Capernaum. Bini ra mënë quërelde më lidchi më. ² Lueguë bëdëá zihani mënë hashtë gúldëdi'i rua' hiu'u niutë ra mënë. Cagni'i më shti'dzë Dios lu rall. ³ Iurní bidë tapë nguii; nua'a rall tubi daa' catë nanú tubi narac galguidzë llunguë. ⁴ Por tantë mënë adë guc niadchininú rall narac ll'u lu më. Iurní gudidë rall guëc hiu'u parë bëldaguë rall daa' delantë lu më. ⁵ Guná më rialdí ldu'u rall lë'ë më; iurní repi më lu narac ll'u'u:

—Dadë, runa perdunë duldë shtë'nël.

⁶ La'ni hiu'u rë' zubë bëldá mësë narlua'a lëy; nalë runë rall llgabë la'ni ldu'u rall; rni'i rall: ⁷ “¿Pëzielú rni'i Jesús di'dzë rë'? Nablac rúnëll ofender Dios purquë sulë Dios napë pudërë gunë më perdunë duldë, lëdë núdi'i lë'ëll.”

⁸ Guëc bë'a Jesús pë cagni'i rall; repi më lu rall:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i? ⁹ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac ll'u'u: “Naperdunë duldë shtë'nël” u guënia'a lull: “Guasuldí nu bëagzë”? ¹⁰ Parë gac bë'a të na nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nu napa pudërë parë gona perdunë duldë shtë mënë.

Iurní guni'i më lu narac galguidzë llunguë:

¹¹ —Guashtë nu bëtëá shtaa'l. Bëagzë lídchil.

¹² Lueguë guashtëll nu bëldísëll shtaa'll. Bë'rú'ull lu grë nacabezë lugar ni. Guasë ldu'u mënë; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Nu guni'i rall:

—Nunquë lá'adi'i guná hia'a cusë rë'.

Jesús guna'bë Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Gua Jesús stubi vuethtë rua' nisë ru'bë. Zihani mënë guabi'guë rall lu më nu bêlua'a më lë'ë rall.

¹⁴ Iurë gudëdë më nezë, guná më lu Leví, shini Alfeo. Leví zúbëga'a lu banju catë riatilli mënë impuestë. Guni'i më lu Leví:

—Gude'e naldë na.

Lueguë guasuldí Leví nu guanáldëll lë'ë më.

¹⁵ Iurë nanú Jesús lidchi Leví, zubënú më shini gusë'dë më con zihani ra narunë cubrë impuestë. Nu zubë ra pecadurë nanadë runë cumplir ra custumbrë shtë mënë religusë. Zihani mënë guanaldë rall lë'ë më. ¹⁶ Iurní ra mësë narlua'a lëy con ra fariseo, guna'bë di'dzë rall lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë?

¹⁷ Bini më lo quë naguni'i rall; repi më:

—Ra narac llu'u rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëráquëdi'i, adë rqui'nidi'ill ducturë. Zeldë guëna'ba gac salvar ra mënë mal të guëabrá ldu'u rall con Dios; adë zeldë guená'bëdia'a mënë narni'i mënë za'quë na rall.

Guna'bë di'dzë mënë shcuendë ayunë
(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Guzac iurë ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo bënë rall ayunë, bëdchini bëldá mënë lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo quëhunë rall ayunë; adë ráudi'i rall? perë shini gusë'dël rau rall; quëhúnëdi'i rall ayunë.

¹⁹ Guni'i Jesús lu rall:

—¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú lliguë lë'ë rall? Si talë cabezënú lliguë lë'ë rall, adë rúnëdi'i rall ayunë. ²⁰ Perë guëdchini dzë hiadë cuézëdi'i lliguë entrë lë'ë rall; iurní gunë rall ayunë.

²¹ Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi purquë si talë guëguë'l lari cubi lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a rumiendë ni. ²² Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gui'di gushë. Adë gúnëdi'i gan bulsë gushë lu fuersë shtë vini cubi. Rche'zë vini cubi lë'ë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'in lu guiu'u. Hia lë'ë bulsë adë rllu'i'di'in. Rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi.

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Tubi dzë descansë gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu të gau rai' bë'dchi. ²⁴ Iurní ra fariseo guni'i rall lu Jesús:

—¿Pëzielú runë rall lo quë naná providë quëhunë mieti dzë narzi'i ldu'u mënë?

²⁵ Jesús bëquebi:

—¿Pë adë bi'ldi të lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë tēchi'? Nápëdi'i rai' pë gau rai' nu rldia'në rai'. ²⁶ Guatë David lidchi Dios. Dzë ni Abiatar na jërë shtë ra bëshuzi. Guna'zi David guetështildi naná sagradë; ni tubi adë chu rau guetështildi ni, sulë niétiquë bëshuzi. Perë David bëdë'ë guetështildi ni cua'a ra nacanaldë lë'i'; gudaú rai'.

²⁷ Nu guni'i më lu ra fariseo:

—Dios bédë'ë dzë descansë parë bien shtë nguiu të guëzi'i ldu'u rai'. Adë bë'nëdi'i Dios formar lë'ë nguiu niétiquë parë gunë rall cumplir custumbrë shtë dzë descansë. ²⁸ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; napa derechë guë'nibë'ahia pë cusë gunë mieti dzë descansë.

3

Tubi nguiu nagubidchi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, guatë Jesús la'ni iádu'u. Ndë zuga'a tubi nguiu nagubidchi guiá'ai'. ² Quëgl'da'chi ra fariseo lë'ë më, nia zunë më rumëdi dzë descansë parë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

³ Jesús guni'i lu nguiu nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí nga'li.

⁴ Guni'i më lu ra nacaglda'chi:

—Según lëy shtë Dios, ¿pë runë tucarë gunë nguiu dzë narzi'i ldu'u mieti? ¿Gunë nguiu bien u gunë nguiu mal; zúnëll rumëdi nguiu u zësá'nëll gati nguiu?

Perë lë'ë contrari shtë më adë pë guni'idi'i rall. ⁵ Guná më lu grë rall; bédë më; gulaguë tristë la'ni ldu'u më por tantë naguëdchi ldu'u rall. Iurní guni'i më lu nguiu narac ll'u'u:

—Bëldí guiá'al.

Iurní bëldill guiá'all. Lueguë bëac guiá'all. ⁶ Nasesë bëru'u ra fariseo. Guzublú guna'bë di'dzë rall lu ra naná partidë shtë Herodes lla gunë rall parë gati Jesús.

Zihani mënë bédëa rua' nisë ru'bë

⁷ Iurní bëru'unú Jesús ra shini gusë'dë më; bédchini rai' rua' nisë ru'bë. Guanaldë zihani mënë shtë regiuni Galilea. ⁸ Iurë bini ra mënë ra milagrë nabë'në Jesús, guagná rall lë'ë më. Mënë shtë Jerusalén nu mënë shtë regiuni Idumea nu regiuni Judea, bédchini rall. Mënë naquërel'dë stubi ladë rua' guë'ë'gu Jordán nu ra mënë shtë regiuni Tiro nu Sidón bédchini rall të guë'ná rall lu Jesús. ⁹ Por ni gunibë'a Jesús lu ra shini gusë'dë më gac preparadë tubi barcu lu nisë parë tsu më la'nin parë adë guëtë'edi'i mënë lë'ë më. ¹⁰ Zihani mënë bédchini purquë antsë bënëac më zihani narac ll'u'u. Iurní grëtë' narac ll'u'u, be'dë guëtë'e rall lë'ë më parë bëga'ldë rall shabë më. ¹¹ Iurë ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i guná rall lu Jesús, bëzullibi rall lu më. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Nal lúniquë shini Dios.

¹² Perë Jesús nalë bë'në më incarguë lë'ë rall adë guadí'dzëdi'i rall chu na më.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dëi'

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ La'ni ra dzë ni güe'pi Jesús lu dani. Guna'bë më ra naguc shtu'u më parë gulezënu rai' lë'ë më. Bédchini rai' lu më. ¹⁴ Gudili më chi'bë chupë nguiu parë sënú rai' lë'ë më nu parë tsagni'inú rai' mënë shti'dzë Dios. ¹⁵ Bédë'ë më pudërë lë'ë rai' parë guëgu rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë, nu bédë'ë më pudërë gunëac rai' narac ll'u'u. ¹⁶ Zndë'ë lë ra shini gusë'dë më. Primërë poshtë lë Simón; bédë'ë më stubi lëhi', Pedro. ¹⁷ Nu bë'në më nombrar Jacobo nu Juan; rac bëchi rai'; shtadë rai' lë Zebedeo. Bédë'ë më stubi lë rai' parë Juan nu

Jacobo naná Boanerges narunë cuntienë shini nguzi'u purquë runë rai' tubi cusë tubi chupëgá. ¹⁸ En seguidë bè'në më nombrar Andrés, nu Felipe, nu Bartolomé, nu Mateo, nu Tomás, nu Jacobo naná shini Alfeo. Tambiën bè'në më nombrar Tadeo nu Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy. ¹⁹ Nu bè'në më nombrar Judas Iscariote nabë'në intriegu lë'ë Jesús más despuësë.

Guni'i më'në Jesús napë mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Despuësë de ni, guatë më lidchi më. ²⁰ Stubi vultë bédëá zihani më'në hashtë adë gúquëdí'i niháu Jesús con ra shini gusé'dëi'. ²¹ Iurní bini shfamili Jesús ra cusë nabë'në më; bédchini rai' parë gua'a rai' lë'ë më la fuersë purquë rni'i më'në rac luguë më.

²² Nu ra mësë narlua'a lëy bédchini rall de Jerusalén; guni'i rall:

—Napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'. Rgull ra mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

²³ Iurní guna'bë Jesús lë'ë ra mësë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

—¿Acasë guëgú Satanás mizmë lë'ëll? ²⁴ Si talë guërduldë shmënë gubernë rdildi rall cuntrë mizmë gubernë, tsalú gubernë. ²⁵ Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini tiempë tsalú famili ni. ²⁶ Nu zac, si talë Satanás nadivididë mizmë shmë'nëll, tsalú pudërë shtë'nëll; hia bëga'a fin shtë'nëll.

²⁷ Ni tubi chu adë gac tsutë lidchi tubi nguui putëntë tē parë guëgull pē shtë më putëntë sino quë primërë napë quë guëldí'bill nguui putëntë; iurní sí, gúnëll gan guëgull pē shtë nguui ni.

²⁸ Guldía rnia'a lu tē de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguui nu grëtë' di'dzë narni'i rall cuntrë shini Dios ²⁹ perë si talë guëni'i më'në di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás nídi'i perdunë parë nguui ni. Nall culpablë parë guëdubi tiempë; adë nídi'i fin shtë'nëll.

³⁰ Zni guni'i më purquë guni'i ra më'në napë më mëdzabë la'ni ldú'i'.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Iurní lë'ë shni'a më con ra bëchi', bédchini rai' catë cabezë më. Gulezë rai' tēchi fuërë; bēshe'ldë rai' tubi më'në naguagna'bë lë'ë më. ³² Ra më'në narëta' alreduerë lë'ë më guni'i:

—Lë'ë shní'al nu ra bëchil zuga'a rall tēchi fuërë. Rac shtu'u rall guadi'dzë'nú rall lë'ëll.

³³ Repi më lu ra më'në ni:

—¿Chull na shní'ahia; chull na bëcha?

³⁴ Guná më lu grë ra narëta' alreduerë lë'ë më nu guní'i':

—Ra nazubë'nú na ndë'ë, ni na shní'ahia nu ni na bëcha ³⁵ purquë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë Dios, ni na bëcha; nall zana; nall shní'ahia.

4

Comparaciuni shtë nacagtë'tsë bë'dchi

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Stubi vultë guzublú caglua'a më ra më'në rua' nisë ru'bë. Mënë zihani bédchini rall lu më, por ni guatë më la'ni tubi barcu; guzubë më la'nin lu nisë. Grë më'në cabezë rall rua' nisë lu guiu'u. ² Bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë por comparaciuni. ³ Guni'i më:

—Gulë bëquë diaguë. ⁴ Tubi nguui guagtë'tsëll bë'dchi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u nezë. Iurní lueguë bédchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁵ Stu'pë bē'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Lueguë gutschélú bē'dchi purquë adë ni zihani guiu'u. ⁶ Jurë bēru'u ngubidzë, güe'qui plantë purquë napëdi'in llëru'bë shlu'chin. Gubidchin. ⁷ Stubi partë bē'dchi gulaguë lu gui'lli guitsë; gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin; adë bēdë'edi'in nashi. ⁸ Stubi partë bē'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin; guaru'bin. Bëldá bē'dchi bēdë'ë galdë bi chi por tubin. Stubin bēdë'ë sesenta por tubin. Stubin bēdë'ë tubi gahiu'a por tubin.

⁹ Iurní guni'i më:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Despuësë zu Jesús lë'ësë më, iurní ra mënë nazuga'a guëlla' lë'ë më con ra shini gusë'dë më, guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë ra comparaciuni.

¹¹ Guni'i më lu rall:

—Dios bē'në favurë parë guasë të manërë rribë'a më ziquë rëy; perë na, ruadi'dza por comparaciuni lu ra mënë nanadë nēdi'i tsasë shti'dzë më ¹² të parë guëná rall perë adë riasēdi'i rall. Rini rall perë rúnēdi'i rall cuendë. Por ni ruadi'dza ra comparaciuni lu rall të parë adë guëabridi'i ldu'u rall con Dios, nu adë gúnēdi'i Dios perdunë duldë shtë rall.

Jesús guni'i pë runë cuntienë comparaciuni shtë bē'dchi

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Iurní guni'i më lu ra nacabezënú më:

—¿Pëllë adë riasēdi'i të comparaciuni shtë nartë'tsë bē'dchi? ¿Lla gunë të parë tsasë të grëtë' ra comparaciuni narnia'a lu të? ¹⁴ El quë nartë'tsë bē'dchi, na ziquë el quë nartë'tsë shti'dzë Dios. ¹⁵ Nanú mënë ziquë guiu'u guëdchi catë gulaguë bē'dchi lu nezë. Rini rall shti'dzë Dios perë lueguë ridë mëdzabë Satanás nu rdchisú mëdzabë di'dzë la'ni ldu'u rall. ¹⁶ Stubi tantë mënë na rall ziquë guiu'u guë'ë catë gulaguë bē'dchi lu guë'ë. Rini rall; rëuu' ldu'u rall shti'dzë Dios perë adë guá'dzēdi'i di'dzë la'ni ldu'u rall. ¹⁷ Ziquë tubi plantë nanapë du'pë shlú'chi', rialdi ldu'u rall du'pë tiempë. Jurë ridë ra cusë durë nu rguini mënë sa' rall por diza'quë, iurní rsa'në rall diza'quë; rëazë guetë rall. ¹⁸ Nu zac nanú mënë naná ziquë bē'dchi nagulaguë lu gui'lli guitsë. ¹⁹ Rini rall shti'dzë Dios perë por tantë llgabë runë rall lla guëbani rall nu rzebi ldu'u rall zihani cusë; rac shtu'u rall zihani dumí. Rte'e ra cusë ni diza'quë; nídi'i mudë cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall. ²⁰ Perë nanú mënë ziquë bē'dchi narlaguë lu guiu'u za'quë. Guëdubinú ldu'u rall rialdi ldu'u rall. Na rall ziquë plantë narne'e resultá galdë bi chi por tubi nu sesenta por tubi u tubi gahiu'a por tubi.

Comparaciuni shtë lintërnë

(Lc. 8.16-18)

²¹ Tambiën guni'i më lu rall:

—¿Ni mudë guidënul tubi llni parë suhin guëa' camë u suhin la'ni rmudi? ¿Pëllë lëdë guiá'adi'i zubin të parë guëzianín la'ni hiu'u? ²² Grë ra cusë naga'chi lu ra mënë, napë quë guëru'u rahin lu llni parë tsasë mieti. Adë nídi'i mudë gaquin naga'chi parë siempër. ²³ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

²⁴ Guni'i më lu rall:

—Gulë guná; gulë bëquë diaguë bien. Con el mizme medidë narrë'shë të iurne', medidë ni napë quë guëbishi të. Nu guëne'e më másru'u llni lë'ë të

narquë diaguë shti'dzë më. ²⁵ Si talë guëquë diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë të, perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narni'il nápël.

Comparaciuni shtë bë'dchi narialdani

²⁶ Nu zac Jesús guni'i:

—Zni na catë rribë'a Dios ziquë Rëy. Nahin cumë ziquë tubi nguii nartë'tsë bë'dchi lu guiu'u. ²⁷ Nagá'sill gue'lë; despuësë riashtëll. Rdëdë ra dzë nu rdëdë ra gue'lë. Lë'ë bë'dchi rialdanin nu riaru'bë plantë. Lë'ë nguii adë rac bë'adi'ill lla riaru'bë plantë. ²⁸ De lë'ë guiu'u primërë rdani plantë, iurní rru'u ra du'u shtëhin. Lë'ë du'u ni nua'a zihani bë'dchi. ²⁹ Iurë lë'ë bë'dchi gubidchi, lueguë rchuguë rall bë'dchi purquë hia bédchini tiempë shtë cusechë.

Comparaciuni shtë bë'dchi mitu'në

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Guni'i më stubi comparaciuni:

—¿Guadë di'dzë nu comparaciuni guëluá'ahia lu të parë tsasë të lla na tiempë naguëribë'a Dios ziquë rëy? ³¹ Tiempë ni na ziquë tubi bë'dchi mitu'në. Iurë bëtë'tsë nguii bë'dchi ni, nahin ziquë más mitu'në lu grëtë' bë'dchi. ³² Despuësë de bërë'tsin nu guaru'bin, be'pin más de grë ra plantë. Gupin llicu ru'bë nu bédchini ra ma'ñi; bédchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaгуë.

Bëlua'a më con zihani comparaciuni

(Mt. 13.34-35)

³³ Zihani cusë bëlua'a më con comparaciuni según guasë ra mënë. ³⁴ Siempërë biadi'dzë më lu ra mënë con comparaciuni nu bëquebi më lu ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë shtë'dzi'.

Jesús bëcue'dchí nisë ru'bë

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Mizmë dzë ni iurë bédchini gue'lë, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi ladë rua' nisë.

³⁶ Iurní lë'ë rai' bë'në rai' despedir ra mënë zihani narë rua' nisë ru'bë. Bia'a ra shini gusë'dë më lë'ë më ziquësë zuga'a më të parë zia'a rai' la'ni barcu. Nu zianaldë stubi shcua'a barcu con lë'ë rai'. ³⁷ Iurní bédchini tubi mbë dushë lu nisë. Guatë nisë la'ni barcu hashtë mërë në'azë guëdubi barcu la'ni nisë. ³⁸ Naga'si Jesús nezë ichi barcu; nacu'guë më tubi almadë. Bëcua'ñi rai' lë'ë më nu guni'i rai':

—Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

³⁹ Iurní guashtë më; guni'i më guëc mbë nu guëc nisë:

—Guitsëgá nu bëac dchi.

Lueguë gurëdchí nisë nu lë'ë mbë bëac dchi. ⁴⁰ Guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pë hia rialdidi'i ldu'u të Dios?

⁴¹ Nalë bédzëguëë' ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë nisë nu mbë shtë'dzi'.

5

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Bëdchini rai' stubi ladë tëchi nisë ru'bë ladjë ra më gadareno. ² Iurë bëru'u më la'ni barcu, lueguë guabi'guë tubi nguui lu më; nanú tubi mëdzabë fier la'ni ldú'ull. Bëru'u nguui ni catë nanú cuevë catë bëga'chi ra tēgulë. ³ Ndë guquërdëll. Nilë con cadënë adë chu gac guëldi'bi lë'ëll. ⁴ Zihani vuelltë bëldi'bi mënë lë'ëll con cadënë guëa'll nu guiá'all perë bëchúguëll cadënë nu rúnëll pedasë ra gui'bë. Adë chu rúnëdi'i gan llú të guëldi'bill lë'ë nguui ni. ⁵ Dzë la gue'lë canzëll nu gurushtiall catë nanú ba'a nu catë nanú dani. Mizmë lë'ëll rguínill lë'ëll con guë'ë. ⁶ Dizdë zitu gubi'all lu Jesús; guagllú'nëll lu më nu bëzullbill lu më. ⁷ Gurushtiall nu guni'ill fuertë:

—¿Pëllë nápël con na? Jesús. Lë'ëll nal shini Dios nacabezë gube'e. Por Dios rnia'a lul, adë guëtiá'adi'il na lu gui'i shtë cashtigu.

⁸ Zni guni'ill purquë antsë guni'i Jesús lull:

—Bësa'në lë'ë nguui rë'. Nal tubi mëdzabë demasiadë fier.

⁹ Guna'bë di'dzë Jesús lull:

—¿Chu lël?

Bëquëbill:

—Lëa Chupë Mili. Zihani na na'a.

¹⁰ Iurní ra mëdzabë bë'në rall ruëguë lu Jesús parë adë guëgúdi'i më lë'ë rall fuërdë de lugar ni. ¹¹ Guëlla' rua' dani rëta' zihani guchi; quëháu ra ma. ¹² Ra mëdzabë bë'në rall ruëguë lu më; guni'i rall:

—Bëshe'ldë lë'ë na'a la'ni ldu'u guchi të tsutë na'a la'ni ldu'u ra ma.

¹³ Bëdë'ë më permis; iurní ra mëdzabë bëru'u rall nguui ni nu guatë rall la'ni ra guchi. Na ra ma más quë chupë mili. Ziagllu'në ra ma catë nanú tubi bërrancu rua' nisë. De guia'a guzutu'u ra ma la'ni nisë; guti ra ma.

¹⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall lu më guë'dchi nu lu ra mënë narë lachi. Guni'i rall lo quë naguc. Bëru'u ra mënë; guagná rall nia pë guc lugar ni. ¹⁵ Bëdchini rall catë nanú Jesús nu guná rall lu nguui nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull antsë. Nguui ni zubë nga'li nu nácull shábëll; hia be'rquë na shgábëll. Nalë bëdzëguë'ë ldu'u ra mënë. ¹⁶ Grë ra testigu naguná lo quë nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lo quë nabë'në më con lë'ë nguui nu con ra guchi. ¹⁷ Iurní bë'në ra mënë ruëguë lu Jesús të guëru'u më ladjë rall.

¹⁸ Güe'pi më la'ni barcu; lë'ë nguui nanagupë chupë mili mëdzabë antsë, bë'nëll ruëguë lu më parë tsanaldëll lë'ë më ¹⁹ perë Jesús adë gunëdi'i; guni'i' lu nguui:

—Bëagzë lídchil nu biadi'dzë lu shfamíil ra cusë ru'bë nabë'në Dios con lë'ëll. Biadi'dzë lu rall blac bëga'a ldu'u më lë'ëll.

²⁰ Iurní gubi'll; guzublú biadi'dzëll lu ra mënë shtë regiuni nalë Decápolis; biadi'dzëll cusë ru'bë nabë'në Jesús con lë'ëll. Grë ra nabini shtí'dzëll, guasë ldu'u rall.

Shtsa'pë Jario nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Be'pi më la'ni barcu; bëabré më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Zihani mënë bëdchini lu më catë zu më rua' nisë. ²² Be'dë guëdchini tubi mënë lë Jairo lu Jesús. Jairo nall tubi më importantë la'ni iádu'u shtë më israelitë. Iurë guná Jairo lu Jesús; bëzullbill lu më. ²³ Nalë bë'nëll ruëguë lu më; guni'ill:

—Shtsa'pa hia rlúllëll. Bë'në favurë, cha guëdchi'bë guiá'al guëqui' parë guëáquëll nu guëbánill.

²⁴ Iurní zia'anú më Jairo; nalë zihani mënë canaldë rall lë'ë më hashtë rte'e rall lë'ë më. ²⁵ Nanú tubi na'a ladi ra mënë; hia guc chi'bë chupë izë

rlle'ë rënëll. ²⁶ Nalë bë'nëll sufrir por ra rumëdi nabë'në ra ducturë hashtë bë'nëll gashtë grëtë' dumí nanápëll perë ni du'pë adë bëáquëdi'ill sino más rac llú'ull. ²⁷ Bini na'a rè' pë bë'në Jesús nu guabí'guëll nezë tëchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më. ²⁸ Guni'ill la'ni ldu'ull: "Talë guëga'lda rua' shabë më zëaca". ²⁹ Bëgá'ldëll shabë më nu lueguë gulezë galërlle'ë rënë. Bëd'ëll cuendë hia bëáquëll. ³⁰ Jesús guc bë'ai' de quë bëac tubi më por pudërë shtë më. Bëdchigrë lu më; guná më lu ra nazuga'a ndë'ë; guna'bë dí'dzë më:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

³¹ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Guná; blac mënë zihani quëgte'e rall lë'ël, nu rna'bë dí'dzël chu bëga'ldë shábël.

³² Jesús guná guëdubi ladë lu ra mënë të parë guená më chu bëga'ldë shábi'.

³³ Iurní lë'ë na'a ni bëdzëbëll; bëchí'chill; bëzullbill lu më. Guc bë'all bëac galguidzë shtë'nëll. Bëquëbill grë lo quë nabë'nëll. ³⁴ Guni'i Jesús lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldu'ul na. Bëagzë con bien. Hia gulezë galguidzë shtë'nëll.

³⁵ Nianá quëadi'dzënú më na'a ni, bëdchini bëldá mënë naze'dë lidchi Jairo. Guni'i rall lú Jairo:

—Shtsá'pël hia gúti'. Adë guená'bëru'ul favurë lu më.

³⁶ Perë Jesús bini lo quë naguni'i rall. Repi më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'íl; guagla'guë tsaldí ldu'ul na.

³⁷ Adë nëdi'i më tsanaldë ra mënë, sulë Pedro nu Jacobo nu Juan bëchi Jacobo. ³⁸ Bëdchini rai' lidchi Jairo. Guná më zihani mënë; nalë ru'në rall nu bë'në rall ruidë. ³⁹ Guaté më hiu'u; guni'i më:

—¿Pëzielú tantë ruidë quëhunë të? ru'në të. Lë'ë ntsa'pë rë' adë gútidí'i' sino nagá'si'.

⁴⁰ Bë'në mënë burnë nu rllidchinú rall lë'ë Jesús. Iurní bëgú më grë mënë. Bia'a më shtadë ntsa'pë con shní'ai' nu ra nabëdchininú më. Guaté rai' catë naga'a tëgulë. ⁴¹ Guna'zi më guia'a tëgulë; guni'i më:

—Talita cumi (dí'dzë rë' runë cuntienë con dizë shtë më: "Ntsa'pë, guashtë nga'li").

⁴² Lueguë lueguë iurní guashtë ntsa'pë ni. Guzúbi'; guzëhi' purquë nápi' chi'bë chupë izë. Nalë bëdzëguë' ldu'u mënë. ⁴³ Iurní gunibë'a më të guëdë'ë rall nagáu ntsa'pë. Gunibë'a më lu rall adë chu lu guadí'dzëdi'i' rall pë bë'në Jesús con shtsa'pë Jairo.

6

Jesús nanú Nazaret (Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Bëru'u më lugar ni nu bëabrí më ladzë më. Zia'anú më ra shini gusë'dë më.

² Iurë bëdchini dzë descansë, guzublú caglua'a më la'ni iádu'u. Zihani mënë nabëquë diaguë shti'dzë më, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i rall:

—¿Con pë pudërë quëhunë Jesús tantë cusë rë'? ¿Chull bëdë'ë tantë lli? ¿Chull bëdë'ë pudërë guíá'all tantë milagrë quëhúni'? ³ ¿Pëllë lëdë carpintërdi'i; nu nall shini María? Ra bëchill lë rall Jacobo nu José nu Judas nu Simón. Nu zánëll quërelde rall ndë'ë entrë lë'ë hia'a.

Adë bëgá'adi'i guzac rall ⁴ perë Jesús guni'i lu rall:

—Grëtë' ra muzë shtë Dios adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai', ni sáhi', ni ra shfamíli'; rúnëdi'i rall rëspëti lë'i'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios.

⁵ Por ni adë guc nihunë më milagrë, sulë bënëac më du'psë mënë narac llu'u. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bëac rall. ⁶ Nalë bëdzëguëë' ldu'u më purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më. Hia lë'ë Jesús guaglua'a ra mënë naquërelde ra guë'dchi naná guëlla'.

Jesús bëshë'ldi' ra shini gusë'dëi'; zia'a rai' ra guë'dchi

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Guna'bë më ra chí'bë chupë shini gusë'dë më nu bëshë'ldë më chúpëll tubi ladë, chúpëll stubi ladë. Zni bëshë'ldë më grë rai'. Bëd'ë më pudërë guëgú rai' ra mëdzabë fier la'ni ldu'u mënë. ⁸ Gunibë'a më lu shini gusë'dë më adë guá'adi'i rai' zihani cusë, sulë tubi bastunë parë nezë; adë guá'adi'i rai' bulsë, nilë guetështildi, nilë dumí, sulë bastunë. ⁹ Guni'i më lu rai' guëquë'ë rai' rachi nu gacu rai' tubsë shcua'a shabë rai'. ¹⁰ Guni'i më lu rai':

—Cualquier lidchi mënë ca guëdchini tē, gulë bēa'nē nga'li hashtë guzia'a tē stubi guë'dchi. ¹¹ Si talë nēdi'i mënë gunë rall recibir lē'ë tē nu nēdi'i rall guëquë diaguë rall diza'quë, gulë bēru'u guë'dchi ni; gulë bēdchibë gushëguiu'u nanaquë guëa' tē ziquë tubi sēni de quë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë Dios. [Rnia'a lu tē gunë më cashtigu más ra mënë nanadë bē'nēdi'i recibir lē'ë tē quë ra mënë shtë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.]

¹² Iurní zia'a ra shini gusë'dë më. Cagni'inú rai' mënë tē guëabrí ldu'u rall con Dios nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall. ¹³ Nu zac bēgú rai' zihani mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Bēte'bi rai' sēiti guëc ra narac llu'u. Zihani mënë bëac.

Galguti shtë Juan Bautista

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Lë'ë rëy Herodes bínill lo quë nabë'në Jesús. Famë shtë më bërë'tsë guëdubi nezë. Guni'i bēldá mënë:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tēgulë; por ni nápi' llëru'bë pudërë.

¹⁵ Stubi mënë guni'i:

—Jesús na Elías.

Stubi rall guni'i:

—Jesús na tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë perë bëabrí guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁶ Iurë bini Herodes di'dzë ni, guni'ill:

—Juan Bautista ndë'ë. Guagchuguë ra suldadë guëc Juan perë guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁷ Pues más antsë Herodes gunibë'a guëna'zi ra suldadë lë'ë Juan parë tsáhi' lachigui'bë. Bēldi'bi rall lë'ë Juan con cadënë. Guc ni por causë shtë Herodías, tselë Felipe naná bëchi Herodes. Herodes cua'a na'a ni ziquë tsé'lëll. ¹⁸ Pues Juan guni'i lu Herodes:

—Guzá'quëdi'i cuá'al tse'lë bëchil.

¹⁹ Por di'dzë ni bēldë Herodías. Rac shtú'ull quínill lë'ë Juan perë adë bē'nēdi'ill gan ²⁰ purquë Herodes bēdzëbëll lë'ë Juan. Bē'nëll rëspëti Juan; guc bē'all na Juan nguiu za'quë nu santu. Por ni bēsë'aull lë'ë Juan lachigui'bë. Bēuu' ldu'u Herodes shti'dzë Juan perë bē'në chúpëll ldu'ull. ²¹ Perë bēdchini tubi dzë bē'në Herodías gan. Guc lë Herodes nu bē'nëll invitar ra më ru'bë shtë Galilea nu ra suldadë nu jushtici shtëhi'; gau rall lidchi Herodes. ²² Iurë

dzu laní, shtsa'pë Herodías guatë nu bëguí'ill lu ra invitatë shtë Herodes. Nalë bëuu' ldu'u Herodes con grë ra mënë nazuga'a ndë. Guni'i Herodes lu ntsa'pë:

—Cualquier cusë guená'bël lua, guénéhiahin cá'al.

23 Bë'në Herodes jurar lu lliguëna'a:

—Guldía, lo quë narac shtú'ul, guénéhiahin hashtë guërudë catë rnibë'ahia.

24 Bëru'u lliguëna'a nu guna'bë dí'dzëll lu shní'all:

—¿Pë cusë guëna'ba lu Herodes?

Guni'i shní'a lliguëna'a ni:

—Guna'bë guëc Juan Bautista.

25 Nasesë guatë lliguëna'a catë nanú Herodes. Guni'ill:

—Na rac shtua'a guënë'el lueguë guëc Juan Bautista; tsu la'ni platë cahia.

26 Iurní nalë zunú rëy tristë perë bë'nëll jurar lu ra nazubënull lu mellë; napë quë gúnëll cumplir. 27 Lueguë gunibë'a Herodes tubi suldadë parë tsaglí'ill guëc Juan. 28 Gua suldadë lachigui'bë; bëchúguëll guëc Juan nu bëdchí'bëllin lu platë. Bë'nëll entregarin guia'a shtsa'pë Herodías. Hia lliguëna'a bëdë'ëin guia'a shní'all.

29 Iurní bini ra shmënë Juan de quë hia gúti', bëdchini rai' nu bia'a rai' cuerpë parë guaca'chi rai' cuerpë la'ni ba'a.

Jesús bädë'ë nagáu más de ga'i mili nguüu
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ra shini gusë'dë më bëabrí rai'; guni'i rai' lu Jesús grëtë' lo quë nabë'në rai' nu lo quë nabëlua'a rai'. 31 Guni'i Jesús lu rai':

—Cha guiá hia'a tubi lugar catë nídi'i mënë të guëzi'i ldu'u hia'a du'pë.

Zni guni'i më purquë zihani mënë bëdchini lugar ni nu zia'a rall de manëre adë napëdi'i më tiempë gáuhi'. 32 Iurní guatë rai' la'ni barcu; zia'a rai' catë na tubi shlatë; adë nídi'i mënë. 33 Perë zihani mënë guná ca nezë zia'a rai'. Bënguë bë'a rall lë'ë Jesús nu guagllu'në rall delantë. Bëdchini rall guëa' rall de grë guë'dchi. Gudchibëlü rall lu më. 34 Iurë bëru'u më la'ni barcu, guná më lu mënë zihani; na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall; guzublú bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë. 35 Iurë guc guadze', bëdchini ra shini gusë'dë më; repi rai' lu më:

—Hia guadzéti' nu lugar rë' adë chu nádi'i. 36 Bëshe'ldë ra mënë lu guë'dchi u lu ra ranchi guëlla'; tsasi'i rall nagáu rall. Ndë'ë nídi'i nagáu.

37 Jesús guni'i lu rai':

—Gulë bädë'ë nagáu rall.

Lë'ë shini gusë'dë më guni'i:

—¿Ca guiá si'i na'a guetështildi gau rall? Rqui'ni masiá chupë gahiu'a bëllë parë guëdë'ë hia'a nagáu rall.

38 Iurní guni'i Jesús:

—¿Bëldá guetështildi napë të? Gulë tsagná.

Iurë guagná rai', guni'i rai':

—Nanú ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

39 Iurní gunibë'a Jesús subë ra mënë lu gui'lli naguë'. 40 Guzubë rall tubi gahiu'a mënë tubi ladë, cincuenta mënë stubi ladë. Zni guzubë grë mënë, por grupë guzubë rall. 41 Iurní guna'zi Jesús ga'i guetështildi nu chupë mbeldë. Guná më lu gube'e; bädë'ë më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë. Nu zac bë'në më con chupë mbeldë. 42 Grë ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall. 43 Iurní bëtëa ra

shini gusë'dë më chi'bë chupë tēpë ra pedasë guetështildi nu mbeldë nabë'në subrë. ⁴⁴ Grë ra mënë nagudáu guetështildi na rall ga'i mili nguui.

*Ziazú Jesús lu nisë
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)*

⁴⁵ Lueguë gunibë'a më lu shini gusë'dë më guëu' rai' la'ni barcu tē parë zia'a rai' stubi ladë rua' nisë ru'bë. Gudchibëlú rai' parë zia'a rai' guë'dchi Betsaida mientras bë'në më despedir ra mënë. ⁴⁶ Bësa'në më ra mënë; gua më lu dani tē parë guadi'dzënú më Shtadë më. ⁴⁷ Iurní bédchini gu'e'lë; lë'ë barcu ziazú guë'ruldë nisë ru'bë. Bëa'në më lu guui'u tubsë më. ⁴⁸ Guná më lu barcu; hia ra shini gusë'dë më adë bë'nëdi'i rai' gan guësë rai' barcu purquë mbë ze'dë al contrari. Nalë bédzaguë rai'. Hia ze'dë grëgue'lë; lë'ë Jesús ze'dë zu më lu nisë catë ziazú rai'. Guc ldu'u më niaguibélú më lu barcu. ⁴⁹ Guná rai' lu më; ziazú më lu nisë. Iurní bë'në rai' llgabë náhi' tubi fantasmë. Gurushtíá rai' por galërdzëbë. ⁵⁰ Guná rai' lu më; nalë bédzëbë rai' perë lueguë Jesús guni'i lu rai':

—Adë rdzëbëdi'i tē. Na ndë'ë; gulë gapë valurë.

⁵¹ Iurní be'pi më la'ni barcu nu lueguë gulezë mbë dushë. Nalë bédzëguëë' ldu'u ra shini gusë'dë më. ⁵² Aunquë guná rai' béd'ë më guetështildi gau ga'i mili nguui, adë guasëdi'i rai' chu na më tantë nague'dchi ldu'u rai'.

*Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mt. 14.34-36)*

⁵³ Gudëdë rai' stubi ladë nisë ru'bë. Bédchini rai' regiuni nalë Genesaret. Bëquëdú rai' barcu rua' nisë. ⁵⁴ Bëru'u rai' la'ni barcu; lueguë ra mënë bënguë bë'a rall lë'ë më. ⁵⁵ Bëllu'në ra mënë grë ladë tē tsaglli'i rall narac llu'u lu Jesús. Nua'a rall ra fërmë lu daa' ancalë bini rall nanú më. ⁵⁶ Cualquier guë'dchi u ciudá u lachi catë guatë Jesús, ndë rguishi ra mënë ra narac llu'u catë nezë tédë më. Bë'në rall ruëguë lu më parë guëd'ë më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më bëac rall.

7

*Lo quë narshi'ni ldu'u nguui
(Mt. 15.1-20)*

¹ Bédchini bëldá fariseo lu Jesús nu mësë narlua'a lëy, bédchini rall lu më. Na rall më Jerusalén. ² Guná rall lu shini gusë'dë më; gudáu rai' guetështildi sin quë adë bë'nëdi'i rai' cumplir ziquë na custumbrë; adë gudíbidí'i rai' guia'a rai' ziquë custumbrë religiuse shtë ra fariseo. Iurní bë'në rall juzguë ra shini gusë'dë më. ³ Ra fariseo nu grë ra mënë israelitë, adë ráudi'i rall sin quë adë rié'tidí'i guia'a rall zihani vuetë. Ziagla'guë rall con ra custumbrë shtë ra mëgulë. ⁴ Iurë rëabrí rall lu llguëa' antsë gau rall, razë rall bien ziquë custumbrë religiuse. Zihani custumbrë napë rall, cusë ziquë rguibi rall vasë nu mbluri nu ra bandëjë, nu zac hashtë ra camë rguibi rall. ⁵ Ra fariseo nu ra mësë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Pëzielú shini gusë'dël adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëliú hia'a sino rau rall guetështildi sin quë adë rié'tidí'i guia'a rall?

⁶ Jesús guni'i:

—Na tē falsë. Guldí Isaías el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios; guni'i' shcuendë tē lla na tē. Bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i: Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall, perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

7 Adë rllu'i'idi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguui.

8 Rlua'a tēchi tē lu mandamientē shtë Dios parē gunē tē cumplir ra custumbrē shtë tē, ziquē rguibi tē vasē nu ra mbluri nu zihani cusē más quëhunē tē cumplir.

9 Nu guni'i mē lu rall:

—Quëgsiguē tē; rsa'nē tē mandamientē tubi ladē; más canaldē tē tēchi custumbrē shtë tē ¹⁰ purquē Moisés bëquë'ë: “Gápël rëspëti lu shtádël nu lu shn'í'al”. Tambiën bëquë'ë Moisés: “El quē nargué guëc shtádi'u lu shn'í'ai' napë quē quini mēnē nguui ni”, ¹¹ perē lē'ë tē rni'i tē: “Si talē tubi nguui guépill lu shtádi': Grē dumí narunē tucarē guënehia cá'al, na corbán, nahin sulē parē Dios”. ¹² Si talē guëni'i nguui zni, iurní rni'i tē rqu'i'nidi'i guëd'ë nguui dumí ca'a shtádi'. ¹³ Pues zni cagni'i tē lasáquëdi'i shti'dzë Dios. Más ziaгла'guë tē tēchi ra custumbrē, nu rlua'a tē custumbrē ni lu ra shini gusë'dë tē. Zihani cusë igual runë tē.

14 Stubi vultē guna'bë Jesús ra mēnē zihani nu guni'i mē:

—Gulē bëquë diaguë nu gulē guasë nacagnia'a lu tē. ¹⁵ Lo quē nagáu nguui, adë rsh'i'nidi'i ldu'u nguui perē ra didzabë narru'u rua'll, sí, ni rsh'i'ni ldú'ull. [¹⁶ Si talē rac shtú'tul tsasël, gulē bëquë diaguë grē lo quē narnia'a lu tē.]

17 Iurní bëru'u mē ladi ra mēnē; guatē mē lidchi mē. Guna'bë di'dzë ra shini gusë'dë mē pē runē cuntienē comparaciuni rē'. ¹⁸ Guni'i mē:

—¿Pëllë nu lē'ë tē adë riasëdi'i tē shti'dza? ¿Pëllë adë rac bë'a tē naráu nguui adë rúnëdi'i manchë ldú'ull? ¹⁹ purquë adë riutëdi'i naráu nguui la'ni ldú'ull sino riutëhin la'ni shpúchill; despuësë rru'u'in.

Manërë ni guni'i mē grē naráu mēnē naza'quin; adë rúnëdi'in manchë ldu'u nguui. ²⁰ Nu guni'i mē:

—Lo quē narru'u la'ni rua' mieti, ni ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, canihunin manchë ldu'u nguui. ²¹ La'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rquënú nguui tse'lë mēnē, napë nguui zihani na'a nu ra na'a napë zihani nguui. ²² Rbaa'nē rall pē shtë mēnē; rguini rall sa'll; rzebi ldu'u rall pē shtë mēnē; runë rall mal cuntrë sa' rall; rsiguë rall sa'll; mal vidë nabani rall; nambidi rall; napë rall vici; runë nadchini rall; cusë nadë rllu'i'idi'i runë rall. ²³ Grë ra cusë ni rru'u dizdë la'ni ldu'u nguui nu por ni napë nguui duldë delantë lu Dios.

Tubi na'a mē zitu nagualdí ldu'i Jesús (Mt. 15.21-28)

24 Bëru'u mē lugar ni; gua mē regiuni shtë Tiro nu Sidón. Guatē mē tubi hiu'u; guc shtú'udi'i mē gac bë'a mēnē catë nanú mē perē grëtë' mēnë guc bë'a rall catë nanúhi'. ²⁵ Lueguë bini tubi na'a catë nanú Jesús. Na'a ni shtsá'pëll napë tubi mëdzabë fier la'ni ldú'ull. Bëdchini na'a lu Jesús; bëzullíbill lu mē. ²⁶ Na'a ni na mēnë sirofenicia; dizë shtëll na griego. Bë'nëll ruëguë lu Jesús guëgú mē mëdzabë la'ni ldu'u shtsá'pëll. ²⁷ Perē Jesús guni'i lu na'a:

—Napë quë gau ra shini mieti hashtë guielë rall purquë nádi'i bien guëdchisul guetështildi shtë ra shini mēnē parē gau ra mbëcu'në.

28 Guni'i na'a:

—Nia Dadë, perē ra mbëcu'në nananú guë'a mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

29 Guni'i mē iurní:

—Bien guni'il. Bëagzë lídchil; hia lē'ë mëdzabë bëru'ull la'ni ldu'u shtsá'pëll.

³⁰ Zia'a na'a; bēdchíni' lídchi'; bēdzéli' shtsá'pi' naga'a lu camē. Bēáqui'; hia adē nídi'i mēdzabē la'ni ldú'i'.

Bēnēac Jesús tubi gu'pē cue'tē

³¹ Bēru'u mē regiuni shtē Tiro nu gudēdē mē lugar nalē Decápolis; bēdchini mē gu'edchi Sidón naná rua' nisēdu'u. ³² Be'dēnū mēnē tubi naná gu'pē nu nati'ngu ruadí'dzēll. Runē mēnē ruēguē lu mē gu'edchi'bē mē guí'a mē guēc nguui ni tē gu'ēaquēll. ³³ Bia'a Jesús lē'ēll tubi ladē. Bēz'ē mē shcuēnē mē la'ni diáguēll. Bētia'a mē du'pē shēnē mē lu ldúdzēll. ³⁴ Iurní guná mē lu gube'e; bēca'a ldu'u mē nu guní'i':

—Efata. (Ndē'ē runē cuntienē dizē shtē mē, guēac diáguēll.)

³⁵ Lueguē bēlla'lē diaguē nguui ni, nu bēac ldúdzēll. Guzublú ruadí'dzēll bien. ³⁶ Jesús gunib'ē'a ra mēnē adē chu lu guadí'dzē rall lo quē nab'ē'ni' perē por más guni'i mē, más bēr'ētsē di'dzē nab'ē'nē mē. ³⁷ Nalē guasē ldu'u mēnē; rni'i rall:

—Grē narunē Jesús na bien. Ra cue'tē rini rall nu ra gu'pē ruadí'dzē rall.

8

Bēd'ē Jesús nagáu tapē mili nguui
(Mt. 15.32-39)

¹ Guc tubi dzē zihani mēnē bēdēá lu mē, nu nápēdi'i rall nagáu rall. Jesús guna'bē ra shini gus'ē'dē mē; guni'i mē:

² —Nalē rga'a ldua'a ra mēnē rē' purquē hia guc tsunē dzē ze'dē naldē rall na nu nápēdi'i rall nagáu rall. ³ Si talē guēshe'lda lē'ē rall lidchi rall sin adē gáudi'i rall, sca'a mbee'zē rall lu nezē. Bēldá rall zitu ze'dē rall.

⁴ Ra shini gus'ē'dē mē bēquebi:

—¿Ca guí'a ca'a hia'a guetēshtildi gau rall? Ni tubi mēnē quērēldēdi'i ndē'ē.

⁵ Jesús guna'bē di'dzē:

—¿Bēldá guetēshtildi napē tē?

Guni'i rai':

—Gadchi.

⁶ Iurní Jesús gunib'ē'a subē mēnē zihani lu guí'u. Guna'zi mē guézá guetēshtildi. Bēd'ē mē graci lu Dios; lueguē bēshullē mē guetēshtildi; bēd'ē mē cua'a ra shini gus'ē'dē mē tē qui'dzē raihin parē gau ra mēnē. ⁷ Nu nua'a rai' bēldá mbeldē. Jesús bēd'ē graci; guni'i mē lu shini gus'ē'dē mē tē qui'dzē rai' mbeldē lu ra mēnē. ⁸ Grētē' mēnē gudáu rall hashtē catē lu bielē rall. Iurní bētēá rai' gadchi tēpē pedasē nab'ē'nē subrē. ⁹ Grē ra nagudáu na ra ziquē tapē mili nguui. ¹⁰ Iurní bē'nē Jesús despedir ra mēnē; be'pi mē la'ni barcu con ra shini gus'ē'dē mē tē zia'a rai' regiuni nalē Dalmanuta.

Ra fariseo guna'bē rall gunē mē tubi milagrē
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Bēdchini ra fariseo lu Jesús. Guzublú rchupē di'dzē rall. Bētē'dē rall tubi prēbē lē'ē mē, nihunē mē tubi milagrē lu rall. ¹² Bēca'a ldu'u mē nu guni'i mē: —¿Pēzielú rac shtu'u tē guená tē tubi milagrē? Guldía rnia'a lu tē; gúnēdia'a ni tubi milagrē delantē lu tē.

¹³ Iurní bēsē'a'nē mē lē'ē ra mēnē tē guē'pi mē stubi vultē'ē la'ni barcu. Zia'a mē stubi ladē rua' nisē ru'bē.

Ldai' shtē fariseo
(Mt. 16.5-12)

14 Ra shini gusë'dë më nua'a tubsë guetështildi la'ni barcu purquë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' nagáu rai'. 15 Jesús guni'i lu rai':

—Gulë gupë cuidadë levadurë shtë ra fariseo nu levadurë shtë Herodes.

16 Iurni guzublú guni'i rai' lu sa' rai':

—Aqùë. Adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni rni'i më zndë'ë.

17 Jesús guc bë'a la'ni ldú'i' lo quë nabë'në rai' llgabë. Guni'i më:

—¿Pëzielú rni'i lu sa' tē nuá'adi'i tē guetështildi? ¿Pë adë riasédi'i tē? ¿Pë adë rdë'edi'i tē cuendë? ¿Pë naguëdchi ldu'u tē? 18 ¿Pë adë nápëdi'i tē slu tē parë guená tē? ¿Pë adë rini tē? ¿Pë adë rëagná ldu'u tē milagrë nabëna? 19 Dzë na bëshulla guetështildi parë gudáu ga'i mili nguui, ¿bëldá tēpë pedasë bëtëá tē?

Bëquebi rai':

—Chi'bë chupë tēpë.

20 —Nu iurë bëshulla gadchi guetështildi parë tapë mili nguui, ¿bëldá tēpë pedasë bëtëá tē?

Guni'i rai':

—Gadchi tēpë.

21 Guni'i më lu rai':

—¿Pë la'di guëdë'edi'i tē cuendë chu nahia?

Jesús bënëáqui' tubi ciegu më Betsaida

22 Iurni bédchini rai' guë'dchi Betsaida. Be'dënu ra mënë tubi ciegu lu më. Bë'në rall ruëguë guëdchi'bë më guia'a më guëc ciegu tē guëáquëll. 23 Guna'zi më guia'a ciegu; guanú më lë'ëll fuërë shtë guë'dchi. Bëtia'a më du'pë shënë më rua' slull; bédchi'bë më guia'a më guëquëll nu guna'bë di'dzë më:

—¿Gu rnal du'pë?

24 Lë'ë ciegu guna' guia'a; répill lu më:

—Rnahia lu ra mënë cumë ziquë ra hiaguë; ziazú rahin.

25 Iurni bédchi'bë Jesús guiá'ai' rua' slu ciegu stubi. Bëldisë më lull guia'a. Lueguë bëac slull; be'rquë rnal zitu. 26 Iurni Jesús bëshe'ldë lë'ëll; ziagzëll lídchill. Guni'i më:

—Adë tsutël guë'dchi nu adë chu lu guadí'dzëdi'il lo quë nabëna.

Pedro bëquebi Jesús na el quë nagudili Dios

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Jesús nu ra shini gusë'dë më gua rai' parë regiuni nalë Cesarea Filipino. Iurë ziazú më nezë, guna'bë di'dzë më lu rai':

—¿Chu rni'i mënë nahia?

28 Bëquebi rai':

—Nanú mënë narni'i nal Juan Bautista. Stúbill rni'i nal Elías. Sëbëldá mënë rni'i nal tubi nabiadí'dzë shti'dzë Dios guahietë.

29 Repi Jesús lu rai':

—Lë'ë tē ¿chu rni'i tē nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nibë'al.

30 Iurni gunibë'a më adë chu lu guadí'dzëdi'i rai' na më Cristo.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dëi' gáti'

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Iurni guzublú rlua'a Jesús lë'ë ra shini gusë'dëi' de quë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gúni' sufrir demasiadë. Guni'i më ra mëgulë narnibë'a nu ra bëshuzi namás lasac con ra mësë narlua'a lëy, gunë rall desprëci lë'ë më. Guni'i më quini rall lë'ë më perë despuësë de tsunë dzë, tsashtë më ladi

ra tëgulë. ³² Clarë guni'i më di'dzë ni. Iurní Pedro bia'a lë'ë Jesús tubi ladë nu guzublú gudildi Pedro lë'ë më. ³³ Jesús bédchigré lu më; guná më lu shini gusë'dë më. Gudildi më lë'ë Pedro; fuertë guni'i më:

—Guabsú lua, Satanás. Adë rúnëdi'il llgabë ziquë Dios sino ziquë mënë shtë guë'dchiliu.

³⁴ Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu ra mënë zihani; guni'i më lu rall:

—Si talë nanú mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseó shtënëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na; nu guidë náldëll na. ³⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguëni vidë shtëni' por na nu por diza'quë, guëbánill parë siemprë; gac salvárell. ³⁶ Adë pë rlluí'idi'i gunë nguui gan grëtë' cusë lu guë'dchiliu nu despuësë guënitill vidë shtënëll, adë nídi'i fin parë lë'ëll. ³⁷ ¿Pë ofrendë guëdë'ë nguui lu Dios parë gac salvárell? ³⁸ Ra mënë bësa'në rall shnezë Dios nu napë rall zihani duldë. Cualquier de lë'ë nguui si talë rtu lull de na; si talë rtu lull de diza'quë delantë sa'll, iurní guëtú lua de lë'ë nguui ni iurë gueldë guëdchinia de gube'e. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia con ra ianglë shtë gube'e. Guëdchinia con pudërë nu llni shtë Dios.

9

¹ Tambiën guni'i më:

—Guldía, nabani bëldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guená rall de quë cagnibë'a Dios la'ni ldu'u mënë, de quë hia rribë'a më con pudërë.

Jesús guc cambi delantë lu rai'
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a Pedro nu Jacobo nu Juan; ziazú rai' tubi dani ru'bë. Iurní Jesús guc cambi delantë lu ra shini gusë'dë më. ³ Shabë më guc cambi hashtë rabëni'i tantë naquichin ziquë ni tubi biashtildi adë gúnëdi'i gan guësëquichin. ⁴ Bëlua'alú Elías nu Moisés lu rai'. Guná rai' quëadi'dzë Jesús con Elías nu Moisés. ⁵ Iurní Pedro guni'i:

—Mësë, nabënë dzu hia'a ndë'ë. ¿Pë zëdentsa'u na'a tsunë ranchi ndë'ë? tubin parë lë'ël guëquërdël, stubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁶ Perë rac bë'adi'i Pedro pë guni'i' tantë bëdzëbë ra shini gusë'dë më. ⁷ Iurní bédchini tubi shcahi nabësë'au grë rai', nu bini rai' tubi bë naguni'i la'ni shcahi:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁸ Iurní guná ra shini gusë'dë më grë ladë; ni tubi chu lu guná rai'; sulë Jesús zuga'a.

⁹ Bietë rai' lu dani. Gunibë'a më ni tubi chu lu guepi rai' naguná rai' lu dani hashtë iurë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tëgulë. ¹⁰ Adë chu lu biadí'dzëdi'i rai' lo quë guná rai' guëc dani perë guna'bë di'dzë lu sa' rai' pë runë cuntienë shti'dzë më de quë tsashtëhi' ladi ra tëgulë.

¹¹ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë?

¹² Bëquebi më:

—Verdá nahin. Hia bidë Elías të parë gunë zá'qui' grëtë' ra cusë. Perë ¿pë rni'i ra Sagradas Escrituras cerquë shcuendë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu? Pues rni'i rahin de quë gúni' sufrir; sac zíhi'; nu gunë mënë desprëci lë'i'. ¹³ Guná, hia bidë Elías nu bë'në ra mënë lo quë naguc shtu'u rall. Lo quë naná escritë de lë'i' hia guc cumplir.

Jesús bënëac tubi llguë'në
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Bëagrí rai' catë zubë los de más shini gusë'dë më. Guná rai' zihani mëñë alrededurë shtë rai'. Ra mësë narlua'a lëy gudildi di'dzë rall con lë'ë rai'.

¹⁵ Iurë guná ra mëñë lu Jesús, guasé ldu'u rall; be'dë guëllu'në rall lu më parë gunë rall saludar lë'ë më. ¹⁶ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rall:

—¿Pëllë quëadi'dzë të nga'li? ¿Pëzielú gudildi di'dzë të?

¹⁷ Iurní tubi nguui bëru'u ladi grë mëñë; guní'ill:

—Mësë, zeldënúa llga'na lul. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nall gu'pë, bë'në mëdzabë. ¹⁸ Ancalë rna'zi mëdzabë lë'ë llguë'në, rru'ldë mëdzabë lë'ëll lu guiu'u. Rru'u bëchini rua'll nu rchushí lai'll. Zni másru'u rbá'cull. Ze'dënúa lë'ëll lu shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac llguë'në.

¹⁹ Repi më iurní:

—Lë'ë të nalë naguëdchi ldu'u të. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të? Gude'enú shínil lua.

²⁰ Iurë be'dë guënú shtadë llguë'në lë'ë llguë'në lu Jesús, guná mëdzabë gu'pë lu Jesús. Bëru'ldë mëdzabë ngulë'në lu guiu'u. Bëchi'chi llguë'në nu gu'të gudu'bi llguë'në lu guiu'u; bëru'u bëchini rua'll. ²¹ Jesús guna'bë dí'dzi' lu shtadë llguë'në:

—¿Blac tiempë rac ll'u llguë'në?

Bëquebi shtadë llguë'në:

—Dizdë nabí'chill. ²² Zihani vultë bëtia'a mëdzabë lë'ëll lu gui'i u lu nisë të gati llguë'në. Si talë záquël gunëáquël lë'ëll zudu'pë, bë'në favurë; bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

²³ Guni'i Jesús lu shtadë llguë'në:

—¿Pëzielú rní'ill lua zní'i? Si talë tsaldí ldú'ul Dios, lë'ë më gunë më grëtë' cusë parë lë'ël.

²⁴ Lueguë shtadë llguë'në guni'i fuertë:

—Rialdí ldua'a perë bë'në compañí na të tsaldí ldua'a más.

²⁵ Jesús guná nalë zihani mëñë bédëá hashtë rdia'a lu sa' rall. Iurní fuertë guni'i më guëc mëdzabë:

—Lë'ël mëdzabë naná gu'pë nu cue'të, rnib'éahia lë'ël; bëru'u de llguë'në rë' nu adë guëabrídí'i tsutël la'ni ldú'ull jamás.

²⁶ Iurní lë'ë mëdzabë gurushtíá nu bërú'ldëll lë'ë llguë'në lu guiu'u nu bésé'sëll lë'ë llguë'në. Bëru'u mëdzabë; bëa'në llguë'në ziquë naguti. Zihani mëñë guni'i hia guti llguë'në. ²⁷ Perë Jesús guna'zi guiá'all parë bëldisë më lë'ëll. Guasuldill.

²⁸ Iurní guatë Jesús tubi hiu'u nu ra shini gusë'dë më guatë rai'. Guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni llguë'në?

²⁹ Repi Jesús:

—Sulë si talë rialdí ldu'u të de verdá nu gunë të ayunë, iurní gapë të pudërë parë guëgú të mëdzabë ziquë mëdzabë rë'.

Stubi vultë guni'i Jesús gátí'
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Bëru'u rai' lugar ni; gudëdë më nezë Galilea. Adë guc shtu'u më ni tubi chu gac bë'a ca zia'a rai' ³¹ purquë quëglua'a më ra shini gusë'dë më. Guni'i më lu rai':

—Nahia nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu. Gac entregara lu guia'a mēnē tē quini rall na perē dzē tsunē tsashtëa ladi ra tēgulē.

³² Adē guasēdi'i rai' shti'dzē mē. Bēdzēbē rai' niana'bē di'dzē rai' lu Jesús pē runē cuntienē lo quē naguni'i mē.

¿Chu namás lasac?

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Iurní bēdchini rai' guē'dchi Capernaum. Iurē nanú rai' la'ni hiu'u, guna'bē di'dzē mē lu ra shini gusē'dē mē:

—¿Pē cagni'i lu sa' tē nga'li iurē ze'dē zu tē nezē?

³⁴ Bēac dchi rai' purquē bēchupē di'dzē rai' chu namás mē lasac entrē lē'ē rai'. ³⁵ Iurní guzubē mē; guna'bē mē ra chí'bē chupē shini gusē'dē mē; guni'i mē:

—Si talē tubi tē rac shtú'ul gáquēl mē más lasac lu sa'l, napē quē gáquēl lúltimē de grē tē nu napē quē gúnēl sirvē los de más sa'l.

³⁶ Iurní guna'bē mē tubi llguē'nē; bēzú mē llguē'nē guēláu ladi ra shini gusē'dē mē. Gudēdchi mē lē'ē llguē'nē nu guni'i mē lu rai':

³⁷—El quē naquēhapē tubi llguē'nē ziquē ndē'ē purquē mēnē ni rac shtú'ull na, también quēhúnēll recibir na. El quē naquēhunē recibir na, también quēhúnēll recibir el quē nabēshe'ldē na.

El quē nadē rní'idi'i cuntrē lē'ē hia'a nall favurē de lē'ē hia'a

(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

³⁸ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mēsē, guná na'a tubi nguiu; rgull mēdzabē la'ni ldu'u mēnē iurē rní'ill lēl, perē lē'ē na'a bēdē'nē na'a prohibē tsaglá'guēdi'i gull mēdzabē purquē adē rzēnúdi'ill lē'ē hia'a.

³⁹ Jesús guni'i:

—Adē chu guēcádi'i lē'ēll purquē el quē naquēhunē milagrē por pudērē shtëna, adē nádi'ill capaz guēní'ill cuntrē na. ⁴⁰ El quē nadē rní'idi'i cuntrē lē'ē hia'a, nall favurē de lē'ē hia'a. ⁴¹ Cualquier mēnē naguēne'e tubi vasē nisē gu tē, rné'ell nisē ni purquē na tē shmēna, segurē guēdē'ē Dios premi ca'a nguiu ni.

Gulē gupē cuidadē tē gúnēdi'i tē duldē

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Iurní repi mē:

—Cagnia'a shcuendē tubi mē humildē naná rialdí ldu'i na. El quē narlua'a tubi mē humildē mal nezē tē gúnēll duldē, mejurē galdē nguiu ni tubi guichi ru'bē iénll; tsagrú'ldēll lē'ēll la'ni nisēdu'u. ⁴³ Si talē guiá'al rac shtu'u guēldaguē lē'ēll lu duldē, bēchuguē guiá'al. Mejurē guēdchínll con tubsē guiá'al catē nápēl vidē sin fin quē guēdubi cuerpē tsal gabildi. Ndē nunquē réaldēdi'i be'lē. [⁴⁴ nu mbiziuguē adē rátidi'i; nunquē adē réaldēdi'i gui'i.] ⁴⁵ Si talē guēa'l rac shtu'u guēldaguē lē'ēll lu duldē, bēchuguē guēa'l. Mejurē guēdchínll tubsē guēa'l catē nápēl vidē sin fin quē guēdubi cuerpē guziá'al gabildi catē nunquē réaldēdi'i be'lē [⁴⁶ nu rátidi'i mbiziuguē nu adē réaldēdi'i gui'i.] ⁴⁷ Si talē slul rac shtu'u guēldaguē lē'ēll lu duldē, gulú slul. Mejurē tsutēl catē rnibē'a Dios tubsē slul, no sea tsal gabildi con guērupē slul. ⁴⁸ Ndē ra mbiziuguē rátidi'i nu nunquē réaldēdi'i be'lē.

⁴⁹ 'Grē mieti napē quē gac purificar rai' con be'lē. [Guētia'a mēnē du'pē zedē guēc ma nadchi'bē lu bēcu'guē.] ⁵⁰ Nabēnē na zedē perē si talē nápēdi'i

zedë sabor; ¿lla gunë nguui të guëabrí sabor shtë zedë? Gulë gapë zedë shtë galnadu'u nu gulë gac më pacënci delantë lu sa' të.

10

Jesús bëlua'a shcuendë divorci (Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Bëru'u më Capernaum; bëdchini më regiuni shtë Judea hashtë tubi lugar nanaquë nezë guia'a guëë'gu Jordán. Zihani mënë bédëá lu më; bëlua'a më lë'ë rall ziquë siemprë. ² Bidë guëbi'guë ra fariseo lu më; caguili rall mudë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më. Guna'bë di'dzë rall lu më si talë nanú permisi según lëy guës'a'në nguui tse'lë nguui. ³ Bëquebi më:

—¿Pë bëquë'ë Moisés la'ni librë shtë Dios?

⁴ Guni'i rall:

—Moisés bédë'ë permisi guës'a'në nguui tse'lë nguui, sulë napë quë guëdë'ë nguui tubi guichi shtë divorci.

⁵ Iurní guni'i më:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u të, por ni bëquë'ë Moisés mandamientë rë' ⁶ perë dizdë guzublú guë'dchiliu, iurë bëntsa'u më grëtë' ra cusë, “Bë'në Dios formar lë'ë nguui nu lë'ë na'a”. ⁷ Por ni guëru'u nguui lidchi shtádëll con shní'all nu guëbaninú nguui tsé'lëll. ⁸ Hia guërupë rall gac rall tubsë; nádi'i rall chupë sino tubsë. ⁹ Por ni, lo quë nabë'në Dios unír, adë chu guëldëdi'i lë'ë rall.

¹⁰ Iurë nanú Jesús la'ni hiu'u, ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu më pë runë cuntienë di'dzë rë'. ¹¹ Guni'i më:

—El quë naguës'a'në tsé'li' nu guëtsé'all stubi vultë, rúnëll duldë lu primërë tsé'lëll; ni na adulteri. ¹² Nu si talë tubi na'a guës'a'nëll tsé'li' të parë guëtsé'all stubi vultë, rúnëll duldë adulteri.

Jesús bë'në ldai' ra llguë'në (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní guanú mënë zihani ra llguë'në parë guëdchi'bë guia'a më guëc rai'. Ra shini gusë'dë më gudildi rai' naganu' ra llguë'në. ¹⁴ Iurë guná më lla bë'në ra shini gusë'dë më, bëldë më; guni'i më:

—Gulë bédë'ë sí, guidë ra llguë'në lua. Adë guëcádi'i të lu ra ni'i, purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në tsutë rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy. ¹⁵ Guldía, sulë el quë naganë recibir Dios ziquë Rëy të guë'nibë'a më lë'ëll ziquë tubi llguë'në, sulë nguui ni guëbanill catë na më rëy.

¹⁶ Iurní gudëdchi më ra llguë'në. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bë'në ldai' më lë'ë rall.

Tubi sultërë ricu (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Iurë ziaгла'guë Jesús nezë, bidë guëllu'në tubi nguui lu më. Bëzullíbill lu më nu guna'bë dí'dzëll:

—Mësë za'quë, ¿lla guna parë gapa vidë sin fin? gac salvara.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëzielú rn'il lua naza'ca? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios.

¹⁹ Nanë ra mandamientë: “Adë rguínidi'il sa'l; adë rquénúdi'il tse'lë sa'l; adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadi'dzëdi'il bishi; adë guësiguëdi'il mënë, nu bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádëll nu shní'al”.

²⁰ Nguui ni guni'i:

—Mësë, bëna cumplir grë ra mandamientë rë' dizdë nabi'cha,

²¹ Jesús guná lull; nalë guc shtu'u më lë'ëll. Guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë; bëttu' grë cusë nanápël; bëdë'ë dumí ca'a ra prubi; iurní gápël tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na; bë'në renuncia prupi deseo shtënel të guëlua'a nadispuestë sac zil por na.

²² Iurë bini nguui ni di'dzë shtë më, riá ldu'ull; zëagzëll tristë purquë nápëll tubi shtaci ru'bë.

²³ Guná më lu ra nazuga'a alreduerë lë'ë më; repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Nalë naganë tubi nanapë zihani dumí gúnëll recibir Dios ziquë Rëy.

²⁴ Ra shini gusë'dë më bëdzëguë' ldu'u rai' por di'dzë shtë më. Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë të ziquë llguë'në, blac naganë gunë ra ricu recibir Dios ziquë Rëy, ra nguui narunë confiar dumí. ²⁵ Más sencigi tsutë tubi camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutëll catë rribë'a Dios.

²⁶ Iurní más guasë ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chullëti'i gac salvar? ¿Chull gapë vidë sin fin?

²⁷ Jesús guná lu grë rai'; guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguui gan gunë salvar lë'i' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Guná, lë'ë na'a bësa'në na'a grëtë' cusë parë ze'dë naldë na'a lë'ëll.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësa'në lídchi', bëchi', záni', shtádi' u shní'ai', u tsé'li', u shíni', u guíu'u lachi shtëni'; guésánëll ra cusë ni purquë rac shtú'ull diza'quë shtëna, niétiqë guénitidi'ill. ³⁰ Gúnëll recibir zihani cusë más iurne' hashtë tubi gahiu'a vultë más lídchi', bëchi', záni', shní'ai', shíni', shláchi'. Nu gunë mëné cuntrë nguui ni perë despuësë guëbánill lu gube'e tubi vidë sin fin.

³¹ Zihani mëné nalasac iurne' delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mëné namás lasac lu Dios.

Stubi vultë guni'i Jesús gáti'
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Nianá ziazú rai' nezë Jerusalén, ziazú më delantë lu ra shini gusë'dë më. Nalë guasë ldu'u rai' nu ra nacanaldë tëchi më, bëdzëbë rall. Iurní lë'ë më bia'a lë'ë ra shini gusë'dë më tubi cu'; guzubëlú guni'i më lu rai' ra cusë nagunënú mëné lë'i'. ³³ Guni'i më:

—Zia hia'a Jerusalén catë gunë ra mëné cuntrë na, nguui nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. Ndë gac entregara guia'a ra jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mësë shtë lëy. Gunë rall condenar na lu galguti. Gunë rall intriegu na lu guia'a mëné de stubi naciuni. ³⁴ Gunë rall burnë de na; guëchi'bë shënë rall lua nu guëquë'ë hiaguë rall na nu quini rall na, perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tégulë.

Guna'bë Jacobo nu Juan tubi favurë
(Mt. 20.20-28)

³⁵ Iurní Juan nu Jacobo, shini Zebedeo, bëdchini rai' lu Jesús. Guni'i rai':

—Mësë, rac shtu'u na'a gúnëll tubi favurë naguëna'bë na'a lul.

³⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³⁷ Guni'i rai':

—Rac shtu'u na'a guéné'el permisi iurë guëribë'al ziquë Rëy, subënú na'a lë'ëll, tubi de lë'ë na'a ladë ldi, stubi de lë'ë na'a ladë rubësë.

³⁸ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Adë guënëdi'i të lo quë narna'bë të lua. Gulë guni'i lua, ¿zëzac zi të ziquë na? ¿Zac tëdë të cusë durë natëda?

³⁹ Bëquebi rai':

—Zac na'a.

Jesús guni'i':

—Guldí të. Gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të el mizmë vasë shtë sufrimientë ⁴⁰ perë parë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi, stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí subë të ndë. Dios bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

⁴¹ Iurë bini chi'i shini gusë'dë më lo quë naguna'bë Jacobo nu Juan, bëldënú rai' Jacobo nu Juan. ⁴² Jesús guná'bëi' lë'ë rai', nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i më israelitë, nalë rzac zi rall mënë nu rdchi'bë rall lëy naná dushë ⁴³ perë adë gáquëdi'i zni entrë lë'ë të. Si talë rac shtú'ul gáquël më ru'bë lu sa'l, napë quë gúnël sirvë los de más sa'l.

⁴⁴ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'. ⁴⁵ Nahia ngui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zëldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë prëci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús tubi ciegu nalë Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Iurní bëdchini Jesús con ra shini gusë'dë më guë'dchi Jericó. Iurë hia na rai' parë guëru'u rai' guë'dchi, zianaldë cantidá mënë lë'ë rai'. Tubi ciegu nalë Bartimeo naná shini Timeo, zúbëll lu nezë. Cagná'bëll gu'në. ⁴⁷ Bini Bartimeo ze'dë Jesús më Nazaret; iurní fuertë guni'ill:

—Jesús llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁸ Zihani mënë guni'i rall guëc Bartimeo të guëc dchill perë lë'ëll másru'u fuertë guni'ill:

—Llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁹ Iurní Jesús guzudchi; guni'i më:

—Gulë guaglli'i ciegu rë'.

Guna'bë rai' lë'ë ciegu nu guni'i rai':

—Bëquitë ldú'ul. Guasuldí; cagna'bë Jesús lë'ël.

⁵⁰ Iurní bëru'ldë Bartimeo shabë guítsëll nu bëchësëll. Guagllú'nëll lu më.

⁵¹ Jesús guni'i lull:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Bartimeo guni'i:

—Mësë, rac shtua'a guënahia ziquë antsë.

⁵² Jesús repi:

—Bëagzé, hia bëáquël purquë rialdí ldú'ul na.

Bëac ngui ni nu guanáldëll lë'ë më.

11

Guatë Jesús Jerusalén ziquë Rëy

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Iurní ziagdchini rai' guë'dchi Jerusalén guëlla' ra guë'dchi Betfagé nu Betania. Bëdchini rai' rua' dani shtë Olivos nanaquë frentë parë Jerusalén. Iurní Jesús bëshë'ldi' chupë shini gusë'dë më. ² Guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi nanaquë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë; quëdú ma rua' nezë. Lë'ë burrë ni la'di chu quibëdi'i tēchi ma. Gulë bësha'quë ma nu gulë te'enú ma ndë'ë. ³ Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë të burrë, gulë guni'i lull de quë lë'ë mësë shtënë të rqu'ni' lë'ë ma, nu lueguë guëshë'ldi' lë'ë ma.

⁴ Iurní zia'a ra shini gusë'dë më; bëdia'guëllú rai' lë'ë ma naquëdú rua' nezë. Bësha'quë rai' lë'ë ma.

⁵ Bëldá mënë nazú nga'li guni'i rall:

—¿Pë quëhunë të? ¿Pëzielú bësha'quë të burrë rë'?

⁶ Repi rai' ziquë guni'i Jesús lu rai'. Iurní bësa'në mënë parë bia'a rai' burrë.

⁷ Bëdchini rai' lu Jesús, nu bëdchi'bë rai' shabë rai' tēchi burrë të gudchibë Jesús tēchi ma. ⁸ Zihani mënë gudishi shabë rall lu nezë catë ze'dë Jesús. Stubi shcua'a mënë bëldietë rall ndiaguë shtë hiaguë. Gudishi rallin lu nezë.

⁹ Iurní mënë naze'dë delantë nu ra naze'dë trasë nalë fuertë guni'i rall:

—Gunë më salvar. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë më.

¹⁰ Bë'në l dai' Dios lë'ë Rëy naze'dë; súbëll lu trunë shtë David, shtadë guëllú hia'a. Llëru'bë na pudërë shtë Dios nacabezë gube'e. Gunë më salvar.

¹¹ Guatë Jesús Jerusalén. Lueguë guatë më iádu'u ru'bë; guná më grë ladë, iurní bëru'u më; zia'a më Betania con ra shini gusë'dë më purquë hia guadze'.

Hiaguë nadë rgúdi'i nashi (Mt. 21.18-19)

¹² Stubi dzë bëru'u rai' Betania. Iurë ziazú më nezë, bëldia'në më; guná më zitu tubi hiaguë bëlda'u nanapë ndiaguë. ¹³ Guagná më si talë naquë nashi lu hiaguë, gau më. Adë bëdzëlëdi'i më nashi; purë ndiaguë naquë lu hiaguë purquë nádi'i shtimpë nashi. ¹⁴ Iurní guni'i më lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë chu gáudi'i nashi shtënëll.

Bini ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më lu hiaguë.

Bësëllu'në Jesús ra nacagtuu' la'ni iádu'u (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ Bëdchini rai' Jerusalén. Guatë më la'ni iádu'u ru'bë. Guzubëllú bësëllu'në më ra naquëgtuu' nu ra naquëgzi'i la'ni iádu'u. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra nacagtuu' palumë. ¹⁶ Gunibë'a më ni tubi chu gua'a trashtë la'ni iádu'u. ¹⁷ Bëlua'a më ra mënë; guni'i':

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: “Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios”; perë lë'ë të bënë të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁸ Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy bini rall shti'dzë më. Bëdzëbë rall lë'ë më purquë grëtë' mënë guasë ldu'u rall enseñansë shtë më. Por ni gudili ra contrari shtë më mudë parë quini rall lë'ë më. ¹⁹ Iurë bëdchini gue'lë, Jesús con ra shini gusë'dëi' bëru'u rai' ciudá Jerusalén.

Gubidchi hiaguë bëlda'u (Mt. 21.20-22)

²⁰ Stubi dzë rsili gudëdë rai' catë zubë hiaguë bëlda'u. Guná rai' gubidchin hashtë shlu'chin. ²¹ Iurní Pedro bëagná ldu'i shti'dzë më; guni'i Pedro:

—Mësë guná, lë'ë hiaguë naguludel lë'in gubidchi.

²² Guni'i më:

—Gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios. ²³ Guldía rnia'a lu të, cualquier nguiú narni'i lu dani rë': “Guabsú ndë'ë nu tsal la'ni nisëdu'u”, si talë adë rzádi'i ldu'u nguiú ni, si talë tsaldí ldu'ull, gunë më lo quë naguni'ill. ²⁴ Por ni

rnia'a lu të, grëtë! lo quë narná'bël lu Dios, gulë tsaldí ldu'u të gunë të recibirin, iurní guëne'e mëhin. ²⁵ Iurë cagná'bël lu Dios, bë'në perdunë contrari shtënë, iurní Shtádël naquëbezë gube'e gúni' perdunë duldë shtënë. [²⁶ En cambi si talë adë nëdi'il gúnël perdunë sa'l, tampuquë gunë Dios perdunë lë'ël.]

Putëre nanapë Jesús

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Bëagrí rai' Jerusalén stubi vultë. Guatë më iádu'u ru'bë. Iurní bédchini ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy con ra më gushë shtë guë'dchi. Bédchini rall lu Jesús. ²⁸ Guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu shtë permisi rúnël cusë rë'? ¿Chu bëshel'dë lë'èl'?

²⁹ Jesús bëquebi:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Gulë guni'i lua, iurní guënia'a lu të chu bëne'e permisi parë guna ra cusë. ³⁰ ¿Chu bëshel'dë Juan Bautista parë guëchu'bë nísi', Dios u mënë? Gulë guni'i chu béd'ë permisi lë'i'.

³¹ Guzublú guna'bë di'dzë lu sa' rall. Guni'i rall:

—Si talë guëni'i hia'a lu Jesús de quë Dios bëshel'dë Juan, iurní guëna'bë di'dzë Jesús lu hia'a: “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shtí'dzi'?” ³² Ni mudë guëni'i hia'a lu Jesús: “Ra mënë bëshel'dë lë'ë Juan”.

Zni cagni'i rall purquë bédzëbë rall ra mënë. Casi grë mënë gualdí ldu'u rall de quë Dios bëshel'dë Juan të guëni'i' shtí'dzë më. ³³ Iurní guni'i rall lu Jesús: —Rd'ëdi'i na'a cuendë chu bëshel'dë lë'ë Juan.

Jesús guni'i lu rall:

—Nu na adë guëquëbidia'a lu të chu bëshel'dë na parë runa ra cusë rë'.

12

Comparaciuni shtë muzë mal

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ Guzublú Jesús cagni'i më por comparaciuni; guni'i më:

—Tubi nguiu bëcabní zihani hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alreduerë. Bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë; nu bëntsá'ull tubi hiu'u guia'a parë quëhapë muzë ra hiaguë.

² Nu béd'ë nguiu ní guiu'u parë trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní zia'all zitu. ² Iurë bëga'a tiempë shtë cusechë, lë'ë lamë bëshé'ldi' tubi muzë; tsagca'a muzë lo quë narunë tucarë lamë. ³ Perë ra nabëca'a guiu'u guna'zi rall lë'ë muzë; béd'ë rall galnë lë'ë muzë, nu bësëllu'në rall lë'ë muzë sin adë pë béd'ëdi'i rall niua'a muzë. ⁴ Iurní lamë bëshé'ldëll stubi muzë; bë'në ra nguiu ridë guëc muzë. Guni'i rall didzabë guëc muzë. ⁵ Lë'ë lamë bëshé'ldëll stubi muzë. Muzë ni gudini ra nguiu. Bëshel'dë lamë más zihani muzë. Bëldá rai' gudini rall lë'ë rai'. Sëbëldá ra muzë béd'ë rall galnë.

⁶ Lamë ni nápëll tubsë shínill. Nalë rac shtu'u lamë shíni'. Bëshel'dë lamë shíni' lu ra nguiu; guni'i lamë: “Gapë rall rëspëti lu shinia”. ⁷ Perë ra nabëca'a guiu'u guni'i lu sa' rall: “Guná, nd'ë lla'në lamë naguëca'a herenci shtë lamë. Cha guëdnía'a lë'ëll nu grë herenci guëa'në parë lë'ë hia'a.” ⁸ Guna'zi rall shini lamë; gudini rall lë'ëll nu bëru'ldë rall lë'ëll fuërë de lugar ni.

⁹ Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—¿Pë gunë lamë con ra muzë mal? Guidë lamë catë zu hiaguë uvë të quini lamë ra muzë mal, nu guëd'ë lamë hiaguë uvë parë stubi mënë.

¹⁰ ¿Pëllë bíldidi'i të Sagradas Escrituras narni'i'?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë,
guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

¹¹ Zni bë'në më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalë nasa'a nahin.

¹² Iurní ra contrari shtë Jesús gudili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë Jesús. Bien guc bë'a rall Jesús guni'i comparaciuni rë' cuntrë lë'ë rall. Niétiquë adë pë bë'nëdi'i rall cuntrë lë'ë më purquë bëdzëbë rall los de más mënë. Bësa'në rall lë'ë më; zëagzë rall.

Guni'i Jesús: "Gulë quilli impuestë"
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Ra contrari shtë Jesús bëshe'ldë rall bëldá fariseo nu bëldá shmënë Herodes parë guësiguë rall lë'ë më. Guc shtu'u rall niani'i më tubi cusë mal të guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më. ¹⁴ Guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, nanë na'a rluá'al purë verdá. Rúnël tratë igual ra mënë humildë nu ra mënë narnibë'a. Quëgluá'al lla tsuté mënë shnezë Dios. Guni'i lu na'a iurne', según lëy çpë na bien guëdillia'a impuestë lu rëy César u guëdillidi'ia'a impuestë?

¹⁵ Guc bë'a Jesús na rall mënë falsë. Guni'i më lu rall:

—çPëzielú ze'dë guësiguë të na? Gulë bëlua'a tubi dumí të guënahia luhin.

¹⁶ Guaglli'i rall tubi monedë; iurní guni'i më:

—çChu lë nu chu lu naquë lu dumí?

Guni'i rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

¹⁷ Bëquebi më:

—Gulë bëdë'ë naca'a César lo quë naná shtë César, nu gulë bëdë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

Guasë ldu'u rall shti'dzë më.

Jesús guni'i tsashtë ra tégulë
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Iurní bëdchini bëldá saduceos lu Jesús. Ra saduceos rni'i rall adë tsashtëdi'i ra tégulë ladi ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

¹⁹—Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë; gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁰ Guc gadchi bëchi. Primërë nguiu bëtsé'all perë gútil sin ni tubi shíni'.

²¹ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë perë gútil sin ni tubi shíni'. Tecërë lo mizmë cuá'all tse'lë tégulë perë gútil sin ni tubi shíni'. ²² Guézá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'. Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

²³ Iurë tsashtë ra tégulë, çchu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁴ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasëdi'i të Sagradas Escrituras nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios. ²⁵ Iurë ra tégulë tsashtë rai', adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ra ianglë nacabezë gube'e. ²⁶ Perë si talë cagna'bë di'dzë të si talë ra tégulë tsashtë rai' stubi, gulë bëdë'ë cuendë lo quë nabëquë'ë Moisés la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. çPëllë adë bí'ldidi'i të histori ni? Bëquë'ë Moisés de quë Dios guni'i lúhi': "Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nahia Dios shtë Jacob". ²⁷ Pues grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Lë'ë të saduceos, riasëdi'i të shti'dzë Dios; zihani vësë rganë të.

*Mandamientë namás lasac**(Mt. 22.34-40)*

²⁸ Tubi mësë narlua'a lëy guabí'guëll lu Jesús. Bínill lla quëdildi di'dzë ra sa'll nu bínill de quë Jesús bëquëbi' bien lu rall. Guni'i mësë ni lu Jesús:

—Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

²⁹ Guni'i më lull:

—Mandamientë namás lasac rni'i: “Gulë bëquë diaguë, lë'ë të mënë israelitë; Dios Shtáda'a tubsë na më. ³⁰ Gulë gac shtu'u lë'ë më con guëdubinú ldú'ul, nu guëdubi almë shtënël, nu con guëdubi fuersë shtënël”. Ni na mandamientë namás lasac. ³¹ Segundë mandamientë rni'i: “Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”. Nídi'i stubi mandamientë namás lasac quë mandamientë rë'.

³² Lë'ë mësë repi:

—Mësë, guldí shtí'dzël. Verdá na tubsë Dios; nídi'i chu stubi. ³³ Nu napë quë gac shtú'ul lë'ë më con guëdubinú ldú'ul nu con almë shtënël, nu con fuersë shtënël. Nu zac napë quë gac shtú'ul sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël. Ra cusë ni más lasac quë gunë nguui ofrecërë lu Dios tubi ma u stubi cusë nari'e'qui lu bëcu'guë.

³⁴ Iurë bini Jesús de quë nguui rë' guni'ill bien, guni'i më lull:

—Du'pë runë faltë të guë nib'ë'a Dios lë'ël të gápël vidë sin fin.

Iurní adë chu nápëdi'i valurë niana'bë di'dzë lu më.

*Guna'bë di'dzë Jesús lu ra mënë chu na shtadë Cristo**(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)*

³⁵ Iurë caglua'a Jesús la'ni iádu'u ru'bë, guni'i më:

—¿Pëguëa' rni'i ra mësë shtë lëy de quë Cristo na shini David? ³⁶ Mizmë David bëquë'ë por pudërë shtë Espíritu Santo di'dzë rë':

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël”.

³⁷ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë David rní'i' Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

Ra mënë zihani bini rall shti'dzë më; bëuu' ldu'u rall nacagni'i më.

*Jesús gudildi ra fariseo nu mësë shtë lëy**(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Quëglua'a më ra mënë; guni'i më:

—Gulë gapë cuidadë ra mësë narlua'a lëy. Rëuu' ldu'u rall gacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë.

³⁹ Rguili rall lugar mejurë la'ni iádu'u; rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë. ⁴⁰ Perë rdchisú rall lidchi ra viudë nu parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni llëduni. Lë'ë rall gunë rall recibir más cashtigu dushë.

*Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi**(Lc. 21.1-4)*

⁴¹ Guzubë më la'ni iádu'u frentë catë rtia'a mënë ofrendë; guná më lu ra mënë nabëtia'a gu'në la'ni canciá. Zihani mënë ricu bëtia'a rall zihani dumí. ⁴² Iurní bédchini tubi viudë prubi; bëtiá'all chupë centavë la'ni canciá.

⁴³ Iurní Jesús guna'bë më ra shini gusë'dë më. Guni'i më lu rai':

—De verdá rnia'a, lë'ë viudë prubi rë' bëtiá'all más quë grë mënë nabëdë'ë dumí ⁴⁴ purquë los de más rall bëtia'a rall dumí nabë'në subrë perë viudë rë' béd'ëll grëtë' nanápëll, grë nasí'ill parë gaul.

13

Guni'i më cue iádu'u ru'bë
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Nianá bèru'u më iádu'u, tubi shini gusë'dë më guni'i:

—Mësë, guná, blac chulë ra guë'të ru'bë. Blac chulë hiu'u rë'.

² Jesús guni'i:

—¿Gu rna të lu guë'të ru'bë shtë iádu'u? Adë guëá'nëdi'i ni tubi guë'të nadchi'bë guëc sa'. Grëhin tsalú.

Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Guzubë më catë zu dani shtë Olivos nanaquë frentë nezë catë rlua'a iádu'u ru'bë. Iurní Pedro nu Jacobo nu Juan nu Andrés guna'bë di'dzë rai' lu Jesús tubi cu':

⁴ —¿Guc gac ra cusë narní'íl lu na'a? ¿Pë sëñi nanú de quë hia gac cumplirin?

⁵ Iurní guni'i Jesús:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu guësignëdi'i lë'lël. ⁶ Zihani mënë guëca'a rall lëa; guëdchini rall nu guëni'i rall: “Nahia Cristo”. Guësigné rall zihani mënë.

⁷ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë tsalú guë'dchiliu. ⁸ Tildi naciuni cuntrë stubi naciuni nu tildi guë'dchi cuntrë stubi guë'dchi. Guidë llu dushë zihani lugar. Guëdchini gubini dushë. Ni na principi shtë cusë durë naguër gac.

⁹ Gulë bë'në preparar lë'të të purquë gunë mënë intriegu lë'të të lu ra gubernë. Guëne'e mënë galnë lë'të të la'ni iádu'u. Guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'të të lu gubernë nu lu ra rëy purquë na të shmëna. Zni guëni'i të diza'quë lu ra më ru'bë; gac të testigu shtëna. ¹⁰ Antsë guëdchini fin shtë guëdchiliu, napë quë guërë'tsë diza'quë entrë grë ra naciuni. ¹¹ Iurná gua'a mënë lë'të të lu gubernë, adë rquëd'ni'di'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të. Gulë biadi'dzë lo quë narne'e Espiritu Santo lë'të të iurní, purquë lëdëdi'i lë'të të guadi'dzë të sino Espiritu Santo quëadi'dzi' iurní. ¹² Tiempë ni ra nguiu gunë rall intriegu bëchi rall parë gati bëchill. Nu ra shtadë llguë'në gunë rall cuntrë shínill. Ra llguë'në guëasë rall cuntrë ra shtádëll; gati shtádëll. ¹³ Guëldënú grë mënë lë'të të purquë na të shmëna perë el quë nagac firmë lu shnezë Dios hashtë fin, nguiu ni gac salvar.

¹⁴ Iurë guëná të cusë mal tsutë iádu'u ru'bë, cusë ni gunin manchë iádu'u; zuhin catë nídi'i permisi. (Gulë tsasë ndë'të el quë nagu'ldë di'dzë rë'.) Ra nananú Judea guëllu'në rall lu dani. ¹⁵ El quë nazuga'a guëc hiu'u adë guëtëdi'ill parë tsutëll la'ni hiu'u të guá'all pë shtëll sino guëllu'nëll. ¹⁶ Nu el quë nanú lachi adë guëabridi'ill lídchill parë guá'all shábëll sino guëllu'nëll lu dani. ¹⁷ Prubi ra na'a nanua'a shíni' dzë ni, nu prubi ra narca'a me'dë. ¹⁸ Gulë bë'në ruëguë lu Dios adë gaquin tiempë naldë. ¹⁹ La'ni ra dzë ni gunë mieti sufrir demasiadë, cusë durë naná lá'adi'i guná mënë dizdë principi shtë guë'dchiliu nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni. ²⁰ Si talë adë bë'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimentë, adë chu nádi'i gac salvar; perë por ra mënë nagudili Dios, gac menos ra dzë ni.

²¹ Si talë chu guëni'i lul: “Gulë guná, ndë'të lë'të Jesucristo”, u “Gulë tsagná; ndë lë'të më nanú”, adë tsaldídi'i ldú'ul shtë'dzëll. ²² Guëdchini ra naguëguguë

ra mënë. Guëni'i rall na rall Cristo u tubi narni'i shti'dzë Dios nu gunë rall milagrë nu guëlua'a rall sëni ru'bë të parë guësignë rall hashtë ra nagudili Dios si na posibilë. ²³ Por ni gulë guzú listë nu preparadë; hia gunia'a lu të ra di'dzë ni antsë gac cumplirin.

Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ Despuësë ra dzë shtë sufrimentë lë'ë ngubidzë guëcahi nu lë'ë mbehu adë guënë'edi'in llni. ²⁵ Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bin. ²⁶ Iurní guëná mënë na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia la'ni shcahi con llëru'bë pudërë nu llni. ²⁷ Iurní guëshe'lda ra ianglë parë guzia'a rai' guëdubi guë'dchiliu. Guëtëá rai' ra shmënë Dios, ra nagudili më. Guëdchini rall de guëdubi ladë shtë guë'dchiliu nu dizdë más zitu.

²⁸ Gulë tsasë comparaciuni shtë hiaguë bëlda'u. Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i. ²⁹ Zni iurë guëná të quëhac grë ra cusë rë', gulë tsasë hia mërë guëdchinia. ³⁰ Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati mënë naquërelde lu guë'dchiliu dzë ni. ³¹ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³² Perë dzë nu iurë, ni tubi adë chu rac bë'adi'i, ni por mizme ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios; sulamëntë Dios, Shtada, rac bë'ai' dzë shtë fin.

³³ Gulë guzú listë; gulë gac nasini purquë lë'ë të adë rac bë'adi'i të dzë shtë fin. ³⁴ Nahin ziquë tubi nguiu nazia'a zitu. Bësëá'nëll lídchill nu bédë'ëll dchi'ni ca'a muzë, cadë tubi rall con shchí'ni'. Nu gunibë'a nguiu ni lu portërë sull listë guëdubi tiempë. ³⁵ Rnia'a lu të, gulë guzú listë; adë rdë'ëdi'i të cuendë gac guëdchini lamë. Ze'dë guëdchíni' iurë gue'lë u guërudë gue'lë u rquë tsunë cahi u hashtë rsili. ³⁶ Gulë guzú listë, no sea guëdchini më de repëntë nu lë'ëll nagá'sil. ³⁷ Lo quë nacagnia'a lu të, rnia'a lu grë mënë; gulë guzú listë.

14

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Chupë dzë antsë bédchini laní Pascu nu laní iurë gudáu mënë guetështildi sin lewadurë, ra principal bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy, caguili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë më prësi sin quë adë chu gac bë'adi'i, nu quini rall lë'ë më. ² Guni'i rall:

—Lëdë la'ni dzëdi'i laní gaquin të adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a bëtia'a sëiti nashi guëc Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Guzac Jesús nanú Betania; iurë nanú më lidchi Simón el quë naguc ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi', guzubë më lu mellë. Iurní bédchini tubi na'a; nuá'all tubi bëtëi nanaacts'a'u de guë'ë alabastro. Gadzë bëtëi ni con perfumë shtë nardë purë. Lasaquin zihani dumí. Bëldë na'a bëtëi nu bëtiá'all perfumë guëc më. ⁴ Bëldá mënë bëldënú rall na'a ni; guni'i lu sa' rall:

—¿Pëguëa' bë'në na'a rë' desperdici perfumë guëc më? ⁵ purquë bien niatuu' na'a perfumë por más de tsunë gahiu'a bëllë nu niadë'ëll dumí ca'a ra prubi.

Gudildi rall na'a.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a. ¿Pëzielú cagni'i të cuntrë lë'ëll? Bë'nëll tubi cusë za'quë. 7 Siempërë nanú ra prubi entrë lë'ë të, nu cualquier dzë rac guëdë'ë të lo quë narac shtu'u të ca'a prubi, perë na adë guëquërelëndënúdia'a lë'ë të llëduni tiempë. 8 Na'a ni bë'ni' zni mientras nabania ndë'ë. Bëtiá'all perfumë shcuërpa antsë gatia nu guëga'cha. 9 Guldía narnia'a lu të, ancalë catë guadi'dzë mënë diza'quë guëdubi guë'dchiliu, lo quë nabë'në na'a rë' guini mënë. Guëagná ldu'u rall lo quë nabë'nënú na'a na.

Bë'në Judas prometer gúnëll intriegu Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Iurní Judas Iscariote tubi naná chi'bë chupë shini gusë'dë më, zia'all lu ra principal bëshuzi të gúnëll tratë nu gúnëll intriegu Jesús guia'a rall. 11 Iurë biní rall shti'dzë Judas, nalë bë'quitë ldu'u rall nu bë'në rall prometer guëdë'ë rall dumí. Dizdë iurní gudili Judas mudë parë gúnëll intriegu lë'ë më.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Iurní bëdchini primërë dzë shtë laní; gudáu mënë guetështildi sin levadurë. Mizmë dzë ni bë'në tucarë quini mënë tubi lli'li shtë Pascu. Ra shini gusë'dë më guna'bë dí'dzë rai' lu më:

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu guëdáuha'a?

13 Bëshe'ldë më chupë shini gusë'dë më; guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi. Guëdza'guëlü të tubi nguii nanua'a tubi rëë' nisë. Gulë guanaldë lë'ëll. 14 Catë tsutëll, gulë guni'i lu nashtë hiu'u: “Mësë shtë na'a cagna'bë dí'dzi' lul, ¿ca lu guënë'el tubi cuartë parë guëdáu shtse na'a shtë Pascu?” 15 Iurní guëluá'all tubi cuartë ru'bë guia'a segundë pisë; listë nahin. Gulë bë'në preparar laní ndë.

16 Ra shini gusë'dë më zia'a rai' guë'dchi. Bëdza'guëlü rai' lë'ë nguii nanua'a nisë, ecsactë ziquë guni'i më lu rai'. Ndë bë'në rai' preparar shtse shtë laní.

17 Iurë bëdchini gue'lë, bëdchini më con ra chi'bë chupë shini gusë'dë më catë nanú tubi cuartë. 18 Iurë quëháu rai', guni'i më:

—Guldía cagnia'a lu të, tubi entrë de lë'ë të guëru'u tubi nagunë intriegu na lu galguti. Quëhaunú nguii ni na.

19 Guzublú gulaguë tristë la'ni ldu'u rai'; guni'i rai' lu më tubi por tubi:

—Dadë, ¿ni mudë guna intriegu lë'ëll?

20 Repi Jesús:

—Nguii ni na tubi de chi'bë chupë shini gusë'da. Quëgtiá'all guetështildi la'ni platë con na; gúnëll intriegu na lu galguti. 21 Gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de na, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, perë prubi nguii el quë nagunë intriegu na lu galguti. Mejurë adë niálëdi'i nguii ni.

22 Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'ë më graci. Bëshullë më guetështildi; bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Guni'i më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuërpa.

23 Nu zac guna'zi më copë shtë vini; bédë'ë më graci nu bédë'ë më lë'ë copë cua'a ra shini gusë'dë më. Bii' rai' lë'ë vini. 24 Guni'i më lu rai':

—Ndë'ë na rënë shtëna naná sègi parë tubi tështë cubi entrë Dios nu ra mënë. Guëllë'ë rënë shtëna parë gac salvar zihani mënë. 25 Guldía rnia'a lu të, hiadë guëabrídi'i gua' vini con lë'ë të hashtë dzë naná quëbezënúa lë'ë të catë rribë'a Dios ziquë Rëy.

*Guni'i Jesús lu Pedro gúnëll negar lë'ë më
(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

²⁶ Despuësë bi'ldi rai' tubi cantë, iurní bëru'u rai'; zia'a rai' dani shtë Olivos.
²⁷ Guni'i më lu rai':

—Grëtë' të guësa'në të na; zni rni'i ra Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë nu ra lli'li guërë'tsë ra”. ²⁸ Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tëgulë, quibëlúa lu të hashtë Galilea.

²⁹ Iurní guni'i Pedro:

—Aunquë nilë grëtë' mënë guësa'në rall lë'ël, perë na jamás guësá'nëdia'a lë'ël.

³⁰ Jesús guni'i lu Pedro:

—Guldía, mizmë gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchí, lë'ël gúnëll negar na tsunë vësë.

³¹ Perë fuertë guni'i Pedro:

—Masiá quini ra mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmë.

*Jesús zia'a Getsemaní të guadi'dzënúhi' Dios
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)*

³² Bëdchininú më ra shini gusë'dë më lugar nalë Getsemaní. Guni'i më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras guadi'dzënúa Dios, Shtada.

³³ Bia'a Jesús Pedro, Juan, nu Jacobo. Guzublú riá ldu'u më demasiadë. Bë'në më sufrir. ³⁴ Guni'i më lu rai':

—Gulë cuezë ndë'ë; gulë cue nasini. Nalë tristë shtë galguti nanú la'ni ldua'a; mërë gatia.

³⁵ Zia'a më stu'pë delantë; bëzullibi më; bë'në më orar; guná'bëi' Shtádi' si talë napolisblë guëlá Dios lë'i' lu sufrimientë naná rdëdë ldu'u më. ³⁶ Guni'i më lu Dios:

—Dadë, cagna'ba lul; nápël pudërë gúnëll grë cusë. Bëlá na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtë'nëll.

³⁷ Iurní bëabrí më catë cabezë Pedro, Juan, nu Jacobo. Bëdzelë më lë'ë rai' naga'si rai'. Guni'i më guëc Pedro:

—Moni, ¿pë adë gáquëdi'i guëru'u mbëca'ldë lul tubi iurë? ³⁸ Gulë cue nasini; gulë guna'bë lu Dios të adë guësiguëdi'i Satanás lë'ë të. Ldu'u të rni'i, nia, perë shcuerpë të adë nídi'i fuersë.

³⁹ Stubi vultë zia'a më; biadi'dzënúhi' Dios. Guni'i më mizmë di'dzë ziquë antsë. ⁴⁰ Bëabrí më; bëdzelë më lë'ë shini gusë'dë më, naga'si rai' tantë mbëca'ldë lu rai'. Adë bëdzelëdi'i rai' niani'i rai' lu më. ⁴¹ Gua më; bëabrí më stubi; guni'i më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a; nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gac intriegu guia'a ra nanapë duldë. ⁴² Gulë guashtë; gulë cha purquë ze'dë bi'guë el quë nagonë intriegu na.

*Guna'zi mënë Jesús prësi
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)*

⁴³ Nianá cagni'i Jesús, bëdchini Judas naná tubi de chi'bë chupë shini gusë'dë më; bëdchininull zihani mënë nanua'a hiaguë nu spadë. Ze'dë rall partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra mëgulë narnibë'a entrë lë'ë rall. Bëshe'ldë rall mënë zihani ni. ⁴⁴ Judas, lë'ë traidor; bëdë'ëll tubi sëñi antsë; guni'ill lu rall:

—El quë naguna saludar, tsagruahia lë'ëll; gulë guna'zi lë'ëll; gulë bia'a lë'ëll prësi.

⁴⁵ Iurë guabi'guë Judas lu më, lueguë guni'ill:

—Mëse.

Bëtsagrua'll lë'ë më. ⁴⁶ Iurní guna'zi mënë lë'ë më të gua'a rall lë'ë më prësi.

⁴⁷ Tubi nazuga'a ndë, gulull spadë shtënell. Bëchúguëll tubi diaguë muzë shtë principal bëshuzi. ⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pëzielú bédchini të con spadë nu hiaguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në? ⁴⁹ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë ndë'ë quëhac parë gac cumplir ra Sagradas Escrituras.

⁵⁰ Iurní grë ra shini gusë'dë më bësa'në rai' lë'ë më. Bëllu'në rai'.

Sultërë naziagllu'në

⁵¹ Tubi sultërë guanaldë lë'ë më. Nácull tubsë lari sabë. Guna'zi mënë lë'ëll ⁵² perë bëseá'nëll lari guaia'a ra mënë; gaíchill bëllú'nëll.

Bëdchi'bë mënë demandë cuntrë Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Bia'a rall lë'ë Jesús lu principal bëshuzi. Ndë bédëá grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë. ⁵⁴ Guanaldë Pedro dizdë zitu; guatëhi' lidchi bëshuzi principal. Guzubënúhi' ra soliar. Cagsë'ë rall rua' gui'i.

⁵⁵ Iurní ra principal bëshuzi nu ra jushtici narunë juzguë, gudili rall tubi testigu cuntrë Jesús. Rac shtu'u rall quini rall lë'ë më perë adë bédzélëdi'i rall testigu cuntrë lë'ë më. ⁵⁶ Zihani mënë bë'në rall testificar cuntrë lë'ë më perë adë na igual di'dzë shtë rall. ⁵⁷ Por fin guasuldí bédá mënë falsë naguni'i:

⁵⁸ —Bini na'za Jesús guni'i: “Guëchilia iádu'u ru'bë naná bënts'a'u nguui, nu entrë tsunë dzë gunts'a'ua stubi nanadë bënts'a'u nguui”.

⁵⁹ Di'dzë naná rni'i ra testigu, adë rgá'adi'in purquë nádi'in igual.

⁶⁰ Iurní lë'ë bëshuzi principal guasuldí nu guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pëzielú adë rquëbidi'il lu ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ëll?

⁶¹ Perë lë'ë më dchisë na më; adë pë guni'i më. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëabri guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë lë'ëll nal Cristo, shini Dios, lúniquë narunë tucarë gunë mieti adorar?

⁶² Jesús guni'i:

—Nahia Cristo nu guená të lua, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guená të na; cueza ladë ldi shtë Dios Pudërusë, nu guená të iurë guëabria con pudërë la'ni shcahi shtë gubete.

⁶³ Lë'ë jëfë shtë bëshuzi nalë bédëll nu bëché'zëll shábëll tantë llanë gulaguë guëquëll. Guni'ill:

—¿Pë guëdë'na'a másru'u testigu? ⁶⁴ Hia bini të di'dzë dzabë naguni'i nguui rë' cuntrë Dios. ¿Pë rni'i të iurne'?

Grë ra mënë guni'i runë tucarë gati Jesús.

⁶⁵ Iurní bédá rall guzublú bëchi'bë shënë rall lu më. Bëta'u rall lu më. Bédë'ë rall galné guëc më nu guna'bë dí'dzë rall:

—¿Chu bëne'e galné lë'ëll?

Ra soliar bédë'ë rall galné lë'ë më.

Bë'në Pedro negar lë'ë Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Zuga'a Pedro guetë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi. Bëdchini tubi criadë shtë bëshuzi principal. ⁶⁷ Gunall lu Pedro naná cagtsë'ë rua' gui'i. Iurní gubí'all lu Pedro nu guní'ill:

—L'è'èl zuga'anul Jesús më Nazaret.

⁶⁸ Perë Pedro bé'nëll negar; guní'ill:

—Guënëdia'a l'è'è nguii; adë rac bé'ahia pë cagní'il.

Bëru'u Pedro fuërë rua' nezë. Bëllidchí gay. ⁶⁹ Stubi vuelte gubi'a criadë ni lu Pedro nu guní'ill lu ra mënë nazuga'a ndë:

—Nguui ni'i nall shmënë Jesús.

⁷⁰ Pedro bëabrí bé'në negar; guní'i' lo mizme. Gudëdë du'pë tiempë, iurní ra nazuga'a nga'lli guní'i rall lu Pedro:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë nu nal më Galilea; ruadí'dzël ziquë ra mënë ni.

⁷¹ Iurní Pedro bé'në jurar. Guní'i':

—Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadi'dza verdá. Runguë bë'adia'a nguui ni el quë narni'i tē na Jesús.

⁷² Lueguë bëllidchí gay stubi vuelte. Pedro bëagná ldu'i lo quë naguni'i Jesús lúhi' antsë: “Antsë guëllidchí gay chupë vuelte, gúnël negar na tsunë vuelte”. Iurní bé'në Pedro llgabë nu bí'ni'.

15

Bia'a mënë l'è'è Jesús lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurë brëgue'lë, bédëá ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë. Bë'në rall tomar tubi acuerdë. Bëldi'bi rall l'è'è Jesús. Bia'a rall l'è'è më lu Pilato. ² Pilato guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Guldil nal rëy shtë ra israelitë?

Bëquebi më:

—Mizme l'è'èl guní'il di'dzë ni.

³ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nalë bé'në rall acuser l'è'è më. ⁴ Stubi vuelte guna'bë di'dzë Pilato lu më:

—¿Pëguëa' adë pë rní'il? Blac cusë quëgdchi'bë rall cuntrë l'è'èl.

⁵ Perë Jesús dchisë bëá'ni', nu nalë guasë ldu'u Pilato.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

⁶ Durantë dzë shtë laní napë Pilato custumbrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u mënë guëru'u librë. ⁷ Lachigui'bë nanú tubi prësi nalë Barrabás. L'è'èll con ra sa'll lachigui'bë, gudini rall mënë iurë bëdzatsu rall cuntrë gobiernë. ⁸ Bidë mënë lu Pilato tē guëna'bë rall gunë Pilato ziquë custumbrë shtënell. ⁹ Guna'bë di'dzë Pilato lu ra mënë ni:

—¿Guadë narac shtu'u tē guëdë'a libertá, Jesús naná rëy shtë tē?

¹⁰ Guc bë'a Pilato por mbidi ra jëfë shtë ra bëshuzi bé'në rall intriegu l'è'è Jesús. ¹¹ Perë ra jëfë shtë bëshuzi bëtsatsu rall ra mënë parë guëna'bë rall guëdë'e Pilato libertá Barrabás. ¹² Iurní Pilato guna'bë di'dzë lu rall stubi vuelte:

—¿Perë pë rac shtu'u tē guna con Jesús? el quë narni'i tē: “Rëy shtë naciuni Israel”.

¹³ Iurní gurushtia rall fuertë; guni'i rall:

—Gati nguui rë' lu cruz.

14 Pilato guni'i:

—¿Pëllë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall más fuertë gurushtia rall lu Pilato. Guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Gátill; gátill.

15 Pilato guc shtú'ull guëá'nëll bien con ra mënë; bédë'ëll libertá Barrabás. Despuësë de bédë'ë ra suldadë galnë shtë chicuti lë'ë më, bë'në Pilato intriegu lë'ë më të parë guëquë'ë rall Jesús lu cruz.

16 Iurní ra suldadë bia'a rall Jesús parë rualdëa' shtë palaci. Lugar ni lë Pretorio. Bédëá grë ra suldadë. 17 Bëgacu rall lë'ë më tubi lari color guindë. Bënts'a'u rall tubi coronë guitsë; gulú rallin guëc më. 18 Guzublú bë'në rall saludar lë'ë më de burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë mënë israelitë.

19 Bédë'ë rall galnë guëc më con hiaguë. Bëchi'bë shënë rall lu më; bëzullibi rall lu më; bë'në rall rëspëti lë'ë më ziquë burnë. 20 Despuësë de ni, bédchisú rall lari guindë nanacu më të parë bëgacu rall shabë më stubi vueltë. Lueguë bia'a rall lë'i' fuërë rua' guë'dchi të gunë rall crucificar lë'ë më.

Bëquë'ë rall lë'ë Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Ziadëdë tubi nguiu nezë; lëll Simón. Guall lachi perë hia ze'dë guëdchnill guë'dchi. Simón nall shtadë Alejandro nu Rufo. Bë'në ra suldadë punërë lë'ë Simón të guá'all cruz shtë Jesús.

22 Bia'a rall lë'ë Jesús tubi lugar nalë Gólgota, narunë cuntienë Lugar shtë Calavera. 23 Bédë'ë rall vini nanutsë mirra perë lë'ë më adë bi'i'di'i mëhin. 24 Iurní bë'në rall crucificar lë'ë më, nu ra suldadë gudchitë rall dado nia guadë nagunë gan shabë më. Mudë ni gudi'dzë rall shabë më.

25 Rquë guë'ë rsili bë'në rall crucificar lë'ë më. 26 Nu bëquë'ë rall tubi letrërë guëc cruz naná causë shtë më; rni'in: "Rëy shtë naciuní Israel". 27 Nu bëquë'ë rall chupë nguba'në lu cruz; túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë. [28 Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Bë'në rall tratar lë'ë më ziquë nguba'në".]

29 Grë mënë nardëdë lugar ni, bë'në rall burnë; rni'bi guëc rall lu më; guni'i rall:

—Ja, lë'ël rni'il, guëcuel iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabrí guëzá'alin stubi.

30 Bieti lu cruz; bë'në salvar mizmë lë'ël.

31 Nu ra principal bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, bë'në rall burnë; guni'i lu sa' rall:

—Bë'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lë'ëll adë gúnëdi'ill gan gúnëll salvar lë'ëll. Guni'ill nall Cristo. 32 Si talë nall Rëy shtë më israelitë, pues guëldáguëll lë'ëll lu cruz të guëná hia'a, iurní tsaldí ldu'u hia'a shtí'dzëll.

Nu ra mënë mal naguc crucificar con lë'ë më bë'në rall burnë lë'ë më.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Iurë bëga'a rquë chi'bë chupë, bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'. 34 Mizmë iurë rquë tsunë, fuertë guni'i më:

—Eloi, Eloi, lama sabactani. (Di'dzë ni runë cuntienë: Dios mio, Dios mio, ¿pëguëa' bësá'nëll na?)

35 Bëldá ra nguiu nazú guëlla' lu cruz bini rall pë guni'i më. Repi rall lu sa' rall:

—Guná; lë'ë nguiu rë' cagná'bëll Elías.

³⁶ Lueguë tubi nazuga'a ndë guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë. Bëgá'dzëllin con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc varë të parë gu më vini. Guni'ill lu sa'll:

—Cha béza'a, guëná hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lë'ëll lu cruz.

³⁷ Iurní guni'i më fuerhtë; guti më. ³⁸ Mizmë iurë ni lë'ë cortinë la'ni iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. ³⁹ Tubi capitán naná rñibë'a tubi gahiu'a suldadë, zull frentë lu cruz; gunall iurë naguti më. Guni'ill:

—De verdá nguiu rë' náhi' shini Dios.

⁴⁰ Tambiën zuga'a nga'li bëldá ra na'a. Cagbi'a rall de zitu. Ladi rall zuga'a María Magdalena nu Salomé nu stubi María naná shni'a José nu Jacobo. Jacobo nápëll menor edá. ⁴¹ Ra na'a rë' guanaldë rall lë'ë më iurë ziazú më Galilea. Bé'në rall compaño lë'ë më. Nu zac ndë zuga'a stubi shcua'a ra na'a naganaldë lë'ë më hashtë Jerusalén.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Bëdchini guadze' visperë shtë dzë descansë. Bë'në mënë preparar nagáu rall parë grëue'lë dzë laní purquë dzë descansë adë bë'nëdi'i rall dchi'ni.

⁴³ Por ni José naná më guë'dchi Arimatea bëdchínill lu Pilato. Gupë José valurë; guná'bëll permisi lu Pilato të parë guëcá'chill cuerpë shtë Jesús. José guc tubi më principal ladi ra jushtici narunë juzguë. Nu José quëbëzëll tiempë iurë guëñibë'a Dios ziquë Rëy. ⁴⁴ Iurë bini Pilato guti Jesús, guasë ldú'ull. Guná'bëll lë'ë capitán shtë suldadë; guna'bë dí'dzëll si de verdá guti Jesús. ⁴⁵ Capitán rë' bëquebi lu Pilato:

—Verdá nahin; hia guti Jesús.

Iurní bëdë'ë Pilato permisi lë'ë José të parë guëca'chi José cuerpë shtë më.

⁴⁶ José guzi'ill tubi lari naquichi fini; bësié'tëll cuerpë lu cruz nu bëtú'bill cuerpë shtë më con lari. Iurní bëcá'chill lë'ë më la'ni tubi ba'a nanacts'a'u la'ni guë'ë. Gudíshill tubi guë'ë rua' ba'a. ⁴⁷ María Magdalena nu María shni'a José bëchi Rufo, guná rai' ca bëga'chi Jesús.

16

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Gudëdë dzë narzi'i ldu'u mënë. María Magdalena nu Salomé nu stubi María shni'a Jacobo, guzi'i rall loción parë tsagte'bi rallin ladi cuerpë shtë më. ² Tumpranë primërë dzë shtë lmalë iurë brëgue'lë, gua rall rua' ba'a. Hia gualdani ngubidzë. ³ Repi lu sa' rall:

—¿Chull guëdchibsu guë'ë rë' rua' ba'a?

⁴ Iurní guná rai' lë'ë guë'ë naga'a tubi ladë nu nablac llëru'bë guë'ë. ⁵ Guatë rai' la'ni ba'a; guná rai' ladë ldi shtë ba'a tubi nguiu nazubë ndë. Nácuhi' tubi lari naquichi. Bëdzëbë rai'. ⁶ Guni'i nguiu:

—Adë rdzëbëdi'i të. Lë'ë të caguili të Jesús më Nazaret naguc crucificar.

Hia guashtë'hi' ladi ra tégulë. Chu nádi'i ndë'ë. Gulë guná catë bëga'chi më. ⁷ Gulë bëagzë nu gulë guni'i lu shini gusë'dë Jesús nu lu Pedro de quë Jesús gizia'a më delantë lu të parë Galilea. Ndë guëná të lu më. Zni guni'i më lu të dizdë más antsë.

⁸ Iurní bëru'u rai'; bëllu'në rai'. Nalë bëdzëbë rai'; bëchi'chi rai' tantë bëdzëguë' ldu'u rai'. Ni tubi adë chu lu biadí'dzëdi'i rai' purquë bëdzëbë rai'.

*Guná María Magdalena lu Jesús
(Jn. 20.11-18)*

[⁹ Despuësë guashtë Jesús ladi ra tēgulē, primērē dzē shtë lmalē, bēlua'alú mē lu María Magdalena primērē. Antsē bēgú mē gadchi mēdzabē la'ni ldu'u María. ¹⁰ María guaguē'nē visi lu ra naganaldē lē'ē mē antsē. Lē'ē rall nalē riá ldu'u rai' nu ru'nē rai'. ¹¹ Iurní bini rai' de quē Jesús nabani stubi nu guná María lúhi', adē gualdídi'i ldu'u rai' shtí'dzi'.

*Chupē shmēnē Jesús guná rai' lu mē
(Lc. 24.13-35)*

¹² Mizmē dzē guadze' chupē shmēnē Jesús nazia'a nezē lachi, guná rall lu Jesús. Bēlua'alú mē lu rall stubi formē. ¹³ Bēagrí rall guē'dchi nu biadi'dzē rall lu sa' rall de quē bēlua'alú mē lu rall perē adē gualdídi'i ldu'u sa' rall.

*Bēshe'ldē Jesús ra shini gusē'dē mē tsagni'i rai' diza'quē lu ra mēnē
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁴ Más guadze' bēlua'alú Jesús lu ra chí'bē tubi shini gusē'dē mē; zubē rai' lu mellē. Gudildi mē lē'ē rai' purquē naguēdchi ldu'u rai'. Adē gualdídi'i ldu'u rai' shtí'dzē sa' rai' naganá lu mē despuësē guashtë mē ladi ra tēgulē. ¹⁵ Guni'i mē lu rai':

—Gulē tsaglua'a diza'quē lu ra mēnē narēta' guēdubi guē'dchiliu. ¹⁶ El quē narialdí ldu'i diza'quē nu chubē nísi' gac salvárēll, perē el quē nanēdi'i tsaldí ldu'i diza'quē gac condenárēll. ¹⁷ Sēñi rē' gunē rahin compañi ra narialdí ldu'i shtí'dzē Dios, por pudērē shtëna guēgú rall mēdzabē la'ni ldu'u mēnē; guadi'dzē rall dizē naná guēnēdi'i rall. ¹⁸ Guēna'zi rall serpiētē nu si talē gu rall cusē venenē adē pē gúnēdi'i ra cusē ni. Guēdchi'bē rall guia'a rall guēc ra narac llu'u nu guēc rai'.

*Jesús be'pi lu gube'e
(Lc. 24.50-53)*

¹⁹ Despuësē biadi'dzē mē di'dzē ni, be'pi mē gube'e. Guzubē mē ladē ldi shtë Dios. ²⁰ Ra shini gusē'dē mē zia'a rai' nu guaglua'a rai' diza'quē lu grē mēnē. Mizmē Dadē Jesús bē'nē compañi lē'ē rai'; bē'nē rai' milagrē; zni bēlua'a Dios de quē shtí'dzē rai' na verdá.] Amén.

Diza'quë segùn San Lucas

Principi shtë diza'quë

¹ Na Lucas, quëquëa'a librë rë' nu guëshé'ldahin lul Tiófilo con llëru'bë rëspëti. Nanël zihani mënë bëquë'ë rall lo quë nabëlua'a Jesús nu lo quë nabë'në më. Guc shtu'u rall guëquë'ë rall cusë segùn tiempë ecsactë naguquin. ² Bëquë'ë rall lo quë narialdí ldu'u hia'a guquin. Bëquë'ë rall lo quë naguná mënë dizdë tiempë naguzublú ruadi'dzë më diza'quë. ³ Nu guc ldua'a cumë cusë za'quë guëquëa'a tubi histori ecsactë parë gac bë'al verdá na di'dzë rë'. Guna'bë di'dza lu zihani mënë pë guná rall, nu nanëa ra di'dzë rë' na verdá. ⁴ Caquëa'a lul iúbil Tiófilo, parë gac bë'al ra cusë nabëlua'a mënë lul nahin verdá.

Tubi ianglë bë'në anunci guëdchini Juan Bautista lu guë'dchiliu

⁵ Tiempë dzë ni Herodes guc rëy shtë Judea, nanú tubi bëshuzi lë Zacarías. Náhi' con los de más sáhi' grupë shtë Abías. Tse'lë Zacarías lë Elizabet; shtadë guëlu Elizabet guc bëshuzi nabëru'lë Aarón. ⁶ Zacarías nu Elizabet tubldí na shcuendë rai' lu Dios nu bëzu'bë diaguë rai' grë mandamientë nu lëy shtë Dadë Dios. Bë'në rai' cumplir. ⁷ Gúpëdi'i rai' shíni' purquë Elizabet gúdi'i shíni'. Además de ni guërupë rai' hia më gushë rai'.

⁸ Guzac tubi dzë bë'në tucarë Zacarías gúni' dchi'ni shtë bëshuzi lu Dios segùn turnë grupë shtë Zacarías gunë rai' dchi'ni. ⁹ Ziquë na custumbrë shtë ra bëshuzi, gua rai' tubi pueshtë nia'a chu gunë tucarë tsaldú gushialë lu Dios la'ni iádu'u ru'bë. Bë'në tucarë Zacarías. Guatëhi' lugar sagradë shtë iádu'u. ¹⁰ Iurë lë'ë ialë rie'qui, grë ra mënë zihani narë rualdëa' shtë iádu'u, quëadi'dzënú rall Dios. ¹¹ Iurní bëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lu Zacarías. Zúhi' ladë ldi shtë bëcu'guë catë rie'qui ialë. ¹² Iurë guná Zacarías lu ianglë, bëdzëbë Zacarías; bëdzëlëdi'i Zacarías pë nihúni'. ¹³ Perë lë'ë ianglë guni'i:

—Zacarías, adë rdzëbëdi'il purquë shti'dzël bëdchini lu Dios. Gunë më lo quë narnábël lu më. Lë'ë tsé'lël Elizabet gapë tubi me'dë naguëdë'ë të lëhi' Juan. ¹⁴ Iurë lë'ë me'dë guëdchini guë'dchiliu, guëquitë ldu'ul nu tsu lëgrë ldu'ul. Zihani mënë guëquitë ldu'u rall iurë lë'ë me'dë galë. ¹⁵ Gáqui' siervë ru'bë shtë Dadë Dios, nu gúdi'i' vini. Gúdi'i' ni tubi clasë licor. Dizdë antsë gáli' hia cabezë Espiritu Santo la'ni ldu'í'. ¹⁶ Guëni'í' shti'dzë Dios nu zihani mënë shtë naciuni Israel guëabrá ldu'u rall con Dadë Dios shtë hia'a. ¹⁷ Shínil quíblú lu el quë naguëshe'ldë Dios. Ziquë guc el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios con llëru'bë pudërë; lëhi' Elías; shínil guëdchini con mizmé pudërë nu lni. Guëni'inú shínil naciuni Israel parë cue za'quë shtadë rall nu shini rall. Guëluá'ai' lu narzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios parë guëabrá ldu'u rall lu nezë za'quë. Zni gac preparar mënë parë gunë rall sirvë lu Dadë Dios.

¹⁸ Iurní Zacarías guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac bë'ahia zni purquë hia gu'sha nu tse'la napë zihani izë?

¹⁹ Iurní bëquebi ianglë:

—Gabriel lëhia. Na zua lu Dios. Bëshe'ldë më na parë zeldë guënia'a lul diza'quë rë'. ²⁰ Perë guná, cumë adë gualdídi'i ldu'ul lo quë nagunia'a lul, gu'pë guëá'nël. Gáquëdi'i guëni'il hashtë guëdchini shínil lu guë'dchiliu. Gac cumplirin segùn tiempë nagunë Dios disponer.

²¹ Ra mënë narë rualdëa' shtë iádu'u quëbezë rall lë'ë Zacarías. Bëdzëlëdi'i rall pë niani'i rall pëzielú quëac ldë'ë Zacarías lugar sagradë, ²² perë iurë gualú bèru'u Zacarías, ráquëdi'i rni'i Zacarías. Guc bè'a mënë de quë guná Zacarías tubi cusë ru'hë shtë Dios la'ni iádu'u. Purë con guí'ai' ruadi'dzi' purquë bëá'ni' gu'pë.

²³ Iurní gualú ra dzë nab'ë'në tucarë gunë Zacarías sirvë la'ni iádu'u, bëabri' lídchi'. ²⁴ Despuësë de ni Elizabet, tse'lë Zacarías, nua shíni'. Adë ca bërú'udi'i Elizabet; guquëréldi' lídchi' por ga'i mbehu. ²⁵ Guní'i' la'ni ldú'i': "Dadë Dios nacabezë gube'e bënë'ei' permisi parë gapa shinia. Bëga'a ldu'u më na; iurní adë rtúdi'i lu la ra mënë gúpëdia'a shinia."

Tubi ianglë bè'në anuci guëdchini Jesús

²⁶ Shu'pë mbehu nua shini Elizabet, iurní bëshe'ldë Dios tubi ianglë lë Gabriel parë guanúhi' rsonë lu María naquërelde tubi guë'dchi Nazaret shtë Galilea. ²⁷ María na lliguëna'a. Nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con tubi sultërë lë José. Shtadë guë'lú José guc rëy David. ²⁸ Gabriel guatë lugar catë quërelde María, nu guní'i' lu María:

—Shtsanë. Nalë rac shtu'u Dios lë'lë. Cabezënú më lë'lë. Bë'në ldoi' më lë'lë entrë grë ra na'a narë lu guë'dchiliu.

²⁹ Nalë bëdzëguë' ldu'u María; bíni' di'dzë rë'. Adë gurëdchídi' ldú'i'. Runë shgábi' pë runë cuntienë saludë shtë ianglë. ³⁰ Iurní ianglë guni'i':

—María, adë rdzëbëdi'il. Dios gudili lë'lë parë gunë më tubi favurë parë lë'lë. ³¹ Shínil bè'a; gápël tubi shínil. Lë'ë me'dë naguëdchini guë'dchiliu, guërulëhi' Jesús. ³² Gáqui' tubi më ru'bë. Gápi' lë zndë'ë: Shini Dios nacabezë gube'e. Nu Dadë Dios guëdë'ë pudërë lë'i' parë guë'nibë'ai' grë mënë israelitë. Cuezí' lu trunë shtë David, shtadë guë'lúhi'. ³³ Shínil guë'nibë'ai' guëdubi naciuni Israel parë siemprë, nu guë'nibë'ai' manërë nanápëdi'i fin.

³⁴ Iurní María guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac lo quë naguní'il lua? La'di guë'nëdia'a nguui.

³⁵ Repi ianglë iurní:

—Gaquin por pudërë shtë Espíritu Santo naguëdchini lul. Pudërë shtë Dios nacabezë gube'e, guëdchíni' lul ziquë tubi shcahi naguësë'au lë'lë. Por ni shínil nagápël, grë mënë shtë guë'dchiliu guëni'i' rall náhi' santu, shini Dios. ³⁶ Nu shprímël Elizabet gápi' tubi ngulë'në. Hia më gushë na Elizabet perë guná, hia guc shu'pë mbehu nua shíni', nu rni'i' mënë tsúdi'i shíni'. ³⁷ Parë Dios ni tubi cusë nádi'i naganë.

³⁸ Iurní bëquebi María:

—Nahia criadë shtë Dadë Dios. Gaquin según naganë Dios disponer, cumë ziquë guní'il lua.

Lueguë lë'ë ianglë zëagzë.

María gua visitë lidchi Elizabet

³⁹ Mizmë ra dzë ni María gua nasesë lu tubi guë'dchi shtë Judea. Guë'dchi ni naquë cula'ni dani. ⁴⁰ Guatë María lidchi Zacarías nu guní'i' María lu Elizabet:

—Shtsanë.

⁴¹ Iurë bini Elizabet lo quë naguni'i' María, lë'ë me'dë bëni'bi la'ni Elizabet. Mizmë iurní bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë Elizabet. ⁴² Fuertë guní'i' lu María:

—Dios bë'në l dai' lë'ël más quë grë na'a, nu bë'në l dai' më shínil nanuá'al.
 43 ¿Chu nahia bidë guënal na? Nal shni'a më el quë narnibë'a na. 44 Jurë binia cha'l, lë'ë me'dë bëni'bi lania por tantë bëquitë ldu'í'. 45 Nu nalë dichusë nal purquë gualdí ldu'ul Dios. Gualdí ldu'ul gac cumplir lo quë naguni'i Dios lul.

46 Iurní guni'i María:

Con guëdubinú ldu'a quëhuna alabar Dadë Dios.

47 Rquitë ldu'a purquë Dios na Salvador shtëna.

48 Bëga'a ldu'u më na; bë'në më cuendë adë nádia'a më ru'bë sino tubi criadë humildë shtëhi',
 perë dizdë iurne' grë mënë naguëdchini lu guë'dchiliu, guëni'i rall bë'në l dai' më na.

49 El quë narnibë'a grë cusë, bë'ni' cusë ru'bë parë na. Santu na më.

50 Siempër rga'a ldu'u më nu quëhunë më compa'ni grë mënë nanapë rëspëti lu më.

51 Zihani cusë ru'bë bë'në më con guia'a më.

Bësëllu'në më ra narunë naru'bë con grë shgabë rall.

52 Mënë narunë naru'bë, gulaguë rall catë rribë'a rall, bë'në Dios,

perë bédë'ëru'u më parë güe'pi guia'a ra mënë narunë narú'bëdi'i lu guë'dchiliu.

53 Bëne'e më cusë za'quë parë ra narldia'në hashtë bielë rall.

Ra ricu bëshe'ldë më; zia'a rall sin adë pë nápëdi'i rall.

54 Bë'në më compa'ni lë'ë ra më israelitë, ra narunë sirvë lu më.

Adë bëá'ldëdi'i ldu'u më shmënë më.

55 Zni bë'në më cumplir lo quë naguni'i më lu ra shtadë guëlu' hia'a,

lu Abraham nu lu ra llëbni' shtëhi' naná shtadë guëlu' hia'a. Di'dzë ni na parë siempër.

56 María guquërdënu Elizabet tsunë mbehu. Iurní bëabri' lídchi'.

Bëdchini Juan lu guë'dchiliu

57 Hia gac cumplir tiempë gulë shini Elizabet. Gúpi' tubi ngulë'në. 58 Jurë ra shvëcini Elizabet con shfamíli' bini rall de quë bëga'a ldu'u Dios lë'í' nu bédë'ë më tubi shíni', bédchini rall nu nalë bëquitë ldu'unú rall Elizabet.

59 Gudëdë shunë dzë nu bédchini tiempë parë gunë bëshuzi cumplir custumbrë religiusë; chuguë du'pë partë delicadë shtë me'dë. Ra mënë gac shtu'u rall niaca'a me'dë ziquë lë shtadë me'dë, 60 perë shni'a me'dë guni'i:

—Juan guërulë me'dë.

61 Guni'í rall iurní:

—Ni tubi Juan nídi'i ladi shfamíli'.

62 Iurní guna'bë di'dzë rall con guia'a rall lu shtadë me'dë parë gac bë'a rall nia chu guërulë me'dë; guëni'i shtadë me'dë. 63 Zacarías con sëni' guná'bëi' tubi tablë parë quë lëtrë luhin. Bëquë'ëi': "Juan guërulë me'dë". Grë mënë bédzëguë' ldu'u rall iurní. 64 Mizmë iurní bëabri' guni'í Zacarías. Bëni'bi ldu'dzi'. Guzublú biadí'dzi'; guni'í llëru'bë na pudërë shtë Dios. 65 Ra mënë naquërdë alreduerë lidchi Zacarías, bédzëguë' ldu'u rai'. Por grë nezë shtë Judea hashtë lu lumë shtë dani, bërë'tsë ra di'dzë pë gac con Elizabet nu Zacarías. 66 Grë ra nabini pë gac, bë'në rall llgabë nu guni'í rall lu sa' rall:

—¿Pë cha'a gac me'dë?

Rni'í rall zni purquë en verdá cabezënú Dios lë'ë me'dë.

Labansë shtënë Zacarías

⁶⁷ Espíritu Santo cabezënú lë'ë Zacarías, shtadë Juan, nu guni'i Zacarías di'dzë rë' por pudërë shtë Dios:

⁶⁸ Llëru'bë na pudërë shtë Dios con lë'ë hia'a; na hia'a më Israel.

Bidë guëná më lë'ë hia'a nu bè'në më salvar lë'ë hia'a, ra nagulë më.

⁶⁹ Nu bëne'e Dios tubi më ru'bë nagunë salvar lë'ë hia'a. Nápi' llëru'bë pudërë. Bëdchíni' de famili shtë David, el quë nabë'në sirvë lu Dios.

⁷⁰ Zni guc cumplir lo quë naguni'i ra mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Santu na rai'.

⁷¹ Guni'i më dizdë guahietë de quë gunë më salvar lë'ë hia'a guia'a ra enemigu shtë hia'a.

Nu gunë më librar lë'ë hia'a de grë narldënú lë'ë hia'a.

⁷² Gunë më ra cusë rë' purquë bë'në më prometer lu shtadë guëlu hia'a de quë guëga'a ldu'u më lë'ë hia'a.

⁷³ Bë'në më prometer con juramentu lu shtadë guëlu hia'a Abraham

⁷⁴ de quë gunë më salvar lë'ë hia'a de grë pudërë nanapë enemigu shtë hia'a parë gac guëdë'na'a sirvë lu më sin adë guëdzëbëdi'ia'a.

⁷⁵ Guëdubi tiempë naguëbânia'a, guëdë'na'a sirvë lu më manërë za'quë sin ni tubi duldë la'ni ldu'u hia'a.

⁷⁶ Lë'ël shinia, Dios nacabezë gube'e, gunë më punërë lë'ël ziquë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë.

Antsë guëdchini el quë narnibë'a lë'ë hia'a, quibëlul lúhi' parë gac preparadë ra mënë parë iurë guëdchini më.

⁷⁷ Guëni'il lu ra mënë nagulë më lla gac salvar rall të gac perdunë duldë shtë rall.

⁷⁸ Grë ni na por galërگا'a ldu'u më.

Gac cumplirin iurë gue'dë guëdchini tubi ziquë llni shtë ngubidzë brëgue'lë dizdë nezë ga'a

⁷⁹ të parë guaní nezë shtë ra naquërelde lu nacahi, ra nardzëbë lu galguti, të parë cuedchí ldu'u hia'a.

⁸⁰ Juan, shini Zacarías, guarú'bi' nu másru'u riaru'bë llni shtë Dios parë lë'i'. Guquëréldi' lugar catë nídi'i mënë. Zni bë'ni' hashtë dzë guzublú guni'inúhi' ra mënë israelitë diza'quë shtë Dios.

2

Bëdchini me'dë Jesús lu guë'dchiliu

(Mt. 1.18-25)

¹ Tiempë dzë ni César Augusto gunibë'a tsasë cënsë shtë ra mënë guëdubi guë'dchiliu. ² Ni na primërë cënsë naguc dzë na Cirenio guc gubernadurë shtë Siria. ³ Grë mënë gua ladzë shtadë guëlu rai' parë guëdë'ë rai' lë rai'.

⁴ Nu zac bëru'u José guë'dchi Nazaret shtë'në regiuni Galilea. Bëdchíni' Belén shtë'në regiuni Judea parë guagdë'ëi' lëhi' purquë náhi' famili shtë David nu Belén na guë'dchi shtë David. ⁵ María nápi' comprumisi parë guëtsë'ai' con José. Tiempë ni hia nua shini María. ⁶ Nanú rai' Belén; bëdchini tiempë parë galë shíni'. ⁷ Ndë bëdchini primërë me'dë nguiu. Bëtu'bi María me'dë tubi lari nu gú'ti' catë rau ma purquë nídi'i lugar catë guëa'në rai' pusadë.

Bëlua'alú ra ianglë lu ra vëquërë

⁸ Cerquë guë'dchi Belén rëta' ra vëquërë. Quëhapë rall lli'li lachi. Hia na gue'lë. ⁹ Iurní bëdchini tubi ianglë nabëshe'ldë Dadë Dios. Bëdchini tubi llni dushë shtë Dios. Rabtsë'ë llni alrededurë de ra vëquërë. Nalë bëdzëbë rall.

¹⁰ Iurní repi ianglë:

—Adë rdzëbëdi'i të purquë zeldënúa tubi nutici za'quë; na parë grë sa' të. Di'dzë ni guësëquitë ldu'u të. ¹¹ Nedzë gulë tubi me'dë guë'dchi shtë David. Na me'dë Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai'. Nâhi' Dadë nangunë salvar lë'ë të. ¹² Parë gac bë'a të chu nâhi', guëdzëlë të lë'ë me'dë dú'bi' tubi ldë lari. Nagá'ai' catë rau ma.

¹³ Mizmë iurní guná vëquërë másru'u zihani ianglë shtë gube'e cula'ni primërë ianglë. Bë'në rai' alabar Dios; guni'i rai':

¹⁴ Llëru'bë na pudërë shtë Dios nacabezë más guia'a lu gube'e.

Bë'në më tubi favurë parë ra mënë narsëquitë ldu'u lë'ë më;

lu guë'dchiliu tsu paz, cuedchí ldu'u mieti.

¹⁵ Iurë ra ianglë bëabrí rai' gube'e, guni'i ra vëquërë lu sa' rai':

—Cha guiá hia'a Belén, nia pë guc de lo quë nabëlua'a Dadë Dios lu hia'a.

¹⁶ Iurní nasesë zia'a rai' Belén. Guná rai' lu María nu José nu me'dë. Lë'ë me'dë naga'a catë rau ma. ¹⁷ Iurë guná ra vëquërë lu rai', guni'i rall lu ra mënë nazuga'a ndë lo quë naguni'i ianglë lu rall shcuendë me'dë. ¹⁸ Grë nazuga'a ndë bini naguni'i vëquërë; bë'në rall llgabë gu nanú verdá lo quë naguni'i vëquërë. ¹⁹ Perë María adë ruadí'dzëdi'i pë llgabë nananú la'ni ldú'i'. Guagla'guë bé'ni' llgabë lla na ra cusë rë'. ²⁰ Ra vëquërë bëabrí rall. Guni'i rall de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guni'i rall dushquilli Dios por lo quë nanguná rall nu lo quë nabini rall. Bëdë'ë rall graci lu më purquë grë cusë guc cumprir tal ziquë guni'i ianglë lu rai'.

José nu María guanú rai' Jesús iádu'u ru'bë

²¹ Gudëdë shunë dzë; iurní bëchugüë bëshuzi du'pë gui'di shtë partë delicadë shtë me'dë. Bërlulë me'dë Jesús, el mizmë naguni'i ianglë lu María antsë lë'i' gua'a shíni'.

²² Iurë gualú cuarenta dzë, iurní bë'në tucarë gunë María nu José cumprir según lëy shtë Moisés të gáqui' limpi. Bë'në rai' narunë tucarë tubi na'a narapë me'dë. Por ni José nu María guanú rai' lë'ë Jesús iádu'u ru'bë ciudá Jerusalén. Guagdchinínú rai' lë'ë me'dë lu Dadë Dios. ²³ Bë'në rai' ni purquë naescritë la'ni lëy shtë Dios narni'i: “Primërë ngulë'në naguëne'e Dios parë lë'ë të, gulë tsagdchinínú të me'dë lu Dadë Dios purquë nâhi' parë lë'ë më”. ²⁴ Nu zac María nu José bëdë'ë rai' chupë ma'ñi gati ra ziquë ofrendë lu Dios purquë lëy shtë Dios rni'i: “Ra prubi gunë rall ofrecërë chupë guguë u chupë palumë bi'chi”.

²⁵ Tiempë ni guquërdëdë tubi nguiu guë'dchi Jerusalén. Lëhi' Simeón nu tubldí na shcuëndi' lu Dios. Bë'ni' cumprir shti'dzë më. Nu cabëzi' guëdchini tubi nangunë salvar naciuni Israel de grë enemigu shtë rall. Espíritu Santo cabezënúhi' Simeón. ²⁶ Bëdchini tubi di'dzë lu Simeón por pudërë shtë Espíritu Santo de quë adë gátidi'i Simeón hashtë despuësë guë'nâhi' lu Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai'. ²⁷ Espíritu Santo bë'në compâni lë'ë Simeón të guáhi' iádu'u ru'bë mizmë tiempë bëdchini María nu José parë guëdchinínú rai' me'dë Jesús lu Dios, nu bë'në rai' ofrecërë chupë ma lu më. Bë'në rai' cumprir lëy shtë Dios. ²⁸ Simeón gudëdchi lë'ë me'dë. Bë'në Simeón alabar Dios; guni'i Simeón:

²⁹ Dadë, iurne' nahia cunformë; gualú shchi'nia.

Cuntëntë gatia purquë bë'nël cumprir lo quë nanguní'íl lua.

³⁰ Gunahia con prupi sluhia lu nangunë salvar lë'ë na'a.

Bëshë'ldël nguiu ni.

31 Bëshé'ldël lë'i' delantë grë ra naciuni shtë guë'dchiliu të guená rall lu Salvador.

32 Lë'i' náhi' ziquë na llni parë guëziani' lu ra mënë nanádi'i më israelitë; gac bë'a rall shti'dzi',

nu por lë'i' ra më israelitë nagudíli, gapë rall hunurë.

33 José con shni'a Jesús guasé ldu'u rai' iurë bini rai' lo quë naguni'i Simeón.

34 Simeón guna'bë lu Dios të gunë l dai' më lë'ë rai'. Nu guni'i Simeón lu María: —Guna', por lo quë nagunë me'dë rë' zihani mënë israelitë tsabi'guë rall lu Dios, nu zihani rall guënitë rall lu më. Shti'dzi' gac ziquë sëni parë ra mënë naquërelde tiempë ne' perë gunë rall cuntrë lë'i'. 35 Perë lë'ël, María, gápël dulurë ziquë tubi spadë dëdë laguë la'ni ldu'ul. Por me'dë rë' llgabë naga'chi shtë zihani mënë, guëru'u rahin lu llni.

36 Nu zac la'ni Jerusalén nanú tubi na'a lë Ana naná shtsa'pë Fanuel. Aser guc shtadë guélú rai'. Ana guc tubi siervë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, perë hia gú'shi'. Lígui' bëtsé'ai'. Gubanínúhi' tsé'li' gadchi izë, guti tsé'li'.

37 Bëá'ni' viudë; ne' nápi' ochenta y cuatro izë. Grë ra dzë riáhi' iádu'u. Dzë la gue'lë rúni' adorar Dios. Ruadi'dzënúhi' Dios nu rúni' ayunë. 38 Mërë iurní guabi'guë Ana catë cabezë José nu María con me'dë, bëdë'ë Ana graci lu Dios. Guagla'guë biadi'dzënú Ana lu ra mënë naquëbezë el quë naguëshe'ldë Dios parë gúni' salvar naciuni Israel. Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, guni'i Ana.

Bëabrá José nu María guë'dchi Nazaret

39 Iurní gualú bë'në María nu José cumplir grë narunë tucarë según lëy shtë Dios iurë lë'ë primërë shini mënë guëdchini guë'dchiliu, bëabrá rai' Galilea hashtë guë'dchi Nazaret, ladzë María nu José. 40 Lë'ë me'dë guaru'bë con llëru'bë llni shtë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'i' nu bë'në l dai' më guëqui'.

Gua Jesús visitë iádu'u ru'bë

41 Cadë izë ria shtadë Jesús Jerusalén parë gac laní Pascu. 42 Chi'bë chupë izë napë Jesús, iurní gua rai' Jerusalén ziquë na custumbrë shtë rai'. 43 Iurë gualú laní, guna'zi rai' nezë Nazaret. Hia Jesús bëá'ni' Jerusalén perë adë bëdë'ëdi'i rai' cuendë. 44 Bë'në rai' llgabë Jesús ze'dë ladi ra mënë naze'dënú rai'. Hia guc tubi dzë ze'dë guëzë rai', iurní guatili rai' shini rai' entrë shfamili rai' nu entrë los de más sa' rai'. 45 Adë bëdzélëdi'i rai' Jesús. Iurní bëabrá rai' Jerusalén parë tsatili rai' Jesús.

46 Gudëdë tsunë dzë; bëdzéli' la'ni iádu'u. Zubënúhi' ra mësë narlua'a lëy shtë Moisé. Caquë diaguë Jesús shti'dzë rall nu zac guna'bë dí'dzi' lu rall. 47 Grë nabini naguni'i Jesús, bëdzëguëë' ldu'u rall tantë ráqui' nu manërë rquëbi' lu shti'dzë ra mësë. 48 Iurë lë'ë shtádi' bëdchini con shni'ai', bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guni'i María:

—Llga'në, ¿pëzielú bë'nël zni'i con lë'ë na'a? Shtádël nu lë'ë na nalë rquëdi'ni ldu'u na'a; zudili na'a lë'ël.

49 Iurní guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú quëguili tē na stubi lugar? ¿Pë adë rac bë'adi'i tē napë quë guna lo quë narac shtu'u Shtada?

50 Perë lë'ë rai' adë guc bë'adi'i rai' pë runë cuntienë shti'dzë Jesús.

51 Lueguë bëabrá Jesús con lë'ë rai' guë'dchi Nazaret. Guagla'guë bëzu'bë diaguë Jesús lu shtádi'. Hia shni'ai' quëhúni' tantë llgabë la'ni ldu'i' perë adë chu lu biadí'dzëdi'i' pë llgabë nápi'.

⁵² Jesús guagla'guë guarú'bi' nu bédë'ë Dios llni guëqui'. Grë lo quë nabë'ni', bëa'nin bien lu Dios nu lu ra mënë.

3

*Juan Bautista quëadi'dzë lugar catë nidi'i mënë
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)*

¹ La'ni izë che'ni shtë gubernë Tiberio César naná rëy rumanë, Poncio Pilato guc gubernadurë shtë Judea. Herodes guc gubernadurë shtë Galilea. Lë'ë bëchill, Felipe, guc gubernadurë shtë Iturea nu Traconite. Lisanas guc gubernadurë shtë Abilinia. ² Anás nu Caifás na rall primërë bëshuzi namás rnibë'a. La'ni ra dzë ni bédchini shti'dzë Dios lu Juan, shini Zacarías, lugar catë nidi'i mënë. ³ Juan zia'a zihani nezë. Guagni'i' lu ra mënë naquërdë guëlladchi rua' guëë'gu Jordán. Guni'i' lu ra mënë chubë nisë rall parë gac bë'a mieti gunë nadzë'ë mudë nanabani rall, zni gac perdunë duldë shtë rall. ⁴ Zni bë'në Juan según nabëquë'ë Isaías, el quë nabadi'dzë shti'dzë Dios. Bëquë'ë Isaías:

Nanú tubi narni'i fuertë lugar catë quërdëdi'i mënë.

Guni'i': "Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë lë'ë më guëdchini.

⁵ Grë bërrancu guëdze'.

Grë dani con ra lumë gaquin tubldí.

Grë nezë lecu guëldí rahin.

Ra nezë despajëju guëac za'quin.

⁶ Grë ra mënë shtë guë'dchiliu guëná rall lla mudë guëzunë më almë shtë ra mënë parë gac salvar rall."

⁷ Iurë bédchini zihani mënë lu Juan parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë rall, guni'i Juan:

—Na të ziquë shini mbe'ldë. Gunë më juzguë lë'ë të. Nidi'i mudë guëru'u të sin quë adë gac juzguë të. ⁸ Si talë gunë nadzë'ë të mudë nabani të, gulë gac të ziquë hiaguë nardë'ë nashi. Gulë bë'në bien lu sa' të. Adë gápëdi'i të confiansë purquë na të llëbni Abraham gunë Dios salvar lë'ë të purquë rnia'a lu të, napë më pudërë parë lë'ë guë'ë rë' gac rahin llëbni Abraham. ⁹ Mizmë iurne' ziquë guiubëaguë nalistë parë chuguë ra hiaguë, grë ra hiaguë nanápëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsahin lu gui'i.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë ra mënë zihani:

—¿Pë rac shtu'u Dios guëdë'në na'a?

¹¹ Juan bëquebi:

—El quë nanapë chupë manguë, guëdë'll tubi ca'a el quë nabënapëdi'i. El quë nanapë naguëda'u, quí'dzëllin ca'a nabënapëdi'i.

¹² Nu bédchini bëldá cubradurë shtë impuestë parë chubë nisë rall. Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Mësë. ¿Pë guëdë'në na'a?

¹³ Juan guni'i:

—Adë rúnëdi'i të cubrë más de lo quë narni'i lëy ca'a të.

¹⁴ Nu bëldá sultadë rumanë guna'bë di'dzë rall:

—Lë'ë na'a, ¿pë guëdë'në na'a?

Guni'i Juan lu rall:

—Adë cuánëdi'i të shtë mënë con galnë. Adë guëdchisúdi'i të pë shtë mënë con bishi. Gulë gac cunformë lo quë naquëguilli gubernë lë'ë të.

¹⁵ Cumè ziquè ra mènè gualdí ldu'u rall ze'dè guèdchini cusè ru'bè, guni'i rall la'ni ldu'u rall gu lè'è cha'a Juan náhi' Cristo, el què nagudili Dios parè guèribé'ai'. ¹⁶ Perè Juan bèquebi lu ra mènè:

—Guldía, rchu'bè nisa con nisè perè ze'dè stubi mè más nanapè pudèrè què na. Adè rúnèdi'i tucarè guèshaca du gui'di shtë shrachi mè. Lè'è mè gunè mè stubi cusè. Guèzunè mè ldu'u tè con Espíritu Santo nu guèné'ei' pudèrè. Stubi tantè lè'è tè gunè mè juzguè con juici shtë gui'i. ¹⁷ Ziquè tubi narsú bè'dchi trigu tè parè rru'u gui'lli tubi cu', zni guèdchini mè tè cuè mè ra mènè za'què parè lè'è mè. Ra mènè narialdídi'i ldu'i Dios tsa rall lu gui'i catè nídi'i fin.

¹⁸ Con ra di'dzè rè' nu con zihani enseñansè, bèlua'a Juan diza'què lu ra mènè. ¹⁹ Perè Juan guni'i guèc gubernadurè Herodes de què nádi'i za'què nabè'nè Herodes con tse'lè bèchi Herodes. Felipe lè bèchill. Na'a ní lè Herodías. Por zihani cusè mal nabè'nè Herodes guni'i Juan guèquèll. ²⁰ Nu Herodes bè'nèll stubi cusè más naná mal; bètiá'all lè'è Juan lachigui'bè.

Jesús bëriubè nisè
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Antsè Juan gua lachigui'bè, iurè lè'è ra mènè bëriubè nisè, nu Jesús bëriubè nisè; guzac iurè guni'inú Jesús Dios, iurní bèlla'lè gube'e. ²² Iurní bèdchini Espíritu Santo parè cuezènúhi' lè'è mè. Rluá'ai' ziquè shcuèrpè palumè nu bèdchini tubi bè nezè lu gube'e nu guni'i bè:

—Lè'èl nal shinia narak shtua'a. Nalè rquitè ldua'a rnahia lul.

Ra shtadè guèlú Jesús
(Mt. 1.1-17)

²³ Jesús napè galdè bi chi izè, iurní guzublú bèlua'a mè lè'è ra mènè. Grè ra mènè gualdí ldu'u rall Jesús na shini José. Shtadè José guc Elí. ²⁴ Shtadè Elí guc Matat. Shtadè Matat guc Leví. Shtadè Leví guc Melqui. Shtadè Melqui guc Jana. Shtadè Jana guc José. ²⁵ Shtadè José guc Matatías. Shtadè Matatías guc Amós. Shtadè Amós guc Nahum. Shtadè Nahum guc Esli. Shtadè Esli guc Nagai. ²⁶ Shtadè Nagai guc Maat. Shtadè Maat guc Matatías. Shtadè Matatías guc Semei. Shtadè Semei guc José. Shtadè José guc Judá. ²⁷ Shtadè Judá guc Joana. Shtadè Joana guc Resa. Shtadè Resa guc Zorobabel. Shtadè Zorobabel guc Salatiel. Shtadè Salatiel guc Neri. ²⁸ Shtadè Neri guc Melqui. Shtadè Melqui guc Adi. Shtadè Adi guc Cosam. Shtadè Cosam guc Elmodám. Shtadè Elmodam guc Er. ²⁹ Shtadè Er guc Josué. Shtadè Josué guc Eliezer. Shtadè Eliezer guc Jorim. Shtadè Jorim guc Matat. ³⁰ Shtadè Matat guc Leví. Shtadè Leví guc Simeón. Shtadè Simeón guc Judá. Shtadè Judá guc José. Shtadè José guc Jonan. Shtadè Jonan guc Eliaquim. ³¹ Shtadè Eliaquim guc Melea. Shtadè Melea guc Mainán. Shtadè Mainán guc Matata. Shtadè Matata guc Natán. Shtadè Natán guc David. ³² Shtadè David guc Isaí. Shtadè Isaí guc Obed. Shtadè Obed guc Booz. Shtadè Booz guc Salmón. Shtadè Salmón guc Naasón. ³³ Shtadè Naasón guc Aminadab. Shtadè Aminadab guc Aram. Shtadè Aram guc Esrom. Shtadè Esrom guc Fares. Shtadè Fares guc Judá. ³⁴ Shtadè Judá guc Jacob. Shtadè Jacob guc Isaac. Shtadè Isaac guc Abraham. Shtadè Abraham guc Taré. Shtadè Taré guc Nacor. ³⁵ Shtadè Nacor guc Serug. Shtadè Serug guc Ragau. Shtadè Ragau guc Peleg. Shtadè Peleg guc Heber. Shtadè Heber guc Sala. ³⁶ Shtadè Sala guc Cainán. Shtadè Cainán guc Arfaxad. Shtadè Arfaxad guc Sem. Shtadè Sem guc Noé. Shtadè Noé guc Lamec. ³⁷ Shtadè Lamec guc Matusalén. Shtadè Matusalén guc Enoc. Shtadè Enoc guc Jared. Shtadè Jared guc Mahalaleel. Shtadè Mahalaleel guc Cainán.

38 Shtadë Cainán guc Enós. Shtadë Enós guc Set. Shtadë Set guc Adán. Adán na shini Dios.

4

Niasiguë mëdzabë lë'ë Jesús (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Jesús bësëa'në guëë'gu Jordán, nu guc më completamente de acuerdë con lo quë narac shtu'u Espíritu Santo. Iurní Espíritu Santo bia'a lë'ë Jesús catë nídi'i mënë. 2 Hia ndë guquërelde më cuarenta dzë. Durantë guëdubi tiempë ni adë gudáudi'i më, nu bédchini mëdzabë Satanás parë guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë më të niasiguë mëdzabë lë'ë më. Iurë gualú cuarenta dzë, bédchini galërldia'në ldu'u më. 3 Guni'i mëdzabë lu Jesús:

—Si talë rní'il nal shini Dios, guni'i lu guë'ë rë' guëaquin guetështildi gaul.

4 Jesús repi lull:

—Naescritë la'ni shti'dzë Dios: “Lëdë niá'asëdi'i guetështildi guëbani nguio sino por grë di'dzë narni'i Dios guëbani nguio”.

5 Iurní bia'a mëdzabë lë'ë Jesús lu guëc dani ru'bë. Mizmë iurní bëluá'all grë lugar catë rñibë'a ra mënë. Guná më lu rahin tubi chupë mumëntë. 6 Repi mëdzabë lu më:

—Grë ndë'ë guënehia cá'al con grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu. Guëñibë'al rahin. Bëna recibir pudërë guëñibë'ahia grë cusë ni, nu guëdë'ahin ca'a el quë naquëhuna disponer. 7 Grë guëñibë'al si talë guëzullibil lua nu gúnël adorar na.

8 Perë Jesús repi:

—Guabsú lua. Naescritë la'ni shti'dzë Dios: “Sulë Dadë Dios gúnël adorar. Sul lë'ë më guëzu'bë diáguël.”

9 Despuësë lë'ë mëdzabë bia'a lë'ë më ciudá Jerusalén catë zubë iádu'u ru'bë. Zia'anú mëdzabë lë'ë më guëc iádu'u. Iurní guni'i mëdzabë:

—Si talë guldil rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'ël hashtë lu guio'u 10 purquë shti'dzë Dios rni'i:
Dios guëñibë'a ra ianglë parë gapë rai' lë'ël.

11 Gua'a rai' lë'ël guia'a rai' tē ni tubi guë'ë gunëñedi'i guëa'l.

12 Iurní Jesús guni'i' lu mëdzabë:

—Nu zac shti'dzë Dios rni'i: “Adë rtë'dëdi'il prëbë lë'ë Dadë Dios shtënë të. Adë rúnëdi'il obligar lë'i'.”

13 Despuësë gualú zihani prëbë shtë mëdzabë nihunë më mal, bësëa'nëll lë'ë më por tubi tiempë.

Jesús guzublú dchi'ni shtëni' Galilea (Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Completamentë cabezënú Espíritu Santo Jesús; bëabrá më Galilea. Bërë'tsë famë shtë më grëtë' guë'dchi alreduerë de regiuni ni. 15 Quëgluá'ai' la'ni grë iádu'u shtë më israelitë, nu grë mënë guni'i rall napë më llëru'bë pudërë.

Jesús nanú Nazaret (Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Be'dë guëzë Jesús Nazaret catë guarú'bi'. Guzac tubi dzë descansë gua më iádu'u ziquë custumbrë shtëhi'. Guasuldí më parë gu'ldë më shti'dzë Dios. 17 Bédë'ë mënë nabëquë'ë Isaías, el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bédchili më luhin catë bédzelë më narni'i zni:

18 Espíritu shtë Dadë Dios cabezënúa.

Gudili më na parë guënia'a diza'quë lu ra prubi, ra nadë guënëdi'i Dios.

Bëshe'ldë më na parë gac librë ra naná bajo ordë shtë mëdzabë.

Nu nahia parë guëabrí slu ra ciegu, gac bë'a rall shnezë Dios.

Nu nahia parë cuedchí ldu'u ra naná rzac zì.

¹⁹ Nu bëshe'ldë më na parë guadi'dza de quë bëga'a tiempë za'quë gunë më favurë parë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

²⁰ Iurní bët'u'bi Jesús librë nu bédë'ë mëhin guia'a el quë nacanihapë ra librë. Iurní guzubë më. Grë ra mënë narëta' la'ni iádu'u, rbi'a rall lu më.

²¹ Jesús guzublú biadi'dzi' lu rall:

—Nedzë guc cumplir shti'dzë Dios rë' mientras bini të di'dzë rë'.

²² Grë mënë cagni'i bien na shti'dzë Jesús. Bëdzëguëë' ldu'u rall diza'quë naguni'i më tantë nasa'a rac më. Nu guni'i lu sa' rall:

—Ndë'ë naruadi'dzë, nadë más nall shini José.

²³ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Seguramentë guëni'i të lua dichë narni'i: “Ducturë, bënëac mizmë lë'ël”. Nu guëni'i të lua: “Lo quë nabë'nël ladi guë'dchi Capernaum, bë'në ra cusë rë' lãdzël. Bini na'la lo quë nabë'nël guë'dchi Capernaum.”

²⁴ Guagla'guë biadi'dzë më:

—En verdá rnia'a lu të, ra mënë adë nápëdi'i rall rëspëti parë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios si talë náhi' më lãdzë rall. ²⁵ Guldía, tiempë shtë Elías nanú zihani viudë ladi ra më israelitë. Guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërudë, nu gu' gubini guëdubi naciuni rë'. ²⁶ Perë Dios bëshe'ldë lë'ë Elías guë'dchi Sarepta shtë Sidón parë guëni'i' lu tubi viudë nananú ladi guë'dchi rë'. Adë bëshë'ldëdi'i Dios lë'ë Elías lu ra viudë nananú ladi mënë Israel. ²⁷ Nu tiempë guahietë ladi naciuni Israel, nanú zihani narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi'. Tiempë ni nanú Eliseo el quë nabadi'dzë shti'dzë Dios, perë ni tubi mënë narac ll'u'u galguidzë ni ladi mënë Israel, bëáquëdi'i rall. Perë Naamán sulamëntë bëáquëll por pudërë shtë Dios. Nu lë'ëll nall mënë shtë Siria, lë'dëdi'i shtë naciuni Israel.

²⁸ Iurë bini ra mënë di'dzë rë', grë ra narë la'ni iádu'u, nalë bëldë rall.

²⁹ Lueguë gulú rall lë'ë Jesús rua' guë'dchi nu bia'a rall lë'i' guia'a rua' tubi bërrancu të parë guëldaguë rall lë'ë më la'ni parë gáti'. Guë'dchi Nazaret zubë lu dani rë', ³⁰ perë Jesús gudëdë lu rall parë guzia'a më stubi ladë.

Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull

(Mr. 1.21-28)

³¹ Gua Jesús Capernaum ciudá shtë Galilea. Ziaglua'a më stubi la'ni iádu'u ra dzë narzi'i ldu'u mënë. ³² Iurní bédzëguëë' ldu'u mënë ldai' nu di'dzë naruadi'dzë më. Bënguë bë'a rall de quë bëlua'a Jesús con pudërë shtë Dios.

³³ La'ni iádu'u nanú tubi nguiu nanapë mëdzabë mal la'ni ldú'ull. Fuertë gurushtiall. Guni'ill:

³⁴ —¿Pë nápël con lë'ë na'a, Jesús më Nazaret? ¿Pë zé'dël parë guëzalul lë'ë na'a? Nanëa chu nal. Nalimpi ldú'ul lu Dios.

³⁵ Iurní Jesús guni'i guëc mëdzabë. Guni'i Jesús fuertë lu espíritu mal:

—Guitsëgá, nu bëru'u de lë'ëll.

Iurní mëdzabë bëru'ldë lë'ë nguiu ni lu guiu'u delantë lu ra mënë. Bëru'u mëdzabë sin adë pë bë'nënúdi'ill. ³⁶ Grë mënë bédzëguëë' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ldai' cubi rë'? Jesús rnibë'a ra mëdzabë. Nápi' pudërë parë rgúhi' mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Rzu'bë diaguë ra mëdzabë shti'dzi'.

³⁷ Por guëdubi nezë bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Iurní Jesús bëru'u iádu'u. Gua më lidchi Simón Pedro nu guatë më la'ni hiu'u. Suëgrë Simón rac llú'ull; ráquëll shldi ru'bë. Bë'në më'në ruëguë lu Jesús gunëac më lë'ë na'a. ³⁹ Iurní bëa'chi më, guná më lu narac ll'u. Fuertë guni'i më lu shldi. Lueguë bëru'u shldi. Lueguë lueguë guashtë na'a nu bédë'e na'a nagáu rai'.

Jesús bënëac zihani ra narac ll'u
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Iurë gua'zë ngubidzë, grë ra narac ll'u nu ra nanapë grë clasë galguidzë, be'dë'nú ra më'në lë'ë rall lu Jesús. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall. Grë rall bëac rall. ⁴¹ Nu bëgú më zihani mëdzabë nananú la'ni ldu'u më'në. Gurushtia ra mëdzabë. Guni'i rall:

—L'é'ël nal shini Dios.

Perë lë'ë Jesús bësëac dchi lë'ë rall nu guni'i më fuertë lu rall të adë guadi'dzëdi'i rall purquë guc bë'a rall na më Cristo el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai'.

Jesús guaglua'a regiuni Galilea
(Mr. 1.35-39)

⁴² Iurë brëgue'lë, bëru'u Jesús guë'dchi rë'. Zia'a më tubi lugar catë nídi'i më'në. Lë'ë ra më'në caguili rall lë'ë më. Bëdchini rall catë cabezë më. Rac shtu'u rall guëa'në'nú më lë'ë rall. Guni'i rall adë guësëa'në më lë'ë rall, ⁴³ perë Jesús guni'i:

—Rqui'ni tsahia grë ra guë'dchi parë guadi'dza diza'quë lla tsutë më'në catë rnibë'a Dios. Parë ni bëshe'ldë Dios na.

⁴⁴ Nu guagla'guë biadi'dzë më diza'quë la'ni iádu'u catë quërelde ra më'në israelitë.

5

Jesús bë'në milagrë catë rga'a mbeldë
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Guzac tubi dzë nanú Jesús rua' nisë ru'bë lë Genesaret. Bëdchini më'në zihani hashtë rte'e më'në lë'ë më. Rac shtu'u rall guini rall shti'dzë Dios.

² Jesús guná lu chupë barcu nananú rua' nisë. Ra narna'zi mbeldë bëru'u rall la'ni barcu nu caguibi rall guë'shu shtë mbeldë. ³ Iurní guatë më la'ni barcu shtë Simón Pedro. Guni'i më lu Pedro guëazë guetë barcu du'pë. Guzubë më lu barcu të parë guëlua'a më diza'quë lu ra më'në narë rua' nisë ru'bë.

⁴ Iurní gualú biadi'dzë më, guni'i më lu Pedro:

—Cha guíá hia'a ca más zili nisë të guëtia'a të guë'shu shtë të parë guëga'a mbeldë.

⁵ Perë Pedro repi:

—Mësë, guëdubi gue'lë bédë'në na'a dchi'ni sin ni tubi mbeldë gá'adi'i guëga'a. Perë hia quë lë'ël rnibë'al guëtia'a na'a guë'shu la'ni nisë, guëdë'në na'ain.

⁶ Lueguë bë'në rai' lo quë naguni'i Jesús. Bëga'a mbeldë zihani hashtë lë'ë guë'shu guzublú chí'ezë. ⁷ Iurní bë'në rai' sëñi lu sa' rai' nazubë la'ni stubi barcu parë guidë guë'në rai' compa'ni. Bëdchini rai'. Bëguëu' rai' mbeldë la'ni chupë barcu. Por tantë zihani mbeldë hia mërë në'azë barcu la'ni nisë. ⁸ Iurë

guná Simón Pedro zihani mbeldë bëga'a, bëzullibi Pedro lu Jesús nu guni'i Pedro:

—Bësëa'në na, Dadë, nahia pecadurë. Napa zihani duldë.

⁹ Zni guni'i Pedro purquë nalë bëdzëguëë' ldu'i' nu grë narëta' nga'li bëdzëbë rai' por tantë mbeldë guna'zi rai'. ¹⁰ Nanú Jacobo nu bëchill Juan nga'li. Bë'nënu rai' dchi'ni con Pedro. Na Jacobo nu Juan shini Zebedeo. Nalë bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní Jesús guni'i lu Pedro:

—Adë rdzëbëdi'il. Ziquë nal pescadurë iurne', zni gáquël pescadurë; gue'dënul mëné lua.

¹¹ Iurní gulú rai' barcu rua' nisë catë na guiu'u. Bësëa'në rai' dchi'ni nu guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bënëac narac ll'u galguidzë ru'dzë ládi'

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Guzac ladi tubi guë'dchi, bëdchini tubi nguiu lu Jesús. Rac llú'ull galguidzë naru'dzë ládi' guëdubi cuerpë shtënëll. Bëzullibil lu më hashtë bëdchini luquëll lu guiu'u. Bë'nëll ruëguë lu më:

—Dadë si talë rac shtú'ul, záquël gunëaquëll na.

¹³ Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll. Guni'i më:

—Rac shtua'a. Guëac galguidzë shtënëll.

Ní'asë gualú guni'i Jesús di'dzë rë', lueguë bëaquëll.

¹⁴ Iurní Jesús gunibë'a lë'ëll adë chu lu guadí'dzëll. Guni'i më:

—Gua iádu'u; tsagnal bëshuzi parë guëná bëshuzi lul. Nu bë'në ziquë guni'i Moisés shcuendë ra narac ll'u galguidzë ládi' perë bëac rall. Gúnëlin parë grë mëné gac bë'a rall de verdá hia bëaquëll.

¹⁵ Guëdubi nezë ruadí'dzë mëné lo quë nabë'në Jesús nu guaglá'guëru'u bërë'tsë naguni'i mëné de lë'ë më. Zihani mëné bëdëá parë guëquë diaguë rall shtí'dzë më nu parë gunëac më narac ll'u'u. ¹⁶ Perë Jesús zia'a tubi lugar catë nídi'i mëné. Nga'li biadi'dzënúhi' Dios.

Jesús bënëac tubi nguiu narac galguidzë llunguë

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ Tubi dzë Jesús caglua'a ra mëné. Ndë nanú bëldá mëné religiusë fariseos nu mësë narlua'a lëy shtë Moisés. Guzubë rall. Ze'dë rall zihani guë'dchi shtë Galilea nu Judea. Ze'dë rall de Jerusalén. Jesús napë pudërë shtë Dios parë bënëac më narac ll'u'u. ¹⁸ Iurní guzac bëdchini bëldá nguiu; nua'a rall tubi daa' catë dchi'bë tubi nguiu narac llunguë. Rac shtu'u rall tsutënu rall narac ll'u'u la'ni hiu'u catë cabezë më të gunëac më lë'ëll. ¹⁹ Perë adë gúquëdi'i guëdchini rall lu më tantë zihani mëné. Iurní gü'e'pi rall guëc hiu'u guia'a. Gudidë rall dëllë guëc hiu'u të parë bëldaguë rall daa' catë naga'a nguiu narac ll'u'u. Bëldaguë rallin entrë de ladi ra mëné hashtë delantë lu Jesús. ²⁰ Jesús guna rialdí ldu'u rall lë'ë më. Guni'i më lu narac ll'u'u:

—Lë'ël, naperdunë duldë shtënëll.

²¹ Iurní lë'ë ra mësë shtë lëy nu ra fariseo guzublú quëhunë rall llgabë. Guni'i rall la'ni ldu'u rall: “¿Chu ndë'ë? Blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll cuntrë Dios purquë tubsë Dios runë perdunë duldë, lëdë núdi'i mëné.”

²² Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i? ²³ ¿Pë más sencigi guënia'a: “Naperdunë duldë shtënëll”? u guënia'a: “Guasuldí nu guzë”. ²⁴ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu napa pudërë parë guna perdunë duldë, gulë guná.

Iurní repi më lu nguiu narac ll'u'u galguidzë llunguë:

—Lul rnia'a, guasuldí. Bëtëá shtaa'l nu bëagzë lídchil.

²⁵ Lueguë lë'ë nguiu narac ll'u'u galguidzë, guasuldíll delantë lu rall. Bëtëall shtaa'll nu bëagrill lídchil. Bëdë'ëll graci lu Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më, guni'ill. ²⁶ Grë mënë bëdzëguë'e' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëchi'chi rall tantë rdzëbë rall. Guni'i rall:

—Ne' guná hia'a cusë ru'bë nadë riasëdi'ia'a.

Jesús guna'bë lë'ë Leví

(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Iurní Jesús bëru'u guë'dchi ni. Guná më lu tubi nguiu narunë cubrë impuestë. Lëll Leví nu guzúbëll lugar catë riatilli mënë impuestë. Guni'i Jesús lu Leví:

—Gude'e naldë na.

²⁸ Lueguë Leví guasuldill nu guanáldëll lë'ë Jesús. Bësëa'nëgall shchí'nill nu grë nashtënëll.

²⁹ Más despuësë Leví gunibë'a gac tubi laní parë Jesús lidchi Leví. Zihani mënë narunë cubrë impuestë bëdchini rall. Lë'ë rall con más mënë guzubë rall lu mellë con Leví nu Jesús. ³⁰ Perë ra fariseo nu mësë shtë ra fariseo guzublú guni'i rall cuntrë ra shini gusë'dë më; guni'i rall:

—¿Pëzielú raunú tē con ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë nu ruu'nú tē lë'ë rall?

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Ra narac ll'u'u, rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëráquëdi'i, adë rqui'nidi'ill ducturë. ³² Zeldë guëna'ba gac salvar ra pecadurë tē guëabrí ldu'u rall con Dios. Na adë zeldë guëná'bëdia'a mënë narni'i nápëdi'i duldë.

Guna'bë di'dzë mënë lu Jesús shcuendë ayunë

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Iurní ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Ra shini gusë'dë Juan Bautista quëhunë rall ayunë zihani vultë nu zihani ruadi'dzënú rall Dios, nu ra shini gusë'dë fariseo runë rall zni. ¿Pëzielú shini gusë'dëll rau rall; ruu' rall?

³⁴ Jesús guni'i iurní:

—¿Pë zunë tē obligar ra invitadë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú rall lliguë? ³⁵ Perë guëdchini dzë hiadë cuezënúdi'i lliguë lë'ë rall, iurní sí, gunë rall ayunë.

³⁶ Guni'i Jesús comparaciuni rë':

—Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi, purquë si talë guëguëu'l lari bëuldë con lari cubi, rche'zë lari cubi. Adë rgá'adi'i rlua'a lari cubi rëu' lu lari gushë. ³⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë. Adë gúnëdi'i bulsë gushë gan lu fuersë shtë vini cubi. Rí'ezë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u. ³⁸ Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënitidi'in. ³⁹ El quë naruu' vini nanapë tiempë, rac shtú'udi'ill gull vini cubi purquë rni'ill: “Vini nanapë tiempë na mejurë”.

6

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Lë'ë shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu nu quëshá guia'a rai' guëc du'u parë guëru'u bëndchi gau rai'. ² Iurní ra mënë religiúsë fariseo nazuga'a nga'li, guná rall pë quëhunë rai'. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús: —¿Pëzielú runë të lo quë naná providë quëhunë të dzë narzi'i ldu'u mënë?

³ Jesús bëqëbi lu rall:

—¿Pë adë bi'ldidi'i të lo quë nabë'në David guahietë? Iurë bëldia'në grë shmënë David, ⁴ guatë David lidchi Dios. Guna'zi David guetështildi sagradë nabëdchi'bë bëshuzi lu Dios. Gudáu David. Bëdë'ë David gudáu ra mënë naze'dënú lë'i'. Perë guetështildi sagradë niëtiquë bëshuzi ráuhin. Naprovidë gau cualquier mënë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nahia nguiú nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napa derechë guëni'bë'ahia pë cusë gunë ra mënë dzë descansë.

Tubi nguiú nagubidchi tubi guia'ai'

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Guzac stubi dzë narzi'i ldu'u mënë guatë Jesús iádu'u. Quëglua'a më diza'quë lu ra mënë. Ndë zuga'a tubi nguiú nagubidchi guia'ai' ladë ldi.

⁷ Ra mësë shtë lëy con ra fariseo quëgl'da'chi rall lë'ë më parë guëná rall nia pë gunë më dzë narzi'i ldu'u mënë. Quëgl'da'chi rall nia zunëac më parë guëdzëlë rall mudë parë pë gunënú rall lë'ë më. ⁸ Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më lu nguiú nagubidchi guia'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí guëláu.

Lë'ë nguiú ni guasuldill. Guzull catë guni'i më. ⁹ Iurní guni'i Jesús lu ra nazuga'a:

—Rna'bë di'dza tubi cusë. ¿Pë rni'i lëy shtë hia'a? ¿Gunë nguiú bien u gunë nguiú mal dzë descansë? ¿Zúnëll rumëdi nguiú u zësá'nëll gati nguiú?

¹⁰ Iurní Jesús gubi'a lu grë ra mënë nabëdëá nga'li. Guni'i më lu nguiú:

—Bëldí guia'al.

Lueguë bëldí guia'ai'. Lueguë bëáquëll. ¹¹ Ra fariseo nu ra mësë nalë bëldë rall. Iurní guzublú rall guëna'bë di'dzë lu sa' rall pë gunë rall con Jesús.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² La'ni ra dzë ni Jesús zia'a lu dani parë guadi'dzënúhi' Dios. Gua'a gue'lë biadi'dzënúhi' Dios. ¹³ Iurná brëgue'lë guna'bë më ra shini gusë'dë më. Bë'në më nombrar chi'bë chupë mënë parë gac rall poshtë shtë'në më. ¹⁴ Ndë'ë na lë ra poshtë: primëre poshtë lë Simón nu bëdë'ë më stubi lëhi', bërulëhi' Pedro. En seguidë na Andrés, bëchi Simón. Nanú Jacobo, nu Juan nu Felipe nu Bartolomé, ¹⁵ nu Mateo nu Tomás nu Jacobo. Jacobo na shini Alfeo. Nu bë'në Jesús nombrar Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy. ¹⁶ Nu nanú Judas, shini Jacobo con stubi Judas nabërulë Iscariote, el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Jesús con ra shini gusë'dë më, bietë rai' lu dani. Cabezë rai' lu lumë shtë dani con zihani narianaldë lë'ë më. Nu ze'dë mënë zihani de Judea nu Jerusalén nu ze'dë rall regiuni shtë Tiro nu Sidón naquë rua' nisë ru'bë. Bëdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Jesús, nu parë gunë më rumëdi ra galguidzë shtë rall. ¹⁸ Nu ra nanapë mëdzabë fier la'ni ldu'i, bëac rall. ¹⁹ Grë

mënë rac shtu'u rall guëga'ldë rall shabë më parë guëac rall. Bënëac më narac llu'u con pudërë shtënë më.

Ra naguëquitë ldu'u nu ra nadë guëquitëdi'i ldu'i

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Iurni Jesús gubi'a lu shini gusë'dë më, nu guni'i!:

—Dichusë të, adë nápëdi'i të zihani cusë shtë guë'dchiliu perë rribë'a Dios lë'ë të; tsutë të lugar catë na më Rëy.

²¹ 'Dichusë të, napë të nicidá la'ni ldu'u të iurne'. Gunë të recibir lo quë narqui'ni të.

'Dichusë të, lë'ë të naru'në iurne'. Guëquitë ldu'u të.

²² 'Dichusë të iurë rna zá'quëdi'i mënë lu të, nu iurë rgu rall lë'ë të iádu'u, iurë rushtiá rall guëc të, nu iurë guëni'i mënë na të cusë mal. Gunë rall grë ndë'ë purquë na të shmëna, rguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ²³ Gulë bëquitë ldu'u të nu gulë bëchesë tantë rquitë ldu'u të dzë naguëni'i mënë cuntrë lë'ë të. Zni ra shtadë guëlu rall bë'në rall cuntrë ra nabidi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Gulë bëquitë ldu'u të purquë napë më tubi premi ru'bë gube'e parë lë'ë të.

²⁴ 'Perë rnia'a lu ra ricu, prubi de lë'ë të purquë hia napë të grë lo quë narsëquitë ldu'u të.

²⁵ 'Nu rnia'a lu të nanapë grë lo quë narac shtu'u të. Prubi de lë'ë të purquë guëdchini tiempë guëa'në të sin quë adë pë nápëdi'i të.

'Nu rnia'a lu të nabëquitë ldu'i guë'dchiliu. Prubi de lë'ë të purquë despuësë gu'në të nu cushtiá të.

²⁶ 'Nu rnia'a lu të nanapë gustë iurë lë'ë mënë rni'i bien de lë'ë të. Prubi de lë'ë të purquë na të ziquë shtadë guëlu të. Shtadë guëlu të guni'i rall bien de nguui bishi naguni'i na rall siervë shtë Dios.

Jesús guni'i: "Gulë gac shtu'u enemigu shtënë të"

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Rnia'a lu të nabini shti'dza, gulë gac shtu'u ra narldënu lë'ë të. Gulë bë'në bien lu contrari shtë të. ²⁸ Gulë guni'i bien lu narni'i guidzë guëc të. Gulë guna'bë lu Dios por el quë narushtiá guëc të. ²⁹ Si talë chu cubë lul, adë rúnëdi'il ziquë bë'nëll; más bien bédë'ë lë'ël cubëll stubi ladë. Si talë chu rquëdu'u guëdchisú shábël, bédë'ë lë'ël guëdchisull shmánguël. ³⁰ Gulë bédë'ë naca'a el quë narna'bë lul. Si talë chu rdchisú pë nápël, adë guëná'bëdi'il lull parë guëné'ellin. ³¹ Gulë bë'në tratë sa'l igual ziquë rac shtú'ul gunë rall tratë con lë'ël.

³² 'Si talë rac shtú'ul lë'ësë narac shtu'u lë'ël, ¿pë premi gápël? purquë ra mënë mal rac shtu'u rall el quë narac shtu'u lë'ë rall. ³³ Si talë runë të bien lë'ësë narunë bien con lë'ë të, ¿chu guëne'e premi cá'al? purquë ra mënë mal runë rall bien con sa' rall. ³⁴ Si talë rúnëll prështë dumí lë'ësë ra naguëdchigrë lë'ë dumí, ¿chu guëne'e premi cá'al? Ra mënë mal runë rall prështë dumí; quëbezë rall quilli mënë mizmë cantidá dumí. ³⁵ Perë rnia'a lu të, gulë gac shtu'u ra mënë narunë cuntrë lë'ë të. Gulë bë'në bien con grë mënë. Gulë bë'në prështë aunquë adë guëdchigrédi'i rall dumí. Si talë quëhunë të ra cusë ni, gápë të premi ru'bë nu na të ziquë shini Dios nacabezë gube'e. Pues Dios rac shtú'ui' ra mënë mal nu quëhunë më bien con ra mënë nanadë rdë'ëdi'i graci lu më. ³⁶ Gulë bëga'a ldu'u të ra mënë igual ziquë Shtadë të rga'a ldu'i' lë'ë ra mënë.

Jesús guni'i: "Adë rúnëdi'il juzguë sa'l"
(Mt. 7.1-5)

³⁷ Nu rnia'a lu të, adë rúnëdi'il juzguë sa'l purquë gunë më juzguë lë'ël igual ziquë quëhünël juzguë sa'l. Adë rúnëdi'il condenar mënë, nu Dios gúnëdi'i më condenar lë'ël. Gulë bënë perdunë sa' të guëdubinú ldu'ul nu Dios gunë më perdunë lë'ë të. ³⁸ Gulë bënë'në naca'a nabënëpëdi'i, iurní gunë Dios igual con lë'ë të. Guëne'e më medidë completë hashtë guëqui'chi mëhin, hashtë guëni'bi mëhin, hashtë guërë'tsin, guëne'e më ca'a të. Medidë nardë'ël mizmë medidë gúnël recibir.

³⁹ Iurní guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Gu rac guësë ciegu tubi ciegu? Guërüpë rall ldaguë rall la'ni guëru. ⁴⁰ Tubi narsë'dë lu mësë shtënell, nádi'll más më ru'bë quë mësë shtënell, perë iurë tsalú studi shtënell, iurní gáquëll ziquë mësë shtënell. Gulë guná bien guadë guëlua'a lë'ë të. ⁴¹ ¿Pëzielú guëni'il lu sa'l nanú tubi gui'lli la'ni slull nu iurní nanú tubi trunquë la'ni slul? ⁴² ¿Lla guëni'il lu sa'l: "Amigu, bëne'e sí guëdchisúa gui'lli nananú la'ni slul"? Perë lë'ël rnádi'il trunquë la'ni slul. Lë'ël nal falsë; gulú primërë trunquë nananú la'ni slul, iurní gac guënal bien parë cul gui'lli la'ni slul sa'l.

Ra nashi naquë lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nanë mieti hiaguë za'quë rné'edi'in nashi mal, nu hiaguë mal rné'edi'in nashi za'quë. ⁴⁴ Ra nashi naquë lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë nahin. Adë tsaglli'idi'i ra mënë nashi higu lu hiaguë guitsë nu adë guësiëtëdi'i ra mënë uvë lu hiaguë guitsë. ⁴⁵ Tubi më za'quë ruadi'dzë cusë za'quë purquë nabënë na ldu'u mënë ni. Perë tubi mënë mal ruadi'dzëll cusë nadë rlu'idi'i purquë lë'ësë mal nanú la'ni ldu'ull. Lo quë nananú la'ni ldu'u mënë ruadi'dzë rall.

Comparaciuni shtë chupë nabëza'a hiu'u
(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Guagla'guë guni'i Jesús lu ra mënë:

—Rni'i të nahia el quë narnibë'a lë'ë të ziquë shtadë të perë rúnëdi'i të cumplir shti'dza. ⁴⁷ Iurní guënia'a lu të lla na el quë naguidë rini shti'dza nu rúnëll cumplir shti'dza. ⁴⁸ Nall ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u. Gudánill guetë catë naguëdchi guiu'u. Bëzá'all hiu'u lu cimientë shtë guë'ë. Iurë lë'ë nisë guaru'bë nu bënë'në nisë hashtë guëa' hiu'u, perë ni adë bëni'bid'i'i hiu'u purquë zubë hiu'u lu guë'ë. ⁴⁹ Perë el quë narini shti'dza perë rúnëdi'ill cuendë, na ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u lu iu'lli perë nídi'i cimientë shtë hiu'u. Iurë guaru'bë nisë nu bënë'në nisë hashtë guëa' hiu'u, gurëhin lueguë. Completamente gualúhin sin ni tubi adë bë bëa'nëdi'i.

7

Jesús bënëac tubi narunë sirvë lidchi më rumanë
(Mt. 8.5-13)

¹ Iurní gualú biadi'dzë më lu ra mënë, bëabrí më Capernaum. ² Nðë guquëredë tubi capitán më rumanë narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Nápëll tubi muzë narac ll'u'u hashtë hia rlullë muzë. Lë'ë më rumanë nalë rac shtú'ull muzë shtënell. ³ Iurë bini capitán lo quë nabënë'në Jesús, bëshë'ldëll bëldá më gushë israelitë parë tsaglli'i rall lë'ë Jesús; guidë më nu gunë më

rumëdi muzë narac llu'u. ⁴ Ra më gushë bédchini rall catë nanú Jesús nu guagla'guë bè'në rall ruëguë lu më. Guni'i rall:

—El quë nabëshe'ldë lë'ë na'a lul, runë tucarë gúnël favurë narac shtú'ull.

⁵ Rac shtú'ull ra më israelitë; bëzá'all con dumí shtënëll iádu'u shtënë na'a.

⁶ Guanú Jesús lë'ë rall lidchi capitán. Iurë hia ziagdchini rall hiu'u shtë capitán, bëshe'ldë capitán bëldá amigu shtënëll. Guni'i rall lu Jesús shti'dzë capitán:

—Dadë, tsutédi'il lidcha purquë më ru'bë nal. Na adë chu nádia'a. ⁷ Adë rúnëdi'i tucara guënia'a lul, por ni bëshe'lda guidë guëlli'i ra mënë lë'ël. Rialdí ldu'a sulamëntë guëni'il tubi di'dzë, guëac shmuza. ⁸ Na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na. Nu napa suldadë narunë narnibë'ahia. Iurë guepia lu túbill, tsall; rzu'bë diáguëll shti'dza. Nu iurë guënia'a lu stúbill, guidëll; lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza. Iurë guëni'bë'ahia lu muzë gúnëll dchi'ni, lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza.

⁹ Iurë bini Jesús shti'dzë capitán, guasë ldu'u më tantë gualdí ldu'u capitán. Bédchigrë lu më; gubi'a më lu mënë nazianaldë lë'ë më; guni'i më lu rall:

—Guldía, ni tubi israelitë adë rialdídi'i ldu'u rall na cumë ziquë rialdí ldu'u capitán rë'.

¹⁰ Iurë bëabrí ra amigu shtë capitán lídchill, guná rall lu muzë. Hia lë'ë muzë bëac.

Jesús bëldishtë tubi tégulë shini na'a viudë

¹¹ Iurní Jesús zia'a parë guë'dchi nalë Naín. Ra shini gusë'dë më con zihani mënë, bè'në rai' compa'ni lë'ë më. ¹² Iurë ziagdchini rai' cerquë rua' guë'dchi, bédza'guëlu' rai' ra mënë nazia'ca'chi tubi tégulë. Tégulë ni na tubsë shini lu shni'ai', nu shni'ai' náhi' viudë. Zihani mënë shtë guë'dchi, bè'në rall compa'ni parë zia'ca'chi rall tégulë. ¹³ Guná Jesús lu viudë. Bëga'a ldu'u më lë'ël; guni'i më lull:

—Adë rúnëdi'il.

¹⁴ Iurní Jesús guabi'guë nu bédchi'bë guia'a më guëc cajón. Hia nanua'a lë'ë tégulë guzudchi. Jesús guni'i lu tégulë:

—Lë'ël, na rnia'a lul, guashtë nga'li.

¹⁵ Lueguë lë'ë tégulë guashtë nu guzubë l'dill. Guzublu' ruadi'dzëll. Iurní Jesús bédë'ë lë'ë nguui ni lu shni'a nguui. ¹⁶ Grë mënë guná gubani nguui ni; bédzëguë' ldu'u rall. Guzublu' guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios. Hia bédchini tubi më ru'bë naruadi'dzë shti'dzë Dios entrë lë'ë hia'a.

Nu guni'i rall:

—Bëagná ldu'u Dios shti'dzë më; bidë guëdchini më con lë'ë hia'a.

¹⁷ Por guëdubi nezë nu hashtë grë lugar shtë Judea, guni'i ra mënë lu sa' rall bëldishtë Jesús tubi tégulë.

Juan Bautista bëshe'ldë chupë mënë lu Jesús (Mt. 11.2-19)

¹⁸ Bini Juan lo quë nabë'në Jesús purquë ra nazianaldë lë'ë Juan biadi'dzë rall lu Juan. Iurní guna'bë Juan chupë shmëni'. ¹⁹ Bëshe'ldë Juan lë'ë rai' lu Dadë Jesús parë tsagna'bë di'dzë rai' si talë lë'ë më na el quë nanapë quë guëdchini, lë Cristo, u cuezë mënë stubi më naguëdchini. ²⁰ Bédchini rai' catë nanú Jesús. Guni'i rai' lu më:

—Juan Bautista bëshe'ldë lë'ë na'a parë guëna'bë di'dzë na'a, çpë lë'ël nal el quë nanapë quë guëdchini, Cristo, u guëbezë na'a stúbi'?

²¹ Mizmë iurë nabëdchini ra shmënë Juan, bënëac Jesús zihani mënë narac llu'u de grë clasë galguidzë nu guë'e' dzu. Bëgú më mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bënëac më zihani ciegu. ²² Iurní guni'i Jesús lu shmënë Juan:

—Gulë tsagni'i lu Juan lo quë nagoná tē nu lo quë nabini tē. Gulë guni'i lúhi' con pudërë shtëna bëac ra ciegu. Ra cujë bëac za'quë guëa' rall. Ra narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi', bëac rall. Ra naná cue'të bëac diaguë rall. Ra tēgulë gubani rall con pudërë shtëna. Ra mënë prubi rini rall diza'quë shtë Dios. ²³ Rquitë ldu'u ra mënë, el quë natsagla'guë tsaldí ldu'i shti'dza.

²⁴ Iurë ra shmënë Juan zia'a, Jesús guzublú guni'i' lu ra mënë shcuendë Juan:

—¿Chu guagbi'a tē lúhi' rua' guëë'gu Jordán? ¿Pë guná tē tubi nguii fuertë u tubi nguii ziquë gui'lli narni'bi mbë? ²⁵ ¿Chu guagbi'a tē lúhi'? Adë guná'di' tē tubi nguii nanacu con lari za'quë. Bien nanë tē ra nanacu lari chulë, ra nabani con galëljüjë, quërelde rall lidchi ra rëy. ²⁶ ¿Lla na nguii nuguagbi'a tē lúhi'? ¿Gu náhi' ziquë tubi nabiadidzë shti'dzë Dios guahietë? Rnia'a lu tē Juan napë más llëru'bë dchi'ni quë ra mënë naquërelde guahietë. ²⁷ Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Juan: Rshe'lda el quë narni'i por na delantë lul parë gúni' preparar nezë delantë lul.

²⁸ Rnia'a lu tē entrë grë ra mënë nabiadidzë shti'dzë Dios lu ra mënë shtë guë'dchiliu, ni tubi rall na rall más më naru'bë quë Juan Bautista. Perë guná, el quë natsutë shnezë Dios catë rñibë'a më, aunquë nádi'i më naru'bë, nápëll más dchi'ni llëru'bë quë Juan.

²⁹ Ra mënë nabëchu'bë nisë Juan nu ra narunë cubrë impuestë nabëchu'bë nisë Juan, iurë bini rall shti'dzë Juan, guni'i rall bënë nu justë na Dios. ³⁰ Perë ra më religiüsë fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, gunëdi'i rall niachu'bë nisë Juan lë'ë rall. Bëquë guia'a rall voluntá shtë Dios parë mizmë lë'ë rall. ³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Rnia'a lu tē, ¿llo na ra mënë shtë tiempë ne'? ³² Na rall ziquë llguë'në. Rzubë llguë'në; rguité rall lu llguë'a'. Rushtíá rall lu sa' rall; rni'i rall: “Bëdi'ldi na'a musiquë shtë sa'a perë adë nēdi'i tē guëgui'i tē. Bëdi'ldi na'a marchë shtë tēgulë perë adë bí'nidi'i tē. Ni tubi cusë rëuu'di'i ldu'u tē.” ³³ Bidë guëni'i Juan lu tē. Adë gudáudi'i Juan guetështildi nu bii'di'i' vini, perë lë'ë tē guni'i tē nápi' tubi mëdzabë la'ni ldu'i'. ³⁴ Iurní bēdchinia, nguii nabēshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rauha lu laní, nu ruha vini, perë rni'i tē rau sha'ta. Rni'i tē ruha zili vini. Rni'i tē nahia amigu shtënë ra pecadurë. Amigu shtënë ra narunë cubrë impuestë, rni'i tē. ³⁵ Manërë nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná sabi de verdá.

Jesús gua lidchi Simón naná fariseo

³⁶ Tubi fariseo lë Simón bē'nëll invitar lë'ë Jesús parë tsa më lídchill tē gaunú më lë'ëll. Jesús gua lídchill nu guzubë më lu mellë. ³⁷ Iurní bēdchini tubi na'a nanapë zihani nguii. Quërelde na'a lu mizmë guë'dchi. Iurë bini na'a lë'ë Jesús ziatáu lidchi fariseo, bēdchininú na'a tubi bētëi naná guë'ë; gadzëhin sēiti nashi. ³⁸ Bëzullibi na'a guë'a' Jesús catë cabezë më. Bi'ni na'a nu guzublú radzë guë'a' më con nisë narru'u slu na'a. Lueguë bëshá na'a guitsë guëc na'a guë'a' më parë guëbidchi guë'a' më. ³⁹ Iurë guná Simón lo quë nabë'në na'a, bē'nëll llgabë: “Si talë lë'ë nguii nabëna invitar lidcha, na tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, niadë'ei' cuendë pë clasë na'a na el quë nabēdchini lúhi'. Nall tubi na'a nanapë zihani duldë.” ⁴⁰ Iurní guni'i Jesús lu Simón:

—Moni, rac shtua'a guënia'a lul.

Guni'i Simón:

—Mësë, ¿pë rac shtú'ul guëní'il lua?

⁴¹ Jesús guni'i:

—Guc chupë nguiu nazé'bi dumí lu nargudini. Túbill naze'bi ga'i gahiu'a bëllë bédchichi. Stúbill naze'bi cincuenta bëllë bédchichi. ⁴² Perë ni tubi de lë'ë rall nápëdi'i rall dumí parë quilli rall. Lë'ë nargudini bé'nëll perdunë guërüpë rall.

'Guna'bë di'dza lul, Moni, ¿guadë de lë'ë rall rac shtu'u más lë'ë nargudini dumí?

⁴³ Simón bëquebi:

—Lluá'ahia el quë narze'bi más llëru'bë dumí rac shtú'ull más lë'ë nargudini dumí.

Guni'i Jesús iurní:

—Guldíl, zni nahin.

⁴⁴ Iurní lë'ë Jesús guná lu na'a nu guni'i më lu Simón:

—Hia gunal lla bë'në na'a rë'. Gutëa lídchil. Bënë'edi'il nisë parë tsati guëahia ziquë na custumbërë, perë lë'ë na'a rë' bëga'dzë guëahia con nisë narru'u slúhi. Nu bëcuë'dchill guëahia con guitsë guëquëll. ⁴⁵ Adë bëtsagraua'dí'il guiahia ziquë na custumbërë, perë na'a rë' dizdë iurë bédchinea, adë rbézëdi'i rtsagraua' na'a guëahia. ⁴⁶ Nu adë bëtiá'adi'il sëiti nashi guëca, perë na'a rë' bëtiá'all sëiti nashi guëahia. ⁴⁷ Rnia'a lul de quë duldë zihani shtënëll naperdunë; por ni nalë rac shtú'ull na. Perë el quë naguc perdunë du'pë, du'psë rac shtú'ull na.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu na'a:

—Duldë nabë'nëll hia bëna perdunë.

⁴⁹ Ra invitadë nazúbëga'a con Jesús, guzublú rni'i lu sa' rall:

—¿Chu rní'ill nall? Rní'ill nápëll pudërë gúnëll perdunë duldë shtë mënë.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Hia nasalvárëll purquë gualdí ldu'ul na. Bëagzë con bien.

8

Ra na'a nabë'në compa'ni lë'ë Jesús

¹ Despuësë de ni, lë'ë Jesús zia'a zihani guë'dchi nu ranchi parë guadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë shnezë Dios. Ra chi'bë chupë poshtë guanaldë rai' lë'ë Jesús. ² Nu ra na'a zianaldë rall Jesús; antsë bënëac Jesús lë'ë rall narac ll'u'u. Gulú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Entrë lë'ë rall zianaldë María Magdalena nabëru'u gadchi mëdzabë la'ni ldu'i'. ³ Nu zianaldë Juana, tselë Chuzá naná encargadë gapë lidchi Herodes. Nu zianaldë Susana con zihániru'u na'a nabëdë'ë dumí shtë rall parë el quë narqui'ni Jesús nu ra shini gusë'dë më.

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi (Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Bëdëá zihani mënë lu Jesús. Bédchini ra mënë de grë ladë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁵ —Tubi nguiu guagtë'tsë bë'dchi lachi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë. Nga'li bëlu mënë guëquin. Iurní bédchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁶ Stubi tantë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë. Iurë lë'ë bë'dchi gutsëlú, lueguë gubidchi plantë purquë du'pë shcupë nanú. ⁷ Stubi tantë bë'dchi gulaguë ladi gui'lli guitsë. Gualdani bë'dchi perë guni gui'lli guitsë guëquin. ⁸ Perë

stubi partë bē'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin. Guaru'bin nu bēdē'ein cusechë hashtë tubi gahiu'a por tubin.

Iurni Jesús guni'i fuertë:

—Si talë rac shtë'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i më ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Iurni ra shini guse'dë më guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë comparaciuni rë'. ¹⁰ Guni'i më:

—Rnia'a lu të, Dios bē'në favurë parë tsasë të lla rnibë'a më ziquë Rëy. Antsë guasëdi'i mënë ra cusë ni. Ra mënë nanëdi'i tsasë shti'dza, na rnia'a lu rall con comparaciuni të rna rall perë adë riasëdi'i rall. Rini rall perë adë rdë'di'i rall cuendë pë runë cuntienë ra comparaciuni.

Jesús biadi'dzë pë runë cuntienë comparaciuni shtë bē'dchi

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ 'Guënia'a lu të pë runë cuntienë comparaciuni nartë'tsë bē'dchi. Ra bē'dchi na ziquë shti'dzë Dios. ¹² Tubi tantë bē'dchi nagulaguë lu nezë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios perë ridë mëdzabë, rdchisull shti'dzë Dios ldu'u ra mënë parë adë tsaldídi'i ldu'u mënë parë gáquëdi'i salvar rall. ¹³ Ra bē'dchi nagulaguë ladi guë'e, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rca'a rallin con gustë. Ziquë plantë nanapë du'pë lu'chi rialdi ldu'u rall por du'pë tiempë, perë iurë ridë tubi prëbë, rni'i guidzë mënë guëc rall, iurni rsa'në rall shti'dzë Dios. ¹⁴ Ra bē'dchi nagulaguë la'ni gui'lli guitsë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rianaldë rall nezë shtë më, perë por tantë llgabë shtë dchi'ni, lla guëbani rall, nu rzebi ldu'u rall gapë rall zihani dumí, nu por mal deeso nananú la'ni ldu'u rall, hia iurni rte'ein shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall. Iurni na rall ziquë tubi plantë nadë rné'edi'i nashi. ¹⁵ Perë bē'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë mënë narini shti'dzë Dios. Con guëdubinú ldu'u rall rialdi ldu'u rall. Rdë'e rall cuendë shti'dzë më. Na rall më pacënci. Na rall ziquë tubi plantë nariagla'guë rdë'e nashi za'quë.

Comparaciuni shtë lintërmë

(Mr. 4.21-25)

¹⁶ 'Ni tubi mënë guësëu'ldë llni la'ni lintërmë nu lueguë guëtá'ull con tubi tēpë u guëzullin guë'a camë, sino quë guia'a zubin parë el quë natsutë la'ni hiu'u guëziani. ¹⁷ Grë lo quë naga'chi lu ra mënë iurne', napë quë guëru'lu lu llni parë tsasë mieti.

¹⁸ 'Si talë guëquë diaguë të bien, guëne'e Dios más llni; perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narni'il nápël.

Shni'a Jesús nu ra bëchi'

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Iurni lë'e shni'a Jesús con bëchi', bēdchini rai' catë cabezë më, perë gúquëdi'i niabi'guë rai' lu më por tantë zihani mënë. ²⁰ Tubi mënë guanú rrunë lu Jesús. Guni'ill:

—Lë'e shni'al nu ra bëchil zuga'a tēchi fuërë. Rac shtu'u guadi'dzënu rai' lë'ël.

²¹ Perë Jesús repi:

—Ra narquë diaguë shti'dzë Dios nu runë rall cumplir narni'i më, ni na ra shni'ahia, ni na ra bëcha.

Jesús bëcue'dchi nisë ru'bë

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² Tubi dzë guatë Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më nu guni'i më lu rai':

—Cha guia hia'a stubi ladë rua' nisë.

Iurní zia'a rai'. ²³ Mientras ziazú rai' lu nisë, Jesús gutëga'si. Iurní bëdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guatë nisë la'ni barcu hashtë mërë në'azë barcu la'ni nisë. ²⁴ Lueguë guacua'ñi rai' lë'ë Jesús nu guni'i rai':

—Mësë, Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

Iurní Jesús guashtë. Gunibë'ai' lu mbë nu nisë parë cuedchí nisë. Iurní lueguë gurëdchí nisë. ²⁵ Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pë hia adë rialdidi'i ldu'u tē Dios?

Iurní bëdzëbë rai' nu bëdzëguëë' ldu'u rai'. Guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rë'? tantë pudërë nãpi'. Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Bëdchini rai' stubi ladë nisë ru'bë, ladzë ra më gadareno. Galilea naquë stubi ladë rua' nisë ru'bë. ²⁷ Bëdchini rai' rua' guiu'u. Bëru'u më la'ni barcu. Lueguë guabi'guë tubi nguii shtë guë'dchi gadareno lu Jesús. Por zihani izë rácudi'll lari nu adë nídi'i lídchill sino quë guquërdëll la'ni cuevë catë rga'chi ra tégulë. Nguii ni napë zihani mëdzabë fier la'ni ldú'ull. ²⁸ Iurë guall lu Jesús, bëzullíbill lu më. Gurushtiall. Guni'll fuertë lu Jesús:

—¿Pë nãpè con na? Jesús. Lë'èl nal shini Dios nacabezë gube'e. Runa ruëguë lul adë guëtia'adi'il na lu gui'i shtë cashtigu.

²⁹ Zni guni'll purquë más antsë Jesús gunibë'a lë'ë ra mëdzabë fier parë guëru'u rall de lë'ë nguii. Vidë shtë nguii ni guc zndë'ë; zihani vultë lë'ë mëdzabë guna'zi lë'ë nguii ni. Lë'ë ra mënë bëldi'bi guíá'all nu guëa'll con cadënë parë gac segurë nguii ni, perë lë'èl bëhúguëll cadënë. Lë'ë mëdzabë bësëllu'në lë'èl tubi lugar catë nídi'i mënë. ³⁰ Jesús guna'bë di'dzë lull:

—¿Chu lël?

Lë'èll bëquebi:

—Lëhia Chupe Mili. Zihani na na'a.

Zni guni'll purquë zihani mëdzabë gutë la'ni ldú'ull. ³¹ Ra mëdzabë bë'në ruëguë lu më parë adë guëñibë'adi'i më lë'ë rall tsa rall gabildi. ³² Tiempë ni nanú zihani guchi lu lumë shtë dani. Quëháu ra ma. Lë'ë ra mëdzabë bë'në ruëguë lu Jesús tsa rall la'ni ldu'u ra guchi. Bëdë'ë më permisi. ³³ Iurní bëru'u ra mëdzabë la'ni ldu'u nguii. Bëu' rall la'ni ldu'u guchi. Iurní bëllu'në ra ma catë naquë tubi nisë ru'bë. Guzutu'u ra ma hashtë guetë la'ni nisë. Nga'li gualú ra ma.

³⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall hashtë guë'dchi. Biadi'dzë rall lu ra mënë naquërdëldë guë'dchi nu lu ra më nananú lachi pë guc con ra guchi. ³⁵ Ra mënë guagbi'a rall nia'a pë guc. Nu bëdchini rall catë nanú Jesús. Guná rall lu nguii nananú mëdzabë la'ni ldú'i'. Zúbëll cula'ni Jesús. Nácull lari nu be'rquë ruadi'dzëll. Bëac za'quë shgábëll. Ra mënë bëdzëguëë' ldu'u rall. ³⁶ Grë naganá nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lla bë'në më parë bëac nguii nanapë mëdzabë la'ni ldú'i'. ³⁷ Iurní grë ra më gadareno, bë'në rall ruëguë lu më parë guëru'u më ladzë rall tantë bëdzëbë rall. Iurní Jesús guë'pi la'ni barcu parë zia'ai' stubi ladë. ³⁸ Lë'ë nguii nabëru'u mëdzabë la'ni ldú'i', bë'nëll ruëguë lu Jesús parë guëdë'ë më permisi tsanaldëll lë'ë më. Perë Jesús gunibë'a guëa'nëll lãdzëll. Guni'i më:

³⁹ —Bëabrí lídchil nu biadi'dzë grë lo quë nabë'në Dios con lë'èl.

Bëagzëll nu biadi'dzëll por guëdubi nezë nu guë'dchi lo quë nabë'në Jesús con lë'ëll.

Naguzac shtsa'pë Jairo nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Bëabri më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Ra mënë quëbezë lë'ë më nu bë'në rall recibir lë'ë më. Rquitë ldu'u rall. ⁴¹ Iurní bédchini tubi nguiu lë Jairo. Nall tubi jëfë shtë iadu'u. Bëzullíbill lu Jesús. Bë'nëll ruëguë tsa më lídchill ⁴² purquë Jairo nápëll tubsë shtsa'pëll. Napë ntsa'pë chi'bë chupë izë. Hia rlúllëll. Iurë lë'ë Jesús zia'a, mënë zihani guanaldë rall lë'ë më hashtë rte'e mënë lë'ë më.

⁴³ Nu guanaldë tubi na'a con los de más mënë; rllë'ë rënëll. Hia guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Ni chu bé'nëdi'i gan nëáquëll. ⁴⁴ Iurní guabi'guë na'a nezë tëchi më. Bëga'ldëll rua' shabë më. Lueguë gulezë rënë nu bëáquëll.

⁴⁵ Iurní Jesús guni'i:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

Grë mënë guni'i:

—Ni túbidi'i.

Iurní guni'i Pedro:

—Mësë, ra mënë zihani quëgte'e rall lë'ëll, nu cagsini rall lë'ëll.

⁴⁶ Perë Jesús guni'i:

—Entrë de lë'ë të nanú tubi nabëga'ldë shaba, purquë guc bë'ahia tubi mënë bëáquëll con pudërë shtëna.

⁴⁷ Lë'ë na'a guc bé'all adë nídi'i mudë gaquin naga'chi. Iurní bédchinill nu rchí'chill nu bëzullíbill lu më. Guni'ill delantë lu grë mënë pëzielú bëga'ldëll shabë më. Guni'ill lueguë bëáquëll. ⁴⁸ Iurní Jesús guni'i lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldu'ul na. Bëagzë con bien.

⁴⁹ Nianá quëadi'dzë Jesús, bédchini tubi mënë nabëru'u lidchi Jairo. Guni'ill lu Jairo:

—Hia lë'ë shtsa'pël gualú guti. Adë rsiú'bëdi'il más lë'ë më.

⁵⁰ Iurë bini Jesús pë guni'i nguiu ni, guni'i më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë tsaldí ldu'ul na. Lë'ë shtsa'pël guëáquëll.

⁵¹ Iurë guatë Jesús lidchi Jairo, gunëdi'i më chu niutë catë naga'a tégulë; sulë Pedro nu Juan con shtadë nu shni'a ntsa'pë guanú më.

⁵² Grë mënë bi'ni nu bë'në rall ruidë por lë'ë tégulë. Perë Jesús guni'i lu rall:

—Adë rú'nëdi'i të. Gútidí'i ntsa'pë sino naga'si ni'i.

⁵³ Bë'në rall burnë nu rllidchinú rall lë'ë Jesús purquë hia rac bë'a rall tégulë na ntsa'pë. ⁵⁴ Iurní Jesús guna'zi guia'a tégulë. Guni'i më fuertë:

—Ntsa'pë, guashtë nga'li.

⁵⁵ Iurní lueguë bëabri gubani tégulë. Guashtë ntsa'pë lueguë. Gunibë'a Jesús të guëdë'e rall nagáu ntsa'pë. ⁵⁶ Ra shtadë ni'i guasë ldu'ul rall. Perë Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadí'dzëdi'i rall lo quë naguc.

9

Jesús bëshe'ldë chi'bë chupë poshtë

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Bëtëa Jesús lë'ë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bédë'ë më pudërë parë guë nibë'a rai' grë mëdzabë; guëlu rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu gunëac rai' narac ll'u'u. ² Bëshe'ldë më lë'ë rai' parë guëni'i rai' lu mënë bëga'a iurë parë guë nibë'a Dios lë'ë rall, nu guni'i më gunëac rai' grë clasë galguidzë. ³ Guni'i më:

—Adë pë guá'adi'i të parë nezë, ni tubi bastunë ni panitë parë quë dumí, ni guetështildi guá'adi'i të. Gulë bia'a tubsë manguë gacu të cadë tubi de lë'ë të. ⁴ Cualquier lidchi mënë ca guëdchini të, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a të stubi guë'dchi. ⁵ Si talë ca nëdi'i mënë gunë recibir lë'ë të, gulë bëru'u guë'dchi ni. Iurní guëdchibë të gushëguiu'u guëa' të cumë ziquë tubi sëni de quë adë gualdidi' ldu'u rall diza'quë shtë Dios.

⁶ Bëru'u rai'. Gua rai' por guëdubi nezë shtë ra guë'dchi. Biadi'dzë rai' diza'quë shtë Dios. Bënëac rai' narac llu'u.

Galguti shtë Juan Bautista
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Lë'ë gubernadurë Herodes bini grë lo quë nabë'në Jesús. Bë'nëll tantë llgabë perë adë bédë'ëdi'ill cuendë chu na Jesús. Bëldá mënë guni'i Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tēgulë. ⁸ Stubi rall guni'i Jesús na tēgulë Elías nagubani stubi. Sëbëldá mënë guni'i Jesús na tubi nabe'dë guëni'i shti'dzë Dios más guahietë perë guashtëhi' ladi ra tēgulë. ⁹ Herodes guni'i:

—Lëdë lë'ëdi'i Juan ndë purquë na gunibë'ahia guagchuguë ra suldadë guëc Juan. Gúti'. ¿Perë chu na nguiu rë'? Binia zihani cusë ru'bë nabë'nëll. Herodes guc shtu'u guënull lu Jesús.

Jesús bédë'ë nagáu más de ga'i mili mënë
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Iurë bëabrí ra poshtë, biadi'dzë rai' lu Jesús lo quë nabë'në rai'. Bia'a më lë'ë rai' tubi lugar catë nídi'i mënë cerquë rua' guë'dchi Betsaida. ¹¹ Perë iurë bini ra mënë cabezë më lugar ni, guanaldë rall lë'ë më. Nu Jesús bënë recibir lë'ë rall con gustë. Biadi'dzë më lu rall lla gac salvar rall, nu bënëac më narac llu'u.

¹² Bëga'a iurë guna'zi guadze', iurní bédchini ra poshtë lu më. Guni'i rai':

—Gunibë'a lu ra mënë tsa rall guë'dchi lugar catë nanú mënë. Gau rall nu tsa rall descansë purquë ni tubi mënë quërëldëdi'i' ndë'ë.

¹³ Jesús guni'i iurní:

—Gulë bédë'ë nagáu rall.

Lë'ë ra shini gusë'dë më bëquebi rai':

—Nápa'a gá'isë guetështildi con chupë mbeldë. ¿Ca lu tsasi'i na'a guetështildi gau ra mënë rë'?

¹⁴ Nanú más de ga'i mili nguiu nazuga'a. Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë guni'i lu ra mënë të subë mënë cadë grupë masiá de cincuenta mënë.

¹⁵ Zni bënë rai'. Guzubë grë ra mënë. ¹⁶ Iurní Jesús guna'zi ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Guná më lu gube'e. Bédë'ë më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi nu belë mbeldë. Bédë'ëi' guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë. ¹⁷ Grë rall gudáu rall hashtë ca lu bielë rall. Iurní ra shini gusë'dë më bëtsadzë ch'i'bë chupë tēpë ra pedasë nabë'në subrë.

Bëquebi Pedro Jesús náhi' Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ Tubi dzë gua Jesús lë'ësë më tubi lugar. Quëadi'dzënú më Dios. Iurní bédchini ra shini gusë'dë më lu më. Guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Chu rni'i ra mënë nahia?

¹⁹ Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i nal Juan Bautista. Sëbëldá mënë rni'i nal Elías. Sëbëldá mënë rni'i nal tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios más guahietë. Rni'i rall guashtël ladi ra tégulë.

²⁰ Iurní Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë të, ¿chu rni'i të nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nib'ë'al.

Guni'i Jesús gati më perë despuësë tsashtë më

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1)

²¹ Jesús gunib'ë'a ni tubi chu lu guadí'dzëdi'i rai' na më Cristo. ²² Guni'i më lu rai':

—Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napë quë guëzac zia. Ra bëshuzi ru'bë, ra më gushë shtë iádu'u, nu ra mësë shtë lëy, guëquë guia'a rall na. Iurní rall na perë dzë tsunë despuësë, tsashtëa ladi ra tégulë.

²³ Iurní guni'i më lu grë ra mënë:

—El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseó shtënëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na. Dzë con dzë napë quë tsanáldëll shneza. ²⁴ El quë narac shtu'u gapë vidë shtënëll, guënítil, perë el quë naguëniiti vidë shtënëll purquë nall shmëna, guëbánill parë siempërë.

²⁵ Adë pë guëllu'i gunë nguui gan guëdubi guë'dchiliu nu despuësë guënítil almë shtënëll. ²⁶ Si talë chu rtu lúhi' por na nu por shti'dza iurne', zni na guëtú lua de lë'll iurë lë'ë na guëabrá de gube'e. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu perë guëdchinuhia con ra ianglë. Guëlua'a llëru'bë llni nu pudërë shtë Dios iurë guëabrá. ²⁷ Guldía rnia'a lu të, nanú mënë entrë lë'ë të guená rall rnib'ë'a Dios ziquë rëy; despuësë de ni gati rall.

Jesús guc cambi delantë lu rai'

(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Gudëdë shunë dzë; bia'a Jesús Pedro nu Jacobo nu Juan. Ziazú rai' lu dani parë guadí'dzënú Jesús Dios. ²⁹ Iurë biadi'dzënúhi' Dios, guc cambi lu Jesús delantë lu rai'. Shábi' bëac más naquichi hashtë rabtsë'in. ³⁰ Iurní guná rai' chupë nguui nabiadi'dzënú Jesús. Lë'ë rai' náhi' Moisés nu Elías. ³¹ Nanú rai' la'ni tubi shcahi nanapë llni. Quëadi'dzë rai' lla gati Jesús nu lla guëzac zi më ciudá Jerusalén. ³² Pedro, Jacobo, nu Juan nalë mbëca'ldë guna'zi lë'ë rai', perë guná rai' lu llni. Guná rai' lla guc cambi Jesús. Nu guná rai' lu chupë nguui nazunú Jesús. ³³ Nianá lë'ë chupë nguui bësëa'në rai' Jesús, guni'i Pedro lu më:

—Mësë, nabënë dzia hia'a ndë'ë. Guëza'a na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ël guëquëréldël; stubin parë Moisés; stubin parë Elías.

Perë Pedro rac bë'adi'i pë guni'i'. ³⁴ Nianá quëadi'dzë Pedro, bëdchini tubi shcahi nabësë'au grë rai'. Bëdzëbë ra shini gusë'dë më iurë lë'ë Moisés nu Elías nanú la'ni shcahi. ³⁵ Iurní bini rai' tubi bë nabëru'u la'ni shcahi. Guni'i bë:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gudilia lë'i'. Gulë bëquë diagüë shti'dzi'.

³⁶ Despuësë gualú guni'i bë, guná rai' lë'ësë Jesús zúga'a. Ra shini gusë'dë më adë biadi'dzëdi'i rai' lu sa' rai' por tubi tiempë lo quë naguná rai' guëc dani.

Bënëac Jesús tubi ngulë'në; nanú mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Brëgue'lë stubi dzë bietë rai' lu dani. Iurní zihani mënë bëdchini lu Jesús.

³⁸ Ladi ra mënë ze'dë tubi nguiu. Guni'ill fuertë:

—Mësë, bënë favurë, gude'e guëná shinia, pues tubsë ni'i napa. ³⁹ Nanú tubi mëdzabë narguitsuë' lë'ëll. Rdcchibi mëdzabë lë'ëll. Rushtiall nu rru'u'u bëchini rua'll. Rzianë mëdzabë lë'ëll nu iurë zia'a mëdzabë, rdzaguë llga'na.

⁴⁰ Hia bëna ruëguë lu ra shini gusë'dël parë guëgú rai' mëdzabë la'ni ldu'u'u shinia, perë adë bënëdi'i rai' gan.

⁴¹ Jesús guni'i lu ra mënë:

—Lë'ë të mënë nadë rialdídi'i ldu'i na, naguëdchi ldu'u të. ¿Hashtë guc guëbezënuhia lë'ë të parë tsaldí ldu'u të? ¿Blac tiempë guca pacënci con lë'ë të? Guaglli'i shínil ndë'ë.

⁴² Iurë guabi'guë ngulë'në, lë'ë mëdzabë bëru'ldë ngulë'në lu guiu'u. Nu bësésëll ngulë'në, perë Jesús guni'i guëc mëdzabë fier, nu bënëac më lë'ë ll-guë'në. Iurní Jesús bédë'ë ngulë'në guia'a shtádëll. ⁴³ Grë ra mënë bëdzëguë' ldu'u rall por llëru'bë pudërë shtë Dios.

Stubi vësë guni'i Jesús lla gátí'

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Nianá rdzëguë' ldu'u ra mënë lo quë nabë'në Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁴ —Gulë bëquë diaguë naguënia'a lu të iurne', nu adë réá'ldëdi'i ldu'u të shti'dza. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu perë gaca intriegu guia'a ra mënë parë quini rall na.

⁴⁵ Perë ra shini gusë'dë më adë guc bë'adi'i rai' lo quë naguni'i Jesús purquë naga'chi na di'dzë ni nu adë guasédi'i rai' pë runë cuntienë di'dzë shtë Jesús. Nu bëdzëbë rai' niana'bë di'dzë rai' lu Jesús pë runë cuntienë lo quë naguni'i më.

Chu na más më ru'bë

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Ra shini gusë'dë më guzublú quëdildi di'dzë rai' chu na más më ru'bë entrë lë'ë rai'. ⁴⁷ Jesús bédë'ë cuendë pë llgabë quëhunë rai' la'ni ldu'u rai'. Iurní bëzú Jesús tubi llguë'në culá'ni'. ⁴⁸ Guni'i më lu rai':

—El quë naquëhapë tubi llguë'në ziquë ndë'ë purquë rac shtu'u mënë ni na, también na quëhúnëll recibir. Nu mizmë tiempë quëhúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na. El quë quëhunë sirvë lu sáhi' entrë lë'ë të, ni na más më ru'bë lu Dios.

El quë nadë rní'di'i cuntrë lë'ë hia'a, nall favurë de lë'ë hia'a

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mësë, guná na'a tubi nguiu; rgull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Rní'ill lël parë guë nibé'all ra mëdzabë. Iurní lë'ë na'a gunibë'a na'a lull adë guëgúdi'ill mëdzabë purquë adë rsenúdi'ill lë'ë hia'a.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i:

—Bédë'ë sí, gull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Bien quëhúnëll. El quë nadë rní'di'i cuntrë lë'ë hia'a, nall favurë de lë'ë hia'a.

Jesús guni'i guëc Jacobo nu Juan

⁵¹ Bëdchini tiempë parë tsepi Jesús gube'e. Zia'a më nezë parë Jerusalén. Adë bëdzëbëdi'i më. ⁵² Bëshe'ldë më bëldá nguiu parë tsa rall guë'dchi Samaria. Guagna'bë rai' pusadë parë guëquërdë rai'. ⁵³ Perë ra më guë'dchi shtë Samaria, adë gunëdi'i rall nihunë rall recibir lë'ë më purquë guc bë'a

rall zia'a më nezë parë Jerusalén. ⁵⁴Iurë Jacobo nu Juan guná rai' nēdi'i mēnē shtë Samaria gunē rall recibir lē'ë Jesús, guni'i rai' lu më:

—Dadë, ¿gu rac shtú'ul guēnibē'a na'a tē guēdchini gui'i lu gube'e parë tsequi ra më Samaria ziquē bē'nē Elías guahietē?

⁵⁵Iurní Jesús bēdchigrē lúhi'; guni'i' guēc rai':

—Llgabē narunē tē nádi'i bien. Nahia nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu; rac shtú'udia'a tsa mēnē gabildi sino rac shtua'a gac salvar mieti.

⁵⁶Iurní zia'a rai' stubi guē'dchi.

*El quē narac shtu'u gáquēll shmēnē Jesús
(Mt. 8.19-22)*

⁵⁷Iurní ziazú rai' tubi nezë, tubi nguiu guni'i lu Jesús:

—Dadë, sēnalda lē'ël ancalē ca tsal.

⁵⁸Guni'i Jesús lull:

—Ra ma lachi napē catē rga'si ma. Ra ma'ñi napē bēche'zē shtë ma lu hiaguē. Perē na nápēdia'a lidcha ca rga'sia. Nahia nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu.

⁵⁹Iurní Jesús guni'i lu stubi nguiu:

—Gude'e naldē na ziquē shmēna.

Perē guni'i nguiu ni:

—Nia Dadë, perē bēne'e permisi despuēsē de gati shtada, iurní sēnalda lē'ël.

⁶⁰Jesús repi lull:

—Nanú mēnē nadē rialdidi'i ldu'u rai' shti'dza parē guēca'chi rall ra tēgulē. Lē'ël lueguē biadi'dzē lu ra mēnē lla mudē gac salvar rall.

⁶¹Iurní stubi nguiu guni'i lu Jesús:

—Dadë, sēnalda lē'ël perē runa ruēguē lul, bēne'e permisi tsahia lidcha primērē, guna despedir shfamilia.

⁶²Jesús guni'i lull:

—El quē naná ziquē naraa'nē lachi perē rbi'all nezē tēchill, adē rllu'i'idi'ill parē tsutēll catē rnībē'a Dios. Adē chu guēni'idi'i nguiu ni nall shmēna.

10

Bēshe'ldē Jesús setenta shmēnē më

¹Gudēdē stubi tiempē; iurní gudili Dadē Jesús setenta nguiu. Bēshe'ldē më lē'ë rai' lu grē ra guē'dchi catē rac shtu'u më tsa më despuēsē. Chupē nguiu bēshe'ldē më tubi ladē. Chupē nguiu bēshe'ldē më stubi ladē. Grē rai' gua.

²Guni'i më lu rall:

—Ra mēnē shtë guē'dchiliu na ziquē lachi con ganza'quē perē du'psē na el quē narunē dchi'ni. Por ni gulē guna'bē lu Dios guēshe'ldē më más nangunē dchi'ni. ³Gulē gua. Rshe'lda lē'ë tē ziquē lli'li lu ra ma dushē; mēnē humildē entrē mēnē dzabē. ⁴Adē guá'adi'i tē bēdu shtë dumí. Adē guá'adi'i tē bēdu lari. Adē guá'adi'i tē rachi. Adē gac ldē'ë tē lu nezē parē guadi'dzēnū tē mēnē.

⁵Iurē guēdchini tē lidchi mēnē, gulē bē'nē saludar ra mēnē. Gulē guni'i lu rall: “Gulē bē'nē recibir bendición shtë Dios”. ⁶Si talē quēreldē nguiu ndē nangunē recibir bendición shtēnēl, cuezēnū bendición con lē'ël; perē si talē guēquē guiá'all bendición ni, guēabrá guēa'nē bendición parē lē'ël stubi. ⁷Gulē tsagla'guē cuezē tē mizmē hiu'u ni catē bē'nē mēnē recibir lē'ël. Gulē gau narne'e rall gau tē. Gulē bii' lo quē narne'e rall purquē zni na el quē narunē dchi'ni; nápēll derechē gaull lu mellē shtë lamē shtëhi'. Adē rnítidi'i tē tiempē zia'a tē zihani lidchi mēnē. ⁸Iurē guēdchini tē lu guē'dchi catē runē ra mēnē

recibir lè'è tè, gulè gau lo què narne'e rall gau tè. ⁹ Gulè bènèac ra nanapè galguidzè. Gulè guni'i lu mènè shtë guè'dchi: "Hia bèga'a iurè, guèlladchi zuga'a Dios parè guè'nibè'a mè lè'è tè". ¹⁰ Perè si talè guèdchini tè lu guè'dchi catè adè rúnèdi'i mènè recibir lè'è tè, gulè tsa grè nezè shtë guè'dchi. ¹¹ Gulè guni'i: "Gushèguiu'u naquè guèa' na'a, guèdchibè na'a ziquè sèni cuntrè lè'è tè, tè gac bè'a tè bédchini na'a nu guni'i na'a lu tè bèga'a iurè; guèlladchi zuga'a Dios parè guè'nibè'a mè lè'è tè". ¹² Rnia'a lu tè iurè ze'dè guèdchini juici shtë Dios, ra mènè shtë guè'dchi nadè rzu'bè diáguèdi'i shti'dzè Dios, gunè Dios cashtigu lè'è rall más què mènè shtë ciudá Sodoma.

Prubi ra mènè narialdí'i ldu'i
(Mt. 11.20-24)

¹³ Prubi de lè'è tè mènè shtë guè'dchi Corazín nu Betsaida, purquè adè gualdídi'i ldu'u tè na. Si talè nihuna milagrè lu mènè shtë guè'dchi Tiro nu Sidón cumè bèna entrè lè'è tè, niabré ldu'u rall con Dios. Niasubè rall lu dè nu niacu rall lari nagasè ziquè sèni de què bè'nè nadzè'è rall mudè nanabani rall. ¹⁴ Por ni, iurè guèshe'ldè Dios juici guèc ra mènè shtë guè'dchiliu, ra mènè shtë Tiro nu Sidón gunè rall sufrir menos què lè'è tè. ¹⁵ Nu rnia'a lu tè mènè shtë Capernaum, llua'a tè na tè mènè nabè'nè lda'i Dios guèc tè perè guètia'a Dios lè'è tè lu cashtigu shtë gui'i.

¹⁶ Guni'i mè lu setenta shmènè mè:

—El què narzu'bè diaguè shti'dzè tè, también rzu'bè diaguèll shti'dza. El què narquè guia'a lè'è tè, rquè guiá'all na. Nu mizmè timpè rquè guiá'all el què nabèshe'ldè na.

Bèabré ra setenta shmènè mè

¹⁷ Gua ra setenta shmènè Jesús. Rquitè ldu'u rai'. Guni'i rai' lu Jesús:

—Dadè, guni'i na'a lèl parè guègú na'a mèdzabè la'ni ldu'u mènè nu rzu'bè diaguè ra mèdzabè shti'dzè na'a.

¹⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—Vencidè na Satanás. Gunahia lu Satanás iurè bèquèldí Dios lè'èll; guláguèll ziquè tubi ray shtë nguzi'u. Guláguèll dizdè gube'e catè quèbezè Dios hashtë guetè. ¹⁹ Guná, bènehia pudèrè parè guèlú tè guèc ra serpièntè nu nillè. Napè tè pudèrè gunè tè gan lu Satanás. Adè pè gáquèdi'i tè. ²⁰ Perè guná, adè rquitèdi'i ldu'u tè purquè rzu'bè diaguè mèdzabè shti'dzè tè sino què gulè bèquitè ldu'u tè purquè nasalvar tè. Lè tè naescritè lu gube'e.

Bèquitè ldu'u Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ La'ni mizmè iurè Jesús bèquitè ldu'i' por pudèrè shtë Espíritu Santo. Guni'i mè lu Dios:

—Shtada, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu guè'dchiliu. Quèhuna alabar lè'èl. Bèluá'al shti'dzèl lu mènè humildè, rac bè'a rall. Perè nacahi shti'dzèl bè'nèl parè ra mènè narni'i na rall mè ru'bè, nu parè ra mènè narianaldè tèchi llgabè nguui. Zni bè'nèl, Dadè, purquè zni rac shtú'ul gac.

²² Guni'i mè lu ra mènè:

—Shtada bène'e grè ra cusè guiahia. Ni tubi chu runguè bè'a chu nahia de verdá, sulamèntè Shtada runguè bè'ai'. Ni tubi chu runguè bè'a chu na Shtada de verdá, sulamèntè na runguè bé'ahia chu náhi'. Nahia shini mè, nu runguè bè'a mieti Shtada sulamèntè si rac shtua'a guèluá'ahia nguui ni Shtada.

²³ Iurní guni'i mè lu lè'èsè ra shini gusè'dè mè:

—Nalë bë'në ldai' Dios lë'ë mënë nariasë lo quë nariasë të. ²⁴ Zihani mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu rëy naguquërelde guahietë, guc shtu'u rai' guená rai' lo quë narná të, perë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' guini rai' lo quë narini të perë bínidi'i rai' di'dzë ni.

Comparaciuni shtë tubi samaritano nabë'në bien

²⁵ Tubi narlua'a lëy shtë Moisés bédchínill lu Jesús parë guëtë'dëll tubi prëbë lë'ë më. Guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pë rní'il lla guna parë gac salvara?

²⁶ Jesús bëquebi:

—¿Pë rni'i lëy shtë Dios? ¿Lla rni'il quëgni'i lëy?

²⁷ Guni'i nguui iurni:

—Naná escritë: “Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldú'ul. Gulë guc shtu'u Dios con guëdubi almë shtë të, nu con guëdubi fuersë shtë të. Gulë guc shtu'u Dios con guëdubi shgabë të.” Nu rni'i lëy shtë Dios: “Gulë guc shtu'u grë sa'l ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”.

²⁸ Jesús guni'i lull:

—Bien rní'il. Si talë gúnël cumplir lo quë naná escritë, guëbánil parë simprë.

²⁹ Perë lë'ë nguui rac shtu'u guëni'i mënë bien de lë'ëll. Guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Chu na sahia?

³⁰ Jesús bëquebi con comparaciuni rë':

—Tubi nguui bërú'ull Jerusalén parë zia'all guë'dchi Jericó. Terciuni bërú'u nguba'në lu nezë. Gulaa'në rall grë nanuá'all hashtë nu shábëll. Bëdë'ë nguba'në galnë lë'ëll, iurni bësëa'në rall lë'ëll hia mërë niátill. ³¹ Guzac tubi bëshuzi bédchini catë naga'a nguui ni. Iurë guná bëshuzi lu nguui, gudëdë bëshuzi stubi nezë. ³² Nu tubi më levita narunë compaňi lë'ë bëshuzi la'ni iádu'u, bédchínill; gunall lu nguui naga'a nezë. Lë'ë quë lë'ë stubi nezë gudëdëll. ³³ Perë tubi nguui shtë guë'dchi Samaria zia'a mizmë nezë ni. Gunall lu nguui naga'a. Bëga'a ldú'ull lë'ë nguui. ³⁴ Iurni guabí'guëll lu nguui, nu bë'nëll rumëdi lu ridë. Bëtiá'all sëiti con vini nu bëshí'ill tubi lari lu ridë. Bédchí'bëll nguui ni tēchi ma nanuá'all. Guanull lë'ë nguui catë rëa'në nguui pusadë. Ndë bë'nëll compaňi naná ridë. ³⁵ Stubi dzë nabregue'lë, iurë lë'ë samaritano guzia'a, gulull chupë dumí bédchichi. Bëdë'ëll cua'a nashtënë pusadë. Nu guní'ill: “Gupë nguui rë'. Si talë gúnël gashhtë más, na guëguilla iurë guëabrá.”

³⁶ Guni'i Jesús lu narlua'a lëy:

—Guni'i lua, de tsunë nguui naganá lu nguui naguc ridë por ra nguba'në, ¿chu guc shtu'u lë'ë sáhi'?

³⁷ Guni'i mësë shtë lëy:

—El quë nabëga'a ldu'u naná ridë.

Iurni guni'i më lull:

—Zni lë'ël, guaguë'në ziquë bë'në më samaritano.

Gua Jesús lidchi Marta nu María

³⁸ Guagla'guë zia'a Jesús nezë con ra mënë. Bédchini më tubi guë'dchi catë quërelde Marta nu bédëll María. Bë'në rai' recibir lë'ë Jesús lidchi rai'.

³⁹ María guzubë guëa' Dadë Jesús parë guëquë diágui' shti'dzë më. ⁴⁰ Marta rquëdi'ni ldú'ull tantë dchi'ni nanú la'ni hiu'u. Guabi'guë Marta lu Jesús, nu guni'i':

—Dadë, çpëzielú béd'èl permisi guzubë belda guëa'l? guëquë diáguëll shtí'dzël, nu tubsia quëhuna dchi'ni. Guni'i lull gúnëll compa'ni na.

⁴¹ Guni'i Jesús lu Marta:

—Marta, Marta, nalë rquëdi'ni ldú'ul por dchi'ni nananú; adë rbedchídi'i ldú'ul. ⁴² Tubsë cusë rqui'ni. María gudili lo mejurë. Adë chu guëdchisú lo quë nanápi'.

11

Jesús bëluá'ai' lla guëna'bë mënë lu Dios
(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Guzac Jesús biadi'dzënúhi' Dios. Iurë gualú, tubi shini gusë'dë më guni'i lu Jesús:

—Dadë bëlua'a lë'ë na'a tubi oraciuni ziquë Juan Bautista bëluá'ai' mënë shtëhi' lla guëna'bë rai' lu Dios.

² Jesús guni'i:

—Iurë ruadi'dzënú të Dios, gulë guni'i:

Nal Shtadë na'a; rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall alabar lë'ël.

Rac shtu'u na'a guënbë'al grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall lo quë narac shtú'ul igual ziquë ra ianglë lu gube'e rzu'bë diaguë rai' shtí'dzël.

³ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

⁴ Bë'në perdunë duldë shtë na'a purquë runë na'a perdunë el quë narunë mal cuntrë lë'ë na'a.

Adë rdë'ëdi'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë na'a të ldaguë na'a lu duldë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Si talë nápël tubi amigu, nu tsal lídchill guërudë gue'lë. Guëni'il lúhi': “Amigu, bë'në prështë tsunë guëtështildi ⁶ purquë tubi amigu bédchini zitu. Nápëdia'a pë gaul.” ⁷ Perë amigu shtënëll guëquébill dizdë la'ni hiu'u zndë'ë: “Adë rsiú'bëdi'il na; në'au puertë rua' lidcha. Grë na'a naga'si na'a. Nídi'i mudë guënehia narac shtú'ul.” ⁸ Rnia'a lu të, mënë ni na amigu shtënëll perë aunquë adë nédi'ill guënë'ell lo quë narquí'nil purquë nal tubi amigu, perë si talë tsagla'guë guëna'bëru'ul, lë'ëll tsashtëll; guënë'ell lo quë narquí'nil. ⁹ Rnia'a lu të, gulë bë'në zni. Gulë guagla'guë guëna'bë të lo quë narac shtú'ul, iurni guëne'e më ca'a të. Gulë tsagla'guë quili të, të guëdzëlë të. Gulë bësëdchi rua' puertë hashtë guëlla'lë puertë. ¹⁰ Grë mënë narna'bë lu Dios, gúnëll recibirin. Grë mënë narguili, guëdzelin. Grë mënë narsëdchi rua' puertë, guënell lla rlla'lë puertë parë lë'ëll.

¹¹ Lë'ë të naná shtadë lliguë'në, si talë shínil guëna'bëll belë mbeldë gaul, çpë zëdë'ël tubi mbe'ldë cá'all? Aquëdi'i. ¹² Si talë guëna'bëll tubi dchitë gaul, çpë zëdë'ël tubi nillë? ¹³ Si talë lë'ë të naná mënë mal, perë rac të guëdë'ë të cusë za'quë ca'a ra shini të, mucho más guëne'e Shtadë të naquëbezë gube'e lë'ë Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të si talë tsagla'guë rná'bël lu më.

Guni'i mënë Jesús napë mëdzabë la'ni ldú'i'
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ Guzac tubi dzë Jesús cagúhi' tubi mëdzabë gu'pë nananú la'ni tubi nguui. Ruadi'dzëdi'ill. Perë iurni bëru'u mëdzabë, bien ruadi'dzë nguui. Ra mënë bédëguë'ë ldu'u rall. ¹⁵ Perë bëldá rall guni'i:

—Rgu Jesús mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

16 Sëbëldá mënë bëtë'dë rall prëbë lë'ë më, nihunë më lo quë naná'di'í voluntá shtë Dios. Guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall, ziquë tubi sëñi de quë na më shini Dios. 17 Guc bë'a më llgabë naquëhunë rall. Guni'i më:

—Si talë guërudë shmënë gobiernë rdildi cuntrë mizmë gobiernë, tsalú gobiernë. Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini tiempë tsalú famili ni. 18 Nu Satanás si talë Satanás nadivididë mizmë lë'ëll, tsalú pudërë shtë'nëll. Cagnia'a ndë'ë purquë rni'i tē rghuia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú. 19 Si talë rghuia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë entrë lë'ë tē nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Lë'ë nargú mëdzabë entrë lë'ë tē, guëni'i rall lu tē chu bëne'e pudërë guahia parë rghuia mëdzabë, nu guëni'i rall runë tē mal llgabë. 20 Perë si talë con pudërë shtë Dios, rghuia mëdzabë la'ni ldu'u mënë, hia bëga'a iurë, guëlladchi zuga'a Dios parë guëni'bë'ai' lë'ë tē.

21 'Si talë tubi nguiu putëntë quëhápëll bien lídchill con gui'bë narguini mënë, pues grë nanapë nguiu ni nasegurë. 22 Perë si talë guëdchini stubi nguiu más fuertë nu gúnëll gan lu primërë nguiu, iurní guëgull grë nanapë primërë nguiu nu rtë'tsëllin entrë ra shmënëll. Ra gui'bë naná rialdi ldu'u primërë nguiu, hia na rahin guia'a stubi nguiu.

23 'El quë nané'di'í guëni'i favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëá'di'i mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

Tubi mëdzabë nabëabré catë bëru'ull
(Mt. 12.43-45)

24 Guagla'guë guni'i Jesús:

—Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguiu, riazëll catë nídi'i nisë. Rguíllil catë cuézëll perë adë rdzélëdi'ill lugar. Iurní rni'ill: “Guëabría ldu'u mënë catë bërua'a”. 25 Bëdchini mëdzabë. Bëdzélëll ziquë tubi hiu'u bien arregladë nu limpi. 26 Iurní tsalli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ëll; riutë rall la'ni ldu'u nguiu ni. Bëa'në nguiu ni con gadchi mëdzabë, lëdë túbsëdi'i mëdzabë. Más mal bëa'në nguiu ni.

Ra narquitë ldu'u de verdá

27 Iurë cagni'i më ra di'dzë rë', tubi na'a nazú entrë ra mënë zihani guni'ill fuertë lu më:

—Dichusë na gullanë lë'ëll, nu bëgá'dchill lë'ëll.

28 Jesús guni'i:

—Más bien na el quë narquë diaguë di'dzë shtë Dios nu rzu'bë diaguëll shtë'dzi'.

Ra mënë mal guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29 Zihani mënë bëdchini; bëdëá rall lu Jesús. Guni'i më lu rall:

—Nalë mal na mënë tiempë ne'. Cagna'bë rall tubi sëñi shtë Dios. Cagna'bë rall guna tubi milagrë. Ni tubi cusë ru'bë guená rall, sulamëntë tubi cusë ziquë naguzac tiempë shtë Jonás guená rall. 30 Ziquë guc Jonás tubi sëñi parë ra mënë shtë Nínive de quë gac cumplir shti'dzë Dios, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gáqui' sëñi parë ra mënë nanabani ne'. 31 Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani iurne', na rall culpablë purquë na'a ni bidë guená lë'ë Salomón parë guëquë diaguëll shti'dzë Salomón. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Salomón. 32 Nu zac ra mënë naguquërelde guë'dchi Nínive, tsasuldí rall lu juici con ra mënë naquërelde ne'; nu guëni'i ra mënë shtë Nínive, ra

mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabrí ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Jonás.

Lintërnë parë almë shtë të
(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni tubi mënë rsëu'ldëdi'ill llni la'ni lintërnë nu despuësë tsagcá'chill lintërnë lugar naga'chi. Adë guëtá'udi'ill lintërnë con tubi tËpë. Perë guëzu'bëllin guia'a parë el quë natsutë la'ni hiu'u guëzianí. ³⁴ Slul na ziquë tubi lintërnë. Si talë naza'quë slul, nápël llni guëdubi la'ni ldu'ul. Perë si talë rac llu'u nacahi slul, nápëdi'i tË llni. ³⁵ Gulë bë'në llgabë bien si talë llni nanapë të adë nahin nacahi. ³⁶ Iurë nanú llni guëdubi la'ni ldu'u të, ni tubi partë nacahi; na ziquë tubi lintërnë narzianí lu nacahi.

Jesús guni'i guëc ra fariseo nu mësë shtë lëy
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Nianá caglua'a Jesús ra mënë, tubi fariseo bë'në invitar gau më lidchi fariseo. Gua më lidchi fariseo nu guzubë më lu mellë. ³⁸ Guná fariseo zubë më lu mellë perë adë gudíbidi'i më guia'a më ziquë na custumbrë religiusë. Guasë ldu'u fariseo. ³⁹ Iurní guni'i Dadë Jesús lu fariseo:

—Lë'ël con los de más fariseo na të ziquë trashtë narí'etidi'i. Rguibi të bien ladi ra trashtë ziquë custumbrë religiusë, perë la'ni ldu'u të nanú zihani maldá. Rzebi ldu'u të pë shtë mënë. ⁴⁰ Tuntë na të. Dios bëntsa'lu lë'ë nguui nezë fuërë nu nezë la'ni. ⁴¹ Gulë bëdë'ë nanapë të ca'a mënë. Gulë gac të mënë za'quë, iurní grë cusë na limpi parë lë'ël.

⁴² 'Prubi de lë'ë të fariseo; caguilli të lo quë narunë tucarë ca'a Dios hashtë ra plantë namás mitu'në, perë ra cusë ru'bë adë rúnëdi'i të cumplir. Rúnëdi'i të tratë bien con sa' të. Nu rac shtu'udi'i të Dios. Runë tucarë gunë të cumplir cusë rë' nu los de más mandamientë shtë Dios.

⁴³ 'Prubi de lë'ë të fariseo. Nalë rac shtu'u të guëzubë të primërë asientë la'ni íadu'u. Rquitë ldu'u të iurë mënë runë rall saludar lë'ë të con zihani rëspëti catë rdëá mënë.

⁴⁴ 'Prubi de lë'ë të. Na të ziquë ra ba'a naga'chi catë bëga'chi tégulë. Ra mënë rdëdë rall guëc ra ba'a perë rdë'ëdi'i rall cuendë blac fier na lugar ni.

⁴⁵ Iurní tubi mësë narlua'a lëy guni'ill lu më:

—Mësë, nu zac cagní'íl guëc na'a por di'dzë rë'.

⁴⁶ Jesús guni'i:

—Tambiën prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë quëhunë të obligar ra mënë gunë rall zihani custumbrë. Nahin ziquë tubi carguë në'ë, perë lë'ë të adë rldísidi'i tËhin ni siquierë con tubi shcuënë të.

⁴⁷ 'Prubi de lë'ë të. Rza'a të capillë shtë ra profetë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Shtadë guëlü të gudini rall ra profetë ni. ⁴⁸ Na të testigu gudini ra shtadë guëlü të lë'ë ra profetë, nu na të de acuerdë con lo quë nabë'në rall purquë rza'a të capillë shtë ra profetë. ⁴⁹ Por ni la'ni librë nanua'a sabiduría shtë Dios rni'i: "Guëshe'lda profetë nu poshtë lu ra mënë perë quini mënë bëldá ra nabëshe'lda, gati rai'. Sëbëldá rai' guëzac zi mënë." ⁵⁰ Perë rnia'a lu të, gunë Dios juzguë ra mënë tiempë ne' por grë maldá nabë'në ra mënë cuntrë ra profetë dizdë bëcue'shtë më guë'dchiliu. ⁵¹ Ra mënë nanabani ne' na rall culpablë por galguti shtë Abel nu por galguti shtë grë më za'quë, hashtë

galguti shtë Zacarías, el quë nagudini mënë entrë iádu'u nu bëcu'guë. Gunë më juzguë lë'ë të por grë ra cusë rë'.

⁵² Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë napë të liahi parë gac bë'a lla gac salvar mënë perë adë nëdi'i tsutë të shnezë Dios nu adë nëdi'i të tsutë mënë shnezë më; gac rall shmënë më.

⁵³ Nianá cagni'i më ra cusë rë', ra mësë shtë lëy nu ra fariseo bëldënu rall Jesús. Bëdchi'bë rall zihani di'dzë guëc më. Gudildi di'dzë rall të guëni'i më cusë mal. ⁵⁴ Bëtë'dë rall prëbë lë'ë më parë ldagué më lu trampë shtë rall. Mudë ni gudili rall parë gunë rall acusar lë'ë më lu gobiernë rumanë.

12

Gulë gupë cuidadë ra mënë falsë

¹ Tiempë ni bëdëa zihani mili mënë hashtë rte'e sa' rall. Jesús guzublú guni'i më lu ra shini gusë'dë më, primërë lu rai':

—Gulë gupë cuidadë enseñansë shtë ra fariseo. Na rall falsë. Enseñansë shtë rall rrë'tsë ziquë levadurë la'ni nacubë. ² Lo quë nanú la'ni ldu'u mënë guëru'u lu llni. Grë cusë naga'chi napë quë gac bë'a mënë. ³ Grë lo quë narni'i të lu nacahi, guini mënë lu llni. Lo quë narni'i të naga'chi nu lo quë naruadi'dzë të la'ni hiu'u catë në'au, gac bë'a mënë. Guëabri guadi'dzë mënë fuertë shti'dzë të lu ra mënë.

*Guni'i Jesús: “Adë rdzëbëdi'i të lu mënë”
(Mt. 10.28-31)*

⁴ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Na të amigu shtëna. Rnia'a lu të adë rdzëbëdi'i të mënë narguini cuerpë perë nãpëdi'i rall pudërë gunë rall más cusë cuntrë lë'ë të. ⁵ Perë na guënia'a lu të chu guëdzëbë të lúhi'. Náhi' el quë despuësë quini' lë'ël, nápi' pudërë parë guëshé'ldi' lë'ël gabildi. Rnia'a lu të stubi, gulë bëdzëbë lë'i'.

⁶ Rdu ga'i ma'ni por chupë dumí bi'chi. Perë Dios rëagná ldu'i' lë'ë ra ma. ⁷ Nu napë më cuendë bëldá guitsë guëc të zubë cadë de lë'ë të. Adë rdzëbëdi'i të lo quë quëhunë mënë cuntrë lë'ë të; más lasac të quë zihani ma'ni.

*El quë narni'i lu ra mënë nall shmënë Jesús
(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ Rnia'a lu të, si talë rni'i të lu ra mënë na të shmëna, guënia'a lu ra ianglë shtë Dios na të mënë shtëna. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ⁹ Perë si talë guëni'i të lu ra mënë adë nádi'i të shmëna, iurní guënia'a lu ra ianglë nádi'i të mënë shtëna.

¹⁰ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. El quë narni'i didzabë cuntrë na, gac gunë Dios perdunë lë'ëll; perë si rni'il didzabë cuntrë Espíritu Santo, gúnëdi'i më perdunë lë'ël.

¹¹ Iurë gua'a mënë lë'ë të lu ra gobiernë u lu ra juësi u lu ra narunë juzguë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i të llgabë pë guëni'i të lu rall, lla guëquebi të parë guëru'u të, ¹² purquë mizmë iurë ni Espíritu Santo guëluá'ai' lë'ë të pë guëquebi të lu rall.

Comparaciuni shtë nguiu ricu perë natúntëll

¹³ Iurní tubi mënë nabëru'u ladi mënë zihani, guní'ill lu Jesús:

—Mësë, bënë favurë; guni'i lu bëcha guëné'ell herenci narunë tuçarë cahia.

¹⁴ Perë Jesús guni'i lull:

—Rúnedi'i tucara nihuna juzguë entrë lë'ë të. Ni tubi të bë'nëdi'i nombrar na parë qui'dza herenci shtënë të.

¹⁵ Guagla'guë guni'i më lu ra mënë:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të parë adë rzébidi'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu. Galërquitë ldu'u nguuiu ze'dë de Dios, lédëdi'i por cusë zihani nanapë nguuiu lu guë'dchiliu.

¹⁶ Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguuiu ricu. Shguiú'ull bédë'ë tubi bënë ganza'quë. ¹⁷ Bë'nëll llgabë: “Lla guna con tantë llubë. Nídi'i lugar parë cuetsá'uhin.” ¹⁸ Guní'ill: “Guëchilia hiu'u catë cuetsa'u llubë. Guézá'ahia stubi más naru'bë, cuetsa'u llubë la'ni con grë cusë nanapa. ¹⁹ Mizmë na runa llgabë, nanú sufsientë por zihani izë. Gúnëdia'a dchi'ni lachi; más bien guëbeza lidcha. Gáuha; gua' vini. Guëquitë ldua'a.” ²⁰ Nianá quëhúnëll llgabë, guni'i Dios lull: “Tuntë nal. Gue'lë ne' gátíl. Ra cusë nabëtéal, ¿chu gac nashtënë rahin?” ²¹ Zni na grë ra nguuiu nartëá zihani cusë parë mizmë lë'ëll perë nápëdi'ill cusë nalasac lu Dios.

Quëhapë Dios shíni'

(Mt. 6.25-34)

²² Tambiën guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Rnia'a lu të, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të parë guëbani të, ni por shabë të nagacu të. ²³ Vidë shtë të na más lasac quë nagáu të. Cuerpë shtë të más lasac quë shabë të. ²⁴ Gulë guná, ziquë ra ma riegü adë rcabnídi'i ma llubë. Adë riagllí'idi'i ma cusechë lachi cuetsa'u mahin la'ni hiu'u. Perë Dios rgaúhi' ra ma. Lë'ë të lasac të más quë ra ma'ñi. ²⁵ ¿Chu de lë'ë të por tantë rúnëll llgabë guëbáníl tubi dzë más? ²⁶ Si talë gáquëdi'i gunë të ra cusë mitu'në, ¿pëzielú runë të llgabë por ra cusë ziquë nagáu të u nagacu të?

²⁷ Gulë guná, lla riaru'bë ra guë'ë. Adë rúnëdi'i rahin dchi'ni. Adë rtí'bidí'i rahin, perë rëy Salomón con guëdubi galëlujë shtëhi', bë'nëdi'i' gan niácuih' ziquë ra guë'ë lachi. ²⁸ Gulë guná, lë'ë të narialdí ldu'i du'pë, chulë rlua'a guë'ë lachi nedzë, quëhunë Dios; perë gli guëbidchi guë'ë nu tsahin lu gui'i. Mucho más guëne'e më narqui'ni të. ²⁹ Adë rianaldédi'i të tēchi ra cusë pë gau të, pë gu të; adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por ra cusë rë'. ³⁰ Ra mënë nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios, rianaldë rall tēchi ra cusë shtë guë'dchiliu, perë lë'ë të napë të Shtadë të. Runë më cuendë grë nicidá nanapë të. ³¹ Primëre gulë guanaldë tēchi narac shtu'u Dios. Na më rëy. Iurní guëne'e më grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

Gulë bëcuetsa'u tesurë la'ni gube'e

(Mt. 6.19-21)

³² Na të du'pë mënë narianaldë tēcha ziquë ra lli'li narianaldë tēchi vëquërë. Adë rdzëbëdi'i të purquë Shtadë të gudili lë'ë të, të guë nibë'a të catë na më rëy. ³³ Gulë bëtuu' nanapë të ca'a mënë dumí, el quë nabë'nápëdi'i. Gulë gapë të panitë nadë rú'shidi'i con dumí nadë rialúdi'i; quiere decir, tesurë lu gube'e. Ndë ni tubi nguba'në riutëdi'i. Nídi'i ma naráu panitë parë tsaluhin. ³⁴ Catë nacuetsa'u tesurë shtënëll, ndë rac shtú'ul guëbáníl.

Gulë gac të preparadë

³⁵ Gulë gac listë nu preparadë guëdubi tiempë, ziquë nguuiu nalli'i lá'ni' parë dchi'ni, ziquë mënë nanua'a lintërnë naquë lli'ni. ³⁶ Gulë gac ziquë ra muzë naquëbezë lamë shtë rall. Gua lamë lidchi sa'a. Ra muzë naná listë parë guësha'lë rall puertë lueguë, iurë rsédchi lamë rua' puertë; ³⁷ rquitë

ldu'u ra muzë si nabani rall iurë lë'ë lamë guëdchini, purquë rnia'a lu të de verdá, guëru'u shumbrelë lamë nu guëni'i lamë lu ra muzë: "Gulë guzubë lu mellë". Iurní lë'ë lamë gúnëll sirvë lu rall, gau rall. ³⁸ Si talë guëdchini lamë guërudë gue'lë; si talë guëdchini lamë ze'dë grëgue'lë nu guëdzëlë lamë lë'ë ra muzë quëbezë rall, hia nabani rall; rquitë ldu'u ra muzë iurní. ³⁹ Nanë të bien si talë niac bè'ra nashtënë tubi hiiu'u pë iurë guëdchini nguba'në lídchi', zúga'a nguiu ni listë. Nédi'll tsutë nguba'në lídchill. ⁴⁰ Nu zac lë'ë të napë quë gac të listë purquë adë nápëdi'i të cuendë ca iurë guëdchinia stubi. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia iurë rni'i të runë faltë parë guëdchinia.

Muzë nabënë nu muzë mal

(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Iurní guna'bë di'dzë Pedro lu më:

—¿Pë guní'il comparaciuni rë' lu grë mënë u guní'ilin sulë parë lë'ë na'a?

⁴² Guni'i më:

—¿Chu na muzë za'quë nu nasini guëquëll? Nall ziquë tubi mënë encar-gadë con lidchi shlámëll. Rnibë'a shlámëll guënull grë dchi'ni, nu guëdë'ëll nagáu ra muzë iurë rga'a iurë rau rall. ⁴³ Nalë rquitë ldu'u encargadë ni si talë quëhúnëll bien iurë guëdchini lamë shtënëll. ⁴⁴ Guldía rnia'a lu të, lë'ë lamë gúnëll nombrar lë'ë nguiu ni, guëni'bë'all grë nanapë lamë. ⁴⁵ Perë si talë lë'ë nguiu rni'ill la'ni ldu'ull, adë guëdchínidi'i lamë lueguë, nu guëzublú nguiu ni sac zill ra muzë nu ra criadë con galnë, perë lë'ëll raul, ruu'll, rzuu'dchill. ⁴⁶ Guëdchini lamë shtënëll mërë iurë adë quëbézëdi'ill lë'ë lamë. Guëabrá lamë de repëntë iurë adë quëhúnëdi'i nguiu ni bien. Lë'ë lamë gúnëll cashtigu lë'ëll nu guëni'bë'a lamë gátill nu tsall lugar catë nanú ra nadë rialdídi'i ldu'i Dios.

⁴⁷ Lë'ë muzë naguc bè'a pë rac shtu'u lamë gúnëll perë adë bè'nëdi'ill cumplir, adë bè'nëdi'ill preparar, guëdë'ë lamë zihani galnë guëc muzë ni.

⁴⁸ Perë lë'ë muzë nadë gac bé'adi'i pë rac shtu'u lamë gúnëll, nu bè'në muzë lo quë narunë tucarë cashtigu, guëdë'ë lamë du'psë galnë guëc muzë ni. Si talë bédë'ë Dios zihani llni guëc nguiu, nall responsablë lu më gúnëll bien con ra cusë ni. Lë'ë nguiu nabënë recipir pë shtë mënë, nall responsablë nu mënë guëna'bë rall más de nguiu ni.

Por shti'dzë më nanú divisioni

(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ Be'dë guëdchinia parë gac cashtigu mënë shtë guë'dchiliu lu gui'i. Nalë rac shtua'a de quë subluhin. ⁵⁰ Napë quë guëtiá'ahia lu galërzac zi, ziquë rtia'a mënë nguiu la'ni nisë parë chubë nisë nguiu. Nahia ziquë mënë narullë hashtë tsalú gac cumplirin. ⁵¹ ¿Gu llua'a të be'dë guëdchinia parë cuedchí ldu'u mënë con sa' rall? Aquëdi'i. Lëdë znídi'i. Be'dë guëdchinia parë gac divididë ra mënë. ⁵² Dizdë iurne' gac divididë famili; tsunë mënë guëru'u rall favurë de na. Mizmë famili guëru'u chupë mënë cuntrë de na. ⁵³ Shtadë llguë'në rldënú rall cuntrë shíni'. Llgüë'në na cuntrë shtadë llguë'në. Shní'a na cuntrë shtsá'pi'. Shtsa'pë na cuntrë shní'ai'. Suëgrë rldënú llí'lliill. Ll'i'lli na cuntrë suëgrëll.

Gulë gac bè'a sēni shtë tiempë ne'

(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Nu zac guni'i Jesús lu ra mënë zihani:

—Iurë rna të shcahi nagasë nezë guetë, rni'i të: "Hia mërë guëdchini guiu". Lueguë rlaguë guiu. ⁵⁵ Si ze'dë mbë nezë sur, rni'i të: "Ze'dë galna'i". Nu

lueguè rac na'i. ⁵⁶ Na të falsë, nanë të sëñi nananú lu gué'dchiliu nu ra sëñi nananú gube'e. ¿Pëzielú rac bë'adi'i të pë runë cuntienë lo quë naquëhac iurne'?

Bë'në rëglë asuntë con contrari shtënël
(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ Gulë bë'në llgabë cadë tubi të lo quë naza'quë lu Dios. ⁵⁸ Por ejemplë, si talë tubi mënë runë demandë lë'ël lu gubernë, antsë guëdchínil lu autoridá, bë'në rëglë con contrari shtënël parë guëa'në en paz. Si adë rúnëdi'il zni, lë'tr contrari shtënël gúnëll demandë lë'ël lu juësi. Lë'ë juësi gúnëll intriegu lë'ël lu sultadë. Lë'ë sultadë tsagsa'në rall lë'ël lachigui'bë. ⁵⁹ Guldía, adë guërú'udi'il hashtë quíllil grë centavë nanazë'bil.

13

Rqui'ni guëabrí ldu'u të lu Dios

¹ Nianá biadi'dzë Jesús di'dzë rë', bëru'u bëldá nguui naguni'i lu Jesús mal nabë'në Pilato, purquë Pilato gudini bëldá mënë shtë Galilea la'ni iádu'u ru'bë. Rënë shtë ra nguui ní guc mescladë con rënë shtë ma nabë'në ra më israelitë ofrecerë ziquë ofrendë lu Dios. ² Jesús guni'i lu rall:

—¿Pë llgabë quëhunë të ne'? Ra mënë nabë'në sufrir zni, adë nápëdi'i rall más duldë quë los de más sa' rall. ³ Rnia'a lu të, si talë adë guëabrí ldu'u të con Dios, zac guënití të catë nídi'i fin. ⁴ ¿Pë llua'a të ra che'ñi bi tsunë nguui naguti iurë gulaguë tubi hiu'u guia'a guëc rall, na rai' más më duldë quë grë ra mënë naquërelde Jerusalén dzë ní? Guti rai', bë'në lu' shtë Siloé. ⁵ Rnia'a lu të, lédë znídi'i. Si talë adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të lu Dios, zac lë'të të guënití të catë nídi'i fin.

Comparaciuni shtë hiaguë nanápëdi'i nashi

⁶ Iurní guni'i më comparaciuni rë':

—Tubi nguui bëcabní tubi hiaguë higu entrë ra hiaguë uvë. Gudëdë izë. Guaglli'i nguui nashi shtë hiaguë higu perë pë bëdzélëdi'ill. ⁷ Iurní guni'ill lu naquëhapë ra plantë: “Guná, tsunë izë be'dë guëllihia nashi shtë hiaguë higu perë ní tubi nashi bëdzélëdia'a. Bëchuguë hiaguë ní. ¿Pëzielú quëhunë hiaguë cupar lugar lu shlatë?” ⁸ Perë nguui naquëhapë ra plantë guni'i: “Dadë, bësëa'në hiaguë ní stubi izë. Tsagldë'a guiu'u nu guëtiá'ahia bonë guëa' hiaguë parë guëne'e hiaguë nashi. ⁹ Guëbéza'a stubi izë, si talë adë guëné'edi'in nashi, gunibë'a, guëchúgahin iurní.”

Jesús bënëac tubi na'a nabëlecu tēchi'

¹⁰ Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, Jesús caglua'a ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë. ¹¹ Ndë nanú tubi na'a narac llu'u che'ñi bi tsunë izë. Bëlecu tēchi', bë'në mëdzabë mal. Adë bë'në na'a gan guzuldill. ¹² Iurë guná Jesús lu na'a ní, guna'bë më lë'ëll nu guni'i më:

—Lë'ël, hia bëáquël; nal librë galguidzë shtënël.

¹³ Bëdchi'bë më guia'a më guëc na'a. Guasuldill. Guzublú guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. ¹⁴ Perë lë'ë jëfë shtë iádu'u bëldënull Jesús purquë bënëac më lë'ë na'a dzë narzi'i ldu'u mënë. Guni'i jëfë lu ra mënë:

—Shu'pë dzë nanú gunë mënë dchi'ni. Guëdchini ra mënë narac llu'u entrë la'ni llmalë, lédëdi'i dzë descansë guëac rall.

¹⁵ Iurní guni'i Dadë Jesús lull:

—Na të mënë falsë. Cadë tubi të nanapë burrë u tubi ngunë, rsha'quë të ma nu ria'anú të ma, gu ma nisë. Grë ra dzë quëhunë të zni. ¹⁶ Guná lu na'a rë', nall llëbni Abraham. Che'ñi bi tsunë izë rac llú'u'll; quëdull por pudërë shtë Satanás. ¿Pë rni'il; guëshaca lë'ëll lu galguidzë rë' dzë narzi'l Idu'u mënë?

¹⁷ Iurë guni'i Jesús di'dzë rë', grë ra mënë narunë cuntrë lë'ë më, rtu lu rall. Los de más mënë bëquitë Idu'u rall iurë guná rall cusë ru'bë nabë'në Jesús.

Comparaciuni shtë bë'dchi bi'chi
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Lla guërë'tsë di'dzë de quë guëlladchi na Dios parë guëribé'ai' mieti? ¿Pë guënia'a lu të, të gac bë'a të? ¹⁹ Manërë narnibë'a Dios mënë, na ziquë tubi bë'dchi bi'chi. Gudishi nguiu bë'dchi ni. Galdani bë'dchi nu guaru'bin hashtë guquin tubi hiaguë ru'bë. Ra ma'ñi bëdchi'bë bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë
(Mt. 13.33)

²⁰ Guagla'guë guni'i Jesús:

—¿Pë comparaciuni guënia'a lu të? të gac bë'a të manërë rñibë'a Dios ziquë Rëy. ²¹ Nahin ziquë levadurë nabëdchi'bë tubi na'a guëc tsunë medidë harinë. Lë'ë levadurë rdë'ëin fuersë grë nacubë.

Tubi puertë nade'e
(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Guagla'guë guzë më nezë parë Jerusalén. Bëlua'a më ra më guë'dchi nu më ranchi catë canzë më. ²³ Guzac tubi mënë guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—Dadë, ¿blac mënë gac salvar, du'psë u zihani mënë?

Guni'i më lull:

²⁴ —Gulë guni'i ldu'u të parë tsutë të puertë nade'e, purquë guëdchini tiempë zihani mënë gac shtu'u tsutë rall puertë ni perë gúnëdi'i rall gan.

²⁵ Gaquin ziquë nashtënë hiu'u. Në'au puertë shtë hiu'u. Lë'ë të zuga'a të fuërë. Rsëdchi të puertë ni nu guëni'i të: “Dadë, bësha'lë puertë, guëdchini na'a”. Perë lë'ë nguiu ni guëni'i lu të: “Adë runguë bë'adia'a chu na të”.

²⁶ Iurní lë'ë të guëzublú guëni'i të: “Gudaunú na'a lë'ël; bii'nú na'a lë'ël. Bëluá'al lë'ë na'a ladi guë'dchi shtë na'a.” ²⁷ Iurní nguiu ni guëquëbill lu të:

“Hia gunia'a lu të, rdë'ëdia'a cuendë chu na të, lë'ë të mënë naquëhunë maldá. Gulë guabsú lua.” ²⁸ Rnia'a lu të lugar ni gu'në të; gau lai' të purquë guëbi'a të lu grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë lu gube'e perë lë'ë të adë tsutëdi'i të. Guëa'në të fuërë. ²⁹ Guëdchini mënë nezë guia'a. Guëdchini mënë nezë guetë. Guëdchini mënë nezë nortë nu nezë sur. Guëzubë rall; gau rall lu gube'e catë rñibë'a Dios. ³⁰ Guná, bëldá mënë nalasáquëdi'i lu guë'dchiliu iurne', lasac rall lu Dios iurní; nu bëldá mënë naná më ru'bë ne', adë gáquëdi'i rall më ru'bë iurní.

Bi'ni Jesús guëc Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

³¹ Mizmë dzë naguni'i Jesús di'dzë rë', bëdchini bëldá fariseo lu Jesús. Guni'i rall lu më:

—Bëru'u de ndë'ë purquë Herodes rac shtu'u quínill lë'ël.

³² Jesús guni'i lu rall:

—Herodes nasini guëquëll parë guësiguëll. Gulë guagni'i lull: “Nedzë nu glli riagla'guë gunëaca ra narac ll'u'u. Guëgúa mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Perë tēchi glli guëzublulia shchi'nia.” ³³ Napë quë tsagla'ga shneza nedzë, glli,

nu tëchi glli purquë nádi'in posiblë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios gáti' stubi guë'dchi; sulamëntë Jerusalén gáti'.

³⁴ Mënë shtë Jerusalén, rnia'a lu të, rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, guti rai'. Bëdë'ë guë'ë të ra narni'i shti'dzë Dios lu të. Zihani vueltë guc shtua'a niatëahia lë'ë të ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë nedi'i të guëdchini të lua. ³⁵ Rnia'a lu të, më Jerusalén, guëa'në të ziquë tubi hii'u dachi. Gúnedi'i Dios compa'ni lë'ë të. Nu adë guë'nádi'i të lua hashtë dzë naguëni'i të: "Benditë na el quë nabëshe'ldë Dadë Dios lu guë'dchiliu. Bë'në l dai' më lë'i'." Zni guëni'i të.

14

Bënëac Jesús tubi nguiu nagadzë gui'i

¹ Guzac tubi dzë descansë, guataunú më lidchi jëfë shtë ra fariseo. Los de más fariseo quëglada'chi rall lë'ë më. ² Guëlladchi më nanú tubi nguiu narac llu'u nagadzë gui'i. ³ Jesús guna'bë di'dzë lu ra fariseo nu lu ra mësë shtë lëy: —¿Pë rni'i të? ¿Gu runë providë lëy shtë Dios gunëáca'a ra narac llu'u dzë narzi'i ldu'u mënë?

⁴ Perë lë'ë rall adë bëquëbidi'i rall. Iurní Jesús bia'a lë'ë nguiu tubi ladë; bënëac më lë'ëll. Guni'i më tsall con bien. ⁵ Lueguë guni'i më lu ra fariseo:

—Grë të si talë guëlaguë tubi ngunë u tubi burrë la'ni guërzú dzë descansë, lueguë tsaldú të ma. Ní tubi të adë guëbézëdi'i hashtë stubi dzë parë guëgú të ma.

⁶ Gúquëdi'i rall nihunë rall contëstë lu Jesús.

Ra invitadë lu sa'a

⁷ Guná Jesús lla na ra mënë invitadë lidchi fariseo, gudili rall mejurë lugar lu mellë iurë gudáu rall. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁸—Iurë runë mënë invitar lë'ëll lu sa'a, adë rzúbëdi'il lugar mejurë purquë si talë nanul lugar za'quë nu guëdchini stubi më más lasac quë lë'ëll, ⁹ lë'ë më nabë'në invitar guërupë të, guëni'ill lul: "Bë'në favurë guasuldí; subë nguiu rë' ndë'ë catë zúbël". Pues tsasúbël stubi lugar trasë perë blac rtu lul iurní. ¹⁰ Perë guná, si talë tsal lidchi mënë, guzúbël lugar humildë, iurní lë'ë nguiu nabë'në invitar lë'ëll, guë'nall catë zúbël. Guëni'ill lul iurní: "Dadë, bë'në favurë guzubë lugar za'quë cula'ni ra më nalasac". Zni nápël hunurë lu ra mënë nazubënú lu mellë. ¹¹ El quë narunë parë gáquëll më ru'bë, guëláguëll con shtu, perë el quë nadë rúnëdi'i parë gáquëll më ru'bë, Dios gunë honrar lë'ëll.

¹² Iurní guni'i Jesús lu nabë'në invitar lë'ë më gau më lídchil:

—Iurë quëhúnël invitar ra mënë të gau rall, guërudë dzë u gue'lë, adë rná'bëdi'il amigu shtënëll, nilë shfamíllil, nilë ra bëchil. Adë rná'bëdi'il vëcini ricu shtënëll purquë lë'ë rall despuësë gunë rall lo mizme con lë'ëll, gaul lu mellë shtënëll rall; ¹³ sino quë iurë quëhúnël invitar ra mënë lídchil, guna'bë ra prubi. Guna'bë ra mancu, ra cujë, ra ciegu të gau rall lídchil. ¹⁴ Bë nápëdi'i rall të parë guëabrí quilli rall lë'ëll. Guëquitë ldú'ul iurní; nu Dios quilli lë'ëll dzë natsashtë ra shmënë më ladi ra tégulë.

Comparaciuni shtë cënë ru'bë

¹⁵ Tubi nazubënú Jesús lu mellë, iurë bímill di'dzë rë', guni'ill:

—Dichusë grë ra natsutë gube'e catë Dios na Rëy, të súbëll lu mellë, gaul.

¹⁶ Jesús guni'i lu nguiu ni:

—Tubi nguiu bè'në preparar guëdë'll tubi cumidë za'quë. Guná'bëll zihani mënë guëdchini të gau rall. ¹⁷ Bëga'a iurë hia listë na grë cusë. Iurní bëshe'ldë nguiu ni tubi muzë naguagni'i lu ra invitadë: “Gulë gude'e lueguë. Hia nadchi'bë cumidë lu mellë gau të.” ¹⁸ Perë grë ra invitadë tubi por tubi bè'në rall dispensar. Primërë nguiu guni'i: “Bë'në dispensar na. Guzia tubi ldë guiu'u, napë quë tsagnahia luhin.” ¹⁹ Stubi guni'i: “Guzia ga'i nezë ngunë. Mërë iurne' gac prëbë ma nia zunë ma dchi'ni. Bë'në dispensar na.” ²⁰ Stubi guni'i: “Tampa bëtsë'ahia. ¿Lallë tsahia iurne'?” ²¹ Bëabré muzë lidchi lamë ni. Guni'ill lúhi' grë lo quë guni'i ra invitadë. Bëldë lamë ni. Guni'ill lu muzë: “Gua lueguë nasesë lu nezë hashtë ra nezë bi'chi shtë guë'dchi. Guagli'i ra prubi, ra mancu, ra kujë, nu ra ciegu; gau rall.” ²² Gudëdë stu'pë tiempë bëabré muzë. Guni'i muzë lu lamë: “Dadë, hia bëna lo quë naguni'ill perë todavía nanú lugar lu mellë.” ²³ Lë'ë lamë guni'ill: “Gua stubi; bè'në ruëguë lu mënë nazuga'a nezë lachi nu ra nananú caminë reali parë gue'dë guëzë rall lidcha. Gac zihani mënë hashtë tsúdi'i lugar lu mellë. ²⁴ Ni tubi naguna'ba primërë gáudi'i rall cumidë za'quë nabëna preparar.”

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús

²⁵ Zihani mënë guanaldë rall tëchi më. Bëdchigrë më; guná më tëchi më nu guni'i më lu rall:

²⁶ —El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gac shtú'ull na más quë shtádëll, más quë shní'all, más quë tsé'lëll, nu shínill, nu ra bëchill, nu zánëll. Napë quë rac shtú'ull na más quë prupi vidë shtënëll. Si talë rúnëdi'ill ni, nídi'i mudë gáquëll shmëna. ²⁷ Cualquier narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deaco shtënëll nu gáquëll dispuestë gátill por na. ²⁸ Cadë tubi de lë'ë të si talë rac shtú'ul guëzá'al tubi hiu'u ru'bë, primërë guëna'bë dí'dzël blac dumí runë costar parë tsalú dchi'ni. Iurní guëlábël dumí nanápël; gac bé'al si talë nanú sufsientë dumí. ²⁹ Si talë adë rúnëdi'ill llgabë bien, despuësë de guntsá'ul cimientë shtë hiu'u, nídi'i dumí tsalú hiu'u, grë ra mënë naguëná lu cimientë, tsagla'guë gunë rall burnë lë'ël. ³⁰ Guëni'i rall iurní: “Nguiu rë' guzublú guëzá'all hiu'u perë nápëdi'ill dumí parë tsalú dchi'ni”. ³¹ Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Tubi rëy con chi'i mili sultadë rac shtu'u tsatíldill con stubi rëy. Primërë quëhúnëll llgabë si talë gúnëll gan con fuersë nanápëll lu rëy nanapë galdë mili sultadë. ³² Si talë rdë'll cuendë adë gúnëll gan, mientras zitu na rëy con galdë mili sultadë, guëshé'ldëll rsunë lu rëy parë gac en paz, parë tsalúdi'i tildi rall. ³³ Zni nahin con lë'ë të, el quë nadë rúnëdi'i renunci grë lo quë nanápëll, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

Zedë nanápëdi'i sabor

(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ Nabënë na zedë perë si guëniiti zedë sabor, ¿lla gunë nguiu guëabré sabor shtë zedë? ³⁵ Adë rllu'i'di'in, nilë parë guëc guiu'u ziquë bonë, ni parë stubi cusë. Guëru'ldë mënë zedë ni lu nezë. Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

15

Comparaciuni shtë lli'i naguniti
(Mt. 18.10-14)

¹ Zihani mënë mal ziquë ra narunë cubrë impuestë nu ra pecadurë, be'dë bi'guë rall lu më parë guëquë diaguë rall shti'dzë më. ² Ra fariseo con mësë narlua'a lëy, guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall:

—Jesús na amigu shtënë ra pecadurë. Ria Jesús lidchi rall të gaul.

³ Iurní Jesús guni'i comparaciuni rë' lu ra contrari shtë më:

⁴ —Si talë nápël tubi gahiu'a lli'li perë guënitil tubsë ma, rsëá'nël los de más ra ma lachi parë tsatílil lë'è ma naguniti hashtë guëdzélël lë'è ma. ⁵ Iurë guëdzélël lë'è ma, quëdchibël ma iénil nu nalé rquitë ldu'ul. ⁶ Iurë nanul lidchil, guená'bël amigu nu vëcini shtënëll nu guëni'il lu rall: “Bë'në compa'ni na tantë rquitë ldua'a purquë bëdzela lë'è ma naguniti”. ⁷ Rnia'a lu té, na lëgrë lu gube'e iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldu'ull con Dios, más lëgrë quë noventa y nueve mënë za'quë nanadë rquí'nidi'i guëabrí ldu'u rall con Dios.

Comparaciuni shtë dumí naguniti

⁸ Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Tubi na'a nápëll chi'i munedë bëdchichi nalasac. Si talë guënitill tubsë munedë, çpë gúnëll? Rquëgu'ill lni lintërnë. Rldú'bëll guëdubi la'ni hiu'u. Rguí'llil bien hashtë guëdzélëll dumí. ⁹ Iurë bëdzélëll dumí, guená'bëll vëcini nu amigu shtënëll; rni'ill: “Bë'në compa'ni na purquë hia bëdzela munedë naguniti nu rquitë ldua'a”. ¹⁰ Manërë ni rquitë ldu'u ra ianglë iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldu'ull con Dios.

Tubi sultërë nabëni lu shtádi'

¹¹ 'Guzac tubi nguiu napë chupë llgá'ni'. ¹² El quë namás nabi'chi guni'ill lu shtádëll: “Dadë, rac shtua'a guënë'el herenci narunë tucarë cahia”. Iurní gudi'dzë shtadë ra sultërë herenci shtëhi'. Bëdë'è mënë ni entrë chupë llgá'ni'. ¹³ Gudëdë bëldá dzë, iurní lë'è ngulë'në menurë bëtuu'ill herenci. Guná'zill nezë. Guall ladzë mënë zitu. Con dumí nanuá'all bënë'll zihani duldë. ¹⁴ Hia bëga'a tiempë bëshí'nill dumí lu ra cusë mal. Iurní guna'zi tubi gubini lugar ni nu rldia'në nguiu ni. ¹⁵ Guagná'bëll dchi'ni lu nguiu naquërelë lugar ni. Shlámëll gunibë'a tsaguëpill guchi lachi, gau ma. ¹⁶ Bëdchini galërldia'në ldu'ull; guc shtú'ull gaul cumidë shtë ra guchi perë ni tubi mënë bëdë'edi'i nagau. ¹⁷ Iurní bë'a llinill. Guni'ill: “Zihani muzë napë shtada. Rau rall hashtë napë rall de subrë, perë na gatia tantë rldia'na. ¹⁸ Guëabría lidchi shtada. Guënia'a lúhi': Dadë, bëna duldë lul; nahia pecadurë lu Dios. ¹⁹ Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërela ziquë shínil. Bë'në tratë na ziquë tubi muzë shtënëll.” ²⁰ Guna'zi nguiu ni nezë parë guëabrill lidchi shtádëll.

'Zitu nazé'dëll lidchill, guná shtádëll lull. Bëga'a ldu'u shtádëll lë'èll. Bëdchini guëllu'në shtádëll lull. Bë'nëll recibir shínil con gustë. Gudëdchill shínil. Bëtsagraua'll shínil. ²¹ Nguiu ni guni'i lu shtádëll: “Dadë, bëna duldë lul nu nahia pecadurë lu Dios. Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërela ziquë shínil.” ²² Perë shtádëll guni'i lu ra muzë: “Nasesë guaglli'i shabë zá'quëll, lo más mejurë, gacu shinia. Guaglli'i tubi nigí parë guí'a'all. Guaglli'i sabadu parë guëquëhin guëa'll. ²³ Gulë quini ngunë nandchú të guëdáuha'a. ²⁴ Gac laní purquë rnia'a guti shinia perë bëabrí nabani shinia. Bënitill perë hia bëdzéla'a lë'èll.” Lueguë guzublú laní.

²⁵ 'Guzac shini mayurë nanull lachi. Iurë bëabrill lidchill, bínill musiquë nu cagui'i ra mënë. ²⁶ Guná'bëll tubi muzë. Guna'bë dí'dzëll pë runë cuntienë laní. ²⁷ Guni'i muzë: “Bëchil bëabrill nabánill. Gunibë'a shtádëll guëdini

na'a ngunë nandchú të guédáuha'a. Bë'në shtádël recibir bëchil con gustë; nabánill.”²⁸ Iurní lë'ë lga'në mayurë bédëll; nédi'ill tsutëll la'ni hiu'u. Bëru'u shtádëll; guna'bë shtádëll lë'ëll; bë'ni' ruëguë lull tsutëll la'ni hiu'u.²⁹ Perë guni'i shini mayurë: “Blac tiempë bëna sirvë lul nu bëzu'bë diaga shtí'dzël perë nunquë bënë'edi'il pë cahia, ni siquerë tubsë chivë mitu'në parë gac laní con amigu shtëna.”³⁰ Perë iurne' bëabrí shini rë'ël; bëshí'nill shtumil. Guagnáldëll zihani na'a mal. Nu lë'ël gunibë'al gati ma nandchú, gau të. Gac laní.”³¹ Iurní guni'i shtádëll: “Nal shinia. Nabaninual. Grë lo quë nanapa nashtënël.”³² Perë runë tucarë laní; gáca'a nalëgrë purquë bëchil gútil perë bëabrill nabánill. Bënitill perë iurne' bédzëla'a lë'ëll stubi.”

16

Comparaciuni shtë muzë nabë'nédi'i bien

¹ Guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Guc tubi nguui ricu nabédë'ë dchi'ni gunë nguui narac rgu' cuendë. Perë los de más muzë guagni'i rall lu ricu de quë lë'ë nguui adë bë'nédi'ill bien. Quëgnitill lo quë nanapë ricu.² Lë'ë ricu guna'bë nguui ni. Guni'i ricu: “¿Pë na verdá narni'i ra muzë? Bë'në intriegu cuendë dchi'ni nabë'nël purquë hia adë gáquël encargadë con shchi'nia.”³ Iurní lë'ë nguui bë'nëll llgabë: “¿Pë guna iurne'? Hiadë nahia encargadë con shchi'ni lamë. Rúnédia'a gan dchi'ni ru'bë nu rtu lua tsaldúa gu'në.”⁴ Guna stubi cusë parë gapa amigu nagunë recibir na lidchi rall iurë nápédia'a dchi'ni.”⁵ Iurní nguui ni guná'bëll ra mënë nanaze'bi dumí lu lamë. Tubi rall por tubi rall bédchini rall. Guna'bë di'dzë nguui lu primëre nabédchini: “¿Blac nazé'bil lu lamë?”⁶ Bëquébill: “Naze'bia tubi gahiu'a barrili sèiti”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'ë na guichi pagaré shtënël; bëche'zin nu bëntsa'u stubi narni'i nazé'bil cincuenta barrili sèiti.”⁷ Lu stubi mënë guni'ill: “¿Blac nazé'bil lu lamë?” Bëquébill: “Naze'bia tubi gahiu'a rmudi shtë trigu”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'ë na guichi pagaré shtënël; bëntsa'u stubi pagaré narni'i nazé'bil lë'së ochenta rmudi shtë trigu”.⁸ Lë'ë lamë guni'i lu nguui mal: “Nasini guëquël. Bë'nël segurë vidë shtënël parë tiempë naze'dë.” Ra mënë shtë guédchiliu quëhunë rall galénasini con ra sa' rall más quë ra mënë naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁹ Mënë runë rall gan dumí con zihani maldá, perë rnia'a lu të, gulë bë'në bien con dumí nanapël; ze'dë guédchini dzë adë lasáquëdi'i dumí. Iurní gunë më recibir lë'ël lu gube'e catë nídi'i fin.

¹⁰ El quë narunë cumplir con du'pë nanápëll, gúnëll cumplir si talë nápëll zihani cusë. El quë nadë rúnédi'i bien con du'pë, también gúnédi'ill bien con zihani cusë.¹¹ Si talë adë bë'nël bien con dumí naná mal, ¿chu guëne'e cá'al lo quë nanasac de verdá?¹² Si talë adë bë'nédi'ill bien con cusë nanádi'i shtënël, ¿chu guëne'e lo quë narunë tucarë cá'al lu gube'e?

¹³ Ni tubi mënë gáquëdi'i gúnëll sirvë chupë lamë. Rac shtú'ull tubsë lamë. Lu stubi lamë rúnédi'ill cuendë. Rzu'bë diáguëll shti'dzë lamë, stubi lamë quëhúnëll desprëci. Nídi'i mudë gac shtú'ul Dios nu mizmé tiempë gac shtú'ul dumí.

¹⁴ Ra fariseo narac shtu'u dumí, bini rall grë naguni'i Jesús. Bë'në rall burnë lë'ë më.¹⁵ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'ë të runë të parë rlua'a të naza'quë lu ra mënë. Rni'i të lo quë naquëhunë të naza'quin, perë Dios rna lla na ldu'u të. Lo quë narac shtu'u mënë gapë rall lu guédchiliu, nahin cusë narná zá'quëdi'i Dios.

Shti'dzë Dios napë pudërë parë siemprë

¹⁶ Lo quë nabëquë'ë Moisés nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios la'ni Sagradas Escrituras, gunibë'a Dios gunë mënë cumplir hashtë tiempë shtë Juan Bautista. Perë iurne' na quëgnia'a diza'quë lu të, të parë tsutë mënë catë rñibë'a Dios. Perë ra mënë nariutë lugar ni runë rall zihani esfuersë por tsutë rall.

¹⁷ Más sencigi tsalú guë'dchiliu nu gube'e quë tubi cusë mitu'në shtë lëy tsaluhin. Shti'dzë Dios adë tsalúdi'in.

Jesús bëlua'a lla na narlë tse'lë

(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ Si talë guësa'në nguui tsé'li' nu guëtsé'all con stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. Nu si talë stubi nguui ca'a lë'ë na'a ni, quëhúnë nguui ni duldë adulteri.

Nguui ricu nu Lázaro

¹⁹ Guc tubi nguui ricu. Nacull con lari za'quë nalasac zihani dumí. Grë dzë rau zá'quëll lu laní nananú lidchi ricu. ²⁰ También gu' tubi prubi lë Lázaro. Rac llú'ull. Rátsull guë'd'zdu. Guzúbëll rua' puertë shtë ricu. ²¹ Lázaro guc shtú'ull nihauil pedasë guetë nagulaguë guë'a mellë shtë ricu, tantë rldia'në Lázaro. Ra mbecu bëdchini; bëldë'e mbecu lu guë'd'zdu ladi Lázaro. ²² Tubi dzë guti Lázaro. Bëdchini ra ianglë; bia'a rai' almë shtëhi' gube'e catë nanú Abraham. Nu lë'ë ricu guti. Bëga'chi ricu. ²³ Ricu nanull lugar shtë cashtigu catë ria nanadë rialdidi' ldu'i Dios. Gubi'a ricu lu Abraham zitu. Guná ricu lu Lázaro nananú cula'ni Abraham. ²⁴ Fuertë guni'i ricu: "Dadë Abraham, bëga'a ldu'ul na. Bëshe'ldë Lázaro; gá'dzëll bëcuënë shtënéll të parë ldaguë tubi gotë nisë lu ldudza tantë rbidchi ldua'a. Quëhuna sufrir la'ni be'lë rë'." ²⁵ Iurní guni'i Abraham lu ricu: "L'é'el, ¿gu rëagná ldu'ul lla guc vidë shtënéll? Zihani cusë nápël; nidi'i nicidá de Dios. Perë Lázaro, vidë shtëhi' guc prubi. Iurní rquitë ldu'ull mientras nanul lugar shtë cashtigu. ²⁶ Más de ni entrë lë'ë hia'a nanú tubi bërrancu. Nidi'i mudë guidë të ndë'ë. Nu nidi'i mudë guidë mënë nananú ndë'ë parë nga'li." ²⁷ Iurní guni'i ricu: "Si es quë ni, Dadë Abraham, bë'në tubi favurë. Bëshe'ldë lë'ë Lázaro lu ra bëcha. ²⁸ Napa ga'i bëcha naquërelde lidchi shtada; guini rall shti'dzë Lázaro. Guadí'dzëll lu rai' lla na ra cusë të guidëdi'i rall ndë'ë lugar shtë cashtigu." ²⁹ Perë Abraham guni'i lu ricu: "Lë'ë ra bëchil napë rall lo quë nabëquë'ë Moisés nu ra shmuzë Dios nabiadi'dzë shti'dzë më; guëquë diaguë rall shti'dzë rai'". ³⁰ Guni'i ricu: "Dadë, si talë tubi natsashtë ladi ra tégulë, guëni'i' shti'dzë Dios lu rall, tsaldí ldu'u rall. Guëabrí ldu'u rall lu Dios iurní." ³¹ Guni'i Abraham lu ricu: "Aquëdi'i. Si talë runë nadzë'ëdi'i rall mudë nanabani rall iurë rini rall shti'dzë Moisés nu shti'dzë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, tampusquë tsaldídi'i ldu'u rall shti'dzë natsashtë ladi ra tégulë."

17

Gulë gupë lë'ë të al mizmë lë'ë të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ Jesús guni'i lu ra mënë narianaldë enseñansë shtëhi':

—Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'ë të parë gunë të duldë, perë prubi nguui el quë naquëhunë parë gunë mënë duldë. ² El quë narlua'a tubi më humildë mal nezë gúnëll duldë, mejurë galdë nguui ni tubi guichi ru'bë iénill; tsagrú'ldëll lë'ëll la'ñi nisëdu'a. ³ Gulë gupë mizmë lë'ë të.

'Si talë bëchil gúnëll cuntrë lë'ël, guni'i lull pë faltë nanápëll. Si talë guëabré ldu'ull nezë za'quë, bë'në perdunë lë'ëll. ⁴ Si talë gúnëll mal cuntrë lë'ël gadchi vuelhtë tubi dzë nu gadchi vuelhtë guëabré guëni'ill lull: "Hia adë gúnëdi'irua'a cuntrë lë'ël", napë quë gúnëll perdunë lë'ëll.

Pudërë nanapë el quë narialdi ldu'i Dios

⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu Jesús:

—Bë'në compaňi lë'ë na'a të tsaldí ldu'u na'a lë'ël más.

⁶ Guni'i Jesús:

—Si talë rialdí ldu'u të shti'dza sudu'pë, masía du'pë ziquë tubi bë'dchi bi'chi, zac guëni'ill lu hiaguë sicómoro nazubë ndë'ë: "Bí'eshi de ndë'ë nu bëcabní mizmë lë'ël la'ňi nisëdu'u", si talë tsaldí ldu'ul Dios, lë'ë hiaguë guëzu'bë diaguin shti'dzël.

Comparaciuni shtë narunë sirvë

⁷ 'Si talë napë të tubi muzë nabëabré lídchil; guaguénëll u guaguépill ra ma lachi, iurë bëdchínill hiu'u adë guëni'idi'ill lull: "Gudëdë gaul lueguë". ⁸ Aquëdi'. Guëni'ill lull: "Bë'në preparar nagauha nu guatibi guiá'al; bë'në sirvë lu mellë gauha nu gua'. Despuësë gaul; gul." ⁹ Si lë'ë muzë quëhúnëll lo quë narnibë'al, adë guëni'idi'ill: "Dushquílli". ¹⁰ Zni lë'ë të, despuësë de bë'në të cumprir grë lo quë narnibë'a Dios gunë mënë, gulë guni'i: "Na na'a muzë nalasáquëdi'i. Bëdë'në na'a sulamëntë lo quë nabë'në tucarë guëdë'në na'a."

Jesús bënëac chi'i narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi'

¹¹ Guagla'guë zia'a Jesús nezë Jerusalén. Gudëdë më regiuni naná entrë Samaria nu Galilea. ¹² Iurë guaghi'guë më tubi guë'dchi, bëdza'guëlu më chi'i mënë narac llu'u galguidzë ru'dzë ládi'. Zitu bëa'në rall. ¹³ Fuertë guni'i rall: —Jesús, Mësë, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a; bënëac lë'ë na'a.

¹⁴ Jesús guná lu rall nu guni'i më:

—Gulë tsagná lë'ë bëshuzi të guënull lu të.

Iurní nianá zia'a rall, mizmë iurní bëac rall. ¹⁵ Tubi de lë'ë rall iurë guná lla bëáquëll, bëabrill lu Jesús. Guni'ill fuertë, dushquilli Dios por favurë nabë'në më. ¹⁶ Bëzullíbill lu Jesús hashtë bëdchini luquëll lu guiu'u. Bëdë'ëll graci lu më. Nguiu ni na më Samaria. ¹⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Chi'i nguiu narac llu'u bënëaca. ¿Gua rall? ¹⁸ Túbsëll bëabré, bëdë'ëll graci lu Dios. Nall de stubi naciuni.

¹⁹ Iurní guni'i më lu nguiu:

—Guasuldí. Guzia'a con bien. Bëáquël purquë rialdí ldu'ul na.

Guë'dchiliu antsë guëni'bë'a Dios ziquë Rëy

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús, guc guëdchini tiempë naguëni'bë'a Dios ziquë Rëy. Jesús repi:

—Iurë guëdchini tiempë naguëni'bë'a Dios, adë guëdchínidi'in con sëňi naguëná të. ²¹ Adë guëni'idi'i mënë: "Ndë'ë rnibë'a më ziquë Rëy", u "Ndë rnibë'a më"; purquë hia ne' rnibë'a më bëldá mënë naquërelde entrë lë'ë të.

²² Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Guëdchini tiempë lë'ë të gac shtu'u të guëná të lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëdchinia perë lëdë guënádi'i të lua lueguë. ²³ Mënë guëni'i lu të: "Ndë'ë bëdchíni'", u "Ndë bëdchíni'". Adë tsagnádi'i të lë'ë rall. Adë rianáldëdi'i të tëchi rall, ²⁴ purquë ziquë rdchini nguzi'u; rlua'a llni dizdë ladë

I di hashtë guia'a ladë rubësë, zni guëdchinia. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ²⁵ Antsë gac ra cusë ni, guna sufrir galguti. Ra mënë tiempë ne' guëquë guia'a rall na. ²⁶ Ziquë bë'në mënë shtë guë'dchiliu tiempë shtë Noë, zni gunë rall antsë guëdchinia stubi. ²⁷ Gudáu rall. Bii' rall. Bëtsë'a rall. Guc laní shtë lliguë hashtë Noë guatë la'ni barcu ru'bë. Iurní bëdchini juici shtë nisë guëc rall. Grë mënë guti. ²⁸ Zni gac ambiën tiempë shtë Lot. Gudáu ra mënë. Bii' rall. Bëtuu' rall. Guzi'i rall. Bëcabní rall. Bëza'a rall lidchi rall. ²⁹ Perë iurë Lot bëru'u ciudá Sodoma, gulaguë gui'i dzë ni. Gulaguë asufrë narië'qui dizdë gube'e nu grë mënë guti. ³⁰ Ziquë bë'në mënë tiempë shtë Lot, zni gunë rall iurë guëdchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëná ra mënë lua.

³¹ 'Dzë ni si talë tubi de lë'ë të nanú guëc hiu'u, adë tsutëdi'il la'ni hiu'u parë guá'al lo quë nanápël. Si talë tubi de lë'ë të nanú të lachi dzë ni, adë guëabridi'il parë guá'al cusë nanápël. ³² Gulë bëagná ldu'u të pë guc tse'lë Lot. ³³ El quë nanëdi'i guëne'e vidë shtënell por na, segurë guënitill vidë shtënell; perë el quë naguënití vidë shtëni' por na, guëbánil parë siempërë.

³⁴ Dzë naguëdchinia, nanú chupë mënë lu camë. Túbsëll guëna'bë Dios tsall gube'e. Stúbill guëa'në. ³⁵ Chupë na'a caniu'u juntë. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në. ³⁶ Chupë nguiu nanú lachi. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁷ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', guna'bë di'dzë rai':

—Dadë, ¿guc gac ra cusë ni?

Guni'i më tubi dichë:

—Iurë gac ra cusë ni, gac bë'a të seguramëntë, igual ziquë rac bë'a të rdëa ra bëchu catë naga'a naguti.

18

Comparaciuni shtë viudë nu juësi

¹ Jesús guni'i tubi comparaciuni parë gac bë'a shmënë më runë tucarë guadi'dzënu rall Dios guëdubi tiempë, de quë adë guëzalúdi'i rall pacënci parë guëna'bë rall lu Dios. ² Guni'i më:

—Guc tubi juësi naguërelde guë'dchi. Adë gualdídi'i ldu'ull Dios nu adë bë'nëdi'ill rëspëti sa'll. ³ Mizmë guë'dchi guquërelde tubi viudë nanapë dishi'bi con stubi narunë cuntrë lë'ëll. Guagna'bë viudë lu juësi parë gac rëglë asuntë shtënell segun lëy. Guni'i viudë: “Bë'në rëglë asuntë con contrari shtëna”. Zihani vultë guagná viudë lë'ë juësi. ⁴ Nëdi'i juësi gúnëll rëglë asuntë ni, perë despuësë bë'në juësi llgabë: “Adë rialdídi'i ldua'a Dios nu nápëdia'a rëspëti parë mënë, ⁵ perë viudë rë' riagla'guë guëna'bëll lua. Guna rëglë asuntë shtënell të adë tsalúdi'i pacënci shtëna tantë rbézëdi'i ridëll lua.”

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë bëdë'ë cuendë naguni'i juësi mal. Mucho más gunë Dios. ⁷ Gunë më juzguë ra contrari shtë mënë narialdí ldu'i Dios. Gunë më compañi ra nariagla'guë guëna'bë rall lu më dzë la gue'lë. Adë gac ldë'ë më parë gunë më lo quë narna'bë rall lu më. ⁸ Rnia'a lu të, iurë rga'a iurë adë gac ldë'ë më sino gunë më jushtici. Perë guëna'bë di'dza lu të, ¿iurë guëabrá nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nia'a zëdzéli' ra narialdí ldu'i Dios iurní?

Comparaciuni shtë fariseo nu narunë cubrë impuestë

⁹ Guni'i Jesús stubi comparaciuni lu ra narunë llgabë nabënë na rall perë bë'në rall desprëci sa' rall. Guni'i më:

10 —Chupë nguui guagni'inú rall Dios íadu'u ru'bë. Túbill na më fariseo; stúbill na el quë narunë cubrë impuestë. 11 Lë'ë fariseo guasuldill; guni'll la'ni ldu'ull di'dzë rë': "Dadë gullanë, dushquíllil, rdë'ëhia graci nádia'a ziquë na ra mënë. Nádia'a ziquë ra nguba'në. Nádia'a ziquë narni'i bishi. Nádia'a ziquë ra nanapë stubi na'a. Dushquíllil nádia'a ziquë nguui ndë'ë narunë cubrë impuestë. 12 Runa ayunë chupë vultë la'ni lmalë. Rdë'a tubi por cadë chi'i ra cusë, grë lo quë narunë tucarë ca'a Dios." 13 Perë lë'ë nguui narunë cubrë impuestë zugá'all rua' puertë shtë íadu'u. Adë rbi'adi'll guia'a. Guni'll: "Dadë, bëga'a ldu'ul na. Napa zihani duldë." 14 Rnia'a lu të, lë'ë pecadurë bëabrill lídchill limpi. Bëzunë Dios almë shtënëll, lëdëdi'l lë'ë fariseo. El quë narunë naru'bë, guëläguëll con shtu perë el quë narunë narú'bëdi'i, gunë Dios honrar lë'ëll.

Bë'në ldai' Jesús ra lguë'në
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Guanú mënë zihani lguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall. Perë shini gusë'dë më guná rai', gudildi rai' naganú lë'ë ra lguë'në lu Jesús. 16 Perë guni'i më; guna'bë më ra lguë'në:

—Gulë bédë'ë sí, guidë ra lguë'në lua. Adë rcádi'i të guidë ra lguë'në lua purquë cagnibë'a Dios lë'ë ra mënë naná ziquë ra lguë'në. 17 Guldía rnia'a lu të; sulë el quë naganë recibir Dios ziquë Rëy të guënbë'a Dios lë'ëll cumë ziquë tubi lguë'në; rquitë ldu'u lguë'në rnibë'a Dios lë'ëll, sulë nguui ni guëbánill lugar catë na më Rëy.

Tubi më ru'bë ricu guni'i lu Jesús
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Tubi nguui narnibë'a ladi guë'dchi, guna'bë di'dzëll lu Jesús:

—Mësë za'quë, çpë rni'il guna parë gac salvara parë gapa vidë sin fin?

19 Guni'i Jesús lull:

—çPëzielú rni'il nahia naza'quë? Nanú tubsë naná naza'quë. Náhi' Dios.

20 Bien nanël ra mandamientë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë. Adë rguíndi'il sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë. Adë rni'idi'il bishi. Bëzu'bë diaguë shti'dzë shtädël nu shní'al."

21 Nguui guni'i:

—Grë mandamientë ni bëna cumplir dizdë nabi'cha.

22 Bini Jesús di'dzë rë' nu guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë. Bëtuu' grë cusë nanápël, bédë'ëin ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na të gáquël shmëna.

23 Iurë lë'ë nguui ni bini shti'dzë Jesús, bëá'nëll tristë purquë de verdá nall ricu. 24 Guná Jesús lull; nalë bédchini tristë la'ni ldu'u më. Guni'i më:

—Naganë tubi nanapë zihani dumí, gúnëll recibir Dios ziquë rëy. 25 Más sencigri tsutë tubi ma camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutëll catë rnibë'a Dios.

26 Ra mënë nabini di'dzë ni, guna'bë di'dzë:

—Si es quë ni, çchu gac salvar?

27 Guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguui gan gunë salvar mizmë lë'i' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

28 Iurní Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' parë ze'dë naldë na'a lë'ëll.

29 Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësëa'në lídchi', shtádi', shní'ai' u bëchi', u tsé'li', u shíni' purquë rac shtú'ull guëñibë'a Dios lé'ëll, ³⁰ gúnëll recibir zihani cusë más ne' la'ñi vidë shtëhi', nu guëquërdëll parë siemprë tubi vidë sin fin con Dios.

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Guna'bë Jesús ra poshtë tubi ladë. Guni'i më lu rai':

—Iurnë guziá hia'a Jerusalén. Gac cumplir grë lo quë nabëquë'ë ra nabi-adi'dzë shti'dzë Dios de na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ³² Gunë ra mënë intriegu na lu guia'a shtë mënë nanádi'i më israelitë. Gunë rall burnë; guëni'i guidzë rall na. Guëchi'bë shënë rall lua. ³³ Guëne'e rall galnë na, despuësë gatia. Perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tëgulë.

³⁴ Ra poshtë adë guasëdi'i rai' shti'dzë më, nacahin parë lë'ë rai'. Adë bëdë'ëdi'i rai' cuendë pë runë cuntienë shti'dzë më.

Bënëac Jesús tubi ciegu, më Jericó
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Guabi'guë rai' guë'dchi Jericó. Nanú tubi ciegu nazubë lu nezë. Cagná'bëll gu'në. ³⁶ Bini ciegu gudëdë zihani mënë. Guna'bë di'dzë ciegu pë quëhac. ³⁷ Guni'i mënë: “Jesús nazareno ziazúhi' nezë”. ³⁸ Iurní ciegu fuertë guni'i:

—Jesús, llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

³⁹ Ra mënë nazia'a delantë, guni'i rall guëc ciegu parë guëac dchi ciegu perë másru'u guni'i ciegu. Fuertë guni'ill:

—Llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁰ Iurní Jesús guzudchi. Gunibë'a më tsagli'i' rai' lë'ë ciegu. Bëdchini ciegu lu më. Guni'i më lull:

⁴¹ —¿Pë rac shtú'ul guna?

Repi ciegu:

—Rac shtua'a, Dadë, guënë'el slua.

⁴² Guni'i më:

—Nia. Bëáquël purquë rialdí ldú'ul na.

⁴³ Mizmë iurní bëac ciegu. Guanáldëll lë'ë Jesús. Bëdë'ëll graci lu Dios. Grë ra mënë guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios, purquë guná rall pë bë'në Jesús.

19

Jesús nu Zaqueo

¹ Iurní Jesús guatë guë'dchi Jericó. Mërë guëru'u më guë'dchi. ² Ladi guë'dchi ni guc tubi ricu lë Zaqueo. Nall jëfë narunë cubrë impuestë. ³ Guc shtu'u Zaqueo guëall lu Jesús perë gúnëdi'ill gan tantë zihani mënë gudëdë, nu nadupë shcuerpë Zaqueo. ⁴ Iurní Zaqueo bëllu'në delantë. Güë'pill ladi tubi hiaguë sicómoro parë guënull lu më. Hiaguë ni zubi cula'ni nezë catë ze'dë Jesús. ⁵ Bëdchini më lugar ni; guná më lu Zaqueo. Guni'i më lull:

—Zaqueo, bietë nasesë. Napë quë guënë'el pusadë lídchil, guëana.

⁶ Lueguë bietë Zaqueo nasesë. Nalë bëquitë ldú'ull. Bé'nëll recibir Jesús lídchill. ⁷ Guná mënë guanú Jesús Zaqueo. Guagla'guë guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall Jesús gua visitë lidchi tubi pecadurë. ⁸ Iurní guasuldí Zaqueo. Guni'ill lu Dadë Jesús:

—Dadë, guërudë nanapa guëdë'ëhia ca'a ra nabënëpëdi'i. Nu si talë bëdchisúa dumí shtë mënë con bishi, guëabrá tapë vueltë más dumí ca'a rall.

9 Guni'i Jesús:

—Nedzé nasalvárél. Salvaciuni bédchini lídchil. Nu lé'él guc Abraham shtadé gu'élul. **10** Nahia nguiu nabéshe'ldé Dios lu gu'édchiliu paré quilia el què nabëniti paré gac salvárëll.

Comparaciuni shtë muzë nabë'në recibir dumí

11 Riagla'guè rini ra mènë shti'dzé Jesús. Hia mërë guédchini rai' ciudá Jerusalén. Nu quèhunë mènë llgabë runë faltë du'psë paré guëñibë'a Dios ziquë Rëy. **12** Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguiu shini rëy; bërú'ull ládzëll. Ziá'all stubi naciuni paré gúnëll recibir pudërë ziquë rëy paré guëñibë'all. Despuësë guëabrill ládzëll. **13** Antsë bërú'ull ládzëll, guná'bëll chi'i muzë naná encargadë shchí'nill. Bëdë'ëll dumí lasac cadë tubi de lé'ë ra muzë. Guni'i shini rëy: “Gulë bë'në bien con dumí rë'. Gulë guzi'i; gulë bëtuu', hashtë guëabria.” Iurní guziá'all. **14** Perë ra mènë naquërelde ladzë nguiu ni bëldë rall; rac shtú'udi'i rall gáquëll rëy shtë rall. Bëshe'ldë rall rsunë narni'i: “Adë rac shtú'udi'i na'a gac nguiu rë' rëy shtë na'a”. **15** Perë nguiu ni bë'nëll recibir ziquë rëy shtë rall. Bëabrill ládzëll. Guná'bëll ra muzë nabëca'a dumí tē guëná rëy bëldá bë'në rall gan guëc dumí. **16** Primërë muzë bédchini nu guni'ill lu rëy: “Dadë, shtumil ndë'ë con chi'i vultë más shini dumí”. **17** Lé'ë rëy guni'i: “Bien bë'nëll con du'pë dumí. Iurní guënehia pudërë guëñibë'al chi'i gu'édchi. Muzë za'quë nal.” **18** Stubi muzë bédchini guni'ill: “Dadë, shtumil ndë'ë con ga'i vultë más shini dumí”. **19** Guni'i rëy lull: “Guëñibë'al ga'i gu'édchi”. **20** Stubi muzë bédchini nu guni'ill: “Dadë, ndë'ë lé'ë shtumil. Bëquëtsa'uin tubi panitë. **21** Bëdzëba lé'él. Nal nguiu nargá'adi'i ldu'u mènë. Rca'al lo quë nabëdchí'bëdi'il nu rca'al cusechë sin adë rcabnídi'il.” **22** Iurní guni'i rëy lull: “Nal mal. Con mizmë shti'dzël guna juzguë lé'él. Guni'il nahia el quë nargá'adi'i ldu'u mènë nu rcahia lo quë nabëdchí'bëdia'a nu rcahia catë rcabnídia'a. **23** ¿Pëzielú adë bësëá'nëdi'il shtumia lu bancu paré gapa shini dumí iurë bédchina?” **24** Iurní guni'i rëy lu mènë nazuga'a nga'li: “Gulë bédchisú dumí shtë nguiu nabëquë'ë dumí panitë. Nu bédë'ëin ca'a nabë'në gan chi'i tantë dumí.” **25** Guni'i ra mènë: “Dadë, hia nápëll chi'i dumí”. **26** Lé'ë rëy guni'i: “Rnia'a lu tē, el quë nanapë, gúnëll recibir más perë el quë nabënapëdi'i, guédchisú lé'ë du'pë nanápëll. **27** Perë lé'ë ra enemigu shtëna ra nanëdi'i guëñibë'ahia lé'ë rall, gulë tsaglli'i lé'ë rall ndë'ë. Gulë quini lé'ë rall lua.”

Jesús guatë ciudá Jerusalén; dchí'bi' tēchi burrë
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guagla'guë ziagdchini më paré Jerusalén. **29** Bédchini më gu'édchi Betfagé nu Betania nanaquë lu lumë catë nanú zihani hiaguë olivo. Bëshe'ldë më shini gusë'dë më; **30** guni'i më lu rai':

—Gulë gua gu'édchi naná guëlladchi. Iurë guédchini tē, guëná tē lu tubi burrë. Quëdú ma. Lé'ë burrë ni la'di chu quí'bëdi'i tēchi ma. Gulë bësha'quë ma nu gude'enú ma ndë'ë. **31** Si talë guëna'bë di'dzë mènë pë gunë tē burrë, gulë guni'i lull: “Lé'ë Dadë Jesús rqui'ni lé'ë ma”.

32 Gua ra shini gusë'dë më. Bëdzëlë rai' burrë igual cumë ziquësë guni'i më lu rai'. **33** Iurë bësha'quë rai' burrë, nashtënë burrë guna'bë dí'dzëll:

—¿Pëzielú bësha'quë tē shpurra?

34 Bëquebi rai':

—Purquë Dadë Jesús rqui'ni lé'ë ma.

³⁵ Guanú rai' burrë lu Jesús. Bëdchi'bë rai' shabë rai' tëchi ma parë quibë Jesús tëchi ma. ³⁶ Iurë lë'ë burrë ziazú lu nezë, gudishi mënë shabë rall lu nezë catë ze'dë më. ³⁷ Bëdchini ra mënë lumë shtë dani catë nezë rlaguetë. Grë ra narianaldë tëchi më guzublú guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'ë më por milagrë naguná rall. ³⁸ Guni'i rall:

—Bë'në ldai' Dios lë'ë Rëy ndë'ë, el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dadë Dios. Llëru'bë na Dios nacabezë más guia'a lu gube'e; tsu paz lu gube'e.

³⁹ Iurní bëldá fariseo nananú ladi zihani mënë guni'i rall lu Jesús:

—Mësë, guni'i lu ra shmënël të adë guëni'idi'i rall di'dzë rë'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i lu ra fariseo:

—Rnia'a lu të, si talë ra mënë guëac dchi, ra guë'ë rë' guërushtiá; guëni'i rahin di'dzë rë'.

⁴¹ Iurë bëdchini më guëlladchi Jerusalén, gubi'a më lu ciudá. Bi'ni më.

⁴² Guni'i më:

—Mizmë lë'ë të më Jerusalén, rac shtua'a lë'ë të niac bë'a të nezë catë rbedchí ldu'u mieti con Dios, perë iurne' nacahi slu të parë tsasë të ra cusë ni.

⁴³ Guëdchini cusë durë guëc të. Enemigu shtë të guëzubë grë ladë shtë ciudá parë tildi rall. Guntsa'u rall tubi lu' alrededurë guëdubi guë'dchi, tsu guërru contrë lë'ë të. ⁴⁴ Guëcué rall grë hiu'u shtë të. Quini rall lë'ë të hashtë nu shini të gati rai'. Adë guëá'nëdi'i tubi guë'ë quibë guëc sa' guë'ë. Completamente tsaluhin; ziquë tubi hiu'u dachi guëa'nin purquë adë bédë'ëdi'i të cuendë iurë bë'në më favurë parë lë'ë të gac salvar të.

*Bësëllu'në Jesús mënë nacagtuu' la'ni iádu'u ru'bë
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ Iurní Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Guzublú cagsëllú'ni' ra nacagtuu' la'ni iádu'u. ⁴⁶ Guni'i më lu rall:

—Sagradas Escrituras rni'i shti'dzë Dios: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios, perë lë'ë të bë'në të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në".

⁴⁷ Grë dzë bëlua'a Jesús la'ni iádu'u. Ra bëshuzi narnibë'a más con ra mësë shtë lëy con los de más më naru'bë shtë guë'dchi, gudili rall formë lla gati më. ⁴⁸ Perë bédzëlëdi'i rall mudë niana'zi rall lë'ë më purquë grë ra mënë con ánimo rac shtu'u rall rquë diagüë rall pë guni'i më.

20

*Jesús bëquebi pë derechë nápi' parë gúni' ra cusë rë'
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)*

¹ Tubi dzë nanú Jesús iádu'u ru'bë. Quëglua'a më ra mënë shti'dzë Dios lla mudë tsutë rall shnezë Dios të gac salvar rall. Iurní bëdchini ra bëshuzi narnibë'a más con mësë shtë lëy con më gushë narunë juzguë; ² guni'i rall lu më:

—Guni'i lu na'a. ¿Pë derechë nápël parë guëluá'al ra mënë? ¿Chu bëne'le permisi rúnël grë cusë nabë'nël?

³ Guni'i Jesús lu rall:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Rac shtua'a guëni'i të lua. ⁴ ¿Chu bédë'ë derechë lë'ë Juan Bautista parë guëchu'bë nísí; Dios u mënë? ¿Chu bëshe'ldë lë'i'?

⁵ Iurní guzublú quëgni'i rall entrë de lë'ë rall. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëni'i hia'a lu Jesús? Si talë guëni'i hia'a Dios bëshe'ldë lë'ë Juan, iurní guëni'ill lu hia'a: "¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'?" ⁶ Si talë

guëni'i hia'a mënë bëshe'ldë lë'ë Juan, iurní guëne'e guë'ë mënë lë'ë hia'a, gátia'a purquë grë mënë rialdí ldu'u rall guni'i Juan shti'dzë Dios.

⁷ Por ni bëquebi rall lu Jesús de quë adë bédë'ëdi'i rall cuendë chu bëshe'ldë lë'ë Juan parë guëchu'bë nís'i ra mënë. ⁸ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'ë të rquëbidi'i të; nu na adë guëquëbidia'a chu bëshe'ldë na; chu bëne'e permisi guna ra cusë.

Comparaciuni shtë muzë mal
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ Guzublú guni'i më lu ra mënë comparaciuni rë':

—Guc tubi nguiu nabëcabní hiaguë uvë lachi. Despuësë bédë'ëll mëdi stubi mënë nu guziá'all zitu. Gudëdë tiempë. ¹⁰ Bëga'a iurë shtë cusechë, bëshë'ldëll tubi muzë; guëna'bë muzë partë narunë tucarë shlamëll. Perë ra mënë guna'zi rall lë'ë muzë. Bédë'ë rall galnë. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bédë'ëdi'i rall. ¹¹ Iurní bëshe'ldë shlamë rall stubi muzë, tsaglli'i muzë cusechë. Perë ra mënë guni'i di'dzë dzabë lu muzë nu bédë'ë rall galnë. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bédë'ëdi'i rall. ¹² Lamë ni bëshe'ldë stubi muzë perë ra mënë gudini rall lë'ë muzë. Gulú rall lë'ë muzë tantë bëldë rall.

¹³ Iurní guni'i lamë shtë guiu'u: “¿Pë guna iurne'? Guëshe'lda shinia narac shtua'a. Iurë guëná ra mënë lúhi', tal vez gunë rall rëspëti shinia.” ¹⁴ Perë iurë guná ra mënë narunë dchi'ni lu shini lamë, guni'i rall lu sa' rall: “Ndë'ë naguëca'a herenci. Cha dínia'a lë'ëll të iurní gáca'a nashtë guiu'u.” ¹⁵ Iurní gulú rall shini lamë lu guiu'u stubi ladë. Gudini rall lë'ë'i.

Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pë gunë nashtë guiu'u con ra naquëhunë dchi'ni? ¹⁶ Mizmë lamë guëdchini parë quínill ra mënë mal, le'. Guëdë'ëll guiu'u ca'a stubi mënë.

Iurní bini ra mënë comparaciuni rë', guni'i rall lu Jesús:

—Ni lo quiera Dios gac zni.

¹⁷ Perë Jesús gubi'a lu rall, guni'i më:

—Gulë guni'i lua pë runë cuntienë nanaquë la'ni Sagradas Escrituras.

Rni'in zndë'e:

Guë'ë nabëru'ldë ra albañil tubi ladë, guë'të rë' gunë sirvë parë gac shquini shtë iádu'u ru'bë.

¹⁸ El quë narredë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll, perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.

Jesús guni'i: “Gulë quilli impuestë”
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Ra jëfë shtë bëshuzi con mësë shtë lëy rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë Jesús lueguë. Guc bë'a rall guni'i më comparaciuni ni cuntrë lë'ë rall. Adë guná'zidi'i rall lë'ë më purquë bédzëbë rall los de más mënë.

²⁰ Iurní bëshe'ldë rall mënë naguaglda'chi lë'ë Jesús. Rlua'a rall ziquë mënë za'quë. Rac shtu'u rall guësiguë rall lë'ë më niani'i më tubi cusë mal parë gunë rall intriegu lë'ë më lu gubiernë rumanë. ²¹ Por ni naguaglda'chi lë'ë Jesús, guna'bë di'dzë rall:

—Mësë, nanë na'a rluá'al nu rní'íl purë verdá. Rluá'al igual lu mënë humildë nu lu mënë narnibë'a. Guldíl, quëgluá'al lla tsutë mënë shnezë Dios. ²² Guni'i lu na'a, ¿pë na bien guëdilli hia'a impuestë lu rëy rumanë u guëdillidi'i hia'a impuestë?

²³ Perë Jesús bédë'ë cuendë niasiguë rall lë'ë më. Guní'i':

²⁴ —Gulë bëlua'a tubi dumí. ¿Chu lu nu chu lë naquë lu dumí?

Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

²⁵ Guni'i më iurní:

—Nia, por ni gulë bédë'ë ca'a rëy César lo quë nashtë César, nu gulë bédë'ë ca'a Dios lo quë nashtë Dios.

²⁶ Adë bënë ra contrari shtë Jesús gan niani'i më cusë mal lu ra mënë. Bëdzëguë' ldu'u ra mënë ni; bëa'në dchi rall.

Jesús guni'i lla tsashtë ra tégulë

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Iurní bældá nguui religiusë saduceos, guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceos rni'i adë tsashtëdi'i tégulë ladi ra tégulë. ²⁸ Perë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Mësë, bëquë'ë Moisés tiempë guahietë si tubi nguui gati sin shíni', bëchi tégulë napë quë guëtsë'all tse'lë tégulë. Gapë rall shíni' parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë. ²⁹ Guc gadchi bëchi. Primërë nguui bëtsë'all perë gútil sin ni tubi shínill. ³⁰ Segundë bëchi tégulë bëtsë'all con viudë perë gútil sin ni tubi shínill. ³¹ Tecerë bëchi tégulë bëtsë'all tse'lë tégulë. Nu gútil; pues hashtë shu'pë bëchi tégulë bëtsë'a rall tse'lë tégulë. Gúdi'i shini rai'. ³² Despuësë guti na'a ni. ³³ Guni'i lu na'a, iurë tsashtë tégulë, ¿chu gac tse'lë na'a cumë gadchi nguui gac tse'lë na'a ni?

³⁴ Iurní Jesús bëquebi:

—Iurne' lu guë'dchiliu ra nguui, ra na'a, rtsë'a rall, ³⁵ perë grë ra naguëdë'ë Dios permisi tsutë rall stubi guë'dchiliu nu tsashtë rai' ladi ra tégulë, adë guëtsë'adi' rai'. Adë rnádi' rai' guëtsë'a shini rai'. ³⁶ Nunquë gátidi' rai'. Na rai' ziquë ra ianglë shtë gube'e. Na rai' shini Dios iurní, purquë guashtë rai' ladi ra tégulë, guëbani rai' parë siempërë. ³⁷ Perë si talë rna'bë di'dzë tē tsashtë ra tégulë ladi ra tégulë, gulë bédë'ë cuendë lo quë Moisés bëquë'ë la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. Bëquë'ë Moisés de quë Dadë Dios na Dios shtë Abraham, nu Isaac, nu Jacob; nu blac tiempë guti rai' parë tiempë dzë ni. ³⁸ Grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin.

³⁹ Iurní bældá mësë shtë lëy guni'i rall:

—Mësë, bien bëquébil lu rall.

⁴⁰ Hia bëdzëbë rall guëna'bë di'dzë rall más lu Jesús.

Jesús guna'bë di'dzë lu ra mësë, chu na shtadë Cristo

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Jesús guni'i lu rall:

—¿Llallë rni'i mënë Cristo na shini David? ⁴² purquë mizmé David guni'i la'ni libré nalë Salmos:

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a:

Guzubë ladë ldi shtëna

⁴³ hashtë guna gan lu enemigu shtënël tē guëzu'bë diaguë rall shti'dzël.

⁴⁴ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë mizmé David rni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'i'?

Jesús gudúdi' mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ Iurë grë mënë caquë diaguë rall shti'dzë Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁶ —Gulë gupë cuidadë ra mësë shtë lëy. Rëuu' ldu'u rall nacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë. Rdzelë rall guëzubë rall lugar mejurë la'ni iádu'u. Rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu

mellë. ⁴⁷ Perë rdchisú rall lidchi viudë, pero parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni ru'bë. Rnia'a lu të gunë rall recibir más cashtigu dushë.

21

Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi

(Mr. 12.41-44)

¹ La'ni iádu'u guná Jesús ra ricu, bëtia'a rall dumí la'ni cajë shtë ofrendë. ² Nu tubi viudë prubi guná më; bëtiá'all chupë centavë. ³ Guni'i më: —Guldía, lë'ë viudë prubi bédë'ë más quë ra ricu. ⁴ Grë mënë bédë'ë nabë'në subrë perë na'a rë' bédë'ëll grë nanápëll, grë nas'ill gaul.

Guni'i më cue iádu'u ru'bë

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Ruadi'dzë mënë lla na iádu'u ru'bë. Blac chulë na ra guë'ë nu blac chulë na ra regalë nabëzëlaa'dchi ra mënë parë iádu'u. Iurní Jesús guni'i:

⁶ —Guëdchini tiempë grë lo quë naquëgná të ne', cue. Ni tubi guë'ë quibë guëc sádi'in.

Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Mësë, ¿guc gac ra cusë narní'ill lu na'a? ¿Pë sëñi nanú naguëlua'a guëlladchi na tiempë gac cumplir shti'dzël?

⁸ Guni'i Jesús:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të, adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të. Zihani mënë guëdchini ziquë shmëna. Guëni'i rall: “Nahia Cristo”; u guëni'i rall: “Hia bëga'a iurë guëni'bë'a Dios ziquë Rëy”. Perë rnia'a lu të, adë tsanaldëdi'i të tëchi shti'dzë rall. ⁹ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy.

¹⁰ Guagla'guë guni'i më:

—Gac cumplir tubi naciuni tildi cuntrë stubi naciuni. Tubi gubernë tildi cuntrë stubi gubernë. ¹¹ Guëllú nadushë iurní. Guëdchini gubini dushë nu galgudzë zihani lugar. Lu gub'e guëlua'a cusë nadzë'bë nu sëñi ru'bë guëlua'a.

¹² 'Antsë gac cumplir ra cusë ni, gunë mënë cuntrë lë'ë të. Guëna'zi rall lë'ë të parë gunë rall juzguë lë'ë të la'ni iádu'u shtë të. Guëldaguë rall lë'ë të lachiguibë. Gunë rall demandë lë'ë të lu gubernë nu lu rëy purquë na të shmëna. ¹³ Zni gunë të gan guëni'i të lu ra gubernë diza'quë shtëna.

¹⁴ Adë ráquëdi'i ldu'u të; adë gúnëdi'i të llgabë pë guëni'i të iurní, ¹⁵ purquë na guënhia di'dzë parë guëni'i të lu gubernë. Guna compañi lë'ë të hashtë enemigu shtë të guëac dchi lu të; nápëdi'i rall pë guëni'i rall cuntrë lë'ë të iurní.

¹⁶ Gunë mënë intriegu lë'ë të gati të, bëldá të. Shtadë të gúnëll intriegu lë'ë të. Bëchi të, shfamili të nu ra amigu shtë të gunë rall intriegu lë'ë të, gati të. ¹⁷ Grë mënë guëldënú rall lë'ë të purquë na të shmëna; rialdí ldu'u të na. ¹⁸ Perë pë gáquëdi'i të; ni tubi guitsë guëc të tsalúdi'i. ¹⁹ Si talë gac të firmë lu shnezë Dios, gapë të vidë nadë rialúdi'i parë siempër.

²⁰ 'Iurë guëna'zi lu suldadë grë ladë ciudá Jerusalén, hia mërë cue ciudá.

²¹ El quë nananú Judea dzë ni, guëllú'nëll parë lu dani. El quë nananú ciudá Jerusalén, guëru'u rall. El quë nananú lachi adë guëabridi'ill guë'dchi, ²² purquë ra dzë rë' na shtë cashtigu. Grë lo quë naescritë la'ni Sagradas

Escrituras gac cumplirin. ²³ Prubi ra na'a nanua'a shíni' u ra na'a narca'a me'dë dzë ni. Gunë mënë israelitë sufrir lu cashtigu shtë Dios. Cusë durë gac con mënë tiempë ne'. ²⁴ Bëldá mënë gati rall lu guërru. Stubi tantë tsa rall guëdubi naciuni ziquë prësi; gunë rall dchi'ni shtë stubi mënë. Ra mënë zitu guëñibë'a rall Jerusalén naná cue hashtë gac cumplir tiempë nabë'në Dios disponer. Jerusalén guëa'në ziquë hiu'u dachi.

*Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabri' stubi
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)*

²⁵ 'Dzë ni guëlua'a sëñi lu gube'e con ngubidzë, mbelëgui'i, nu mbehu. Lu guë'dchiliu grë mënë shtë ra naciuni adë gáquëdi'i pë gunë rall nu adë rbedchí ldu'u rall por cusë nadzë'bë. Guini rall ruidë shtë nisëdu'u tantë rni'bi nisë. ²⁶ Iurní guëcahi mënë por tantë galërdzëbë nu galriá ldu'i por cashtigu naguëdchini. Ra fuersë shtë gube'e guëni'bi rahin shlugarin. ²⁷ Iurní guëná ra mënë lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëdchinia la'ni shcahi. Guëdchininúa con zihani puderë nu llni. ²⁸ Iurë guëná të ra cusë guëzublú gac, gulë gubi'a lu gube'e; gulë tsaldí ldu'u të purquë hia mërë gunë më salvar lë'ë të.

²⁹ Guni'i më tubi comparaciuni:

—Gulë guná lu hiaguë higu u cualquier stubi hiaguë. ³⁰ Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i. ³¹ Zni iurë guëná të ra cusë mal guëdchini, gulë gac bë'a të hia mërë guëdchini tiempë naguëñibë'a Dios.

³² 'Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati ra mënë naquërdë tiempë ne'. ³³ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza napë quë gac cumplir. Adë tsalúdi'i shti'dza.

³⁴ 'Gulë gubani guëdubi tiempë. Adë rdë'ë të lugar gapë të vici. Adë rzuu'dchidi'i të. Adë ráquëdi'i ldu'u të por nagáu të purquë si talë quëhúnël ra cusë ni, adë gac bë'adi'i të naquëhac. ³⁵ Ziquë rldaguë lasë mënë tubi ma, zni guëdchini ra cusë durë guëc ra mënë narëta' lu guë'dchiliu. ³⁶ Por ni, gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios guëdubi iurë të gunë më compa'ni lë'ë të, guëru'u të ladi ra cusë dushë sin adë bë gáquëdi'i të. Gulë guëa'në nasini parë iurë guëdchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; tsasuldí të lua.

³⁷ Jesús bëlua'a ra mënë la'ni iádu'u ru'bë rdzë perë gue'lë ria më lu dani shtë Olivos parë guëa'në më hashtë brëgue'lë. ³⁸ Grë mënë bëdchini iádu'u tumpranë të guini rall shti'dzë më.

22

*Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më
(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)*

¹ Hia mërë guëdchini laní Pascu, iurë rëagná ldu'u mënë tiempë nabë'në Dios librar ra israelitë de Egipto. Dzë ni adë gudáudi'i rall guetëshildi nanapë levadurë. ² Ra jëfë shtë bëshuzi con ra mësë shtë lëy gudili rall mudë quini rall lë'ë Jesús naga'chi purquë bëdzëbë rall mënë.

³ Iurní Satanás guatë la'ni ldu'u Judas Iscariote, tubi poshtë shtë më entrë chi'bë chupë ra poshtë. ⁴ Guagni'i Judas lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con los de más më ru'bë shtë iádu'u. Guini'i Judas lla gúnëll intriegu lë'ë më guia'a rall. ⁵ Bëquitë ldu'u rall; bë'në rall prometer guëdë'ë rall dumí ca'a Judas. ⁶ Bëa'në Judas de acuerdë nu gudíllil mudë parë gúnëll intriegu lë'ë Jesús naga'chi iurë nídi'i mënë.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Iurní bēdchini dzē shtē laní, gudáu ra mēnē guetēshtildi sin levadurē. Mizmē dzē bē'nē tucarē quini rall tubi lli'li shtē Pascu. ⁸ Iurní bēshe'ldē Jesús lē'ē Pedro nu Juan; guni'í mē lu rai':

—Guaguē'nē preparar shtse shtē Pascu, guēdáuha'a.

⁹ Guna'bē di'dzē rai':

—¿Ca lu rac shtú'ul guēdē'nē na'a preparar shtse shtē laní?

¹⁰ Jesús guni'í lu rai':

—Gulē gua guē'dchi. Iurē guēdchini tē rua' guē'dchi, guēdza'guēlú tē tubi nguiu nanua'a tubi rēē' nisë. Gulē guanaldē lē'èll. Gulē tsuté catē tsutèll.

¹¹ Gulē guni'í lu nashtēnē hiu'u: “Lē'ē mēsē cagna'bē di'dzē lul; ¿ca na cuartē catē gáuhi' shtse shtē laní con poshtē shtēhi'?” ¹² Iurní guēlua'a nashtē hiu'u tubi cuartē ru'bē segundē pisē. Arregladē nahin. Gulē bē'nē preparar ndē pē cusē guēdáuha'a.

¹³ Gua Pedro nu Juan. Bēdzēlē rai' grē cusē ziquē guni'í mē. Bē'nē rai' preparar shtse shtē laní, gau rai'.

¹⁴ Bēga'a iurē shtē shtse, Jesús guzubēnúhi' lē'ē ra poshtē lu mellē. ¹⁵ Guni'í mē lu rai':

—Con guēdubínú ldua'a rac shtua'a guēdáuha shtse shtē Pascu con lē'ē tē antsē gatia, ¹⁶ purquē adē gáudia'a shtse shtē Pascu stubi hashtē gac cumplir grē lo quē narunē cuntienē shtse Pascu; gac cumplirin iurē guēnibē'a Dios ziquē Rēy.

¹⁷ Iurní guna'zi mē tubi vasē shtē vini. Bēdē'ē mē graci lu Dios nu guni'í mē:

—Gulē gudi'dzē nu gulē bii' vini rē'. ¹⁸ Adē gua' vini stubi vultē hashtē iurē guēnibē'a Dios ziquē Rēy.

¹⁹ Iurní guna'zi mē guetēshtildi. Bēdē'ē' graci lu Dios nu gudi'dzē mēhin cua'a ra poshtē. Guni'í mē:

—Ndē'ē lē'ē shcuerpa naguna intriegu lu galguti parē gac salvar tē. Gulē gau, nu gulē bēsēagná ldu'u tē galguti shtēna.

²⁰ Iurē gualú shtse, guna'zi mē vasē shtē vini; bēdē'ē mē graci, bēdē'ē mē vasē ni gua'a ra poshtē nu guni'í mē:

—Ndē'ē na tēstē cubi entrē lē'ē tē nu Dios. Guēru'u shrēna parē lasac tēstē ni.

²¹ Perē guná, lē'ē nguiu nagunē intriegu na, zubēnull na lu mellē. ²² Nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu napē quē zía'ai' nezē narunē tucarē según voluntá shtē Dios, perē prubi nguiu nagunē intriegu na lu galguti.

²³ Iurní ra poshtē guna'bē di'dzē lu sa' rai', chull gunē intriegu lē'ē Jesús.

Gudildi di'dzē ra poshtē chu na más mē ru'bē

²⁴ Ra poshtē gudildi di'dzē chu na más mē ru'bē entrē lē'ē rai'. ²⁵ Guni'í Jesús lu rai':

—Ra rēy shtē naciuni nalē nadushē rnibē'a rall, nu rac shtu'u rall guēni'í mēnē de quē na rall mē za'quē. ²⁶ Perē entrē lē'ē tē adē nazá'quēdi' quēhunē tē llgabē zni. El quē na más mē ru'bē entrē lē'ē tē, napē quē gáquell ziquē na más nalasáquēdi'í. El quē narnibē'a entrē lē'ē tē, gáqui' ziquē el quē narunē sirvē lu sa'll. ²⁷ ¿Chu na más mē naru'bē, el quē nazubē lu mellē gaull primērē, u el quē narunē sirvē lu mellē? El quē nazubē lu mellē, le'; perē na, nahia ziquē mēnē narunē sirvē entrē lē'ē tē.

²⁸ L'èl të rianú të na. Adë bësëá'nëdi'i të na sino bè'në të sufrir con na.
²⁹ Ziquè Shtada bène'e pudèrë guënbë'ahia ziquè Rëy, zni rné'ehia pudèrë ca'a të, guënbë'a të con pudèrë. ³⁰ Guëzubè të lu trunè catè rnibë'ahia parè gunè të juzguè guézà chi'bè chupè grupè shtë naciuni Israel.

Jesús guni'i lu Pedro gunè Pedro negar l'è mè
 (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Nu guni'i Jesús lu Pedro:

—Moni, Moni, Satanás guna'bè permisi lu Dios, gúnèll prèbè l'èl të ldáguèl lu duldè; gaquin ziquè rgu rnèrè mènè llu'bè. ³² Perè bëna ruèguè lu Dios por l'èl parè adë gúnèdi'i faltè fe parè tsaldí ldu'ul Dios. Rnia'a lu, despuèsè ra prèbè, iurè guèabrí ldu'ul con Dios, bè'nè compa'ni ra narialdí ldu'ul diza'què parè gac rall firmè lu shnezè Dios.

³³ Simón Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadè, adë guèsëá'nèdia'a l'èl. Guna compa'ni l'èl hashtë lachigui'bè nu nilè hashtë gatia con l'èl.

³⁴ Guni'i Jesús iurní:

—Bedè, antsè guèllidchí gay, gúnèl negar na tsunè vultè. Guèní'il lu ra mènè adë guènédi'il na.

Mèrè guèdchini dzè shtë sufrimientè

³⁵ Iurní Jesús guna'bè dí'dzi' lu poshtë:

—Iurè bèshe'lda l'è të parè guèni'i të diza'què lu ra mènè, adë nuá'adi'i të bulsè. Adë nuá'adi'i të bèdu dumí, adë nuá'adi'i të sabadu. ¿Pè bè'nè faltè l'è të iurní?

Bèquebi rai'!

—Ni tubi cusè bè'nèdi'i faltè.

³⁶ Iurní guni'i mè:

—Pues iurnè el què nanapè bulsè, gua'ain. El què nanapè bèdu dumí, guá'all dumí. El què nadè nápèdi'i spadè, guètuu'll manguè të si'll tubi spadè.

³⁷ Rnia'a lu të, rqui'ni gac cumplir dí'dzè rè' lo què naná escritè la'ni Sagradas Escrituras: “Bè'nè mènè tratè l'è'i' cumè ziquè narguini mènè”. Vidè shtëna mèrè tsaluhin. Runè faltè du'pè parè gac cumplir grè naná escritè de na.

³⁸ Iurní guni'i rai'!

—Dadè, ndè'è napè na'a chupè spadè.

Guni'i mè:

—Hia na'.

Jesús gua Getsemani të guèni'inúhi' Dios
 (Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Iurní guzia'a mè. Gua mè lu dani shtë Olivos ziquè bè'nè mè grè ra gue'lè. Ra shini gusè'dè mè guanaldè rai' l'è mè. ⁴⁰ Bèdchini rai' lu dani. Guni'i mè lu rai'!

—Gulè guna'bè lu Dios të gunè mè compa'ni l'èl të parè ldáguèdi'i të lu duldè.

⁴¹ Iurní gua mè l'è'sè mè tubi distanci ziquè narlda'a nguui tubi guè'è. Bèzullibi mè. Iurní biadi'dzènú mè Dios, Shtadè mè. ⁴² Guni'i mè:

—Dadè, bèlá l'è na lu sufrimientè rè' si talè na voluntá shtënèl, perè bè'nè lo què narac shtú'ul lédèdi'i lo què narac shtua'a.

⁴³ Iurní bèdchini tubi ianglè shtë gube'e. Bèd'è ianglè fuersè parè l'è mè.

⁴⁴ Más fuertè bè'nè mè sufrir, se entiendo, sufrimientè ldu'u mè. Guni'inú mè Dios con más dí'dzè. Rdzu nisë lúhi' ziquè gotè ru'bè shtë rënë narlaguè lu guiu'u.

⁴⁵ Iurní gualú biadi'dzënú më Dios, bëabrí më catë nanú ra poshtë. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai', tantë bëdzaguë rai' purquë nalë riá ldu'u rai'. ⁴⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pëzielú naga'si të? Gulë guashtë nga'li. Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ë të parë ldáguëdi'i të lu duldë.

Guna'zi ra më në Jesús ziquë prësi
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá cagni'i më, bëdchini zihani më në. Judas, tubi poshtë shtë më, nall cabësë shtë ra më në. Guabi'guë Judas lu Jesús parë guëtsagrau'll lë'ë më.

⁴⁸ Guni'i më lu Judas:

—Judë, ¿pë con tubi dchidu gúnël intriegu na? nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁴⁹ Ra më në nanaldë Jesús guná rai' pë quëhac. Guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, ¿zëdildi na'a con spadë nadia'a na'a?

⁵⁰ Tubi de lë'ë rai' gulull spadë. Bëchúguëll diaguë ldi shtë muzë. Muzë ni bë'në sirvë lu narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi. ⁵¹ Guni'i Jesús:

—Hia na'. Adë tildidi'i të.

Iurní Jesús bëga'ldë diaguë muzë. Bënëac më lë'ëll. ⁵² Iurní guní'i lu ra jëfë shtë bëshuzi con më në naquëhapë iádu'u ru'bë; guni'i më lu më gushë nabëdchini të guëna'zi rall lë'ë më:

—¿Pëzielú bëdchini të con spadë nu hiaguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në? ⁵³ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë hia bëga'a iurë según voluntá shtë Dios; gunë të narac shtu'u të, nu bëga'a iurë parë gac cumplir grë lo quë narnibë'a lu nacahi, gúnëll cuntrë na.

Pedro bë'në negar lë'ë Jesús
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Iurní ra më në guna'zi lë'ë Jesús prësi. Guanú rall lë'i'i lidchi jëfë shtë ra bëshuzi. Perë guanaldë Pedro zitu. ⁵⁵ Ra më në bëcuc'e rall gui'i rualdë'a lidchi bëshuzi. Rac naldë iurní. Guzubë rall grë ladë gui'i nu Pedro guzubënúhi' lë'ë rall. ⁵⁶ Iurní tubi criadë guná lu Pedro, guzúbi' guëlladchi rua' gui'i. Gubi'a na'a lu Pedro nu guní'ill:

—Nguiu rë' na shmënë Jesús.

⁵⁷ Perë Pedro bë'në negar, guní'i':

—Guënëdia'a nguiu ni'i.

⁵⁸ Gudëdë stu'pë tiempë, stubi më në guná lu Pedro nu guní'ill:

—Nu lë'ël nal shmënë Jesús.

Perë Pedro guni'i':

—Aquëdi'i. Nádia'a shmënë Jesús.

⁵⁹ Tubi iurë gudëdë. Stubi më në guní'iru'ull:

—Na verdá, nguiu rë' nall shmënë Jesús purquë nu nall më Galilea.

⁶⁰ Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël adë guënëdia'a pë quëadi'dzël.

Nianá quëadi'dzë Pedro, bëllidchí gay. ⁶¹ Iurní Jesús bëdchigrë lúhi'. Gubi'ai' lu Pedro. Bëagná ldu'u Pedro naguni'i më lull: “Antsë guëllidchí gay nedzë, guëni'il lu më në tsunë vultë adë guënëdi'il na”. ⁶² Iurní bëru'u Pedro rua' puertë shtë nezë, nalë bí'ni'.

Bë'në mënë burnë Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ra nguiu narna'zi Jesús guzublú bè'në rall burnë. Bëdë'ë rall galné lë'i'.

⁶⁴ Bësë'au rall lúhi' nu guni'i rall:

—¿Chu bène'e galné lë'èl? Guni'i por pudërë shtë Dios, ¿chu lëa?

⁶⁵ Zihani cusë mal guni'i rall lu më. Guagla'guë bè'në rall burnë lë'ë më con di'dzë dzabë.

Jesús zuga'a lu Junta Suprema, gubernë shtë bëshuzi
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Hia brëgue'lë bëdëá më gushë shtë naciuni Israel con ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë shtë lëy. Grë rall gua'a rall lë'ë Jesús lu Junta Suprema, mënë narunë juzguë entrë lë'ë rall. Guni'i ra mënë ni lu Jesús:

⁶⁷ —Guni'i lu na'a si talë nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nibë'ai'.

Guni'i Jesús lu rall:

—Si guënia'a lu të nahia Cristo, adë tsaldídi'i ldu'u të na. ⁶⁸ Si talë guëna'bë di'dza lu të, guëquëbidi'i të lu shti'dza. ⁶⁹ Dizdë ne'lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, guëzúbi' ladë ldi shtë Dios pudërusë.

⁷⁰ Lueguë grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë lë'èl nal tubsë shini Dios?

Guni'i më lu rall:

—Guldía nahia tubsë shini Dios. Mizmë lë'ë të guni'i të di'dzë ni.

⁷¹ Iurní guni'i rall:

—Bini hia'a di'dzë naguni'ill. ¿Pë guëdë'na'a másru'u testigu?

23

Gua'a rall Jesús lu Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurní lueguë ra contrari shtë Jesús gua'a rall lë'ë më lu Pilato. ² Guzublú guëni'i rall; quëdchi'bë rall galquiá cuntrë Jesús:

—Bëdzëlë na'a nguiu rë'; rtsátsull ra mënë cuntrë gubernë. Rní'ill rúnëdi'i tucarë guëdilli na'a impuestë ca'a gubernë rumanë. Nu rní'ill mizmë lë'èl na Cristo, tubi rëy nagudili Dios parë guë nibë'ai'.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pilato:

—¿Guldil nal Rëy shtë ra israelitë?

Jesús guni'i:

—Mizmë lë'èl guni'il di'dzë rë'.

⁴ Pilato guni'i lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con grë ra mënë zihani:

—Bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'në nguiu rë'.

⁵ Perë guni'iru'u rall más fuertë:

—Rtsátsull grë mënë shtë Judea con shti'dzëll. Bëluá'all më Galilea primërë, iurní ndë'ë cagluá'all cuntrë gubernë rumanë.

Gua'a rall Jesús lu Herodes

⁶ Iurë bini Pilato di'dzë rë', guna'bë dí'dzëll si na Jesús më Galilea. ⁷ Guni'i mënë quë sí, iurní bëshe'ldë Pilato lë'ë Jesús lu Herodes, gubernadurë shtë Galilea, gac rëglë asuntë ni. Pues Herodes nanú Jerusalén dzë ni. ⁸ Bëquitë ldu'u Herodes iurë gunall lu Jesús purquë dizdë más antsë guc shtu'u Herodes guënnall lu Jesús. Guni'i mënë pë bè'në Jesús, nu Herodes guc shtú'ull guënnall tubi milagrë naquëhunë më. ⁹ Zihani cusë guna'bë di'dzë Herodes perë Jesús pë guni'idi'i'. ¹⁰ Tambiën zuga'a ndë ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë

narlua'a lëy. Bëdchi'bë rall galquiá con másru'u di'dzë. Gurushtiá rall cuntrë Jesús. ¹¹Iurní Herodes con ra suldadë shtënell bë'në rall burnë lë'ë më. Cumë burnë bëgacu rall lë'ë më con lari za'quë. Despuësë bëshe'ldë Herodes lë'ë Jesús, guëabrí më lu Pilato. ¹²Dzë ni guc Herodes nu Pilato amigu purquë antse na rall enemigu.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16)

¹³Bëtëá Pilato ra jëfë shtë bëshuzi con ra më gushë shtë iádu'u con grë mënë.

¹⁴Guni'i Pilato lu rall:

—Lë'ë të be'dënú të lë'ë nguiu rë'. Guni'i të rtsátsull ra mënë con bishi. Guna'bë di'dza lull delantë grë të perë bëdzélëdia'a cusë mal nabë'nëll ziquë rni'i të. Nápëdi'ill ni tubi delité. ¹⁵Nu Herodes bëdzélëdi'ill cusë mal purquë bëdchigrë Herodes lë'ëll ndë'ë. Adë bë'nëdi'ill ni tubi mal parë gátill.

¹⁶Guëni'bë'ahia tsanull galnë, despuësë guëdë'a libertá lë'ëll.

¹⁷Pilato napë custumbrë guëdë'ëll libertá tubi prësi cadë laní Pascu, el quë naguëna'bë mënë gapë libertá. ¹⁸Perë guagla'guë guni'iru'u mënë ziquë tubsë bë; fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Bëdë'ë libertá parë Barrabás.

¹⁹Pues Barrabás nanú lachigui'bë purquë gúquëll cabësë shtë ra mënë nabë'në cuntrë gobiernë rumanë. Nu gudínill mënë la'ni ciudá. ²⁰Pilato guc shtú'ull guëdë'ëll libertá Jesús. Guni'i Pilato stubi lu mënë, ²¹perë más fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë' lu cruz. Gátill; gátill.

²²Stubi vultë guni'i Pilato lu ra mënë:

—¿Pë mal bë'nëll? Gulë guni'i lua. Bëdzélëdia'a cusë mal parë gátill. Guna cashtigu con galnë lë'ëll, despuësë guëdë'a libertá lë'ëll.

²³Perë más ruidë bë'në rall. Gurushtiá rall. Guna'bëru'u rall galguti parë lë'ë më. Guni'i rall fuertë hashtë bë'në rall gan. ²⁴Pilato bëdë'ë ordë gac narac shtu'u rall; gati Jesús lu cruz. ²⁵Bëdë'ë Pilato libertá Barrabás naná culpablë de galguti shtë mënë nu bë'nëll cuntrë gobiernë rumanë. Zni guna'bë ra mënë. Bë'në Pilato intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më të gac narac shtu'u rall.

Bëquë'ë mënë lë'ë Jesús lu cruz
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶Iurë bia'a rall lë'ë Jesús nezë parë gati më, gudëdë tubi nguiu lë Simón, më guë'dchi Cirene. Ze'dë guëzëll lachi. Ra suldadë guna'zi lë'ë Simón parë guá'all cruz nezë tëchi më.

²⁷Zihani mënë con zihani na'a guanaldë rall lë'ë më. Bi'ni ra na'a tantë gubini ldu'u rall. Gurushtiá rall. ²⁸Perë Jesús bëdchigrë lúhi', guná më lu rall; guni'i më:

—Lë'ë të na'a shtë Jerusalén, adë bi'nidi'i të por na, más bien gulë bi'ni por mizmë lë'ë të nu por shini të. ²⁹Guëdchini tiempë guëni'i mënë: “Dichusë ra na'a nariúdi'i shíni'. Dichusë ra na'a nadë nua shínidi'i, nu adë rcá'adi'i me'dë.”

Nu guni'i më:

³⁰—Dzë ni ra mënë guëzublú guëni'i rall lu dani: “Gulaguë guëc na'a”. Guëni'i rall lu lumë: “Bëca'chi lë'ë na'a”. ³¹Si talë gunë mënë cuntrë na, nahia ziquë hiaguë nanabani; nápëdia'a duldë, gunë rall másru'u cusë mal cuntrë lë'ë të, na të ziquë hiaguë bídchi, napë të zihani duldë.

³² Tambiën gua'a ra suldadë chupë nguba'në, gatinú rall Jesús. ³³ Iurní bédchini rall lugar nalë Calavera. Bë'në rall crucificar lë'ë më. Bë'në rall crucificar lë'ë chupë nguba'në, túbill ladë ldi më, stúbill ladë rubësë. ³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—Dadë, bë'në perdunë lë'ë ra mënë. Adë riasëdi'i rall pë quëhunë rall.

Nu ra suldadë gudchitë rall guë'ë dado parë gudi'dzë rall shabë më. ³⁵ Ra mënë zuga'a; gubi'a rall lu më. Ra më gushë shtë iádu'u bë'në rall burnë. Guni'i rall:

—Bë'nëll salvar pecadurë. Iurnë' guená hia'a nia'a zúnëll salvar mizmë lë'ëll si talë nall Cristo, el quë nagudili Dios.

³⁶ Ra suldadë bë'në rall burnë. Guabi'guë rall guëa' cruz. Bë'në rall ofrecëre vini hi' t'ë gu më. ³⁷ Guni'i rall:

—Si talë rni'il nal Rëy shtë mënë Israel, bë'në salvar mizmë lë'ëll.

³⁸ Nanú tubi letrëre naquë guëc cruz narni'i: "Ndë'ë na Rëy shtë më israelitë".

³⁹ Tubi nguba'në nanaquë lu cruz, gurushtiall guëc më; guni'ill:

—Si talë rni'il nal Cristo, bë'në salvar mizmë lë'ëll nu bë'në salvar lë'ë na'a.

⁴⁰ Perë stubi nguui mal guni'i guëc sa'll:

—¿Pë adë rdzëbëdi'ill Dios? Bëne'e mënë ordë gátia'a ziquë lë'ë më rë'.

⁴¹ Pues lë'ë hia'a runë tucarë gátia'a por maldá nabëdë'na'a, perë nguui rë' adë bë'nëdi'i' mal parë quëhi' ndë'ë.

⁴² Iurní guni'i nguba'në lu Jesús:

—Dadë Jesús, bë'sëagná ldu'ul na iurë gúnëll recibir pudërë parë guë nibë'al.

⁴³ Jesús guni'i:

—Guldía na rnia'a lul, nedzë sënaldël na gube'e.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Bëga'a rquë chi'bë chupë, iurní bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'. ⁴⁵ Nacahi ngubidzë nu lari cortinë la'ni iádu'u ru'bë gure'zin. Guc chupë ldëhin. ⁴⁶ Guni'i Jesús fuertë:

—Dadë, guna intriegu almë shtëna guiá'al.

Gualú di'dzë ni, iurní guti më.

⁴⁷ Iurë guná capitán shtë ra suldadë pë guc, guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëquëbill:

—Guldía, nguui rë' nápëdi'ill culpë. Më za'quë nall.

⁴⁸ Grë mënë zihani nabëdëá lugar ni parë guená rall naquëac, gubi'a rall. Iurní bëabrí rall ciudá. Gulubë rall ldu'u rall tantë nadzë'bë guc.

⁴⁹ Ra amigu shtë Jesús con ra na'a nabë'në compa'ni lë'ë Jesús dizdë tiempë nanú më Galilea, zuga'a rai' zitu. Gubi'a rai' grë lo quë naguzac.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Gu' tubi nguui lë José; lãdzëll lë Arimatea naquë Judea. Gúquëll miembrë shtë Junta Suprema. Nall më za'quë nu bë'nëll cumplir lëy shtë Moisés.

⁵¹ Quëbezë José guëdchini tiempë guë nibë'a Dios ziquë rëy nu gúquëdi'i José de acuerdë naná bë'në Junta Suprema iurë bë'në rall cuntrë lë'ë më. ⁵² José guagna'bë lu Pilato parë guëdë'ë Pilato permisi guëga'chi Jesús. ⁵³ Bësiëtë José cuerpë shtë më lu cruz. Bëtú'bill cuerpë shtënë më tubi sabë. Bëcá'chill lë'ë më la'ni ba'a nanactsa'u la'ni guë'ë catë ni tubi mënë bëgá'chidi'i. ⁵⁴ Guc

dzë runë mënë preparar parë dzë narzi'i ldu'u mënë. Hia mërë rga'a iurë guëzublú dzë descansë.

⁵⁵ Ra na'a naganaldë lë'ë Jesús antsë dizdë nanú më Galilea, guagná rai' catë bëga'chi më. Guná rai' lla naga'a tégulë la'ni ba'a. ⁵⁶ Despuësë bëabrí rai' lidchi rai'. Bë'në rai' preparar nisë nashi con stubi cusë tsagte'bi rai' cuerpë shtë më. Iurní bëga'a dzë descansë; bëzi'i ldu'u rai' según mandamientë shtë Dios.

24

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Primërë dzë shtë lmalë, ra na'a bëabrí rai' rua' ba'a catë bëga'chi Jesús. Tumpranë bëdchini rai'. Nua'a rai' nisë nashi nabë'në rai' preparar. ² Guná rai' lu ba'a parë guë'ë nanë'au rua' ba'a naga'a tubi ladë. ³ Guatë rai' la'ni ba'a. Guná rai' nidi'i cuerpë shtë Dadë Jesús. ⁴ Bëdzélëdi'i rai' pë nihunë rai'. Iurní lueguë guná rai' chupë nguiu nazuga'a guëlladchi lu rai'. Shabë rai' nalë rabtsë'ë. ⁵ Más bëdzëbë ra na'a; bëzullibi rai' hashtë bëdchini luquë rai' lu guiu'u. Guni'i nguiu lu rai':

—¿Pëzielú caguili tē el quē nanabani lugar catë rga'chi tégulë? ⁶ Nídi'i më ndë'ë. Guashtëhi' ladi ra tégulë. Gulë bëagná ldu'u tē lo quē naguní'i' lu tē dizdë tiempë nananú më Galilea. ⁷ Guni'i' iurní, rqui'ni nguiu nabeshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégui' lu guia'a mënë mal. Nu guní'i' gunë rall crucificar lë'i' lu cruz, parë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

⁸ Iurní bëagná ldu'u ra na'a shti'dzë më. ⁹ Bëabrí rai' lu ciudá Jerusalén. Biadi'dzë rai' lu chi'bë tubi poshtë con stubi tantë mënë. ¹⁰ Ra na'a naguni'i' di'dzë rë', lë rai' María Magdalena, con Juana, nu stubi María shni'a Jacobo. Gua rai' con sëbëldá ra na'a. ¹¹ Parë lo quē naruadi'dzë rai', na ziquë tubi cuendë. Ra mënë adë gualdídí'i ldu'u rai' shti'dzë ra na'a.

¹² Parë Pedro bëru'u; guagllú'ni' hashtë rua' ba'a. Gunáhi' la'ni ba'a. Lu lari shtë tégulë gunáhi'. Tubi ladë naga'a lari. Bëabrí Pedro; bëdzëguë' ldu'i'. Bë'ni' llgabë pë guc.

Chupë shmënë Jesús zia'a guë'dchi Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ Mizmë dzë, primërë dzë shtë lmalë, chupë shmënë Jesús zia'a rai' parë Emaús, tubi guë'dchi ziquë chi'bë tubi kilómetro de Jerusalén. ¹⁴ Quëadi'dzë rai' pë guc la'ni ra dzë nì. ¹⁵ Iurë quëadi'dzë rai', guni'i' rai' llgabë nanú la'ni ldu'u rai', Jesús guabi'guë lu rai'. Grë rai' guagla'guë ziazú rai' nezë. ¹⁶ Guná rai' lu më parë adë bënguë bë'adi'i rai' lë'ë më, bë'në Dios. ¹⁷ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Pë quëadi'dzë tē iurë ziazú tē nezë?

Guzudchí rai'; tristë rlua'a lu rai'.

¹⁸ Tubi de lë'ë rai' guni'i; lëhi' Cleofas:

—De grë visitantë nabëdchini Jerusalén, sulë lë'ël adë guënëdi'il pë guc ndë la'ni dzë rë'.

¹⁹ Iurní guni'i Jesús:

—¿Pë guc?

Guni'i rai':

—Jesús Nazareno, gudini mënë lë'i'. Náhi' tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios con pudërë. Bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë. Bë'ni' milagrë con pudërë shtë

Dios. ²⁰ Perë ra bëshuzi nu gubernë shtëna'a, bënë rall intriegu lë'i' parë gac crucificári'. Gúti' lu cruz. ²¹ Nu lë'è na'a quëbezë na'a nihúni' librar naciuni Israel de grë enemigu shtëna'a. Hia gudëdë tsunë dzë dizdë guquin. ²² Gúti' perë bældá na'a narianaldë tëchi diza'quë, guni'i rall lu na'a di'dzë nadzë'bë. Rsiliga guagná rall lugar catë bëga'chi Jesús. ²³ Gunádi'i rall lu shcuérpi'. Guná rall lu chupë ianglë naguni'i lu rai' guashtë Jesús ladi ra tégulë. ²⁴ Stubi de lë'è shmënë na'a, gua rai' hashtë rua' ba'a. Guná rai' la'ni ba'a ziquë guni'i ra na'a perë gunádi'i rall lu më.

²⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Lë'è të nguii narunë faltë llni guëc të, ¿hashtë guc tsaldí ldu'u të grë lo quë nabëquë'è ra muzë shtë Dios guahietë? ²⁶ Guc necesari gunë Cristo sufrir galguti nu despuësë guëabrí më lu gube'e catë gunë Dios honrar lë'i'.

²⁷ Iurní Jesús guzublú biadí'dzi' pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras catë rni'i shcuendë Jesús. Guni'i më dizdë nabëquë'è Moisés nu nabëquë'è ra nabiadí'dzë shti'dzë Dios de mizmë lë'è më. Biadí'dzi' pë runë cuntienë di'dzë ni.

²⁸ Iurní bédchini rai' guë'dchi catë cuezë rai'. Jesús niagla'guë niazëhi' delantë, ²⁹ perë lë'è rai' bënë rai' ruëguë guëa'në më con lë'è rai'. Guni'i rai': —Bëa'nënë lë'è na'a ndë'è. Hia guadze'. Hia gulaguetë ngubidzë.

Iurní guatë Jesús la'ni hiu'u të guëa'në më. ³⁰ Guzac guzubë rai' lu mellë të gau rai', guna'zi më guetështildi. Bëdë'è më graci. Gudi'dzë mëhin cua'a rai'.

³¹ Lueguë lueguë bédë'è rai' cuendë chu na më. Llni bédchini la'ni ldu'u rai'. Perë de repëntë gunitilú më lu rai'.

³² Guni'i lu sa' rai':

—Bini na'a la'ni ldu'u na'a bëga' di'dzë naguni'i më lu na'a iurë biadí'dzi' lu na'a lu nezë pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras.

³³ Lueguë bëabrí rai' Jerusalén. Guná rai' lu ra chi'bë tubi poshtë rdëa rai con stubi shcua'a mënë. ³⁴ Guni'i ra mënë lu rai':

—Verdá guashtë Jesús ladi ra tégulë nu bëlua'alúhi' lu Simón Pedro.

³⁵ Iurní guni'i rai' pë guc iurë ze'dézú rai' lu nezë nu guni'i rai' bënguë bë'a rai' lë'è më iurë gudi'dzë më guetështildi cua'a rai'.

*Bëlua'alú Jesús lu ra poshtë
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)*

³⁶ Mërë iurní quëadi'dzë rai', Jesús bëlua'alú lu rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

³⁷ Bëdzëbë rai' nu nalë bëzezë rai'; guná rai' lu më. Llua'a rai' na më tubi espíritu shtë tégulë. ³⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pëzielú rza ldu'u të? ³⁹ Gulë guná guiahia. Gulë guná guëahia. Gulë tsaldí ldu'u të nahia Jesús. Gulë guna'zi guiahia; gulë guná lua. Pues tubi espíritu nápëdi'i cuerpë ziquë rna të lua.

⁴⁰ Iurní bëlua'a më guia'a më nu guëa' më catë gudëdë clavë. ⁴¹ Perë ni con ndë'è adë gualdídi'i ldu'u rai' purquë nanú tantë lëgrë la'ni ldu'u rai'; bëdzëguë' ldu'u rai'. Iurní guni'i më:

—¿Gu nanú pë gáuha?

⁴² Bédë'è rai' tubi pedasë belë mbeldë. ⁴³ Guna'zi mëhin nu gudáu më lu rai'. ⁴⁴ Guni'i më:

—Grë lo quë naguc con na, gunia'a lu të antsë napë quë gac cumplirin. Gunia'a lu të dizdë guzënú të na, gac cumplir lo quë nabëquë'è Moisés de na.

Gac cumplir lo què nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë de na nu gac cumplir naná escritë la'ni librë Salmos de na.

⁴⁵ Iurní bëdë'ë më llni parë riasé rai' di'dzë shtë Sagradas Escrituras.

⁴⁶ Guni'i më:

—Naescritë, Cristo napë què gúni' sufrir galguti perë dzë tsunë gac recucitar më ladi ra tégulë. ⁴⁷ Guëni'i mënë de què napë què guëabrí ldu'u mënë con Dios, iurní gunë më perdunë duldë shtë rall iurë rna'bë rall lë shtëna. Primërë guëni'inú mënë lu ra mënë shtë Jerusalén, despuësë tsagni'inú rai' mënë narëta' guëdubi lu guë'dchiliu. ⁴⁸ Na të testigu de grë lo què naguc. ⁴⁹ Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë Espíritu Santo el què nabë'në Shtada prometer, cuezënuhi' lë'ë të. Perë gulë béa'në ndë'ë la'ni ciudá Jerusalén hashtë gunë të recibir pudërë shtë Dios naguëdchini de gube'e; gacu të ziquë tubi lari con llëru'bë pudërë.

Jesús bësëa'në ra poshtë

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Iurní bëru'u rai' ciudá. Jesús bia'a më ra shini gusë'dë më rua' guë'dchi Betania. Ndë bëldisë më guia'a më. Bë'në ldai' më lë'ë rai'. ⁵¹ Iurë gualú bë'në ldai' më lë'ë rai', bësëa'në më lë'ë rai'. Güe'pi më gube'e. ⁵² Iurní bëabrí rai' Jerusalén. Bëquitë ldu'u rai'. ⁵³ Ria rai' iádu'u ru'bë; bëdë'ë rai' graci lu Dios, nu bë'në rai' alabar lë'ë më. Amén.

Diza'quë según San Juan

El quë nabësëdchini shti'dzë Dios

¹ Tiempë guahietë antsë cueshtë guë'dchiliu, nanú el quë nabësëdchini shti'dzë Dios. Quëbezënúhi' Dios. Náhi' Dios. ² Mizmë mënë ni quëbezënúhi' Dadë Dios dizdë principi shtë grë ra cusë. ³ Grë cusë gurështë por lë'ë më, el quë nabësëdchini shti'dzë Dios; ni chu stubi bënts'a'u lo quë nananú. ⁴ Por lë'ë më nanú galnabani nu lë'ë galnabani na llni shtë mieti. ⁵ Lë'ë llni tsagla'guë rabtsë'ë catë nacahi. Lë'ë nacahi adë bë'nëdi'i gan lu llni parë bësë'au lu llni.

⁶ Gu' tubi nguiu nabëshe'ldë Dios. Nguiu ni bërulë Juan. ⁷ Bëdchíni'; náhi' testigu parë guëni'i' chu na lë'ë llni tē parë grë mënë tsaldí ldu'u rall shti'dzë Dios por lë'ë më. ⁸ Juan nádi'i' narne'e llni parë bëdchíni Juan parë gáqui' testigu; guëni'i' chu na el quë narne'e llni verdadërë. ⁹ Lë'ë llni verdadërë naridë lu guë'dchiliu, rne'e llni parë grë mënë naquërelde lu guë'dchiliu.

¹⁰ Bëdchíni më lu guë'dchiliu nu guctsa'u guë'dchiliu por pudërë shtë më, perë ra mënë shtë guë'dchiliu adë bënguë bë'adi'i' rall lë'ë më. ¹¹ Be'dë guëdchíni më entrë ra mënë shtë guë'dchiliu perë adë bë'nëdi'i' ra mënë recibir lë'ë më ¹² perë grë nabë'në recibir lë'i', ra narialdí ldu'i lë'ë më, bëdë'ë më derechë parë gac rall shini Dios. ¹³ Lë'ë rall guc rall shini Dios, lëdëdi'i' por deseó la'ni ldu'u mënë, ni por voluntá shtë mënë sino por pudërë shtë Dios.

¹⁴ Lë'ë nabësëdchini shti'dzë Dios, gúli' nu guquëréldi' entrë lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë nu llni shtë më. Sulë lúniquë shini Dios quëbezënú llëru'bë favurë narquitë ldu'u hia'a. Ruadi'dzë më purë verdá. ¹⁵ Juan guc testigu stéhi' nu guni'i' Juan:

—Ndë'ë na el quë nagunia'a lu tē más antsë, náhi' më ru'bë; na adë chu nahia. Bëdchíni' despuësë de na, perë nanúhi' dizdë tiempë guahietë más antsë guëdchíni lu guë'dchiliu.

¹⁶ Por pudërë shtë më ni bëdë'na'a recibir zihani bendición; por lë'ë më quëhúnëru'u Dios favurë nu más favurë parë lë'ë hia'a. ¹⁷ Lëy shtë Dios bëquë'ë Moisés según voluntá shtë më, perë por Jesucristo nadápa'a favurë shtë Dios, nu nadápa'a shti'dzi' naná verdá. ¹⁸ Ni tubi chu gunádi'i' lu Dios Padre; sulë tubsë shini më nacabezënú Dios, bëluá'ai' chu na Dios verdadërë.

Biadi'dzë Juan Bautista favurë de Jesús

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Juan bë'në testificar iurë ra më israelitë naquërelde Jerusalén, bëshe'ldë rall bëldá bëshuzi con mënë nabë'në compa'ni ra bëshuzi. Guna'bë di'dzë rall lu Juan chu náhi'. ²⁰ Adë bë'nëdi'i' Juan negar sino bëquëbi':

—Nádia'a Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'.

²¹ Iurní guna'bë di'dzë rall stubi:

—¿Chu nal? ¿Gu nal Elías?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i'; nádia'a Elías.

Guagla'guë guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nal el quë naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guëdchíni?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i'.

²² Iurní guni'i' rall:

—¿Chu nal? të parë guëd'ë na'a rsunë lu ra nabëshe'ldë lë'ë na'a. ¿Pë rní'il de mizmë lë'ël?

²³ Juan repi:

—Nahia tubi bë, tubi narni'i lu shlatë catë nídi'i mënë: “Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë”. Zni guni'i Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

²⁴ Bëldá ra nabiadi'dzënú Juan na rall fariseos. ²⁵ Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Si talë adë nádi'il Cristo, si adë nádi'il Elías, ni tubi naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guëdchini, ¿pëzielú rchu'bë nísël ra mënë?

²⁶ Guni'i Juan:

—Na rchu'bë nisa con nisë perë nanú tubi më entrë lë'ë të, adë guënëdi'i të chu náhi'. ²⁷ Náhi' el quë naze'dë guëdchini despuësë de na. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca lë'ë du gui'di shtë shráchi'.

²⁸ Grë cusë ni guc lugar nalë Betábara nanaquë guë'gu Jordán ladë cu' guia'a catë lë'ë Juan bëchu'bë nisë ra mënë.

Jesús na ziquë lli'li naguti shlugára'a

²⁹ Stubi dzë Juan guná lu Jesús; ziabi'gui' lu Juan. Guni'i Juan lu ra mënë:

—Gulë guná, nguiú rë' naze'dë de Dios; gáti' ziquë tubi lli'li por duldë shtë mënë. Guëdchisúhi' duldë shtë ra mënë. ³⁰ Náhi' el quë nagunia'a lu të más antsë: “Náhi' më ru'bë. Na adë chu nahia. Bëdchíni' despuësë de na perë nanúhi' dizdë tiempë más antsë quë na.” ³¹ Adë bënguë bë'adia'a lë'i' perë bëdchinia parë gunguë bë'a mënë ísraelitë lë'i'. Por ni rchu'bë nisa ra mënë parë guená mënë chu na më.

³² Nu bë'në Juan testificar:

—Gunahia lu Espíritu Santo nabëdchini de gube'e. Biéti' ziquë tubi palumë parë cuezënúhi' lë'ë Jesús. ³³ Adë bënguë bë'adia'a chu guëdchini, perë el quë nabëshe'ldë na të guëchu'bë nisa, guni'i' lua: “Iurë guënal lu Espíritu Santo ze'dë guëdchini parë cuezënúhi' lë'ë nguiú, na më el quë naguëzunë ldu'u të nu guëshé'ldi' Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të”. ³⁴ Gunahia lu më ni, nu nahia testigu de quë nguiú rë' na shini Dios.

Ra primëre shini gusë'dë më

³⁵ Stubi dzë Juan zuga'a stubi vultë con chupë nanaldë lë'i'. ³⁶ Iurë guná Juan lu Jesús nardëdë, guni'i Juan:

—Gulë guná, ndë'ë na lë'ë nguiú nabëshe'ldë Dios; gáti' ziquë lli'li.

³⁷ Guërupë nguiú nazianaldë lë'ë Juan, bini rai' lo quë naguni'i Juan. Iurní guanaldë rall lë'ë Jesús. ³⁸ Iurë lë'ë Jesús bëdchigrë lúhi' nezë tēchi', gunáhi' lu rai'. Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pë rguili të?

Guni'i rai' con di'dzë narunë cuntienë, lamë:

—Dadë, ¿ca quëréldë?

³⁹ Guni'i Jesús:

—Gulë gude'e nu gulë guná.

Iurní guagná rai' catë quëréldë më, nu bëa'në rai' ndë purquë hia casi ziquë rqüë tapë guadze' iurní.

⁴⁰ Tubi de lë'ë ra mënë nabini shti'dzë Juan nu guanáldi' lë'ë Jesús, na Andrés, bëchi Simón Pedro. ⁴¹ Primëre guatili Andrés bëchi Andrés, lëll Simón, nu guni'i Andrés:

—Bëdia'guë'lú na'a el Mesías. (Di'dzë ni runë cuntienë, Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibé'ai'.)

⁴² Lueguë Andrés bia'a lë'ë Simón Pedro catë zuga'a Jesús. Iurë Jesús guná lu Pedro, guni'i më:

—L'ë'l lël Simón, shini Jonás; perë ne' guë'rulël Cefas, (lë ni runë cuntienë guë'ë).

Guna'bë Jesús Felipe con Natanael

⁴³ Stubi dzë Jesús guc shtú'ui' tsáhi' regiuni shtë Galilea. Gunáhi' lu Felipe nu guni'i më lu Felipe:

—Gude'e naldë na.

⁴⁴ Felipe na më guë'dchi Betsaida catë na ladzë Andrés nu Pedro. ⁴⁵ Iurní guatili Felipe lë'ë Natanael; repi':

—Guná na'a lu tubi nguiu naná bëquë'ë Moisés shcuëndi' la'ni ra librë shtë lëy, nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios bëquë'ë rai' di'dzë narni'i shcuëndi'. Náhi' Jesús, shini José. Guë'dchi Jesús na Nazaret.

⁴⁶ Repi Natanael:

—¿Ni mudë guë'ru'u tubi cusë za'quë guë'dchi Nazaret?

Felipe bëquebi:

—Gude'e guënal.

⁴⁷ Guabi'guë Natanael lu Jesús. Iurë lë'ë Jesús guná lu Natanael, guni'i':

—Ndë'ë lë'ë tubi nguiu israelitë verdaderë. Ni tubi bishi adë nídi'i la'ni ldú'i'.

⁴⁸ Iurní guna'bë di'dzë Natanael:

—¿Llallë nanël chu nahia?

Guni'i' Jesús:

—Na gunahia lul antsë iurë lë'ë Felipe be'dë guëna'bë lë'ël, iurë lë'ël zugá'al guëa' hiaguë bëlda'u.

⁴⁹ Natanael guni'i':

—Mësë, lë'ël nal shini Dios. Lë'ël nal Rëy shtë naciuni Israel.

⁵⁰ Jesús guni'i' lu Natanael:

—¿Gu rialdí ldú'ul purquë na gunia'a lul, gunahia lul guëa' hiaguë bëlda'u? Delantë guënáru'ul más cusë ru'bë quë ndë'ë.

⁵¹ Nu guni'i' Jesús:

—Guldía rnia'a lul, lë'ël guënal lla'lë lu gube'e. Ra ianglë shtë Dios tsepi rai' nu guëdchini rai' guëca, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

2

Tubi sa'a guë'dchi Caná

¹ Dzë tsunë despuësë de ni, gu' tubi sa'a guë'dchi Caná nanaquë regiuni shtë Galilea. Lë'ë shni'a Jesús nanúhi' nga'li. ² Nu Jesús con ra shini gusë'dë më gua rai' purquë bë'në ra mënë invitar lë'ë rai' lu sa'a ³ perë gubidchi vini. Iurní lë'ë shni'a Jesús guni'i' lu më:

—Nídi'i vini. Hia gubidchin.

⁴ Perë Jesús repi:

—Nanë, ¿pëzielú cagní'íl lua zni'i? Gá'adi'i guëga'a tiempë parë gac bë'a mieti chu nahia.

⁵ Iurní shni'a më guni'i' lu narëta', ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bë'në grëtë' lo quë naná guë'nibé'ai' lë'ë të.

⁶ Zuga'a shu'pë guë'ë nariú nisë, cadë tubi guë'ë ni riú gadchi u shunë rëë' nisë. Na rahin parë më israelitë; rie'ti guia'a rall según custumbrë religiusë shtë rall. ⁷ Jesús guni'i lu ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bëtsadzë guëzá guë'ë rë' nisë.

Iurni guadzëhin guë'ë ni nisë; ⁸ Jesús guni'i:

—Iurne' gulë cu du'pin nu guanuhin lu nguzanë shtë sa'a.

Zni bë'në rai'. ⁹ Lë'ë nguzanë shtë laní bë'në prëbë nisë naná bëac vini perë adë rdë'edi'll cuendë ca nezë bë'rú'uhin. (Sulë ra naquëhunë sirvë, rac bë'a rall de quë nisë bëac vini). Iurni lë'ë nguzanë shtë sa'a guná'bëll lë'ë lliguë.

¹⁰ Guni'ill:

—Grë lugar primëre rdë'ë mënë vini za'quë gu ra mënë. Hia despuësë iurë cantidá bi' rall, rdë'ë mënë vini corrientë gu mieti, perë lë'ël bë'nëdi'ill zni. Hashtë iurne' bë'në'el vini za'quë.

¹¹ Ndë'ë bë'në Jesús Caná shtë Galilea. Ndë guc primëre milagrë nabëlua'a Jesús lu ra mënë. Bëlua'a më pudërë nanapë më. Ra shini gusë'dë më gualdí ldu'u rai' bëshe'ldë Dios lë'ë më.

¹² Despuësë de ni, gua më guë'dchi Capernaum con shni'a më nu con shini gusë'dë më. Ndë guquërdë rai' du'pë tiempë.

Gua më iádu'u ru'bë

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Hia mërë guëdchini laní Pascu shtë ra më israelitë, Jesús gua ciudá Jerusalén. ¹⁴ Guatë më iádu'u ru'bë. Guná më ra naquëgtuu' ngunë. Guná më ra naquëgtuu' lli'li nu palumë. Nu nga'li zúbëga'a mënë lu mellë catë rchili rall dumí. ¹⁵ Bëntsa'u më tubi chicuti con du lasë. Iurni bësellu'në më grëtë' ra mënë la'ni iádu'u con ra lli'li nu con ra ngunë. Bërë'shë më mellë. Bërë'tsë dumí shtë ra narchili dumí. ¹⁶ Repi më lu ra nartuu' palumë:

—Gulë cu grë cusë ndë'ë. Adë rúnëdi'i tē lidchi Shtada tubi lliguë'a.

¹⁷ Iurni lë'ë ra shini gusë'dë më bëagná ldu'u rai' ziquë naescritë: “Nalë rzebi ldua'a por lidchi Dios; gaquin limpi”.

¹⁸ Iurni lë'ë ra më israelitë guna'bë di'dzë:

—¿Pë milagrë guëluá'al lu na'a ziquë tubi sēñi de quë nápël derechë quëhúnël ra cusë rë'?

¹⁹ Jesús bëquebi:

—Gulë bëzalú iádu'u rë'; dzë tsunë guëldishtëahin stubi nacubi.

²⁰ Iurni guni'i ra mënë:

—Cuarenta y seis izë guzú gua'a iádu'u rë'. ¿Ni mudë lë'ël guëdishtëlin tsúnësë dzë?

²¹ Perë lë'ë iádu'u, el quë naquëgni'i Jesús, na cuerpë shtënë më. ²² Hia despuësë guashtë më ladi ra tēgulë, bëagná ldu'u ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më, nu gualdí ldu'u rai' shti'dzë më, nu gualdí ldu'u rai' ra Sagradas Escrituras.

Nanë më lo quë naná la'ni ldu'u mieti

²³ Iurë lë'ë Jesús nanú Jerusalén, gu' laní Pascu. Cantidá mënë gualdí ldu'u rall lë'ë më iurë guná rall milagrë nabë'në më. ²⁴ Perë Jesús adë rúnëdi'i confiar lë'ë ra mënë purquë rac bë'a më ldu'u ra grëtë' rall. ²⁵ Adë rqui'nidi'i më chu guëni'i lu më shcuendë ra mënë. Mizmë lë'ë më rac bë'a më lla na la'ni ldu'u mieti.

3

Jesús nu Nicodemo

¹ Gu' tubi nguiu nabërujë Nicodemo. Nall membrë shtë partidë religiusë fariseo nu nall tubi nguiu namás lasac ladi ra më israelitë. ² Nicodemo guagná lë'ë Jesús gue'lë nu guní'ill:

—Mësë. Rdë'ë na'a cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'ël parë ze'dë guëluá'al, purquë ni tubi adë chu gáquëdi'i guëlua'a pudërë nu milagrë cumë ziquë rúnël, sulë si talë Dios quëbezënuhi' lë'ël.

³ Iurní guni'i Jesús lu Nicodemo:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalë nacúbidi'i stubi, gáquëdi'i tsutëll catë rni'bë'a Dios.

⁴ Bëquebi Nicodemo:

—Perë no es posiblë tubi nguiu hia gu'shë, guëabrí gálëll stubi. ¿Ni mudë guëabrí guëu'll la'ni shní'all stubi parë galë stubi nacubi?

⁵ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalëdi'i con nisë nu con Espíritu Santo, adë tsutëdi'ill catë rni'bë'a Dios. ⁶ Grëtë' naná gulë ziquë ra cualquier mënë, mënë na ni, perë el quë naralë con Espíritu Santo, espíritu na ni. ⁷ Adë rdzëguëë'di'i ldú'ul lo quë nagunia'a lul, grëtë' napë quë guësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'u rall por pudërë shtë Dios. ⁸ Lë'ë mbë rru'u nezë catë rac shtu'u mbë, nu rínil ruidë narunë mbë perë adë rdë'di'il cuendë ca nezë ze'dë mbë nu ca nezë zia'a mbë. Zni na grëtë' nanapë vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

⁹ Iurní Nicodemo bëabrí guna'bë di'dzë:

—¿Perë llallë gac ndë'ë?

¹⁰ Jesús guni'i lull:

—Lë'ël nal tubi mësë ladi ra më israelitë nu adë guënëdi'il ndë'ë. ¹¹ Guldía rnia'a lul, lë'ë na'a rac bè'a na'a lo quë naruadi'dzë na'a nu lo quë narlua'a na'a; nu na na'a testigu de lo quë guná na'a, perë lë'ë tē adë rialdídi'i ldu'u tē lo quë narni'i na'a. ¹² Gunia'a lu tē cusë narac lu guë'dchiliu perë adë gualdídi'i ldu'u tē. ¿Lla tsasë tē cusë shtë gube'e narnia'a lu tē?

¹³ Ni tubi chu be'pi gube'e, sulë el quë nabëdchini de gube'e. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; lidcha na gube'e. ¹⁴ Ziquë Moisés bëldísi' serpientë lu shlatë, zni zac con na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guna sufrir galguti; ¹⁵ parë grë natsaldí ldu'i na, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë sin fin.

Rac shtu'u Dios grë mënë

¹⁶ Dios nalë rac shtú'ui' ra mënë narëta' lu guë'dchiliu; bëshe'ldë më tubsë shini më parë grëtë' narialdí ldu'i lë'ë shini më, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë nadë rialúdi'i. ¹⁷ Dios adë bëshé'ldëdi'i shíni' lu guë'dchiliu parë gunë shíni' condenar ra mënë sino parë gúni' salvar ra mënë.

¹⁸ El quë narialdí ldu'i shini Dios, nádi'i condenárëll, perë el quë adë nēdi'i tsaldí ldu'u, hia nacondenárëll purquë nēdi'ill tsaldí ldu'ull tubsë shini Dios. ¹⁹ Ra nanēdi'i tsaldí ldu'i shti'dza, nacondenárëll purquë iurë lë'ë llni bidë lu guë'dchiliu, más bëquitë ldu'u mënë nacahi quë llni. Adë rac shtú'udi'i rall llni. ¿Pëzielú? purquë runë rall cusë mal. ²⁰ Grëtë' lo quë narunë mal, rna zá'quëdi'i rall lu llni nu adë riabi'guëdi'i rall lu llni purquë lë'ë llni rlua'a ra cusë mal lo quë naquëhunë rall; ²¹ perë grë lo quë narquitë ldu'u verdá,

riabi'guëll lu llni të parë guená mënë de quë grë lo quë naquëhúnëll, ze'dë de Dios.

L'ë amigu shtë lliguë

²² Despuësë de ndë'ë, Jesús gua con ra shini gusë'dë më hashtë regiuni Judea. Gulezënu më l'ë rai' dupë'në, nu bëchu'bë nisë rai' mënë. ²³ Nu zac bëchu'bë nisë Juan Bautista lugar nabërlë Enón guëlladchi Salim purquë nga'li rëta' zili nisë. Bidë ra mënë lu Juan, chubë nisë rall. ²⁴ Zndë'ë guzac antsë bëtia'a ra mënë Juan lachigui'bë.

²⁵ Iurni bëldá shini gusë'dë Juan, gudildi di'dzë rai' con tubi israelitë nabë'në cumplir custumbrë. Guzublú rall chupë di'dzë subrë shcuendë lla gunë rall parë gac limpi rall lu Dios. ²⁶ Iurni guaguëchi mënë lu Juan:

—Mësë, guná; el quë naguzunú l'ë'el stubi ladë guë'gu Jordán, el quë bë'nël testificar napë quë guëdchíni', quëgchu'bë nísi'. Grëtë' mënë zianaldë rall lë'i'.

²⁷ Iurni guni'i Juan:

—Ni tubi adë chu nápëdi'i pudërë si talë adë bédë'di'i Dios pudërë. ²⁸ Mizmë l'ë'ë të na të testigu, gunia'a lu të de quë na nádia'a Cristo sino quë bëshe'ldë më na antsë guëdchíni'. ²⁹ Ziquë tubi nabëtsë'a, rquitë ldu'ull purquë nápëll tsë'lëll, perë zac amigu shtë lliguë, quëquë diáguëll nu rquitë ldu'ull quëbezënull lliguë. Rínill lo quë naruadi'dzë lliguë. Zni iurne' nalë rquitë ldu'a'a. ³⁰ Napë quë gáqui' más më ru'bë, perë na napë quë gaca ziquë nalasáquëdi'i.

El quë naze'dë de gube'e

³¹ El quë naze'dë de gube'e, ni naná rnibë'a más quë grë nguui. El quë naná mënë, no más nall më shtë guë'dchiliu nu ruadi'dzëll cusë shtë guë'dchiliu; perë el quë naze'dë de gube'e, ni ruadi'dzi' cusë shtë gube'e. Nápi' grë pudërë. ³² L'ë'ë më quëhunë testificar lo quë naguná më nu lo quë nabini më, perë ni tubi adë chu rialdídi'i ldu'i lo quë narni'i më. ³³ Perë el quë nagualdí ldu'u shti'dzë më de verdá, quëhúnëll ziquë el quë narquë sëgi lu guichi; rquëbill Dios na verdá. ³⁴ El quë nabëshe'ldë Dios, ni ruadi'dzëll shti'dzë Dios purquë Dios rdë'ë Espiritu Santo sin medidë parë nguui ni të cuezënúhi' l'ë'ë nguui ni. ³⁵ Dios Padre rac shtu'u shíni' nu bédë'ë më pudërë parë guë'nibë'ai' grëtë' cusë. ³⁶ El quë narialdí ldu'u shini Dios, ni napë vidë sin fin, perë el quë nanëdi'i tsaldí ldu'i shini Dios, gápëdi'ill vidë sin fin sino quë rëa'në cashtigu shtë Dios guëquëll.

4

Biadi'dzënu Jesús tubi na'a shtë Samaria

¹ Ra fariseo bini rall de quë napë Jesús más zihani shmëni' nu más zihani mënë naquëchu'bë nísi' quë Juan Bautista. ² Lédëdi'i Jesús bëchu'bë nisë ra mënë sino shini gusë'dë më bëchu'bë nisë rai' ra mënë. ³ Iurë l'ë'ë Jesús guc bë'a naguni'i ra fariseo, bëru'u më de Judea parë bëabrí më Galilea.

⁴ Napë quë tédë më Samaria parë guëdchini më Galilea. ⁵ Bëdchini më guë'dchi Sícár nanaquë regiuni Samaria. Sícár na rua' guiu'u lachi nabëdë'ë Jacob ziquë herenci parë shíni', José. ⁶ Nga'li zúbëga'a guërzú nabërlë Guërzú shtë Jacob. L'ë'ë Jesús ze'dë bédzágui'. Guzúbi' guëlladchi rua' guërzú; hia ziága'a ru ngubidzë. ⁷⁻⁸ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë guë'dchi. Ziasi'i rai' naguëda'u. Mizmë iurni bédchini tubi na'a shtë Samaria rua' guërzú parë guëghíni' nisë. Jesús guni'i lu na'a rë':

—Denú du'pë nisë gua'.

⁹ Iurní lë'ë na'a shtë Samaria bëquebi:

—¿Pëzielú rná'bël nisë lua, nu më israelitë nal?

(Adë rni'i lu sá'di'i më israelitë lu ra më shtë Samaria.)

¹⁰ Iurní guni'i Jesús:

—Si talë niac bë'al lo quë narne'e Dios ndigá, si talë niac bë'al chùllëti'i ndë'ë, el quë narna'bë nisë lul, naná'bël nisë lúhi' nu lë'i' guënë'ei' nisë narne'e vidë sin fin.

¹¹ Lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, nápëdi'il pë guëgul nisë la'ni guërzú. Más de ni guetë na guërzú. ¿Cáti'i nápël nisë narne'e vidë? ¹² Shtadë guëlü hia'a Jacob bësëa'në guërzú rë' catë bíhi' nisë, lë'i' nu bii' ra shíni' nu con ra ma shtë'në rai'. ¿Ni mudë más më ru'bë nal quë lë'ë Jacob?

¹³ Bëquebi Jesús:

—Grëtë' el quë nagú nisë rë', guëabrí guëbidchi, ¹⁴ perë el quë nagú nisë naná guëdë'a, jamás adë guëabridi'i guëbídchill, purquë nisë naná guëdë'a rcasë la'ni ldu'ull cumë ziquë nisë shtë zini parë guëdë'ëin vidë sin fin.

¹⁵ Iurní lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, denú nisë ni tē parë adë guëbídchidia'a jamás nu gueldë cádia'a nisë ndë'ë.

¹⁶ Repi Jesús:

—Guagna'bë tsé'lël nu bëabrí ndë'ë.

¹⁷ Lë'ë na'a guni'i:

—Nápëdia'a tse'la.

Jesús guni'i iurní:

—Nápël rsunë, guní'il verdá: “Nápëdia'a tse'la”, ¹⁸ purquë ga'i nguii guc rai' tsé'lël nu el quë nanápël iurne', lédëdi'i tsé'lël. Verdá guní'il.

¹⁹ Iurë bini na'a lo quë naguni'i më, guní'ill:

—Dadë, llúa'ahia nal tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios. ²⁰ Shtadë guëlü na'a, mënë Samaria, bë'në rai' adorar Dios lu dani rë', perë lë'ë tē më israelitë rni'i tē Jerusalén na lugar catë runë tucarë gunë mieti adorar Dios.

²¹ Jesús guni'i:

—Nanë, tsaldí ldu'ul shti'dza; guëdchini iurë de quë lë'ë tē gunë tē adorar Dios Padre sin adë rquí'nidi'i guidë tē lu dani rë' u tsa tē Jerusalén. ²² Lë'ë tē mënë Samaria, adë guënëdi'i tē lo quë narunë tē adorar perë lë'ë na'a, sí, nanë na'a lo quë nardë'në na'a adorar purquë el quë nagunë salvar ra mënë, na më israelitë. ²³ Perë guëdchini iurë nu mizme iurne', lë'ë ra mënë naná runë adorar Dios de verdá, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con ldu'u rall nu de acurdë con enseñansë shtëna. Pues Dios Padre rac shtú'ui' gunë mënë adorar lë'i' manërë ni. ²⁴ Dios na espíritu; ra narunë adorar lë'ë më, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con espíritu nu de acurdë con ra enseñansë shtëna.

²⁵ Lë'ë na'a guni'i:

—Nanëa de quë guëdchini Mesías narni'i ra mënë, Cristo, el quë nagudili Dios parë gunibé'ai'. Iurë lë'ë më guidë, guëluá'ai' parë gac bë'a na'a shti'dzë Dios.

²⁶ Repi Jesús:

—Nípa'ala, nahia mizme naquëadi'dzënul.

²⁷ Iurní bédchini ra shini gusë'dë më; bédzëguë' ldu'u rai' de quë quëadi'dzënú Jesús tubi na'a, perë ni tubi de lë'ë rai' guni'i lu Jesús: “¿Pëzielú quëadi'dzënul lë'ëll?” u “¿Pë quëgna'bë dí'dzël lu na'a?”

28 Iurní lè'è na'a bèsèa'négá rëè'; bëabrill parè guè'dchi catè guagní'ill lu ra nguiu:

29 —Gulè cha tè guená tè tubi nguiu naguni'i grè lo què nabëna. ¿Adè lè'è narni'i ra mënë Cristo ndè'è?

30 Iurní bëru'u ra mënë guè'dchi. Bëdchini rall lu Jesús. 31 Mientras lè'è shini gusè'dè mè bè'nè rai' ruèguè lu mè; repi rai':

—Mësè, gudáu.

32 Perè Jesús guni'i:

—Na napa tubi dau naná guënëdi'i tè.

33 Ra shini gusè'dè mè guzublú rai' guna'bè di'dzè lu sa' rai':

—Aquè, ¿nu chu be'dénú nagudáuhi'?

34 Perè Jesús bëquebi:

—Dau shtëna na guna cumplir voluntá shtë mè el què nabëshe'ldè na.

35 Adè guni'idi'i tè: “Runè faltè stapè mbehu parè guèru'u cusechë”. Rnia'a lu tè, gulè guná, hia bëquichi bëcuelè shtë guezè; bëga'a iurè shtë cusechë.

36 El què narunè dchi'ni, runè tucarè tsu pagu shtëll. Grètè' lo què narcabní, guécá'all cusechë; nápëll premi lu gube'e. El què narcabní nu el què narldè guèni'a, rquitè ldu'u rall juntè. 37 Verdá na lo què narni'i dichè: “El què narcabní, ni na tubi; el què narldè guèni'a, ni na stubi”. 38 Na bëshe'lda lè'è tè parè tsagni'i tè lu mënë perè stubi el què nague'dénú mënë lua. Zni stubi mënë bè'nè dchi'ni perè lè'è tè quèhunè tè provèchë grètè' dchi'ni shtë rall.

39 Cantidá mënë shtë guè'dchi Samaria, gualdí ldu'u rall Jesús por lo què naguni'i na'a iurè lè'è na'a guni'i: “Guni'i mè grè lo què nabëna”. 40 Iurní bëdchini ra mënë shtë Samaria lu mè; bè'nè rall ruèguè lu mè tè parè guèa'nè mè con lè'è rall. Bèa'nénú mè lè'è rall chupè dzè. 41 Nu másru'u zihani mënë gualdí ldu'u rall iurè bini rall lo què naguni'i Jesús. 42 Iurní guni'i rall lu na'a:

—Iurne' rialdí ldu'u na'a, lèdè niá'asèdi'i por lo què naguni'il lu na'a, sino què mizmè lè'è na'a bini na'a shti'dzi', nu rac bè'a na'a de què verdá mè rë' na el què nangunè salvar mënë shtë guè'dchiliu.

Jesús bënëac tubi llguè'nè naquèrldè zitu parè lè'è mè

43 Despuès de guèrupè dzè, Jesús bëru'u Samaria. Zia glá'gui' nezè shtëhi' parè regiuni shtë Galilea. 44 Mizmè Jesús bè'nè testificar de què grètè' ra muzè shtë Dios, adè rúnèdi'i mënë rëspèti lè'è rai'. Sulè stubi lugar runè mënë rëspèti muzè shtë Dios. 45 Iurè bëdchini Jesús Galilea, ra mënë ni bè'nè rall recibir lè'è mè con bien purquè gua rall laní Pascu ciudá Jerusalén; guná rall lo què nabè'nè mè, ra milagrè nabè'ni'.

46 Iurní Jesús bëabrí Caná shtë Galilea catè bè'ni' cambi nisè vini. Bini tubi mè ru'bè shtë gubernè de què bëdchini Jesús ndè. Nguiu ni nápëll tubi shínill narac ll'u'u guè'dchi Capernaum. 47 Iurè lè'è nguiu ni bini de què Jesús bëdchini Galilea, guagnall nu bè'nèll ruèguè lu mè parè tsa mè lídchill tè parè gunèac mè shínill purquè hia casi rlullè llguè'nè. 48 Iurní Jesús guni'i:

—Lè'è tè adè rialdídi'i ldu'u tè si talè rnádi'i tè milagrè.

49 Perè lè'è narunè shchi'ni gubernè guni'i:

—Dadè, nasesè, cha lídcha purquè aquè zati shinia.

50 Iurní Jesús guni'i:

—Bëabrí lídchil; lè'è shínill nabani.

Nguiu ni gualdí ldu'ull shti'dzè Jesús. Lueguè zèagzèll lídchill. 51 Iurè lè'è nguiu be'dè guèzè lídchill, lè'è ra muzè naquèrldè hiu'u, guagtsa'guèlú rall lè'è nguiu; repi rall lúhi':

—L'è'ë shínil bëac.

⁵² Iurní guna'bè dí'dzell:

—¿Ca iurè bëac lliguè'nè? ¿Ca iurè guzublú nahue'i?

Repi rall:

—Na'guè ziquè rquè tubi guadze' bëru'u shldi.

⁵³ L'è'ë shtadè lliguè'nè béd'è'ëll cuendè de què mizmè iurè ni guni'i Jesús: “Shínil nabani”. L'è'ë nguui ni con grè shfamílll gualdí ldu'u rall Jesús.

⁵⁴ Ni na segundè milagrè nab'è'nè Jesús despuèsè bëru'u mè Judea parè guziá'ai' Galilea.

5

Tubi narac galguidzè llunguè

¹ Despuèsè gudèdè ra dzè, bè'nè tucarè tubi laní shtë mè israelitè, nu Jesús gua parè Jerusalén. ² Mizmè ciudá ni cerquè rua' puertè nalè Puertè shtë Lli'li, nanú tubi tanquè ru'bè shtë nisè. Lugar ni lèhin Betesda con dizè hebreo. Napin ga'i portali alreduerè shtë tanquè. ³ Nga'li rëta' zihani narac llu'u; naga'a rai' lu daa'. Nanú ciegu; nanú cujë; nanú narac galguidzè llunguè. Quèbezè rai' parè guèni'bi nisè. ⁴ Rni'i rai' ridè tubi ianglè la'ni tanquè parè rni'bi' nisè. Primèrè nariutè la'ni nisè despuèsè l'è'ë ianglè bëni'bi nisè, guéaquèll de cualquier galguidzè. ⁵ Ndè nanú tubi nguui; hia guc treinta y ocho izè rac llú'ull. ⁶ Iurè l'è'ë Jesús guná lu nguui naga'a, béd'è'ë mè cuendè de què hia zihani izè nagá'all lu galguidzè. Repi Jesús:

—¿Gu rac shtú'ul guéaquèl?

⁷ L'è'ë mè narac llu'u bëquebi:

—Dadè, rac shtua'a parè chu nádi'i guétia'a na la'ni nisè iurè l'è'ë nisè rni'bi. Cad vèsè narac shtua'a tsahia la'ni nisè, l'è'ë stubi rlaguè la'ni nisè primèrè.

⁸ Jesús guni'i:

—Guashtë nga'li. Bètèá shtaa'l nu bëagzè.

⁹ Mizmè iurní l'è'ë nguui bëac. Bètèall shtaa'll nu guzublú rzèll. Perè dzè ni na dzè narzi'i ldu'u ra mènè. ¹⁰ Iurní ra mè israelitè naquèhunè cumprir custumbrè, guni'i rall lu el què nabëac:

—Nápèdi'il permisi parè guá'al shtaa'l purquè nedzè rzi'i ldu'u ra mènè.

¹¹ L'è'ë nguui bëquebi:

—El què nabënëac na guni'i lua: “Bètèá shtaa'l nu bëagzè”.

¹² Iurní guna'bè dí'dzè rall:

—¿Chull guni'i lul? “Bètèá shtaa'l nu bëagzè”.

¹³ Perè l'è'ë nguui adè guèndèdi'ill chu bënëac l'è'ëll purquè Jesús gunitilú mè ladi ra mènè zihani narëta' lugar ni. ¹⁴ Despuèsè l'è'ë Jesús bëdia'guèlú nguui ni la'ni iádu'u; iurní guni'i mè:

—Guná, hia l'è'ëll bëaquèl; adè rúnèdi'il duldè tè adè guídèdi'i galguidzè más peor guèquèl.

¹⁵ L'è'ë nguui zèagzèll iurní. Guagd'è'ëll partè lu ra mè israelitè de què Jesús bënëac l'è'ëll. ¹⁶ Por ni l'è'ë rall guzunaldè rall l'è'ë Jesús parè quini rall l'è'ë mè purquè bë'nè mè milagrè r'è' dzè narzi'i ldu'u mènè. ¹⁷ Perè Jesús guni'i lu rall:

—Shtada todavía canihúni' dchi'ni; adè rbézèdi'i rúni' dchi'ni; nu zac quèhuna dchi'ni.

18 Por ni ra contrari shtë më, másru'u rac shtu'u rall quini rall lë'ë më purquë lëdë niá'asëdi'i rúnëdi'i Jesús cuendë ra custumbrë shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, sino quë quëhúni' lë'i' ziquë Dios; guni'i më Dios na Shtádi'.

Pudërë nanapë shini Dios

19 Iurní Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a de quë nahia shini Dios; adë gáquëdi'i guna según voluntá shtëna; sulamëntë runa lo quë narunë Shtada. Grëtë' lo quë narunë Shtada, mizmë manërë runa ²⁰ purquë Shtada rac shtú'ui' na. Quëglua'a më na grë lo quë narunë më. Todavía runë faltë cusë ru'bë naguëlua'a më na, cusë nartsëguë' ldu'u të. ²¹ Ziquë Shtada rcua'ñi ra tégulë parë guëbani rai', igual guënehia vidë parë ra narac shtua'a guëbani rai'. ²² Cumë ziquë Dadë adë rúnëdi'i' juzguë ni tubi chúdi'i, sino bëne'e më pudërë guiahia parë guna juzguë lë'ë ra mënë të parë gunë mënë rëspëti na igual ziquë runë rall rëspëti Shtada. ²³ El quë nadë rúnëdi'i' rëspëti na, adë rúnëdi'ill rëspëti Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu guë'dchiliu.

²⁴ 'Guldía rnia'a, el quë narquë diaguë shti'dza lo quë narnia'a nu tsaldí ldu'ull el quë nabëshe'ldë na, nápëll vidë sin fin. Adë gáquëdi'i' condenarëll; gudëdëll lu galguti. Iurne' nápëll vidë nanadë rialúdi'i. ²⁵ Verdá rnia'a, hia bëga'a iurë lë'ë ra tégulë guini rai' voz shtë shini Dios. Grëtë' naguëzu'bë diaguë voz shtë më, guëbani rall parë siemprë ²⁶ purquë ziquë grë mieti nabani rall por pudërë shtë Dadë Dios, también bédë'ë më derechë lu shini më parë gápi' mizmë pudërë. Rac guëdë'a vidë parë ra mënë. ²⁷ Nu bédë'ë më derechë lu shini më parë gúni' juzguë ra mënë purquë náhi' nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ²⁸ Adë rdzëguë'di'i' ldu'u të ndë'ë purquë guëdchini iurë grë ra tégulë guini rai' चाहia, nu guëru'u rai' la'ni ba'a. ²⁹ Grëtë' el quë nabë'në bien, guëbani rall; gac resucitar rall parë vidë sin fin perë grëtë' ra nabë'në mal, guëbani rall; gac resucitar rall parë gac condenar rall.

Napë më pudërë

³⁰ 'Na adë gáquëdi'i' guna shcuendë iubia; quëhuna juzguë según di'dzë narni'i Shtada lua. Tubldí quëhuna juzguë; adë rúnëdia'a según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtë el quë nabëshe'ldë na. ³¹ Si talë rnia'a favurë de na, lo quë narnia'a nádi'in ziquë tubi nanasac ³² perë nanú stubi testigu narni'i favurë de na. Nu rac bé'ahia de quë grë el quë narni'i më ni de na, lasaquin; verdá nahin. ³³ Lë'ë të bëshe'ldë të el quë naguagna'bë di'dzë lu Juan Bautista, perë lo quë nabëquebi Juan de na, verdá nahin. ³⁴ Perë na adë rquí'ndia'a guëni'i mënë favurë de na. Rnia'a lu të di'dzë rë' parë gac salvar të. ³⁵ Juan nadë más náhi' ziquë tubi lintërnë, ziquë narziani parë ra mënë, nu lë'ë të guagnaldë të téchi Juan por du'pë tiempë. Bëquitë ldu'u të shti'dzi'. ³⁶ Perë na napa testimonio más lasac lo quë naguni'i Juan. Grëtë' cusë el quë naruna, bëne'e Shtada parë guna cumplirin. Milagrë naquëhuna, rne'e prëbë de quë verdá bëshe'ldë Dios na. ³⁷ Lë'ë Dadë nabëshe'ldë na, bé'ni' testificar de na, perë lë'ë të nunquë adë bínidi'i të cha' më, nu nunquë adë gunádi'i të lu më. ³⁸ Grëtë' diza'quë shtëni', adë gutëdi'in la'ni ldu'u të purquë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë el quë nabëshe'ldë më. ³⁹ Lë'ë të bësë'dë të la'ni ra Sagradas Escrituras con llëru'bë cuidá parë guëdzelë të la'ni librë ni nezë parë gapë të vidë sin fin, perë rnia'a lu të, ra Sagradas Escrituras rne'e testimonio chu nahia ⁴⁰ perë adë nēdi'i të guidë të lua parë gapë të vidë sin fin.

41 'Na adë rcádia'a hunurë shtë mënë. 42 Más de ni nanëa lë'ë të adë rac shtú'udi'i të Dios. 43 Na zelda por lë Shtada, perë adë bënë'di'i të recibir na. Perë si talë guëdchini stubi më por mizme lëll, ni sí, gunë të recibir lë'ëll. 44 ¿Lallë tsaldí ldu'u të na purquë rguili të guëni'i mënë bien de lë'ë të? Adë rguíldi'i të lë'ë hunurë naze'dë de Dios verdaderë. 45 Gulë tsasë de quë na adë guëdchi'ba galquiá guëc të delantë de Shtada. El quë naguëdchi'bë galquiá guëc të, na el quë nabëquë'ë Moisés, mizme lë'i' el quë más rianaldë të tēchi'. 46 Si talë lë'ë të nialdí ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés, nu zac shti'dza nialdí ldu'u të purquë Moisés bëquë'ë shcuenda. 47 Perë si talë adë rialdídi'i ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés ¿lla tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a lu të?

6

Jesús bēdē'ē nagudáu ga'i mili nguiu
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Despuësë de ndë'ë, Jesús gua stubi ladë rua' nisë ru'bë shtë Galilea; mizme nisë ni lēhin Tiberias. 2 Zihani mënë guanaldë lë'ë më purquë guná rall ra cusë ru'bë nu milagrë lo quë nabë'në më. Bënëac më ra narac llu'u. 3 Iurní lë'ë Jesús be'pi guëc tubi lumë. Guzubë më nga'li con ra shini gusë'dë më. 4 Guëlladchi ze'dë guëdchini laní Pascu, laní shtë ra israelitë. 5 Iurë Jesús guná cantida mënë zianaldë lë'ë më, guni'i më lu Felipe:

—¿Ca guiasí'i hia'a nagáu mënë zihani rë'?

6 Guni'i më të nia'a pë guëni'i Felipe purquë Jesús hia rac bë'ai' guadë el quë nangunë më. 7 Iurní Felipe bëquebi:

—Chupë gahiu'a bëllë bēdchichí guetēshtildi, adë galdēdi'i parë ni siquierë tubi pedasë gau cadë tubi de lë'ë rall.

8 Andrés, tubi shini gusë'dë më, nu náhi' bëchi Pedro; guni'i:

9—Ndë zuga'a tubi llguë'në. Nuá'all ga'i guetēshtildi nu chupë mbeldë, ¿pë gunë ndë'ë parë blac mënë zihani?

10 Iurní Jesús guni'i:

—Gulë guni'i lu grētē' mënë të parë subë ra mënë.

Nga'li cantidá ra gu'i'li nanú lu guiu'u, subë rall. Iurní guzubë ra mënë ziquë ga'i mili nguiu. 11 Jesús guna'zi guetēshtildi. Bēdē'ē më graci lu Dios. Iurní bēdē'ē më guetēshtildi cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lē'ë rai' guati'dzë rai' guetēshtildi parë grētē' el quë nazúbēga'a. Zni bē'në më con mbeldë. Grētē' gudáu tantë lo quë narac shtu'u rall. 12 Iurë lē'ë rai' gualú gudáu, Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë bētēá grē pedasë nabē'në subrë të parë adë shínidi'i ni tubi.

13 Bētēá rai' pedasë nabē'në subrë; tsadzë rai' chí'bë chupë tēpë grē ra pedasë nabē'në subrë de lo ga'i guetēshtildi. 14 Iurë guná ra mënë lo quë nabē'në Jesús nu milagrë nabēlua'a më lu rall, guni'i rall:

—Ndë'ë sí, de verdá náhi' el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guë'dchiliu.

15 Jesús guc bë'a de quë rac shtu'u rall gua'a rall lē'ë më la fuersë parë gac më rēy shtë rall. Iurní biequi më de nga'li. Zia'a më parë tubi dani parë guëquërdë më lē'ësë më.

Jesús rzë lu nisë
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Iurë lē'ë gue'lë gu', ra shini gusë'dë më bietë rai' rua' nisë. 17 Guatë rai' la'ni tubi barcu. Iurní guna'zi rai' nezë parë stubi ladë rua' nisë parë

guëdchini rai' Capernaum, Hia nacahi iurní, nu Jesús la'di guëabrédi'i'. ¹⁸ Iurní guzublú tubi mbë dushë. Ra olë shtë nisë ru'bë nalë rzuldí. ¹⁹ Iurë lë'ë rai' ziazú rai' cumë ziquë ga'i u shu'pë kilómetro lu nisë, iurní guná rai' lu Jesús; ziabi'guë më rua' barcu. Rzëhi' lu nisë. Iurní bëdzëbë ra nguii nananú la'ni barcu ²⁰ perë Jesús guni'i:

—Na ndë'ë; adë rdzëbëdi'i tē.

²¹ Iurní bëquitë ldu'u rai'; rac shtu'u gunë rai' recibir lë'ë më la'ni barcu. Mizmë iurní bëdchini rai' catë zia'a rai'.

Quëguili ra mënë lë'ë Jesús

²² Stubi dzë ra mënë nabëa'në stubi ladë rua' nisë ru'bë, bëdë'ë rall cuendë de quë shini gusë'dë më zia'a rai' la'ni lúniquë barcu naná zuga'a nga'li perë Jesús adë guanáldëdi'i' lë'ë rai'. ²³ Perë mientras bëdchini sëbëldá barcu naze'dë de guë'dchi Tiberias, tubi lugar nanaquë catë gudáu ra mënë guetështildi, catë bëdë'ë Jesús graci lu Dios por guetështildi. ²⁴ Perë iurë guná ra mënë de quë adë nídi'i' Jesús, nilë ra shini gusë'dë më nídi'i' rai'; iurní guatë rall la'ni ra barcu. Zia'a rall parë Capernaum. Bëdchini rall; caguili rall lë'ë Jesús.

Guetështildi nanabani

²⁵ Iurë bëdia'guelú rall Jesús, guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, ¿guc bëdchíníl ndë'ë?

²⁶ Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a, caguili tē na, lëdëdi'i' purquë guná tē nu riasë tē ra milagrë nabëna, sino caguili tē na sulë purquë gudáu tē guetështildi hashtë bielë tē.

²⁷ Adë rúnëdi'i' tē dchi'ni por cumidë naná rialú sino quë gulë bënë dchi'ni tubi dau lo quë nunquë adë rialúdi'i' nu rne'ëin vidë sin fin. Lë'ë dau ni rne'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, purquë Dios bënë'ëin parë na. Bëlua'a Dios con milagrë nahia el quë narquitë ldu'i'.

²⁸ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Lla guëdë'në na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios?

²⁹ Jesús bëquebi:

—Lo quë narac shtu'u Dios gunë tē, tsaldí ldu'u tē el quë nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu.

³⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë milagrë guëluá'al tē parë guená na'a nu tsaldí ldu'u na'a shti'dzël? ¿Pë sëni guënë'el parë lë'ë na'a? ³¹ Ra shtadë guelú hia'a gudáu rai' guetështildi maná lu shlatë cumë ziquë rni'i' Sagradas Escrituras: “Dios bëdë'ë guetështildi de gube'e; gudáu rai'”.

³² Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, lëdë Moisés bëdë'ë guetështildi naze'dë de gube'e sino quë Shtada; cagdë'ë më guetështildi verdadërë naná ze'dë de gube'e ³³ purquë guetështildi narne'e Dios, na el quë naze'dë de gube'e. Nu rdë'ëi' vidë sin fin parë ra nguii.

³⁴ Iurní guni'i' rall:

—Dadë, bënë'e guetështildi ni'i' grë dzë nu parë siembrë.

³⁵ Jesús guni'i':

—Na nahia guetështildi narne'e vidë sin fin. El quë naguidë lua, nunquë adë guëldiá'nëdi'ill jamás. Nu el quë natsaldí ldu'i' shti'dza, nunquë adë guëbidchidi'ill. ³⁶ Ziquë gunia'a lu tē, guná tē lua perë nëdi'i' tē tsaldí ldu'u tē shti'dza. ³⁷ Grë lo quë narne'e Shtada parë na, ni ze'dë lua, nu el quë

naze'dë lua adë guëgúdia'a tēchi fuërë ³⁸ purquë na zëldëdia'a de gube'e parë guna según voluntá shtëna sino parë guna según voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na. ³⁹ Voluntá shtë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, es quë ni tubi adë chu guëntidia'a lo quë nabëne'e më sino quë guëcua'ñia ra mënë ni lúltimë dzë. ⁴⁰ Voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na, es quë grëtë' el quë naguëná lu shini Dios nu tsaldí ldu'ull lë'ë më, gapë rall vidë sin fin. Na guëcua'ñia lë'ë rall lúltimë dzë.

⁴¹ Iurní ra më israelitë guzublú guni'i guidzë rall lë'ë Jesús purquë guni'i më: "Na nahia guetështildi naze'dë de gube'e". ⁴² Iurní guni'i rall:

—Nguiu rë' na shini José. Lë'ë hia'a nanë hia'a shtádëll nu shní'all. ¿Pëzielú rni'ill de quë zé'dëll de gube'e?

⁴³ Jesús guni'i iurní:

—¿Pëzielú ruadi'dzë tē cuntrë na? ⁴⁴ Ni tubi adë chu guídëdi'i lua lë'ësë, napë quë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, guësëdchini më mënë lua, nu na guëcua'ñia lë'ëll lúltimë dzë. ⁴⁵ Ra librë shtë ra nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, rni'i zdë'ë: "Dios guëlua'a grë ra mieti". Zni grëtë' el quë naguëquë diaguë shti'dzë Shtada nu el quë nabëdë'ë cuendë shti'dzi', ni ridë lua.

⁴⁶ Ni tubi adë chu gunádi'i lu Shtada; sulë na gunahia lu më purquë na zelda de Dios. ⁴⁷ Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nápëll vidë sin fin. ⁴⁸ Na nahia guetështildi narne'e vidë eternë. ⁴⁹ Ra shtadë guëlú hia'a gudáu rai' maná lu shlatë perë guti rai'. ⁵⁰ Lë'ë guetështildi verdadërë ze'dë de gube'e; si talë gudáu tubi nguü guetështildi ni, guëbánill tubi vidë nanadë rialúdi'i; gátidi'ill. ⁵¹ Na nahia guetështildi verdadërë naze'dë de gube'e. Si talë gau nguü guetështildi ni, nápëll vidë sin fin. Lë'ë guetështildi nardë'a na prupi shcuërpa. Guëdë'ahin parë gac salvar ra mënë narëta' lu guë'dchiliu.

⁵² Iurní lë'ë ra israelitë guzublú rall quëchupë di'dzë lu sa' rall, mizmë lë'ë rall. Guni'i rall:

—¿Llallë gac guëne'e mënë ni mizmë shcuërpi' guëdáuha'a?

⁵³ Jesús guni'i lu rai':

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë tē gáudi'i tē cuerpë shtë nguü nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu si talë gúdi'i tē rënë shtënë më ni, nápëdi'i tē vidë sin fin.

⁵⁴ El quë nagáu cuerpë shtëna nu el quë nagú shrëna, nápëll vidë sin fin, nu na guëcua'ñia lë'ëll lúltimë dzë. ⁵⁵ Cuerpë shtëna na verdadërë cumidë nu rënë shtëna na bebidë verdadërë. ⁵⁶ El quë nangunë recibir na ziquë cumidë verdadërë nu ziquë bebidë verdadërë, guëbaninull na, nu quëbezënúa lë'ëll.

⁵⁷ Lë'ë Dadë Dios nanabani, bëshë'ldë më na, nu nabanía por lë'i'. El quë nangunë recibir na, guëbánill por pudërë shtëna. ⁵⁸ Na ruadi'dza shcuendë guetështildi naná ze'dë lu gube'e. Guetështildi rë' nádi'i cumë ziquë maná naná gudáu ra shtadë guëlú hia'a; aunquë gudáu rai' maná, guti rai'. El quë nagáu guetështildi verdadërë, guëbánill parë siempër.

⁵⁹ Jesús bèlua'a grëtë' ra cusë rë' la'ni iádu'u shtë Capernaum.

Di'dzë nanapë pudërë parë siempër

⁶⁰ Iurní zihani ra narianaldë lë'ë Jesús, iurë bini rall di'dzë rë', guni'i rai':

—Naganë di'dzë rë'. ¿Chu rac tsaldí ldu'u shti'dzë Jesús?

⁶¹ Iurní lë'ë Jesús bédë'ë cuendë de quë ra shini gusë'dë më guni'i rai' mizmë di'dzë; guna'bë di'dzë më lu rai':

—¿Pë galaguë llanë ldu'u tē por shti'dza? ⁶² ¿Pë gunë tē si talë guëná tē lu nguü nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, tsépi' catë cabézi' más antsë? ⁶³ Lë'ë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin; lë'ë cuerpë shtë nguü adë nápëdi'in pudërë.

Ra di'dzë narnia'a lu të, na pudërë shtë Espíritu parë gapë të vidë sin fin.
⁶⁴ Perë todavía nanú sèbèldá de lë'ë të, adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza.

Jesús guc bè'a dizdë principi chu el quë narialdídi'i ldu'i nu guc bè'a më chu el quë nagunë intriegu lë'ë më.

⁶⁵ Guni'i më:

—Por ni gunia'a lu të, ni tubi adë chu guidë lua si talë Shtada adë gue'dénúdi'i më nguiu ni lua.

⁶⁶ Dizdë iurní cantidá mënë nazianaldë lë'ë Jesús, bësa'në rall lë'ë më; hiadë rzénúdi'i rall lë'ë më. ⁶⁷ Iurní lë'ë Jesús guna'bë dí'dzi' lu ra chí'bë chupë shini gusë'dë më:

—¿Pë nu lë'ë të rac shtu'u të guësa'në të na?

⁶⁸ Perë Simón Pedro bëquebi:

—Dadë, ¿callë guía na'a? Sulë lë'ël ruadí'dzël di'dzë narne'e vidë sin fin.

⁶⁹ Lë'ë na'a gualdí ldu'u na'a de verdá nu rdë'ë na'a cuendë de quë nal Cristo, shini Dios nanabani.

⁷⁰ Jesús bëquebi:

—Gudilia chí'bë chupë të perë tubi de lë'ë të na mëdzabë.

⁷¹ Zni quëgni'i më shcuendë Judas Iscariote, shini Simón purquë Judas bè'në intriegu lë'ë më parë gati më. Bë'në Judas ni aunquë nall tubi de chí'bë chupë shini gusë'dë më.

7

Ra bëchi Jesús adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús zia'a regiuni shtë Galilea. Adë rac shtú'udi'i më niazë më Judea purquë ra contrari shtë më rac shtu'u rall quini rall lë'ë më.

² Perë hia ziagdchini laní narni'i rall Laní shtë Cusechë; na laní parë grë ra mënë israelitë. ³ Ra bëchi Jesús guni'i rall lu më:

—Adë rëá'nëdi'il ndë'ë; guziá'al parë Judea të parë grëtë' naze'dë naldë lë'ël, ra naquërelde ndë, guená rall milagrë narúnël. ⁴ Pues si talë tubi mënë rac shtu'u gac bè'a mënë chu nall, adë rúnëdi'ill milagrë naga'chi. Hia quë lë'ël rúnël ra milagrë, bë'në lo mizme delantë lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

⁵ Nilë ra bëchi Jesús adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më. ⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Runë faltë guëga'a iurë parë guënë mënë chu nahia, perë parë lë'ë të grë iurë na igual. ⁷ Grë ra narialdídi'i ldu'i Dios, adë guëldénúdi'i rall lë'ë të, perë na, sí, rna zá'quëdi'i rall lua purquë na runa grëtë' lo quë narni'i Dios. Nu clarë rlua'a lo quë naquëhunë rall, nádi'in bien sino mal nahin. ⁸ Gulë gua laní. Na adë tsádia'a purquë la'di bëga'a iurë guëlua'a pudërë shtëna.

⁹ Despuësë de guni'i më zni, bëa'në më Galilea.

Jesús gua lu laní

¹⁰ Despuësë de gua ra bëchi Jesús laní, nu zac Jesús gua më laní. Lëdëdi'i shlatë shlatë gua më sino casi naga'chi gua më. ¹¹ Ra contrari shtë më caguili rall lë'ë më lu laní, nu guni'i rall:

—¿Gua cha'a nguiu ni?

¹² Ladi ra mënë zihani quëadi'dzë ra mënë shcuendë më. Ze'dë narni'i: “Tubi nguiu za'quë na më rë”. Stubi rall rni'i: “Nádi'i më za'quë sino rguguë mënë ni ra mënë”.

¹³ Perë ni tubi rall adë bërú'udi'i rall favurë de lë'ë më purquë rdzëbë rall ra contrari shtë më.

¹⁴ Hia guëruлдë laní ziazú; iurní Jesús guatë iádu'u ru'bë. Guzublú quëglua'a më. ¹⁵ Ra mënë israelitë nabini shti'dzë më, nalë rdzëguëë' ldu'u rall lo quë narni'i më. Guni'i rall:

—¿Lallë rac nguiu rë' lëtrë? ¿Ca guagsë'dëi'?

¹⁶ Jesús bëquebi:

—Enseñansë narluá'ahia, lëdë shtënëdia'ain, sino ze'din de lë'ë më nabëshe'ldë na. ¹⁷ Si talë cualquier mënë na dispuestë gúnëll ziquë rac shtu'u Dios, gunguë bé'all lдай' nacagluá'ahia, ze'din de Dios; gac bé'all lëdëdi'in por mizmë shcuenda. ¹⁸ El quë naruadi'dzë por mizmë lëhi', rac shtú'ull hunurë shtë ra mënë perë el quë naruadi'dzë parë gúnëll honrar el quë nabëshe'ldë më ni, ni sí, nall verdá. Nídi'i bishi la'ni ldu'ull.

¹⁹ ¿Pëllë adë nádi'i verdá de quë Moisés bëne'e lëy parë lë'ë hia'a? perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, ni tubi de lë'ë tē adë nēdi'i tē guëzu'bë diaguë tē lëy ni. ¿Pëzielú rac shtu'u tē quini tē na?

²⁰ Ra mënë bëquebi:

—Nápël tubi mëdzabë la'ni ldu'ul. ¿Chull de lë'ë na'a rac shtu'u quini lë'ël?

²¹ Jesús guni'i:

—Por tubi cusë nabëna, grëtë' tē rdzëguëë' ldu'u tē hashtë pë nápëdi'i guëni'i tē ²² perë Moisés bëne'e tubi custumbre' religiusë narunë ra mënë con ra ngulë'në. Lëdëdi'i guzublú Moisés custumbre' ni sino quë shtadë guëlu hia'a más antsë, bëne'e rall custumbre' ni; por ni riuguë du'pë partë delicadë shtë ngulë'në aunquë runë tucarë dzë narzi'i ldu'u mënë. ²³ Pues iurne' parë adë gunë fáltëdi'i lëy nabëquë'ë Moisés, lë'ë tē quëhunë tē cumplir custumbre' ni aunquë na dzë narzi'i ldu'u mënë. ¿Pëzielú rldënú tē na purquë bënëaca tubi nguiu dzë descansë? ²⁴ Adë rúnëdi'i tē juzguë según cusë narná tē sino gulë bé'në juzguë tubldí.

Guni'i Jesús zé'di' de Dios

²⁵ Iurní bëldá ra naquërelde' Jerusalén, guzublú rall quëgna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë lëdë lë'ëdi'i naquëguili contrari shtënëll parë gáti'? ²⁶ Gulë guná, lë'ëll quëad'i'dzëll delantë lu grë mënë nu adë pë rni'i contrari shtëhi'. ¿Ni mudë ra më gushë shtë iádu'u, rialdí ldu'u rall lë'ë nguiu ni, de quë lë'i' náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'? ²⁷ Perë lë'ë hia'a nanë hia'a ca nezë zé'di', perë iurë Cristo guëdchíni', ni tubi adë guënë'di'i cuendë ca nezë guídi'.

²⁸ Iurë lë'ë Jesús bini zndë'ë, quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë. Fuertë guni'i më:

—Lë'ë tē runguë bë'a tē na nu nanë tē nezë ca zelda. Zéldëdia'a por partë shtëna sino bëshe'ldë më naná verdá, perë adë runguë bë'adi'i tē lë'i'. ²⁹ Perë na, sí, runguë bë'ahia lë'ë më purquë de lë'ë më zelda, nu bëshe'ldë më na.

³⁰ Iurní guc shtu'u rall niua'a rall lë'ë më prësi, perë ni tubi chu adë guná'zidi'i lë'ë më purquë la'di guëga'a iurë gati më. ³¹ Perë cantidá mënë gualdi ldu'u rall shti'dzë më nu guni'i rall lu sa' rall:

—Iurë lë'ë Cristo guëdchíni lu guë'dchiliu, ¿ni mudë gúni' milagrë más naru'bë quë ra milagrë naquëhunë nguiu rë'?

Ra fariseo bëshe'ldë soliar parë guëna'zi rall Jesús

³² Ra fariseo bini rall shti'dzë mënë, lo quë narni'i rall shcuendë Jesús. Iurní lë'ë rall juntë con ra bëshuzi naná më ru'bë entrë lë'ë rall, bëshe'ldë rall soliar shtë iádu'u parë gua'a rall lë'ë më prësi.

33 Iurní guni'i Jesús:

—Guëbezënúa lë'ë të stu'pë tiempë más. Despuësë de ni, guëabrá; guzëahia lu më nabëshe'ldë na. 34 Lë'ë të tsatili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i tsa të catë quërela.

35 Iurní lë'ë ra contrari shtëné Jesús guzublú rna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Callë tsa nguui rë'? nu adë gáquëdi'i chu tsatili lë'ëll. ¿Ni mudë guziá'all parë stubi guë'dchi zitu catë quërelë más më israelitë entrë ra mënë griego? ¿Ni mudë tsagluá'all mënë nanádi'i israelitë? 36 ¿Pë runë cuntienë naguni'ill: “Quili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i të tsa të catë quërela”?

Nisë nardë'ë vidë sin fin

37 Hia bëga'a lúltimë dzë shtë laní, dzë namás delicadë. Dzë ni lë'ë Jesús guasuldí nu guni'i më fuertë:

—Si talë tubi de lë'ë të rbidchi të, gulë te'e lua, gu të naguënehia. 38 Ziquë rni'i Sagradas Escrituras, zili nisë guëldani nu guëru'u la'ni ldu'u ra narialdí ldu'u shti'dza.

39 Quëgni'i Jesús shcuendë Espíritu Santo el quë natsaldí ldu'u lë'ë më, gunë rall recibir; perë todavía bédchínidi' Espíritu Santo purquë todavía runë faltë gac resucitar më ladi ra tégulë nu la'di guzëádi'i më gube'e.

Gu' tubi divisioni entrë lë'ë ra mënë

40 Bëldá ra mënë narëta' iurë bini rall naguni'i Jesús, guni'i rall:

—Verdá nguui rë' na el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini.

41 Stubi rall guni'i:

—Ndë'ë na Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nibë'ai'.

Perë stubi bëldá rall guni'i:

—¿Callë gac më Galilea Cristo? 42 Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo na llëbni David nu napë quë guëdchíni' de Belén, guë'dchi shtë David.

43 Zni ra mënë gac dividir por shcuendë Jesús. 44 Bëldá rall gac shtu'u niua'a rall lë'ë më prësi perë bëdzélëdi'i rall pë nihunënú rall lë'ë më.

Ni tubi chu adë ruadi'dzëdi'i ziquë Jesús

45 Lë'ë soliar shtë iádu'u bëabrá rall stubi catë rëta' ra fariseo con ra jëfë shtë bëshuzi. Iurní guna'bë di'dzë rall lu soliar:

—¿Pëzielú be'dënúdi'i të nguui ní?

46 Ra soliar bëquebi:

—Nídi'i chu stubi naruadi'dzë ziquë nguui rë'.

47 Iurní ra fariseo guni'i rall:

—¿Acasë nu lë'ë të guguë të? 48 ¿Ni mudë gualdí ldu'u cualquier de tubi gobiernë shtë ra fariseo u stubi më ru'bë gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús? 49 Perë los de más mënë adë guënédi'i rall lëy; nacondenarë rall.

50 Nicodemo, el quë naguagná lë'ë Jesús gue'lë, nu nall tubi fariseo, guni'ill lu sa'll:

51 —Según rni'i lëy shtë hia'a, gáquëdi'i condenar tubi nguui sin adë chu guínidi'i primërë parë gac bë'a hia'a pë lo quë nabë'në mënë ni.

52 Iurní guni'i rall guëc Nicodemo:

—¿Pë nul nal më Galilea? Bësë'dë shti'dzë Dios, nu guëdë'ël cuendë de quë ni tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, guëdchínidi'i' de Galilea.

Lë'ë na'a nabë'në duldë adulteri

[53 Iurní cadë tubi rall ziagzë rall lidchi rall.

8

¹ Perë Jesús zia'a parë lu dani nalë los Olivos. ² Stubi dzë iurë brëgue'lë, bëabrí më iádu'u ru'bë. Grëtë' ra mënë guabi'guë lu më. Iurní guzubë më nu guzublú caglúa'a më ra diza'quë. ³ Iurní ra mësë shtë lëy con ra fariseo, be'dënú rall tubi na'a nabëdzëlënú nguii nanádi'i ts'éllë. Bëzú rall lë'ë na'a guëláu lu ra mënë narëta' nga'li. ⁴ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Na'a rë' bëdzëlë shtu; bëdzëlënull tubi nguii. ⁵ Lëy shtë Moisés rni'i; quëgnibë'ahin de quë gati na'a rë' con guë'lë, grë clasë na'a narunë zni. ¿Lë'ël pë rní'il?

⁶ Lë'ë rall guni'i rall zni parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nu parë gac guëdchi'bë rall galquiá cuntrë lë'ë më. Iurní Jesús bëá'chi'; guzublú guëquë'lë më lu guiu'u con shcuënë më; ⁷ perë lë'ë rall ziagla'guë quëgna'bë di'dzë rall. Iurní guasuldí më; guni'i më:

—Cualquier de tubi lë'ë të nanápëdi'i duldë, gac primërë guëlda'a guë'lë lë'ë na'a rë'.

⁸ Iurní bëabrí më bëa'chi më stubi parë guëquë'lë më lu guiu'u con shcuënë më. ⁹ Perë lë'ë rall iurë bini naguni'i Jesús, bini la'ni ldu'u rall; el mizmë shgabë rall rdë'ë cuendë napë rall duldë. Iurní guzublú rru'u tubigá rall. Guzublú dizdë de más nagushë ra hashtë grë rall bëru'u rall de nga'li. Iurë grëtë' rall gualú bëru'u, Jesús bëá'ni' niétiquë con lë'ë na'a nazuga'a lu më. ¹⁰ Iurní Jesús guasuldí nu guná më ni tubi chu nádi'i. Sulë lë'ë na'a zugá'all nga'li. Iurní guni'i më:

—Nanë, ¿gua ra nardchi'bë galquiá guëquë'lë? ¿Pëllë ni tubi de lë'ë rall bë'nëdi'i condenar lë'ël?

¹¹ Lë'ë na'a bëquebi:

—Aquëdi'i, ni túbidi'i, Dadë.

Iurní Jesús guni'i:

—Ni na rúnëdia'a condenar lë'ël. Iurne' bëagzë perë hia adë tsagla'guë gúnëdi'il duldë.]

Jesús na ziquë llni parë ra mënë

¹² Jesús guni'i stubi lu ra mënë:

—Nahia llni shtë ra mënë narë lu guë'dchiliu. El quë nague'dë naldë na, gapë rall llni narne'e vidë sin fin. Jamás adë sëdi'i rall nacahi.

¹³ Iurní lë'ë ra fariseo guni'i rall:

—Mizmë lë'ël quëgní'il favurë de lë'ël. Testimonio narní'il adë lasáquëdi'in.

¹⁴ Jesús bëquebi:

—Testimonio shtëna, sí, lasaquin aunquë mizmë na quëgnia'a favurë de na purquë nanëa ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia; perë lë'ë të adë guënëdi'i të ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia. ¹⁵ Lë'ë të runë të juzguë según règlë shtë guë'dchiliu; según rna të runë të juzguë, perë na adë rúnëdia'a juzguë ni túbidi'i. ¹⁶ Si talë na runa juzguë, lo quë narnia'a, tubldí nahin; lasaquin purquë adë rúnëdia'a juzguë tubsia perë Dios Padre quëbezënúhi' na; bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu. ¹⁷ La'ni lëy shtë hia'a naescritë de quë por chupë testigu narní'i lo mizmë di'dzë, napë quë tsaldí ldu'u ra mënë. ¹⁸ Pues bien, na nahia tubi testigu favurë de na, nu lë'ë Shtada Dios, më nabëshe'ldë na, náhi' stubi testigu favurë de na.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Guáti'i shtádél?

Jesús repi:

—Lè'è tè adë runguë bè'adi'i tè na, nilë runguë bè'adi'i tè Shtada. Si talë niunguë bè'a tè na nu zac Shtada niunguë bè'a tè.

²⁰ Jesús guni'i ra di'dzè rè' mientras quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë, tubi lugar catë naga'a cajë shtë ofrendë; perë ni tubi de lè'è contrari shtë më, adë cuëdi'i valurë parë niua'a rall lè'è më prësi. Gá'adi'i guëga'a iurë shtë më, gati më.

Catë tsahia adë gáquëdi'i guidë të

²¹ Jesús bëabrí guni'i:

—Na guzëahia perë lè'è tè tsatili tè na. Gatinú tè duldë shtë të. Catë tsahia lè'è tè adë gáquëdi'i guidë të.

²² Iurní ra contrari shtë më guni'i:

—¿Ni mudë el mizmë lè'ëll quínill lè'ëll? por ni rní'ill: “Adë chu gáquëdi'i guidë të catë tsahia”.

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Lè'è tè na tè mënë shtë guë'dchiliu rè' perë na, nahia de gube'e. Lè'è tè na tè mënë shtë guë'dchiliu perë na adë nádia'a mënë shtë guë'dchiliu. ²⁴ Por ni quëgnia'a lu tè, gatinú tè duldë shtë të purquë si talë adë nëdi'i tè tsaldí ldu'u tè nahia el quë narnia'a, gatinú tè duldë shtë të.

²⁵ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull nal?

Jesús guni'i:

—Hia gunia'a lu tè dizdë principi chu nahia ²⁶ nu nápëru'u más guënia'a lu tè nu napë quë guna juzguë lè'è tè, perë el quë nabëshe'ldë na, ni ruadí'dzi' verdá. Lo quë naquëgnia'a lu mënë, ni lo quë nabinia de lè'è më.

²⁷ Perë lè'è rall adë guasëdi'i rall pë guni'i Jesús, de quë quëgni'i më shcuendë Dadë Dios. ²⁸ Guni'i më iurní:

—Iurë lè'è tè guëdisë tè na guía'a parë guëquë'è tè na lu cruz, iurní gunguë bè'a tè nahia el quë narnia'a nahia. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Tsasë tè adë rúnëdia'a según prupi voluntá shtëna sino rnia'a sulë lo quë nabëlua'a Shtada. ²⁹ El quë nabëshe'ldë na, ni quëbezënúhi' na. Shtada adë bësá'nëdi'i më na purquë siempër runa lo quë narquitë ldu'i'.

³⁰ Iurë Jesús guni'i ndë'ë, zihani mënë gualdí ldu'u rall na më el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

Shti'dzë më napë pudërë parë gac salvar mënë

³¹ Iurní Jesús guni'i lu ra më israelitë nagualdí ldu'i shti'dzë më:

—Si tsagla'guë tsanaldë tè shti'dza nu talë guëquë diaguë tè shti'dza, iurní de verdá na tè shmëna. ³² Gunguë bè'a tè verdá nu lè'è verdá gunin tè gapë tè libertá.

³³ Lè'è rall bëquebi:

—Lè'è na'a na na'a llëbní Abraham. Lè'è na'a nunquë adë chu nádi'i bajo ordë shtë mënë. ¿Pëzielú rní'íl lu na'a guëdapë na'a libertá?

³⁴ Guni'i më:

—Guldía rnia'a, grëtë' el quë narunë duldë, ni nall bajo ordë shtë duldë; rnibë'a duldë lè'ëll. ³⁵ Tubi naná bajo ordë shtë mënë, nápëdi'ill derechë gáquëll partë shtë famili perë tubi shini rai', sí, ni napë derechë gáquëll partë shtë famili. ³⁶ Zni si talë shini Dios gúni' librar lè'è tè, guëa'në tè de verdá sin duldë. ³⁷ Nanëa de quë na tè llëbní Abraham, perë el mizmë tiempë rac

shtu'u të quini të na purquë adë rialdíd'i ldu'u të lo quë narnia'a lu të. ³⁸ Na ruadi'dza lo quë nagonahia catë cabezë Shtada, perë lë'ë të runë të ziquë na shtadë të; cusë nabini të de shtadë të, ni quëhunë të.

³⁹ Ra mënë guni'i lu Jesús:

—Shtadë guëlú na'a guc Abraham.

Perë Jesús guni'i:

—Si talë lë'ë të na të de verdá shini Abraham, ziquë bé'ni', zni zac nihunë të. ⁴⁰ Rac shtu'u të quini të na, el quë naguni'i lu të purë verdá, di'dzë nabinia lu Shtada. Abraham nunquë bé'nëdi'i' zni'i. ⁴¹ Quëhunë të lo quë narac shtu'u shtadë të.

Guni'i rall:

—Adë chu nádi'i ziquë me'dë lldubi. Napë na'a tubsë Shtadë na'a; náhi' Dios.

⁴² Iurní guni'i Jesús:

—Si talë de verdá Dios na Shtadë të, lë'ë të niac shtu'u të na purquë na adë zéldëdia'a shcuendë iubia; zelda de Dios nu zugá'ahia ndë'ë. Adë zéldëdia'a shcuendë iubia sino quë Dios bëshe'ldë më na. ⁴³ ¿Pëzielú adë nēdi'i të tsasë të lo quë narnia'a lu të? purquë adë rac shtú'udi'i të guini të shti'dza. ⁴⁴ Lë'ë shtadë të na mizmé mëdzabë nu lë'ë të na të de lë'ëll. Ziquë rúnëll, runë të purquë lë'ë mëdzabë na tubi narguini mënë dizdë gurështë guë'dchiliu. Nunquë adë nídi'i verdá la'ni ldú'ull nu nunquë adë biadi'dzēdi'ill verdá. Iurë ruadi'dzëll, bishi quëhúnëll purquë nídi'i stubi cusë la'ni ldú'ull. Nu lë'ëll na dadë shtë ra naruadi'dzë bishi. ⁴⁵ Perë cumë na ruadi'dza verdá, lë'ë të adë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza. ⁴⁶ ¿Chu de lë'ë të rac guëlua'a të napa masiá tubi duldë mitu'në? Si talë rnia'a verdá lu të, ¿pëzielú nēdi'i të tsaldí ldu'u të na? ⁴⁷ El quë na shmënë Dios, ni rzu'bë diáguëll shti'dzë Dios; perë ziquë lë'ë të adë nádi'i të shmënë Dios, por ni nēdi'i të guëquë diaguë të shti'dzë më.

Nanú Jesús antsë gurështë guë'dchiliu

⁴⁸ Iurní ra contrari shtë Jesús guni'i:

—Napë na'a segurë iurë rni'i na'a de quë nal tubi samaritano nu nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul.

⁴⁹ Jesús repi:

—Nídi'i mëdzabë la'ni ldua'a. Quëhuna honrar Dadë Dios, perë lë'ë të runë të desprëci na. ⁵⁰ Adë rac shtú'udia'a gunë të honrar na; nanú tubi naná gunë honrar na, nu lë'ë më gunë më juzguë. ⁵¹ Guldía, el quë nagonë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'i nguui ni.

⁵² Iurní ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Iurne' sí, napë na'a segurë nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul. Abraham nu grëtë' ra nabidi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai', nu rni'il: “El quë nagonë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'ill”. ⁵³ ¿Ni mudë nal más më ru'bë quë shtadë guëlú hia'a Abraham? Lë'i' gúti' nu grë ra nabidi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai'. ¿Chull rni'i ldú'ul nal?

⁵⁴ Jesús repi iurní:

—Si talë mizmé na quëhuna honrar na, adë lasáquëdi'i lo quë naquëhuna, perë Shtada quëhúni' parë gunë mënë honrar na. Na më el mizmé de quë rni'i të náhi' Dios shtë të. ⁵⁵ Perë lë'ë të adë runguë bé'adi'i të lë'ë më perë na, sí, runguë bé'ahia lë'ë më. Si talë niania'a lu të de quë adë runguë bé'adia'a lë'ë më, iurní nabisha igual ziquë lë'ë të. Perë na guldía rnia'a, runguë bé'ahia lë'ë më nu quëhuna cumplir lo quë narni'i më lua. ⁵⁶ Abraham, shtadë guëlú

hia'a, bëquitë ldú'i' nu gúpi' fe de quë guëdchini el quë naguëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Nu de verdá gunáhi' de quë bëdchinia nu gu' lëgrë la'ni ldú'i'.

⁵⁷ Iurní guni'i' rall lu Jesús:

—Todavía ni nápëdi'il cincuenta izë nu rní'il gunal lu Abraham.

⁵⁸ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, antsë de Abraham hia nabania.

⁵⁹ Iurní guna'zi rall guë'ë të parë guëlda'a rall lë'ë Jesús perë lë'ë më bëca'chilú më. Bëru'u më la'ni iádu'u.

9

Jesús bënëac tubi nguii nagulë ciegu

¹ Iurní ziadëdë Jesús stubi lugar; guná më lu tubi nguii naná gulë ciegu.

² Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë:

—Dadë, ¿pëzielú gulë nguii rë' ciegu; pë por duldë shtë shtëdëll u por mizmë duldë shtëdëll gúlëll ciegu?

³ Jesús repi:

—Gúquëdi'in por duldë shtëdëll ni por duldë shtë shtëdëll, sino quë gúlëll ciegu parë guëná mëné pudërë shtë Dios la'ni vidë shtëdëll. ⁴ Iurne' na tiempë parë guëdë'na'a dchi'ni shtë më, el quë nabëshe'ldë na, purquë lë'ë tiempë ze'dë, hia iurní adë chu gúnëdi'i dchi'ni. ⁵ Mientras zugá'ahia lu guë'dchiliu, nahia llni shtë ra narëta' lu guë'dchiliu.

⁶ Despuësë de guni'i Jesús ndë'ë, bëchi'bë shënë më lu guiu'u. Bëntsa'u më du'pë benë con bëllënë. Iurní bëtë'bi më benë lu slu ciegu. ⁷ Iurní guni'i më: —Guatibi lul rua' tanquë shtë Siloé. (Di'dzë ni runë cuntienë, el quë naguzia'a.)

Lë'ë ciegu guatibi slúhi'. Iurní bëabrill; hia be'rquë rnall. ⁸ Iurní lë'ë ra vëcini nu los de más ra nananë lë'ë ciegu, guni'i rall:

—¿Pë lëdë lë'ëdi'i narzubë gli gli; rná'bëll gu'në?

⁹ Bëldá rall guni'i:

—Lë'ëll ndë'ë.

Stubi rall guni'i:

—Lë'ëdi'ill ndë'ë perë ziquë rlua'a ciegu rluá'all.

Mizmë lë'ë nguii guni'i:

—Na nahia nguii ni.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Llallë bëac slul?

¹¹ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Lë'ë nguii naná lë Jesús bëntsa'u benë. Bëtë'bi' slua nu guni'i' lua: “Gua rua' tanquë shtë Siloé të guatibi slul”. Guahia iurní. Iurë na gudibia slua, hia be'rquë rnahia.

¹² Guna'bë di'dzë rall:

—¿Guáti'i nguii ni?

Lë'ë ciegu guni'i:

—Guënëdia'a.

Ra fariseo guna'bë dí'dzëru'u rall lu ciegu

¹³ Iurní bia'a mëné lë'ë naguc ciegu lu ra fariseo. ¹⁴ Jesús bëntsá'uhi' du'pë benë nu bënëáqui' lë'ë nguii ni dzë narzi'i ldu'u mëné. ¹⁵ Ra fariseo bëabrí guna'bë di'dzë rall lu nguii ni, llallë guc be'rquë rnall. Lë'ëll guní'ill:

—Benë bëtë'bi' slua. Iurní guatibia slua; hia iurní gunahia.

¹⁶ Iurní bëldá ra fariseo guni'i:

—Perë nguui naná b'è'në ndë'ë, lëdë de Diósëdi'i zé'dëll purquë rúnëdi'ill rëspëti dzë narzi'i ldu'u mënë.

Perë sëbëldá rall guni'i:

—¿Ni mudë nall pecadurë? purquë tubi pecadurë nápëdi'i pudërë gúni' milagrë ziquë narunë më rë'.

Guc dividir ra mënë. ¹⁷ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë ra fariseo lu naná antsë na ciegu:

—L'é'ël, ¿pë rni'il parë lë'ë nguui nabëne'e slul?

L'é'ëll guni'ill:

—Na rnia'a de quë na më tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁸ Perë lë'ë rall adë gualdidi'i ldu'u rall de quë guc ciegu nguui ni nu iurne' rnell, hashtë guna'bë rall ra shtadë nguui ni. ¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall lu shtadë nguui:

—¿Pë lë'ë shini të ndë'ë? naná rni'i të gulë ciegu. ¿Llallë guc ni rnell?

²⁰ Ra shtádi' bëquebi:

—Nanë na'a de quë nguui ni na shini na'a nu gúlëll ciegu ²¹ perë adë chu guënëdi'i lla guc ni de quë ne' rnell. Tampuquë guënëdi'i na'a chu bënëac slull. Gulë guna'bë di'dzë lull. Hia më gúshëll; mizmë l'é'ëll guëni'ill chu bënëac slull.

²² Zni guni'i ra shtadë nguui purquë rdzëbë rai' ra më shtë iádu'u. Ra mënë shtë iádu'u na rall de acuerdë guëgú rall grë ra mënë narni'i de quë Jesús na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'b'ai'. ²³ Por ni guni'i shtadë ciegu: “Gulë guna'bë di'dzë lull; hia më gúshëll”.

²⁴ Iurní ra mënë shtë iádu'u, bëabrí guna'bë rall lu ciegu; repi rall:

—Guni'i lu na'a purë verdá. Guni'i de quë Dios bënëac l'é'ël nu bédë'ë graci lu më, perë lë'ë na'a nanë na'a de quë Jesús na pecadurë.

²⁵ Iurní repi ciegu:

—Adë guënëdia'a si nall pecadurë u aquëdi'i; lúniquë lo quë nananëa de quë na nahia ciegu nu iurne' rnahia bien.

²⁶ Bëabrí guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë bé'nëti'i? ¿Pëllë bé'nëll parë bënë'ell slul?

²⁷ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Hia gunia'a lu të nu iurne' adë nëdi'i të guëdë'ë të cuendë. ¿Pëzielú bëabrí guni'i të zni'i? ¿Ni mudë rac shtu'u të gac të shmënë nguui ni?

²⁸ Iurní gurushtiá rall. Guni'i guidzë rall lë'ë ciegu:

—L'é'ël nal shmënë nguui ni, perë lë'ë na'a rianaldë na'a lëy shtë Moisés.

²⁹ Lë'ë na'a nanë na'a de quë Dios guni'i lu Moisés perë ni'i, ni siquierë adë chu guënëdi'i ca nezë bërú'ull.

³⁰ Iurní lë'ë nguui bëquebi:

—¿Lla na shgabë të? Rni'i të guënëdi'i të ca nezë bërú'ull perë gulë guná, bënëaqui' slua. ³¹ Bien nanë hia'a de quë Dios rínidi'i shti'dzë ra mënë nanapë duldë; rini më shti'dzë el quë narunë adorar lë'ë më de verdá nu rini më el quë narunë según voluntá shtë më. Ni sí, rini më shti'dzi'. ³² Pues dizdë gurështë guë'dchiliu, la'di chu bínidi'i de quë tubi mënë bédë'ë slu nagulë ciegu. ³³ Si talë Jesús adë zé'dëdi'i de Dios, adë gáquëdi'i pë gúni'.

³⁴ Iurní guni'i rall guëc ciegu:

—L'é'ël gúlëll ziquë pecadurë nu nápël duldë, nu rac shtú'ul guëluá'al lë'ë na'a.

Iurní gulú rall lë'ë ciegu la'ni iádu'u.

El què narialdidi' i ldu'i, nápèdi'ill llni shtë Dios

³⁵ Jesús guc bē'a de què lē'ē nguiu ni gulú hia'ldē rall iádu'u, hia jamás guasúdi'iru'ui' iádu'u. Iurē lē'ē mē bēdia'guēlú lē'ē nguiu ni, guni'i mē lull:

—¿Gu rialdi' ldu'ul shti'dzē shini Dios?

³⁶ Lē'ē nguiu ni guni'i:

—Dadē, guni'i lua ¿chull mē ni? tē parē tsaldí ldua'a lē'i.

³⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Hia lē'ēl gunal lúhi'. Na nahia mēnē ni naquēadi'dzēnul.

³⁸ Iurní lē'ē nguiu bēzullibi lu Jesús nu guni'ill:

—Rialdi' ldua'a, Dadē.

³⁹ Lueguē guni'i Jesús:

—Na zelda lu gué'dchiliu tē parē guna juzguē ra mēnē. Zelda tē parē ra ciegu guēná rall, nu parē grē ra narni'i rna rall, guēabrí gac rall ciegu.

⁴⁰ Iurní bēldá ra fariseo naquēbezēnú lē'ē mē, guni'i rall:

—¿Ni mudē nu lē'ē na'a na na'a ciegu?

⁴¹ Jesús bēquebi:

—Si talē lē'ē tē na tē ciegu, ni tubi faltē nápèdi'i tē lu Dios, parē cumē ziquē rni'i tē de què rna tē, pues napē tē duldē delantē lu Dios.

10

Comparaciuni shtë vëquërë nu lli'li

¹ Guldía rnia'a, el què natsutē rua' gurráli shtë lli'li, na el què naquēhapē ra ma; parē el què naná riutē stubi tēchi, ni lē'ē nguba'nē nartē'tsē ma. ² Perē el què nariutē rua' gurráli, na vëquërë shtë ra lli'li. ³ Lē'ē naná portērē rshá'lèll rua' puertē parē riutē vëquërë shtë lli'li. Nu runguē bē'a ra lli'li cha' vëquërē ni. Rna'bē vëquërē cadē lē'ē ra ma con lē ma. Nu rgu vëquërē lē'ē ra ma la'ni gurráli. ⁴ Despuēsē rgu vëquërē lē'ē ra ma shtë'nèll, grētē' ra lli'li rianaldē tēchi vëquërē. Hia lē'ē lli'li zianaldē tēchi mē purquē rini ma cha' mē ⁵ parē adē rianáldēdi' ra lli'li tubi mēnē naguēnēdi'i ma. Al contrari, rllu'nē ma lu ra mēnē ni purquē adē guēnēdi'i ma cha' mēnē ni.

⁶ Jesús bēzú comparaciuni rē' parē lē'ē rall adē guasēdi'i rall lo què naquēadi'dzē mē lu rall.

Jesús na vëquërë za'quë

⁷ Iurní lē'ē Jesús bēabrí guni'i mē:

—Guldía rnia'a lu tē, nahia rua' puertē shtë ra lli'li. ⁸ Grē ra naná bidē antsē de na, na rall ziquē nguba'nē naca'a ra lli'li parē mizmē lē'ē rall, nu na rall ziquē narru'u lu ra mēnē, parē ra lli'li adē bē'nēdi'i cuendē shti'dzē rall. ⁹ Na nahia puertē; el què natsutē por na nasalvárèll, nu na rall ziquē lli'li nariutē rua' gurráli nu rru'u ma; adē runē faltē nagáu ma. Napē ra ma zihani dau.

¹⁰ Perē lē'ē nguba'nē nadē más rídèll parē rbaa'nèll nu parē rguínill ra lli'li nu rzalull lē'ē ma; parē na zelda parē gapē tē vidē sin fin nu parē gapē tēhin sin adē runē fáltēdi'in. ¹¹ Nahia vëquërë za'quë. Guēnehia vidē shtëna por ra lli'li. ¹² El què narunē dchi'ni nadē más por pagu, iurē lē'èll rnal ze'dē tubi ma dushē, rsá'nèll ra lli'li; más bien rllú'nèll lu ma dushē. Iurní lē'ē ma dushē rna'zi lē'ē lli'li nu rtē'tsē ma lli'li. El què nádi'i vëquërë shtë lli'li, rsá'nèll ra lli'li purquē nádi'ill nashtēnē ma. ¹³ Así es què nguiu rē' rllú'nèll purquē nadē más rúnèll dchi'ni por pagu; adē rúnēdi'ill impörtē ra lli'li.

¹⁴ Na nahia vëquërë za'quë. Runguē bē'ahia ra shi'lia nu ra shi'lia runguē bē'a rai' na. ¹⁵ Ziquē Shtada runguē bē'a na, na runguē bē'ahia lē'ē Shtada.

Na rdchi'ba vidë shtëna por ra lli'li. ¹⁶ Napa stubi partidë lli'li nanádi'i ndë'e; napë quë tsagna'ba lë'ë rall. Guëquë diaguë ma chahia; gac ma tubsë partidë nanapë tubsë vëquërë.

¹⁷ Lë'ë Dadë Dios rac shtu'u na purquë rdë'ëhia vidë shtëna; gatia por ra mënë nu despuësë guëabré guëbania. ¹⁸ Ni tubi adë chu guëdchisúdi'i vidë shtëna sino na rdë'ëhia vidë shtëna por voluntá shtëna, nu napa pudërë de quë despuësë guëdë'ahin, guëbania stubi. Zni na ordë nabëna recibir de Shtada.

¹⁹ Iurë ra contrari shtë më bini rall grë di'dzë rë', iurní bëabré gac dividir rall. ²⁰ Cantidá rall guni'i:

—¿Pëzielú runë të cuendë hiumbre rë'? cumë nápëll mëdzabë la'ni ldu'uull. Rac lúguëll.

²¹ Sëbëldá rall guni'i:

—Ni tubi chu nanapë mëdzabë la'ni ldu'u, gac gunë ziquë runë më rë'. ¿Ni mudë tubi nanapë mëdzabë guëdë'ëi' slu ciegu?

Adë bë'nëdi'i ra mënë recibir lë'ë Jesús

²² Hia bëga'a tiempë naldë. Ciudadá Jerusalén bë'në tucarë laní narëagná ldu'u ra mënë dzë nagualú dchi'ni shtë iádu'u. ²³ Jesús canzë rua' iádu'u ru'bë catë nanú portali shtë Salomón. ²⁴ Ra contrari shtë më bëtia'a rdondë rall lë'ë më nu guni'i rall:

—¿Guc guëni'il lu na'a clarë de quë lë'ël nal Cristo? të tsaldí ldu'u na'a. Guni'i por derechë tubigasë të guënë na'a de verdá nal el quë nagudili Dios parë guë nibë'al.

²⁵ Guni'i Jesús:

—Hia gunia'a lu të perë adë nëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza. Grëtë' cusë el quë nabëna, gac por pudërë shtë Shtada; ra milagrë rlua'ain de quë nahia shini Dios ²⁶ perë lë'ë të adë nëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza purquë nádi'i të shi'lia. Hia gunia'a lu të antsë. ²⁷ Ra shi'lia rini shti'dza nu nanëna ra lli'li shtëna, nu lë'ë ra shi'lia ridë naldë na. ²⁸ Na rdë'a lë'ë rall vidë sin fin; jamás adë tsagnítidi'i rall parë siemprë. Ni tubi adë chu cúdi'i shi'lia lu guiahia. ²⁹ Shtada bëne'e lë'ë rall parë na. Lë'ë më na más më ru'bë quë grë nanabani. Napë më pudërë nu adë ni tubi chu cúdi'i shi'lia lu guia'a Shtada. ³⁰ Lë'ë Shtada con na, na na'a tubsë.

³¹ Iurní ra contrari shtë Jesús bëabré guna'zi rall guë'ë parë guëlda'a rall lë'ë Jesús. ³² Jesús guni'i lu rall:

—Cantidá cusë za'quë bëna delantë lu të por pudërë shtë Shtada, ¿por guadë puntë naguëne'e guë'ë të na?

³³ Guni'i rall:

—Adë chu guënë'edi'i guë'ë lë'ël por tubi cusë za'quë nabë'nël sino quë guni'il mal cuntrë Dios. Nguiu nal perë rni'il nal Dios.

³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—La'ni lëy shtë hia'a naescritë: “Guni'ihia lë'ë të na të dioses”, ³⁵ nu nanë hia'a de quë Sagradas Escrituras na verdá, adë chu gúnëdi'i anular shti'dzë më catë bërulë ra mënë dioses, grëtë' ra nabë'në recibir shti'dzë më. ³⁶ Talë Dios gulë na nu bë'në l dai' më na nu bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu, ¿pëzielú rni'i të de quë na gunia'a di'dzë cuntrë Dios iurë gunia'a lu të: “Nahia shini Dios?” ³⁷ Si talë quëhúnëdia'a dchi'ni shtë Shtada, adë tsaldídi'i ldu'u të na. ³⁸ Perë si talë runa milagrë con pudërë shtë Dios, aunquë adë rialdídídi'i ldu'u të na, gulë tsaldí ldu'u të lo quë naquëhuna të gac bë'a të nu tsaldí ldu'u të purquë Shtada quëhúni' grëtë' cusë ni por na; unidë na na'a.

³⁹ Bëabrí rall stubi parë gua'a rall lë'ë më prësi perë Jesús bëru'u guaia'a rall.

⁴⁰ Iurní Jesús bëabrí stubi ladë cu' guaia'a guëë'gu Jordán, mizmë lugar catë bëchu'bë nisë Juan ra mënë guëlütë'. Ndë bëa'në më. ⁴¹ Cantidá mënë guagná rall lë'ë më nu guni'i rall:

—De verdá Juan adë bé'nëdi'i' milagrë ru'bë niananá ra mënë perë grëtë' el quë naguni'i Juan shcuendë nguui rë', verdá nahin.

⁴² Cantidá ra mënë gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús lugar ni.

11

Guti Lázaro

¹ La'ni guë'dchi Betania guquërelde Lázaro con chupë zánëll, María nu Marta. Rac llu'u Lázaro. ² Mizmë María ni antsë gati Jesús, bëtë'bëi' sëiti nashi guëa' Jesús nu bëcuë'dchi' con guitsë guëqui' guëa' më. Zanë María rac llú'ull.

³ Marta nu María bëshe'ldë bëldá mënë naguaguëchi lu Jesús:

—Dadë, lë'ë el quë nalë rac shtú'ul, lë'ëll rac llú'ull.

⁴ Iurë bini më lo quë naguni'i rall, guni'i më:

—Galguidzë rë' adë tsalúdi'i con galguti, más bien parë guená tē pudërë shtë Dios, nu por galguidzë rë' ra mënë guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtëna. Guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë shini Dios.

⁵ Nalë guc shtu'u Jesús Marta nu bëldëll nu Lázaro. ⁶ Iurë lë'ë ra mënë repi lu Jesús de quë Lázaro rac llú'i', bëa'në më chupë dzë catë nanú më. ⁷ Despuësë guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi hashtë Judea.

⁸ Guni'i rai' lu më:

—Mësë, ¿ni mudë tsal Judea stubi? Guc ldu'u ra contrari shtënëll niaguini rall lë'ëll con guë'ë.

⁹ Jesús guni'i:

—¿Pëllë lëdë guldídi'i narni'i: “Chi'bë chupë iurë napë tubi dzë”? Si talë chu zia'a rdzë, adë rrëldëdi'ill purquë rnall lu llni shtë ngubidzë, ¹⁰ perë si talë chu zia'a gue'lë, ni sí, rreldë ni purquë runë faltë llni.

¹¹ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guni'i më:

—Lë'ë amigu shtë hia'a, Lázaro, gutëga'si perë na tsacua'ña lë'ëll.

¹² Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më guni'i:

—Dadë, si talë naga'si Lázaro, guëáqui'.

¹³ Perë Jesús quëgni'i de quë Lázaro guti. Ra shini gusë'dë më runë shgabë rai' de quë quëadi'dzë më shcuendë mbëca'ldë. ¹⁴ Iurní clarë guni'i më:

—Lázaro hia guti ¹⁵ perë na rquitë ldu'a'a de quë núdia'a con lë'i' parë tsaldí ldu'u tē na. Cha guiá guená hia'a lë'i'.

¹⁶ Iurní lë'ë Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi, guni'i' lu los de más shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a nu lë'ë hia'a tē parë gatinú hia'a lë'ë më ndë.

Jesús bëcua'ñi tēgulë

¹⁷ Iurë bëdchini Jesús guëlladchi Betania, bíni' lë'ë Lázaro hia guc tapë dzë bëgá'chi'. ¹⁸ Betania naquë guëlladchi rua' Jerusalén cumë ziquë chupë kilómetro guërudë. ¹⁹ Cantidá më israelitë guaguë'në visitar lë'ë Marta nu María parë gac consolar rai' por tēgulë, zanë rai'. ²⁰ Iurë Marta guc bë'a de quë Jesús ziadgchini, bëru'ui'; guagtsa'guëluhi' lë'ë Jesús perë María bëa'në hiu'u. ²¹ Marta guni'i lu Jesús:

—Dadë, si talë niaquërdël ndë'ë, adë niátidi'i zana. ²² Perë nanëa de quë Dios guëne'e grëtë' lo quë naná rná'bël lu më.

²³ Jesús guni'i lu Marta:

—Lë'ë zánël guëabrí guëbáni'.

²⁴ Marta guni'i:

—Nanëa de quë guëabrí guëbáni' iurë guëbani ra tëgulë stubi, lúltimë dzë.

²⁵ Jesús guni'i:

—Rcua'ña ra tëgulë, nu rdë'a vidë sin fin. El quë narialdí ldu'i na, aunquë nilë gútill, guëabrí guëbánill. ²⁶ Nu grëtë' el quë nanabani iurne' nu tsaldí ldú'ull na, jamás adë gátidi'ill. ¿Gu rialdí ldú'ul ndë'ë, Marta?

²⁷ Marta guni'i iurní:

—Aha' Dadë, rialdí ldua'a de quë nal Cristo, shini Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guë'dchiliu.

Jesús bi'ni rua' ba'a

²⁸ Despuësë de guni'i Marta di'dzë rë', guagná'bëi' béli' María. Iurní guni'i Marta guitsë guitsë:

—Hia lë'ë mësë nanú ndë'ë. Lë'i' quëgná'bëi' lë'ël.

²⁹ Lueguë guasuldí María nu guagnáhi' lë'ë Jesús. ³⁰ Jesús la'di tsutédi'i më guë'dchi. Lë'ë më quërelde më lugar catë bëdia'guëlü më Marta. ³¹ Iurë ra më guë'dchi ni, ra nabëdchini parë gac consolar rai', guná rall guzia'a María, guasuldí rall nasesë. Guagnaldë rall lë'ë María; guni'i lu sa' rall:

—Guzia'a María rua' ba'a parë gú'ni' nga'li.

³² Iurë lë'ë María bédchini catë zuga'a Jesús, bëzullibi María guëa' Dadë nu guni'i':

—Dadë, si talë nanul ndë'ë, adë niátidi'i zana.

³³ Iurë lë'ë Jesús guná ru'në María, nu guná më lu ra mënë narunë compaňi lë'ë zanë tëgulë, nu guná më ru'në rai', nalë bédchini tristë la'ni ldu'u më, demasiadë gubini ldu'u më. ³⁴ Guna'bë di'dzë më lu ra mënë:

—¿Ca bëga'chi tëgulë?

Guni'i rall:

—Dadë, gude'e guënal.

³⁵ Iurní Jesús bí'ni'. ³⁶ Ra mënë guni'i iurní:

—Gulë guná, blac rac shtu'u më lë'ë tëgulë.

³⁷ Perë bëldá ra mënë guni'i:

—Ndë'ë lë'ë el quë nabëdë'ë slu ciegu, ¿pëllë nápi' pudërë parë niátidi'i Lázaro?

Jesús bëcua'ňi Lázaro ladi ra tëgulë

³⁸ Jesús nalë gubini ldú'i' stubi. Iurní guabi'guë më rua' ba'a. Nahin ziquë tubi nichë la'ni dani. Da'u ruahin tubi guë'ë ru'bë. ³⁹ Jesús guni'i:

—Gulë bédchisú guë'ë rë'.

Marta, zanë tëgulë, guni'i':

—Dadë, perë rldia'a nahiu'dzë tëgulë purquë hia guc tapë dzë gúti'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i:

—¿Pë adë guni'idia'a lul de quë si talë tsaldí ldú'ul na, guënal pudërë shtë Dios?

⁴¹ Iurní bédchisú rall guë'ë nananú rua' ba'a. Jesús gubi'a lu gube'e nu guni'i më:

—Dadë, dushquillil purquë rínil grëtë' lo quë narna'ba lul. ⁴² Nanëa de quë lë'ël rquë diáguël shti'dza siempër perë rnia'a lul por bien shtë ra mënë narëta' ndë'ë të parë tsaldí ldu'u rall de quë lë'ël bëshë'lldël na.

⁴³ Despuësë de guni'i më ndë'ë, iurní fuertë guni'i më:

—Lázaro, bëru'u nga'li.

⁴⁴ Lë'ë tégulë bëru'u. Ra guia'a Lázaro nu guëáhi' li'bi con lari vendas. Nu lu Lázaro da'u tubi lari. Jesús guni'i:

—Bësha'quë lari rë' të parë gac guzëáhi'.

Rac shtu'u mënë gati Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Con milagrë ni másru'u gualdí ldu'u ra mënë israelitë shti'dzë Jesús, ra mënë nabë'në compa'ni lë'ë Marí'a. Guná rall lo quë nabë'në më nu gualdí ldu'u rall lë'ë më. ⁴⁶ Perë bëldá mënë gua rall lu fariseo nu guaguëchi rall grë lo quë nabë'në Jesús. ⁴⁷ Iurní ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi bédëa rall con ra Junta Suprema naná runë juzguë. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a? Jesús quëhunë cusë ru'bë nu milagrë. ⁴⁸ Si talë guëdë'ë hia'a sí lë'ëll, grëtë' mënë tsaldí ldu'u rall lë'ë Jesús, nu ra gubernë shtë ra mënë rumanë guëdchini rall të parë guëzalú rall iádu'u shtë hia'a. Guëdubi naciuni shtë hia'a guëdë'ë rall fin.

⁴⁹ Perë tubi de lë'ë rall, Caifás, nall mërë jëfë shtë ra bëshuzi izë ni; guni'i:

—Lë'ë të adë guënëdi'i të ⁵⁰ nu adë rdë'di'i të cuendë de quë más mejurë parë lë'ë hia'a, gati tubsë nguui, lédëdi'i grë guë'dchi guë'niti nu guëdubi naciuni tsalú.

⁵¹ Caifás guni'idi'i zndë'ë por shcuëndëll; más bien cumë nall jëfë shtë ra bëshuzi izë ni, guni'i' di'dzë rë' purquë el Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ëll guëni'll cusë naguër gac. Guni'ill gati Jesús shlugar naciuni Israel. ⁵² Lédë guni'idi'ill lë'ësë shcuendë naciuni Israel sino quë gati Jesús parë guëtëá më grëtë' shini Dios naná bërë'tsë stubi naciuni. ⁵³ Zni dizdë dzë ni, ra contrari shtë Jesús bë'në rall de acuerdë parë quini rall lë'ë më.

⁵⁴ Por ni hia Jesús adë nédí'i' ziazë më shlatë shlatë Jerusalén catë ra contrari shtë më nanú, sino bëru'u më regiuni shtë Judea. Guzia'a më tubi lugar naquë guëlladchi catë na tubi shlatë, tubi lugar nalë Efraín. Nga'li bëa'në më con ra shini gusë'dë më.

⁵⁵ Hia runë faltë stu'psë parë laní Pascu shtë ra mënë israelitë. Cantidá mënë guë'dchi gua rall Jerusalén parë gac laní. Bë'në tucarë gunë rall custumbrë parë gac limpi rall según custumbrë shtë rall antsë bëga'a laní.

⁵⁶ Ra mënë quëguili rall lë'ë Jesús. Iurë rëta' rall iádu'u ru'bë, guna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Pë zidë Jesús lu laní u adë guídëdi'ill?

⁵⁷ Ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi gunibë'a rall de quë si talë chu guini u chu guná lu Jesús, tsanú rall rsunë të parë guëna'zi rall lë'ë më prësi.

12

Bëtia'a Marí'a nisë nashi guëa' Jesús

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Shu'pë dzë antsë laní Pascu, Jesús gua guë'dchi Betania catë quërelde Lázaro. Lázaro na el quë nabëcua'ni Jesús ladi ra tégulë. ² Nga'li bë'në rall tubi shtse parë Jesús, gau më. Marta bë'në sirvë lu mellë. Lázaro guzubënuhi' Jesús lu mellë. ³ Iurní lë'ë Marí'a bédchininú tubi guërudë lítro sèiti nashi shtë

nardo. Lasaquin zihani dumí. Bèté'bèi' sèiti ni guëa' Jesús. Iurní bëcuë'dchi' guëa' më con guitsë guëqui'. Guëdubi la'ni hiu'u gu'të olor nashi.

⁴ Iurní guni'i tubi shini gusë'dë më, Judas Iscariote, mizmë Judas nagunë intriegu lë'ë Jesús, guni'i Judas:

⁵ —¿Pëzielú niatuu' nisë nashi rë' por tsunë gahiu'a bëllë bëdchichi parë guëdë'ë hia'a ca'a prubi?

⁶ Perë Judas adë guni'idi'll zni purquë bëga'a ldu'ull ra prubi sino nall nguba'në. Nall tesurërë shtë dumí nu rbaa'nëll dumí lo quë nardë'ë ra mënë.

⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a purquë bë'ni' zni'i por dzë na guëga'cha. ⁸ Ra prubi zuga'a con lë'ë të guëdubi tiempë perë na lëdë cuezënúdia'a lë'ë të guëdubi tiempë.

Guc shtu'u mënë quini rall Lázaro

⁹ Cantidá ra më israelitë guc bë'a rall de quë Jesús nanú Betania. Gua rall nga'li, lëdë niá'asëdi'i parë guená rall lu Jesús sino quë rac shtu'u rall guená rall lu Lázaro, el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tégulë. ¹⁰ Iurní lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi gu' rall de acurdë parë quini rall Lázaro ¹¹ purquë por shti'dzë Lázaro cantidá ra mënë israelitë bësa'në rall l dai' shtë ra fariseo nu gualdí ldu'u rall Jesús.

Guatë Jesús ciudá Jerusalén ziquë rëy

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Zihani mënë gua Jerusalén parë laní Pascu. Stubi dzë bini rall de quë Jesús ziagdchini parë ciudá Jerusalén. ¹³ Iurní bëchuguë rall llicu hiaguë zini parë guagtsa'guëlü rall lë'ë më, fuerhtë guni'i rall:

—Gunë Dios salvar. Llëru'bë na Rëy shtë hia'a naze'dë por lë Dadë Dios. Benditë na Rëy shtë Israel.

¹⁴ Jesús gudchibë më tëchi burrë. Zni rni'i Sagradas Escrituras:

¹⁵ Adë rdzëbëdi'i të, mënë naquërelde guë'dchi Sión.

Gulë guná Rëy shtënë të; ze'dë guëdchini'.

Dchí'bi' tëchi burrë.

¹⁶ Ra shini gusë'dë më adë guasëdi'i rai' lueguë; hashtë más despuësë iurë lë'ë Jesús guashtëhi' ladi ra tégulë, iurní bëagná ldu'u rai' grëtë' ndë'ë naescritë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús. Bëagná ldu'u rai' lo quë naguc con Jesús.

¹⁷ Nu ra mënë nazunú Jesús iurë lë'ë më guna'bë më Lázaro la'ni ba'a nu bëcua'ñi më lë'ë Lázaro ladi ra tégulë, biadi'dzë rall lu ra mënë lo quë naguná rall. ¹⁸ Por ni ra mënë bëru'u; guagtsa'guëlü rall lë'ë Jesús. Bini rall de quë Jesús bë'në milagrë con Lázaro ¹⁹ perë ra fariseo guni'i lu sa' rall:

—¿Gu rna të ni tubi adë chu pë rúnëdi'i? Gulë guná, grë ra mënë narë lu guë'dchiliu, zianaldë rall lë'ë Jesús.

Bëldá mënë griego gudili rall Jesús

²⁰ Entrë ra mënë nabëdchini Jerusalén parë gunë rall adorar Dios, nanú bëldá mënë griego. ²¹ Guabi'guë rall lu Felipe më Betsaida, tubi guë'dchi shtë Galilea. Bë'në rall ruëguë lu Felipe; guni'i rall:

—Dadë, rac shtu'u na'a guená na'a lu Jesús.

²² Felipe guagni'i lu Andrés. Guërupë rai' guaguëchi rai' lu Jesús de quë ra më griego rac shtu'u rall guená rall lu më. ²³ Iurní Jesús guni'i:

—Ne' bëga'a iurë të guëlua'a Dios llëru'bë na pudërë shtëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ²⁴ Guldía rnia'a, si talë tubi bë'dchi trigu adë

ldáguëdi'in la'ni guiu'u nu ratsu luhin, todavía nahin tubsë bë'dchi, perë si talë ldaguë bë'dchi lu guiu'u nu gatsu luhin, tsaldanin nu guëne'ain zihani bë'dchi. ²⁵ El quë naquëhapë vidë shtëni' no más parë mizmë lë'ëll, segurë guënitin, perë el quë naná dispuestë guënitin vidë shtëni' por na, guëbániill parë siemprë. ²⁶ Si talë chu rac shtu'u gunë sirvë lua, napë quë gue'dë náldëll na. Catë riahia, ndë guëdzëlë el quë narunë sirvë lua. Si talë chu gunë sirvë lua ziquë shmëna, gunë Shtada honrar nguui ni.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dë më gati më

²⁷ Guni'i Jesús:

—Iurne' adë rbedchídi'i ldu'a'a perë ¿pë guna? ¿Ni mudë guënia'a lu Shtada: "Bëlá na lo quë nagaca"? purquë parë ni zelda lu guë'dchiliu. ²⁸ Dadë, bëlua'a pudërë nanápël.

Iurní bédchini tubi bë nabëru'u lu gube'e. Guni'i bë:

—Hia guc bëluá'ahia pudërë shtëna, nu guëluá'ahia pudërë shtëna stubi.

²⁹ Ra mënë zihani narëta' nga'li, bini rall lë'ë bë. Bëldá rall guni'i de quë nguzi'u gubë. Sëbëldá rall guni'i:

—Tubi ianglë biadi'dzë lu më dizdë gube'e.

³⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Lëdë por nádi'i bédchini bë rë' sino por lë'ë tã parë tsaldí ldu'u tã. ³¹ Iurne' bëga'a iurë de quë lë'ë guë'dchiliu rë' gac juzguë. Nu iurne' guësëllu'në Dios lë'ë Satanás, el quë narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu. ³² Iurë lë'ë ra mënë guëquë'ë rall na lu cruz, manërë ni guëna'ba grë ra mënë lua.

³³ Zni guni'i më lu rall parë guëdë'ë rall cuendë lla mudë gati më. ³⁴ Ra mënë guni'i rall lu Jesús:

—Riasë na'a por ra Sagradas Escrituras de quë lë'ë Cristo guëbáni' parë siemprë. ¿Pëzielú rní'il de quë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac crucificári'? ¿Chu na el quë nabëshe'ldë Dios?

³⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Por stu'pë tiempë nanú llni entrë ladi tã. Gulë tsagla'guë tsanaldë tã llni. Gulë gue mientras napë tã llni tã parë adë guëná'zidi'i nacahi lë'ë tã terciuni. Na ziquë el quë narzë lu nacahi; rdë'ëdi'ill cuendë ca nezë tsall. ³⁶ Gulë tsaldí ldu'u tã lë'ë llni mientras zuga'a llni lu guë'dchiliu. Zni gac tã shini Dios nanapë llni shtë më la'ni ldu'u tã.

Despuësë de guni'i më ra cusë rë', Jesús guzia'a nu bëca'chilú më lu rall.

Guná ra mënë milagrë shtë Jesús perë gualdídi'i ldu'u rall

³⁷ Jesús bë'në zihani milagrë ru'bë lu ra mënë perë adë gualdídi'i ldu'u rall na më shini Dios. ³⁸ Pues zni guc cumplir naguni'i Isaías, tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías:

Dadë, ¿chull gualdí ldu'u diza'quë shtë hia'a?

¿Chull gualdí ldu'u iurë bëluá'al pudërë shtë'nëll lúhi'?

³⁹ Por ra di'dzë rë' adë bë'nëdi'i rall gan tsaldí ldu'u rall purquë nu zac naescritë la'ni mizmë librë shtë Isaías:

⁴⁰ Dios bë'në ra mënë ciegu nu bë'ni' naguëdchi ldu'u rall tã parë adë guënádi'i rall con slull,

nu tsasëdi'i rall con ldu'u rall.

Guquin parë adë guëabrídi'i ldu'u rall con Dadë Dios tã gunëac më lë'ë rall.

⁴¹ Isaías guni'i zndë'ë purquë gunáhi' lu Jesucristo de quë llëru'bë na pudërë shtë më.

⁴² Zihani më narnibë'a, gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús perë adë nëdi'i guëni'i rall delantë lu mënë de quë na rall shmënë Jesús. Bëdzëbë rall ra fariseo të parë guëgüdi'i ra fariseo lë'ë rall la'ni iádu'u. ⁴³ Más bëquitë ldu'u rall gunë mënë alabar lë'ë rall quë nihunë rall cumplir voluntá shtë Dios.

Ra di'dzë shtë Jesús gunë juzguë ra mënë

⁴⁴ Jesús guni'i fuertë:

—El quë natsaldí ldu'i na, lëdë niá'asëdi'i na rialdí ldu'i sino también rialdí ldu'i Shtada el quë nabëshe'ldë na. ⁴⁵ El quë narná lua, rna lu më el quë nabëshe'ldë na. ⁴⁶ Nahia llni. Zelda lu guë'dchiliu. Grëtë' el quë narialdí ldu'i na, adë guëá'nëdi'ill la'ni nacahi. ⁴⁷ Si talë tubi de lë'ë të rini të shti'dza, perë adë rzu'bé diáguëdi'il shti'dza, lëdë nádi'i guna condenar mënë ni purquë adë zëldëdia'a lu guë'dchiliu parë guna condenar lë'ë ra mënë sino zelda parë guna salvar ra mënë. ⁴⁸ El quë naguëquë guia'a na nu adë rialdídi'i ldu'u shti'dza, nápëll el quë nagunë condenar lë'ëll. Ra di'dzë nagunia'a lull, ni nagunë condenar ra mënë ni lúltimë dzë. ⁴⁹ Adë ruadi'dzëdia'a según voluntá shtëna; lë'ë Shtada el quë nabëshe'ldë na, gunibé'ai' na parë guënia'a lu të. Lo quë nabëluá'ahia, na mandamientë shtë Dios. ⁵⁰ Nu rac bë'ahia el quë nagunë cumplir mandamientë shtë Shtada, nápëll vidë eternë. Grë lo quë narnia'a, ze'dë de Shtada; lo quë naguni'i më lua, zni ruadi'dza.

13

Jesús gudibi guëa' ra poshtë

¹ Antsë bédchini laní Pascu, rac bë'a Jesús de quë hia lë'ë iurë bëga'a parë gati më nu guëëa'në më ra shini gusë'dë më; guzëa më lu Shtadë më. Nalë guc shtu'u më ra shini gusë'dë më nananú guë'dchiliu. Guc shtu'u më lë'ë rai' hashtë gati më.

² Hia gualú shtse shtë Pascu, iurní lë'ë mëdzabë bëu' la'ni ldu'u Judas Iscariote, shini Simón. Bë'në mëdzabë parë rac shtu'u Judas gúnëll intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më. ³ Jesús hia guc bë'a de quë ze'dë më de Dios nu guëabré më con Dios nu lë'ë Dadë bédë'ë grëtë' pudërë parë Jesús. ⁴ Guasuldí më lu mellë. Iurní bédchisú më lari lu guia'a nanacu më. Bëldi'bi më tubi toallë la'ni më. ⁵ Iurní gudë më nisë la'ni tubi natsë'ë. Guzublú më gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më nu bëshá më toallë nanua'a më guëa' shini gusë'dë më parë guëbidchi nisë.

⁶ Iurë bédchini më lu Simón të quíbi' guëa' Simón Pedro, perë Pedro guni'i:

—¿Pë lë'ëll quíbil guëahia?

⁷ Jesús guchi lu Pedro:

—Iurne' adë riasëdi'il lo quë naquëhuna perë despuësë sí, tsasël.

⁸ Perë Pedro guni'i:

—Jamás adë quíbidí'il guëahia.

Jesús guchi lu Pedro:

—Si talë guëzunëdia'a lë'ëll, hiadë nádi'il shmëna.

⁹ Guni'i Simón Pedro:

—Iurne' pë Dadë, lëdë niá'asëdi'i guëahia tsati sino también guahia nu guëca.

¹⁰ Perë Jesús guni'i:

—El quë naná gualú guzë, adë rquí'nidi'i gázëll stubi, nadë más guëa'll tsati. Hia lë'ë të limpi ldu'u të perë lëdë grëdi'i të.

11 Guni'i më adë grëdi'i rai' na rai' limpi purquë gac bë'a më chu gunë intriegu lë'ë më. Por ni guni'i më: "Lëdë grëdi'i të na të limpi".

12 Despuësë de gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më, Jesús bëabrí gutë më shabë më; iurní guzubë më stubi lu mellë. Guni'i më:

—¿Gu riasë të lo quë naná bëna? 13 Lë'ë të rni'i të nahia mësë nu Dadë shtë të. Napë të rsonë purquë ni nahia. 14 Pues na, mësë nu Dadë shtë të, gudibia guëa' të nu zac lë'ë të napë quë quibi të guëa' sa' të. 15 Na bëdchi'ba tubi muestrë parë lë'ë të. El mizmë ni gunë të con sa' të ziquë nabëna. 16 Guldía rnia'a, tubi muzë adë lasáquëdi'll más quë shlámi'; más lasac nabëshe'ldë lë'ë muzë. 17 Si talë rdë'ë të cuendë lo quë narnia'a lu të nu gunë të cumplirin, iurní rquitë ldu'u të.

18 Adë quëgn'idia'a de grë të. Na rac bë'ahia guadë el quë nagulëhia perë napë quë gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "El quë naraunú na, ni bë'në cuntrë na parë gatia". 19 Dizdë iurne' rnia'a lu të antsë gac ndë'ë të parë gac bë'a të nahia el quë nagunia'a nu parë tsaldí ldu'u të shti'dza iurë lë'ë ndë'ë gac. 20 Guldía rnia'a lu të, el quë nagunë recibir el quë naná bëshe'lda, ni gunë recibir na, nu el quë nagunë recibir na, ni gunë recibir el quë nabëshe'ldë na.

*Guni'i Jesús de quë Judas gúnëll intriegu lë'ë më
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)*

21 Iurë gualú guni'i Jesús di'dzë ni, nalë bë'në më llgabe la'ni ldu'u më; nalë gubini ldu'u më. Iurní guni'i më con di'dzë clarë:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë intriegu na lu galguti.

22 Ra poshtë guzublú gubi'a rai' lu sa' rai' perë adë bëdë'ëdi'i rai' cuendë chu gunë intriegu lë'ë më. 23 Tubi de lë'ë rai', el quë narac shtu'u më, zúbi' cula'ni Jesús; caniháui'. 24 Simón Pedro bë'në sëni con guiá'ai' të guëna'bë di'dzë nguui ni lu Jesús, chu gunë intriegu lë'ë më. 25 Iurní nguui ni guni'i lu Jesús:

—Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?

26 Jesús bëquebi:

—Guëtiá'ahia pedasë guetështildi la'ni platë nu guëdë'ahin ca'a nguui nagunë intriegu na.

Iurní bëtia'a Jesús guetështildi la'ni platë nu bëdë'ë më pedasë cua'a Judas Iscariote, shini Simón. 27 Judas bë'në recibirin; lueguë lueguë Satanás guatë la'ni ldú'ull. Iurní Jesús guni'i lu Judas:

—Lo quë narac shtú'ul gúnëll, bë'nin lueguë.

28 Perë ni tubi de los de más poshtë adë gac bë'adi'i rai' pëzielú guni'i më zndë'ë lu Judas. 29 Cumë Judas gac tesurërë shtë dumí, bëldá rai' bë'në rai' llgabë de quë Jesús rac shtu'u tsasi'i Judas lo quë naná rqui'ni lu laní, u tal vez guëdë'ë Judas gu'në ca'a ra prubi. 30 Despuësë de lë'ë Judas bë'në recibir tubi ldë guetështildi, lueguë bërú'ull. Hia riu' gue'lë.

Mandamientë cubi shtë Jesús

31 Despuësë de lë'ë Judas bëru'u, Jesús guni'i:

—Iurne' guëlua'a Dios de quë llëru'bë na pudërë shtë nguui nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu, nu zihani mënë gunë rall alabar Dios por lo quë naguna; guëni' lo rall llëru'bë na pudërë shtë më. 32 Si guëlua'a llëru'bë pudërë shtë Dios por lo quë naguna, también guëlua'a më llëru'bë na pudërë shtëna. Adë gac ldë'ë më parë gúni' cumplirin. 33 Lë'ë të narac shtua'a, adë zúdia'a con lë'ë të llëru'bë tiempë. Lë'ë të tsatili të na perë cumë ziquë gunia'a lu contrari

shtëna más antsë, rnia'a lu të lo mizmë iurne'. Rnia'a lu të stubi de quë adë gáquëdi'i tsa të catë guzëahia. ³⁴ Perë rnehia tubi mandamientë cubi parë lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të. Cumë ziquë na rac shtu'a lë'ë të, zníga'a lë'ë të napë quë gac shtu'u të sa' të. ³⁵ Si talë gac shtu'u të sa' të de verdá, grë mënë shtë guë'dchiliu guëdë'ë rall cuendë de quë na të shmëna.

Guni'i Jesús lu Pedro, gúni' negar lë'ë më
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Simón Pedro guna'bë di'dzë lu Jesús:

—Dadë, ¿ca tsal?

Jesús guni'i:

—Catë guzëahia, hiadë gáquëdi'i gue'dë náldël lueguë perë despuësë, sí, iurní gue'dë náldël na.

³⁷ Iurní lë'ë Pedro guni'i:

—Dadë, ¿pëzielú gáquëdia'a gue'dë nalda lë'ël iurne'? Na nahia dispuestë guënehia vidë shtëna nu gatinúal.

³⁸ Jesús guni'i iurní:

—¿Guënë'el vidë shtënël por na? Guldía rnia'a lul, antsë lë'ë gay guëlldichí, guëní'il lu ra mënë de quë adë runguë bë'adi'il na. Tsunë vuetë guëní'il zni.

14

Jesús na nezë parë gube'e

¹ Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Gulë tsaldí ldu'u të Dios nu gulë tsaldí ldu'u të na. ² Lidchi Shtada nanú zihani lugar parë guëquërelde të; si talë adë nádi'in zni, hia niani'ihia lu të. Zni gac tsaguëna preparar tubi lugar parë lë'ë të. ³ Despuësë de bëna preparar lugar ni, iurní guëabría stubi con lë'ë të, guëquërelde'nú të na lidchi Shtada catë quërelde. ⁴ Lë'ë të nanë të ca nezë guzëahia nu nanë të nezë ni. ⁵ Repi Tomás:

—Dadë, adë chu guënëdi'i ca nezë tsal. ¿Lallë guënë na'a nezë?

⁶ Jesús bëquebi:

—Nahia nezë parë gube'e; na ruadi'dza verdá; rdë'a vidë sin fin; sulë por na gac guëdchini mënë lu Shtada. ⁷ Si talë lë'ë të runguë bë'a të na, nu zac Shtada runguë bë'a të. Nu lë'ë të hia runguë bë'a të lë'i' dizdë iurne' purquë guná të lu më.

⁸ Iurní Felipe guni'i:

—Dadë, bëlua'a Dios guëná na'a lúhi', hia con ni na'.

⁹ Guni'i Jesús:

—Felipe, ¿blac tiempë quëbezënúa lë'ë të nu todavía adë guënëdi'i të chu nahia? El quë naguná lua nu zac gunall lu Shtada. Nét'i'i, ¿pëzielú rná'bël de quë rac shtú'ul guënal lu Dadë Dios? ¹⁰ ¿Pëllë adë riasël na quëbezënúa Dadë nu Dadë quëbezënúhi' na? Grë lo quë narnia'a lu të, lëdë shcuendë iúbidia'a; lë'ë Dadë quëbezënúhi' na; lë'ë më quëhunë më shchi'ni më. ¹¹ Gulë tsaldí ldu'u të de quë Dadë quëbezënúhi' na nu na quëbezënúa lë'ë më. Si talë adë rac tsaldí'i ldu'u të shti'dza, gulë tsaldí ldu'u të na por ra milagrë nabëna delantë lu të. ¹² Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, gúnëll mizmë dchi'ni naquëhuna, nu hashtë más cusë nalasac gúnëll purquë guzëahia catë quëbezë Shtada. ¹³ Grëtë' lo quë naguëna'bë të lu Shtada por nombre shtëna, gúnahin. Grë lo quë narna'bë të por nombre shtëna, gúnahin të parë shini Dios guësédchini labansë lu Dadë Dios. ¹⁴ Na guna cualquier cusë parë lë'ë të, grë lo quë naguëna'bë të por nombre shtëna.

Guni'i Jesús guëshe'ldë më Espiritu Santo

¹⁵ Si talë rac shtu'u të na, gulë bëzu'bë diaguë mandamientë shtëna. ¹⁶ Nu guna ruëguë lu Dadë Dios të guëshe'ldë më stubi natsagla'guë guëne'e conseju parë lë'ë të nu cuezënuhi' lë'ë të parë simprë. ¹⁷ Náhi' Espiritu Santo naruadi'dzë verdá. Ra mënë shtë guë'dchiliu, adë nédi'i gunë rall recibir lë'ë më purquë adë rnádi'i rall lúhi' nu adë runguë bë'adi'i rall lë'i'; perë lë'ë të runguë bë'a të lë'i' purquë lë'i' quëbezënuhi' lë'ë të. Quëhúni' compa'ni lë'ë të. ¹⁸ Adë guëséa'nédia'a lë'ë të ziquë bëzebi. Guëabrá stubi parë guëquërel'dënuá lë'ë të. ¹⁹ Stu'pë tiempë quërel'dënuá lë'ë të perë hia lë'ë mënë shtë guë'dchiliu, adë guënádi'i rall lua. Lë'ë të guená të lua stubi. Lë'ë të guëbani të purquë nabania. ²⁰ Dzë ni guëdë'ë të cuendë de quë na con Shtada unidë na na'a, nu guëdë'ë të cuendë de quë unidë na hia'a, lë'ë të con na. ²¹ El quë narac bë'a nu rzu'bë diaguëll mandamientë shtëna, mënë ni rac shtú'ull na de verdá. Nu Shtada rac shtú'ui' el quë narac shtu'u na, nu zac na rac shtua'a lë'ë narac shtu'u na. Nu guëluá'ahia pudërë shtëna lúhi'.

²² Iurní Judas, lëdë Iscariótëdi'i, guni'ill lu Jesús:

—Dadë, çpëzielú rni'íl guëluá'al pudërë shtënël lu na'a perë adë guëluá'adi'íl pudërë shtënël lu mënë shtë guë'dchiliu?

²³ Jesús guni'i:

—El quë narac shtu'u na de verdá, guëzu'bë diaguëll shti'dza. Shtada gúni' gac shtú'ui' lë'ë nguiu ni, nu Shtada con na guëdchini na'a; guëlezënu na'a lë'ëll. ²⁴ Perë el quë adë rac shtú'udi'i na, tampusquë guëzu'bë diaguëll shti'dza. Diza'quë shtëna nabini të, lëdë shtënédia'ain sino shtënë Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu guë'dchiliu.

²⁵ 'Quëgnia'a lu të grë ndë'ë mientras quëbezënuá lë'ë të ²⁶ perë lë'ë Espiritu Santo, el quë nague'ne'e conseju parë lë'ë të, Shtada guëshe'ldë lë'i'; cuezënuhi' shlugara nu guëluá'ai' lë'ë të grëtë' lo quë nagonia'a lu të. Guëni'i' la'ni ldu'u të, të parë guëagná ldu'u të enseñansë shtëna.

²⁷ 'Paz shtëna guësëana parë lë'ë të, cuedchí ldu'u të. Ra mënë shtë guë'dchiliu gúnëdi'i rall gan cuedchí ldu'u të perë na sí, por na cuedchí ldu'u të. Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Adë rdzëbëdi'ni ldu'u të lo quë nague' gac. ²⁸ Hia bini të de quë guzëahia con Shtada perë guëabrá stubi parë guëquërel'dënuá lë'ë të. Talë de verdá rac shtu'u të na, napë të lëgrë la'ni ldu'u të. Bëa'në të tristë purquë gunia'a lu të: “Guzëahia lidchi Shtada”. Lë'ë më napë më más pudërë quë na. ²⁹ Rnia'a lu të iurne' të parë iurë lë'ë ndë'ë gac, iurní tsaldí ldu'u të na.

³⁰ 'Hiadë guadi'dzënu'di'irua'a lë'ë të purquë hia mërë guëdchini el quë narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu. Lë'ëll nápëdi'ill ni tubi pudërë parë na.

³¹ Napë quë gac zni të parë ra mënë shtë guë'dchiliu, gac bë'a rall de quë lë'ë më bëshë'ldë më na. Gac bë'a rall lo quë naruna, gunibë'a më gúnahin.

'Gulë tsasuldí. Cha guëru'u hia'a de ndë'ë.

15

Comparaciuni shtë hiaguë

¹ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë hiaguë nashi naná verdadërë. Shtada quëhapë më hiaguë ni. ² Rchúgui' grë llicu hiaguë nardë'ëdi'i nashi, nu grë llicu hiaguë nanua'a nashi, rqui'ni guëldin nu sunëhin të parë guëne'e másru'u nashi. ³ Lë'ë të na të ziquë llicu hiaguë nanápëdi'i ndiaguë bidchi. Guquin por shti'dza nagonia'a

lu të. ⁴ Gulë gac unidë con na. Gulë tsagla'guë tsaldí ldu'u të na, iurní quëbezënúa lë'ë të. Tubi llicu hiaguë adë gáquëdi'i guëdë'ëin nashi si talë adë quëdi'in cula'ni trunquë shtë hiaguë. Mizmë manërë ni na të. Lë'ë të gáquëdi'i guëdë'ë të nashi si talë nádi'i të unidë con na.

⁵'Na nahia ziquë trunquë shtë hiaguë; na të ziquë llicu hiaguë. El quë naná unidë con na nu quëbezënúa lë'i', ni el quë naguëne'le zihani nashi. PUES adë gáquëdi'i gapë të nashi lë'ësë të. Con na sí, gac të ziquë tubi hiaguë narne'le nashi. ⁶ El quë nádi'i unidë con na, ni guëzebi të parë guëbidchi ziquë llicu hiaguë të guëdeahin parë tsequin lu gui'i.

⁷'Si talë tsagla'guë të, gac të unidë con na, nu adë guëá'ldëdi'i ldu'u të grëtë' nabëluá'ahia lu të. Gulë guna'bë grë lo quë narac shtu'u të, grëtë' guënehia ca'a të. ⁸Lë'ë Shtada gunë recibir hunurë iurë lë'ë të rdë'ë të zihani nashi. Zni gac të de verdá shmëna. ⁹ Na rac shtua'a lë'ë të ziquë rac shtu'u Shtada na. Gulë tsagla'guë gac shtu'u të na. ¹⁰ Si talë guëzu'bë diaguë të grë mandamientë shtëna, zni guëná mënë de quë rac shtu'u të na de verdá. Mizmë mudë ni rzu'bë diaga grë mandamientë shtë Shtada nu tsagla'guë rac shtua'a Shtada.

¹¹'Na ruadi'dza zndë'ë të parë guëquitë ldu'u të con na nu tsu lëgrë ldu'u të siemprë. ¹² Ndë'ë na mandamientë shtëna de quë gac shtu'u të sa' të ziquë na rac shtua'a lë'ë të. ¹³ El quë narac shtu'u amigu shtënëll de verdá, rdë'ëll vidë shtënëll shlugar amigu ni. Nídi'i más llëru'bë amor quë ndë'ë. ¹⁴ Lë'ë të na të amigu shtëna si talë gunë të cumplir grëtë' lo quë narnibé'ahia. ¹⁵ Adë rni'ídia'a na të muzë shtëna purquë ra muzë adë guënëdi'i rall pë runë shlamë rall; más bien rnia'a lu të na të amigu shtëna. Grëtë' nabëluá'ahia lu të, nanë të iurne'. Grëtë' lo quë naguni'i Shtada lua, ni na lo quë nabëluá'ahia lu të. ¹⁶ Adë gudíli'di'i të na sino na gudilia lë'ë të parë gac të shmëna, nu na bëna incarguë lu të de quë gac të ziquë tubi hiaguë narne'le zihani nashi za'quë nu nashi ni adë tsalúdi'in. Grëtë' lo quë narna'bë të lu Shtada por lëa, guëne'le mëhin si talë tsaldí ldu'u të shti'dza. ¹⁷ Zndë rnia'a lu të nu rni'bé'ahia lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të.

Ra mënë shtë guë'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu të

¹⁸'Si talë ra mënë shtë guë'dchiliu, adë guëná zá'quëdi'i rall lu të, gulë bédë'ë cuendë guëlu adë guná zá'quëdi'i rall lua. ¹⁹ Si talë na të mënë shtë guë'dchiliu, iurní sí, ra mënë niac shtu'u rall lë'ë të cumë rac shtu'u rall sa' rall. Na gudilia lë'ë të ladi ra mënë shtë guë'dchiliu, por ni ra mënë adë rna zá'quëdi'i rall lu të purquë hiadë nádi'i të mënë shtë guë'dchiliu. ²⁰ Gulë bësëagná ldu'u të lo quë nagunia'a lu të: "Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámí!". Si talë guzunaldë mënë na, nu zac lë'ë të sunaldë rall. Ra mënë nagualdí ldu'u grëtë' lo quë nabëluá'ahia lë'ë rall; nu zac tsaldí ldu'u rall naguëlua'a të lë'ë rall, zac gunë rall recibir shti'dzë të. ²¹ Zndë'ë gunë rall. Guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna. Adë runguë bé'adi'i rall el quë nabëshe'ldë na.

²²'Lë'ë rall ni tubi faltë nápëdi'i rall si talë adë néldëdia'a lu guë'dchiliu nu si talë adë niuadi'dzëdia'a lu rall, perë iurne' naculpablë rall lu Dios purquë guná rall lua nu bini rall shti'dza. ²³ El quë narná zá'quëdi'i lua, nu lu Shtada rna zá'quëdi'i mënë. ²⁴ Ni tubi faltë niápëdi'i rall si talë adë nihúnëdia'a cusë ru'bë lu rall. Ni tubi mënë adë bé'nëdi'íll cumë ziquë bëluá'ahia lu rall, perë hia lë'ë rall guná rall grëtë' ra cusë rë' perë siemprë rna zá'quëdi'i rall lua nu rna zá'quëdi'i rall lu Shtada. ²⁵ Zndë'ë guc parë gac cumplir ra di'dzë

nanaquë la'ni lëy nabë'në rall recibir. Rni'in: "Guná zá'quëdi'i rall lua sin pë lu nezë".

²⁶ 'Perë iurë guëdchini el quë nangunë consolar lë'ë të, guëni'i' favurë de na. Guëshe'lida lë'i' parë cuezënuhi' lë'ë të. Guëdchini' por partë shtë Shtada nu guëni'i' lu të purë verdá purquë nádi'i' bishi. ²⁷ Nu lë'ëga'a të ambiën guadi'dzë të favurë de na lu ra mënë; gac të testigu shtëna purquë gulezënu të na dizdë guzublúa shchi'nia.

16

¹ 'Rnia'a lu të grë ra cusë rë' parë gac preparadë të, të adë guëazë guëtëdi'i të iurë guëdchini cusë mal. ² Guëgú ra mënë lë'ë të iádu'u nu guëdchini iurë quini mënë lë'ë të. Guëni'i' rall de quë ni na voluntá shtë Dios iurë quini rall lë'ë të. ³ Zndë'ë gac purquë nunquë adë ranguë bë'adi'i ra mënë shtë guë'dchiliu Dadë Dios nu ranguë bë'adi'i rall na. ⁴ Zndë'ë rnia'a lu të, të iurë guëga'a iurë, iurni guëagná ldu'u të hia grëtë' ndë'ë gunia'a lu të.

Lo quë narunë Espíritu Santo

'Adë guní'idia'a lu të ra cusë rë' dizdë guzublú shchi'nia purquë na quëbezënuá lë'ë të iurni, ⁵ perë iurne' guzëahia parë cuezënuhia më el quë nabëshe'ldë na. Perë ni tubi de lë'ë të adë guna'bë dí'dzëdi'i të lua: "¿Pëzielú tsal?" ⁶ Bini të de quë guzëahia, por ni bëa'në të tristë ⁷ perë rnia'a lu të verdá, mejurë nahin parë lë'ë të. Guzëahia purquë si talë adë tsádia'a, adë guídëdi'i më nague'ne'e conseju parë lë'ë të, perë si talë guzëahia, guëshe'lida lë'i'; cuezënuhi' lë'ë të. ⁸ Iurë lë'ë më guëdchini, guëni'i' lu ra mënë të gac bë'a rall blac duldë quëhunë rall. Guëluá'ai' tubi nezë ldi shtë Dios, nu guëni'i' de quë gunë Dios juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu. ⁹ Napë rall duldë purquë adë gualdíd'i ldu'u rall na. ¹⁰ Tsasë rall pë runë cuntienë nezë ldi shtë Dios purquë na guzëahia catë quëbezë më. Hia lë'ë të adë guënádi'i të lua. ¹¹ Tsasë rall de quë nanú juici shtë Dios purquë hia nacondenadë lë'ë narnibë'a lë'ë ra mënë shtë guë'dchiliu.

¹² 'Nápërua'a más lo quë narac shtua'a guënia'a lu të perë lë'ë të adë gáquëdi'i tsasë të iurne'. ¹³ Perë iurë lë'ë Espíritu Santo guëdchini', lë'ë më guëlu'a'a më lë'ë të grëtë' verdá purquë nídi'i bishi la'ni ldu'i'. Adë guëni'id'i' por partë shcuëdi'; más bien guëni'i' lu të lo quë nabíni' de Shtada. Gac bë'a të lo quë nague'r gac por pudërë shtë Espíritu Santo. ¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo guëluá'ai' nahia më ru'bë. Guëluá'ai' shti'dza parë gac bë'a të, parë guëdë'ë të cuendë pë runë cuntienë shti'dza. ¹⁵ Grëtë' lo quë nanapë Shtada, shtëna; por ni gunia'a lu të lë'ë Espíritu Santo gúni' recibir lo quë naná shtëna nu guëluá'ai' lë'ë të parë tsalú guëdë'ë të cuendë shti'dza.

Rbini ldu'u të perë guëabré guëquitë ldu'u të

¹⁶ 'Stu'psë runë faltë, hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u tsadzé iurni sí, guëná të lua purquë hia guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹⁷ Iurni bëldá ra shini gusë'dë më guna'bë dí'dzë rai' lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra dí'dzë rë': "Stu'psë runë faltë hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u sí, guëná të lua"? ¿Pëzielú rní'i': "Purquë guzëahia catë quëbezë Shtada"?"

¹⁸ Guagla'guë guni'i' rall:

—¿Pë runë cuntienë stu'psë nu despuësëga'a stu'psë? Adë chu riasëdi'i pë quëadi'dzë më.

¹⁹ Jesús guc bë'a de què rac shtu'u rai' guëna'bë di'dzë rai'. Iurní guni'i më: —Quëgna'bë di'dzë të lu sa' të shcuendë lo què nagunia'a lu të: “Runë faltë stu'psë; hiadë guënádi'i të lua perë despuësë másru'u tsadzé, guëabrí të guëná të lua”. Ni rac shtu'u guëna'bë di'dzë të lu sa' të. ²⁰ Guldía rnia'a, lë'ë të gu'në të nu ldagüë tristë la'ni ldu'u të perë ra mënë shtë guë'dchiliu, guëquitë ldu'u rall purquë rnádi'i rall lua. Aunquë lë'ë të guëa'në të con galriá ldu'u, despuësë guëquitë ldu'u të. ²¹ Cumë tubi na'a iurë lë'ë na'a bëga'a shiurë galë shini na'a, rdzëbë na'a nu rbini ldu'u na'a por dulurë, perë despuësë lë'ë me'dë bédchini guë'dchiliu, hia adë rëagná ldu'u na'a dulurë. Iurní guëquitë ldu'u na'a purquë gulë tubi me'dë lu guë'dchiliu. ²² Zni zac lë'ë të; rbini ldu'u të iurne', perë na napë què guëabrí. Guënahia lu të stubi; iurní nalë guëquitë ldu'u të, tubi cusë lëgre; adë chu guëdchisúdi'in de lë'ë të.

²³ 'Dzë ni hiadë guëna'bëdi'i di'dzë të lua ni tubi cusë. Guldía rnia'a, lë'ë Dadë Dios guëne'e grëtë' lo què naguëna'bë të lúhi'. Guëne'e mëhin si talë guëna'bë të por na. ²⁴ Hashtë iurne' adë guná'bëdi'i të lu Dadë por na. Rnia'a lu të, gulë guna'bë lu më. Guëne'e më lo què narunë faltë të parë guëquitë ldu'u të de verdá.

Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu

²⁵ 'Hia gunia'a lu të grë ra cusë rë' por comparaciuni, perë guëdchini iurë hiadë guadí'dzëdia'a por comparaciuni sino què iurní guadí'dza clarë shcuendë Dadë. ²⁶ Dzë ni lë'ë të guëna'bë të lu Shtada por lëa purquë iurní rquí'nidi'i guëna'ba lu më por lë'ë të ²⁷ purquë lë'ë Shtáda'a rac shtú'ui' lë'ë të. Rac shtu'u më lë'ë të purquë rac shtu'u të na nu rialdí ldu'u të de què beldë guëdchinia de Dios. ²⁸ Bërua'a catë quëbezë Shtada nu bédchinia lu guë'dchiliu, perë iurne' guësa'na lë'ë guë'dchiliu parë guëabrí con lë'ë Shtada.

²⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guni'i:

—Iurne' sí, quëadí'dzël clarë sin adë quëhunë dchí'nidi'il comparaciuni. ³⁰ Iurne' rialdí ldu'u na'a lë'ël nu nanë na'a riasël grë cusë. Rquí'nidi'il chu guëna'bë di'dzë lul. Rialdí ldu'u na'a de què bédchínil por partë shtë Dios.

³¹ Jesús repi:

—¿Gu gualdí ldu'u të iurne'? ³² Guná, guëdchini iurë nu mizmé iurne', lë'ë të guërë'tsë të cadë lë'ë të tubi ladë. Iurní guësa'në të na tubsia, perë adë zúdia'a tubsia purquë lë'ë Shtada quëbezénúhi' na. ³³ Rnia'a lu të grëtë' ndë'ë të parë cuédhí ldu'u të por na. Ra mënë shtë guë'dchiliu guëzac zi rall lë'ë të perë gulë bëquitë ldu'u të. Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu.

17

Jesús guna'bë lu Dios por shini gusë'dë më

¹ Despuësë gualú biadi'dzë më grë ra cusë rë', gubi'a më lu gube'e nu guni'i më:

—Dadë, hia lë'ë iurë bëga'a. Bëlua'a ra mënë de què shínil náhi' personë ru'bë delantë lul. Iurní shínil guëquébi' nal personë ru'bë delantë lu rall. ² Béné'el pudërë guahia parë guëníbë'ahia grëtë' ra mënë narëta' lu guë'dchiliu, nu iurne' napa dereché guëdë'a vidë sin fin parë mënë nabéné'el parë na. ³ Parë gapë ra mënë vidë sin fin, napë què gunguë bë'a rall lë'ël nu napë què gunguë bë'a rall na. Nahia shínil nabëshé'ldël lu guë'dchiliu. Sulë lë'ël nal Dios verdadërë.

⁴ 'Siempre bèluá'ahia lu ra mènè llèru'bè na pudèrè shténèl. Bèna gan grètè' dchi'ni nabènè'el guna. ⁵ Bè'nè honrar na culá'nil ziquè antsè lè'è guè'dchiliu cueshtë, quèbezènúa lè'èl.

⁶ 'Grè ra mènè nagulèl ladi ra mènè shtë guè'dchiliu, bènè'el lè'è rall parè na; na rall shmèna. Bèluá'ahia lu rai' pudèrè shténèl nu bèzu'bè diaguè rai' diza'què shténèl. ⁷ Iurne' rdè'è rall cuendè de què pudèrè nanapa, bènè'el guiahia. ⁸ Grè ra di'dzè naguni'il lua, biadi'dza lu rai' nu bè'nè rai' recibir ra di'dzè ni. Hia gualdí ldu'u rai' de verdá de què bëshé'ldèl na lu guè'dchiliu. Nanè rai' zelda por ordè shténèl.

⁹ 'Na runa ruèguè por lè'è rai' iurne'. Adè rúnèdia'a ruèguè por ra mènè shtë guè'dchiliu sino por ra mènè nabènè'el parè na purquè shténèl lè'è rai'. ¹⁰ Grè ra mènè ni nashténèl nu na rai' shtëna. Por lè'è rai' zihani mènè guná rall pudèrè shtëna.

¹¹ 'Na adè guèa'nèdia'a lu guè'dchiliu, perè lè'è rai' sí, guèa'nè rai' lu guè'dchiliu. Hia lè'è na gueldè guèzèa catè quèrèldèl. Santo nal, nia Dadè. Gupè lè'è rai' con pudèrè shténèl grè ra nabènè'el parè na parè gac rai' unidè ziquè lè'èl nu na unidè na hia'a. ¹² Iurè quèbezènúa lè'è nabènè'el parè na, gupa lè'è rai'. Ni tubi adè chu bènítidi'í sino el què nagulè parè gac condenádèll. Zni guquin parè gac cumplir naná escritè la'ni Sagradas Escrituras de lè'èll.

¹³ 'Iurne' Dadè, mèrè gueldè guèzèa catè quèbèzèl perè mientras zugá'ahia stúpè'nè lu guè'dchiliu, rnia'a lul grè ra cusè rè', guini naná guèquè diaguè di'dzè rè'. Guèquitè ldu'u rai'; mizmè lègrè nanapa gapè rai' guèdubi timpè. ¹⁴ Na bèluá'ahia diza'què shténèl lu rai' perè ra mènè shtë guè'dchiliu, adè rna zá'quèdi'í rall lu rai'. Grè rai' nabèquè diaguè shtí'dzèl, adè na rai' ziquè mènè shtë guè'dchiliu; igual ziquè na, adè rianáldèdi'í rai' tèchi ra cusè shtë guè'dchiliu. ¹⁵ Adè rná'bèdia'a, Dadè, de què guègul lè'è rai' lu guè'dchiliu, sino rac shtua'a gápèl lè'è rai' lu ra cusè shtë mèdzabè. ¹⁶ Cumè ziquè na, adè nádia'a mènè shtë guè'dchiliu, nu lè'è rai' adè nádi'í rai' mènè shtë guè'dchiliu. ¹⁷ Por shtí'dzèl bè'nè gac rai' santu parè lè'èl. Grè diza'què shténèl na verdá. ¹⁸ Cumè ziquè bëshé'ldèl na lu ra mènè shtë guè'dchiliu, zni zac bëshè'lda lè'è rai' lu ra mènè shtë guè'dchiliu. Guèni'inú rai' shtí'dzèl lu rall. ¹⁹ Quèhuna apartar mizmè na parè bien shtë rai' tè gac rai' completamente entregadè lu voluntá shténèl. Gac cumplir ndè'è, Dadè, por shtí'dzèl naná verdá.

²⁰ 'Perè adè rná'bèdia'a sulamèntè por lè'è rai', sino también por grètè' natsaldí ldu'í shtí'dza iurè guadi'dzè rai' diza'què. ²¹ Grètè' ra mènè ni natsaldí ldu'í shtí'dza, quèhuna ruèguè gac rai' unidè, Dadè. Gapè rai' tubsè llgabè ziquè na hia'a unidè nu nadápa'a mizmè llgabè. Bè'nè compa'ni lè'è rai' parè gac rai' unidè con lè'è hia'a, Dadè, parè ra mènè shtë guè'dchiliu, gac bè'a rall lè'èl bëshé'ldèl na. ²² Lè'è derechè nu pudèrè nabènè'el parè na, bédè'hia parè lè'è rai' parè gac rai' unidè ziquè lè'è hia'a na hia'a unidè. ²³ Ziquè quèbezènúa lè'è rai' nu quèbezènul na, zni rac shtua'a gac rall unidè completamente con lè'è hia'a parè ra mènè shtë guè'dchiliu, guèdè'è rall cuendè lè'èl bëshé'ldèl na nu guèdè'è rall cuendè de què rac shtú'ul lè'è rall mizmè manèrè ziquè rac shtú'ul na.

²⁴ 'Dadè lè'èl bènè'el grètè' ndè'è, nu rac shtua'a de què catè quèbèzèl nu zac lè'è rai' cuezè rai'. Rac shtua'a catè nezè guèquèrèlda nu lè'è rai' guèquèrèldè rai' tè parè guèna rai' lugar za'què lu gube'e. Guèna rai' pudèrè nabènè'el

purquë nalë rac shtú'ul na antsë lë'ë guë'dchiliu cueshtë. ²⁵ Dadë, lë'ël rúnël bien guëdubi timpë perë ra mënë shtë guë'dchiliu, adë runguë bë'adi'i rall lë'ël, perë na sí, runguë bë'ahia lë'ël nu lë'ë ra nagualdí ldu'i lë'ël, rdë'ë rai' cuendë de quë lë'ël bëshë'ldël na. ²⁶ Bëluá'ahia lë'ë rai' parë gunguë bë'a rai' chu nal, nu todavía tsagla'guë guëluá'aru'uhia lë'ë rai' parë gac shtu'u rai' sa' rai' ziquë rac shtú'ul na; mizmë amor shtëna gapë rai' la'ni ldu'u rai' parë sa' rai'.

18

Guna'zi ra mënë mal lë'ë Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Despuësë de gualú biadi'dzë Jesús ra di'dzë rë', bëru'u më con ra shini gusë'dë më parë zia'a rai' stubi ladë rua' tubi rugi guë'gu nalë Cedrón. Nga'li naquë tubi lahuertë, nu guatënú Jesús ra shini gusë'dë më. ² Nu Judas, lë'ë naná rac shtu'u gúnëll intriegu Jesús, nanëll lugar ni purquë zihani vësë guanú Jesús lë'ë rai' ndë. Nu nga'li rdëá rai' antsë. ³ Zni bë'në Judas; bëdchínill con tubi shcua'a mënë con bëldá guëshiágu'du'u. Ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bëshë'ldë rall lë'ë mënë ni. Nua'a rall lintënë nu grëaguë parë guëzianí. Nua'a rall spadë. ⁴ Hia rac bë'a Jesús grëtë' lo quë nanagac; iurní bëru'u më ladi ra shmënë më nu guni'i më lu ra mënë:

—¿Chu rguili tē?

⁵ Lë'ë rall bëquebi:

—Rguili na'a Jesús de Nazaret.

Jesús guni'i iurní:

—Na ndë'ë.

Lë'ë Judas nabë'në intriegu Jesús, zugá'all con ra mënë ni. ⁶ Iurë lë'ë Jesús guni'i: “Na ndë'ë”, iurní bëazë guetë rall nu gulaguë rall lu guiu'u. ⁷ Iurní guni'i më stubi:

—¿Chull rguili tē?

Lë'ë rall guni'i rall:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús repi lu rall iurní:

—Hia gunia'a lu tē de quë na ndë'ë. Si talë rguili tē na, gulë bëne'e sí, tē parë guzëá ra shmëna.

⁹ Zni gac parë gac cumplir di'dzë naguni'i Jesús antsë: “Grëtë' el quë nabënë'el parë na, ni tubi adë gunítidia'a”. ¹⁰ Iurní lë'ë Simón Pedro nápi' tubi spadë; gulúhi' spadë nu bëchúgui' diaguë ladë ldi tubi naná lë Malco. Malco na muzë shtë jëfë shtë ra bëshuzi. ¹¹ Perë Jesús repi lu Pedro:

—Bëguëu' spadë shtë'nël shlugarin. Si talë según voluntá shtë Shtada ze'dë parë sac zia, napë quë guna cumplirin.

Guanú rall Jesús lu bëshuzi más narnib'ë'a

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Iurní lë'ë ra mënë con comandante shtë ra soliar nabëshë'ldë contrari shtë Jesús, guna'zi rall lë'ë më parë gua'a rall lë'ë më prësi. Bëldi'bi rall guia'a më. ¹³ Lueguë bia'a rall lë'ë më lu Anás naná suëgrë Caifás. Izë ni Caifás gac bëshuzi namás narnib'ë'a. ¹⁴ Caifás rë' mizmë naguni'i lu ra më israelitë: “Más mejurë parë lë'ë hia'a gati tubsë nguü quë guëdubi naciuni tsalú”.

Pedro zu rualdë'a lidchi Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Simón Pedro con stubi ra poshtë, guanaldë rai' lë'ë Jesús. Lë'ë stubi poshtë ni na el quë nanë Caifás naná bëshuzi namás narnibë'a. Guatënú poshtë ni Jesús rualdë'a lidchi Anás. 16 Pedro bëa'në fuërë rua' puertë shtë nezë. Iurní bëru'u lë'ë poshtë nananë lë'ë jëfë shtë ra bëshuzi. Lë'ë poshtë ni guchi lu na'a narapë rua' puertë parë tsuté Pedro. 17 Iurní lë'ë na'a guna'bë dí'dzëll lu Pedro:

—¿Pë nu lë'ël nal shmënë nguui rë'?

Pedro bëquebi:

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë nguui ni.

18 Cumë nalë naldë dzë ni, ra muzë con ra soliar bëntsa'u tubi guërdë të parë bëcuc'e rall gui'i të guëdzë'ë rall. Nu zac Pedro zuga'a con lë'ë rall. Quëtsë'ë Pedro rua' gui'i.

Guna'bë dí'dzë Anás lu Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Lë'ë Anás, tubi jëfë shtë ra bëshuzi, guzublú guna'bë dí'dzëll lu Jesús shcuendë ra shini gusë'dë më nu pë ldai' rlua'a më. 20 Repi Jesús:

—Na biadi'dza delantë lu grë mënë. Bëluá'ahia la'ni ra iádu'u nu hashtë iádu'u ru'bë, grëtë' lugar catë rdëa ra mënë israelitë. Ni tubi cusë adë guni'idia'a naga'chi. 21 ¿Pëzielú rna'bë dí'dzëll lua pë cusë bëluá'ahia? Gulë guna'bë dí'dzë lu ra mënë nabini shti'dza. Nanë rall ldai' lo quë bëluá'ahia.

22 Iurë lë'ë Jesús guni'i zndë'ë, tubi soliar shtë iádu'u nazuga'a guëlladchi, gulubëll lu më nu guni'ill:

—¿Pë zni'i rquëbil lu jëfë shtë ra bëshuzi?

23 Jesús repi:

—Si talë gunia'a mal, bëlu'a'a nia pë mal bëna perë si talë gunia'a verdá ¿pëzielú gulubëll lua?

24 Iurní lë'ë Anás bëshel'dë lë'ë më lu Caifás. Li'bi guia'a më. Caifás na bëshuzi narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

Pedro guni'i lu ra mënë de quë adë guënëdi'i lë'ë Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.66-72; Lc. 22.58-62)

25 Perë Pedro tsagla'guë quëgtsë'ëi' rua' gui'i con ra mënë. Iurní guchi ra mënë:

—¿Pë nul lë'ël nal shmënë Jesús?

Pedro bë'në negar; guni'i':

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë Jesús.

26 Iurní guna'bë dí'dzë tubi muzë shtë Caifás, muzë ni nall shfamili shtë nguui nabëchuguë Pedro diágui'. Guni'i' muzë ni lu Pedro:

—¿Pë nul lë'ël gunahia la'ni lahuertë con Jesús?

27 Pedro bë'në negar stubi. Mizmë iurní bëllidchi tubi gay.

Jesús zuga'a lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

28 Iurní bia'a rall Jesús lu palaci catë gunë gubernadurë juzguë. Hia ze'dë grëgue'lë iurní. Ra contrari shtë Jesús adë guatëdi'i rall la'ni palaci parë guëa'në rall limpi según custumbrë religiusë shtë rall. Zni nanú permisi gau rall shtse shtë Pascu. 29 Por ni Pilato bëru'u parë guagní'ill lu rall:

—¿Pë mal bë'në hiumbërë rë'?

30 Guni'i' rall:

—Si talë nádi'ill hiumbërë mal, adë chu guëdë'nëdi'i intriegu lë'ëll.

31 Iurní Pilato repi:

—Gulë bia'a lë'ëll mizmë lë'ë të nu gulë bë'në juzguë lë'ëll según narni'i lëy shtë të.

Ra contrari shtë Jesús bëquebi:

—Perë lë'ë na'a nápëdi'i na'a derechë parë guëdini na'a ni tubi mënë gátill.

³² Zni guc parë gac cumplir shti'dzë Jesús naguni'i más antsë parë gac bë'a rall lla mudë gati më. ³³ Iurní Pilato bëabrí guaté la'ni palaci; iurní guná'bëll lë'ë Jesús nu guni'i Pilato:

—¿Pë lë'ël nal Rëy shtë ra më israelitë?

³⁴ Jesús repi:

—¿Pë ni rna'bë dí'dzël por shcuëndël u nu chu stubi guni'i lul chu nahia?

³⁵ Pilato guni'i:

—Nádia'a më israelitë. Mizmë mënë sa'l con ra jëfë shtë ra bëshuzi, bë'në rall intriegu lë'ël lua ziquë tubi më mal. Guni'i lua pë mal bë'në.

³⁶ Guni'i më:

—Nahia Rëy shtë gobiernë nanádi'i ziquë gobiernë shtë guë'dchiliu. Si talë gobiernë shtëna niac ziquë gobiernë shtë guë'dchiliu, pues niadildi shmëna parë gáquëdi'i intriegu na guia'a ra më israelitë. Perë iurne' rnia'a lul de quë rñibé'ahia; nahia Rëy perë lédëdi'i rëy shtë guë'dchiliu.

³⁷ Iurní Pilato repi:

—Rní'il de quë nal tubi Rëy.

Jesús guni'i:

—Nahia Rëy ziquë quëgni'il, parë ni gula lu guë'dchiliu. Zelda lu guë'dchiliu parë guadi'dza verdá. Grétë' el quë narac shtu'u guini verdá, ni rdë'ë rall cuendë shti'dza.

³⁸ Pilato repi:

—¿Pë runë cuntienë di'dzë, verdá?

Guni'i mënë gati Jesús

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Despuësë de gualú guna'bë dí'dzë Pilato di'dzë rë', bërú'ull stubi parë guadi'dzënul ra contrari shtë Jesús. Guni'i Pilato:

—Ni tubi delitë adë rdzélëdia'a shtë nguui rë' ³⁹ perë ziquë tubi custumbrë, guëdë'a libertá tubi präsi la'ni dzë laní shtë Pascu. ¿Sëldahia Jesús rëy shtë të, u pë rni'i të?

⁴⁰ Iurní grë ra mënë gurushtiá rall:

—Adë rldá'adi'il Jesús; bédë'ë libertá parë Barrabás.

Barrabás na tubi guba'në, tubi më dushë.

19

¹ Iurní lë'ë Pilato gunibë'a guanú Jesús galnë con chicuti. ² Ra suldadë bëntsa'u rall tubi coronë guitsë nu gulú rallin guëc Jesús nu bëgacu rall lë'ë më tubi lari color guindë. ³ Lueguë guabi'guë rall lu më; bë'në rall burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë ra më israelitë.

Gulubë rall lë'ë më.

⁴ Iurní Pilato bëabrill; bërú'ull nu répill lu ra mënë:

—Gulë guná, rguhia nguui rë' delantë lu të parë guëdë'ë të cuendë de quë adë rdzélëdia'a ni tubi delitë parë lë'ëll.

⁵ Iurní bërú'u Jesús con coronë guitsë zubë guëc më nu nacu më tubi lari color guindë. Iurní Pilato repi:

—Lë'ë nguui ndë'ë.

6 Iurë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra soliar shtë iádu'u, guná rall lë'ë më, guzublú gurushtíá; guni'i rall:

—Quëll lu cruz. Quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—Gulë bia'a lë'ëll nu gulë bëquë'ë lë'ëll lu cruz purquë adë rdzélëdia'a ni tubi delité nabë'nëll.

7 Perë ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Lë'ë na'a napë na'a tubi lëy; según lëy shtë na'a rni'in de quë gati mënë ni purquë guni'ill nall shini Dios.

8 Iurë Pilato bini zndë'ë, másru'u bédzëbëll. 9 Iurní bëu'll stubi la'ni palaci nu guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—¿Chu mënëll?

Perë Jesús adë bëquëbidi'i'.

10 Iurní repi Pilato:

—¿Pë adë guëquëbidi'il lua chu mënëll? ¿Ni mudë adë guënëdi'il napa pudërë parë guna crucificar lë'ël nu zac napa pudërë parë guënehia libertá lë'ël?

11 Jesús guni'i:

—Ni tubi pudërë nápëdi'il parë na si talë Dios adë bënë'edi'i' pudërë. Por ni nri'a'a lul de quë ra nabë'në intriegu na lul, ni napë mayurë dúldë. Na rall más pecadurë quë lë'ël.

12 Dizdë iurní Pilato gudíill manërë parë guëdë'ëll libertá lë'ë Jesús, perë ra contrari shtë më gurushtíá rall:

—Si talë guëldá'al nguui rë', nádi'il amigu shtë rëy César, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Cualquier el quë nagac rëy, ni quëhúnëll cuntrë gubiernë shtë César.

13 Iurë bini Pilato di'dzë rë', gunibë'all guëru'u Jesús lugar ni nu Pilato guzúbëll lu tribunal shtënéll, lugar naná lë Gabata con dizë hebreo. Lë ni runë cuntienë, Empedrado, lugar catë nanú pisë shtë cemëntë.

14 Guc visperë shtë Pascu, iurë bënë'në mënë preparar laní. Mizmë dzë ziquë guërudë dzë, iurní Pilato guni'i lu ra contrari shtë Jesús:

—Ndë'ë na rëy shtëné të.

15 Lë'ë rall gurushtíá rall; guni'i rall:

—Gátill, gátill, quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—¿Ni mudë guna crucificar rëy shtëné të?

Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi bëquebi rall:

—Lë'ë na'a sulë tubsë rëy napë na'a. Nall rëy César, el quë narnibë'a más la'ni guë'dchiliu.

16 Con ndë'ë Pilato bë'nëll intriegu lë'ë Jesús lu rall parë gati më lu cruz. Bia'a rall lë'ë më de ndë.

Cuë më lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

17 Nua'a më cruz. Zia'anú rall lë'ë më lugar nalë Calavera, di'dzë hebreo lëhin Gólgota. 18 Nga'li bë'në rall crucificar lë'ë më con chupë mënë mal, tubi rall cadë tubi cu', hia lë'ë Jesús guëláu. 19 Pilato bëquë'ë tubi letrërë narni'i: “Jesús de Nazaret, rëy shtë naciuni Israel”. Quë letrërë guëc cruz. 20 Cantidá mënë narëta' ndë, bi'ldi rall letrërë ni purquë lugar catë cuë më lu cruz naquë guëlladchi rua' ciudá Jerusalén. Lë'ë letrërë ni naescritë con dizë hebreo, nu dizë griego, nu dizë latín. 21 Ra jëfë shtë ra bëshuzi guni'i rall lu Pilato:

—Adë rquë'ëdi'il “Rëy shtë naciuni Israel” sino más bien bëquë'ë lo quë naguní'ill: “Nahia Rëy shtë naciuni Israel”.

²² Perë Pilato bëquebi:

—Lo quë nabëquëa'a, zni guëa'nin.

²³ Despuësë lë'ë ra suldadë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, iurní bëtëa rall shabë më nu gudi'dzë rall lari ni. Gulú rallin tapë ldë, tubi ldëgahin parë cadë tubi suldadë. Iurní guna'zi rall lari capë. Nahin tubi lari mantë, lari intëre de tubsë hili. ²⁴ Ra suldadë guni'i rall lu sa' rall:

—Adë chu guëché'zëdi'in; más mejurë guëdchíta'a guë'ë dado të parë nia'a chu gunë gan lari rë'.

Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: “Gudi'dzë rall shaba, perë stubi ldëhin gudchitë rall guë'ë dado”. ²⁵ Zndë bë'në ra suldadë rumanë.

Guëa' cruz shtë Jesús quëbezë shni'a më nu quëbezë bëldi' lë María naná tse'lë Cleofas. Nu quëbezë María Magdalena guëa' cruz. ²⁶ Iurë Jesús guná më lu shni'a më, zugá'ai' cula'ni poshtë namás rac shtu'u më, repi më lu shni'a më:

—Nanë, lë'ë shínil ni'i. Gápi' lë'ël.

²⁷ Nu guni'i më lu poshtë ni:

—Lë'ë shní'al ni'i.

Dizdë iurní lë'ë poshtë ni bë'ni' recibir lë'ë María lidchi poshtë.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Despuësë de ndë'ë, cumë Jesús rac bë'a më de quë grëtë' guc cumplir nu parë gac cumplir la'ni Sagradas Escrituras, guni'i më:

—Rbidcha.

²⁹ Nga'li zuga'a tubi mbluri gadzë vini hi'. Iurní guna'zi ra suldadë tubi sponge; bëga'dzë rallin con vini nu bëzu'bë rall sponge ni guëc tubi hiaguë shtë hisopo. Iurní bëdchi'guë rallin rua' Jesús. ³⁰ Jesús gudchi më guëc sponge ni, Bii' më vini; iurní guni'i më:

—Grëtë' guc cumplir.

Iurní bërë'ngu më nu bë'ni' intriegu espíritu shtëhi' lu Dios.

Tubi suldadë bëquë'ë lansë cula'ni Jesús

³¹ Stubi dzë antsë gac laní, dzë narzi'i ldu'u mënë, ra mënë israelitë adë nëdi'i rall guëa'në ra cuerpë lu cruz parë dzë narzi'i ldu'u mënë, pues dzë ni na dzë descansë nu nalë laní ru'bë na. Nu na dzë delicadë. Por ni guna'bë rall lu Pilato parë quitsu suldadë guëa' ra naquë lu cruz parë gati rall nu tsabsú cuerpë shtë rall lu cruz. ³² Iurní ra suldadë bëdchini rall guëa' cruz. Guditsu rall guëa' primërë naquënú më lu cruz. Nu guditsu rall guëa' stubi naquë stubi cu'. ³³ Perë guabi'guë rall lu Jesús; guná rall hia guti më. Por ni adë gudítsudi'i rall guëa' më.

³⁴ Perë tubi suldadë bëquë'ëll lansë cula'ni më. Iurní bëru'u rënë con nisë. ³⁵ El quë naruadi'dzë ndë'ë gunall nu rní'ill verdá nu rac bë'all de quë verdá ruadi'dzëll të parë lë'ë të tsaldí ldu'u të zndë'ë ³⁶ purquë zndë'ë guzac parë gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i: “Adë gudítsudi'i rall ni tubi ba'cu shtëni'”. ³⁷ Nu stubi partë shtë Escrituras rni'i: “Guëbi'a rall lu el quë nabëquë'ë rall lansë”.

Jesús bëga'chi

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Despuësë de gualú grëtë' ndë'ë, José më guë'dchi Arimatea, guagná'bëll permisi lu Pilato parë guá'all cuerpë shtë Jesús të tsacá'chill lë'ë më. José guc tubi shmënë më perë aunquë nilë naga'chi purquë rdzëbë'i' lu ra contrari shtë Jesús. Pilato bédë'ë permisi; iurní bia'a José cuerpë shtë'në më. ³⁹ Nu zac Nicodemo, el quë naguagná lë'ë më gue'lë, bédchinínú Nicodemo con nanutsë mirra nu áloes cumë cincuenta kilo nuá'all. ⁴⁰ Zni lë'ë José con Nicodemo bia'a rall cuerpë shtë Jesús. Bëtu'bi rall lë'ë më tubi ldë lari naquichi con mizmë naguctsa'u nisë nashi nanutsë según custumbrë shtë ra më israelitë napë quë guëga'chi tubi tégulë. ⁴¹ Lugar ni catë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, nga'li naquë tubi lahuertë. Mizmë la'ni lahuertë ni naquë tubi ba'a catë ni tubi la'di chu bëgá'chidi'i. ⁴² Nga'li bëca'chi rai' cuerpë shtë Jesús purquë lë'ë ba'a ni naquë guëlladchi, nu dzë descansë hia bëga'a.

20

Guashtë më ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Primërë dzë shtë lmalë María Magdalena gua rua' ba'a. Tumpranë nianá rru'u nacahi gunáhi' hiadë nídi'i guë'ë nada'u rua' ba'a. ² Iurní guagllu'në María catë zúga'a Simón Pedro con lë'ë poshtë namás rac shtu'u Jesús. Guni'i María:

—Bia'a mënë shcuerpë Dadë Jesús catë bëgá'chi'; adë chu guënëdi'i catë guaca'chi ra mënë shcuerp'i'.

³ Iurní Pedro con stubi poshtë bëru'u rai'. Gua rai' rua' ba'a. ⁴ Guërupë rai' ziangllu'në rai' juntë perë lë'ë stubi poshtë gudchibëlú lu Pedro; bédchíní guëlútë' lë'i' rua' ba'a. ⁵ Iurní bëá'chi' nu gunáhi' lu lari liensë nanaga'a nga'li perë adë guatëdi'i'. ⁶ Despuësë Simón Pedro bédchini tēchi poshtë ni. Iurní Pedro guatēhi' la'ni ba'a, nu zac lë'i' gunáhi' lu lari liensë; za'quë za'quë në'achi dchi'bin shlugarin. ⁷ Nu guná Pedro lari naquichi nabëlli'i guëc Jesús; adë dchi'bin juntë sino tubi ladë në'achi dchi'bin. ⁸ Iurní poshtë nabëdchini primërë, guatēhi' nu gunáhi'. Gualdí ldú'i' guashtë Jesús ladi ra tégulë. ⁹ Perë todavía adë guasëdi'i rai' Sagradas Escrituras de quë Jesús napë quë gac resucitári' ladi ra tégulë. ¹⁰ Iurní ra poshtë bëabré rai' lidchi rai'.

Jesús bëlua'alú lu María Magdalena

(Mr. 16.9-11)

¹¹ María Magdalena bëá'ni' tēchi fuërë rua' ba'a. Rú'ni' cula'ni ba'a. Mientras quëhú'ni', iurní bëá'chi' parë guënëhi' la'ni ba'a. ¹² Gunáhi' chupë ianglë zuga'a; nacu rai' lari naquichi. Zúbëga'a ra ianglë ni; tubi zúbëga'a nezë guëc catë bëga'chi Jesús. Stubi zúbëga'a nezë guëa' catë bëga'chi më.

¹³ Lë'ë ra ianglë guni'i rai' lu María:

—Nanë, ¿pëzielú rú'nël'?

Lë'i' bëquebi:

—Purquë bia'a ra mënë lë'ë Dadë Jesús, perë adë chu guënë'edi'i rsunë ca nezë guaca'chi ra mënë lë'i'.

¹⁴ Niá'asë gualú guni'i María zni, bédchigrēhi' lúhi' nezë tēchi'; gunáhi' lu Jesús. Lë'ë më zuga'a më nga'li perë adë rdë'edi'i María cuendë de quë lë'ë Jesús ni. ¹⁵ Iurní Jesús guna'bë dí'dzi' lu María:

—Nanë, ¿pëzielú rú'nël'? ¿Chull rguíli'?

María rúni' llgabë de quë aquë narapë lahuertë ni quëgni'i. Iurní répi' lu mënë ni:

—Si talë lë'ël biá'al cuerpë shtë Jesús, guni'i lua ca nezë guacá'chil lë'i' tē parë tsaglía shcuérpi'.

¹⁶ Jesús repi:

—María.

Lë'ë María bēdchigrēhi' nu guni'i' con dizē hebreo:

—Raboni. (Di'dzē ni runē cuntienē, Mēsē.)

¹⁷ Jesús repi:

—Adē cuē'zēdi'il na purquē la'di tsēpidia'a catē quēbezē Shtada, perē tsagni'il lu ra los de más bēcha de quē lë'ë na tsepia catē quērelde Shtada nu Shtadēga'a tē también. Tsepia catē quērelde Dios shtëna nu Dios shtënē tē.

¹⁸ Iurní lë'ë María Magdalena guaguē'ni' visi lu ra shini gusē'dē mē de quē lë'i' gunáhi' lu Dadē Jesús nu lë'ë mē guni'i' grē ra cusē rē'.

Jesús bēlua'alú lu ra shini gusē'dē mē

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Mizmē dzē ni na primērē dzē shtë lmalē; hia riu' gue'lē; ra poshtë rdēa rai' nga'li. Nē'au rua' hiu'u dchidchi'chi purquē rdzēbē rai' contrari shtë Jesús. Iurní Jesús bēlua'alú lu rai' la'ni hiu'u. Guzú mē guēláu catē rēta' rai' nu guni'i' mē:

—Gulē cuedchí ldu'u tē.

²⁰ Despuēsē de gualú guni'i' mē, iurní bēlua'a mē guia'a mē con cula'ni mē catē gua clavē nu lansē. Iurní bēquitē ldu'u rai'; guná rai' lu Jesús. ²¹ Lueguē Jesús repi lu rai' stubi:

—Gulē cuedchí ldu'u tē. Cumē ziquē Dadē bēshē'ldi' na, zni guēshe'lda lë'ë tē. Guēni'i' tē lu ra mēnē shti'dza.

²² Iurní bēca'a mbē mē nu repi mē:

—Gulē bē'nē recibir Espiritu Santo. ²³ Napē tē derechē; guēni'i' tē chu bē'nē mē perdunē, nu chu bē'nēdi'i' mē perdunē.

Adē gualdídi'i ldu'u Tomás shti'dzē ra poshtë

²⁴ Tomás, tubi de lë'ë ra poshtë narni'i ra mēnē Cuachi, adē nídi'i' nga'li iurē lë'ë Jesús bēlua'alú lu ra poshtë. ²⁵ Los de más ra poshtë guni'i' rai' lu Tomás:

—Guná na'a lu Dadē Jesús.

Perē Tomás repi:

—Si talē adē guēnádía'a catē gua lansē cula'ni mē nu guēgutēa shcuēna lugar shtë clavē nu cutēa guiahia culá'ni', hashtë iurní tsaldí ldu'a'a guashtë mē ladi ra tēgulē.

²⁶ Bēdza'guē lmalē despuēsē gudēdē ni, ra poshtë rēta' rai' stubi nacubi hiu'u ni. Dzē ni zuga'a Tomás con lë'ë rai'. Iurní aunquē nilē nē'au rua' hiu'u dchidchi'chi, Jesús bēlua'alú lu rai' nu guzú mē guēláu catē rēta' rai'. Guni'i' mē:

—Gulē cuedchí ldu'u tē.

²⁷ Nu guni'i' mē lu Tomás:

—Bētia'a shcuēnēl lu guiahia nu gude'enú guiá'al; bētia'a guiá'al culania. Adē rní'idi'il la'ni ldú'ul de quē adē guashtëdia'a ladi ra tēgulē sino tsaldí ldú'ul nabania.

²⁸ Bēquebi Tomás iurní:

—Lë'ël nal Dadē shtëna. Lë'ël nal Dios shtëna.

²⁹ Jesús repi:

—Tomás, iurne' sí, rialdí ldú'ul purquē gunal lua perē más dichusē el quē naganádi'i' lua perē rialdí ldu'u rall na.

Pëzihelú guctsa'u librë rë'

³⁰ Jesús bë'në másru'u cantidá ra cusë ru'bë nu milagrë lu ra shini gusë'dë më, cusë ni adë bëquë'ëdia'a la'ni librë rë'. ³¹ Perë ndë'ë bëquë'a'a të parë tsaldí ldu'u të Jesús de quë na më Cristo, shini Dios. Si talë tsaldí ldu'u të shti'dzë Jesucristo, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

21*Jesús bëlua'alú lu gadchi ra poshtë*

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús bëlua'alú lu ra shini gusë'dë më stubi vuetë. Zuga'a më rua' nisë nalë Tiberias. Zni guc iurë bëlua'alú më lu rai'. ² Bëdëá ra poshtë, Simón Pedro con Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi. Zuga'a Natanael naná më Caná shtë Galilea nu zuga'a ra shini Zebedeo nu chupë de los de más shini gusë'dë më. ³ Iurní Simón Pedro guni'i lu rai':

—Tsagna'zia mbeldë.

Lë'ë rai' guni'i rai':

—Nu zac lë'ë na'a guëzé na'a.

Iurní be'pi rai' la'ni barcu, perë gue'lë ni adë chu mbeldë guná'zidi'i rai'.

⁴ Hia iurë ze'dë grëgue'lë, Jesús bëlua'alú lu rai' rua' nisë perë ra shini gusë'dë më adë bëdë'ëdi'i rai' cuendë de quë lë'ë më ni. ⁵ Iurní repi më:

—Lë'ë të narac shtua'a, ¿Pë adë chu mbeldë guna'zi të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Ni túbidi'i.

⁶ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Gulë bëtia'a guë'shu shtënë të ladë ldi cula'ni barcu; iurní guëna'zi të mbeldë.

Zni bë'në rai'. Despuësë adë bë'nëdi'i rai' gan niagú rai' guë'shu mbeldë la'ni nisë tantë zihani mbeldë nanú la'ni. ⁷ Iurní lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús más, guní'i lu Pedro:

—Lë'ë Dadë Jesús ndë.

Niá'asë gualú bini Pedro de quë lë'ë Dadë Jesús ni, iurní gúti' shabë purquë bëru'u lari iurë guagná'zi' mbeldë. Iurní bëldá'ai' lë'i' la'ni nisë parë guëdchíni' guëlú lë'i' catë zuga'a më. ⁸ Los de más poshtë bëdchíni rai' rua' nisë con barcu. Nu quëshaguiú rai' guë'shu shtë mbeldë. Pues zuga'a ra poshtë ziquë tubi gahi'u'a metro hashtë ca lu zu më. ⁹ Iurë lë'ë rai' bëdchíni rai' lu gui'u, bëru'u rai' la'ni barcu nu guná rai' tubi guërdë dchi'bë tubi mbeldë lu gui'i. Guná rai' du'pë guetështildi. ¹⁰ Jesús guni'i:

—Gulë te'enú bëldá mbeldë naguër gualú bëga'a.

¹¹ Simón Pedro güe'pi la'ni barcu; iurní bëshaguiúhi' guë'shu hashtë rua' nisë catë na guiu'u. Gadzëtë'in mbeldë, purë ma ru'bë, ciento cincuenta y tres; perë aunquë nilë zihani ma, adë gurié'zidi'i guë'shu. ¹² Iurní guni'i më lu rai':

—Gulë te'e të gau të.

Ni tubi rai' adë cuëdi'i valurë niana'bë di'dzë chu na më purquë rac bë'a rai' lë'ë Dadë Jesús ni. ¹³ Iurní lë'ë Jesús guabi'guë më lu rai'. Guna'zi më guetështildi nu belë shtë mbeldë; bëdë'ë mëhin cua'a ra poshtë gau rai'.

¹⁴ Zndë guc natsunë vësë de quë lë'ë Jesús bëlua'alú më lu ra poshtë despuësë guashtë më ladi ra tëgulë.

Jesús guni'i lu Pedro: "Gupë shmëna"

¹⁵ Despuësë gualú gudáu ra poshtë, Jesús guni'i lu Simón Pedro:

—Simón, shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá más quë los de más sa'l rac shtu'u rai' na?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, lë'ël nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Jesús repi:

—Pues iurne', gupë ra mënë narialdí ldu'i na, ra naná ziquë lli'li mitu'në.

¹⁶ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë më nachupë:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Ne' gupë ra mënë narialdí ldu'i na. Na rall ziquë lli'li narqui'ni vëquerë.

¹⁷ Hia natsunë vësë guna'bë di'dzë më lu Pedro:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na?

Iurní tristë bëa'në ldu'u Pedro purquë hia bëhunë guna'bë di'dzë më lúhi', si rac shtu'u Pedro lë'ë më. Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël nanël grëtë' cusë. Nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Iurne' gupë ra lli'li shtëna, ra mënë nare'dë naldë na. ¹⁸ Guldía rnía'a lul, iurë gúquël sultërë, rácul shábël lo quë narni'i ldu'ul nu rial catë rac shtú'ul perë iurë lë'ël gú'shël, stubi mënë guëna'zi guiá'al parë sël, nu stúbi' gunë compa'ni lë'ël parë gácul shábël, nu guá'ai' lë'ël catë adë nëdi'il tsal.

¹⁹ Zni guni'i më parë guëdë'ë hia'a cuendë lla mudë gati Pedro purquë por galguti shtë Pedro, gúni' guëluá'ai' llëru'bë na pudërë shtë Dios. Despuësë repi më:

—Guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

Lë'ë poshtë namás guc shtu'u Jesús

²⁰ Iurní guná Pedro nezë tēchi'; ze'dë naldë lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús, mizmë poshtë el quë nagudaunú më nu nazubë cula'ni më lu shtse shtë Pascu, mizmë el quë naguni'i lu më: “Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?” ²¹ Iurë lë'ë Pedro guná lu poshtë ni, guna'bë di'dzë Pedro lu Jesús:

—Dadë, ¿pë gac poshtë rë'?

²² Jesús bëquebi:

—Si rac shtua'a guëbánil ndë'ë hashtë iurë guëabrí stubi, adë rúnedi'i tucarë gac bé'al. Lë'ël guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

²³ Iurní bërë'tsë di'dzë rë' ladi los de más bëchi sa' ra poshtë de quë adë gátidi'i poshtë ni, perë adë guni'idi'i Jesús de quë adë gátidi'i poshtë ni, sino quë guni'i më: “Si talë na rac shtua'a de quë guëbáni' hashtë guëabrí stubi, adë rúnedi'i tucarë gac bé'al”.

²⁴ Ndë lo mizmë poshtë naquëhunë testificar grë ra cusë rë', nu më el quë nabëquë'ë la'ni librë rë'. Rdë'ë hia'a cuendë de quë verdá ruadí'dzi'. Grë ra poshtë rdë'ë rai' cuendë de quë verdá na grë ra di'dzë rë'.

²⁵ Nanú másru'lo lo quë nabë'në Jesús. Si talë niaquë'ë por tubin, llua'ahia de quë ni parë guëdubi guë'dchiliu adë niáldëdi'i nabë librë lo quë nani-actsa'u. Amén.

Ndë'ë bëntsa'u ra poshtë

Jesús guni'i guëdchini Espíritu Santo

¹ La'ni primëre librë nabëquëa'a lul, Teófilo, bëquëa'a lo quë nabë'në Jesús nu lo quë nabëlua'a më dizdë nabëdchini më guë'dchiliu hashtë iurë be'pi më gube'e. ² Antsë güe'pi më gube'e gulezë më poshtë shtë më. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë Jesús parë guni'i më lu ra poshtë guadë dchi'ni nabëa'nënu rai'. ³ Tsana gudëdë guti Jesús, lo mizmë lë'ë më bëlua'alú më lu ra poshtë tal zíquësë nabani më. Nu durantë cuarenta dzë guagla'guë bëlua'alú më lu rai'. Zihani cusë bë'në më lu rai'. Biadi'dzënu më lë'ë rai' lla mudë tsutë mënë nezë lu gube'e catë rribë'a Dios të gac salvar rall.

⁴ Iurë nianá zuga'anú Jesús lë'ë ra poshtë, guni'i më lu rai' adë guëru'udi'rai rai' ciudá Jerusalén. Repi më:

—Gulë cuezë ndë'ë hashtë guëdchini Espíritu Santo ziquë guni'i Shtada lu të, purquë guni'i Shtada nu na gunia'a lu të, guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të. ⁵ Verdá Juan Bautista bëchu'bë nísí' ra mënë con nisë perë la'ni sëbëldá dzë lë'ë më guëzunë më ldu'u të con pudërë shtë Espíritu Santo. Guëdchini më parë cuezënuhi' lë'ë të.

Jesús be'pi parë gube'e

⁶ Iurë zunú Jesús ra poshtë, guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, çpë hia bëga'a iurë parë guëcubi naciuni Israel ziquë nahin antsë?

⁷ Perë Jesús repi lu rai':

—Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të güc gaquin. Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të pë dzë Shtada gunë ra cusë rë' purquë niétiquë lë'ë më napë më cuendë pë tiempë guëcubin. ⁸ Perë iurë guëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të, lë'i' guënë'ei' pudërë parë gac të firmë; tsagni'inú të ra mënë grë ra cusë naganá të bëna. Guëni'i të lu ra më Jerusalén nu guzia'a të regiuni shtë Judea nu regiuni shtë Samaria hashtë lúltimë guë'dchi catë rialú guë'dchiliu.

⁹ Iurë gualú biadi'dzënu Jesús ra poshtë, mientras rbi'a rai' lu më, be'pi më gube'e. Gunitilú më la'ni shcahi. Dizdë iurní adë gunádi'i rai' lu Jesús.

¹⁰ Nianá rbi'a ra poshtë nezë lu gube'e, be'pi Jesús. De repëtë guná rai' chupë ianglë zuga'a cula'ni rai'; nacu ianglë lari naquichi. ¹¹ Repi ianglë lu rai':

—Lë'ë të më Galilea, çpëzielú rbi'a të lu gube'e? purquë Jesús naganá të be'pi lu gube'e, lo mizmë lë'ë më guëabrí stubi vueltë tal zíquësë guná të be'pi më. Zni guëabrí më stubi.

Matías bëu' lugar shtë Judas

¹² Iurní bietë rai' lu dani nalë Olivos. Bëabrí rai' parë Jerusalén. Rëa'në Jerusalén guëlla' parë dani Olivos tubi distanci de tubi kilómetro. ¹³ Iurë bëdchini rai' Jerusalén, bëá rai' hiu'u catë quërelde rai'. Be'pi rai' hashtë guia'a segundë pisë catë na tubi cuartë ru'bë. Grë ra nabëagrí lë rai': Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo llga'në Alfeo. Nu zuga'a Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy shtë Moisés. Tambiën zuga'a Judas shini Jacobo. ¹⁴ Grë ra më rë' bëdëá rai' tubsë parë ruadi'dzënu rai' Dios. Nu ra bëchi Jesús nu María, shni'a më, bëdëá rai' con sëbëldá ra na'a; bëdëá rai' nga'li.

¹⁵ Dzë ni Pedro guasuldí guéláu ladi grë nazubëga'a ndë. Na rall ziquë tubi gahiu'a galdë mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Guni'i Pedro lu rai':

¹⁶ —Rnia'a lu të iurne' cumë ziquë bëcha, napë quë guc cumplir nabëquë'ë David. Espíritu Santo bë'në compaňi lë'ë David tsana bëquë'ëi' la'ni Sagradas Escrituras ra cusë nabë'në Judas purquë Judas guanull ra mënë parë guna'zi rall Jesús. ¹⁷ Guc Judas tubi sa' na'a iurë guzënu' na'a lë'ë Jesús. Jesús gudili lë'll nu gúquëll tubi shini gusë'dë më parë bë'nëll dchi'ni con lë'ë na'a, ¹⁸ perë bë'nëll duldë. Con dumí nabëtuu' Judas lë'ë Jesús, guasi'i ra mënë tubi ldë guiu'u lachi. Lo mizmë lugar ni gulaguë Judas rguëc Judas. Nu gutsë lá'nill; bëru'u grë llëguëzi'all. ¹⁹ Ra më Jerusalén bini rall pë guc con Judas nu gululë rall lachi ni Acéldama según dizë shtënë rall. Rni'i rall, Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

²⁰ Guni'i zac Pedro:

—Guc cumplir narni'i la'ni librë Salmos. Rni'i librë ni zndë'ë:

Guëa'nëgá lídchill,

nu adë guëdzëlëdi'i chu guëquërelde lídchill.

Guëdzëlë stubi naguëu' shlugárëll, tubi nagunë dichi'ni.

²¹ 'Ze'dë naldë ra nguiu naquëhunë compaňi lë'ë na'a lu guëdubi tiempë naguzënu' na'a Dadë Jesús. ²² Ze'dë naldë rall dizdë nabëchu'bë nisë Juan lë'ë Jesús nu hashtë tsana lë'ë më be'pi gube'e. Rqui'ni guëdili hia'a stubi nguiu; guëu' nguiu ni shlugar Judas. Rqui'ni tubi naná testigu de quë guashtë Jesús ladi ra tégulë.

²³ Turní gudili rai' chupë nguiu naze'dë naldë lë'ë rai' dizdë naguzënu' rai' Jesús. Túbill lë José nu lëll Barsabás. Nu napë stubi lëll Justo; tsunë lëll. Stúbill lë Matías. ²⁴ Iurní grë rai' biadi'dzënu' rai' Dios:

—Dadë, lë'ëll nanëll lla na la'ni ldu'u grë nguiu; por voluntá shtënëll bëlua'a guadë de chupë nguiu rë' gáquëll poshtë; gúnëll shchí'nill con lë'ë na'a ²⁵ purquë Judas bëniti. Bësëa'nëgall shchí'nill. Por duldë nabë'nëll, zëagzëll lugar shtënë cashtigu. Gabildi bë'në tucárëll.

²⁶ Turní gudchitë rai' guë'ë dado nia'a chu guëru'unú poshtë. Bë'në tucarë Matías. Iurní lueguë bëu'll ladi ra poshtë parë bëzá rai' chi'bë chupë.

2

Tsana bëdchini Espíritu Santo

¹ Tsana bëdchini laní Pentecostés, grë ra poshtë nu ra narialdí ldu'i diza'quë, bëdëá rall tubsë lugar. ² De repëntë bini rai' tubi ruidë nabëru'u nezë lu gube'e ziquë ridë tubi mbë dushë. Gubë guëdubi la'ni hiu'u catë zubë rai'. ³ Iurní bëdchini llni guëc rai'. Cadë túbi' rlua'ain ziquë tubi be'lë cadë lë'ë ra nazubë la'ni hiu'u. ⁴ Grë rai' bë'në recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rai' parë cuezënu' më lë'ë rai'. Espíritu Santo bëzunë ldu'u rai' nu bëdë'ëi' pudërë të guadi'dzë rai' stubi dizë nadë ráquëdi'i rai'.

⁵ Dzë ni guquërelde zihani israelitë ciudá Jerusalén. Bëdchini rall de grë naciuni shtë guë'dchiliu. Rialdí ldu'u rall shti'dzë Dios nu runë rall cumplir creenci shtë mënë israelitë. ⁶ Iurë bini rall ruidë nagu' nga'li, bëdëá rall nu adë bëdzëlëdi'i rall pë nihunë rall purquë cadë lë'ë rall bini rall dizë shtënë rall. ⁷ Nalë bëdzëguë' ldu'u rall. Guasë ldu'u rall; guni'i lu sa' rall:

—¿Pë lë'di'i më Galilea grë ra ndë'ë naquëadi'dzë? ⁸ ¿Llallë bë'në rall rac rall ruadi'dzë rall dizë shtë hia'a? ⁹ purquë ndë'ë zë'pa'a zihani guë'dchi nu naciuni. Ndë'ë ze'dë mënë shtënë Partia. Ze'dë mënë shtënë Media. Ze'dë mënë shtënë Elam. Ze'dë mënë shtënë Mesopotamia. Ze'dë mënë shtënë

Judea. Ze'dë mënë shtënë Capadocia. Ze'dë mënë shtënë Ponto. Ze'dë mënë shtënë Asia. ¹⁰ Nu ze'dë mënë shtënë Frigia. Ze'dë ra mënë shtënë Panfilia nu Egipto. Ze'dë ra mënë lugar shtënë Africa narëa'në más zitu quë Cirene. Nu entrë lë'ë hia'a nanú ra israelitë nanapë derechë ziquë mënë rumanë; quërelde rall ndë'ë. Stubi shcua'a mënë gualdí ldu'u rall creenci shtënë ra israelitë. ¹¹ Tambiën nanú ra mënë naze'dë tubi dani nalë Creta nazubë la'ni nisëdu'u. Nu ze'dë ra mënë Arabia, perë grë hia'a rini hia'a quëadi'dzë ra mënë Galilea con dizë shtëna'a. Quëadi'dzë rall milagrë nu cusë za'quë nabë'në Dios parë ra mënë.

¹² Grëtë' mënë Jerusalén rdzëguë' ldu'u rall; adë bédzëlëdi'i rall pë gunë rall. Rni'i lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra cusë rë'?

¹³ Perë stubi tantë rall bënë'në rall burnë; guni' rall:

—Rzuu'dchi ra tuntë rë'.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra mënë

¹⁴ Iurní guasuldi Pedro con guézá chi'bë tubi poshtë. Guni'i Pedro lu mënë; fuertë guni'i':

—Lë'ë të më Judea nu grë ra mënë naquërelde Jerusalén, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të iurne' parë gac bë'a të. ¹⁵ Ni tubi na'a adë rzuu'dchidi'i na'a cumë ziquë runë të shgabë të. Nanë të ni tubi chu rzuu'dchidi'i rquë guë'ë rsili. ¹⁶ Más ndë'ë ra cusë naguná të iurne', bëquë'ë Joel tiempë guahietë; bëquë'ëi' shcuendë lo quë naguër gac. Joel guni'i shti'dzë Dios zdë'ë:

¹⁷ Lúltimë dzë guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënuhi' grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Llga'në ra mënë nu shtsa'pë rall guadi'dzë rall shti'dza.

Lë'ë rall guená rall cusë naguër gac nu nagudëdë gac.

Nu mëgulë guená rall cusë naguëni'i shca'ldë rall.

¹⁸ Dzë ni guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënuhi' nguiu nu ra na'a narzu'bë diaguë shti'dza.

Guadi'dzë rall zihani cusë cumë ziquë guni'i ra shmuza guahietë.

¹⁹ Guia'a lu gube'e guëluá'ahia cusë natsasë ldu'u mënë, nu guetë lu guë'dchiliu guëshe'lda ra sëñi nadzë'bë cumë ziquë rënë, be'lë nu tsasë ra shcahi cumë ziquë gushë.

²⁰ Guë'au lu ngubidzë guëcahi.

Nu mbehu guëac ziquë na rënë, antsë guëdchini më.

Dzë ni guëdchini më con llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

²¹ Nu grë ra mënë narna'bë lu më, gac salvar rall.

²² 'Lë'ë të më israelitë, gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narnia'a lu të. Dios bë'në zihani milagrë lu guë'dchiliu. Bënë'në më cusë ru'bë por Jesús, më Nazaret, parë guená të nu parë guëdë'ë të cuendë de quë Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios. Hia lë'ë të nanë të ndë'ë. ²³ Perë gulë guná, tsana gac intriegu Jesús guia'a të, bia'a të lë'ë më prësi. Bënë'në të intriegu lë'ë më lu ra nguiu mal parë gudini rall lë'ë më. Bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz perë dizdë antsë, ni na voluntá shtë Dios purquë hia zni ze'dë më gati më lu guë'dchiliu.

²⁴ Perë tsana guti Jesús, bëldishtë Dios lë'ë më ladi ra tégulë. Adë bë'në galguti gan nasëa'në lë'ë më purquë napë më pudërë parë guashtë më ladi ra tégulë.

²⁵ Guahietë bëquë'ë rëy David shcuendë Jesús zdë'ë:

Siempër rnahia lu Dadë. Cabezënuhia lë'ë më, nu lë'ë më cabezë ladë ldi shtëna.

Con lë'ë më adë chu guësëni'bidí'i na.

26 Por ni nanú nilli ldua'a nu biadi'dza ra diza'quë nabësëquitë ldu'u ra mënë. Rialdí ldua'a si talë gatia, guëzi'i ldua'a.

Adë bë gáquëdi'i shcuërpa,

27 purquë lë'ël adë guësëá'nëdi'il shcuërpa ladi ra tégulë.

Nu adë guësá'nëdi'il gau guiu'u shcuërpa purquë nahia shínil narac shtú'ul.

28 Bëlua'a na nezë za'quë catë nezë napa vidë sin fin.

Nalë rquitë ldua'a iurë guëquërelëdnúa lë'ël.

29 'Rnia'a lu të Dadë, cusë clarë nahin. Shtadë guëlu hia'a David, gúti' nu bëgá'chi'. Pues catë naga'a ba'a shtëhi' grë hia'a nanë hia'a catë naga'a ba'a.

30 Perë guc David muzë shtë Dios nu biadí'dzi' shti'dzë më. Bëquë'ë David lo quë naguc con Jesús. Dios guni'i lu David; bë'në më prometer nu bë'në më jurar de quë tubi shini David gac Rëy. Guërulë shini David, Cristo nu guëñibé'ai' cumë ziquë gunibë'a David. 31 David cumë ziquë gunáhi' lo quë nagac cumplir dizdë antsë, biadí'dzi' shcuëndë lla tsashtë Jesús ladi ra tégulë.

Nu guni'i David adë guësëa'nëgá Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë, nilë shcuërpë më adë guëá'nëdi'i la'ni ba'a parë adë gáudi'i guiu'u lë'ë më. 32 Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë, el mizmë Jesús nagudini të. Na na'a testigu de quë guti Jesús nu nabani më iurne'. 33 Por voluntá shtë Dios guzubë më ladë ldi shtë më, nu bédë'ë Dios Espiritu Santo parë Jesús ziquë bë'në më prometer antsë. Bédë'ë Dios pudërë lë'ë Jesús parë guëshe'ldë më Espíritu Santo guéd'chiliu parë cuezënúhi' grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë'në Jesús. Nu grë ra cusë rë' nariní të nu narná të, ze'din de lë'ë Jesús. 34 Zni nahin purquë lëdëdi'i David be'pi gube'e sino mizmë David guni'i zdë'ë:

Lë'ë Dadë guni'i lu Shlama:

“Guzubë ndë'ë ladë ldi shtëna

35 hashtë iurë guna gan lu grë enemigu shtë'nël nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël”.

36 'Guëdubi naciuni Israel napë quë gac bë'a rall nahin verdá. Jesús nabë'në të crucificar, na më Cristo el quë nabëshe'ldë Dios parë guëñibé'ai' lë'ë hia'a.

37 Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i Pedro, nalë bédzëbë rall nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu lu ra poshtë nacabezë nga'li. Guni'i rall:

—Gulë guni'i Dadë, ¿pë guëdë'në na'a?

38 Iurní Pedro repi lu rall:

—Gulë bësa'në duldë shtë'në të. Gulë bëabrí ldu'u të con Dios nu gulë guni'i con guëdubinú ldu'u të Jesús na Cristo. Gulë tsa të, chubë nisë të. Iurní gunë më perdunë duldë shtë të nu guëne'e më Espíritu Santo të cuezënúhi' lë'ë të.

39 Quëhunë Dios prometer grë cusë rë' parë lë'ë të nu parë ra shini të nu parë ra nague'eldë zitu stubi naciuni. Dios guëshe'ldë Espiritu Santo parë grë mënë nacagna'bë më. Na më Dios narnibë'a lë'ë hia'a.

40 Con ra di'dzë rë' nu zihani más, Pedro guagla'guë biadi'dzënúhi' mënë. Guni'i':

—Lueguë lueguë gulë gunë salvar lë'ë të ladi mënë mal naná guëdchi ldu'i.

41 Grë ra nague'sé shti'dzë Pedro, bëriubë nisë rall. Ra naguealdí ldu'u diza'quë, na rai' ziquë tsunë mili mënë. Bédëá rall con ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. 42 Grë ra naganaldë ra tëchi ra poshtë, guc rall firmë. Bëzu'bë diaguë rall grë ra cusë nabëlua'a ra poshtë. Nu gubani rall cumë ziquë tubi famili. Guc ldu'u sa' rall. Rna'bë rall lu Dios. Bédëá rall parë bëllullë guetështildi ziquë bëlua'a Jesús lë'ë rall antsë. Dzë ni bëagná ldu'u rall la Santa Cena naguc tsana guzë nabani Jesús lu guéd'chiliu.

Manëre nagubani ra shmënë Jesús

⁴³ Grë mënë nalë bëdzëguëe' ldu'u rall por tantë milagrë nu cusë ru'bë nabë'në ra poshtë. ⁴⁴ Grë ra mënë narialdi ldu'i diza'quë tubsë llgabë nua'a rall. Gudi'dzë rall nanapë rall. ⁴⁵ Bëtuu' rall nanapë rall ziquë shguuu'u rall. Iurni gudi'dzë rall centavë cua'a sa' rall nabë'nápëdi'i. ⁴⁶ Dzë con dzë ria rall iádu'u ru'bë nu ria rai' lidchi mënë. Ria rai' parë rëagná ldu'u rai' la Santa Cena. Grë rai' tubsë rau rai'. Rquitë ldu'u rai' nu guc ldu'u sa' rai'. ⁴⁷ Rna'bë rai' lu Dios nu ru'ldë rua' rai'. Guni' rai':

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios.

Los de más mënë guë'dchi bë'në rall rëspëti shmënë Jesús. Dzë con dzë guna'bë Dios mënë parë gac salvar mënë të guëdëá rall con shmënë më.

3

Bëac tubi kujë

¹ Tubi dzë Pedro nu Juan zia'a rai' iádu'u ru'bë rquë tsunë guadze'. Iurni na iurë rna'bë mënë lu Dios. ² Ndë zubë tubi nguui rua' iádu'u; nall kujë dizdë nagúlëll. Ráquëdi'i rzëll; por ni glli glli rianú ra mënë kujë rua' iádu'u. Rzu'bë rall kujë ni rua' puertë nalë Hermosa parë rnábëll gu'në lu ra mënë nazia'a iádu'u. ³ Iurë guná kujë lu Pedro nu Juan, zia'a rai' parë tsutë rai' la'ni iádu'u; guna'bë guni'i kujë lu rai' parë guëdë'e rai' tubi gu'në. ⁴ Iurni Pedro nu Juan gubi'a rai' lu kujë; repi Pedro lu kujë:

—Guná lu na'a.

⁵ Lë'e kujë gubi'a lu rai'. Llua'a kujë pë nadë'e rai' niaca'a kujë. ⁶ Perë Pedro guchi lull:

—Adë napa dumí nu adë napa orë parë guënehia cá'al, perë lo quë nanapa guna con lë'ël. Ziquë muzë nanahia shtënë Jesucristo më Nazaret, rnia'a lul iurne'. Por lë shtë më guasuldí nga'li nu guzë.

⁷ Pedro guna'zi guia'a kujë ladë ldi parë guasuldí kujë. Lueguë lueguë guasuldill. Bëac guë'all. ⁸ Iurni lë'e kujë bëchësëll; guzublú rzëll. Guatënú kujë Pedro nu Juan la'ni iádu'u. Rzëll nu rchësëll. Guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁹ Grë ra mënë nazuga'a la'ni iádu'u, guná rall lë'e kujë rzë nu bini rall nacagni'i kujë lu Dios. ¹⁰ Nalë bëdzëguëe' ldu'u rall nu rdzëbë rall iurë guná rall lu kujë. Hia nanë rall nguui ni na lo mizmë nguui narzubë rua' iádu'u nalë Hermosa. Glli gllitë' guná'bëll gu'në.

Libanë shtë Pedro lugar catë lë Portali shtë Salomón

¹¹ Cujë nabëac hiadë bësánëdi'ill Pedro nu Juan. Zuga'a rai' rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. Nalë guabi'guë guëllu'në mënë zihani lu Pedro nu Juan. Bëdzëguëe' ldu'u rall. Guná rall lë'e kujë zuldí. ¹² Iurë guná Pedro ra mënë zihani, guni'i' lu rall:

—Lë'e të më israelitë, adë rdzëguëe'di'i ldu'u të. ¿Pëzielú rbi'a të lu na'a zni'i? purquë lëdë lë'ëdi'i na'a bédënëac na'a nguui rë' parë rzëll. Adë gúquëdi'in con pudërë shtë na'a; adë gúquëdi'in por devociuni nanapë na'a con Dios sino quë bënëac Jesús nguui rë'. ¹³ El mizmë Dios shtënë ra shtadë guëll hia'a Abraham, Isaac, nu Jacob, nalë bë'në më honrar shini më Jesús. Perë lë'e të grë të bë'në të intriegu Jesús lu ra gobiernë parë gati më. Nu iurë Pilato guc ldu'ull niadë'ëll libertá lë'e Jesús, lë'e të adë gunëdi'i të. ¹⁴ Mejurë guna'bë të libertá shtë tubi nguui nagudini mënë. Adë gunëdi'i të niadë'e Pilato libertá lë'e Jesús, el quë naná limpi lu Dios, el quë naná justë delantë

lu më. Santo náhi! ¹⁵ Zni gudini të Jesús el quë narne'e vidë parë lë'ë mieti. Perë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë. Na na'a testigu purquë bëabri guná na'a lu më stubi vuellë. ¹⁶ Jesús bënëac lë'ë çujë rë' purquë gualdi ldu'u na'a shti'dzë më. Ziquë muzë nanahia shtë Jesús, gunia'a lu çujë: "Guasuldi nu guz". Bëaquëll lueguë ziquë rna të lull iurne', nu nanë të lë'ëll bëaquëll.

¹⁷ Lë'ë të Dadë, nanëa tsana gunibë'a jëfë shtë të quini të Jesús, gudini të lë'ë më, perë adë guc bë'adi'i të chu gudini të. Nilë ra jëfë shtë të guc bë'adi'i rall chu na më. ¹⁸ Zni guc cumplir voluntá shtë Dios purquë bëquë'ë ra profetë shti'dzë më antsë quë Cristo gati më lu cruz. ¹⁹ Por ni iurne' gulë gunë nadzë'ë mudë nanabani të. Gulë bédchigrë ldu'u të con Dios parë gunë më perdunë duldë shtë'në të. Si talë gunë të zni, Dios guëzunë më la'ni ldu'u të nu gunë ldai' më guëdubi vidë shtë të. ²⁰ Nu guëshe'ldë më Jesucristo stubi vuellë guë'dchiliu. Ni na guni'i Dios antsë. ²¹ Perë iurne' Jesucristo cabezë gube'e hashtë iurë lë'ë Dios guëzú shnezë grëtë' ra cusë nabëquë'ë ra profetë santu, ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë. ²² Zni guni'i Moisés lu ra shtadë guëlu hia'a: "Dios Padre guëshë'ldi' tubi naguëni'i shti'dzë më, tubi nagalë ladi bëchi të ziquë bëshe'ldë më na. Gulë bëquë diaguë grë lo quë naguëni'i më lu të ²³ purquë grë ra nadë guëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më, guëdchisú më derechë nanapë rall ziquë mënë israelitë nu gac condenar rall."

²⁴ Zni guni'i ra profetë dizdë Samuel hashtë ra profetë nabitë despuësë. Grë rai' guni'i rai' naquëac iurne'. ²⁵ Lë'ë të bëa'nënú të ra di'dzë naguni'i Dios lu ra profetë. Na ni parë lë'ë të nu parë bien shtë'në të. Dios guni'i lu Abraham; bë'në më prometer ra cusë naquëac cumplir iurne'. Guni'i më lu Abraham: "Por ra shíml gunë ldahia grë ra mënë nanarë lu guë'dchiliu".

²⁶ Iurë bëldishtë Dios lë'ë shini më Jesús ladi ra tëgulë, bidë më primërë lu të. Bédchini më lu të parë gunë ldai' më lë'ë të. Gunë më compaňi lë'ë të parë guësa'në të duldë shtë të, të gac salvar të.

4

Zu Pedro nu Juan lu gubernë

¹ Nianá cagni'i Pedro nu Juan lu ra mënë, bédchini ra bëshuzi. Bédchini tubi jëfë narapë iádu'u ru'bë. Nu ra saduceos bédchini. ² Nalë nalaa'dchi rall purquë Pedro nu Juan caglua'a rai' ra mënë nu guni'i rai' guashtë Jesús ladi ra tëgulë. Guni'i rai' por pudërë shtë Jesús, tsashtë grë tëgulë catë bëga'chi rai'. ³ Guna'zi gubernë lë'ë Pedro nu Juan nu bëtia'a rall lë'ë rai' lachigui'bë purquë hia guadze' parë gac rëglë shcuendë rai'. ⁴ Perë mënë zihani nabini diza'quë shtë Jesús, gualdi ldu'u rall shti'dzë më, na'a la nguiu. Nu ra nagualdi ldu'i shti'dzë më, guc rall ga'i mili, niétiquë nguiu bëgabë.

⁵ Iurë brëgue'lë stubi dzë, bédëa ra gubernë nu ra mëgulë nu ra mësë narlua'a lëy. Grë rall bédëa rall Jerusalén. ⁶ Zuga'a Anás naná jëfë shtë ra bëshuzi. Zuga'a Caifás. Zuga'a Juan, shmënë bëshuzi. Zuga'a Alejandro nu grë shfamili shtë bëshuzi narnibë'a los de más bëshuzi. Zuga'a rall lugar ni. ⁷ Iurní gulú rall Pedro nu Juan lachigui'bë parë bëzú rall lë'ë Pedro nu Juan delantë lu ra mënë. Guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu Juan:

—¿Chu rnibë'a lë'ë të? ¿Chu bë'në punërë lë'ë të; bënëac të çujë rë'?

⁸ Iurní con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo la'ni ldu'u Pedro, guni'i di'dzë rë':

—Lë'ë të jëfë shtë guë'dchi rë' nu mëgulë shtë naciuni Israel, ⁹ hia quë lë'ë të rna'bë di'dzë të lu na'a lla bédë'në na'a parë bëac çujë rë'; ¹⁰ rquebi na'a lu të

parë gac bë'a grë ra mënë israelitë. Lë'ë kujë naguc ll'u zuga'a ndë'ë delantë lu grë të. Bëaquëll por pudërë shtë Jesucristo, më Nazaret, lo mizme nagudini të. Bëquë'ë të lë'ë më lu cruz perë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë. ¹¹ Na Jesús ziquë tubi guë'ë principal shtë iádu'u. Guni'i të adë guëllu'i'di'in perë iurne' Jesús bëac më ziquë tubi guë'ë namás lasac. Lë'ë të adë guc shtú'udi'i të lë'ë më, ¹² perë ni tubi chu stubi gunë salvar lë'ë hia'a, niétiqë Jesús purquë tubsë nguiu bëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nagunë perdunë duldë shtë hia'a.

¹³ Ra gobiernë shtë ra israelitë guná rall adë bëdzëbëdi'i Pedro nu Juan; cagni'i rai' lu ra mënë. Guc bë'a rall Pedro nu Juan adë na rai' më nabësë'dë nu adë nádi'i rai' më ru'bë. Guasë ldu'u rall. Guc bë'a rall Pedro nu Juan guzënu rai' Jesús más antsë. ¹⁴ Nu guná ra gobiernë lë'ë nguiu naguc kujë; lë'ëll zuga'anú Pedro nu Juan. Hiadë pë rní'di'i rall cuntrë lë'ë rai'. ¹⁵ Iurni gunibë'a rall guëru'u Pedro nu Juan ladi rall parë gac guadi'dzë lul sa' rall lla mudë gunë rall. ¹⁶ Guni'i lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a con ra nguiu rë'? purquë grë ra naquërelde Jerusalén, nanë rall milagrë ru'bë nabë'në Pedro nu Juan. Bënëac rall kujë. Nu lë'ë hia'a adë nu mudë guëca hia'a. ¹⁷ Mejurë parë adë guërë'tsëdi'i di'dzë ladi ra mënë, guëtsëba'a lë'ë rall parë adë guadi'dzëdi'i rall lu ra mënë na rall shmënë Jesús.

¹⁸ Iurni guna'bë rall lë'ë Pedro nu Juan. Gunibë'a rall parë adë guadi'dzëdi'i rai', nilë guëlu'adi'i rai' diza'quë shtë Jesús, nu nilë adë guëni'i'di'i rai' lë Jesús. ¹⁹ Iurni repi Pedro nu Juan lu ra gobiernë:

—Gulë bë'në shgabë të chu shtëni di'dzë guëzu'bë diaguë na'a. ¿Pë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë të, u guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios? ²⁰ Lë'ë na'a adë nu mudë guëca'chi ldu'u na'a ra cusë naguná na'a nu ra cusë naná bini na'a. Napë quë guëdia'a di'dzë na'a lu ra mënë.

²¹ Iurni ra gobiernë bëtsëbë rall lë'ë Pedro nu Juan perë lo mizme tiempë bëlda'a rall lë'ë rai' purquë adë bëdzëlëdi'i rall lla mudë nihunë rall cashtigu lë'ë rai'. Bëlda'a rall lë'ë rai' purquë bëdzëbë rall los de más mënë; grë mënë guni'i bëac kujë con pudërë shtë Jesús. Llëru'bë na pudërë shtë më, guni'i rall. ²² Kujë nabëac por pudërë shtë Jesús, nápëll más de cuarenta izë.

Ra shmënë Jesús guna'bë rall gunë Dios compa'ni lë'ë rall

²³ Iurni bëru'u Pedro nu Juan; bëagzë rai' catë rë los de más sa' rai'. Biadi'dzë rai' grë lo quë naguni'i principal bëshzuc con ra më gushë lu rai'.

²⁴ Iurë gualú biadi'dzë rai' lla guc con lë'ë rai', grë ra narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guna'bë rai' lu Dios. Juntë guni'i rai':

—Dios Padre, lë'ëll nal Shtadë na'a. Lë'ëll nápëll llëru'bë pudërë. Bëntsá'ul gube'e; bëcue'shtël guë'dchiliu. Bëcue'shtël nisëdu'u nu grë ra cusë nananú lu guë'dchiliu. ²⁵ Lë'ëll bëshë'ldël Espíritu Santo parë gulezënuhi' lë'ë David, mudë shtënël. Bëlu'al lë'ë David lla guëquë'ëi' ra di'dzë shtënël narni'i zdë'ë: ¿Pëzielú bëdzatsu ra mënë?

¿Pëzielú ra mënë shtë guë'dchiliu runë rall llgabë nanadë rllu'i'di'i?

²⁶ Ra rëy shtë guë'dchiliu nu ra gobiernë shtë ra guë'dchi, tubsë bëdzatsu rall cuntrë Dadë.

Bë'në rall cuntrë Cristo, el quë nagudíll parë guëni'bë'ai'.

²⁷ Verdá nahin Herodes nu Poncio Pilato bëdëe rall ndë'ë cuntrë Jesús, shínil. Limpí náhi'; santu náhi'. Nu ra më rumanë con ra më israelitë, bë'në rall cuntrë shínil nabëshë'ldël parë guëni'bë'ai' lë'ë na'a. ²⁸ Con ni guc cumplir ra cusë naguní'il antsë. Bë'në rall ni purquë hia zni ze'dë gac.

²⁹ Dadë, iurne' guná pë runë rall cuntrë lë'ë na'a. Bë'në compa'ni lë'ë na'a

parë adë guëdzëbëdi'i na'a. Guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtënël lu ra mënë. ³⁰ Bëlua'a pudërë shtënël. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë gunëac na'a narac lu'u. Guëdë'në na'a ra milagrë narac shtú'ul. Gac rahin por pudërë shtënë Jesús, shínil, më naná limpi la'ni ldu'i'.

³¹ Iurë gualú biadi'dzënu rai' Dios, lugar catë rë rai' bëllú. Nacubi bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rai'. Nu adë bëdzëbëdi'i rai'; guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra mënë.

Grë cusë na shtë rai'

³² Ra nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guc rall zihani. Tubsë llgabë napë rall. Tubsë na ldu'u rall. Ni tubi adë chu rni'i: "Ndë'ë shtëna" purquë gudi'dzë rall grë nanapë rall cua'a nadë pë nápëdi'i según nicidá shtënë cadë lë'ë rall. ³³ Ra poshtë guagla'guë guni'i rai' lu mënë con llëru'bë pudërë de quë Dadë Jesús gubani purquë bëldishtë Dios lë'i' ladi ra tëgulë. Nalë bë'në lda'i Dios guëc rai', nu ra mënë bë'në rëspëti lë'ë rai'. ³⁴ Ladi ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë, ni tubi rall adë pë bëquí'nidi'i purquë ra mënë nanapë ra guiu'u lachi nu ra nanapë lídchi', bëtuu' rai' guiu'u parë be'dë guënú rall dumí. ³⁵ Dumí ni bë'në rai' intriegu lu poshtë. Hia ra poshtë gudi'dzë rai' dumí parë narqui'ni según nicidá nanapë mënë. ³⁶ Tiempë ni gu' tubi nguiu lëll José. Gúllëll tubi dani nalë Chipre nazubë la'ni nisëdu'u. Nall levita. Ra poshtë gululë lë'ëll Bernabé narni'i, el quë narunë consolar. ³⁷ Bernabé bëtuu' tubi ldë guiu'u nanápëll. Dumí nabëtuu'll guiu'u guagsá'nëll lu ra poshtë.

5

Bishi nabë'në Ananías nu Safira

¹ Dzë ni gu' tubi nguiu lëll Ananías. Tsé'lëll lë Safira. Bëtuu' rall tubi ldë guiu'u. ² Nguiu ni bëa'nënú tubi partë dumí nabëtuu'll guiu'u. Stubi partë ni guagsá'nëll lu ra poshtë. Répill:

—Zeldë guënúa dumí nabëtúa shguiu'ua.

Perë tsé'lëll bien nanëll de quë bëa'nënú rall tubi partë dumí. ³ Iurní Pedro guchi lu Ananías:

—Ananías, ¿pëzielú bësá'nël guatë mëdzabë la'ni ldu'ul parë bëntsá'ul bishi lu Espíritu Santo? Bëa'në guënu tubi partë dumí nagudilli mënë. ⁴ ¿Pëllë lëdë shtëdi'il guiu'u ni? Iurë bëtuu'l, shtënël grë dumí. ¿Pëzielú bë'nël ni? purquë lu Dios bëntsá'ul bishi, lëdë niétiquëdi'i lu na'a.

⁵ Iurë Ananías biní ra di'dzë naguni'i Pedro, guláguëll nu gútil. Grë ra nabini naguc Ananías, nalë bëdzëbë rall. ⁶ Iurní bëdchini bëldá nguiu catë gulaguë Ananías. Bëtu'bi rall cuerpë tubi lari naquichi. Lueguë bia'a rall tëgulë parë guaca'chi rall tëgulë.

⁷ Hia guc tsunë iurë guti Ananías; iurní bëdchini tsé'lëll Safira perë gá'adi'i guc bë'all pë guc con Ananías. ⁸ Pedro guna'bë di'dzë lu Safira:

—Bëquebi lua. ¿Pë verdá nahin bëtuu' të guiu'u präci shtë grë dumí nabe'dë guësa'në Ananías lu na'a?

Safira guchi lu Pedro:

—Aha'. Dani bëtuu' na'a guiu'u.

⁹ Iurní Pedro guni'i lull:

—¿Pëzielú gu' të de acuerdë? Bëntsá'u të bishi parë bësiguë të Espíritu Santo nia'a guldí më runë më cashtigu. Perë fuërë ze'dë ra nguiu nabia'a tsé'lëll parë guaca'chi rall tsé'lëll. Iurne' gua'a rall lë'ëll parë tsaca'chi rall lë'ëll.

¹⁰ Lueguë iurní gulaguë Safira lu Pedro. Gútil. Iurní guatë ra nguiu catë zu Pedro; guná rall lu na'a; hia guti na'a. Gulú rall na'a la'ni hiu'u parë guaca'chi rall lë'ë na'a cu' tse'lë na'a. ¹¹ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús nu grë ra nabini ra cusë rë' naguc con Ananías nu Safira, nalë bëdzëbë rall.

Zihani milagrë bënë ra poshtë

¹² Zihani milagrë nu cusë ru'bë bënë ra poshtë lu ra mënë. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë, rdëá rall rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. ¹³ Perë zihani mënë adë bëdë'ëdi'i valurë të guëdëá rall ladi shmënë Jesús, perë adë pë rni'idi'i rall cuntrë ra mënë ni purquë casi grë mënë shtë ciudá Jerusalén, bënë rall rëspëti shmënë Jesús. ¹⁴ Dzë con dzë más bëac zihani ra nguiu nu zihani ra na'a nagualdí ldu'u shti'dzë më. ¹⁵ Iurní guzublú rall gulú rall narac llu'u nezë. Gudishi rall narac llu'u lu daa' u lu tubi pedasë lari na'ldë parë iurë tädë Pedro, guëquë shcaa'l shtë Pedro guëc ra narac llu'u. ¹⁶ Tambiën bëdchini zihani mënë shtë guë'dchi guëlla' nu mënë shtë Jerusalén; bëdchininú rall narac llu'u. Bëdchininú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. Bëac grë rall.

Bëzac zi mënë Pedro nu Juan

¹⁷ Dzë ni jëfë shtë ra bëshuzi con shmënë ra partidë saduceo, gupë rall llëru'bë mbidi tantë zihani mënë zianaldë tëchi poshtë. ¹⁸ Guna'zi rall ra poshtë. Bëtia'a rall poshtë lachigui'bë ¹⁹ perë tubi ianglë shtë Dios la'ni gue'lë, guagshá'li' ra puertë shtë lachigui'bë parë bëru'u ra poshtë nu guchi ianglë lu rai':

²⁰—Gulë bëagzë nu gulë biadi'dzë lu ra mënë la'ni iádu'u ru'bë, lla gunë rall parë gac salvar rall.

²¹ Iurë bini rai' naguni'i ianglë, brëgue'lë tumpranë gua rai' iádu'u ru'bë parë zia'gla'guë caglua'a rai' mënë.

Iurní jëfë shtë ra bëshuzi nu ra nazuga'anú rall, bëtëá rall sa' rall miembrë shtë Junta Suprema. Ndë'ë na ra gobiernë narunë juzguë, quiere decir, grë ra më gushë shtë naciuni Israel. Iurní gunibë'a rall guëru'u ra poshtë lachigui'bë. ²² Perë iurë bëdchini ra suldadë rua' lachigui'bë, adë chu nádi'i la'ni. Guanú rall rsunë lu ra gobiernë. ²³ Repi rall lu ra nazuga'a lu juntë:

—Biagná na'a rua' lachigui'bë. Niétiquë na; dchi'chi në'au rua' lachigui'bë. Guná na'a lu ra suldadë naquëhapë rua' lachigui'bë, perë iurë bëshalë na'a lachigui'bë, ni tubi adë chu nádi'i la'ni.

²⁴ Jëfë narapë iádu'u con ra bëshuzi principal con lë'ë bëshuzi más më ru'bë, bini rall naguchi ra suldadë lu rall; bëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pë fin gapë ndë'ë iurne'?

²⁵ Lueguë iurní bëdchini tubi nguiu lu ra jëfë nu gúchill:

—Ra nguiu nabëtia'a tē lachigui'bë, lë'ë rall zuga'a la'ni iádu'u ru'bë. Caglua'a rall lë'ë ra mënë.

²⁶ Iurní lë'ë jëfë narapë iádu'u con sëbëldá suldadë, guagli'i rall ra poshtë perë sin quë adë pë bënë'nú rall lë'ë rai' purquë bëdzëbë rall niagáu guë'ë ra mënë lë'ë rall. ²⁷ Iurë be'dë guënú rall ra poshtë, bëzú rall lë'ë rai' lu Junta Suprema. Guni'i jëfë shtë ra bëshuzi:

²⁸—Hia bëdë'në na'a providë lë'ë të de quë adë guad'dzëdi'i të lë Jesús parë guëlua'a tē ra mënë. Nu guná, ¿pë quëhunë tē iurne'? Casi grë mënë Jerusalén hia bini rall nacaglua'a tē. ¿Pë adë runë tē shgabë tē? Cagdchi'bë tē guëc na'a por nguiu naguti lu cruz.

²⁹ Iurní Pedro nu ra poshtë guni'i rai':

—Pimërë napë quë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios, lëdë guëlúdi'i shti'dzë ra nguii guëzu'bë diaguë na'a. ³⁰ Perë Dios shtë shtadë guëlú hia'a, bëldishtë më lë'ë Jesús ladi ra tégulë, el mizmë Jesús nagudini të, el quë nabëquë'ë të lu cruz. ³¹ Dios bëldishtë lë'i' parë gube'e. Bëcue'zë më lë'ë Jesús ladë ldi shtë më. Dios guni'i Jesucristo na el quë naguëmbë'a lë'ë hia'a; náhi' el quë nagunë salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtënë më. Bë'në Dios punërë nguii ni të parë gunë nadzë'ë të mudë nanabani të, nu parë gunë më perdunë lë'ë të. ³² De grë cusë rë' na na'a testigu con Espíritu Santo purquë cabezënuhi' lë'ë na'a. Verdá nahin guashtë Jesús ladi ra tégulë, nu Dios bédë'ë Espíritu Santo parë grë ra nagualdí ldu'i shti'dzë më.

³³ Iurë bini ra nazuga'a lu juntë lo quë naguni'i ra poshtë, nalë bëldë rall nu guc ldu'u rall niaguini rall lë'ë ra poshtë. ³⁴ Perë ladi ra nazubë lu juntë, bëru'u tubi nguii lë Gamaliel. Nall mësë shtë lëy nabëquë'ë Moisés nu nall fariseo. Nalë runë ra mënë rëspëti lë'ëll. Guasuldill nu gunibë'all parë bëru'u ra poshtë stubi ladë. ³⁵ Lueguë guni'ill lu ra sa'll:

—Rnia'a lu të ziquë më ládza'a, gulë gapë cuidadë lo quë nagunënú të ra nguii rë'. ³⁶ Bësëagná ldu'u të hia zia'a tiempë ne'; dzë ni gu' tubi nguii nabërulë Teudas. Guni'ill lu ra mënë lë'ëll nall tubi nguii ru'bë. Bësiquëll mënë. Ziquë tapë gahi'u a nguii guanaldë rall lë'ë Teudas, perë despuësë gudini ra mënë lë'ëll. Hia grë ra mënë nacanaldë lë'ëll, bëtë'tsë rall. Zni gualú partidë shtë Teudas. ³⁷ Despuësë de ra dzë ni, gu' stubi nguii. Bërulëll Judas. Nall më Galilea. Dzë ni guasë cënsë shtë ra mënë. Zihani mënë guanaldë lë'ë Judas, perë gudini rall lë'ëll nu grë ra shmënell bësa'në sa' rall. Bëtë'tsë rall. ³⁸ Por ni rnia'a lu të, gulë bësa'në ra nguii rë'. Zuzia'a rall. Adë rzunaldëdi'i të lë'ë rall purquë si talë cusë rë' nahin cusë shtë nguii, zialuhin. ³⁹ Perë si talë ndë'ë nahin shchi'ni Dios nu rac shtu'u të guënitilú tëhin, zlla guëru'u të? Gulë gupë cuidadë, purquë si talë lë'ë rall quëhunë rall shchi'ni Dios nu lë'ë të rzu të lu rall, quëhunë të cuntrë Dios iurni.

⁴⁰ Iurë gualú biadi'dzë Gamaliel lu ra nazú lu juntë, bëa'në rall cunformë. Iurni guna'bë rall lë'ë poshtë. Gunibë'a rall guëdia'a rai' hiaguë, nu guni'i rall fuertë lu rai' de quë adë guadí'dzëdi'i rai' shti'dzë Jesús. Bédë'ë rall libértá lë'ë rai'. ⁴¹ Bëru'u ra poshtë lu juntë. Nalë bëquitë ldu'u rai' purquë ra nazubë lu juntë, guni'i guidzë rall lë'ë Pedro nu Juan purquë na rai' shmënë Jesús. Guc bë'a rai' grë lo quë naguc, bë'në më ordenar nu bëquitë ldu'u rai'. ⁴² Perë adë bësá'nëdi'i rai' guagla'guë biadi'dzë rai' lu ra mënë de quë Jesús na Cristo el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Glli gllité' guazë guaglua'a rai' ra mënë la'ni iádu'u ru'bë nu lidchi ra mënë.

6

Gulë shmënë Jesús gadchi nguii parë gunë rall compa'ni ra poshtë

¹ Tiempë dzë ni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. Cadë dzë gudi'dzë rall cumidë gau ra nanadë nápëdi'i, perë ra më israelitë naruadi'dzë dizë griego guzublú guni'i rall cuntrë ra më israelitë naruadi'dzë dizë hebreo. Guni'i rall lu ra poshtë, ra viudë naruadi'dzë griego adë cuá'adi'i rall igual ziquë cua'a ra viudë naruadi'dzë hebreo. ² Iurni guëzá chi'bë chupë poshtë bëtëá rai' grë ra mënë narialdi ldu'i diza'quë. Guchi rai' lu rall:

—Adë napë na'a tiempë parë qui'dzë na'a cumidë parë ra narqui'ni cumidë. Más nasac guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zni rac shtu'u më. ³ Por ni rnia'a lu të, Dadë, gulë gudili gadchi nguii entrë

lë'è të. Gulë gudili ra nguiu naná humildë, ra nanapë llgabë za'quë nu ra nguiu nacabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall; qui'dzë rall nagáu ra mënë. ⁴Lë'è na'a guëna'bë na'a lu Dios por lë'è të nu tsagla'guë guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús.

⁵Grë rall gurë rall de acuerdë. Iurní gudili rall gadchi nguiu parë gunë rall dchi'ni. Primërë Esteban, nall tubi nguiu con guëdubinú ldu'ull rialdí ldu'ull Dios. Cabezë Espíritu Santo la'ni ldu'ull. Guagla'guë lë rall: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas nu Nicolás. Nicolás na më guë'dchi Antioquía. Adë nall më israelitë perë más antsë gualdí ldu'i creenci shtë ra më israelitë.

⁶Lueguë be'dë guënú rall ra nguiu rë' lu ra poshtë. Guna'bë rai' lu Dios por lë'è rall nu bëdchi'bë ra poshtë guiá'ai' guëc rall parë bë'në rall recibir dchi'ni ni.

⁷Guëdubi guë'dchi shtë Jerusalén bërë'tsë diza'quë shtë Jesús. Nalë guadalë ra narialdí ldu'i diza'quë. Zihani ra bëshuzi israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

Guna'zi rall Esteban

⁸Esteban nall tubi nguiu nanapë pudërë nu favurë shtë Dios. Dios runë compa'ni lë'èll parë rúnëll milagrë nu cusë ru'bë lu ra mënë. ⁹Perë bëldá ra nguiu gudildi di'dzë con Esteban. Ra nguiu ni ze'dë rall de iádu'u shtë mënë nalë Esclavos Libertados. Ra nguiu ni guc rall muzë naguzac zi, perë despuësë gupë rall libertá. Bëdchini sëbëldá nguiu de los de másru'u lugar cumë ziquë Cirene, Alejandría, Cilicia nu regiuni shtë Asia. Grë ra nguiu rë' gudildi di'dzë rall con Esteban, ¹⁰perë adë bë'nëdi'i shti'dzë rall gan lu Esteban purquë Esteban ruadí'dzi' con llëru'bë pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo parë lë'i'. ¹¹Iurë guná rall adë bë'nëdi'i rall gan parë niuadi'dzënú rall Esteban, gudilli rall bëldá nguiu mal parë guëni'i rall bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall de quë bini rall cagni'i Esteban ra di'dzë cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë Dios. ¹²Mudë ni bëtsatsu rall ra mënë con ra më gushë nu mësë narlua'a lëy. Guna'zi rall Esteban nu bia'a rall lë'i' lu Junta Suprema. ¹³Gudili rall stubi shcua'a nguiu mal naguëni'i bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall:

—Nguiu rë' siemprë rni'ill cuntrë iádu'u santu shtëna'a nu cuntrë lëy nabëquë'ë Moisés. ¹⁴Nu bini na'a rni'i nguiu rë', quë Jesús më Nazaret, guëcuell iádu'u ru'bë; gúnëll cambi custombrë nabësëa'në Moisés parë lë'è hia'a.

¹⁵Iurní ra gobiernë shtë Junta Suprema nu grë ra nazuga'a lu juntë, guná rall lu Esteban. Guc cambi lúhi'. Guná rall lúhi' cumë ziquë lu tubi ianglë.

7

Biadi'dzë Esteban lla na shcuëndi' lu Junta Suprema

¹Iurë zuga'a Esteban lu Junta Suprema, jëfë shtë ra bëshuzi guna'bë di'dzë lu Esteban zdë'e:

—¿Pë gualdí ra nguiu narni'i cuntrë lë'èl?

²Con zihani histori biadi'dzë Esteban lu rall:

—Dadë bëchi, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të. Llëru'bë na Dios shtëna'a. Bëlua'alú më lu shtadë guëlú hia'a Abraham tsana guquërëldi' regiuni Mesopotamia. Biadi'dzënú më Abraham antsë tsana guquërëldi' Harán. ³Repi Dios lu Abraham: “Bësa'në ládzel nu grë ra sa'l nu bëagzë zitu tubi lugar naguëluá'ahia lë'èl”. ⁴Iurní bëru'u Abraham ládzi' nalë Caldea parë guëquërëldi' Harán. Despuësë guti shtadë Abraham, iurní Dios bëshel'dë lë'è

Abraham lugar catè dzu hia'a iurne'. ⁵ Perè Dios adè bédè'èdi'i ni tubi partè shtë lugar rë' parè nianibè'a Abraham ni siquierè tubi ldè guiu'u mifu'nè catè niazubè tubi hiu'u lidchi'. Perè Dios bè'nè prometer lu Abraham guèdè'è mè lugar ni parè shíni' despuèsè tsana gáti', perè dzè ni Abraham gá'adi'i nápi' shíni'. ⁶ Nu guni'i Dios lu Abraham ra shíni' natsadalè, guèquereldè rall ziquè mè zitu lugar catè adè na ladzè rall. Por tapè gahiu'a izè gac rall muzè nu guèzac zi rall lu dchi'ni. ⁷ Tambièn guni'i Dios lu Abraham: "Na guna cashtigu ra mènè naguèzac zi ra shíni' lu dchi'ni. Despuèsè tsana guèru'u rall lugar ni, iurní gunè rall adorar na lugar rë'." Lugar ni dzu hia'a iurne'. ⁸ Dios bè'nè prometer lu Abraham de què grè ra shini Abraham, na rall shmènè Dios. Ziquè tubi lèy parè lè'è rai', gunibè'a mè gac circuncidar shini Abraham, quiere decir, bèchuguè Abraham du'pè gui'di shtë'nè partè delicadè shtë liguè'nè. Dzè Isaac napè tubi lmalè gúlèll, gac circuncidàrèll. Isaac bè'nè lo mizmè tsana gúpèll shíni' ll, Jacob. Nu zni bè'nè Jacob con ra shíni'. Ra shini Jacob bèac rall chi'bè chupè nanaguc chi'bè chupè grupè shtë naciuni Israel.

⁹ Ra shini Jacob naguc ra shtadè guèlú hia'a, gupè rall mbidi José, bèchi rai'. Bètuu' rai' lè'è José. Ra naguzi'i José bia'a lè'è José parè Egipto, perè Dios bè'nè compa'ni lè'i'; ¹⁰ adè bèsá'nèdi'i mè lè'i'. Nu bédè'è mè llèru'bè lligabè parè bèa'nèll bien lu rëy Faraón. Nu Faraón bè'nè nombrar lè'è José ziquè gubernadurè shtë Egipto. José guná grè ra dchi'ni nagunè ra mènè lidchi Faraón.

¹¹ Gudèdè ra izè; bèdchini galzí guèc ra mènè shtë Egipto nu Canaán. Nalè bèldia'nè rall lu gubini. Ra shfamili Jacob, ra shtadè guèlú hia'a, adè rdzélèdi'i rai' nagáu rai'. ¹² Perè bini Jacob de què nanú dau Egipto, iurní bèshe'ldi' ra shíni' parè guaca'a rall nagáu rai'. Nu bèabrá rai' ladzè rai'. Ndè'è primèrè viajè shtë rai'. ¹³ Dzè bère dau shtë rai', gua rall Egipto stubi vultè. José bèquebi lu ra bèchi' chu nall. Nu rëy shtë Egipto bínill ca nezè ze'dè José. ¹⁴ Iurní José bèshe'ldè ra bèchill parè guaglli'i rall Jacob, shtadè rall con grè shfamili'. Famili rë' na rai' setenta y cinco mènè. ¹⁵ Zni gac con Jacob. Bèagzè rai' Egipto con grè shfamili'. Guèquereldè rai' ndè. Despuèsè guti Jacob. Nu ndè guti ra shini Jacob, ra shtadè guèlú hia'a. ¹⁶ Iurní bia'a rai' ba'cu shtë ra tégulè parè lugar nalè Siquem. Ndè bèga'chi ra ba'cu ni catè guzi'i Abraham tubi ldè guiu'u lachi más antsè lu shini Hamor naquèrèldè ra Siquem.

¹⁷ Dzè ni hia mèrè gac cumplir lo què nabè'nè mè prometer lu Abraham, bè'nè mè jurar lu Abraham de què guèdalè shíni'. Bèac rai' mènè zihani lugar Egipto. ¹⁸ Tiempè ni cagnibè'a tubi rëy naciuni Egipto perè adè bèagnádi'i ldu'ull pè bè'nè José guahietè. ¹⁹ Mizmè rëy ni bèsiguèll shtadè guèlú hia'a. Gunibè'a rëy lu ra israelitè parè guèru'ldè rall shini rall lu nisè parè gati ra me'dè. ²⁰ Dzè ni gulè Moisés. Guc me'dè chulè nu nacha'ngu me'dè delantè lu Dios. Bè'nè shtadè me'dè gan; gupè rai' lè'è me'dè tsunè mbehu lídchi'. ²¹ Tsana guagsa'nè rai' me'dè lu nisè parè nia'a pè niac me'dè, bèdchini shtsa'pè rëy shtë Egipto. Biá'all me'dè nu gunall me'dè cumè ziquè shíni' ll. ²² Zdè'è mudè bèsè'dè Moisés grètè' studi narac bè'a ra mè Egipto. Nu gúquèll tubi nguui de buen lligabè parè ruadi'dzèll nu grè ra cusè nalè ráquèll.

²³ Dzè ni napè Moisés cuarenta izè, guagnáhi' ra mè ládzi', ra mè israelitè naquèrèldè tubi lugar shtë Egipto. ²⁴ Lugar ni gunáhi' lu mal tratè naquèhunè tubi mè Egipto con tubi mè israelitè. Moisés guaglári' mè ládzi'. Por mal nabè'nènú mè Egipto, gudini Moisés mè Egipto. ²⁵ Moisés bé'ni' lligabè ra mè

ládzi' nadë'ë rall cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'i' parë guëdë'ëi' libertá lë'ë rall, perë ra më israelitë adë guasëdi'i rall. ²⁶ Stubi dzë Moisés bëdia'guëlú chupë më ládzi'; cadildi rall. Guaglá Moisés lë'ë rall nu gúchi' lu ra nacadildi: “Lë'ë të bëchi sa' të. ¿Pëzielú rdildi të?” ²⁷ Iurní nacagdë'ë galnë sa'll, bësinnill lë'ë Moisés; repíll: “¿Chull bëshe'ldë lë'ëi' lë'ë? ¿Pë zé'dël ndë'ë ziquë narnibë'a parë ze'dë guë'nël juzguë lë'ë na'a? ²⁸ ¿Pëllë rac shtu'u quínin na ziquë gudínin më Egipto na'guë?” ²⁹ Iurë bini Moisés lo quë naguni'i nguui ni, bëllu'në Moisés. Bëagzell parë regiuni nalë Madián. Ndë guqueréldëll ziquë më zitu. Bëtsë'all nu gúpëll chupë shínill.

³⁰ Hia guc cuarenta izë guqueréldëll Madián. Dzë ni zull lachi guëlla' dani nalë Sinaí, bëlu'a'alu tubi ianglë lull. Bëru'ui' lu be'lë catë rëuldë tubi hiaguë. ³¹ Moisés bëdzëguë'ë ldu'i'; bë'ni' llgabë, pëzielú rëuldë hiaguë rë'. Guabí'guëll parë gunall luhin. Bínill voz shtë voz shtë naguni'i: ³² “Nahia Dios shtë'në ra shtadë guëlul. Nahia Dios shtë Abraham. Nahia Dios shtë Isaac. Nahia Dios shtë Jacob.” Iurní lë'ë Moisés guzublú bëdzëbëll nu bëchí'chill. Hia adë gunëdi'll niagbí'all lu hiaguë catë rru'u be'lë. ³³ Nu guchi' Dios lull: “Gulú rachi guëa'l purquë lugar catë nanul na lugar santu purquë na zugá'ahia ndë'ë iurne'.” ³⁴ Rnahia grë trabaju nardëdë ra shmëna naquërelde Egipto, nu rquë diaga iurë ru'në rall lua. Por ni iurne' guna librar lë'ë rall. Guëshe'lda lë'ëi' ziquë shmëna hashtë Egipto.”

³⁵ Antsë ra israelitë adë bë'nëdi'i rall cuendë lë'ë Moisés; repi rall: “¿Chu bëshe'ldë lë'ëi' ziquë jëfë parë ze'dë guë'nël juzguë lë'ë na'a?” Perë Dios bëshe'ldë lë'ëi' Egipto. Nu lë'ë ianglë naguni'i lull catë zubë hiaguë narëuldë, bë'ni' compa'ni lë'ë Moisés. Gúqui' jëfë parë gualdull më israelitë lugar ni. ³⁶ Gua Moisés Egipto parë gualdúhi' ra shtadë guëlú hia'a. Por pudërë shtë Dios bë'ni' milagrë nu cusë ru'bë Egipto. Bë'ni' milagrë rua' Nisëdu'u Llni. Por cuarenta izë bë'ni' milagrë la'ni ra dani catë zia'a zu rai'. ³⁷ Lo mizmë Moisés rë' guni'i lu ra më israelitë: “Dios guëshe'ldë tubi naguadi'dzë shti'dza delantë lu të. Galzë më ladi bëchi sa' të cumë ziquë bëshe'ldë më na. Gulë tsaldí ldu'u të grë lo quë naguëni'i më lu të.” ³⁸ Lë'ë Moisés ni guzënú lë'ë ra mënë la'ni ra dani Sinaí catë guni'i ianglë lúhi' antsë. Moisés guquerëldënú ra shtadë guëlú hia'a. Bë'ni' recibir ra diza'quë shtë Dios të guëne'e Moisés di'dzë ni parë lë'ë hia'a. Di'dzë ni napë pudërë parë siempër; nunquë adë tsalúdi'in.

³⁹ Shtadë guëlú hia'a bëzu'bë diaguëdi'i rai' shti'dzë Moisés. Adë gunëdi'i rall nanibë'a Moisés lë'ë rall. Mejurë guc ldu'u rall nëabré rall parë Egipto. ⁴⁰ Tubi dzë adë zuga'anú Moisés lë'ë rall, repi rall lu Aarón: “Adë guëne'e na'a rsunë pë cazac Moisés. Adë nídi'll ndë'ë, nu gulull lë'ë hia'a Egipto; por ni rac shtu'u na'a iurne', guntsá'ul tubi dios naquiblú lu hia'a delantë.” ⁴¹ Lueguë bënts'a'u rall tubi ngunë mitu'në de orë. Gudini rall bëldá ma parë bédë'ë rall tubi ofrendë lu dzanë narunë rall adorar. Nalë bëquitë ldu'u rall por lo quë nabënts'a'u rall con guía'a rall. ⁴² Iurní Dios bë'në intriegu lë'ë rall parë quëhunë rall adorar ra cusë lu guë'dchiliu, ziquë ra mbelëgui'i nu ngubidzë. Zni naescritë la'ni libré nabëquë'ë ra profetë. Rni'i libré ni: Lë'ë të më israelitë, guzë të lu dani durantë cuarenta izë.

Gudini të ra ma parë bë'në të ofrecer lu dios shtë të, perë ni tubi ma adë bë'në të ofrecer lua con guëdubinú ldu'u të.

⁴³ Be'rquë nua'a të nichí shtë Moloc, dios shtë të.

Nua'a të tubi mbelëgui'i shtë dios Renfán.

Ra ídolo rë' bënts'a'u të parë runë të adorar.

Por ni guëgúa të de ladzë të parë guëshe'lda lë'ë të más zitu stubi ladë Babilonia parë tsa të cashtigu.

⁴⁴ Ra shtadë guëlü hia'a tsana guzë rall dani, nua'a rall tubi hiu'u lari nu tubi nichi catë nutsa'u ra lëy nabëquë'ë Moisés. Hiu'u lari gucsá'uhin ziquë guni'i Dios lu Moisés nu ziquë bëlua'a më lúhi'. ⁴⁵ Ra shtadë guëlü hia'a gupë rall hiu'u lari ni por llëduní tiempë ziquë tubi cusë nabësëa'në Dios parë lë'ë rall. Nu ra mënë nabitë con Josué, nua'a rall hiu'u lari rë' tsana bëdchisú rall ra guiu'u shtënë stubi ra naciuni. Dios bë'në compa'ni lë'ë rall parë guëru'u ra mënë lugar ni parë guëu' ra shtadë guëlü hia'a. Nga'li guquërdë rall hashtë tiempë nagunibë'a rëy David. ⁴⁶ Dios guc shtu'u lë'ë David. Guna'bë David lu Dios niuntsá'ui' tubi iádu'u catë niaquërdë Dios verdadërë, mizmë Dios nabë'në Jacob adorar. ⁴⁷ Perë David adë bë'nëdi'i gan naza'a tubi iádu'u lidchi Dios, perë shínill Salomón, sí, bë'nëll gan; bëzá'ai' iádu'u lidchi Dios. ⁴⁸ Perë Dios nacabezë gube'e cumë llëru'bë na më, adë quërdëdi'i më la'ni iádu'u narza'a ra nguii. Ziquë guni'i profetë shti'dzë Dios narni'i:

⁴⁹ Gube'e cabeza, nu rnibë'ahia guëdubi guë'dchiliu.

Guë'dchiliu na ziquë tubi bangu catë rzu guëahia.

¿Pëllë clasë iádu'u guntsa'u të parë guëbeza la'ni?

Adë rquí'ndia'a lugar catë guëzi'i ldua'a.

⁵⁰ Na bëntsá'ua grë cusë rë' lu guë'dchiliu.

⁵¹ Lë'ë të de por si naguëdchi ldu'u të nu adë rínidi'i të shti'dzë Dios. Na të cumë ziquë ra mënë nadë guënëdi'i Dios. Siempër quëhunë të cuntrë Espiritu Santo. Na të ziquë guc ra shtadë guëlü hia'a. ⁵² Ra shtadë guëlü hia'a, bëdë'ë rall hiaguë grë ra nabiad'i'dzë shti'dzë Dios guahietë. Ni túbi' adë chu bídëdi'i sin quë adë niadë'ë hiaguë guëc rai'. Ra shtadë guëlü hia'a, gudini rall profetë nabiad'i'dzë de quë guëdchini stubi nguii naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Iurná bidë më perë lë'ë të bë'në të intriegu lë'ë më lu guia'a më rumanë nu gudini të lë'ë më. ⁵³ Lë'ë të bë'në të recibir lëy shtë Dios nabitënu ra ianglë, perë adë bëzu'bë diáguëdi'i të di'dzë ni.

Gudini rall Esteban

⁵⁴ Iurë gualú bini rall grë ra cusë naguni'i Esteban, nalë bëldë rall hashtë rchushi lai' rall; rna rall lu Esteban. ⁵⁵ Perë cabezënu Espiritu Santo la'ni ldu'u Esteban. Bëldísi' lúhi' lu gube'e; gunáhi' lu gluri shtë Dios catë cabezë më. Nu gunáhi' lu Jesús nacabezë ladë ldi shtë Dios. ⁵⁶ Guni'i Esteban:

—Gulë guná, rnahia gube'e lla'lë. Rnahia lu Jesús, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Cabezë më ladë ldi shtë Dios.

⁵⁷ Perë grë rall bësé'au rall diaguë rall. Gurushtia rall nu ze'dë guëllu'në rall parë quini rall Esteban. ⁵⁸ Gulú rall Esteban fuërë rua' guë'dchi. Ndë bëdë'ë guë'ë rall Esteban parë gátí'. Ra nabini shti'dzë Esteban, gulú rall shabë rall nu guatishi rall shabë rall lu tubi nguii nalë Saulo. ⁵⁹ Iurë bëdë'ë guë'ë rall Esteban, quëadi'dzënuhi' Jesús. Guná'bë' lë'ë më; guni'i':

—Dadë Jesús, bë'në recibir espíritu shtëna.

⁶⁰ Despuësë iurní bëzullibi Esteban nu fuertë guni'i' lu Dios nacabezë gube'e:

—Adë rtiá'adi'il culpë duldë shtë rall.

Iurë gualú guni'i Esteban di'dzë ni, gúti'.

¹ Saulo gu' de acuerdë tsana gudini rall Esteban. Mizmë dzë ni guzublú guzunaldë mënë grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Grë ra shmënë Jesús bërë'tsë rall; gua naguna'zi nezë regiuni shtë Judea nu guna'zi rai' nezë Samaria, perë ra poshtë bëa'në rai' Jerusalén. ² Bëldá nguiu za'quë bëca'chi rall lë'ë Esteban nu nalë bi'ni rall por lë'i'. ³ Perë Saulo adë bëgá'adi'i ldú'ull ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Riutëll hiu'u por hiu'u parë rgull ra mënë, na'a la nguiu. Rshagiuull ra prubi parë riagsëá'nëll mënë lachigui'bë.

Caglua'a rai' diza'quë regiuni Samaria

⁴ Ra nabëru'u Jerusalén cualquier nezë zia'a rall, rni'i rall diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. ⁵ Felipe gua tubi guë'dchi shtë Samaria. Ndë guzublú guni'ill lu ra mënë chu na Jesucristo. ⁶ Bëdëá mënë zihani parë rquë diaguë rall bien grë ra di'dzë naguni'i Felipe. Nu rna rall lu milagrë nabë'në Felipe. ⁷ Zihani mënë narac ll'u'u, bëac rall. Gulú Felipe mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Nalë gurushtiá ra mëdzabë iurë bër'u'u rall. Zihani cujë nu mënë narac galguidzë llunguë, bëac rall. ⁸ Nalë bëquitë ldu'u ra mënë grë nabë'në Felipe ciudá ni.

⁹ Ndë guquërdëldë tubi nguiu nalë Simón. Rac rquë'ë bëlliull. Zdë'ë mudë bësiguëll ra mënë shtë Samaria. Bëdzëguë' ldu'u rall iurë rna rall narunë Simón. Rni'ill de quë lë'ëll nall tubi më nalasac. ¹⁰ Grë ra mënë dizdë ra më ru'bë hashtë más nabi'chi, bëquë diaguë rall pë rni'i Simón. Guni'i rall lë'ëll nall më ru'bë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ¹¹ Gualdí ldu'u rall lë'ë Simón por magi nabë'nëll. Llëduni tiempë bësiguëll ra mënë ¹² perë zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë naguni'i Felipe. Ruadi'zë Felipe mudë tsutë mënë nezë lu gubë'e parë tsa rall catë rni'bë'a Dios. Por Jesús gal salvar mieti, guni'i Felipe nu bëchu'bë nís'i' na'a la nguiu, ra nagualdí ldu'i diza'quë. ¹³ Mizmë Simón bëriubë nísëll purquë gualdí ldú'ull diza'quë nu guanáldëll lë'ë Felipe. Nalë bëdzëguë' ldú'ull; gunall milagrë nu sëñi ru'bë nabë'në Felipe.

¹⁴ Bini ra poshtë nabëa'në Jerusalén, ra mënë Samaria gualdí ldu'u rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rai' Pedro nu Juan parë zia'a rai' Samaria. ¹⁵ Bëdchini Pedro nu Juan guë'dchi ni; guna'bë rai' lu Dios parë guëdë'ë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë ra më Samaria nagualdí ldu'i diza'quë. ¹⁶ Ra nagualdí ldu'i diza'quë todavía adë bë'nëdi'i rall recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rall. Más antsë tsana bëriubë nisë rall, ra nabëchu'bë nisë lë'ë rall, guna'bë rall niétiqë lë shtë Dadë Jesús. ¹⁷ Iurní Pedro nu Juan bëdchi'bë guia'a rai' guëc ra mënë ni. Lueguë bëdchini Espíritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë rall.

¹⁸ Iurë guná Simón bëdchi'bë poshtë guia'a rai' guëc ra mënë nu gunall bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall, Simón bë'nëll ofrecëre dumí. ¹⁹ Répill lu ra poshtë:

—Gulë bëtuu' du'pë pudërë nanapë tē parë guna ziquë runë tē, tē iurë guëdchi'ba guahia guëc ra mënë, gunë rall recibir Espíritu Santo.

²⁰ Repi Pedro lull:

—Dios guënitull lë'ël con grë rhtumil. ¿Pëllë llua'al sí'il con dumí lu quë narzëlaa'chi Dios ca'a mënë? ²¹ Adë nápël derechë con lë'ë na'a purquë bë'nëll duldë la'ni ldú'ul. Zuldídi'i shcuëndël delantë lu më. ²² Bësa'në llgabë mal shtënëll; bëagrí ldú'ul con Dios; guna'bë lu më tē gunë më perdunë lë'ël. ²³ Gadzë duldë la'ni ldú'ul; nal ziquë nanú bajo ordë shtë Satanás.

²⁴ Iurní guchi Simón lu poshtë:

—Gulë guna'bë lu Dios por na të parë adë guëzac zíd'i më na ziquë guni'të.

²⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu mënë Samaria ra cusë nagoná rall nu biadi'dzë rai' diza'quë lu ra mënë. Iurní bëru'u rai' parë gua rai' los de más guë'dchi shtë Samaria. Guagni'i rai' diza'quë; despuësë bëagri rai' parë Jerusalén.

Biadi'dzënú Felipe tubi më Etiópía

²⁶ Dzë ni repi tubi ianglë lu Felipe:

—Bë'në preparar të tsal tubi nezë narëa'në ladë sur, nezë nazia'a de Jerusalén parë guë'dchi nalë Gaza. Nezë rë' rdëdë catë nídi'i mënë.

²⁷ Lueguë bëru'u Felipe. Ziá'ai'; perë nezë nazí'ai', bëdia'guë'úhi' tubi nguiu më Etiópía. Nádi'íll nguiu completë nu nall tesorerë shtë Candace, tubi na'a narnibë'a naciuni Etiópía. Lë'ë tesorerë guall Jerusalén parë guaguë'nëll adorar Dios. ²⁸ Zëagzëll parë ládzëll. Zúbëll lu guëredë shtëll. Quëú'ldëll la'ni tubi librë nabëquë'ë Isaiás. ²⁹ Iurní repi Espíritu Santo lu Felipe:

—Guabi'guë cula'ni guëredë shtënë më Etiópía.

³⁰ Iurë guabi'guë Felipe cula'ni guëredë, bíni' quëú'ldë nguiu ni la'ni librë shtë Isaiás. Felipe guna'bë di'dzë lull:

—¿Gu riasël lo quë nacagni'i la'ni librë?

³¹ Nguiu ni repi lu Felipe:

—Adë riasëdia'a purquë adë nápëdia'a chu guëni'i pë runë cuntienë ni.

Iurní répill lu Felipe të tsepi Felipe nu subë Felipe la'ni shguërrédëll. ³² La'ni librë catë quëú'ldë më Etiópía lë'ë partë ni cagni'i:

Bia'a rall nguiu parë gát'i ziquë lli'li, nu ziquë rëa'në lli'li ziquë gu'pë delantë lu ra narna'zi, zni bëa'në nguiu rë'.

Adë bëllá'lëdi'i rua'll parë niaru'u tubi di'dzë.

³³ Dzë ni guna'zi ra mënë lë'ëll, bë'në rall condenar lë'ë nguiu ni sin ni tubi causë.

Adë pë jushtisi bë'në rall. Nalë fier bë'në rall tratë nguiu ni.

Bëdchisú rall vidë shtënëll.

³⁴ Iurní më Etiópía guna'bë di'dzë lu Felipe:

—Bë'në favurë guni'i lua, ¿chu guzac zdë'ë? ¿Pë lu mizmë lë'ëll rni'íll u nu chu stubi guzac zdë'ë?

³⁵ Iurní Felipe guzublú guni'i pë runë cuntienë partë catë bi'ldi më Etiópía la'ni librë. Guni'i Felipe ra diza'quë shtë Jesús nu lla gac salvárëll. ³⁶ Iurë ziadëdë rall tubi lugar catë rë nisë, guna'bë di'dzë më Etiópía lu Felipe:

—Ndë'ë rë nisë. ¿Pë adë gac chubë nisa ndë'ë?

³⁷ Felipe repi lull:

—Si talë guëdubinú ldu'ul rialdí ldu'ul shti'dzë Jesús, zac chubë nisëll ndë'ë.

Iurní repi nguiu ni:

—Rialdí ldua'a niétiquë Jesucristo na shini Dios.

³⁸ Gunibë'a nguiu parë guzudchí guëredë parë bietë rai'. Iurní guatë rai' la'ni nisë. Bëchu'bë nisë Felipe lë'ëll ndë. ³⁹ Iurë bëru'u rall rua' nisë, Espíritu Santo bia'a lë'ë Felipe. Lë'ë nguiu nilli gu' ldu'ull nu rquitë ldu'ull. Guaglá'guëll shnézëll. ⁴⁰ Bëdchini Felipe guë'dchi nalë Azoto, nu gudëdëi' guë'dchi por guë'dchi. Cagluá'ai' mënë diza'quë hashtë bëdchíni' guë'dchi nalë Cesarea.

1 Saulo guagla'guè bè'nè nalaa'dchill; guc ldu'ull quínill ra mènè narialdí ldu'i diza'què. Por ni guagnall jèfè shtë ra bëshuzi ² parè gunè rall firmar tubi guichi parè zia'a Saulo. Guziá'all ra iádu'u shtë mè israelitè guè'dchi Damasco. Ndè tsatílill ra na'a nu nguui nacanalèdè tèchi diza'què shtë Jesús. Gue'dènua ra mènè ni; guèldáguèll lè'è rai' lachigui'bè. ³ Guc iurè zia'a zull nezè, hia mèrè guèdchínill guè'dchi Damasco, nasesè bédchini tubi lni nezè lu gube'e. Gu'tè llni lu nezè catè zia'all. ⁴ Saulo gulaguè lu guiu'u; gunall lu lni nu bínill tubi bè naguni'i:

—Saulo, Saulo, ¿pèzielú rzunáldèl na?

⁵ Iurní guna'bè di'dzè Saulo:

—¿Chu lè'èl? Dadè, rní'il lua zni'i.

Iurní bè guni'i:

—Nahia Jesús. Rzunáldèl shmèna parè quínill. ¿Pè adè rac bè'al lo mizmè na rzunáldèl? Adè guèllu'ídi'i lo què naquèhúnèl. Quèhúnèl ziquè runè ngunè narlda'a patadè lu garrudchi. Zni quèhúnèl.

⁶ Iurní nalè bédzèbè Saulo nu bèchí'chill. Répill:

—Dadè, ¿guadè narac shtú'ul guna?

Perè lè'è bè guni'i:

—Guashtë nga'li nu gutè ladi guè'dchi. Ndè guèni'i mènè lul pè gúnèl.

⁷ Ra nguui nazènú lè'è Saulo, bèa'nè rall ziquè gu'pè tantè bédzèbè rall purquè bini rall bè nacagni'i lu Saulo, perè ni tubi adè chu gunád'i rall.

⁸ Iurní Saulo guashtë lu guiu'u, perè iurè bëshá'lèll slull, hiadè gúquèdi'i nianall. Bèá'nèll ciegu. Ra nguui nazènúhi', guna'zi rall guiá'ai' parè guc bédchíni' guè'dchi Damasco. ⁹ Ndè bèá'ni' tsunè dzè; adè gúquèdi'i nianáhi'. Adè gudáudi'i' nu adè pè bii'di'i'.

¹⁰ Guè'dchi Damasco quèrèldè tubi nguui nalè Ananías. Rialdí ldu'ull shtí'dzè Jesús. Bèlua'alú Jesús lull nu repi mè lull:

—Ananías.

Bèquebi Ananías lueguè:

—Lè'è na ndè'è, Dadè.

¹¹ Jesús repi lull iurní:

—Guashtë nga'li nu gua lidchi Judas naquèrèldè nezè nalè Nezè Ldi. Guna'bè di'dzè por tubi nguui mè Tarso. Lèll Saulo. Ndè quèadi'dzènull Dios.

¹² Lu Saulo bèlua'alú tubi nguui lè Ananías. Nguui ni lè'èl. Gunall guatèl parè guèdchi'bè guiá'al guèquèll tè parè guèac slull nu guèná Saulo stubi vueltè ziquè nall antsè.

¹³ Iurní bini Ananías naguni'i Jesús, repi Ananías lu mè:

—Perè Dadè, zihani mènè rni'i lua shcuendè nguui rè'. Nablac fier quèhúnèll Jerusalén con ra mènè narialdí ldu'i shtí'dzèl. ¹⁴ Iurne' zé'dèll ndè'è con guichi nabèdè'è ra jèfè shtë bëshuzi parè guá'all prèsi grè ra mènè narunè adorar lè'èl.

¹⁵ Perè Jesús repi lu Ananías:

—Guasè purquè na gudilia nguui rè' parè guèni'ill diza'què delantè lu ra mènè shtë stubi naciuni nu lu ra røy shtë rall. Nu tsagní'ill diza'què shtëna lu ra mè israelitè. ¹⁶ Na guèluá'ahia lè'èll nu guènia'a lull grè cusè mal nagunènú mènè cuntrè lè'èll purquè nall shmèna.

¹⁷ Iurní lè'è Ananías zia'a lidchi Judas catè quèrèldè Saulo. Guatèll nu bédchi'bè guiá'all guèc Saulo. Répill:

—Bëchi Saulo, lë'ë Jesús naguni'i lul nezë nazé'dël, bëshe'ldë më na ndë'e parë gac guënal stubi vueltë nu parë guëdchini Espíritu Santo të cuezënúhi' lë'ël.

¹⁸ Lueguë iurní bëlla'lë slu Saulo. Gunáhi' nu bíní' gulaguë cumë ziquë tubi guí'lli la'ni slúhi'. Saulo guasuldí nu bëriubë nísí'. ¹⁹ Despuësë gudáuhi' nu bëu' fuersë shtëhi' stubi vueltë. Bëa'ni' bëldá dzë Damasco con ra narialdí ldu'i diza'quë.

Guzublú Saulo guni'i diza'quë lu ra mënë Damasco

²⁰ Lueguë guzublú guni'i Saulo diza'quë shtë Jesús lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra israelitë. Guní'll lu mënë, Jesús náhi' shini Dios nabitë lu guë'dchiliu.

²¹ Grë ra mënë nabëquë diaguë shti'dzë Saulo, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i lu sa' rall:

—Perë nguui rë' na el quë naguzunaldë ra mënë Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë. Nu lo mizmë lë'ëll zé'dëll ndë'e parë guá'all prësi ra shmënë më parë tsagsá'nëll lë'ë rall lu ra jëfë shtë bëshuzi.

²² Perë Saulo biadí'dzëll lu ra mënë con más llíni; adë bëdzëbëdi'i'. Guní'li' de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'ë Saulo. Ra israelitë naquërelde Damasco, bëa'në rall sin ni tubi di'dzë purquë adë bëdzëledi'i' rall pë niani'i' rall.

Bëru Saulo guia'a ra contrari shtëhi'

²³ Gudëdë zihani dzë; iurní ra më israelitë gurë rall de acuerdë parë quini rall lë'ë Saulo. ²⁴ Lueguë bini Saulo pë llgabë quëhunë rall. Dzë la gue'lë rbezë rall Saulo rua' puertë salidë shtë ciudá parë quini rall Saulo. ²⁵ Ra shmënë Jesús bëtia'a rall Saulo la'ni tubi rëguelë parë iurë gu' gue'lë, bëldaguë rall Saulo stubi tëchi lu'. Lu' ni nahin ziquë tubi lu' bësu'u nasë'au alrederurë ciudá. Zni mudë gula'a Saulo lu galguti.

Bëabrí Saulo Jerusalén

²⁶ Jurë bëdchini Saulo Jerusalén, guc ldú'i' niagdzá'gui' ladi ra shmënë Jesús perë grë rall rdzëbë rall Saulo purquë gá'adi'i' tsaldí ldu'u rall de quë Saulo hia bëabrí ldú'ull, de quë bëáquëll shmënë Jesús. ²⁷ Perë Bernabé guagséa'nëll Saulo lu ra poshtë. Biadí'dzëll lla guni'i Saulo lu ra mënë Damasco, de quë Saulo biadí'dzëll con guëdubinú ldú'ull ziquë tubi muzë shtë Jesús. ²⁸ Iurní Saulo bëa'ni' Jerusalén parë quëhúni' dchi'ni con ra poshtë. Guadi'dzënúhi' diza'quë hiu'u por hiu'u sin adë pë nádi'i'. ²⁹ Con guëdubinú ldú'i' ruadí'dzi' ziquë muzë shtë Jesús. Biadí'dzënúhi' con ra më israelitë naruadí'dzë dizë griego. Perë ra mënë gudili rall mudë parë quini rall Saulo. ³⁰ Ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, guc bë'a' rall de quë ra më israelitë zunaldë rall lë'ë Saulo. Iurní bia'a' rall lë'ë Saulo parë guë'dchi Tarso.

³¹ Dzë ni grë ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, ra narëta' regiuni Judea nu Galilea nu Samaria, nalë rbedchí ldu'u rall. Másru'u guc shtu'u rall lë'ë Jesús nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Nu Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë rall parë guaru'bë grupë shtë rall.

Bëac Eneas

³² Canzë Pedro; quëhúni' visitar grë ra naná shmënë Jesús. Gudëdë guagnáhi' ra narianaldë nezë santu shtë Jesús, ra naquërelde tubi guë'dchi nalë Lida. ³³ Ndë nanú tubi nguui nalë Eneas. Hia guc shunë izë ráquëll galguidzë llunguë. Nagá'all; adë ráquëdi'i' rzëll. ³⁴ Pedro bëdchini lu Eneas nu guchi Pedro:

—Eneas, Jesucristo gunëac lë'ël. Guashtë nga'li nu bëldisë shtaa'.

Lueguë lueguë guashtë Eneas. ³⁵ Grë ra naquërelde guë'dchi Lida nu grë ra naquërelde guë'dchi Sarón, guná rall lla bëac nguiu ni. Lueguë bësa'në rall custumbrë guahietë shtë rall parë guanaldë rall nezë za'quë shtë Jesús.

Guashtë Dorcas ladi ra tégulë

³⁶ Tiempë ni nanú tubi na'a guë'dchi shtë Jope. Rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Lëll Tabita perë ra mënë naruadi'dzë dizë griego, rni'i rall lë na'a ni Dorcas. Dorcas bë'në bien nu bédë'ëll gu'në cua'a ra prubi. Bë'nëll zihani cusë za'quë. ³⁷ Bédchini tubi dzë, guc ll'u Dorcas nu gútil. Custumbrë shtë ra mënë ni na rguibi rall cuerpë shtë ra tégulë. Gudibi rall shcuerpë Dorcas nu bëcue'zë rall cuerpë guia'a la'ni hiu'u guërupë pisë. ³⁸ Guë'dchi Jope rëa'në guëlla' guë'dchi shtë Lida catë nanú Pedro. Bini ra më Jope nanú Pedro guë'dchi Lida. Iurní bëshe'ldë rall chupë nguiu parë guagni'i rall lu Pedro:

—Guërrë cha guiá hia'a guë'dchi Jope.

³⁹ Lueguë bëru'u Pedro con lë'ë ra nguiu ni. Iurë bédchini rall Jope, bia'a rall Pedro cuartë catë naga'a tégulë. Nalë ru'në ra viudë nabédëá nga'li. Bëlua'a rall vestidë nu manguë nabëntsa'u Dorcas tsana gubáni'. ⁴⁰ Lueguë Pedro gunibë'a guëru'u grë ra mënë la'ni cuartë. Iurní bészullibi Pedro nu biadi'dzënúhi' Dios. Rbí'ai' lu naguti nu répi' lúhi':

—Tabita, guashtë nga'li.

Lueguë lë'ë tégulë bëlla'lë slúhi'; gunáhi' lu Pedro. Guzubë ldi'. ⁴¹ Pedro guna'zi guiá'all parë guasuldill. Lueguë guna'bë Pedro ra viudë nu los de más narialdí ldu'i Jesús parë bë'ni' presentar lë'ë Dorcas nagubani. ⁴² Grë mënë shtë ciudá Jope bini rall milagrë nabë'në Pedro. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. ⁴³ Por zihani dzë bëa'në Pedro ciudá Jope lidchi tubi curtidor shtë gui'di ladi ngunë. Lëll Simón.

10

Biadi'dzënú Pedro Cornelio

¹ Gu' tubi nguiu ciudá Cesarea; lëll Cornelio. Nall capitán narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Ra suldadë ni lë rall Italiano. ² Cornelio con grë shfamíllil runë rall adorar Dios guëdubinú ldu'u rall. Adë nádi'i Cornelio më israelitë perë bédë'ëll zihani dumí. Bë'nëll ayudë ra më israelitë. Siempër ruadi'dzënull Dios. ³ Tubi dzë quierë rquë tsunë guadze', bëlua'alú tubi ianglë lu Cornelio. Clarë gunall tubi ianglë shtë Dios naguaté catë zuga'a Cornelio. Repi ianglë lull:

—Cornelio.

⁴ Gubi'a Cornelio lu ianglë nu nalë bédzëbëll. Guna'bë dí'dzëll lu ianglë:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Iurní repi ianglë lull:

—Dios bëquë diaguë ra di'dzë shtënëll iurë ruadi'dzënull më nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bë'nëll ayudë ra prubi. ⁵ Bëshe'ldë bëldá nguiu guë'dchi Jope parë tsagl'i'i rall Simón, nu lëll Pedro; chupë lëll. ⁶ Quërelde Pedro lidchi tubi curtidurë nalë zac Simón. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul pë gúnël.

⁷ Iurë gubi' ianglë, guna'bë Cornelio chupë shmúzëll con tubi suldadë nananë Cornelio. Suldadë ni gualdí ldu'i shti'dzë Jesús. Guézá rall na rall muzë shtë Cornelio. ⁸ Biadi'dzë Cornelio lu rall lla biadi'dzënull ianglë. Iurní bëshe'ldë Cornelio lë'ë rall parë ziagl'i'i rall Pedro.

⁹ Stubi dzë quierë guërdë dzë, ziağdchini rall ciudá Jope. Lo mizme iurë Pedro be'pi guëc hiu'u të guadi'dzënúhi' Dios. ¹⁰ Nalë rldi'anë Pedro; rac shtú'ui' gáuhi'. Perë mientras quëhunë ra shfamili Pedro preparar cumidë, Pedro gunall bëdchini tubi cusë shtë Dios lull. ¹¹ Guná Pedro bëlla'lë lu gube'e nu gunall lu ziquë tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din ca zu Pedro. Li'bi guëzà shquini. ¹² La'ni lari nanú grë clasë ra ma nanapë tapë guëáhi' nu ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u nu ra ma nariasë. ¹³ Iurní bini Pedro tubi bë naguni'i:

—Pedro, guasuldí nu gudini ma gaul.

¹⁴ Perë Pedro guchi:

—Dadë, nunquë adë ráudia'a ra ma naná providë según ra custumbrë shtë na'a.

¹⁵ Lë'ë bë guni'i lu Pedro stubi vuelte:

—Lo quë nabëzunë Dios, limpi nahin; adë rni'idi'il nahin mal parë lë'ël.

¹⁶ Zni guc tsunë vësë; iurní be'pi lari lu gube'e. ¹⁷ Quëhunë Pedro llgabë pë runë cuntienë nangunall iurë lë'ë ra nguii nabëshe'ldë Cornelio ze'dë guëna'bë di'dzë rall ca na lidchi curtidurë nalë Simón. ¹⁸ Bëdchini rall rua' lidchi Simón; fuertë cana'bë rall:

—¿Gu quërelde tubi nguii ndë'e nalë Simón Pedro?

¹⁹ Pedro nianá zúbëll guia'a guëc hiu'u. Quëhúnëll llgabë nia'a pë runë cuntienë lo quë nabëshe'ldë Dios lull. Iurní repi Espiritu Santo lull:

—Pedro guná, tsunë nguii cagna'bë rall lë'ël. ²⁰ Bietë; bë'në compa'ni lë'ë rall. Adë pë llgabë rúnëdi'il purquë na bëshe'lda lë'ë rall.

²¹ Iurë bietë Pedro, guagnall ra nguii nabëshe'ldë Cornelio. Répill lu ra nguii:

—Na lëa Pedro nacaguili të. ¿Pë rsunë nua'a të?

²² Repi rall lu Pedro:

—Zë'pë na'a purquë bëshe'ldë Cornelio lë'ë na'a parë sël con lë'ë na'a lidchill. Cornelio nall tubi nguii honradë nu rialdí ldu'ull Dios. Nalë rac shtu'u më israelitë lë'ëll. Tubi ianglë shtë Dios guni'i lu Cornelio parë bëshe'ldëll lë'ë na'a nu guni'i ianglë lull lë'ël guëni'il lu Cornelio pë gúnëll.

²³ Iurní Pedro guni'i lu rall:

—Gulë tsutë ndë'e; gulë bëa'në ne gue'lë.

Hia brëgue'lë bëru'unú Pedro lë'ë rall parë zia'a rall lidchi Cornelio. Nu guanaldë bëldá narialdí ldu'i diza'quë naquërelde guë'dchi Jope.

²⁴ Stubi dzë bëdchini rall ciudá Cesarea. Ndë cabezë Cornelio lë'ë rall con grë shfamíll. Tambiën guna'bë Cornelio bëldá amigu shtëll. ²⁵ Iurë bëdchini Pedro lidchi Cornelio, Cornelio bëru'u; bë'nëll saludar lë'ë Pedro nu bëzullíbill lu Pedro parë bë'nëll adorar Pedro. ²⁶ Perë Pedro guna'zi guia'a Cornelio; répi':

—Guzuldí purquë adë guzá'quëdi'i rzullíbil lua purquë nahia nguii ziquë lë'ël.

²⁷ Mientras ziazú rall quëadi'dzë rall, guatë Pedro lidchi Cornelio. Guná Pedro zihani mënë rë. ²⁸ Guni'i Pedro lu ra mënë:

—Lë'ë të bien nanë të lla na creenci shtë ra më israelitë. Providë guëdzá'guë ra më israelitë con mënë de stubi naciuni. Adë nápëdi'i rall per-misi parë tsutë rall lidchi mënë zitu, perë bëlua'a Dios na adë tsaglá'guëdia'a creenci ni. Grë ra nguii nabëzunë Dios, limpi na rall. Adë naprovide parë tsutëa lidchi rall. Bëlua'a Dios na de quë adë guëni'idia'a sulë mënë israelitë na rall allegadë lu Dios, de quë mënë zitu na rall condenadë. ²⁹ Por ni ziquësë guna'bë të na, lueguë zelda; adë bë'nëdia'a negar. Gulë guni'i lua nia'a pë rac shtu'u të.

30 Iurní guzublú biadi'dzë Cornelio lu Pedro:

—Guc tapë dzë ne'; lo mizmë iurë ziquë iurní, rquë tsunë guadze' quërela; quëhuna ayunë nu quëhuna orar lu Dios. De repëntë gunahia tubi ianglë shtë Dios. Nalë rcabni'i lari naquichi. ³¹ Guni'i ianglë lëa: “Cornelio, Dios bëquë diaguë ra di'dzë shtë'nël iurë rná'bël lu më. Nu rëagná ldu'u më lë'lëi purquë bédë'l dumí cua'a ra prubi. ³² Bëshe'ldë bèldá shmënël ciudá Jope parë tsaglli'i rall Simón Pedro. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul ra cusë nagúnël.” Zni guni'i ianglë lua. ³³ Por ni lueguë bëshe'lda ra shmëna; bidë guëlli'i rall lë'lëi. Iurne' dzu na'a grë na'a ndë'e delantë lu Dios parë guëquë diaguë na'a grë lo quë naguni'i Dios lul parë guëni'il lu na'a.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra më lidchi Cornelio

34 Guzublú guni'i Pedro lu grë mënë narë lidchi Cornelio. Guni'i Pedro:

—Iurne' gualú rac bë'ahia adë rúnëdi'i Dios menos ni tubi mënë lu guë'dchiliu ³⁵ sino quë rca'a më grë ra nanapë rëspëti nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. ³⁶ Guni'i Dios más antsë lu grë na'a ziquë shini Jacob ra diza'quë shtë më. Bëshe'ldë më lë'lëi Jesucristo parë bidë guëni'inúhi' lë'lëi hia'a diza'quë shtë Dios parë cuedchi ldu'u hia'a. Jesucristo na rëy; napë më derechë parë rribë'a më grë naciuni. ³⁷ Lë'lëi tē bien nanë tē pë guc ladzë ra më israelitë. Primëre guzublú Juan Bautista, bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë, iurní bëchu'bë nísi'. Despuësë guzublú Jesús shchí'ni' nezë Galilea. ³⁸ Lë'lëi tē nanë tē lla bédë'e Dios pudërë parë Jesús më Nazaret. Bëshe'ldë Dios Espiritu Santo parë cuzënëhi' lë'lëi më. Bënëac më grë ra nananú mēdzabë la'ni ldu'i. Bënë më bien por pudërë shtë Dios cumë cabezë'núhi' lë'lëi Jesús. ³⁹ Lë'lëi na'a na'a testigu shtë grë ra cusë rë'i nabë'në Jesús. Bënë më milagrë nezë Judea nu ladi ciudá Jerusalén. Despuësë bëquë'e ra mënë lë'lëi Jesús lu cruz; guti më. ⁴⁰ Gudëdë tsunë dzë guti Jesús, iurní bëldishtë Dios lë'lëi Jesús ladi ra tēgulë. Nu Dios bëshe'ldë Jesús parë bëluá'alú më lu na'a stubi vueltë. ⁴¹ Adë bëluá'alú më lu grë ra mënë, niétiquë lu na'a bëluá'alú më. Dios gudili lë'lëi na'a dizdë antsë parë na'a na'a testigu. Verdá nahin; guashtë më ladi ra tēgulë. Despuësë lë'lëi na'a gudaunú na'a lë'lëi më; bēdii'nú na'a lë'lëi më. ⁴² Nu bëshe'ldë më lë'lëi na'a parë guagni'i na'a diza'quë shtë më lu ra mënë. Iurne' cagni'i na'a verdá. Dios bédë'e pudërë lë'lëi Jesús ziquë tubi juësi parë gunë më juzguë grë ra mënë nanabani nu grë naguti. ⁴³ Tambiën ra profetë nagurë guahietë, cagni'i rai' shcuendë Jesús de quë grë ra natsaldí ldu'i lë'lëi më, runë më perdunë duldë shtë rall. Por lë'lëi më gac perdunë rall.

Bëdchini Espiritu Santo parë cuzënëhi' lë'lëi ra mënë lidchi Cornelio

⁴⁴ Nianá quëadi'dzë'nú Pedro lë'lëi ra mënë lidchi Cornelio, lë'lëi Espiritu Santo bēdchini parë cuzënëhi' grë ra narquë diaguë di'dzë shtë Pedro. ⁴⁵ Ra israelitë narialdí ldu'i diza'quë, ra naze'dë naldë lë'lëi Pedro, nalë bēdzëguë'i ldu'u rall. Guná rall ra narquë diaguë shti'dzë Pedro, adë na rall më israelitë perë bë'në rall recibir Espiritu Santo nabëzëlaa'dchi Dios parë lë'lëi rall. ⁴⁶ Bini rall quëadi'dzë ra më rë'i stubi dizë. Quëhunë rall adorar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. ⁴⁷ Iurní guni'i Pedro:

—Hia quë bēdchini Espiritu Santo parë cuzënëhi' lë'lëi rall igual cumë ziquë bēdë'na'a recibir lë'lëi, hiadë nídi'i stubi cusë más. Guëriubë nisë rall iurne'.

⁴⁸ Gunibë'a Pedro lu rall:

—Gulë bëchubë nisë lë'lëi tē. Gulë guni'i lë Jesucristo purquë na tē shmënë më.

Despuèsë bè'në rall ruëguë lu Pedro parë guëa'në Pedro sëbëldá dzë con lë'ë rall.

11

Bëabrí Pedro Jerusalén

¹ Ra poshtë nu ra nagualdí ldu'i diza'quë narë Judea, bini rall de quë también ra mënë nanádi'i më israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë. ² Iurë bëabrí Pedro Jerusalén, bëldá ra më israelitë gudildi di'dzë rall con Pedro. Mënë ni guanaldë rall tëchi custumbrë shtë gac circuncidar mieti. ³ Bësëgua'ua rëdchi rall Pedro. Guni'i rall:

—¿Pëzielú guagnal ra mënë nanádi'i më israelitë? ¿Pëzielú guataunul lë'ë rall?

⁴ Iurní biadi'dzë Pedro lu rall lla mudë guc guagná Pedro ra mënë de stubi naciuni. Répi':

⁵ —Na zuhia ciudá Jope. Iurë cagnia'ua lu Dios, gunahia cusë nabëshe'ldë Dios lua. Gunahia tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din nezë lu gube'e. Li'bi guëzá shquinin, nu gulaguin hashtë catë zugá'ahia. ⁶ Iurë gunahia nia'ua pë nanú la'ni lari, gunahia nanú ra ma nazubë tapë guëáhi'; nanú ra ma dushë; nanú ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u; nanú ra ma nariasë. ⁷ Nu binia tubi bë naguni'i: “Pedro, guasuldí. Gudini ma nagaul.” ⁸ Perë na gucha lúhi': “Dadë, nunquë adë gudáudia'ua ma naná providë según creenci shtë mënë israelitë”. ⁹ Iurní bë guni'i lua stubi vultë: “Lo quë hia bëzunë Dios, limpi nahin. Adë chu guëni'idi'i nahin mal parë Dios.” ¹⁰ Zni guni'i bë tsunë vultë; despuèsë bë'pi lari guia'ua stubi. ¹¹ Lueguë iurní bëdchini tsunë nguui mënë Cesarea catë quërela parë ze'dë ca'ua rall na. ¹² Lë'ë Espíritu Santo bëshë'ldi' na parë tsanalda lë'ë rall sin ni tubi llgabë de quë na rall de stubi naciuni. También guzënú shu'pë nguui rë' na. Grë na'ua bëdzutë na'ua lidchi Cornelio. ¹³ Lë'ëll biadi'dzëll lu na'ua gunall zu tubi ianglë lidchill nu repi ianglë: “Bëshe'ldë bëldá shmënëll ciudá Jope parë tsagli'i rall lë'ë Simón, stubi lëll Pedro. ¹⁴ Lë'ëll guëni'ill lul lla mudë gúnëll parë gac salvar, lë'ëll con grë shfamíil.” ¹⁵ Iurë guzublú quëadi'dzënúa lë'ë rall, bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall tal cumë ziquë bëdchíni' tsana bëdë'na'ua recibir lë'i'. ¹⁶ Iurní bëagná ldua'ua lo quë naguni'i Jesús lu na'ua tsana guzënú na'ua lë'ë më. Guni'i më: “Juan bëchu'bë nisë ra mënë con nisë perë Dios guëne'le më Espíritu Santo parë guëzunë më ldu'u të nu parë cuezënúhi' lë'ë të”. ¹⁷ Si talë Dios bëshë'ldë Espíritu Santo parë cuezënúhi' ra mënë stubi naciuni, igual cumë ziquë bë'në më con lë'ë hia'ua, ra nagualdí ldu'i shti'dzë Dadë Jesucristo, adë nu mudë gna cuntrë Dios.

¹⁸ Iurë bini ra mënë grë lo quë naguni'i Pedro lu rall, bëac dchi rall; hiadë pë guni'idi'i rall. Iurní guzublú bë'në rall adorar Dios. Guni'i rall:

—De verdá Dios bë'në perdunë lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Bësha'lë më nezë parë guëabrí ldu'u rall con lë'ë më nu parë gapë rall vidë sin fin.

Ra mënë nagualdí ldu'i Jesús ciudá Antioquía

¹⁹ Tsana gudini rall Esteban, guagla'guë rzunalde mënë los de más ra narialdí ldu'i diza'quë. Ra shmënë Jesús bëagzë rall hashtë regiuni Fenicia nu Chipre nu guë'dchi shtë Antioquía. Ndë guagni'i rall diza'quë niétiquë lu ra më israelitë, lëdë núdi'i lu ra stubi mënë. ²⁰ Bëldá narialdí ldu'i Jesús, na rall më Chipre nu Cirene. Bëdchini rall ciudá shtë Antioquía. Guni'i rall diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më griego. ²¹ Guni'i rall lu mënë con llëru'bë pudërë

shtë Dios. Zni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë nu guanaldë rall tëchi enseñansë shtë Jesús.

²² Bini ra shmënë Jesús narëta' Jerusalén de quë zihani më Antioquia, hia rzu'bë diaguë rall diza'quë. Iurni bëshe'ldë rall Bernabé parë guall Antioquia. ²³ Iurë bëdchini Bernabé Antioquia, gunall lla mudë cagdë'ë Dios ra cusë za'quë parë ra narzu'bë diaguë diza'quë. Nalë bëquitë ldu'u Bernabé nu guni'inúhi' ra mënë të tsanaldë rall shnezë Dios nu gac rall firmë, adë guëazë guëtëdi'i rall shnezë Dios. ²⁴ Bernabé nall tubi nguiu za'quë. Gualdí ldu'ull Dios. Cabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'ull. Zihani ra më Antioquia gualdí ldu'u rall diza'quë shtë Jesucristo.

²⁵ Despuësë gubi' Bernabé parë zía'ai' ciudá Tarso. Ndë guatílill Saulo parë be'dë guënull lé'i' Antioquia. ²⁶ Ndë bëa'në rai' tubi izë con ra shmënë Jesús. Bëlua'a rai' zihani mënë. Ra shmënë Dios naquërelde Antioquia por primërë vësë bërulë rai' cristianos.

²⁷ Tiempë dzë ni bëdchini bëldá nguiu nabë'në recibir llini shtë Dios parë guëni'i rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall de Jerusalén parë bëdchini rall Antioquia. ²⁸ Túbill lë Agabo. Guzull guni'ill lu ra narialdí ldu'i diza'quë tubi cusë nagac cumplir. Con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo, lé'ëll guni'ill guëdchini tubi gubini dushë guëdubi guë'dchiliu. Gubini rë' guc cumplirin tiempë tsana cagnibë'a rëy Claudio. ²⁹ Grë ra më Antioquia narialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gu' rall de acuerdë parë gunë rall ayudë; bëshe'ldë rall dumí parë prubi naquërelde Judea.

³⁰ Bëtëá rall dumí; cadë tubi rall bëdë'ë lo más posiblë. Bëshe'ldë rall dumí con Bernabé nu Saulo ca'a ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén.

12

Guti Jacobo nu gua Pedro lachigui'bë

¹ Tiempë ni rëy Herodes nalë guzunaldëll bëldá ra shmënë Jesús. ² Gunibë'all guti Jacobo, bëchi Juan. Gudini rall lé'i' con spadë. ³ Herodes guná nalë rëuu' ldu'u ra më israelitë nu gac ldu'u Herodes guëná'zill Pedro. Dzë ni bë'në tucarë laní naráu ra më israelitë guetështildi sin levadurë. ⁴ Guna'zi rall Pedro prësi; Herodes gunibë'a tsa Pedro lachigui'bë nu gunibë'all tapë grupë suldadë gapë rall lé'ë Pedro. Cadë tapëgá suldadë tubi grupë. Bë'në Herodes llgabë niagull Pedro delantë lu ra mënë despuësë de laní Pascu. ⁵ Nalë segurë nanú Pedro lachigui'bë purquë quëhapë ra suldadë lé'ëll. Perë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, zia'glá'guë quëhunë rai' orar dzë la gue'lë. Con guëdubinú ldu'u rall cagni'inú rall lé'ë më por shcuendë Pedro.

Por milagrë shtë Dios bëru'u Pedro lachigui'bë

⁶ Herodes bë'në llgabë guëgull Pedro lachigui'bë; tsagsá'nëll Pedro lu ra mënë grëgue'lë. Pedro naga'si lachigui'bë. Lí'bi' con chupë cadënë. Nu quëhapë chupë suldadë lé'i'. Stubi shcua'a suldadë zu rua' lachigui'bë. ⁷ Iurni bëdchini tubi ianglë shtë Dios la'ni lachigui'bë nu gu'të tubi llini. Ianglë bëni'bi' lé'ë Pedro parë guëbáni'. Bëcua'ní ianglë lé'ë Pedro nu répi' lu Pedro: —Nasësë guashtë.

Lueguë bëru'u ra cadënë nali'bi guia'a Pedro. ⁸ Lë'ë ianglë repi lúhi': —Bëshi'i dchi'chi lá'níl nu bëquë'ë shráчил.

Iurni bë'në Pedro gan, repi ianglë lull:

—Gutë shábël nu gude'e naldë na.

⁹ Pedro bëru'u; zianáldi' tëchi ianglë. Adë rac bë'adi'i' gu nahin verdá lo quë naquëhunë ianglë con lë'i'. Llúa'ai' cani'i shcá'ldëll. ¹⁰ Gudëdë rai' lu ra primëré puertë gui'bë naná parë nezë shtë ciudá; iubi puertë bëlla'lë parë bëru'u rai'. Iurë guzë rai' tubi nezë, lë'ë ianglë bësa'ni' lë'ë Pedro. ¹¹ Iurní bédë'ëi' cuendë; guni'i' la'ni ldu'i':

—Iurne' sí, rdë'ëhia cuendë, Dios bëshe'ldë ianglë shtëni' parë bëldá'ai' na guia'a Herodes. Bëldá'ai' na guia'a ra mënë israelitë, grë lo quë naguc ldu'u rall nihunënú rall na.

¹² Iurë quëhúni' llgabë, zía'ai' lidchi María, shni'a Juan Marcos. Ndë zihani mënë rë ra. Quëhunë rall ruëguë lu Dios parë guëru'u Pedro lachigui'bë. ¹³ Iurë bësdëchi Pedro rua' puertë, bëru'u tubi criadë; lëll Rode. Guagnall nia'a chu ndë nacagna'bë rua' nezë. ¹⁴ Perë iurë guc bë'all cha' Pedro, por tantë bëquitë ldu'ull, adë bëshá'lëdi'ill rua' nezë sino quë guagllú'nëll; guagni'ill lu ra mënë nazubë la'ni hiu'u. Répill lu rall:

—Pedro zuga'a rua' nezë.

¹⁵ Iurní repi rall lu Rode:

—Rac túntël rní'íl zni'i.

Perë Rode guni'i':

—Guldía, Pedro ndë nazuga'a rua' nezë.

Perë ra nazubë la'ni hiu'u rni'i rall:

—Lë'ëdi'i Pedro sino ianglë shtënë Pedro gudëdë.

¹⁶ Perë Pedro nianá cagsëdchi' rua' nezë. Iurë bësha'lë rall rua' puertë nu guná rall lu Pedro, nalë bédzëguë' ldu'u rall. ¹⁷ Pedro bë'në sëni con guia'ai' të guëac dchi rall. Iurní guni'i' Pedro, bëlda'a Dadë Jesús lë'ëll lachigui'bë. Répi':

—Gulë biadi'dzë ndë'ë lu Jacobo nu lu ra grë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús.

Iurní bëru'u Pedro parë zía'ai' stubi lugar.

¹⁸ Iurë brëgue'lë, nalë rdzëbë ra sultadë. Nezë rë' nezë rë' zia'a rall nia'a gua Pedro. ¹⁹ Gunibë'a Herodes tsatili rall lë'ë Pedro perë cumë adë bédzëldë'i' rall Pedro, rëy Herodes guna'bë dí'dzëll shcuendë Pedro. Iurní gunibë'a Herodes gati ra sultadë. Despuësë bëru'u Herodes Judea parë zia'a guëquërdëll guë'dchi Cesarea.

Bëdchini dzë guti Herodes

²⁰ Nalë rldënú Herodes ra mënë naquërdë ra guë'dchi Tiro nu Sidón, perë lë'ë ra mënë gurë rall de acuerdë parë guna'bë rall en paz lu rëy purquë lu guiu'u shtë rëy rru'u naráu ra mënë shtë Tiro nu Sidón. Tubi grupë mënë shtë guë'dchi rë', gulutë rall amistá con Blasto, tubi muzë ru'bë shtë rëy. Blasto guagni'inull lë'ë rëy parë gu' en paz. ²¹ Herodes bëzú tubi tërmë lu rall parë pë dzë tsagdchini rall lidchi Herodes. Dzë ni gutë Herodes shábi' parë guzull de rëy nu guzúbëll lu tribunal shtë'nëll. Iurní guzublú guni'ill zihani di'dzë lu ra mënë. ²² Lë'ë ra mënë guzublú gurushtía; guni'i' rall:

—Ndë'ë nacagni'i adë nall tubi nguiu sino quë nall tubi dios.

²³ Lueguë iurní tubi ianglë shtë Dios bédchini. Bëru'ldë ianglë lë'ë Herodes lu tubi galguidzë dushë purquë adë bédë'ëdi'ill cuendë di'dzë shtë Dios. Más bëuu' ldu'ull naguni'i ra mënë lull. Gudáu ra mbiziuguë lë'ë Herodes; gútill.

²⁴ Diza'quë shtë Dios guagla'guë bërë'tsë nezë rë' nezë rë'. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë.

²⁵ Bernabé nu Saulo guagsa'nè dumí nabêshe'ldë ra mënë Antioquía parë ra prubi ciudá Jerusalén. Iurní bëagrí rai' con Juan Marcos hashtë Antioquía.

13

Bêshe'ldë Dios Bernabé nu Saulo lu dchi'ni

¹ Ladi mënë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Antioquía, nanú Saulo. Nanú Bernabé. Nanú Simón narni'i ra mënë Ia'së. Nanú Lucio më Cirene. Nanú Manaén naguearu'bë lidchi Herodes, gubernadurë shtë Galilea. ² Tubi dzë ni bédëá rai'; cagna'bë rai' Dios nu quëhunë rai' ayunë; adë ráudi'i rai' dzë ni. Guni'i Espíritu Santo lu rai':

—Gulë bënë nombrar Bernabé nu Saulo parë dchi'ni naguëdë'a gunë rall.

³ Iurë gualú bënë rall orar nu bënë rall ayunë, bédchi'bë rall guia'a rall guëc Saulo nu Bernabé parë gunë rai' recibir shchi'ni Dios. Iurní bënë rall despedir lë'ë rai'. Zia'a rai'.

Zia'a ra poshtë parë Chipre

⁴ Bêshe'ldë Espíritu Santo lë'ë Saulo nu Bernabé parë tubi guë'dchi nalë Seleucia nanaquë rua' nisëdu'u. Ndë be'pi rai' la'ni barcu parë zia'a rai' Chipre, tubi dani nananú la'ni nisë. ⁵ Bédchini rai' Salamina; nahin puertë catë riu'të barcu. Ndë guzublú Saulo nu Bernabé cagni'i rai' diza'quë lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë. Nu zac Juan Marcos zia'anú rai'. ⁶ Guëdubi guë'dchi shtë Chipre guazë rai'. Bédchini rai' tubi guë'dchi lë Pafos. Ndë bédia'guëlú rai' tubi narunë galbëlliú. Nall më israelitë nu lëll Barjesús. Nalë runtsá'ull bishi; guni'ill grë ra di'dzë narni'ill nahin verdá. ⁷ Barjesús nall amígu shtë gubernadurë nalë Sergio Paulo. Gubernadurë nall tubi nguíu nasini guëquëll. Bêshé'ldëll rsunë parë cagna'bë mënë Bernabé nu Saulo purquë gubernadurë rac shtë'ull guínill diza'quë shtë Dios. ⁸ Napë Barjesús stubi lë, Elimas, quiere decir narunë dchi'ni shtë bëlliú. Adë nëdi'i Elimas niuadi'dzënu Saulo gubernadurë purquë adë nëdi'ill tsaldí ldu'u gubernadurë shti'dzë Dios. ⁹ Iurní Saulo, nápi' stubi lëhi' Pablo, con pudërë shtë Espíritu Santo nacabëznú la'ni ldú'i', gubi'a guë'i' lu Elimas. ¹⁰ Guni'i Pablo lull:

—Lë'ël guëdzë bishi nu duldë la'ni ldú'ul. Shini mëdzabë nal. Enemígu nal shtë cusë za'quë. Rluá'al ra mënë bishi, nu adë rsá'nëdi'ill tsutë rall nezë za'quë shtë Dios. ¹¹ Iurne' Dios gunë më cashtígu lë'ël; guëá'nël ciegu por tubi tiempë; adë guënádi'ill lu llni ngubidzë.

Lueguë lueguë bëcahi slu Elimas nu bëá'nëll ciegu. Caguílill tubi naguëna'zi guíá'all parë sëll. ¹² Iurë guná gubernadurë naguc con Elimas, gualdí ldu'u gubernadurë diza'quë. Nalë bédzëguë' ldú'ull iurë bínill shti'dzë Dios naguni'i Pablo.

Zia'a Pablo nu Bernabé regiuni Pisidia

¹³ Pablo con ra sáhi' be'pi rai' barcu puertë nalë Pafos parë zia'a rai' hashtë tubi guë'dchi nalë Perge nananú regiuni Panfilia; perë bësa'në Juan Marcos dchi'ni shtë Dios. Mejurë bëagrill Jerusalén. ¹⁴ Iurní bëru'u Pablo con Bernabé guë'dchi Perge. Zia'a rai' ciudá Antioquía nanaquë regiuni shtë Pisidia. Dzë nabëzi'i ldu'u ra mënë, guatë Pablo con sáhi' iádu'u shtë më israelitë. Ndë gubuzë rai' parë guëquë diaguë rai'. ¹⁵ Bi'ldi ra jëfë shtë iádu'u la'ni librë nabëquë'ë Moisés nu bi'ldi rall librë shtë ra profetë. Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Lë'ë të sa' hia'a, talë nua'a të tubi di'dzë ziquë cunseju parë grë hia'a, dzu hia'a ndë'ë. Gulë guni'i.

16 Iurní guasuldí Pablo; bē'ni' tubi sēñi con guí'a' ai' parē guēac dchi ra mēnē. Guni'í'!

—Gulē bēquē diaguē lē'ē tē mē israelitē, nu grē tē naze'dē guē'nē adorar Dios. 17 Dios shtē naciuni Israel, gulē mē shtadē guēlú hia'a parē mizmē lē'í'. Bē'nē mē shtáda'a tubi naciuni ru'bē tsana nianá quērelde' rai' Egipto. Nu despuēsē Dios gulú lē'ē rai' Egipto con pudēre shtē mē. 18 Durantē cuarenta izē bia'a ldu'u Dios mudē fierē shtē rai' iurē zia'a rai' nezē catē nidi'í' mēnē. 19 Nu gunitilú mē gadchi naciuni nanaquē regiuni shtē Canaán. Bēdē'ēi' lugar ni parē guquērelde' shtadē guēlú hia'a. 20 Durantē tubi tiempē tapē gahiu'a guēruldē izē, guquērelde' naciuni Israel ndē. Ra juēsī nabēshe'ldē Dios, gunibē'a rai' naciuni Israel hashtē tiempē shtē Samuel. 21 Iurní guna'bē ra mēnē lu Dios tubi rēy naguēnibē'a lē'ē rall. Bēdē'ē Dios tubi rēy nalē Saúl. Gunibē'a Saúl lē'ē rall cuarenta izē. Saúl nall shini tubi nguii nalē Cis naze'dē ladi shini Benjamín. 22 Despuēsē Dios gulú lē'ē Saúl lugar shtēnēll parē subē David ziquē rēy naguēnibē'a mē israelitē. Guni'í' Dios: “Gudilia David lga'nē Isaí. David na tubi nguii nabēuu' ldua'a nu gúnēll cumplir grē lo quē narac shtua'a.” 23 Gulē Jesús ladi llēbni David nu lē'ē Jesús náhi' el quē nagunē salvar mē israelitē. Ni bē'nē Dios prometer más antsē. 24 Pues antsē guzublú Jesús dchi'ni shtēhi', Juan Bautista guni'í' lu zihani mēnē israelitē tē gunē nadzē'ē rall mudē nanabani rall nu chubē nisē rall ziquē sēñi de quē bēabrí ldu'u rall con Dios. 25 Tsana ze'dē guēdchini gati Juan, guni'í': “¿Chu runē tē llgabē nahia? Adē rúnēdi'í' tē shgabē tē nahia el quē nacabezē tē. Ze'dē stubi mē más lasac quē na. Na adē lasáquēdia'a parē lē'ē mē. Ni tubi adē chu nádia'a parē guēshaca du guí'di shtēnē shrachi mē.”

26 *Rnia'a lu tē Dadē naze'dē zu famili shtē Abraham, nu rnia'a lu grē tē narunē adorar Dios. Dios bēshe'ldē diza'quē rē' parē gac salvára'a. 27 Ra naguquērelde' Jerusalén nu jēfē shtē rall, adē gac bē'adi'í' rall chu na Jesús. Nu adē guasēdi'í' rall ra di'dzē shtē ra profetē nabēquē'ē shti'dzē Dios guahietē. Rsē'dē rall di'dzē rē' la'ni iádu'u shtē mēnē israelitē cadē dzē narzi'í' ldu'u ra mēnē, perē tsana bē'nē rall condenar Jesús, bē'nē rall cumplir grē lo quē naná escritē de lē'ē mē. 28 Adē bēdzélēdi'í' rall ni tubi duldē nabē'nē Jesús perē guna'bē rall lu Pilato parē gati mē. 29 Iurē gac cumplir grē lo quē narni'í' la'ni Sagradas Escrituras shcuendē Jesús, bēsietē mēnē lē'ē mē lu cruz parē bēga'chi mē la'ni ba'a. 30 Perē bēldishtē Dios lē'ē mē ladi ra tēgulē parē gubani mē stubi vueltē. 31 Nu zihani dzē bēlua'alú Jesús lu ra nabē'nē compañi lē'ē mē iurē ziagzē mē de Galilea parē Jerusalén. Lē'ē ra mēnē ni guná rall lu Jesús nu iurnē' quēadi'dzē rall ziquē testigu de quē Jesús nabani.

32 *Nu zac lē'ē na'a, cagni'í' na'a diza'quē nabē'nē mē prometer lu shtáda'a. Guc cumplirin parē lē'ē hia'a purquē na hia'a shini rai'. 33 Bēldishtē Dios lē'ē Jesús ladi ra tēgulē. Zni naescritē la'ni segundē Salmo: “Lē'ēl nal shinia. Nedzē bēnehia vidē parē lē'ēl.” 34 Guni'í' Dios guēldishtēhi' lē'ē Jesús ladi ra tēgulē parē adē gaudi'í' guiu'u cuerpē shtē mē. Zni naescritē la'ni Sagradas Escrituras naguni'í' Dios: “Guēnehia ra cusē za'quē parē lē'ē tē, lo quē nabēna prometer lu David”. 35 Por ni David la'ni stubi Salmo guni'í': “Adē guēsēa'nēgal cuerpē shtē shínil narac shtú'ul la'ni ba'a parē adē gaudi'í' guiu'u shcuérpi”. 36 David bē'nē sirvē lu sáhi' tiempē nabáni'. Bē'nē zá'quēll ra cusē ziquē guni'í' Dios lull. Perē despuēsē gútili nu bēgá'chill. Gu'dzē cuerpē shtēnēll. 37 Perē cuerpē shtē nguii nabēldishtē Dios ladi ra tēgulē, adē gu'dzēdi'in. 38 Bēchi, napē quē gac bē'a tē lo quē narnia'a lu tē; lē'ēsē Jesús

napë pudërë parë gunë më perdunë duldë shtë të. ³⁹ Grë narialdí ldu'i Jesús na perdunë duldë shtë rall. Adë nídi'i mudë parë sunë almë shtë të por lëy nabëquë'ë Moisés purquë adë nápëdi'in pudërë parë nihunin perdunë duldë shtë mënë. ⁴⁰ Gulë gupë cuidadë të ldáguëdi'i cashtigu shtë Dios guëc të, ra cusë nabëquë'ë ra profetë iurë guni'i rai' shti'dzë Dios narni'i:

⁴¹ Gulë guná, lë'ë të naquëhunë burnë. Gulë bëtsëbë ldu'u të nu gulë gapë galguti sin fin.

Quëhuna tubi cusë ru'bë entrë lë'ë të, cusë adë tsaldídi'i ldu'u të ze'dë ra cusë de na. Nu adë tsaldídi'i ldu'u të si talë chu stubi guëni'i lu të.

⁴² Iurë bëru'u Pablo con sáhi', ra mënë nanádi'i më israelitë, guna'bë rall tubi faturë lu Pablo, guëabrá rai' stubi vultë dzë naguëzi'i ldu'u mënë naguëdza'guë lmalë parë tsagla'guë guadi'dzë Pablo diza'quë lu rall. ⁴³ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë zihani, sëbëldá më israelitë canaldë lë'ë Pablo nu Bernabé. Nu zihani ra nanádi'i më israelitë perë guatë rall creenci shtë ra më israelitë, canaldë rall Pablo nu Bernabé. Pablo nu Bernabé guni'inú rai' lu mënë ni të tsagla'guë tsaldí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios.

⁴⁴ Bëdza'guë lmalë bédchini dzë descansë; casi grë mënë shtë guë'dchi bëtëá rall parë guëquë diaguë rall di'dzë shtë Dios. ⁴⁵ Guná ra më israelitë tantë zihani mënë bëtëá, bëldë rall; napë rall mbidi. Guni'i guidzë rall lë'ë Pablo nu Bernabé. Bë'në rall insultar Pablo. ⁴⁶ Iurní Pablo nu Bernabé adë bédzëbëdi'i rai'. Guni'i rai':

—Bëshe'ldë Dios lë'ë na'a primërë lu të, na të më israelitë parë guëquë diaguë të diza'quë shtë Dios; perë nëdi'i të guëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios. Adë nëdi'i të gunë të recibir vidë sin fin. Iurnë' guagni'i na'a lu mënë de stubi naciuni ⁴⁷ purquë zni bëshe'ldë Dios lë'ë na'a. Bëquë'ë Isaías shti'dzë më narni'i:

Na Dios, rzua lë'ël ziquë tubi llni parë grë ra mënë nanádi'i më israelitë.

Lë'ël tsanul ra diza'quë hashtë lúltimë guë'dchi shtë guë'dchiliu parë gunë Dios salvar lë'ë ra mënë natsaldí ldu'i shti'dzë më.

⁴⁸ Iurë bini ra mënë nanádi'i më israelitë, nalë bëquitë ldu'u rall. Guni'i rall nalë nasa'a diza'quë shtë Dios. Nu bëtë'ë rall graci lu më. Grë ra nagudili Dios parë gac salvar, lueguë gualdí ldu'u rall shti'dzë më. ⁴⁹ Zni bërë'tsë diza'quë guëdubi regiuni shtë Pisidia. ⁵⁰ Perë ra israelitë naquërelde Antioquia biadi'dzë rall con bëldá na'a nu nguiu de rëspëti ladi guë'dchi. Na'a rë' napë rall devociuni parë Dios. Grë rall bëtsatsu rall më guë'dchi cuntrë Pablo nu Bernabé. Gulú rall lë'ë rai' fuërë rua' guë'dchi. ⁵¹ Pablo nu Bernabé bédchibi rall gushëguiu'u shtë shrachi rall ziquë tubi sëni de quë ra mënë Antioquia adë bëzu'bë diáguëdi'i rall diza'quë shtë Jesús. Iurní zia'a rai' ciudá nalë Iconio. ⁵² Ra nagualdí ldu'i shti'dzë Jesús ciudá Antioquia, nalë bëquitë ldu'u rall. Cabezënú Espiritu Santo la'ni ldu'u rall.

14

Nanú Pablo nu Bernabé guë'dchi Iconio

¹ Pablo nu Bernabé guërupë rai' guatë rai' iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Iconio. Bëlua'a rai' diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë, më israelitë nu ra më griego. ² Perë ra më israelitë nadë nëdi'i tsaldí ldu'i, bëtsatsu rall mënë nanádi'i israelitë parë bë'në rall llgabë mal cuntrë ra narialdí ldu'i diza'quë. ³ Pablo nu Bernabé bë'në rai' llëduni tiempë lugar ni. Adë bédzëbëdi'i rall guni'i rall lu mënë de quë Dios rac shtu'u më grë mënë narë lu guë'dchiliu. Dios quëhunë compaňi lë'ë Pablo

nu Bernabé parë bè'në rai' milagrë. Bè'në rai' cusë ru'bë. Zni guasë ra mënë diza'quë naguni'i Pablo, ze'din de Dios. ⁴ Perë ra mënë guë'dchi ni, adë bè'nëdi'i rall tubsë llgabë. Bëldá rall guni'i naza'quë na di'dzë shtë rai'. Sëbëldá rall guni'i adë nazá'quëdi'i di'dzë shtë rai'. ⁵ Iurní ra më israelitë nu ra nadë nádi'i israelitë, gu' rall de acuerdë con ra gobiernë parë guëna'zi rall Pablo nu Bernabé nu niadë'ë guë'ë rall lë'ë rai'. ⁶ Bini Pablo nu Bernabé pë nihunë rall. Bëru'u rai' guida'a contrari shtë rai'. Gubi' rai' ciudá ni parë zëagzë rai' guë'dchi nalë Listra nu Derbe naquë regiuni shtë Licaonia. ⁷ Guagni'i rai' diza'quë guëdubi ciudá nu guë'dchi shtë regiuni ni.

Bësëdchi guë'ë mënë lë'ë Pablo guë'dchi Listra

⁸ Guë'dchi Listra nanú tubi nguii cujë; ráquëdi'i rzëll. Ndë zúbëll purquë dizdë nagúlëll nall cujë. ⁹ Caquë diaguë nguii ni nacagni'i Pablo. Iurní nalë rbi'a Pablo lu nguii ni; guc bè'a Pablo de quë rialdí ldu'ull parë guëáquëll. ¹⁰ Iurní fuertë guni'i Pablo lull:

—Guasuldí nga'li. Bëzú guëa'l lu guiu'u.

Lueguë guasuldí cujë nu guzublú rzëll. ¹¹ Iurë guná ra mënë pë bè'në Pablo con nguii ni, guzublú guni'i rall fuertë di'dzë naruadi'dzë ra më Licaonia. Guni'i rall:

—Dios ndë'ë bëdchini ládza'a con cuerpë shtë nguii.

¹² Guni'i rall Bernabé na dios Júpiter nu Pablo na dios Mercurio purquë Pablo ruadi'dzi' lu ra mënë. ¹³ Iádu'u shtë dios Júpiter zubin entradë shtë guë'dchi. Bëshuzi narunë dchi'ni la'ni iádu'u ni, bidënull bëldá ngunë con zihani guë'ë hashtë puertë shtë guë'dchi. Bëshuzi nu ra mënë rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë ra poshtë nu quini rall ngunë ziquë tubi ofrendë parë lë'ë rai'. ¹⁴ Perë Pablo nu Bernabé guná rai' pë rac shtu'u gunënú mënë lë'ë rai'; guzublú bëchí'ezë rai' shabë rai' ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'u rai' lo quë nacanihunë ra mënë. Guni'i rai' fuertë. Guatë rai' ladi ra mënë ¹⁵ nu guni'i rai':

—Lë'ë të Dadë, çpëzielú runë të zni'i? Lë'ë na'a na na'a nguii ziquë lë'ë të. Zë'pë guëni'i na'a lu të parë guësá'në të ra custumbërë nadë guëllu'i'di'i. Lë'ë na'a rac shtu'u na'a tsanaldë të tēchi nezë za'quë shtë Dios nanabani. Bëntsa'u më gube'e nu guë'dchiliu nu grë cusë nananú lu guë'dchiliu bëntsa'u më. ¹⁶ Tiempë guahietë Dios bësëa'në më lë'ë ra mënë gubani rall ziquë mudë narac shtu'u rall ¹⁷ perë siempër bè'në Dios bien parë lë'ë rall nu bëshel'dë më ganza'quë parë lë'ë rall. Bëdë'ë më sufsientë nagáu rall hashtë bëquitë ldu'u rall. Iurne' Dios quëhunë më lo mizmë con lë'ë hia'a.

¹⁸ Guni'i Pablo di'dzë rë' lu ra mënë perë apënë bë'ni' gan parë adë gudínidi'i ra mënë ra ma ziquë ofrendë lu rai'. Siempër rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë rai'.

¹⁹ Ze'dë bëldá më israelitë shtë Antioquia nu Iconio. Bëdchini rall Listra catë nanú Pablo. Bëquili rall mënë shtë Listra con bishi parë bëdë'ë guë'ë rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'i' parë gulú rall lë'i' rua' guë'dchi purquë llua'a rall hia guti Pablo. ²⁰ Iurní bëdchini ra narialdí ldu'i diza'quë catë naga'a Pablo; bëdëá rdondë rall catë naga'a Pablo. Iurní bëlë ldu'i' nu guashtëhi'. Guatëhi' stubi vultë guë'dchi. Perë brëgue'lë bëru'u rai' guë'dchi parë zia'a rai' stubi guë'dchi nalë Derbe.

²¹ Ndë guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra më Derbe. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios. Despuësë bëabrí rai' guë'dchi Listra, Iconio, nu Antioquia. ²² Ra lugar ni guni'inú rai' mënë narialdí ldu'i' diza'quë parë

guagla'guë rall nu gac rall firmë, nu adë guësá'nëdi'i rall shnezë Dios. Guni'i rai' de quë antsë tsuté mieti catë rribë'a Dios, napë quë sac zi mieti purquë na rai' shmënë Jesús. ²³ Cadë guë'dchi catë nanú ra narialdí ldu'i diza'quë, Pablo nu Bernabé bëzú rai' bëldá nguiu naguëná dchi'ni shtë Dios. Despuësë biadi'dzënú rai' Dios nu bënë rai' ayunë, bënë rai' animar lë'ë mënë ni tē gac rall firmë lu shnezë Dios, el quë narialdí ldu'u rai'.

Bëabré Pablo nu Bernabé guë'dchi Antioquia

²⁴ Gudëdë rai' regiuni shtë Pisidia parë bëdchini rai' regiuni shtë Panfilia. ²⁵ Guni'i rai' diza'quë lu ra mënë ciudá shtë Perge. Despuësë gua rai' guë'dchi Atalia. ²⁶ Ndë be'pi rai' barcu parë zia'a rai' Antioquia ciudá catë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios, bëdë'ë rai' dchi'ni shtë Dios parë lë'ë rai'; mizmë lugar ni antsë biadi'dzënú rall Dios parë gunë më compaňi lë'ë rai'. Iurne' bëabré rai' purquë hia bënë rai' gan dchi'ni rë'. ²⁷ Iurë bëdchini rai' Antioquia, bëtëá rai' grë mënë narialdí ldu'i diza'quë. Biadi'dzë rai' lu rall mudë nabë'në Dios compaňi lë'ë rai'. Guni'i rai' Dios bëdë'ë lugar parë gualdí ldu'u ra mënë nanádi'i më israelitë perë guatë rall shnezë Dios. ²⁸ Pablo nu Bernabé bëa'në rai' ciudá ni llëduni tiempë con ra narialdí ldu'i diza'quë.

15

Gua Pablo nu Bernabé ciudá Jerusalén

¹ Tiempë dzë ni bëdchini bëldá nguiu Antioquia. Na rall më Judea. Guzublú caglua'a rall ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rall:

—Parë gac salvar tē napë quë gunë tē cumplir custumbrë riuguë tubi partë delicadë shtë ngulë'në ziquë bëquë'ë Moisés la'ni lëy parë guëdë'na'a cumplir.

² Pablo nu Bernabé biadi'dzënú rai' ra nguiu rë' llëduni tiempë hashtë gudildi di'dzë rall. Por fin ra narialdí ldu'i diza'quë, bënë rall nombrar Pablo nu Bernabé con sëbëldá nguiu parë zia'a rall Jerusalén. Guaguë'në rall rëglë asuntë ni con los de más ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë shtë ra më narialdí ldu'i Dios.

³ Bëshe'ldë ra më Antioquia lë'ë rai'. Gudëdë rai' ra regiuni shtë Fenicia nu Samaria. Quëadi'dzë rai' shti'dzë Dios lu ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rai' lu ra mënë nanarë catë zia'a rai', grë lo quë nabë'në Dios con ra mënë de stubi naciuni, cumë bëagré ldu'u rall con Dios nu bësa'në rall creenci gushë parë zianaldë rall shnezë Dios. Grë ra më narialdí ldu'i diza'quë, bini rall shti'dzë Pablo nu Bernabé. Nalë bëquitë ldu'u rall.

⁴ Tsana bëdchini rai' Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë bë'në rall recibir lë'ë rai' con llëru'bë cariňi. Zubënú ra mënë rë' ra poshtë nu ra mëgulë naná cabësë ladí grupë shtë rai'. Pablo nu Bernabé guzublú biadi'dzë rai' grë ra cusë nabë'në Dios con lë'ë rai', cumë ziquë mënë stubi naciuni gualdí ldu'u rall diza'quë. ⁵ Perë iurní bëldá ra fariseo narialdí ldu'i shti'dzë Jesús, guasuldí rall nu guni'i rall:

—Rqui'ni riuguë du'pë partë delicadë shtë nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall. Cha guëdë'na'a obligar lë'ë rall tsanaldë rall tēchi lëy shtë Moisés. Gac salvar rall iurní.

⁶ Bëdëá ra poshtë nu ra mëgulë parë bësë'dë rall di'dzë rë'. ⁷ Llëduni tiempë biadi'dzë rall. Iurní guasuldí Pedro nu guni'i:

—Rnia'a lu grë tē narialdí ldu'i diza'quë, cumë ziquë nanë tē hia zia'a tiempë gudili Dios na entrë lë'ë tē. Nu bëshe'ldë më na parë guagnia'a diza'quë shtë më lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Nu gualdí ldu'u rall

diza'quë. ⁸ Dios rna la'ni ldu'u ra mieti; bënë më recibir lë'ë rai' cumë ziquë shini më. Bëdë'ë më Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rai' igual ziquë bëdë'ë më Espiritu Santo parë lë'ë hia'a. ⁹ Quëhunë Dios compa'ni lë'ë rai' igual ziquë lë'ë hia'a masiá adë nádi'i rai' më israelitë. Bëzunë më la'ni ldu'u rai' purquë gualdí ldu'u rai' diza'quë shtë më. ¹⁰ Aunquë lë'ë tē nanë tē Dios quëhunë më salvar lë'ë rai', siempër riagla'guë rni'i tē tsanaldë rai' tēchi lëy shtë Moisés. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë rall; nilë ra shtadë guëlú hia'a, nilë lë'ë hia'a adë bëdë'nëdi'ia'a cumplir lëy ni. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë hia'a. Adë chu gúnëdi'i gan gunë cumplirin. ¹¹ Perë lë'ë hia'a bien nanë hia'a, bënë më salvar lë'ë hia'a ndigá. Rnia'a lu tē na rall shini më purquë nalë guc shtu'u më lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Nu na Jesús Shtadë shtë grë ra narialdí ldu'i diza'quë.

¹² Grë rall bëac dchi nu bëquë diaguë rall; iurní Bernabé nu Pablo guzublú biadi'dzë rai' lla gua rai' ladi ra mënë de stubi naciuni. Nu bënë Dios zihani milagrë por lë'ë rai'. Dios bënëac zihani clasë galguidzë. ¹³ Iurë gualú biadi'dzë rai', Jacobo guasuldí nu guní'i' lu ra mënë:

—Iurne' guadi'dza lu tē narialdí ldu'u diza'quë; gulë bëquë diaguë. ¹⁴ Pedro biadi'dzë lu hia'a lla bënë Dios. Dzë ni por primëre vuellë gudili më ra nanádi'i më israelitë parë gac rall shmënë më. ¹⁵ Ndë'ë bëru'uin de acuerdë con lo quë nabëquë'ë ra profetë la'ni Sagradas Escrituras tiempë guahietë. Rni'i rahin zdë'ë:

¹⁶ Despuësë guëabría tē guézá'ahia hiu'u shtë David naná ziquë hiu'u dachi. Guëcubia reinadë shtëhi' nagurë.

¹⁷ Gúnahin tē parë ra mënë nanádi'i më israelitë quili rall na, nu ra mënë shtë grë naciuni narna'bë lëa, gac rall shmëna.

¹⁸ Zni cagni'i Dadë dizdë tiempë guahietë tē gac bë'a mieti.

¹⁹ Por ni rnia'a lu tē shgaba. Adë pë gunënúdi'i hia'a con ra nanádi'i mënë israelitë perë bëabrá ldu'u rall con Dios. Adë chu gúnëdi'i obligar lë'ë rall parë tsanaldë rall lëy shtë Moisés. ²⁰ Perë guëquë'ë hia'a lu rall parë adë gaudi'i rall belë shtë ra ma narunë ra mënë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë guëquënúdi'i rall sa' rall, nu adë gaudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nadë bëshë'ëdi'i rënë. ²¹ Hia por llëduni tiempë bi'ldi ra mënë lëy nabëquë'ë Moisés cadë iádu'u shtë rall, nu cadë dzë nabëzi'i ldu'u rall caglua'a mësë lë'ë rall nabëquë'ë Moisés.

²² Iurní ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë nu grë ra narialdí ldu'i diza'quë, gudili rall bëldá nguui ladi lo mizme sa' rall parë bëshë'ldë rall lë'ë rai' Antioquia con Pablo nu Bernabé. Bënë rall nombrar Silas con Judas. Judas stubi lëll Barsabás. Na rall nguui më ru'bë ladi ra narialdí ldu'i diza'quë. ²³ Bëntsa'u ra poshtë tubi cartë parë bia'a rai' narni'i:

“Lë'ë na'a ra poshtë nu ra mëgulë nu grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë Jesús naquërelde Jerusalén, rshe'ldë na'a tubi saludë parë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nanádi'i më israelitë. Rshe'ldë na'a tubi saludë lë'ë tē grë ra naquërelde Antioquia nu ra naquërelde regiuni Siria nu Cilicia. ²⁴ Nanë na'a bëru'u bëldá nguui ladi na'a. Bidë rall ciudá shtë tē parë bidë guëni'i rall lu tē rqui'ni tsanaldë tē tēchi lëy nabëquë'ë Moisés parë gac salvar tē. Perë adë bëshë'ldëdi'i na'a lë'ë rall. Niétiqë bidë guëchili rall shgabë tē; rni'bë'a rall gac circuncidar tē nu gunë tē cumplir lëy shtë Moisés. ²⁵ Por ni bëdzú na'a de acuerdë lu juntë shtë na'a parë gudili na'a bëldá nguui ladi na'a parë guidë guená rai' lë'ë tē. Bëshë'ldë na'a lë'ë rai' con Pablo nu Bernabé, nguui

narac shtu'u hia'a. ²⁶ Bernabé nu Pablo na rai' nguiu nabëdchi'bë ra vidë shtë rai' lu galguti iurë guagni'i rai' diza'quë shtë Jesucristo, Shtëada'a, lu ra mënë. ²⁷ Cagshe'ldë na'a lu të Judas nu Silas parë guëni'i rali lu të ra cusë naze'dë la'ni cartë nanua'a rali. ²⁸ Bëuu' ldu'u Espiritu Santo nu bëuu' ldu'u na'a parë adë guëdchi'bëdi'i na'a ni tubi lëy dushë guëc të. Sulamëntë runë tucarë gunë të cumprir ra cusë naze'dë la'ni cartë catë rni'i: ²⁹ Adë gau të belë shtë ra ma nabë'në mënë ofrecer ziquë ofrendë lu ra ídolo, nu adë gau të rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshë'ëdi'i rënë, nu adë rquënúdi'i të sa' të. Talë gapë të lë'ë të lu grë ra cusë rë', zia të bien. Ndë'ë gualú cartë. Guëa'në të con Dios."

³⁰ Iurní bëru'u rai' parë zia'a rai' Antioquia. Ndë bëtëá rai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Bëdë'ë rai' cartë guia'a ra mënë nabëdëá nga'li. ³¹ Iurë bi'ldi rali cartë, nalë bëquitë ldu'u rali nu gurëdchi' ldu'u rali por lo quë naguni'i la'ni cartë. ³² Judas nu Silas bë'në rali recibir tubi pudërë shtë Dios parë guëni'i rali ra cusë narac shtu'u Dios. Biadi'dzë rai' con llëru'bë pudërë shtë më. Con zihani di'dzë naguni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë, bëa'në ra mënë ni más firmë parë tsanaldë rali shnezë Dios. ³³ Bëa'në rai' tubi tiempë ciudá Antioquia. Despuësë ra narialdí ldu'i Jesús bë'në rali despedir lë'ë rai' parë bëabrí rai' Jerusalén. Guni'i rali lu rai':

—Dushquilli Dios, bidë guëná të lë'ë na'a. Guzëá të con bien.

³⁴ Silas adë bëabridí'i' Jerusalén; bëá'ni' Antioquia. ³⁵ Pablo con Bernabé bëa'në rai' Antioquia parë guagla'guë guëni'i rai' diza'quë lu ra mënë. Con stubi tantë ra nguiu, caglua'a rai' mënë diza'quë shtë Jesús.

Bëshe'ldë Dios lë'ë Pablo segundë viajë

³⁶ Gudëdë bëldá dzë, iurní Pablo guni'i lu Bernabé:

—Cha guiá guëgná hia'a nia gua ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra ciudá catë biaglua'a hia'a ra mënë antsë.

³⁷ Bernabé guc ldu'i' niua'a rai' Juan Marcos ³⁸ perë Pablo adë nëdi'i' nianaldë Juan Marcos purquë más antsë bësëa'nëgá Juan Marcos lë'ë rai' lugar nalë Panfilia. ³⁹ Gudildi di'dzë rai' por cuendë rë' nu bësa'në sa' rai'. Bernabé bia'a Juan Marcos parë zia'a rai' Chipre. ⁴⁰ Pablo gudili lë'ë Silas parë tsanaldë Silas lë'i'. Ra narialdí ldu'i diza'quë, biadi'dzënú rai' lë'ë më parë gunë më compa'ni lë'ë Pablo nu Silas iurná guzia'a rai' lu shchi'ni më. ⁴¹ Iurní Pablo nu Silas bëru'u rai' nu gudëdë rai' regiuni shtë Siria nu Cilicia. Guagni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë parë tsagla'guë rali firmë shnezë Dios.

16

Guanaldë Timoteo lë'ë Pablo nu Silas

¹ Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Derbe nu Lистра. Ndë bëdia'guelú rai' tubi nguiu narialdí ldu'i diza'quë; lëll Timoteo. Shni'a Timoteo na më israelitë; lë'ë quë lë'ë rialdí ldu'i diza'quë. Perë shtadë Timoteo na më griego. ² Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Lистра nu Iconio, rni'i rali na Timoteo tubi nguiu demasiadë humildë nu za'quë. ³ Guchi Pablo lu Timoteo parë tsanaldëll lë'ë rai'. Nu bë'në Pablo circuncidar lë'ë Timoteo ziquë na custumbrë shtë ra më israelitë. Zni bë'ni' parë adë bëldëdi'i më israelitë con lë'ë Pablo. Grë ra israelitë naquërelde lugar ni, nanë rali shtadë Timoteo nali më griego. ⁴ Grë ra guë'dchi nardëdë rai', ruadi'dzënú rai' ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Quëadi'dzë rai' rsunë nabëdë'ë mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén të parë guëzu'bë diaguë rali. ⁵ Ra mënë narialdí ldu'i Dios, guc

rall más firmë lu ra diza'quë shtë Jesús. Dzë con dzë guaru'bë grupë shtë shmënë Dios cadë guë'dchi.

Gue'lë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo; nall ziquë më Macedonia

⁶ Adë bësá'nëdi'i Espíritu Santo nalua'a rai' diza'quë lu ra mënë naquërelde regiuni shtë Asia. Por ni gudëde rai' ra regiuni shtë Frigia nu Galacia parë bédchini rai' la raya shtë Misia. ⁷ Ndë bë'në rai' llgabë niutë rai' regiuni shtë Bitinia perë Espíritu Santo adë bësá'nëdi'i' niutë rai' ndë. ⁸ Mejurë gudëde nezë rai' hashtë Misia parë guietë rai' puertë shtë Troas. ⁹ Ndë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo gue'lë. Gunáhi' tubi nguiu më Macedonia. Zuldí mënë ni nu rúnëll ruëguë lu Pablo. Rní'ill: "Cha regiuni shtë na'a Macedonia parë gúnëll compaňi lë'ë na'a". ¹⁰ Iurë gudëde guná Pablo lë'ë nguiu, na Lucas nacaquëa'a librë rë', bédë'në na'a preparar viajë shtë në na'a parë guziá na'a Macedonia purquë Dios cagna'bë lë'ë na'a guëdia'a na'a diza'quë parë ra mënë shtë Macedonia.

Bédchini Pablo nu Silas guë'dchi Filipos

¹¹ Puertë Troas bédzepe na'a la'ni barcu parë zia na'a tubldí la'ni nisë hashtë Samotracia. Samotracia na tubi dani la'ni nisëdu'u. Hashtë stubi dzë bédchini na'a puertë Neápolis. ¹² De Neápolis bëru'u na'a parë Filipos. Filipos na tubi guë'dchi más llëru'bë lu grë ra guë'dchi shtë Macedonia. Quërelde ra më rumanë ndë, nu grë ra më shtë guë'dchi bë'në rall rëspëti lëy shtë ra rumanë. Guquërelde na'a Filipos bédá dzë. ¹³ Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëru'u na'a rua' guë'dchi parë bia na'a rua' tubi guë'ë'gu. Ra mënë bëne'e rsunë ndë nanú tubi lugar catë ruadi'dzënú rall Dios. Lugar ni guzubë na'a parë guëni'i na'a diza'quë lu ra na'a nabëdeá nga'li. ¹⁴ Ladi ra na'a ni nanú tubi na'a lë Lidia. Zé'dëll guë'dchi shtë Tiatira. Nu rtuu'll lari za'quë color moradë. Na'a ni gualdí ldu'i Dios perë adë guë'nëdi'ill chu na Jesús. Bédë'ë më llgabë parë guasëll nu gualdí ldu'ull diza'quë nacagni'i Pablo. ¹⁵ Lidia bëriubë nísëll con shfamíll. Iurní guní'ill lu na'a:

—Si talë nanë tē nahia shmënë Jesús, gulë gude'e lidcha tē guëa'në tē bédá dzë.

Lidia bë'nëll ruëguë lu na'a hashtë bédëa'në na'a lídchill.

¹⁶ Guzac na'a tubi vuelte iurë zia na'a lugar catë guëdia'a di'dzënú na'a Dios, bédia'guëlí na'a tubi lliguëna'a. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Rúnëll divini por pudërë shtë mëdzabë. Guní'ill ra cusë nagac con ra mënë. Zni bë'nëll gan zihani dumí parë ra shlámëll. ¹⁷ Lliguëna'a ni bidë náldëll lë'ë na'a con Pablo. Fuertë guní'ill:

—Dios nacabezë gube'e, bëshe'ldë më ra nguiu rë'. Caglua'a rall nezë parë gac salvára'a.

¹⁸ Zihani dzë bë'në lliguëna'a rë' zdë'ë. Glli, glli, fuertë guní'ill; bidë náldëll lë'ë na'a. Perë bédë Pablo nu guní'ill lu mëdzabë nananú la'ni ldu'u lliguëna'a: —Con pudërë nabëne'e Jesucristo guahia, rnia'a lul por lë shtë më, bëru'u la'ni ldu'u na'a rë'.

Lueguë lueguë iurní bëru'u espíritu dzabë.

¹⁹ Iurë guná shlamë shtë lliguëna'a, hiadë nídi'i mudë gunë rall gan dumí con pudërë nagúpëll, guna'zi rall Pablo nu Silas. Guagsëa'në rall lë'ë rai' lu gubiernë nazubë cula'ni galërë. ²⁰ Bëagnú rall lë'ë rai' lu ra juësi nu guní'ill rall:

—Nguiu rë' na rall mënë israelitë. Cagtsatsu rall mënë ciudá shtë hia'a. ²¹ Caglua'a rall creenci adë nádi'i de acuerdë con lëy rumanë. Adë nídi'i mudë guianálda'a tēchi rall purquë na hia'a më rumanë.

²² Iurní bédzatsu mënë cuntrë Pablo nu Silas. Gunibë'a gobiernë parë bëru'u shabë Pablo nu Silas parë bédë'ë hiaguë rall lë'ë rai'. ²³ Despuësë huëtë' bédë'ë hiaguë rall lë'ë rai', bëldaguë rall lë'ë rai' lachigui'bë. Nu gunibë'a rall lu carcelërë parë gápëll lë'ë rai' con cuidadë. ²⁴ Iurë bë'në carcelërë recibir Pablo nu Silas, guagsëá'nëll lë'ë rai' hashtë tubi cuartë namalës dchi'chi. Ndë bë'nëll segurë; bëgá'sëll guëa' rai' la'ni tablë nalë ceo.

²⁵ Iurë guc guërdë gue'lë, lë'ë Pablo nu Silas quëadi'dzënú rai' Dios nu quëu'ldë rua' rai' cantë lu Dios. Los de más prësi nananú ndë, caquë diaguë rall. ²⁶ De repëntë bédchini tubi llu ru'bë nabësëni'bi hashtë cimientë shtë lachigui'bë. Grë ra puertë shtë lachigui'bë, bëlla'lin nu ra cadënë nali'bi guia'a ra prësi, gulaguë rahin lu guiu'u. ²⁷ Iurní gubani carcelërë; gunall rua' puertë lla'lë rahin. Gulull spadë shtë'nëll parë quínill lo mizmë lë'ëll. Bë'nëll llgabë grë ra prësi bëllu'në. ²⁸ Perë Pablo gunall pë nihunë carcelërë nu fuertë guni'i Pablo:

—Adë rguínidi'i lë'ëll. Grë na'a zuga'a na'a ndë'ë.

²⁹ Lueguë iurní guna'bë carcelërë tubi llni. Guatë guëllú'nëll catë zuga'a ra prësi. Nalë rchí'chill tantë rdzëbëll. Bëzullíbill lu Pablo nu Silas. ³⁰ Iurní gulull lë'ë rai' lachigui'bë nu guna'bë dí'dzëll lu rai':

—Dadë, guni'i lua çlla guna parë gac salvara?

³¹ Iurní repi rai':

—Guëdubinú ldu'ul tsaldí ldu'ul Jesucristo, lë'ëll con grë shfamílil parë gunë Dios salvar lë'ë të.

³² Iurní biadi'dzënú Pablo nu Silas lë'ë carcelërë diza'quë, lë'ëll con grë shfamílil naquërdë lidchill. ³³ Mizmë gue'lë ni carcelërë gudíbill lu ridë catë bëdia'a hiaguë ladi rai'. Lueguë carcelërë con shfamílil bëriubë nisë rall. ³⁴ Iurní bia'a carcelërë lë'ë rai' lídchill parë bédë'ëll nagudáu rai'. Nalë rquitë ldu'u shfamili carcelërë purquë grë rall hia gualdí ldu'u rall diza'quë.

³⁵ Brëgue'lë rsili, ra gobiernë bëshe'ldë ra suldadë lu carcelërë parë guëdë'ë carcelërë libertá lë'ë Pablo nu Silas. ³⁶ Repi carcelërë lu Pablo:

—Bédchini suldadë shtë gobiernë parë guënehia libertá lë'ë të. Iurne' guzia'a të con bien.

³⁷ Perë Pablo guni'i lu ra suldadë:

—Adë chu guëru'u. Ra gobiernë bë'në bëdia'a hiaguë na'a lu ra mënë. Adë bë'nëdi'i rall juzgar lë'ë na'a según lëy rumanë, nu nadapë na'a lo mizmë derechë nanapë më rumanë. Bëtia'a rall lë'ë na'a lachigui'bë nu iurne' rac shtu'u rall cu të lë'ë na'a llga'chi. Pues guidë ldu rall lë'ë na'a lo mizmë lë'ë rall.

³⁸ Ra suldadë bëaguënú rall rsunë lu ra gobiernë grë naguchi Pablo lu rall. Bëdzëbë ra gobiernë iurë bini rall Pablo nu Silas napë rall derechë cumë më rumanë. ³⁹ Gua ra gobiernë rua' lachigui'bë. Guadi'dzënú rall lë'ë Pablo nu Silas; guni'i rall:

—Gulë bë'në dispensar lë'ë na'a por lo quë nabëdë'në na'a.

Iurní bëgú rall lë'ë rai'. Guni'i rall:

—Gulë bë'në favurë; gulë bëru'u guë'dchi shtë na'a.

⁴⁰ Bëru'u Pablo nu Silas lachigui'bë parë zia'a rai' lidchi Lidia. Despuësë guni'inú rai' lu ra nariadí ldu'i diza'quë; guni'i rai':

—Gulë gac firmë con di'dzë shtë Jesús.

Iurní bëru'u rai' ciudá ni.

17

Bëdzatsu më guë'dchi Tesalónica

¹ Gudëdë Pablo nu Silas ra guë'dchi nalë Anfípolis nu Apolonia parë bëdchini rai' ciudá Tesalónica. Ndë zubë tubi iádu'u shtë ra më israelitë. ² Ziquë na custumbrë shtë Pablo, guáhi' iádu'u. Tsunë lmalë bë'ni' parë guagni'inull ra mënë cadë dzë descansë. ³ Bí'ldi' la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë. Nu bëluá'ai' ra mënë Cristo napë quë gati më nu despuësë de guti më, napë quë tsashtë më ladi ra tégulë. Rni'i Pablo:

—Lo mizmë Jesús nacagnia'a lu tē, na më Cristo el quë nagudili Dios.

⁴ Bëldá ra më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë nu bëtsa'guë rall Pablo nu Silas. Zihani më griego narunë adorar Dios, gualdí ldu'u rall, nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë narnibë'a, gualdí ldu'u rall shti'dzë Jesús. ⁵ Perë los de más ra më israelitë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë, nalë bëldënú rall Pablo nu Silas. Gudili rall bëldá nguui mal nandigá canzë ra nezë. Guni'i rall lu mënë ciudá parë guëasë mënë cuntrë Pablo. Guatsuté rall lidchi Jasón. Ziatili rall Pablo nu Silas purquë nanë rall Jasón bëdë'ë lugar quërelde Pablo nu Silas. Rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë rai' parë gunë rall intriegu lë'ë rai' lu ra mënë parë gunë rall juzgar lë'ë rai'. ⁶ Perë adë bëdzélëdi'i rall lë'ë rai' lidchi Jasón. Iurní guaca'a rall Jasón; bëshaguiú rall lë'ëll con sëbëldá ra narialdí ldu'u diza'quë. Guagsa'në rall lë'ë rai' lu gobiernë shtë ciudá. Gurushtíá ra nguui mal. Guni'i rall:

—Guëdubi lugar catë riutë Pablo rdzatsu ra më guë'dchi con ra creenci shtë rall nu ze'dë rall guë'dchi rë'. ⁷ Jasón bëdë'ë lugar lídchill parë lë'ë rall. Grë ra nguui rë' nanú rall cuntrë lëy shtë César purquë rni'i rall napë rall stubi rëy nalë Jesús.

⁸ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i rall, bëdzatsu rall. ⁹ Perë Jasón con sëbëldá naguna'zi rall, gudilli rall dumí parë gupë rall libertá. Bëru'u rall.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Berea

¹⁰ Ra narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Tesalónica, lueguë lueguë guguë'lë gulú nezë rall lë'ë Pablo nu Silas. Zia'a rall guë'dchi Berea. Ziquësë bëdchini rall ndë, gua rall iádu'u shtë ra më israelitë. ¹¹ Mënë naquërelde ndë, más nabënë na rall quë ra israelitë naquërelde Tesalónica purquë guëdubinú ldu'u rall bëquë diaguë rall diza'quë naguni'i Pablo, nu glli glli bë'në rall saber nia'a gu nahin verdá cumë ziquë na la'ni Sagradas Escrituras. ¹² De manërë quë zihani nguui israelitë nu më griego, gualdí ldu'u rall diza'quë. Nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë, gualdí ldu'u rall diza'quë. ¹³ Tsana bini ra contrari naquërelde Tesalónica de quë nanú Pablo guë'dchi Berea, gua rall hashtë Berea parë guagtsatsu rall ra mënë guë'dchi ni. Cagni'i Pablo diza'quë lu ra mënë. ¹⁴ Perë ra narialdí ldu'i Jesús, lueguë bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë rua' nisëdu'u. Niétiquë Silas nu Timoteo bëa'në rall guë'dchi Berea. ¹⁵ Ra naguaguë'në compa'ni lë'ë Pablo, guagsa'në rall Pablo ciudá Atenas. Bëabrinú rall rsunë shtë Pablo; rac shtu'ui' tsa rall Atenas. Lueguë guzia'a Timoteo nu Silas catë nanú Pablo.

Nanú Pablo guë'dchi Atenas

¹⁶ Mientras cabezë Pablo lë'ë Silas nu Timoteo ciudá Atenas, nalë adë bëuu'di'i ldú'i; adë gurëdchí ldú'i iurë gunáhi' lu zihani ídolo narunë ra mënë adorar. ¹⁷ La'ni iádu'u shtë ra më israelitë biadi'dzënú Pablo con los de más mënë narunë adorar Dios. Nu cadë dzë rni'i Pablo lu ra mënë lu lguëa' catë rdëá rall. ¹⁸ Bëldá ra nguui naná rsë'dë ldai' shtë narni'i rall estoicos nu

sëbëldá nguü naná rsë'dë ldai' narni'i rall epicúreos, biadi'dzënú rall Pablo. Nanú rall guni'i lu sa' rall:

—¿Pë quëadi'dzë ndë tantë ruadí'dzëll?

Sëbëldá rall guni'i:

—Llua'a na'a di'dzë shtëné stubi dios cubi quëadi'dzëll.

Rni'i rall zni purquë bini rall Pablo cagni'i diza'quë shtë Jesús, chu na më nu Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tëgulë. ¹⁹Iurní bia'a rall lë'ë Pablo tubi lugar nalë Areópago catë rdëá ra më ru'bë parë guëquë diaguë rall pë rni'i ra më. Ndë guni'i rall lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë runë cuntienë ra ldai' cubi naze'dënul.

²⁰Rní'il lu na'a ra cusë cubi na nunquë gá'adi'i guini na'a. Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë na ra cusë naruadí'dzël.

²¹Zni guni'i rall purquë grë më Atenas nu ra më de stubi naciuni naquërelde ndë, rëuu' ldu'u rall cualquier cusë cubi. Llëduni tiempë hiadë ruadí'dzë rall stubi cusë, niétiquë ra cusë cubi naguërë rini rall ruadí'dzë lu sa' rall.

²²Iurní Pablo guasuldí guëláu rall lugar nalë Areópago nu guni'i:

—Lë'ë të më Atenas, rnahia demasiadë devociuni napë të parë ra dios shtë të ²³purquë tsana canzëa, rbí'ahia lugar catë cabezë ra dios shtë të. Bëdia'guëlua tubi bëcu'guë naquë tubi letrërë luhin narni'i: “Dios nagá'adi'i chu guënëdi'i”. Pues Dios naquëhunë të adorar sin quë guënëdi'i të, nanëa Dios rë'. Ze'dë guënia'a diza'quë shtë më.

²⁴Na më Dios nabëntsa'u guë'dchiliu nu grë ra cusë nananú la'nin. Rnibë'a më guë'dchiliu nu gube'e. Adë quërëldëdi'i më la'ni iádu'u nabëntsa'u ra mënë. ²⁵Adë rquí'nidi'i më ra cusë naruntsa'u ra mënë. Niétiquë pë rqui'ni më purquë mizme Dios rne'e vidë nu grë cusë narqui'ni hia'a.

²⁶Grë ra mënë nanarë lu guë'dchiliu na rall shini Adán, nguü nabëntsa'u Dios iurë bësinlú më guë'dchiliu. Bë'në Dios punërë ra tiempë naguëbani grë ra naciuni nu lugar catë guëquërelde mënë. ²⁷Bë'në Dios ni parë quili ra mënë lë'i' purquë rac shtu'u më grë mieti guëdia'guëlu rall lë'ë më. Dios adë núdi'i zitu de lë'ë hia'a. ²⁸Por voluntá shtë Dios nacabezë gube'e, nadápa'a vidë nu por lë'ë më rni'bi hia'a nezë rë' nezë rë'. Por lë'ë më quërëlda'a guë'dchiliu. Por voluntá shtë më nabánia'a nu rdé'na'a dchi'ni. Lo mizme guni'i ra bëldá mëse shtë të: “Na hia'a shini Dios”. ²⁹Ziquë shini Dios, adë chu gunë llgabë de quë na më cumë ziquë ra dzanë naguctsa'u con orë u bëdchichi u guë'ë. Mënë runtsa'u rall cusë ni ziquë na shgabë rall. ³⁰Adë pë guni'i Dios lu ra mënë tiempë guahietë tsana gá'adi'i guënë rall lë'ë më perë iurne' sí, rnibë'a më lu mënë gudubi guë'dchiliu, gunë nadzë'ë mudë nanabani rall nu guëabrá ldu'u rall con Dios ³¹purquë Dios hia bë'në më designar tubi dzë nagunë më juzguë ra mënë. Dios gulë tubi nguü nagunë juzguë grë mënë lu guë'dchiliu. Verdá nahin purquë bëldishtë Dios nguü rë' ladi ra tëgulë.

³²Iurë bini ra mënë lo quë naguni'i Pablo de quë tsashtë ra tëgulë, nanú rall bë'në burnë. Sëbëldá rall guni'i rall lu Pablo:

—Mejurë stubi dzë guëquë diaguë na'a ra shtí'dzël.

³³Iurní Pablo gubi'. Bësëa'nëgáhi' lë'ë ra mënë, ³⁴perë bëldá rall gualdi ldu'u rall diza'quë nu guanaldë rall Pablo. Ladi ra mënë ni nanú tubi nguü lë Dionisio. Nall miembrë shtë partidë Areópago. Nu nanú tubi na'a lë Dámaris con zihani ra nagualdi ldu'u diza'quë shtë Jesús.

18

Pablo bēdchini guē'dchi Corinto

¹ Despuēsē de ni, bēru'u Pablo Atenas parē zia'ai' ciudá Corinto. ² Ndē bēdia'guēlúhi' tubi mē israelitē; lēll Aquila. Ze'dē nguiu rē' tubi regiuni nalē Ponto. Antsē Aquila nu tsé'lēll Priscila gubi' rall Italia purquē rēy Claudio gunibē'a guēru'u grētē' mē israelitē ciudá Roma. Pablo guagná lē'ē Aquila lídchi'. ³ Cumē nápi' mizmē dchi'ni nanapē Aquila bēa'ni' lidchi Aquila parē bē'nē rai' dchi'ni. Bēti'bē rai' lari na'ldē naguēllui' parē hiu'u lari. ⁴ Ra dzē narzi'i ldu'u mēnē, Pablo ria iádu'u catē riagní'i' diza'quē lu ra mēnē. Zihani rall gualdí ldu'u rall naguni'i' Pablo, mē israelitē nu ra nanádi'i' mē israelitē.

⁵ Tsana bēru'u Silas nu Timoteo regiuni Macedonia, bēdchini rall Corinto. Iurní Pablo bēsēa'nēgall dchi'ni shtēnē lari na'ldē parē guaglá'gui' niétiquē dchi'ni shtē diza'quē. Guni'inúhi' mē israelitē quē Jesús na Cristo el quē nacabzē rall tē guēdchíni' gué'dchiliu. ⁶ Perē ra israelitē bē'nē rall cuntrē Pablo nu guni'i' rall di'dzē fier guēc Pablo. Repi rall:

—Ze'dē guēsiguēl lē'ē na'a con bishi nanuá'al.

Iurní Pablo bēdchíbi' shábi' lu ra mēnē; nu guní'i':

—Hia beldē guēnia'a diza'quē shtē Jesús lu tē. Adē nēdi'i' tē gua'a tēhin. Adē nahia responsablē talē guēniti almē shtē tē. Iurne' guziahia lu ra mē nanádi'i' mē israelitē.

⁷ Bēru'u Pablo iádu'u. Zia'ai' lidchi tubi nguiu naquērelde cu' iádu'u, lēll Justo nu runē Justo adorar Dios. ⁸ Jēfē shtē iádu'u lēll Crispo. Gualdí ldu'u Crispo Jesucristo con grē shfamili Crispo. Nu zihani mēnē Corinto bini rall diza'quē nu gualdí ldu'u rall nu bēriubē nisē rall. ⁹ Tubi gue'lē Pablo guná lu Jesús. Bēlua'alú mē lull nu guni'i' mē:

—Adē rdzēbēdi'il. Guagla'guē guni'i' diza'quē lu ra mēnē ¹⁰ purquē na quēhuna compaṇi lē'ēl parē adē chu guēná'zidi'i' lē'ēl parē quínidi'i' rall lē'ēl. Napa zihani mēnē natsaldí ldu'i' diza'quē ciudá rē'.

¹¹ Pablo bēa'nē tubi izē guērudē ciudá Corinto parē cagluá'ai' diza'quē shtē Jesús.

¹² La'ni ra dzē nacagnibē'a Galión; nall gubernadurē shtē regiuni Acaya; ra israelitē bē'nē rall cuntrē Pablo nu bia'a rall Pablo lu tribunal. ¹³ Ndē guni'i' rall lu gubernadurē:

—Nguiu rē' cagluá'all ra mēnē nu rialdí ldu'u mēnē shtí'dzēll. Rní'ill lla gunē ra mēnē adorar Dios stubi l dai' naná cuntrē lēy shtē ra mē rumanē.

¹⁴ Hia guzublú Pablo parē guadi'dzē Pablo, iurní Galión guni'i' lu ra israelitē:

—Si talē ndē'ē rac tratē tubi delitē ru'bē ziquē tubi galguti, pues guēquē diaga shtí'dzē tē ¹⁵ perē lēdē znidi'i'. Rac tratē niétiquē lēy shtē tē con di'dzē nu ra lē nanua'a tē. Gulē bē'nē rēglē asuntē ni lo mizmē lē'ē tē. Adē nahia juēsí shtē ra cusē naquēhunē tē.

¹⁶ Iurní bēgú Galión ra mēnē lu tribunal shtēnell. ¹⁷ Grē ra griego guna'zi rall lē'ē Sóstenes parē bēdē'ē galnē rall delantē lu gubernadurē. Sóstenes nall jēfē shtē iádu'u, perē lē'ē gubernadurē hiadē bē'nēdi'i' casē nacanihunē ra mēnē.

Bēagrí Pablo ciudá Antioquia

¹⁸ Bēa'nē Pablo zihani dzē ciudá Corinto. Despuēsē bē'ni' despedir ra mē narialdí ldu'i' diza'quē nu bē'pi' barcu con Priscila nu Aquila parē zia'a rai' regiuni Siria. Antsē tsepi rai' barcu puertē nalē Cencrea, bēga'a mēnē guēc

Pablo. Zni bē'ni' cumplir tubi promēsē lu Dios. ¹⁹ Tsana bēdchini rai' ciudá Efeso, Pablo bēsēá'ni' lē'ē Priscila nu Aquila. Guáhi' iádu'u shtë ra israelitē. Ndē biadi'dzēnúhi' ra mēnē nardéá. ²⁰ Ra mēnē bē'nē ruēguē lu Pablo parē guēá'ni' más tiempē con lē'ē rall perē Pablo adē nēdi'i'. ²¹ Mejurē bē'ni' despedir ra mēnē; répi':

—Rqui'ni tsahia Jerusalén parē sua pendentē lu laní naze'dē. Con voluntá shtë Dios guēabrá stubi vueltē con lē'ē tē.

Be'pi Pablo barcu. Gubi'll Efeso. ²² Despuēsē bēdchíni' puertē Cesarea nu guall Jerusalén parē guaguē'ni' saludar grē ra narialdí ldu'i diza'quē ciudá Jerusalén. Lueguē bēagri' parē Antioquía. ²³ Zihani tiempē guquērēldi' ciudá Antioquía. Despuēsē bē'ú'ui' stubi vueltē parē guaguē'ni' visitar ra mēnē narialdí ldu'i Dios regiuni shtë Galacia nu Frigia. Guni'inú Pablo lē'ē rall tsagla'guē rall firmē shnezē Dios.

Cagni' Apolos diza'quē lu ra mē Efeso

²⁴ Bēdchini tubi nguii ciudá Efeso; lēll Apolos. Nall mē israelitē. Gúllēll ciudá Alejandria. Nalē nasini guēc Apolos parē ruadi'dzēll diza'quē shtë Dios. Bien bēluá'all nu guasēll Sagradas Escrituras. ²⁵ Nanēll bidē Jesús guē'dchiliu parē gunē mē salvar ra mēnē natsaldí ldu'i lē'ē mē. Con guēdubinú ldu'ull bēluá'all ra mēnē chu na Jesús. Bien nanēll Juan Bautista bēchu'bē nísi' ra mēnē perē gá'adi'i' guc bē'adi'ill ra nacanalde Jesús rriubē nisē rall ziquē shmēnē Jesús. ²⁶ Apolos adē bēdzēbēdi'i' guni'ill lu ra mēnē la'ni iádu'u, perē iurē bini Priscila nu Aquila naguni'i Apolos, guna'bē rall lē'ē Apolos stubi ladē. Biadi'dzēnú rall lē'ē Apolos ra cusē nadē riasēdi'ill de quē Jesús bēshé'ldi' Espiritu Santo parē cuezēnúhi' lē'ē mēnē narialdí ldu'i Dios. ²⁷ Tsana bē'nē Apolos llgabē tédēll regiuni shtë Acaya, ra mē Efeso narialdí ldu'i Dios, bē'nē rall compaṇi lē'ē Apolos parē tsáhi' ndē. Bēquē'ē rall tubi cartē lu ra mēnē Acaya tē parē gunē rall recibir Apolos. Iurē bēdchini Apolos Acaya, nalē bē'nēll compaṇi ra shmēnē Jesús parē cagsē'dē rall shti'dzē Dios. Más antsē Dios bē'nē compaṇi lē'ē rall parē tsaldí ldu'u rall diza'quē. ²⁸ Bi'ldi Apolos la'ni Sagradas Escrituras lu ra mēnē israelitē. Bēluá'all de quē Jesús na Cristo nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu hashtë guc rall cunformē lo quē naguni'i Apolos.

19

Bēagri Pablo guē'dchi Efeso

¹ Nanú Apolos ciudá Corinto tsana gudēdē Pablo lugar la'ni dani parē bēdchíni' ciudá Efeso. Ndē bēdia'guēlú Pablo zihani narialdí ldu'i diza'quē.

² Repi Pablo lu rall:

—Iurē gualdí ldu'u tē shti'dzē Jesús ¿gu bē'nē tē recibir Espiritu Santo la'ni ldu'u tē?

Iurní repi rall:

—Ni siquierē bini na'a gu nanú Espiritu Santo u nídi'i Espiritu Santo.

³ Iurní guna'bē di'dzē Pablo lu rall stubi vueltē:

—¿Lla bēriubē nisē tē?

Repi rall:

—Ziquē bēchu'bē nisē Juan Bautista ra mēnē.

⁴ Iurní guni'i Pablo lu rall:

—Juan Bautista bëchu'be nîsi' ra mënë iurë bë'në nadzë'ë rall mudë nana-bani rall. Nu guni'i Juan lu rall tsaldí ldu'u rall Jesús naná Cristo naguëdchini despuësë de Juan.

⁵ Iurë bini ra nguiu rë' naguni'i Pablo lu rall, bëriubë nisë rall por lë Jesús. ⁶ Bëdchi'be Pablo guiá'ai' guëc rall; lueguë bëdchini Espíritu Santo la'ni ldu'u rall nu cadë lë'ë rall guni'i rall stubi dizë. Guni'i rall di'dzë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios. ⁷ Ra nabë'në recibir Espíritu Santo na rall cumë ziquë chi'be chupë nguiu.

⁸ Durantë lu tsunë mbehu Pablo gua íadu'u shtë ra më israelitë. Guëdubinú ldú'i' guni'inúhi' ra mënë, nu gualdí ldu'u rall lo quë nacagni'i Pablo. Adë rdzëbëdi'i Pablo. Cagní'i' por lë'ë Jesús tsutë mieti catë rribë'a Dios ziquë rëy. Ra mënë bëa'në rall cunformë lo quë naguni'i Pablo. ⁹ Perë bëldá më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Jesús tantë naguëdchi ldu'u rall. Delantë lu ra mënë guni'i rall lë'ë nezë naquëadi'dzë Pablo, na mal. Iurní Pablo biequi lu rall; biá'ai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë la'ni tubi hiu'u shcuelë lidchi tubi nguiu lë Tiranno. Ndë bëlua'a Pablo lë'ë ra mënë gli gli. ¹⁰ Zni guagla'guë bëa'në Pablo chupë izë nga'li, de manërë grë mënë naquërelde regiuni shtë Asia bini rall diza'quë shtë Jesús. Ra israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, bini rall shti'dzë Pablo. ¹¹ Dios bëdë'ë pudërë guia'a Pablo parë bë'ni' zihani milagrë ru'be ¹² hashtë ra panitë nu ra lari nabëga'ldë Pablo, guanú mënë lu narac llu'u. Bëac ra narac llu'u nu bëru'u ra mëdzabë nananú la'ni ldu'u ra mënë.

¹³ Perë bëldá ra israelitë canzë rall; rgu rall mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Guc ldu'u rall niaca'a dchi'ni rall lë Dadë Jesús parë nagú rall mëdzabë. Guni'i rall lu espíritu mëdzabë:

—Gulë bëru'u. Rribë'ahia lë'ë të por pudërë shtë Jesús, el mizmë lëhi' nacagni'i Pablo.

¹⁴ Zni bë'në gadchi shini tubi nguiu israelitë nalë Esceva. Na Esceva tubi jëfë shtë ra bëshuzi. ¹⁵ Guzac tsana bë'në shini Esceva nagú rall espíritu mëdzabë, bëquebi mëdzabë lu rall:

—Naná Jesús. Naná Pablo perë lë'ë të çchu na të?

¹⁶ Iurní nguiu nanapë espíritu mëdzabë la'ni ldu'i, guná'zill lë'ë ra shini Esceva. Bëdë'ë mëdzabë galné. Con guëdubi fuërsë shtëll bë'nëll gan lu guëzá gadchi nguiu. Guc rall ridë. Bëru'u guëllu'në rall lugar ni sin shabë rall. ¹⁷ Grë ra naquërelde ciudá Efeso, bini rall pë guc. Nalë bëdzëbë rall nu guni'i rall:

—Llëru'be na pudërë shtë Dadë Jesús.

¹⁸ Iurní zihani ra narialdí ldu'i diza'quë, bëquebi rall ra cusë mal nabë'në rall antsë. ¹⁹ Nu zihani ra mënë nabësë'dë bëlliú, be'dënú rall shlibrë rall parë bëza'i rall librë delantë lu ra mënë. Gulú rall präci shtë librë. Lasaquin cincuenta mili bëllë bëdchichi. ²⁰ Zni guagla'guë bërë'tsë diza'quë con llëru'be pudërë. Zihani më'në guatë rall shnezë Jesús.

²¹ Despuësë de ni, Pablo bë'ni' llgabë parë tsaguë'ni' visitar ra lugar shtë Macedonia nu Acaya parë tsaglá'gui' viajë shtëhi' hashtë Jerusalén. Guni'i' despuësë de tsáhi' Jerusalén, guziá'ai' ciudá Roma. ²² Iurní bëshé'ldi' chupë sáhi' parë Macedonia. Lë rall Timoteo nu Erasto purquë Pablo bëa'në stubi tiempë regiuni shtë Asia.

Rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo

²³ Tiempë dzë ni rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo por shcuendë diza'quë.

²⁴ Tubi nguiu lë Demetrio runtsá'ull dzanë con bëdchichi. Napë rahin figurë

shtë iádu'u catë cabezë dios nalë Diana narunë ra mënë adorar. Ra mënë naruntsa'u dzanë, runë rall gan zihani dumí. ²⁵ Bëtëá Demetrio grë ra sa'll nu ra nanapë lo mizme dchi'ni rë'. Guni'll lu ra nguiu ni:

—Lë'ë të Dadë, cumë ziquë nanë të nadápa'a tubi vidë za'quë; adë pë rúnëdi'i faltë parë lë'ë hia'a purquë segurë na dumí nardchi'bë shchi'ni hia'a. ²⁶ Perë cumë nanë të Pablo cagni'll lu ra mënë, ra dios naruntsa'u ra nguiu nádi'in Dios. Zni rialdí ldu'u zihani mënë, lëdë niétiquëdi'i ndë'ë më Efeso sino quë casi guëdubi regiuni shtë Asia. ²⁷ Demasiadë nadzë'bë na ndë'ë purquë shchi'ni hia'a, zëdchini dzë hiadë nídi'i dchi'ni guëdë'na'a. Nu lo mizme iádu'u catë cabezë dios Diana, zëdchini tiempë hiadë tsádi'i mënë iádu'u. Zni gac desprëci pudërë shtë Diana, el quë narunë ra mënë adorar guëdubi guë'dchiliu. Nanë hia'a grë guë'dchiliu quëhunë rall adorar lë'ë Diana.

²⁸ Iurë bini rall naguni'i Demetrio, nalë bëldë rall. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Guëbani Diana dios shtëna'a. Llëru'bë na Diana.

²⁹ Nalë bëdzatsu ra mënë guëdubi ciudá. Guna'zi rall chupë nguiu naquëhunë compa'ni lë'ë Pablo. Túbill lë Gayo; stúbill lë Aristarco. Na rall më Macedonia. Bëshaguiú ra mënë lë'ë Gayo nu Aristarco hashtë lugar catë rdëá mënë. ³⁰ Guc ldu'u Pablo niutë Pablo lugar ni parë niani'inúhi' ra mënë, perë ra narialdí ldu'i diza'quë, adë bësá'nëdi'i rall nia Pablo ndë. ³¹ Nu ra bëldá gobiernë shtë Asia nartsa'guë Pablo, bëshë'ldë rall rsunë lu Pablo; bënë'ë rall ruëguë lu Pablo de quë tsutëdi'i' ndë. ³² Lu juntë shtë ra mënë gurushtiá rall tubi cusë. Stubi tantë rall gurushtiá stubi cusë purquë nalë bëdzatsu rall, perë más zihani rall nabëdëá, adë guc bë'adi'i' rall rsunë pëzielú bëdëá rall. ³³ Perë nanú bëldá ra israelitë nacagsini lë'ë Alejandro parë guëni'i Alejandro lu ra mënë favurë shtë ra më israelitë. Alejandro quëhúnëll sëni con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë. ³⁴ Perë iurë bëdë'ë ra mënë cuendë Alejandro náhi' më israelitë, gurushtiá rall ziquë chupë iurë. Guni'i rall:

—Guëbani Diana, dios shtë hia'a. Llëru'bë na Diana.

³⁵ Iurë bësëac dchi prësëntë lë'ë ra mënë, guni'll:

—Lë'ë të Dadë, grë më guë'dchiliu nanë rall de quë nadápa'a iádu'u catë cabezë dios Diana. Llëru'bë náhi'. Nanë të nadápa'a dzanë Júpiter nabietë lu gube'e. ³⁶ Ndë'ë adë chu rúnëdi'i' negar. Gulë cuezë; adë pë rúnëdi'i' të. Adë pë zia'a guë'nëdi'i' të. Gulë bënë'ë llgabë lla gunë të. ³⁷ Ra nguiu naze'denú të, adë quëhunë rall ofender nu adë cagni'i' rall cuntrë dios shtë hia'a. ³⁸ Talë Demetrio nu ra narunënull dchi'ni, napë rall dishi'bi con stubi mënë, parë ni nanú gobiernë nu nanú ra juësi parë gunë rall rëglë. Ndë cadë lë'ë rall quili rall derechë shtë rall. ³⁹ Perë si talë rac shtu'u të stubi cusë, gac rëglin lu juntë perë gaquin legal ⁴⁰ purquë nanú peligrë parë lë'ë hia'a gunë gobiernë rumanë acasar lë'ë hia'a ziquë enemigu shtë gobiernë. Adë nídi'i' mudë pë guëni'i' hia'a lu rall pëzielú béasë ra mënë.

⁴¹ Iurë gualú guni'i' prësëntë zdë'ë, bëtë'tsë ra mënë.

20

Gua Pablo Macedonia nu Grecia

¹ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë lu juntë, Pablo guna'bë ra narialdí ldu'i diza'quë parë guëni'inúhi' lë'ë rai' más enseñansë. Bë'ni' despedir lë'ë rai' con tubi abrasë parë zia'ai' Macedonia. ² Grë ra lugar shtë Macedonia guaguë'ni' visitar nu guni'inúhi' grë ra narialdí ldu'i diza'quë të tsagla'guë rall firmë

lu shnezë Dios. Despuësë ziá'ai' parë regiuni Grecia. ³ Ndë bëá'ni' tsunë mbehu. Iurní gubi' parë guená'zi' barcu nu guziá'ai' Siria. Ndë bini Pablo caguili mënë mudë parë gáti'. Hiadë gualúdi'i guall con barcu, mejurë bëagri' nezë ziá'ai'. Gudëdi' stubi vultë Macedonia. ⁴ Gadchi nguui bë'në compañi lë'ë Pablo; gudchi'bëlu' rall hashtë ciudá Tesalónica. Lë rall Sópater më Berea. Stubi lë Aristarco. Stubi lë Segundo; na rall më Tesalónica. Stubi lë Gayo më Derbe. Stubi lë Tíquico nu Tróximo naze'dë regiuni Asia. Nu zuga'a Timoteo. ⁵ Gulezë rall lë'ë na'a, Pablo nu Lucas, hashtë ciudá Troas. ⁶ Bëdëa'në na'a ciudá Felipos hashtë gudëdë laní naráu më israelitë guetështildi sin levdaturë. Iurní bëdzepi na'a barcu. Guzë na'a ga'i dzë parë bëdchini na'a Troas. Ndë bëdëa'në na'a gadchi dzë con ra nguui nacabezë lë'ë na'a.

Nanú Pablo ciudá Troas

⁷ Primëre dzë shtë lmalë bëdëa ra narialdi ldu'i diza'quë parë bëshullë rall guetështildi parë gáu rall. Zni rëagná ldu'u rall la Santa Cena. Bëlua'a Pablo lë'ë rall hashtë guërudë gue'lë purquë grëgue'lë napë quë guëru'ui'. ⁸ Bëdëa rall la'ni cuartë naná pisë guia'a nu rquëgui'i zihani llini la'ni cuartë. ⁹ Ndë zubë tubi sultërë rua' ventanë shtë cuartë. Lëll Eutico. Por llëduni tiempë guni'i Pablo lu ra mënë; sultërë ni guna'zi mbëca'ldë lë'ëll. Nilli nagá'sill nu dizdë pisë tsunë hashtë lu guiu'u guláguëll. Gútil. Gualdishtë mënë lë'ëll. ¹⁰ Iurní Pablo biéti' hashtë catë gulaguë sultërë. Bëa'chu Pablo parë gudëdchi Pablo lë'ëll. Iurní guni'i Pablo lu ra mënë:

—Adë rdzëbëdi'i tē purquë hia bëagri gubánill stubi.

¹¹ Iurní be'pi Pablo parë guia'a. Bëshúlli' guetështildi parë gudáuhi'. Nu guagla'guë biadí'dzi' hashtë brëgue'lë. Iurní gubi'. ¹² Ra mënë bia'a rall sultërë lídchi' nabáni'. Nalë gurëdchi ldu'u rall.

De Troas guatë Pablo guë'dchi Mileto

¹³ Lë'ë na'a gudchi'bëlu' na'a con barcu. Bia na'a hashtë guë'dchi Asón parë biaglli'i na'a Pablo ziquë guni'i' lu na'a antsë. Lë'i' por guéahi' bëdchíni' Asón. ¹⁴ Tsana bëdia'guëlu' na'a lë'i' Asón, iurní tubsë bëdzepi na'a barcu parë zia na'a tubi guë'dchi nalë Mitilene. ¹⁵ Ndë bëru'lu na'a parë bëdëdë na'a brëgue'lë cu' tubi dani la'ni nisëdu'u lë Quío. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë nalë Samos. Bëzi'i ldu'u na'a guë'dchi shtë Trogilio. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a ciudá Mileto. ¹⁶ Zni bëdë'në na'a purquë Pablo adë gunëdi'i' nëá'ni' llëduni tiempë Asia. Adë gunëdi'i' Pablo nia Pablo Efeso purquë rac shtú'ui' guëdchíni' prontë Jerusalén parë súhi' pendentë laní narni'i rall Pentecostés. Guc ldu'i' nadchinigáhi'.

Shti'dzë Pablo lu ra mëgulë shtë Efeso

¹⁷ Tsana nanú na'a ciudá Mileto, gunibë'a Pablo guidë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios ciudá shtë Efeso. ¹⁸ Iurë bëdchini rai', Pablo guni'i lu rai': —Lë'ë tē nanë tē lla mudë gubania dizdë primëre dzë na belda Asia. ¹⁹ Guëdubi tiempë guquërdëdnúa tē, bëna sirvë lu Dios galnadu'u shtëna. Nu nalë gulaguë nisë slua por tantë naguëdchi ldu'u ra mënë. Quëhuna sirvë lu më bien aunquë zihani vultë bë'në mënë israelitë cuntrë na. ²⁰ Bëlua'ahia lë'ë tē diza'quë shtë Jesús lidchi tē nu catë bëdëa tē parë bien shtë tē. Ni tubi dí'dzë shtë Jesús, adë bëca'chi ldu'udia'a. ²¹ Rnia'a lu ra më israelitë nu lu ra nanádi'i më israelitë guëabrí ldu'u rall con Dios. Guës'a'në rall nezë mal nu tsaldí ldu'u rall Jesucristo, Shtëada'a. ²² Iurne' guziahia parë Jerusalén purquë Espiritu Santo cagshé'ldi' na ndë. Más adë guënédia'a cuendë pë saca

ndë. ²³ Niétiquè nanëa lo què Espíritu Santo guni'i lua de què grë ciudá catè riahia, gunë ra mënë cuntrè na hashtë lachigui'bë guëtia'a rall na. ²⁴ Perë adë bë rni'idia'a pë runënú ra mënë na. Niétiquè rac shtua'a guëzalúa dchi'ni nabëne'e Jesús guiahia. Na më Shtada. Napë guënia'a lu ra mënë què Dios cagna'bë më ziquè tubi favurè grë ra mënë parë gac rall shini më.

²⁵ 'Antsë gunia'a lu të lla tsutë të nezë lu gube'e catè rnibë'a Dios, perë iurne' nanëa ni tubi de lë'ë të hiadë guëabrídi'i guená të lua stubi vultë. ²⁶ Rnia'a lu grë të, bëna gan lu dchi'ni nabëne'e Dios guiahia. Si talë tubi të adë tsaldídi'i ldu'u të Jesús nu guëniti almë shtë të, adë nádia'a responsablë ²⁷ purquë grë lo què naguni'i Dios lua, guni'ihia lu të. Ni tubi di'dzë adë bëca'chi ldu'udia'a de lë'ë të. ²⁸ Iurne' mizmë lë'ë të gulë gupë lë'ë të. Nu gulë gupë ra grupë mënë narialdí ldu'i diza'quë purquë Espíritu Santo bë'në më punërë lë'ë të cumë cabësë shtë rall. Por ni gulë bëlua'a shti'dzë Jesús lu ra narialdí ldu'i Jesús. Jesús bëne'e më vidë shtë më ziquë prëci parë gac salvar të. ²⁹ Nanëa tsana guziahia, guëdchini mësë falsë nagunë dañi ra nacanaldë shnezë Dios. Ziquë ma dushë nardchini llgurralli lli'li, rtë'tsë ma ra lli'li. Zni guëdchini ra mësë falsë ladi të. ³⁰ Lo mizmë ladi të guëru'u bëldá nguui naguëlua'a bishi lu ra narialdí ldu'i Jesús parë tsanaldë rall nezë mal. ³¹ Gulë gupë cuidadë nu gulë bësëagná ldu'u të purquë durantë lu tsunë izë, dzë la gue'lë, adë gulëzëdi'i guni'inúa lë'ë të. Nisë zubë slua bëluá'ahia lë'ë të.

³² 'Iurne' guësëana lë'ë të con Dios nu con diza'quë shtë më. Cagnia'a lu të na të bëcha. Nalë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Diza'quë shtë Dios napin pudërë parë tsaldí ldu'u të más parë gac të firmë lu shnezë Dios. Cagna'ba lu më guëne'e më grë ra cusë za'quë nanapë më parë ra më nagudili më parë gac rall shini më. ³³ Nunquë adë rzëbidi'i ldua'a dumí parë gaca ricu purquë lëdë parë nídi'i cagluá'ahia lë'ë të. Nu adë rzëbidi'i ldua'a lari chulë parë gacua. ³⁴ Cumë ziquë nanë të bëna dchi'ni con prupi guiahia parë gudilia grë narqui'nia nu parë bédë'a narqui'ni ra naguzënú na. ³⁵ Siemprë bëluá'ahia lë'ë të napë què gunë të dchi'ni parë gunë të compa'ni ra nanadë bë nápëdi'i. Rëagná ldua'a di'dzë naguni'i Dadë Jesús tsana guni'i më: "Más rquitë ldu'u hia'a guëdë'ë hia'a naca'a mënë, lëdëdi'i guëne'e mënë naca'a hia'a".

³⁶ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', bëzullibi Pablo parë guëni'inúhi' Dios. Bë'në Pablo orar con grë ra nabëquë diaguë naguni'i Pablo. ³⁷ Grë rall bi'ni rall purquë gubini ldu'u rall. Gudëdchi rall lë'ë Pablo nu bëtsagrau' rall lë'ë Pablo. ³⁸ Nalë gubini ldu'u ra mënë purquë guni'i Pablo lu rall hiadë guëabrídi'i guená rall lúhi' stubi. Iurní grë rall guaguë'në rall compa'ni lë'ë Pablo hashtë rua' barcu.

21

Bëagrí Pablo Jerusalén

¹ Bësëa'në na'a ra narialdí ldu'i diza'quë parë bédzepi na'a barcu. Bia na'a tubldí hashtë tubi dani la'ni nisë nalë Cos. Brëgue'lë guzë na'a; bédchini na'a hashtë stubi dani la'ni nisë nalë Rodas. Ndë bëru'u na'a stubi parë bédchini na'a puertë nalë Pátara. ² Puertë Pátara bëdia'guëlu' na'a tubi barcu naguëru'u parë Fenicia. Bédzepi na'a barcu ni. ³ Iurë ziazú na'a lu nisë, guná na'a lu dani la'ni nisë nalë Chipre. Bëa'nin ladë rubësë catë ziazú barcu. Bia na'a hashtë Siria. Bédchini na'a puertë shtë Tiro catë bësëa'në barcu carguë. Ndë bédietë na'a barcu. ⁴ Bëdzëlë na'a ra narialdí ldu'i diza'quë nu bédëa'në na'a gadchi dzë con lë'ë rall. Espíritu Santo bëldaguë llgabë guëc rall lo què nagac cumplir

con Pablo. Guni'i rall lu Pablo adë tsádi'i' Jerusalén. ⁵ Iurë bëzá gadchi dzë, bëru'u na'a. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë con tse'lë rall nu shini rall, bë'në rall compa'ni lë'ë na'a hashtë fuërë ciudá. Bëdchini na'a rua' nisëdu'u. Ndë bëzullibi na'a parë biadi'dzënú na'a Dios. ⁶ Iurní bëdë'në na'a despedir lë'ë rall con abrasë parë bëdzepi na'a barcu. Hia cadë lë'ë rall bëagrí rall lidchi rall.

⁷ Bëru'u na'a Tiro. Guzë na'a lu nisë hashtë Tolemaida. Bëdietë na'a barcu ndë, nu bëdë'në na'a saludar ra narialdí ldu'u diza'quë nu bëdëa'në na'a con lë'ë rall tubi dzë. ⁸ Brëgue'lë Pablo con grë nazuga'anú lë'i', bëru'u na'a parë bia na'a ciudá shtë Cesarea. Ndë bia na'a lidchi Felipe el quë narni'i diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Antsë bë'në ra poshtë nombrar lë'ë Felipe ziquë tubi muzë ladi gadchi nguui naqui'dzë alimëntë parë ra prubi. Bëa'nënú na'a Felipe lídchi'. ⁹ Napë Felipe tapë shtsá'pëll. Guézá rall lliguëna'a; guni'i rall enseñansë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios. ¹⁰ Hia zihani dzë guquërelë na'a Cesarea tsaná bëdchini tubi më Judea nalë Agabo. Nall muzë shtë Dios nu guni'ill ra enseñansë nabë'nëll recibir por pudërë shtë Dios. ¹¹ Agabo be'dë guë'nëll visitar lë'ë na'a. Guná'zill cinturón shtë Pablo nu bëldí'bill guërupë guëa'll con guërupë guiá'all; guni'ill:

—Espíritu Santo cagni'i zdë'ë mudë guëldi'bi ra israelitë guëa' nashtënë cinturón rë'. Gunë rall intriegu nashtënë cinturón lu ra nanádi'i më israelitë. Gaquin Jerusalén.

¹² Iurë bini na'a zdë'ë, lë'ë na'a nu ra më Cesarea bëdë'në na'a ruëguë lu Pablo parë adë tsádi'i Pablo Jerusalén. ¹³ Perë Pablo guni'i lu na'a:

—Adë rú'nëdi'i të purquë más rsëbini të ldua'a. Masiá iurne' guëldi'bi rall na ziquë tubi prësi, nahia cunformë. Masiá quini rall na ciudá Jerusalén, nahia dispuestë gatia por Dadë Jesús.

¹⁴ Adë bëdë'nëdi'i na'a gan nazú na'a lull. Iurní adë biadi'dzëdi'i na'a más; niétiquë guni'i na'a lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac cumplir voluntá shtë Dios.

¹⁵ Despuësë bëdë'në na'a preparar parë bia na'a Jerusalén. ¹⁶ Bëldá ra më Cesarea narialdí ldu'u diza'quë, bë'në rall compa'ni lë'ë na'a con tubi nguui më Chipre. Lëll Mnasón. Nápëll tubi lidchi Jerusalén catë bëdëa'në na'a. Hia guahietë gualdí ldu'u Mnasón diza'quë shtë Jesús.

Guaguë'në Pablo visitar lë'ë Jacobo

¹⁷ Iurní bëdchini na'a Jerusalén; ra narialdí ldu'u diza'quë, nalë bëquitë ldu'u rall; guná rall lu na'a. ¹⁸ Brëgue'lë bianú na'a Pablo; biadë'në na'a visitar lë'ë Jacobo. Ndë zubë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios. ¹⁹ Pablo bë'ni' saludar lë'ë rall. Iurní biadí'dzi' tubi por tubi ra cusë nabë'ni' por pudërë shtë Dios ladi ra mënë de stubi naciuni. ²⁰ Iurë bini ra mëgulë nabiadi'dzë Pablo, guni'i lul sa' rall: “Nalë nabënë na Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më.” Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Guná Dadë, zihani më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë. Na rall zihani mili, perë grë rall rni'i rall rqui'ni guianálda'a tëchi lëy shtë Moisés. ²¹ Iurne' bini rall de quë lë'ël cagluá'al grë ra israelitë naquërelë stubi lugar, adë gúnëdi'i rall cumplir nabëquë'ë Moisés. Nu bini rall rni'íl de quë adë gáquëdi'i circuncidar ra shini rall, nilë tsagla'guë rall custumbrë shtëna'a. ²² ¿Pë guëdë'na'a iurne'? purquë segurë gac bë'a rall lë'ël be'dë guëzël. ²³ Mejurë gúnëll lo quë naguëni'i na'a lul. Nanú tapë nguui ladi hia'a. Cabezënú rall tubi promësë guëdë'ë rall lu Dios. Bë'në rall prometer tubi cusë lu më. ²⁴ Lë'ël

bia'a lè'è rall iádu'u parè gunè tè ofrecèrè bèldá ma ziquè ofrendè parè Dios. Gudilli gashtë shtë rall nu despuèsè guèzá tè guèga'a tè guèc tè. Zni guèdè'è ra mè israelitè cuendè de què adè nádi'i verdá shcuéndèl nabini rall, sino què guèdè'è rall cuendè nul canáldèl lèy shtë Moisés. ²⁵ Perè ra nanádi'i mè israelitè nu gualdí ldu'u rai' diza'què, hia bèquè'è na'a lu rall más antsè de què adè pè quèdí'nidi'i ldu'u rall por ra cusè rè'. Niétiquè adè gáudi'i rall belè nabè'nè ra mènè ofrecèrè ziquè ofrendè lu ra ídolo. Nu adè gáudi'i rall rènè, nilè belè shtë ra ma nanadè bèshè'èdi'i rènè, nu adè quènúdi'i rall sa' rall.

La'ni iádu'u guna'zi mènè Pablo prèsi

²⁶ Iurní Pablo bia'a guèzá tapè nguiu parè bè'nè rall según lèy nabèquè'è Moisés. Brègue'lè stubi dzè bè'nè rall cumplirin. Lueguè guaté rall iádu'u parè bè'nè Pablo visi lu ra bèshuzi pè dzè gunè cadè tubi rall ofrecèrè ra ma ziquè ofrendè lu Dios.

²⁷ Hia mèrè gualú guèzá gadchi dzè naguni'i Pablo, bèldá ra israelitè naze'dè regiuni Asia, guná rall lu Pablo la'ni iádu'u ru'bè. Bètsatsu rall grè ra mènè nu guna'zi rall lè'è Pablo. ²⁸ Gurushtiá rall:

—Lè'è tè mè israelitè, gulè bè'nè compa'ni lè'è na'a purquè nguiu rè' canzèll grè ladè. Cagluá'all ra mènè l dai' naná cuntrè naciuni shtë hia'a nu cuntrè lèy shtë Moisés nu cuntrè mizmè iádu'u shtë Dios. Nu iurne' gulutèll la'ni iádu'u bèldá mè griego. Zni quèhúnèll manchar lugar santu rè'.

²⁹ Zni guni'i rall purquè antsè guná rall Pablo canzènúhi' Trófimo ladi ciudá. Trófimo nall mè Efeso. Por ni bè'nè rall llgabè de què Pablo bia'a lè'è Trófimo la'ni iádu'u.

³⁰ Nalè bèdzatsu ra mènè guèdubi ciudá nu bèdchini guèllu'nè rall iádu'u parè guèna'zi rall Pablo. Bèshaguiú rall lè'è Pablo parè gualdú rall Pablo la'ni iádu'u. Lueguè bèsè'au rall iádu'u. ³¹ Hia guc ldu'u rall niaguini rall Pablo. Iurní gua rsunè lu capitán shtë ra suldadè rumanè de què grè mènè shtë ciudá nalè bèdzatsu rall. ³² Iurní bètéa capitán ra suldadè nu ra sa' narnibè'a capitán. Bèdchini guèllu'nè rall catè rè ra mènè. Iurè guná ra mènè lu capitán nu ra suldadè, gulezè bèdè'è rall shtë Pablo. ³³ Iurní guabi'guè capitán; biá'all Pablo prèsi. Gunibè'all bèli'bi Pablo con chupè cadènè. Despuèsè guna'bè di'dzè capitán:

—¿Chu na nguiu rè'? ¿Pè bè'nèll?

³⁴ Nalè gurushtiá ra mènè nu nalè ruidè bèquè'è rall. Hia guni'i mènè tubi cusè; stubi tantè guni'i rall stubi cusè. De mudè adè guasèdi'i capitán pè guni'i rall. Mejurè bia'a capitán lè'è Pablo cuartel. ³⁵ Iurè bèdchini rall rua' cuartel parè tsepi rall, ra suldadè bèldisi rall lè'è Pablo guia'a purquè tantè bèdèa mènè caguini rall lè'è Pablo. ³⁶ Grè ra mènè nacanaldè, gurushtiá rall: —Gátill; gátill.

Bèquebi Pablo lu ra mènè chu na Pablo

³⁷ Mèrè lè'è ra suldadè gulutè lè'è Pablo la'ni cuartel; Pablo repi lu capitán: —¿Zac guènia'a lul chupè di'dzè?

Bèquebi capitán lu Pablo iurní:

—Perè lè'è'l rac ruadí'dzè'l griego. ³⁸ ¿Lèdè lè'èdi'il mè egipcio nabètsatsu ra mènè ca dzè cuntrè gobiernè rumanè? Bia'a mè egipcio tapè mili nguiu mal hashtë lumè catè nídi'i mènè.

³⁹ Iurní Pablo bèquebi lu capitán:

—Nahia mè israelitè. Gula Tarso, ciudá ru'bè shtë regiuni Cilicia. Tarso na catè gula. Bè'nè favurè, bène'e permisi tè guèni'inúa ra mènè.

⁴⁰ Bëdë'ë capitán permisi. Iurní guzuldí Pablo lu shquilier catë re'pi mënë rua' cuartel. Bë'në Pablo sëñi con guiá'ai' lu ra mënë parë guëac dchi rall. Iurë bëac dchi rall, Pablo guni'i lu rall con dizë hebreo:

22

1—Lë'ë të Dadë nu ra mëgulë, rac shtua'a guëquë diaguë të pë guënia'a.

² Iurë bini ra mënë Pablo cagní'ill lu rall con dizë shtë rall, dchitë' bëac rall. Pablo guni'i lu rall:

³—Nahia israelitë; gula ciudá Tarso regiuni shtë Cilicia perë guaru'ba ndë'ë Jerusalén. Gamaliel guc shmësa. Bëluá'ai' na lëy shtë shtadë guëlu' hia'a. Con guëdubinú ldua'a bëna sirvë lu Dios, igual ziquë quëhunë të iurne'.

⁴ Antsë guzunalda ra narialdí ldu'i diza'quë parë gati rall. Nu guna'zia pësi nguii nu ra na'a parë bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. ⁵ Jëfë shtë ra bëshuzi nu grë mëgulë narnibë'a, nanë rall pë bëna. Lë'ë rall bëne'e rall cartë parë biahia lu ra bëchi sa' hia'a naquërelde ciudá Damasco. Ndë niagllía ra narialdí ldu'i Jesús. Quëdú rall con cadënë; ne'dë guënúa lë'ë rall Jerusalén parë gac cashigu rall.

Biadi'dzë Pablo lu ra mënë lla bëáqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Iurë ziazúa nezë, hia mërë guëdchinia Damasco, quierë guërudë dzë, de repëntë gu'të tubi llni catë ziazúa. Nahin tubi llni fuertë nabëdchini nezë lu gube'e. ⁷ Gulaga lu guiu'u. Lueguë binia tubi voz naguni'i lua: "Saulo, çpëzielú rzunáldël na?" ⁸ Iurní guna'bë di'dza: "¿Chu lë'ël Dadë?" Iurní guni'i voz lua: "Nahia Jesús më Nazaret. Rzunáldël na." ⁹ Ra nazianúa guná rall lu llni nu nalë bëdzëbë rall parë adë bínidi'i rall di'dzë shtë naguni'i lua. ¹⁰ Iurní repia: "Dadë çpë rac shtú'ul guna?" Lë'ë Dadë Jesús guni'i lua: "Guashtë nga'li nu uagla'guë shnézël parë Damasco. Ndë guëni'i mënë lul guadë nagúnël. Guëni'i rall lul pë cusë rribë'a Dios gúnël." ¹¹ Perë llni bësë'anë na ciegu. Hia ra sahia guna'zi rall guiahia parë guc bëdchinia Damasco.

¹² Ndë guquërelde tubi nguii lëll Ananías. Humildë nall nu canáldëll tēchi lëy nabëquë'ë Moisés. Grë ra israelitë naquërelde Damasco, rni'i rall Ananías na më za'quë. ¹³ Ananías bidë guëná na; iurë bëdchinill, nëll lua: "Bëchi Saulo, guëabri guënal stubi vultë". Iurní lueguë lueguë gubí'ahia stubi vultë nu gunahia lu Ananías. ¹⁴ Nëll lua: "Dios shtë ra shtëada'a gudili më lë'ël dizdë antsë parë gac bë'al guadë naná voluntá shtë më. Gudili më lë'ël parë guënal lu Jesús naná justë delantë lu Dios nu parë guëquë diáguë'l ra di'dzë naguëni'i më lul ¹⁵ purquë lë'ël nal testigu shtëhi'. Tsagní'ill lu ra mënë lu gué'dchiliu grë lo quë nagunal nu nabínil de lë'ë më. ¹⁶ Iurne' gua; adë rac ldé'ëdi'ill. Gua të chubë nísël. Guna'bë lu Jesús parë guëzunë më ldu'ul grë ra dulde shtënël."

Bëshe'ldë Jesús lë'ë Pablo hashtë stubi naciuni

¹⁷ Iurní bëagría Jerusalén; guahia iádu'u ru'bë. Guaguëna adorar Dios. Gunahia tubi llni nabëshe'ldë Dios. ¹⁸ Bëlu'a'alú Jesús lua nu guni'i më: "Nasesë bëru'u Jerusalén purquë adë gúnëdi'i mënë cuendë lo quë naguëni'ill de na". ¹⁹ Iurní gunia'a lu Jesús: "Dadë, ra mënë nanë rall lla riahia grë ra iádu'u shtë rall parë ruahia ra mënë narialdí ldu'u lë'ël parë tsa rall pësi. Bëldaga lë'ë rall lachigui'bë nu rribë'ahia rau rall galné. ²⁰ Tsana gudini rall Esteban, muzë shtënël, zugá'ahia ndë. Cagni'i Esteban diza'quë lu ra mënë. Guca de acuerdë parë gudini rall Esteban. Nu hashtë gupa ra shabë nabë'në

ni.” ²¹ Perë Jesús guni'i lua: “Bëagzë purquë ziquë shmensajëra, guëshe'lda lë'ël zitu ladi ra mënë nanádi'i më israelitë”.

Quëhapë capitán lë'ë Pablo

²² Hashtë puntë rë' bëquë diaguë ra mënë shti'dzë Pablo. Iurní guzublú gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Gati nguiu rë'. Hiadë rac shtú'udi'i na'a guëná na'a lu nguiu rë'.

²³ Gurushtiá rall nu cagru'ldë rall shabë rall lu mbë nu cagru'ldë rall iu'lli tantë rldë rall. ²⁴ Iurní gunibë'a capitán caguëu' rall Pablo la'ni cuartel. Nu gunibë'all guëquë'ë hiaguë ra suldadë lë'ë Pablo con chicuti parë guëquebi Pablo pëzielú gurushtiá ra mënë cuntrë lë'ëll. ²⁵ Perë iurë hia naquëdú Pablo parë guëquë'ë hiaguë rall lë'ëll, Pablo repi lu menor capitán nazuga'anú rall:

—¿Pë napë tē derechë guëquë'ë hiaguë tē tubi nguiu nanapë derechë ziquë mënë rumanë, tubi nadë guc condenádëdi'?

²⁶ Iurë bini menor capitán lo quë naguni'i Pablo, guaguë'nëll visi lu capitán mayurë. Gúchill:

—Gupë cuidadë lo quë nagúnëll con nguiu rë' purquë nall tubi nguiu nanapë derechë ziquë më rumanë.

²⁷ Iurní guabi'guë capitán lu Pablo nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë guldil; nápëll derechë ziquë mënë rumanë?

Pablo bëquebi lu capitán:

—Guldía ni nahin.

²⁸ Iurní repi capitán lu Pablo:

—Perë gudilla zihani dumí parë bëaca më rumanë.

Pablo repi lull:

—Perë na napa derechë ziquë më rumanë purquë dizdë gula, shtada napë rai' derechë ni.

²⁹ Ra naniadë'ë hiaguë lë'ë Pablo, bëazë guetë rall. Hiadë gualúdi'i bëquë'ë hiaguë rall lë'i'. Lo mizmé capitán bëdzëbëll bëquëdull lë'ë Pablo purquë bëdë'ëll cuendë Pablo nápi' derechë ziquë më rumanë.

Bëzú ra mënë lë'ë Pablo lu Junta Suprema parë gac rëglë shcuëndëll

³⁰ Brëgue'lë stubi dzë bëtëa capitán ra jëfë shtë Ra bëshuzi nu miembrë shtë Junta Suprema. Bëshá'quëll Pablo parë bëzull Pablo lu Junta Suprema purquë capitán rac shtú'ull gac bë'all nia'a pë delitë guëdchi'bë ra israelitë cuntrë Pablo.

23

¹ Guná Pablo lu ra miembrë shtë Junta Suprema nu guni'i':

—Rnia'a lu tē Dadë, hashtë iurne' nanëa shgaba nu vidë shtëna tubldí nahin delantë lu Dios.

² Ananías nall bëshuzi ru'bë shtë Dios. Gunibë'all lu ra mënë nazuga'a guëlla' lu Pablo parë capë rall rua' Pablo. ³ Iurní Pablo guni'i' lu Ananías:

—Dios guëzac zi lë'ël purquë nal guetë guërupë tēchi. Zúbël nga'li parë gúnël juzguë na ziquë rni'i lëy, lëdëdi'i parë guëribë'al capë rall ruahia. Adë quëhúnëdi'il ziquë rni'i lëy.

⁴ Los de más nazuga'a lu Pablo repi rall:

—¿Pëllë zni ruadi'dzël di'dzë dzabë delantë lu bëshuzi ru'bë shtë Dios?

⁵ Pablo repi lu rall iurní:

—L'è'è tè Dadë, adë guënëdia'a cuendë lë'i' náhi' bëshuzi ru'bë shtë Dios. Pues naescritë la'ni Sagradas Escrituras: “Adë rni'i guídzëdi'il tubi narnibë'a mënë ladzë të”.

⁶Iurní bédë'ë Pablo cuendë de quë bældá ra miembrë shtë Junta Suprema, na rall partidë shtë saduceos. Sëbëldá rall na partidë shtë fariseos. Guni'i Pablo fuertë:

—Rnia'a lu tè Dadë, nahia fariseo purquë dizdë ra shtada guc ra më partidë shtë fariseo. Nu be'dë guëzú ra mënë na lu tribunal shtë tè niétiqë purquë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tégulë.

⁷Iurní ra nabini lo quë naguni'i Pablo, guc dividir rall. Ra fariseo nu saduceo guzublú quëadi'dzë lul sa' rall hashtë gudildi di'dzë rall ⁸purquë ra saduceo adë rialdídi'i ldu'u rall tsashtë ra tégulë nu rni'i rall adë nídi'i ianglë nu nilë tubi espíritu nanabani. Perë ra fariseo rialdí ldu'u rall grë ra cusë rë'. ⁹Grë rall gurushtiá rall. Iurní guasuldí bældá mësë narlua'a lëy; na rall fariseo. Nalë nalaa'dchi guni'i rall:

—Nguiu rë' adë pë mal quëhúnëdi'ill purquë si talë guni'i tubi espíritu u tubi ianglë lull, adë chu su lull, no sea guëdë'na'a cuntrë Dios.

¹⁰Nalë gudildi di'dzë rall nu nalë bédzëbë capitán. Bë'nëll llgabë niabé guiu rall lë'ë Pablo nihunë rall pedasë lë'ë Pablo. Por ni gunibë'a capitán gue'dë guëzë ra suldadë parë tsaldú lë'ë Pablo, guëldisë guia'a rall nu guëguëu' ra suldadë lë'ë Pablo cuartel.

¹¹Brëgue'lë stubi dzë bëlua'alú Jesús lu Pablo nu repi Jesús lull:

—Bëcuedchí ldu'ul. Adë rdzëbëdi'il purquë ziquë guni'il lu ra mënë shti'dza ndë'ë, zni guëshe'lda lë'ël; tsagní'il lu ra mënë ciudá Roma. Nal testigu shtëna.

Gu' bældá mënë de acuerdë parë quini rall Pablo

¹²Brëgue'lë stubi dzë bældá ra israelitë gu' rall de acuerdë parë quini rall Pablo. Bë'në rall jurar lu Dios zndë'ë:

—Dios gunë më condenar lë'ë na'a si talë chu quínidi'i Pablo. Adë pë guëdáudi'i na'a; adë pë guëdii'di'i na'a hashtë nuverë guëdini na'a lë'ë Pablo.

¹³Más de cuarenta nguio bënë jurar ni. ¹⁴Gua rall lu jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mëgulë shtë ra më israelitë, nu guchi rall:

—Lë'ë na'a guni'i na'a lu Dios de quë gunë më condenar lë'ë na'a. Adë pë guëdáudi'i na'a hashtë nu vërë guëdini na'a Pablo. ¹⁵Iurne' lë'ë tè con los de más miembrë shtë Junta Suprema, gulë guna'bë lu capitán glii; guidënú rall Pablo stubi vueltë delantë lu tè. Gulë guchi lu capitán rac shtu'u tè guësë'dë tè lla na shcuendë Pablo, perë lë'ë na'a hia dzu na'a listë parë guëdini na'a lë'ëll antsë guëdchinill lu tè.

¹⁶Tubi nguio shini zanë Pablo, bínill lo quë narac shtu'u nguio mal gunënú rall Pablo. Guall cuartel; guanull rsunë lu Pablo. ¹⁷Pablo guna'bë tubi capitán parë guëni'i' lu capitán:

—Bia'a nguio rë' lu capitán mayurë purquë nuá'all tubi rsunë natsagní'ill lu capitán.

¹⁸Iurní bia'a suldadë lë'ëll lu capitán mayurë nu repi suldadë:

—Lë'ë prësi Pablo guna'bëll favurë lua parë ze'dënúa nguio rë' ndë'ë purquë nuá'all tubi rsunë parë lë'ël.

¹⁹Iurní guna'zi capitán guia'a nguio parë biá'all lë'ëll stubi ladë nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë rac shtú'ul guëni'il lua?

²⁰Guni'i nguio lu capitán:

—Ra israelitë nanú rall de acuerdë parë guëna'bhë rall lul de quë glii guá'al Pablo lu Junta Suprema stubi vuelltë. Guëni'i rall ziquë protëstë guëzú rall lul de quë guësë'dë rall shcuendë Pablo. ²¹ Perë adë tsaldidi'i ldu'ul shti'dzë rall purquë más de cuarenta nguii naca'chilú; cabezë rall lë'ë Pablo parë quini rall lë'i'. Bë'në rall jurar lu Dios de quë adë pë gau rall nu adë pë gu rall hashtë nuvërë quini rall Pablo. Iurne' niétiqë cabezë rall rsunë shtënël nia'a zëgul Pablo glii.

²² Iurní gulú nezë capitán lë'ë nguii. Repi capitán:

—Adë chu lu ruadí'dzëdi'il lo quë nabitë guëni'il lua.

Bëshe'ldë capitán lë'ë Pablo lu gubernadurë Félix

²³ Guna'bhë capitán mayurë chupë capitán menor shtënëll nu gunibé'all gac armar chupë gahiu'a suldadë con setenta suldadë naquibë guay con chupë gahiu'a suldadë nagua'a lansë. Gunibé'all parë guzia'a ra suldadë ciudá Cesarea rquë guë'ë iurë gue'lë. ²⁴ Nu gunibë'a capitán gac preparar guay naquibë Pablo. Repi capitán lu ra suldadë gapë rall Pablo bien parë adë pë gunënú ra israelitë lë'ë Pablo nezë. ²⁵ Bëdë'ë capitán tubi cartë parë bia'a ra suldadë lu gubernadurë. Rni'i cartë:

²⁶ “Na capitán Claudio Lisias, runa saludar lë'ël Dadë gubernadurë Félix con llëru'bhë rëspëti. ²⁷ Rquëa'a lul shcuendë nguii rë', lë Pablo. Ra israelitë guna'zi rall lë'ë nguii ní, perë iurë binia de quë dizdë gúlëll nápëll derechë ziquë më rumanë, guahia con ra suldadë parë bëna librar lë'ëll guia'a ra israelitë. ²⁸ Cumë na rac shtua'a gac bë'ahia pëzielú runë rall acusar lë'ë Pablo, biahia lë'ëll lu juntë shtë ra israelitë. ²⁹ Ndë guc bë'ahia adë pë delitë nápëdi'll parë gátill, nilë parë tsull lachigui'bhë. Niétiqë runë ra israelitë acusar lë'ë Pablo purquë adë zianáldëdi'll tëchi lëy religiisë shtë rall. ³⁰ Perë binia de quë bëldá ra contrari rac shtu'u rall quini rall lë'ë Pablo, por ni lueguë cagshe'lda lë'ëll lul. Nu gunibë'ahia lu ra contrari shtënëll de quë gunë rall rëglë asuntë ni delantë lul. Gualú cartë rë'. Guëá'nël bien.”

³¹ Iurní gunibë'a capitán lu ra suldadë të gua'a rall Pablo la'ni gue'lë hashtë tubi guë'dchi lë Antipatris. ³² Brëgue'lë bëagrí ra suldadë nanazë guëa' parë cuartel. Hia ra nanadchi'bhë guay guagla'guë rall viajë shtë rall con Pablo. ³³ Iurë bëdchini rall Cesarea, bëdë'ë rall cartë guia'a gubernadurë nu bë'në rall intriegu lë'ë Pablo guia'all. ³⁴ Iurë gualú bi'ldi gubernadurë cartë, guna'bhë dí'dzëll lu Pablo chu mënëll. Bínill de quë Pablo na më regiuni Cilicia, ³⁵ repi gubernadurë lull:

—Na guna rëglë asuntë shtënëll iurë guidë ra mënë narunë acusar lë'ël.

Iurní gunibë'a gubernadurë parë gupë ra suldadë lë'ë Pablo la'ni palaci shtë rëy Herodes.

24

Pablo bë'në defender mizmë lë'i' lu gubernadurë Félix

¹ Gudëdë ga'i dzë nanú Pablo prësi, bëdchini Ananías, jëfë shtë ra bëshuzi. Bëdchini Ananías ciudá Cesarea con bëldá ra mëgulë miembrë shtë Junta Suprema con tubi naguëni'i por lë'ë rall, lëll Tértulo. Ra nguii rë' bëdchini rall lu gubernadurë parë gunë rall acusar lë'ë Pablo. ² Iurë be'dë guënú ra suldadë lë'ë Pablo lu gubernadurë, Tértulo guzublú quëhúnëll acusar lë'ë Pablo. Guni'i Tértulo:

—Dushquílil Dadë gubernadurë; por lë'ël gurëdchi ldu'u na'a, gutë en paz parë lë'ë na'a. Blac obrë quëhúnëll por lë'ë na'a nu parë bien shtë naciuni.

³ Por grë ra cusë rë' cane'e na'a graci lul; cadë'në na'a recibirin guëdubi ladë shtë naciuni. Por ni demasiadë rdë'në na'a rëspëti lë'ël Dadë gubernadurë. ⁴ Perë parë adë guëdchisúdi'i na'a tiempë shtë'nël, rna'bë na'a favurë lul parë guëquë diáguël bëldá dí'dzë shtë na'a. ⁵ Bëdzëlë na'a nguiu rë'; nall ziquë tubi gui'lli mal. Grë ladë lu guë'dchiliu cagtsátsull mënë nu quëgull divisioni ladi ra më israelitë. Nall guëc partidë nalë nazareno. ⁶ Nu hashtë gac ldu'u'ull nihúnëll manchar iádu'u shtë'në na'a. Lë'ë na'a guna'zi na'a lë'ëll nu gac ldu'u na'a nidë'në na'a juzguë lë'ëll de acuerdë ziquë rni'i lëy shtë na'a, ⁷ perë capitán Lisias gudëdë lágüëll lu na'a con zihani suldadë. Bëdchisull nguiu rë' lu na'a ⁸ nu guni'll guëdchini na'a lul. Lo mizmë lë'ël guëna'bë dí'dzël lu nguiu rë' parë gac bë'al guadë naná verdá naquëhac acusar lë'ëll.

⁹ Grë ra israelitë nazuga'a lu gubernadurë, guni'i rall grë cusë nahin verdá.

¹⁰ Iurní bë'në gubernadurë sëni lu Pablo parë guadí'dzëll. Guni'i Pablo:

—Rquitë ldua'a zugá'ahia delantë lul Félix parë guna defender na lo quë naquëhunë rall acusar na. Nanëa hia zihani izë nal juësi naciuni rë'. ¹¹ Si talë rac shtú'ul guëna'bë dí'dzël, gac bë'al pë gac Jerusalén. Guc chi'bë chupë dzë bëdchinia Jerusalén parë guaguëna adorar Dios. ¹² Ni tubi adë chu bëdzëlëdi'i cadildi dí'dzënúa. Nu adë bëdzëlëdi'i rall na ca tsatsua mënë la'ni iádu'u ru'bë, nilë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë tubi partë shtë ciudá. ¹³ Ra nguiu rë' adë nídi'i mudë gunë rall probar ni tubi cusë naquëhunë rall acusar na. ¹⁴ Perë sí, rquebia lul de quë quëhuna sirvë lu Dios shtë ra shtadë guëllú na'a; rialdí ldua'a grë ra cusë nanaquë la'ni ra librë nabëquë'ë ra profetë nu librë nabëquë'ë Moisés. Runa adorar Dios según nezë cubi shtë Jesús. Rni'i ra nguiu rë' nezë ni na mal; rni'i rall lo quë naquëhuna, adë nazá'quëdi'in. ¹⁵ Nu rialdí ldua'a ziquë ra nguiu rë' de quë Dios guëldishtë më ra tégulë, grë ra nabë'në bien nu ra nabë'në mal. ¹⁶ Por ni quëapa mizmë na parë adë guna duldë delantë lu Dios nu nilë lu ra mënë.

¹⁷ 'Zni gac tiempë. Despuësë gudëdë bëldá izë, guazëa ladzë mënë, bëagria ladza parë bëna ofrecerë bëldá ma ziquë ofrendë lu Dios. ¹⁸ Iurë cadë'a ofrendë shtëna lu Dios iádu'u ru'bë, bëdchini bëldá israelitë naze'dë regiuni Asia. Bëdia'guëllú rall na la'ni iádu'u despuësë de bëna cumplir ra cusë rë'. Perë adë bëdzëlëdi'i rall na con zihani mënë nu sin ni tubi ruidë. ¹⁹ Ra israelitë nidë guëdchini rall ndë'ë si talë napë rall tubi delitë nagunë rall acusar na. ²⁰ Perë cumë adë nídi'i rall iurne', ra nguiu rë' nacabezë ndë'ë guëni'i rall si talë bëna tubi cusë mal delantë lu Junta Suprema. ²¹ Rquebia lul tsana guagzú rall na, gunia'a fuerhtë lu Junta Suprema de quë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tégulë. Niétiquë por ni quëhunë rall acusar na.

²² Félix nanë zá'quëll lla na ra creenci nanua'a ra mënë narialdí ldu'i Jesús. Por ni bëséa'nëll asuntë rë' pendientë. Guni'll lu grë ra nazuga'a lull:

—Guna rëglë asuntë ni tsana guidë capitán Lisias parë guëna'bë di'dza lull lla na asuntë shtë të.

²³ Iurní Félix gunibé'all lë'ë capitán parë tsagla'guë gapë rall Pablo ziquë prësi perë con du'pë libertá. Nu bëdë'ë capitán permisi parë tsuté amigu shtë Pablo parë guadi'dzë'nú rall Pablo, nu gunë rall compa'ni lë'i' pë cusë rqu'i'ni'.

²⁴ Despuësë gudëdë zihani dzë, Félix con tsé'lëll guna'bë rall lë'ë Pablo parë guadi'dzë Pablo lu rall lla mudë guëbani tubi mënë natsaldí ldu'i Jesús. Tse'lë Félix lë Drusila nu nall më israelitë. ²⁵ Biadí'dzë Pablo lu Félix con tsé'lëll lla mudë rac shtu'u Dios guëbani mieti tubi vidë ldi delantë lu më nu rac shtu'u Dios guësa'në ra mieti nezë mal. Tambiën guni'i Pablo lu rall guëdchini tubi

dzë nagunë Dios juzguë lë'ë ra mënë lu guë'dchiliu. Iurë bini Félix grë ra di'dzë naguni'i Pablo, bëdzëbëll nu répill:

—Bëagzë shlugarëll lachigui'bë. Iurë gapa tiempë, guëna'ba lë'ël ndë'ë stubi.

²⁶ Perë Félix cabëzëll niadë'ë Pablo dumí nacá'all. Por ni rná'bëll lë'ë Pablo zihani vultë parë ruadi'dzënull lë'ë Pablo. ²⁷ Chupë izë gudëdë znisë hashtë bëru'u Félix galgubernadurë nu bëu' Porcio Festo shlugar Félix. Félix guc ldú'ull guëá'nëll bien lu ra israelitë; por ni bësëá'nëll Pablo prësi.

25

Bë'në Pablo defender lë'i lu Festo

¹ Gubernadurë Festo bëdchinill Cesarea. Tsunë dzë despuësë bërú'ull parë ziá'all Jerusalén. ² Ndë bëru'u ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra israelitë namás më ru'bë. Bë'në rall demandë lë'ë Pablo. ³ Guna'bë rall tubi favurë ru'bë lu Festo parë gue'dë guëzë Pablo Jerusalén, purquë nezë rac shtu'u rall quini rall Pablo. ⁴ Perë Festo guni'i lu rall:

—Pablo nanú prësi ciudá Cesarea. Na guëabráia ndë sëbëldá dzë. ⁵ Talë entrë de lë'ë tē nanú ra namás rnibë'a, sē rall con na Cesarea. Ndë gunë rall acusar lë'ë Pablo si talë bē'nëll tubi cusë narna'bë cashtigu.

⁶ Guquërelde Festo Jerusalén tubi llmalë u du'pë más. Iurní bëabril Cesarea. Brëgue'lë stubi dzë guzúbëll lu tribunal shtë'nëll nu gunibë'all gue'dë guënú rall Pablo lull. ⁷ Iurë guatë Pablo lu tribunal, guabi'guë ra më israelitë naze'dë Jerusalén. Bë'në rall acusar lë'ë Pablo zihani cusë ru'bë perë ni tubin adë gúquëdi'i nihunë rall probar. ⁸ Iurní bē'nē Pablo defender lē'i'; guni'i':

—Na adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë lëy shtë ra israelitë, nilë cuntrë iádu'u ru'bë nu nilë cuntrë rëy César.

⁹ Festo rac shtu'u guëa'në zá'quëll lu ra israelitë. Guna'bë dí'dzëll lu Pablo:

—¿Gu rac shtú'ul tsal Jerusalén parë guna rëglë asuntë shtë'nëll ndë?

¹⁰ Pablo repi lu Festo:

—Na zugá'ahia delantë lu tribunal shtë gubernë rumanë catë runë tucarë gac rëglë shcuenda. Bien nanëll adë bëna ni tubi delitë cuntrë ra më israelitë.

¹¹ Si talë bëna tubi delitë narna'bë parë gatia, adë rllú'nëdia'a lu galguti, perë si talë adë nídi'i verdá ladi ra cusë naquëhunë ra israelitë acusar na, ni tubi adë chu napë derechë parë gunë intriëgu na guia'a rall. Por ni rna'ba iurne' lo mizmë rëy rumanë gúnëll rëglë asuntë shtëna.

¹² Iurní biadi'dzënú Festo ra miembrë shtë Festo; iurní guni'ill lu Pablo:

—Hia quë rná'bëll gunë rëy rumanë rëglë shcuëndëll, pues lu rëy guëshe'lda lë'ël.

Pablo delantë lu rëy Agripa

¹³ Gudëdë bëldá dzë, rëy Agripa con zánëll Berenice bëdchini rall Cesarea parë guaguë'në rall saludar lë'ë Festo. ¹⁴ Zihani dzë bëa'në rall ciudá rë'. Festo biadi'dzëll lu rëy shcuendë Pablo. Guni'i Festo:

—Nanú tubi nguiu prësi ndë'ë; lëll Pablo. Félix bësëá'nëll lë'ë Pablo lachigui'bë parë guna rëglë shcuëndëll. ¹⁵ Tsana guahia Jerusalén, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mëgulë shtë'në ra israelitë, bë'në rall presentar tubi demandë cuntrë Pablo. Rna'bë rall guna condenar nguiu rë' parë gátill. ¹⁶ Perë repia lu rall gubernë rumanë adë nápëdi'i rall derechë gunë rall condenar ni tubi prësi sino quë primë'rë runë prësi defender lë'i' lu ra naquëhunë acusar lë'i'. ¹⁷ Por ni tsana bëdchini rall ndë'ë, adë gunitia tiempë; lueguë brëgue'lë guzuba lu tribunal. Gunibë'ahia be'dë guënú rall Pablo. ¹⁸ Bëdchini ra mënë

narunë acasar lë'ëll perë adë bë'nëdi'i rall probar delitë nadchi'bë rall guëc Pablo. Bëna llgabë nahin tubi cusë ru'bë perë lëdë znídi'i. ¹⁹ Niétiquë runë rall acasar lë'ë Pablo por creenci nanapë rall. Gudildi di'dzë rall por shcuendë tubi nguiu nalë Jesús. Gútil perë Pablo rní'ill nianá nabani Jesús. ²⁰ Adë rac bë'ahia lla mudë guna réglë asuntë rè' purquë rac tratë creenci shtë rall. Na guna'bë di'dza lu Pablo nia'a zia Pablo Jerusalén parë gac réglë shcuëndëll, ²¹ perë lë'ëll guná'bëll guëá'nëll prësi hashtë gunë rëy rumanë réglë shcuëndëll. Por ni gunibë'ahia tsagla'guë tsull prësi hashtë tsana tsu mudë guëshe'lda lë'ëll lu rëy ru'bë lë Augusto.

²² Iurní Agripa repi lu Festo:

—Na rac shtua'a guëquë diaga pë ruadi'dzë Pablo.

Festo guni'i iurní:

—Talë rac shtú'ul, lueguë lo mizmë glii guínil pë ruadi'dzëll.

²³ Brëgue'lë bëdchini rëy Agripa nu Berenice con zihani lujë shtë rall. Guatë rall la'ni cuartë shtë palaci con ra jëfë militari con ra më ru'bë de rëspëti shtë ciudá. Iurní Festo gunibë'a lë'ë ra suldadë parë guagli'i rall Pablo. ²⁴ Guni'i Festo:

—Rnia'a lul rëy Agripa nu lu ra dadë nacabezënú lë'ë hia'a, guëzúa nguiu rë' lu të. Zihani ra më israelitë naquërelde Jerusalén nu ra naquërelde ndë'ë Cesarea, runë rall acasar lë'ë nguiu rë'. Nalë gurushtia rall parë gati nguiu rë'. ²⁵ Perë na llua'ahia adë pë bë'nëdi'ill parë gátill. Nu lo mizmë lë'ëll guná'bëll gunë rëy Augusto réglë shcuëndëll. Bëna llgabë guëshe'lda lë'ëll lu rëy Augusto ²⁶ perë cumë adë bëdzélëdia'a ni tubi cusë mal nabë'nëll parë guëquë'a lu Dadë rëy Augusto. Por ni rzuhia lë'ëll lu të, más bien lul rëy Agripa, parë guadi'dzënu lë'ëll nia'a zëquëbill pë delitë bë'nëll. Rac shtua'a gac bë'ahia pë guëquë'a lu rëy Augusto ²⁷ purquë adë guëlédi'i guëshe'lda lë'ëll lu rëy sin quë adë guënehia rsunë pë delitë nápëll.

26

Biadi'dzë Pablo shcuëndi' lu rëy Agripa

¹ Iurní guni'i Agripa lu Pablo:

—Guni'i lla na shcuëndëll.

Pablo bëldisë guiá'ai' ziquë tubi saludë parë zulú gúnëll defender lë'ëll. Guni'ill:

²—Nalë rquitë ldua'a iurne' purquë zugá'ahia delantë lul, rëy Agripa, parë guna defender na de grë ra cusë narunë ra israelitë acasar na. ³ Lë'ëll nanëll ra custumbre nu ra creenci nanapë ra israelitë, lla na pegadë rall lu cusë ni. Por ni rna'ba lul, bëcuedchí ldu'ul. Guëquë diáguëll shti'dza naguënia'a lul.

Biadi'dzë Pablo lu Agripa lla guc vidë shtëhi' antsë gáqui' shmënë Jesús

⁴ 'Grë ra israelitë nanë rall lla guc vidë shtëna dizdë nabi'cha, tsana guquëreldeñuhia lë'ë rall ladza. Nanë rall mudë naguquërelde Jerusalén. ⁵ Nanë rall dizdë nabi'cha guca partidë fariseo. Ra fariseo quëhunë rall cumplir creenci shtë rall más quë grë ra mënë. Si talë rac shtu'u rall, be'rquë guëni'i rall verdá cagnia'a lul. ⁶ Zugá'ahia lu tribunal niétiquë purquë rialdí ldua'a, Dios guëldishtë më ra tégulë purquë más antsë bë'në Dios prometer lu ra shtadë guëlu'na'a de quë tsashtë ra tégulë. ⁷ Grë ra chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel, runë rall adorar Dios dzë la gue'lë. Cabezë rall nia'a guc guëldishtë më ra tégulë, perë guná, quëhunë rall acasar na purquë rialdí

ldua'a mizmë cusë ni. ⁸ Perë rna'bë di'dza lul, ¿chu guëni'i naganë guëldishtë Dios ra tégulë parë guëbani rai' stubi vuetlë?

Bëquebi Pablo lla guzunáldëll ra shmënë Jesús

⁹ Más antsë lluá'ahia quëhuna cusë za'quë narak shtu'u Dios; por ni bëna zihani cusë cuntrë ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús më Nazaret. ¹⁰ Zihani cusë bëna Jerusalén cuntrë lë'ë rall. Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëne'e cartë guiahia të guna'zia zihani ra nagualdí ldu'i diza'quë. Bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. Tambiën guca de acuerdë tsana gudini rall bëldá shmënë Jesús. ¹¹ Zihani vuetlë bëzac zihia lë'ë rall hashtë nihunë rall negar na rall shmënë Jesús. Bëquë'ë hiaga lë'ë rall la'ni grë ra iádu'u shtë rall. De tantë rldënuhia lë'ë rall, rzunalda lë'ë rall hashtë ra ciudá de stubi naciuni.

Biadi'dzë Pablo lla béáqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² Zni mudë canzëa con cartë nabëne'e ra jëfë shtë bëshuzi. Bëshe'ldë rall na hashtë ciudá Damasco parë ziatilia ra shmënë Jesús. ¹³ Perë rnia'a lul, Dadë rëy, nezë naziahia, quierë guërdë dzë, gunahia tubi llni ru'bë nabëdchini nezë lu gube'e. Nahin más fuertë quë llni ngubidzë. Rni'bë llni; bëdchini llni catë zugá'ahia con ra nanaldë na. ¹⁴ Grë na'a gulaguë na'a lu guiu'u. Nu binia tubi bë naguni'i dizë hebreo: “Saulo, ¿pëzielú rzunáldël na? Quëhúnël ziquë runë ngunë iurë rlda'a ma patadë lu garrudchi.” ¹⁵ Iurní repia: “¿Chu lë'ël Dadë?” Iurní guni'i Dadë lua: “Na nahia Jesús. Rzunáldël na ¹⁶ perë guashtë nu guasuldí. Bëlua'aluhia lul nu gudilia lë'ël parë gúnël sirvë lua. Gáquël testigu shtëna. Tsagní'íl lu ra mënë shti'dzë naguëluá'ahia lul. ¹⁷ Guëguhia lë'ël guia'a shtë mënë israelitë nu guia'a shtë mënë nanadë më israelitë. Iurne' cagshe'lda lë'ël lu ra mënë ni. ¹⁸ Guëshe'lda lë'ël lu rall parë tsagní'íl diza'quë lu rall parë guësëa'në rall nezë mal nu së rall shnezë Dios nu guëru'u rall pudërë shtë mëdzabë Satanás parë tsanaldë rall Dios nu tsaldí ldu'u rall na. Zni gunë Dios perdnë duldë shtë rall. Gapë rall lugar con los de más shini më naná rialdí ldu'i na.”

Bëzu'bë diaguë Pablo di'dzë naguni'i Jesús lull

¹⁹ Zni guni'i Jesús lua, rëy Agripa. Bëzu'bë diaga di'dzë shtë Jesús nabëdchini nezë lu gube'e. ²⁰ Lueguë gunia'a diza'quë shtë Jesús lu ra më Damasco. Despuësë guahia Jerusalén nu guëdubi regiuni shtë Judea. Lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guagnia'a diza'quë. Gunia'a lu rall de quë gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëabrá ldu'u rall con Dios. Gunia'a lu rall guëlua'a cambi la'ni ldu'u rall por cusë za'quë naquëhunë rall. ²¹ Bëna ra cusë rë', por ni guna'zi ra israelitë na la'ni iádu'u ru'bë. Nu guc ldu'u rall niguni rall na ²² perë Dios adë bësá'nëdi'i guia'a më na; nianá nabania hashtë ne'. Cagluá'ahia diza'quë lu ra mënë ru'bë nu lu ra mënë humildë. Grë ra cusë nabëluá'ahia nahin de acuerdë con nabëquë'ë Moisés nu ra profetë. Bëquë'ë rai' naguër gac. ²³ Bëquë'ë rai' de quë Cristo napë quë gunë më sufrir galguti perë despuësë de guti më, tsashtë më ladi ra tégulë parë hiadë guëabridi'i gati më. Zni guc të quishi më llni guëc ra më israelitë nu guëc ra nanádi'i më israelitë parë tsasë rall diza'quë shtënë më.

Guc ldu'u Pablo nialdí ldu'u rëy Agripa diza'quë

²⁴ Iurë quëhunë Pablo defender lë'i', cagni'i' di'dzë rë', iurní fuertë guni'i Festo guëc Pablo:

—Rac lúguël tantë rsë'dël la'ni librë. Quëhunë luguë librë guëquël.

²⁵ Perë Pablo repi lull:

—Rac lúguèdia'a Dadë Festo. Al contrari grë di'dzë nacagnia'a lu të nahin verdá. ²⁶ Ndë'è zuga'a rëy Agripa. Bien nanëll ra cusè rë'. Por ni quëadi'dza guëdubinú ldua'a delantë lull purquë nanëll adë gúquëdi'in naga'chi sino quë guquin lu zihani mënë. ²⁷ ¿Gu rialdí ldú'ul, rëy Agripa, lo quë naguni'ra ra profetë? Nanëa de quë rialdí ldú'ul shti'dzë rai'.

²⁸ Agripa guni'i iurní:

—Por stu'psë nihúnël gan niaca shmënë Jesús.

²⁹ Pablo guni'i:

—Por stu'psë u por zihani di'dzë nagunia'a, rna'ba lu Dios de quë lë'ël nu grë ra nazubëga'a ndë'è, guëac rall shmënë Jesús ziquë nahia; nadë más rac shtua'a adë guëli'bidí'i rall ziquë nali'bia con cadënë.

³⁰ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', grë ra nazubë ndë guasuldí rall con rëy Agripa con Berenice nu Festo. ³¹ Gua rall tubi ladë parë biadi'dzë rall asuntë shtë Pablo. Guni'i lul sa' rall:

—Nguiu rë' adë pë bé'nëdi'ill tantë parë gátill nu nilë lachigui'bë adë rúnëdi'i tucarë tsull.

³² Agripa repi lu Festo iurní:

—Be'rquë nalda'a hia'a nguui rë' si talë adë naná'bëdi'ill gunë rëy Augusto rëglë shcuéndëll.

27

Bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë Roma

¹ Tsana gualú bë'në rall llgabë të guëshe'ldë rall lë'ë Pablo parë Italia, bë'në rall intriegu lë'ë Pablo con sèbëldá prësi guia'a capitán nalë Julio. Julio nall capitán shtë compañía Augusto. ² Bëdzepi na'a tubi barcu naze'dë lugar nalë Adramitio nu guzia'a barcu hashtë ra puertë shtë Asia. Bëdzepi na'a con Aristarco naguzë con lë'è na'a. Nall më guë'dchi Tesalónica nanaquë regiuni Macedonia. ³ Brëgue'lë bédchini na'a puertë shtë Sidón. Ndë Julio bë'në bien con Pablo; bédë'ëll permisi guaguë'në Pablo visitar ra sáhi' naquërelde Sidón nu parë bë'në rall ayudë lë'ë Pablo. ⁴ Bëca'a nezë na'a stubi vultë parë lu nisë. Adë chu gua tubldí purquë mbë ze'dë al contrari. Bësëa'në na'a Chipre ladë guia'a rubësë na'a. ⁵ Zia na'a lu nisë. Bédëdë na'a lu nisë frentë shtë regiuni Cilicia nu Panfilia hashtë bédchini na'a puertë Mira nanaquë regiuni shtë Licia.

⁶ Puertë Mira bëdia'guëllú capitán shtë suldadë tubi barcu naze'dë puertë shtë Alejandría. Nu guzia'ain parë Italia. Bëdzepi na'a la'ni barcu parë guagla'guë na'a viajë shtë na'a. ⁷ Zihani dzë guzë na'a tsalaa'dchiga; con zihani dchi'ni bédchini na'a cu' tubi puertë nalë Gnido. Perë cumë nianá zuga'a mbë al contrari, bédëdë na'a lu puertë Salmón parë bédëdë na'a guëlladchi Creta. ⁸ Bédchini na'a tubi puertë narni'i rall Buenos Puertos, guëlla' nanú tubi guë'dchi nalë Lasea.

⁹ Hia demasiadë tiempë cagniti na'a. Nanú peligrë guëzë na'a lu nisë purquë hia ze'dë guëdchini tiempë naldë. Iurní Pablo bédë'ëi' tubi cunseju lë'ë capitán. ¹⁰ Guni'i Pablo:

—Rnia'a lu të Dadë, purquë rnahia nanú peligrë guëzë hia'a lu nisë. Guënítia'a barcu con todë viajë nananú la'ni barcu hashtë guënítia'a vidë shtëna'a.

11 Perë capitán shtë ra sultadë, adë bë'nëdi'ill casë lo quë naguni'i Pablo; más bë'nëll cuendë naguni'i capitán shtë barcu nu lë'ë nashtënë barcu. 12 Perë cumë puertë ni adë guëlëdi'i nahin parë guëtë'dë rall tiempë naldë, casi grë rall bë'në rall llgabë guëru'u rall parë nia'a zunë rall gan guëdchini rall hashtë puertë Fenice shtë Creta. Puertë ni naza'quë nahin parë cuezë rall nga'li tiempë naldë. Adë riutëdi'i mbë dushë nga'li purquë naquëhin nezë guetë shtë Creta.

Guna'zi tubi mbë dushë lë'ë rall lu nisëdu'u

13 Bëdchini tubi mbë du'u naze'dë nezë sur. Bë'në rall llgabë zac tsagla'guë rall viajë. Iurní bëru'u rall parë guagla'guë guzë rall guëlla' rua' guiu'u nalë Creta. 14 Perë du'psë tiempë gudëdë, iurní bëdchini tubi mbë dushë nezë lu barcu, tubi mbë narni'i rall Mbë Norte. 15 Bia'a mbë barcu; adë bëtë'nëdi'i na'a gan nazënu na'a barcu cuntrë shnezë mbë. Mejurë bësa'në na'a bia'a mbë lë'ë na'a. 16 Gudëdë na'a tubi dani la'ni nisë ladë sur. Dani ni lë Clauda catë adë nidi'i mbë. Iurní con tantë dchi'ni bëldisë na'a barcu bi'chi nacagubë barcu ru'bë parë bia'a barcu ru'bë lë'in. 17 Despuësë de bëshepi rall barcu bi'chi, bëldi'bi dchi'chi rall ra hiaguë shtlazë barcu con du ru'bë. Lueguë bëldaguë rall lari catë gutë mbë. Bësa'në rall ziazunú mbë barcu shmuðë mbë purquë bëdzëbë rall nialdaguë barcu tubi lugar peligrösë catë nanú iu'lli narni'i rall La Sirte. 18 Brëgue'lë stubi dzë cumë nianá zuga'a mbë dushë, guzublú bëru'ldë rall carguë shtë barcu la'ni nisë. 19 Bëunë dzë zuga'a mbë dushë; lo mizmë lë'ë rall bëru'ldë rall pë shtë barcu lu nisë. 20 Por zihani dzë adë gunádi'i na'a lu ngubidzë, nilë lu ra mbelëgui'i. Con tantë mbë dushë nazuga'a bëtë'në na'a llgabë aquë niati na'a.

21 Bëtëdë na'a llëduni tiempë sin quë adë gudáudi'i na'a. Iurní Pablo guasuldí ladi grë ra naze'dë la'ni barcu. Guni'i Pablo lu ra mënë:

—Mejurë nazu'bë diaguë të shti'dza, Dadë. Adë chu naru'u dani Creta. Iurnë' nablac peligrë zia'a dëda'a; cagniti hia'a grë ra cusë nadia'a hia'a la'ni barcu. 22 Perë adë rbínidi'i ldu'u të. Gulë gupë valurë purquë adë chu gátidi'i. Barcu ni, sí guëniti hia'a. 23 ¿Pëzielú nanëa' purquë ne' gue'lë bidë guëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lua, Dios naquëhuna adorar nu quëhuna shchi'ni'. 24 Guni'i ianglë lua: “Adë rdzëbëdi'il purquë napë quë tsal lu rëy Augusto parë gúnëll rëglë shcuëndël. Nu gunë Dios lo quë naguná'bël lúhi'. Dios gunë më librar grë ra naze'dënu la'ni barcu.” 25 Por ni rnia'a lu të Dadë, adë riádi'i ldu'u të; gulë guëdë'ë valurë lë'ë të purquë na rialdí ldu'a Dios. Nanëa de quë sac lo quë naguni'i ianglë lua. 26 Guëniti hia'a barcu perë grë hia'a nabani hia'a guëdchini hia'a lu tubi dani la'ni nisë.

27 Iurní gudëdë chidá dzë, bëdchini na'a lu nisëdu'u nalë Adria. Bia'a mbë lë'ë na'a nezë rë' nezë rë'. Iurë guc guërudë gue'lë, ra marinërë bë'në rall llgabë de quë hia ziagdchini na'a lu guiu'u bidchi. 28 Bërë'shë rall nia'a bëldá metrë na parë ichi nisë guetë. Nahin cuarenta y dos metrë. Hia más delantë bërë'shë rall stubi vuelte, hia rëa'në nisë niétiqúë galdë bi gadchi metrë.

29 Iurní bëdzëbë rall niazudchí barcu lu nisë; niac chucar barcu con ra guë'ë narë la'ni nisë. Bëldaguë rall tapë gui'bë ru'bë nezë ichi barcu. Nalë rac ldu'u rall guiubë grëgue'lë. 30 Ra marinërë guc ldu'u rall nihunë rall librar lë'ë rall lu peligrë naga'chi. Guzublú cagldaguë rall barcu bi'chi lu nisë. Bë'në rall ziquë cagldaguë rall ra gui'bë ru'bë nezë delantë lu barcu, 31 perë Pablo guni'i lu capitán nu lu sultadë. Guni'i':

—Si talë ra nguui rë' adë guëa'nëdi'i rall la'ni barcu, lë'ë të adë nidi'i mudë gac salvar të lu nisë purquë adë guënëdi'i të lla rsë të barcu.

³² Iurní ra suldadë bëchuguë rall du shtë barcu bi'chi parë gulaguin lu nisë.

³³ Tumpranë nianá nacahi, guni'i Pablo lu grë rall parë gau rall. Nu repi Pablo:

—Hia guc chupë llmalë gá'adi'i gaga'si të nu nilë adë gudáudi'i të. ³⁴ Iurne' rnia'a lu të parë gau të zudu'pë purquë rqui'ni gapë të fuërsë parë gac salvar të. Adë chu guëñtidi'i vidë shtëhi'.

³⁵ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, guná'zill tubi guetështildi nu bëdë'ëll graci lu Dios delantë lu grë ra mënë naze'dë la'ni barcu. Iurní bëshúllëllin parë gudaull.

³⁶ Lueguë gupë rall valurë parë gudáu rall. ³⁷ Grë ra naze'dë la'ni barcu na na'a chupë gahiu'a con sesenta y seis mënë. ³⁸ Iurë gualú gudáu na'a catë lu bielë na'a, bëru'ldë ra marinëre trigu lu nisë.

Bë'azë barcu lu nisë

³⁹ Iurë brëgue'lë, ra marinëre bënguë bë'adi'i rall guiu'u narná rall lúhi'. Perë guná rall tubi lugar za'quë catë adë nádi'i guetë ichi nisë parë tsutë barcu. Bë'në rall llgabë zac tsabi'guë barcu ndë. ⁴⁰ Bëchuguë rall ra du nali'bi ra gui'bë ru'bë parë bëa'në rahin la'ni nisë. Nu bëldë'ë rall du nali'bi tablë narsë lë'ë barcu. Iurní bëldisë rall lari shtë barcu delantë parë bëdia'a mbë luhin. Lueguë ziabi'guë barcu rua' guiu'u. ⁴¹ Perë guagldaguë barcu catë rdza'guë sa' chupë nezë shtënë nisë. Ndë guasubë barcu la'ni iu'lli. Tubi partë nezë delantë gua'dzin la'ni iu'lli. Hia gáquëdi'i guëni'bin ni tubi ladë. Nu nezë ichi barcu guzulú guc pedasin por fuërsë shtë nisë. ⁴² Ra suldadë guc ldu'u rall niguini rall grë ra prësi parë adë cúbëdi'i prësi nisë të guëllu'në rall. ⁴³ Perë capitán shtë ra suldadë rac shtú'ull gúnëll salvar lë'ë Pablo. Por ni adë gunëdi'ill niguini ra suldadë ra prësi. Mejurë gunibë'all ra narac rgubë nisë, ldaguë rall lu nisë primëre parë guëdchini rall lu guiu'u. ⁴⁴ Nu gunibë'a capitán los de más prësi, tsagla'guë quibë rall lu ra tablë u lu ra hiaguë shtë barcu naguc pedasë. Zni grë na'a bëdchini na'a lu guiu'u.

28

Nanú Pablo dani nalë Malta

¹ Iurë hia grëtë' na'a bëdchini na'a lu guiu'u, bini na'a de quë lugar ni lë Malta. Zubin la'ni nisë. ² Ra mënë naquërelde ndë, bë'në rall tratë lë'ë na'a por bien. Bëcue'e rall zihani gui'i parë bëdzë'ë ldu'u na'a tantë rac naldë na'a por guiu narlaguë. Por ni guna'bë rall lë'ë na'a parë bëdzë'ë ldu'u na'a rua' gui'i. ³ Iurní Pablo guagtë'all du'pë hiaguë bidchi. Iurë cagtiá'all hiaguë lu gui'i, por galnaldë shtë gui'i, bëru'u guëllu'në tubi mbe'ldë dushë la'ni hiaguë. Cuë ma guía'a Pablo. ⁴ Guná ra mënë naquërelde lugar ni ze'bi na'ldë mbe'ldë guía'a Pablo, iurní guni'i lul sa' rall:

—Aquë, nguiu rë' nall tubi nguiu mal nagudini mënë. Masiá guc salvárell lu nisëdu'u perë lu tubi dios narunë jushtici, adë guëdë'ëdi'i lugar guëbánill.

⁵ Perë Pablo bëdchibi guiá'all parë gulaguë mbe'ldë lu gui'i. Lë'ëll hiadë pë gúquëdi'ill. ⁶ Grë ra mënë cabezë rall guëná rall nia'a sëguí guía'a Pablo u zátill de repëntë. Hia llëduni cabezë rall; adë pë ráquëdi'i Pablo. Hia gurënë bë'në rall llgabë iurni; guni'i lul sa' rall:

—Segurë tubi dios nall.

⁷ Guëlla' catë zuga'a na'a, naga'a shguiu'u nguiu namás më ru'bë; lëll Publio. Bë'nëll recibir lë'ë na'a con bien nu bë'nëll atender lë'ë na'a lidchill durantë lu tsunë dzë. ⁸ Perë shtadë Publio nagá'all; rac llú'ull; nanull shldí nu ráquëll narla'guë. Pablo guaguë'në visitar lë'ë shtadë Publio. Guna'bë

Pablo lu Dios por l'é'èll nu bédchi'bë Pablo guí'ai' guéquëll. Bëac nguui ni lueguë. ⁹ Despuës de ni, grë ra mënë narac ll'u'u bidë rall lu Pablo nu bëac rall. ¹⁰ Nalë cusë bëzëlaa'dchi ra mënë ni parë l'ë na'a iurë bédzepi na'a barcu parë guëca'a nezë na'a. Bëzëlaa'dchi rall grë lo quë narqui'ni na'a.

Bédchini Pablo ciudá Roma

¹¹ Tsunë mbehu guquërdë na'a Malta. Iurní bédzepi na'a la'ni tubi barcu nabitë gudëdë tiempë naldë lugar ni. Barcu ni ze'din de puertë Alejandria. Nu naquë chupë figurë cula'nin shtë ra dios narni'i rall Cástor nu Pólux. ¹² Bédchini na'a tubi puertë Siracusa catë bédëa'në na'a tsunë dzë. ¹³ Hia de ndë bëru'u na'a; zia na'a guëlla' rua' guiu'u hashtë bédchini na'a puertë nalë Regio. Brëgue'lë stubi dzë bédapë na'a mbë naze'dë nezë sur. Hashtë guërupë dzë bédchini na'a puertë narni'i rall Puteoli. ¹⁴ Ndë bédia'guëllú na'a du'pë mënë narialdí ldu'i diza'quë. Bë'në rall invitar l'ë na'a parë bédëa'në na'a con l'ë rall tubi llmalë. Despuës bëru'u na'a parë Roma. ¹⁵ Ra më Roma narialdí ldu'i diza'quë, hia napë rall nutici de quë guëdchini na'a Roma. Bëru'u rall; bidë guëlli'i rall l'ë na'a hashtë nezë catë rni'i rall Foro de Apio. Bédchini rall hashtë stubi lugar catë naquë paradë nalë Tsunë Tabernas. Iurní guná Pablo lu rall, nalë bëquitë ldu'i' nu bédë'ëi' graci lu Dios. Guní'i':
—Dushquilli Dios, iurne' bédchinia ladzë të.

¹⁶ Iurë bédchini na'a Roma, l'ë capitán bë'nëll intriegu l'ë ra prësi lu jëfë shtë ra guardë. Perë bédë'ë rall permisi guëquërdë Pablo stubi lugar, nu quëhapë tubi suldadë l'ë Pablo.

Pablo guzublú guní'i' diza'quë lu ra më Roma

¹⁷ Iurë guc tsunë dzë bédchini na'a Roma, Pablo bëtëáhi' ra më israelitë namás më ru'bë naquërdë Roma. Guní'i' lu rall:

—Iurne' guënia'a lu të Dadë, adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë ra më israelitë, nilë cuntrë custumbrë shtë ra shtadë guëllú hia'a, perë guna'zi ra israelitë na prësi Jerusalén. Nu bë'në rall intriegu na lu ra gobiernë rumanë. ¹⁸ Iurë zua lu tribunal shtë gobiernë, adë bédzëlëdi'i rall ni tubi delitë parë nihunë rall condenar na lu galguti. Por ni guc ldu'u gobiernë nalda'a rall na perë ra israelitë adë gunëdi'i rall. Por ni napë quë guna'ba gunë rëy Augusto rëglë shcuenda. ¹⁹ Perë na adë napa ni tubi cusë naguna acusar ra mënë shtë naciuni Israel. ²⁰ Por ni guna'ba l'ë të parë guënia'a lu të nu guadi'dza lu të pëzielú bëzu'bë rall cadënë na. Nahin purquë rialdí ldua'a ziquë grë ra israelitë, de quë Dios guëldishtë më l'ë ra tégulë.

²¹ Iurní guní'i' rall lu Pablo:

—Gá'adi'i' chu gúnëdi'i' recibir cartë shtë më israelitë naquërdë Judea naguëni'i lla na shcuëndëll. Nu nilë ni tubi israelitë naze'dë ndë, niétiquë pë ruadi'dzë rall cuntrë l'ëll, pë mal bë'nëll. ²² Rac shtu'u guëquë diaguë na'a nia'a pë rni'il purquë nanë na'a grë ladë rni'i ra israelitë cuntrë creenci cubi nanua'a ra shmënë Jesús.

²³ Iurní gudili rall tubi dzë naguadi'dzë rall. Dzë ni nalë zihani mënë bédchini rall catë quërdë Pablo. Dizdë rsili nu parë hashtë guadze' biadi'dzë Pablo lu rall lla na nezë lu gube'e catë rni'bë'a Dios. Bi'ldi Pablo zihani di'dzë lo quë nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra profetë parë tsaldí ldu'u ra mënë na Jesús lúniquë shini Dios. ²⁴ Nanú rall gualdí ldu'i' naguni'i' Pablo perë nanú mënë adë gualdí'i' ldu'u rai'. ²⁵ Adë gúdi'i' rall de acuerdë. Guzublú gubi' rall. Iurní Pablo guní'i':

—Profetë Isaiás bëquë'ëi' lo quë naguni'i Espiritu Santo lu ra shtadë guëlü hia'a lla na shcuendë të. Guni'i':

²⁶ Gua guëchi lu ra mënë zdë'ë:

Lë'ë të de verdá guini të perë nunquë adë tsasë të.

De verdá guëná të perë nunquë adë guëdë'ëdi'i të cuendë.

²⁷ Purquë nalë naguëdchi bëac ldu'u të nu adë nëdi'i të tsasë të.

Bësë'au të diaguë të parë adë guínidi'i të.

Bësë'au të slu të parë adë guënádi'i të.

Adë nëdi'i të guëabrí ldu'u të con na, Dios, parë guna salvar lë'ë të.

²⁸ Gulë bédë'ë cuendë iurne'. Dios cagshe'ldë më ra diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall nu guëzu'bë diaguë rall sht'i'dzë më.

²⁹ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, ra israelitë bëru'u rall. Nalë quëadi'dzë lul sa' rall cuendë rë'.

³⁰ Chupë izë guquërelde Pablo hiu'u guërë'ë nu bë'ni' recibir grë ra nariá visitë lídchi'. ³¹ Guëdubinú ldu'i' bëluá'ai' ra mënë lla mudë tsuté mieti nezë lu gube'e catë rribë'a Dios ziquë rëy. Nu bëlua'a Pablo ra mënë chu na Jesucristo Shtáda'a. Guëdubi tiempë rë' ni tubi adë chu bëru'udi'i nihunë cuntrë lë'ë Pablo.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Romanos

Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu ra shmënë Dios naquërelde Roma

¹ Na Pablo, nahia muzë shtë Jesucristo. Dios gulë na; guna'bë më na cumë ziquë poshtë shtëni'. Bëshe'ldë më na especial parë tsagnia'a diza'quë naze'dë de Dios. ² Dios bëluá'ai' ziquë promësë diza'quë rë' didzë guahietë por medio de profetë iurë bëquë'ë rai' Sagradas Escrituras. ³ Diza'quë nabëquë'ë rai' runë tratë shcuendë Jesucristo Shláma'a; náhi' shini Dios. Bidë Jesucristo; guc më nguiu; na më llëbni shtë rëy David. ⁴ Manërë cubi bëlu'a Dios con llëru'bë pudërë nu milagrë de quë Jesucristo na shini më. Por Espiritu shtë Jesucristo naná santu, bëlu'a Dios Jesucristo na shini më purquë guashtë më ladi ra tëgulë. ⁵ Por Jesucristo bédë'na'a recibir llëru'bë favurë; bëshe'ldë më lë'ë na'a, ra poshtë shtë më, parë tsagni'i na'a diza'quë shtë më entrë grë ra naciuni të guëzu'bë diaguë mënë shti'dzi' nu gunë rall honrar lë'ë më. ⁶ Nu lë'ë të guna'bë më parë gac të shmënë Jesucristo.

⁷ Quëquë'a lu të naquërelde ciudá Roma. Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të shmënë më narunë cumplir voluntá shtë më. Gulë bë'në recibir bendición shtë më. Gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Rac shtu'u Pablo tsaguë'në visitar mënë rumanë

⁸ Quëgnia'a primërë, por Jesucristo quëgnëhia graci lu Dadë Dios por lë'ë të purquë grë ladë shtë guë'dchiliu, cagni'i ra mënë mudë rrë'tsë shti'dzë Dios entrë lë'ë të. ⁹ Quëhuna sirvë Dios con guëdubinú ldu'a; quëadi'dza diza'quë shtë shini më, nu na më testigu de quë siemprë rna'ba lu më por lë'ë të. ¹⁰ Rna'ba lu më de quë si talë nahin voluntá shtë më, guëne'e më permisi gueldë guënahia lë'ë të tubi visitë. Si na voluntá shtë më, iurne' guna gan gueldë guënahia lë'ë të. ¹¹ Rac shtua'a iurë guënahia lë'ë të, guësëdchinia tubi don narzëlaa'dchi Dios por medio de Espiritu Santo të gac të más firmë lu shnezë më. ¹² Quiere decir, tantë lë'ë të nu lë'ë na guëdë'na'a recibir bendición shtë Dios parë bien shtë hia'a.

¹³ Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të, zihani vultë guc shtua'a gueldë guënahia lë'ë të perë hashtë ne' la'di gúnëdia'a gan. Rac shtua'a gueldë guënahia lë'ë të parë guadi'dza lu mënë shti'dzë Dios parë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. Rac shtua'a gac të mënë narianaldë tëchi Espiritu Santo. Zni bëna stubi lugar entrë los de más mënë nanádi'i më israelitë. ¹⁴ Napë quë quilla lo quë narzë'bia; guadi'dza lu grë mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë griego nu ra mënë naquërelde zitu lu nacahi, nu mënë nabësë'dë tantë nu nabësë'dëdi'i. ¹⁵ Zni por partë shtëna nalë rac shtua'a guadi'dza diza'quë lu të naquërelde ciudá Roma.

Pudërë shtë diza'quë

¹⁶ Adë rtúdi'i lua diza'quë purquë nahin pudërë shtë Dios parë gac salvar grëtë' narialdí ldu'u shti'dzë më. Primërë bédchini diza'quë ni lu ra më israelitë; despuësë bédchinin lu ra më nanádi'i më israelitë. ¹⁷ Por rizmë diza'quë rlua'a lla mudë gunë Dios perdunë ra pecadurë, perë mizme tiempë gunë më lo quë naná tubldí. Iurne' nu parë siemprë na salvára'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Tubldí na

shcuendë nguiu lu Dios si talë rialdí ldu'i de verdá. Nguiu ni guëbánil parë siempër."

Faltë nanapë mënë lu Dios

¹⁸ Rac bê'a hia'a de quë cashtigu shtë Dios ze'dë guëdchini. Dios naquëbezë gube'e gúni' cashtigu grë ra narunë mal con grë ra nadë nápëdi'i rëspëti parë lë'ë më. Zni gaquin con ra mënë naquërdë lu duldë perë mizmë tiempë rdë'ë rall cuendë nanú Dios verdadërë. ¹⁹ Bien rdë'ë rall cuendë nanú tubsë Dios purquë mizmë lë'ë më bêlua'a më ra cusë ni lu rall. ²⁰ Adë chu gáquëdi'i guná lu Dios, perë rac bê'a hia'a pudërë shtë më; riasë hia'a por lo quë nabëntsa'u më. Dizdë bëcueshtë më guë'dchiliu, clarë rlua'a pudërë shtë më nu de quë nápëdi'i më fin. Por ni grë mieti na culpablë delantë lu më. ²¹ Aunquë nilë nanë mënë nanú Dadë gullanë, adë bê'nëdi'i rall honrar lë'ë më ziquë runë tucarë, nu adë bëtë'di'i rall graci lu më por lo quë nabënë më. Al contrari, guanaldë rall tēchi ra llgabë shtë nguiu, llgabë adë lasáquëdi'i. Zni bê'a'në rall lu nacahi con duldë la'ni ldu'u rall. ²² Aunquë rni'i rall na rall mënë narac bê'a, perë mizmë lë'ë rall bêsa'në rall guëdchini nacahi la'ni ldu'u rall; bëac rall tuntë. ²³ Adë bê'nëdi'i rall adorar Dios nanápëdi'i fin, sino mejurë bê'në rall adorar ra figurë ziquë mënë narati. Bë'në rall adorar figurë shtë ma shcuaguë nu ra serpiëntë; hashtë ma natapë guëahi', bê'në rall adorar.

²⁴ Por ni Dios bêsa'në lë'ë rall gunë rall cumplir cualquier mal nananú la'ni ldu'u rall. Quëhunë rall cumplir cusë dzabë narac shtu'u cuerpë shtë rall. Quëhunënu rall duldë fier entrë mizmë sa' rall. ²⁵ Voluntariamente quëhunë nadzë'ë rall verdá shtë Dios por bishi. Rzullibi rall lu ra cusë nabëntsa'u Dios. Más quëhunë rall adorar lo quë naguctsa'u, lëdëdi'i Dios nanabani, el quë narunë tucarë gunë mieti alabar parë siempër. Amén.

²⁶ Por grë cusë ni Dios bêsa'në grëtë' rall lu deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, cusë shtu ra, hashtë ra na'a bê'në rall cambi; adë rac shtú'udi'i guëtsë'a rall con nguiu ziquë na nezë za'quë, sino rac shtu'u rall mizmë sa' na'a. ²⁷ Mizmë manërë ra nguiu, adë guc shtú'udi'i rall na'a cumë na vidë za'quë sino nalë guc shtu'u rall mizmë sa' nguiu rall. Na rall mamflor. Bë'në rall recibir la'ni mizmë cuerpë shtë rall cashtigu narunë tucarë lë'ë rall por mal vidë nanapë rall.

²⁸ Hia bëquë guia'a rall Dios, por ni Dios bêsa'në lë'ë rall parë tsanaldë rall llgabë dzabë shtë rall. Nu rúnëru'u rall cusë mal naná demasiadë fier. ²⁹ Nalë gadzë grë cusë dzabë la'ni ldu'u rall. Ra nguiu rquënu rall stubi na'a; ra na'a rquënu rall stubi nguiu. Runë rall cusë dzabë nadë rllui'idi'i. Rzebi ldu'u rall pë shtë mënë. Quëhunë rall grë clasë maldá. Nagubini rall. Rguini sa' rall. Nadishi'bi rall. Rguguë sa' rall. Nachismë rall. ³⁰ Naga'chi ruadi'dzë rall cuntrë sa' rall. Rna tushë rall cusë shtë Dios. Rushtiá rall guëc sa' rall. Nadchini rall. Rguili ldu'u rall cusë mal. Nápëdi'i rall rëspëti lu shtadë rall. ³¹ Nëdi'i rall tsasë rall. Adë rúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Nápëdi'i rall cariñi. Rac shtu'u rall gunë rall vengar. Adë rgá'adi'i ldu'u rall sa' rall. ³² Lë'ë ra mënë ni, nanë rall gunë më juzguë lë'ë rall. Nanë rall el quë naquëhunë ra cusë ni, runë tucarë gati rall; perë mizmë lë'ë rall tsagla'guë quëhunë rall ra duldë ni nu rsini rall sa' rall lu duldë. Iurní rquitë ldu'u rall.

2

Dios quëhúni' juzguë según verdá shtëni'

1 Por ni rnia'a lu të, nâpël faltë lë'ël narunë juzguë sa'l, cualquier de lë'ë të. Quëhúnël juzguë stubi sa'l por lo quë narunë sa'l, perë quëhúnël condenar mizmë lë'ël purquë quëhúnël mizmë cusë. 2 Pues nanë hia'a de quë Dios quëhunë më juzguë tubldí tubldí iurë quëhunë më condenar ra naquëhunë ra duldë. 3 Lë'ël quëhúnël juzguë stubi sa'l perë quëhúnël ra cusë mal igual cumë runë sa'l. ¿Pë rúnël llgabë zúnël gan guëca'chilul lu condenaciõn shtë Dios? 4 ¿Gu rúnël desprëci de quë quëhunë më zihani favurë parë lë'ël, de quë na më pacënci? ¿Pë adë rdë'edi'il cuendë de quë adë quëhunë më juzguë lë'ël lueguë lueguë? të parë gunë nadzë'ël mudë nanabânil. 5 Perë lë'ël naguëdchi ldu'ul, adë nëdi'il guëabrí ldu'ul con Dios. Por ni quëgdchí'bël guëquël más cashtigu dushë parë mizmë lë'ël iurë gunë më juzguë grë mieti lu juici. Dzë ni gunë më juzguë tubldí parë guëlua'a mieti na më justë; runë më juzguë manërë tubldí. 6 Quilli më cadë tubi mieti narunë tucarë segùn nabë'në mieti. 7 Guëne'e më vidë sin fin parë ra naná pacënci nu rianaldë rall tëchi cusë za'quë, ra naquërelde sulë parë gunë rall honrar lë'ë më, ra narianaldë tëchi cusë narialúdi'i. 8 Perë parë ra narunë cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më, sino más rëuu' ldu'u rall maldá, gunë më cashtigu lë'ë mënë ni; guëdchí'bë më cusë dushë guëc rall. 9 Runë tucarë sufrimientë dushë nu galriá ldu'u parë grë ra natsagla'guë quëhunë duldë, primërë lugar parë ra më israelitë, nu zac parë ra më nanádi'i më israelitë. 10 Perë gunë më honrar; gunë më alabar; cuedchí ldu'u grë ra narianaldë tëchi ra cusë za'quë, primërë lugar parë ra më israelitë nu zac parë ra mënë nanádi'i më israelitë.

11 Dios runë tratë igual con grë mieti. 12 Grëtë' ra naquëhunë duldë aunquë guënëdi'i rall lëy shtë Moisés, grëtë' ra mënë ni gac condenar rall sin quë rúnëdi'i cuendë lo quë rni'i lëy. Perë grë ra nananë lëy shtë Moisés nu runë ra mënë ni duldë, gac rall juzguë segùn narni'i mizmë lëy. 13 ¿Chu naza'quë lu Dios? Pues sulë el quë narunë cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, lëdëdi'i el quë narini shti'dzë më perë rúnëdi'ill cumplirin. 14 Hashtë ra nanádi'i më israelitë, nâpëdi'i rall lëy shtë Moisés, perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy sulë purquë la'ni ldu'u rall nanú tubi lëy naze'dë de Dios; lëy ni rlua'a pë na mal nu pë na za'quë. Por ni napë ra mënë ni tubi lëy narunë juzguë lë'ë rall; mizmë lë'ë rall napë rall lëy narni'i naná za'quë u lo quë naná mal. 15 Mizmë mënë ni rlua'a por conductë shtë rall, lë'ë lëy naná escritë la'ni ldu'u rall. Prupi shgabë rall na testigu na verdá ndë'ë. Mizmë shgabë rall quëhunë acusar lë'ë rall u guëlahin lë'ë rall. 16 Dzë nagunë Dios juzguë grë cusë naquëhunë mënë naga'chi, gunë mëhin por Jesucristo tal ziquë ruadi'dza diza'quë lu ra mënë.

Ra më israelitë nu lëy nabëquë'ë Moisés

17 Perë lë'ël rni'il nal më israelitë, nu rni'i ldu'ul tubldí na shcuëndël lu Dios purquë nâpël lëy shtë Moisés, nu runë nadchínil de quë nal shmënë Dios. 18 Bësë'dë të lëy shtë më nu rac bë'a të pë naná mal. Nanë të lo quë narak shtu'u Dios. 19 Rialdí ldu'ul ráquël guëlua'al tubi nariasëdi'i shnezë Dios. Rni'i ldu'ul nal tubi llni parë ra naquërelde lu nacahi. 20 Rni'i ldu'ul nal mësë, de quë ráquël guëlua'al ra narak bë'adi'i nu ra naguënëdi'i shti'dzë Dios. Znì rni'il purquë nâpël lëy naná za'quë; nahin tubi mustrë grë verdá shtë Dios. 21 Si talë lë'ël quëgluá'al stubi mënë ¿pëzielú adë rluá'adi'il el mizmë lë'ël? Si talë rluá'al sa'l adë naza'quë cuánëll ¿pëzielú rbaa'nël? 22 Si talë mizmë lë'ël rluá'al sa'l adë quënúdi'i tse'lë sa'll ¿pëzielú rquënul tse'lë mënë?

Si talë mizmə lë'ël rna túshël lu ra figurë naruntsa'u mënë të gunë rall adorar çpëzielú rbaa'nël lo quë nanú la'ni íadu'u? ²³ Nalë nadchínil por lëy shtë Dios. Rn'il nal më za'quë purquë nápël lëy, perë quëhúnëru'ul desprëci Dios purquë adë quëhúnëdi'il cumplir lo quë narni'i lëy. ²⁴ Por causë shtënë të, ra mënë nanádi'i më israelitë, cagni'i rall cuntrë Dios. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras.

²⁵ Na verdá custumbrë shtë narchuguë partë cuerpë shtë ngulë'në, napë valurë si talë quëhúnël cumplir lëy shtë Dios, perë si talë adë rzu'bë diáguëdi'il grë puntë shtë lëy, iurní nal igual ziquë ra më nanádi'i israelitë. ²⁶ Nu grë ra nadë gúquëdi'i circuncidar, perë quëhunë rall cumplir lo quë naná escritë la'ni lëy, na rall lu Dios ziquë mënë nabë'në cumplir custumbrë rë'. ²⁷ Çpë adë rdë'edi'i të cuendë de quë ra nanádi'i më israelitë perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy, vidë shtë rall nahin mejurë quë vidë shtë të? Gunë rall juzguë lë'ë të nanapë lëy nu custumbrë shtë circuncidar perë adë rzu'bë diáguëdi'i të mandamientë shtë lëy. ²⁸ Tubi israelitë verdadërë na el quë nabëzunë Dios ldu'ull, lédëdi'i el quë nanapë sëni shtë circuncidar. Parë gáquël shmënë Dios, nádi'in por fuërë shtë nguiu sino runë tratë shcuendë almë shtë mieti, cusë dentrë ldu'u nguiu. ²⁹ Adë gáquëdi'i hia'a shmënë më por guëzu'bë diága'a lëy, sino gáca'a shmënë më por Espíritu Santo. Pues el quë naná limpi lu Dios, nápëll hunurë shtë Dios, lédë ní'asëdi'i hunurë shtë sa' nguiu.

3

¹ Iurní çpë provëchë napë tubi më israelitë? u çpë rllui'i custumbrë parë riuguë partë cuerpë shtë nguiu? ² Pues ra mënë israelitë napë rall más quë los de más mënë. Primërë lugar, Dios bédë'ë më shti'dzë më parë ra më israelitë. ³ Perë rna'bë di'dza lu të çlla gac si talë bëldá rall adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më? Çpë por ni adë gunë më cumplir shti'dzë më? Aquëdi'i. ⁴ Al contrari, quëhunë Dios verdá aunquë grëtë' ra nguiu na bishi. Pues Sagradas Escrituras rni'i de Dios: Guëlua'a nal verdá por lo quë narní'il.

Adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá lul iurë guená mënë lo quë nabë'nël.

⁵ Perë tal vez guëni'i tubi nguiu: “Si talë lë'ë duldë naquëhuna, rllui'i parë guëlua'a más quë Dios na verdá, nádi'i më za'quë si talë gúni' cashtigu na”. Ni na ziquë runë mieti llgabë. ⁶ Aquëdi'i bëchi, purquë si adë gúnëdi'i më juzguë duldë shtë hia'a, tampuquë adë rúnëdi'i tucarë gunë më juzguë los de más mënë narëta' lu guë'dchilú.

⁷ U si talë guëni'il: “Bishi shtëna, bë'nin parë rlua'a verdá shtë Dios nu bë'nin parë gunë mënë alabar lë'ë më”; u rni'il: “Çpëzielú gunë më juzguë na ziquë los de más pecadurë?” ⁸ Aquëdi'i bëchi, purquë si talë zni nahin, cha guëdë'na'a duldë të parë más gunë mieti alabar lë'ë më. Pues nanú mënë bishi narni'i de quë zni quëglua'a na'a. Justë na gac condenar ra mënë ni.

Grë hia'a nadápa'a duldë

⁹ Çpë guëni'i hia'a? Ra më israelitë çgu na rall más allegadë lu Dios? Aquëdi'i, purquë hia guni'i hia'a de quë grë mënë na rall pecadurë, tantë më israelitë nu zac ra nanádi'i më israelitë. Grë hia'a nadápa'a duldë. ¹⁰ Sagradas Escrituras rni'i:

Ni tubi më za'quë nídi'i; ni por tubi mënë.

¹¹ Nídi'i chu riasë; nídi'i chu rguili Dios.

12 Grëtë' rall bëniti rall shnezë Dios. Grëtë' na rall ziquë cusë nadë rlluí'idi'i. Ni tubi adë chu nádi'i më za'quë, ni por túbidi'i.

13 Iurë ruadi'dzë rall, na ziquë tubi ba'a catë cuezë tëgulë narldi'a. Shti'dzë rall na purë bishi.

14 Rgue rall guëc sa' rall; shti'dzë rall na venenë shtë serpentë.

15 Nalë listë na rall parë quini rall sa'll.

16 Ancalë ria rall, rsëdchini galriá ldu'u nu galërzac zi.

17 Adë guënëdi'i rall nezë za'quë catë rbedchí ldu'u mënë.

18 Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, cumë rúnëdi'i importë parë lë'ë rall lo quë nacagni'i Dios.

19 Rdë'ë hia'a cuendë grë lo quë narni'i lëy shtë Moisés, na parë ra mënë nabë'në recibir lë'ë lëy të parë grëtë' ra mënë guëac dchi delantë lu më nu parë grë mieti gac bë'a rall napë rall faltë delantë lu më. 20 Nídi'i mudë gac tubldí shcuendë nguiu delantë lu Dios por más quë rúnëll cumplir puntë shtë lëy, purquë lëy rlluí'i sulamëntë parë gac bë'a hia'a lo quë na mal delantë lu Dios.

Gac salvar nguiu si talë rialdí ldu'i shti'dzë Dios

21 Iurne' quëglua'a Dios stubi nezë parë gac tubldí shcuendë mieti lu më, lëdëdi'i por gunë nguiu cumplir grë puntë shtë lëy. Mizmë lëy con ra di'dzë shtë ra profetë, cagni'i lla gunë më salvar ra pecadurë. 22 Manërë narunë Dios parë gac tubldí shcuendë nguiu lu më nadë más si talë rialdí ldu'u nguiu shti'dzë Jesucristo. Ndë'ë na parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, tantë parë më israelitë igual parë mënë nanádi'i më israelitë. 23 Pues grëtë' ra mënë napë rall duldë. Grë mietë runë faltë gac rall za'quë ziquë na Dios. 24 Perë Dios bë'në tubi favurë ru'bë; na tubldí shcuenda'a manërë ndigá por lo quë nabë'në Cristo Jesús. Gudilli më con mizmë rënë shtëhi' parë gac salvára'a.

25 Dios bëcue'zë më Cristo; galguti shtë Jesús bë'në më nadzë'ë galguti shtë hia'a. Iurne' gáca'a perdunë si talë rialdí ldu'u hia'a lë'ë më de verdá. Bë'në Dios zní parë guëlua'a më de quë na më justë; pues adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë nabë'në duldë tiempë más guahietë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall. 26 Pues iurne' bëlua'a më lu ra mënë, na më justë të gac bë'a mieti quëhunë më tubldí tubldí aunquë grë mieti napë rall duldë. Natubldí shcuendë nguiu lu Dios si talë rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

27 ¿Pë nadápa'a parë runë nadchínia'a? Niétiqë. ¿Pëzielú? purquë tubldí na shcuenda'a lu më sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá.

28 Zní clarë rlua'a iurne', lë'ë nguiu nasalvárëll si talë rialdí ldu'i shti'dzë më, lëdëdi'i purquë quëhunë nguiu cumplir puntë shtë lëy.

29 ¿Ni mudë Dios na Dios shtë më israelitë sulamëntë? Aquëdi'i; también na më Dios shtë ra nanádi'i më israelitë. 30 Na më Dios; runë më tubldí shcuendë mieti si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Rúnëdi'i importë si riugüë partë shcuerpë rall u adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë ní. 31 Por di'dzë rë' ¿pë cagni'i hia'a adë rlluí'idi'i lëy? Aquëdi'i; más bien quëgni'ia'a másru'u firmë valurë shtë lëy.

4

Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios

1 ¿Pëllë guënë'i hia'a shcuendë shtë Abraham, shtadë guëlu hia'a? ¿Pëzielú gúqui' më za'quë lu Dios? 2 Primërë puntë, si talë natubldí shcuëndi' lu Dios purquë bë'ni' cumplir obrë za'quë, iurní nápí' rsunë gac nadchíni'; perë lëdë

delantë lu Diósëdi'i. ³ ¿Pë rni'i Sagradas Escrituras? "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu guni'i Dios tubldí na shcuendë Abraham lu më". ⁴ Pues iurne' si tubi nguiu quëhúnëll tubi dchi'ni lu lamë, rguilli lamë pagu, lëdëdi'i ziquë regalë sino quë ziquë narunë tucarë ca'a nguiu. ⁵ Perë el quë adë rúnëdi'i obrë za'quë perë rialdí ldu'i shti'dzë Dios, el quë narunë natubldí shcuendë nguiu, nguiu ni na më za'quë lu Dios, sulë por galrialdí ldu'i shtëni'. ⁶ Tambiën zni guni'i David tiempë guahietë de quë dichusë na nguiu, el quë Dios runë recibir ziquë mënë za'quë, lëdëdi'i purquë bënë nguiu ni obrë za'quë. ⁷ Guni'i David:

Rquitë ldu'u ra nabë'në Dios perdunë nu bëca'chi më duldë shtë rall.

⁸ Rquitë ldu'u nguiu naná lë'ë Dadë adë guëdchi'bëdi'i galquiá cuntrë nguiu por duldë nabë'në nguiu.

⁹ ¿Pë rni'i ldu'ul? ¿Niá'asë rquitë ldu'u më ra mënë israelitë u nu zac ra mënë nanádi'i më israelitë? Pues gunia'a, Dios bë'në tubldí shcuendë Abraham, shtadë guëllü hia'a, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më. ¹⁰ Perë çguc bë'në më tubldí shcuendë Abraham, despuësë guriuguë partë shtë shcuérpi' u antsë? Pues antsë, lëdë despuësëdi'i. ¹¹ Custumbrë religiuse ni, Abraham bë'ni' recibirin ziquë sëni de quë hia gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më nu Dios bëca'a lë'i' ziquë nguiu za'quë. Mudë rë' guc Abraham dadë shtë grëtë' ra mënë naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios de verdá, hashtë ra nadë rúnëdi'i cumplir custumbrë shtë circuncisión. ¹² Nu Abraham na shtadë ra më israelitë nanadë rúnëdi'i confiar custumbrë ni parë gac rall më za'quë lu Dios sino rialdí ldu'u rall shti'dzë më, igual ziquë bë'në Abraham antsë gúqui' circuncidar.

Bënë Dios cumplir promësë shtëhi' purquë gualdí ldu'u ra mënë shti'dzë më

¹³ Dios bë'ni' prometer lu Abraham nu lu grëtë' llëbni Abraham de quë gunë rai' recibir guë'dchiliu ziquë herenci parë guëquërdë rai'. Bënë më ni, lëdëdi'i purquë bëzu'bë diaguë Abraham puntë shtë lëy, sino purquë gualdí ldu'i shti'dzë më. ¹⁴ Si talë sulamëntë ra nanapë lëy gunë rall recibir guë'dchiliu ziquë herenci, iurní adë lasáquëdi'i tsaldí ldu'u mieti shti'dzë më, nu promësë shtë Dios nápëdi'i valurë ¹⁵ purquë lëy nua'a cashtigu. Catë nanú lëy, nanú cashtigu parë ra nabë'nëdi'i cumplir lëy, perë catë nídi'i lëy, nídi'i mudë parë runë mënë cuntrë lëy.

¹⁶ Por ni lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham, gac cumplirin ziquë tubi favurë parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Manërë ni ra cusë za'quë shtë më, na parë grë llëbni Abraham, lëdë niá'asëdi'i parë ra narianaldë tëchi lëy sino tambiën parë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Quiere decir, lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, nahin tubi favurë; guëdchinin ndigá parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Pues Abraham na shtáda'a, grëtë' hia'a. ¹⁷ Ni na lo quë narunë cuntienë Sagradas Escrituras. Rni'in de quë bë'në më lë'ë Abraham ziquë shtadë guëllü zihani naciuni. Gunë më recibir grë ra mënë narialdí ldu'i shti'dzë më mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Dios napë më pudërë parë cua'ni më ra tégulë, nu cagni'i më shcuendë cusë naguër gac ziquë hia gudëdin.

¹⁸ Iurë guni'i Dios lu Abraham de quë gáqui' shtadë zihani naciuni, gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më aunquë hia gú'shi'; gulézi' gac cumplir shti'dzë më. Nu gac cumplir shti'dzë më; llëbni Abraham adë chu gúnëdi'i gan guëlabë ra mënë ni. ¹⁹ Abraham adë gulézëdi'i tsaldí ldu'i shti'dzë më aunquë napë Abraham más quë tubi gahiu'a izë; mërë gáti'; nu rdë'ëi' cuendë de quë tantë

lë'i' nu Sara tsë'li', hia nalë gú'shi' parë gápi' shíni'. Nunquë tsúdi'i shíni'.
 20 Adë bëzádi'i ldu'i sino quë gualdí ldu'i de verdá. Gulezë náldi' nu bédë'ëi' graci lu Dios antsë guc cumplir promësë ni. 21 Abraham gúpi' segurë sin ni tubi galërzá ldu'i de quë Dios nápi' pudërë parë gunë më lo quë nabë'në më promoter. 22 Por ni bëca'a Dios lë'ë Abraham; tubldí na shcuëndi' lu Dios, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

23 Ra di'dzë: "Tubldí na shcuëndi' lu Dios purquë gualdí ldu'i shti'dzë më" adë naescritëdi'in sulë por bien shtë Abraham 24 sino también parë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'u shti'dzë më. Gunë më tubldí shcuëndë cadë túbía'a si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë el quë nabëcua'ñi Jesús, Shtáda'a, ladi ra tégulë. 25 Bë'në Dios intriegu lë'ë Jesús lu galguti por causë shtëlda'a nu bëcua'ñi më lë'i' ladi ra tégulë parë adë chu guëdchí'bëdi'i galquíá cuntrë lë'ë hia'a.

5

Bendición narsëdchini perdunë shtë Dios

1 Zni natubldí shcuëndá'a lu Dios purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Iurne' rbedchí ldu'u hia'a lu më por Jesucristo Shláma'a. 2 Por Cristo zuga'a hia'a lu nezë za'quë catë nanú bendición shtë Dios purquë rialdí ldu'u hia'a. Rqitë ldu'u hia'a nu dzuléza'a tiempë guená hia'a lu më; cuezënú hia'a lë'i'. 3 Nu zac rquitë ldu'u hia'a iurë nadápa'a problemë, purquë nanë hia'a galërzac zi runë bien të gáca'a pacënci nu dzu hia'a más firmë lu shnezë më. 4 Si talë dzu hia'a lu shnezë më sin quë adë guëazë guëtëdi'ia'a, iurní nadápa'a esperansë; dzuléza'a ra cusë naguër gac. 5 Hia esperansë nadápa'a adë rsëdchínidi'in shtu parë lë'ë hia'a purquë nanú zihani amor naze'dë de Dios la'ni ldu'u hia'a por Espíritu Santo nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. 6 Antsë lë'ë hia'a completamente adë nadápëdi'i hia'a esperansë; perdidë na hia'a, perë bëga'a iurë nabë'në Dios punërë, iurní guti Cristo por grë ra nanapë duldë. 7 Nádi'i sencigi tubi de lë'ë hia'a gátia'a por tubi mënë, ni siquierë por tubi mënë za'quë; u tal vez nanú ejemplë gapë nguui valurë gátí' shlugar sáhi' naná demasiadë naza'quë. 8 Perë claramente bëlua'a Dios de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a purquë Cristo guti shlugára'a; dzë ni todavía na hia'a pecadurë. 9 Bë'në Dios recibir lë'ë hia'a; tubldí na shcuëndá'a lu më por galguti shtë Jesús. Más segurë iurne', gac salvára'a de grë cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios guëc mënë mal. 10 Antsë gúca'a enemigu shtë Dios; bédë'na'a cuntrë lë'ë më, perë bë'në më të gáca'a amigu shtëhi'; nadápa'a paz por galguti shtë shini më. Iurne' mucho más segurë gáca'a salvar por lë'ë më; cuezënúhi'lë'ë hia'a; unidë na hia'a con lë'ë më. 11 Más de ni, nalë rquitë ldu'u hia'a iurne' nu rdë'na'a alabar Dios por lo quë nabëlua'a Jesucristo Shláma'a, el quë nabë'në të gáca'a amigu shtë Dios.

Comparaciuni Adán nu Cristo

12 Zni guc, por tubsë nguui bidchini duldë lu guë'dchiliu. Hia de tëchi ni ze'dë naldë galguti. Hia bëdchini cashtigu shtë galguti parë grë mënë narëta' lu guë'dchiliu purquë grëtë' rall bë'në rall duldë. 13 Antsë bëquë'ë Moisés lëy shtë Dios, nanú duldë lu guë'dchiliu, perë adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë segun lëy purquë nidi'i lëy iurní. 14 Perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, dizdë tiempë shtë Adán hashtë Moisés, nanú galguti. Grë mënë guti aunquë adë bë'nëdi'i rall mizmë duldë nabë'në Adán nanadë bëzu'bë diáguëdi'i mandadë shtë Dios. Adán na tubi muestrë shtë më, el quë nanapë quë guëdchini.

¹⁵ Perë favurë nabë'në Dios parë lë'ë hia'a ndigá, na más llëru'bë quë duldë nabë'në Adán. Por duldë shtë tubsë nguii, bédchini galguti parë grë mënë, perë por galrac shtu'u shtë Dios nu favurë shtë Jesucristo, be'dë guëdchini vidë sin fin parë zihani mënë. ¹⁶ Pues resultatë shtë favurë nabë'në Dios, na más llëru'bë quë resultatë shtë duldë nabë'në Adán. Fin shtë duldë nabë'në Adán, na guc condenar grë mënë, perë fin shtë favurë nabë'në Dios, bédchinin despuësë zihani izë. Favurë ni napë resultatë naná adë nídi'i condenación parë pecadurë. ¹⁷ Bédchini sentenci shtë galguti parë grë mieti purquë tubsë nguii bē'nē duldē, perë parë el quë narunë recibir favurë shtë Dios, el quë narunë recibir perdunë shtë më ziquë regalë, guëñibë'a nguii ni juntë con Jesucristo. Sulë por tubsë nguii, Jesucristo, gac salvára'a. ¹⁸ Ziquë por tubsë nguii nabë'në duldë nu por ni nacondenadë grë mieti, tambiên por tubsë nguii, por lo quë nabë'në Jesucristo, gunë Dios recibir grë mieti ziquë mënë za'quë naná tubldí shcuendë lu më të parë guëbani rall parë siemprë. ¹⁹ Quiere decir, por tubsë nguii nanadë bëquë diáguëdi'i shti'dzë Dios, cantidá mënë na rall pecadurë, perë por tubsë nguii nabë'në cumplir shti'dzë më, cantidá mënë gac rall mënë za'quë delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë rall.

²⁰ Bëdë'ë Dios lëy lu Moisés të parë másru'u guëdalë duldë, perë catë bëdalë duldë, ndë nanú más favurë ru'bë shtë Dios; más rlu'a rac shtu'u më ra mënë. ²¹ Zni guquin; antsë grë mieti nanú bajo ordë shtë duldë, nu por maldá nabë'në mënë guti rai!, perë iurne' favurë shtë Dios rnibë'a, con resultatë gac mënë sin duldë delantë de Dios. Gac salvar rall siemprë por Jesucristo Shláma'a.

6

Hia gútia'a parë duldë

¹ ¿Pë guëni'i hia'a iurne'? ¿Guëdë'na'a duldë të parë guëlua'a Dios másru'u rac shtu'u më lë'ë hia'a? ² Aquëdi'i. Hia bëru'u hia'a nezë mal catë nanú galguti eternë. ¿Llallë guëabrí hia'a stubi parë nezë ni? Hia gútia'a parë duldë. ³ ¿Pë adë riasëdi'i të de quë grë lë'ë hia'a naná unidë con Jesucristo, tambiên nadápa'a partë galguti shtëhi'? ⁴ Por ni iurë bëriubë nísaa, runë significar nadápa'a partë mizmë galguti shtë Jesús nu ziquë guashtë më ladi ra tégulë por pudërë ru'bë shtë Dadë Dios, zni runë tucarë guëbânia'a manërë cubi con pudërë shtëhi'!

⁵ Si talë na hia'a unidë con Cristo nu con galguti shtëhi', zni zac gáca'a ziquë lë'ë më iurë tsashtë hia'a ladi ra tégulë. ⁶ Rac bë'a hia'a vidë mal nanabânia'a antsë, guti juntë con Cristo lu cruz të parë jamás guësínidi'i duldë lë'ë hia'a lu maldá. Zni gápa'a libertá të guëñibë'adi'i duldë lë'ë hia'a ⁷ purquë grë ra naguti, lë'ë duldë nápëdi'in ni tubi pudërë parë nguii ni. ⁸ Si talë gutinú hia'a Jesucristo, rialdí ldu'u hia'a de quë guëbaninú hia'a lë'ë më. ⁹ Nanë hia'a Cristo guashtëhi' ladi ra tégulë; hia jamás adë guëabridi'i gati më. Hia gualú pudërë shtë galguti parë lë'ë më. ¹⁰ Por galguti shtë më, bédë'ë më fin con pudërë shtë duldë; jamás gáti!, perë iurne' nabani më; unidë náhi' con Dios parë siemprë. ¹¹ Mizmë manëri gulë bē'nē tratë duldë nananú la'ni ldú'ul ziquë cuspë naguti, nu gulë gubani tubi vidë cubi, mënë naquëgdë'në cumplir voluntá shtë Dios purquë unidë na të con Jesucristo Shláma'a.

¹² Por ni adë rdë'ëdi'i të sí guëñibë'a duldë lë'ë të. Nanú deseo mal la'ni cuerpë shtë të; cuerpë ni napë quë gáti!, perë adë gunëdi'i të cumplir lo quë

narac shtu'u duldë gunë të. ¹³ Nu adë rdë'ëdi'i të sí parë ni tubi partë cuerpë shtënë! gúni' duldë, ni tubi partë guëzú'bë diáguëdi'i deseo mal. Mejurë gulë bë'në intriegu cuerpë shtë të lu Dios, purquë na të ziquë mënë naná guti perë bëabí guëbani të stubi. Gulë bë'në intriegu grë partë shcuérpël lu Dios, cadë tubi partë cuerpë gaquin ziquë tubi trashtë parë dchi'ni za'quë shtë më ¹⁴ purquë duldë adë nádi'in shláme!, adë nádi'il bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios naquëhunë zihani favurë parë lë'ël.

Comparaciuni shtë el quë narunë sirvë tubi lamë

¹⁵ ¿Pë runë cuntienë ndë'ë de quë nanú permisi guëdë'na'a duldë purquë adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios? Aquëdi'i. ¹⁶ Lë'ë të nanë të bien, el quë narnibë'a lë'ël nu rzu'bë diáguël shtí'dzi', nall lamë shtënë!. Znítí'i nahin si talë rzu'bë diáguël deseo mal naze'dënú galguti u si talë rzu'bë diáguël shtí'dzë Dios parë guëbánil tubi vidë za'quë. ¹⁷ Dushquilli Dios; antsë lë'ë të na muzë shtë duldë perë iurne' na të muzë shtë Dios. Bëzu'bë diaguë të con guëdubínú ldu'u të enseñansë nabë'në të recibir. ¹⁸ Dzë ni bë'në më librar lë'ë të lu pudërë shtë duldë nu bë'në më parë gac të mënë narianaldë nezë za'quë. ¹⁹ Cagní'ihia comparaciuni rë' të parë más nasesë tsasë të. Ziquë más antsë bë'në të intriegu shcuerpë të parë cusë dzabë, hashtë bë'në të cumplir grë duldë naná cuntrë lëy shtë Dios, iurne' gulë bë'në intriegu shcuerpë të parë cusë naná tubldí delantë lu Dios, con fin gac të mënë santu.

²⁰ Iurë lë'ë të todavía bëzu'bë diaguë të duldë, iurní adë nápëdi'i të libertá parë gunë të sirvë Dios. ²¹ ¿Pë provëchë gulú të de ra cusë mal, cusë nabë'në të antsë perë iurne' rtu lu të por duldë ni? Fin shtë duldë ni na galguti parë ra narianaldë tēchi cusë mal ni. ²² Perë iurne' na të librë; ra cusë ni adë rñibë'adi'i lë'ë të, sino quë na të muzë shtë Dios parë gunë të cumplir voluntá shtë më. Ndë'ë sí, napin provëchë. Primërë napë të vidë sagradë narëuu' ldu'u Dios nu despuësë guëquërdënú të lë'ë më parë siemprë. ²³ Lúniquë pagu narguilli duldë parë ra narunë duldë, na galguti, perë regalë shtë Dios na vidë sin fin por Jesucrito Shláma'a.

7

Comparaciuni shtë nabëtsë'a

¹ Bëchi, lë'ë të narac bë'a lëy shtë Dios, rdë'ë të cuendë lo quë narni'i lëy runë tucarë gunë mieti cumplir hashtë gati mieti. ² Por ejemplë, tubi na'a casadë nali'bi' con tsé'li' por lëy hashtë gati tsé'li' perë iurë gati tse'lë na'a, iurní na na'a librë. Lë'ë lëy shtë galcasadë hia adë rúnëdi'i obligar lë'ël. ³ En cambi si talë na'a ni guëcá'all stubi nguui mientras lë'ë tsé'li' nabani, iurní quëhúnëll duldë adulteri; perë si talë tse'lë na'a guti, lë'ë lëy nali'bi na'a con tsé'li', hia nápëdi'in pudërë parë lë'ëll nu si talë ca'a na'a ni stubi nguui, hia adë nádi'in duldë.

⁴ Zni zac na lë'ë të bëchi la sahia, na të ziquë tubi na'a naguti tsé'li'. Antsë gac të unidë con lëy shtë Moisés, perë iurne' por gac unidë të con Cristo lu cruz, iurne' adë rñibë'adi'i lëy lë'ë të sino rñibë'a Cristo lë'ë të, el quë naguashhtë ladi ra tégulë. Zni gac të parë guëquërdë të tubi manërë santu.

⁵ Antsë iurë guanálda'a tēchi deseo mal naguc shtu'u cuerpë shtë hia'a, cusë nabëdë'na'a purquë lëy bë'në prohibëhin; cusë mal ni bësini lë'ë hia'a lu duldë, grë partë shtë shcuérpa'a. Bë'në duldë parë gua'a lë'ë hia'a lu galguti.

⁶ Perë bë'në Dios parë adë nápëdi'i lëy pudërë subrë lë'ë hia'a. Gútia'a parë

lëy nanapë lë'ë hia'a ziquë muzë shtëhin të parë guëdë'na'a sirvë Dios con libertá, lëdëdi'i ziquë tubi naná bajo ordë shtë lëy sino tubi manëre cubi según Espíritu Santo.

Duldë nananú la'ni ldua'a

⁷ ¿Pë guëni'i hia'a de ndë'ë, de quë lë'ë lëy na mal? Aquëdi'i. Adë nádi'i lëy cusë mal purquë por lo quë naná escritë la'ni lëy, runguë bé'ahia faltë nanapa. Por ejemplë, sin lëy nunquë adë guëdë'édia'a cuendë de quë na duldë iurë rzebi ldua'a pë shtë mënë, purquë naescritë: "Adë sébidi'i ldú'ul pë shtë mënë". ⁸ Por lo quë narni'i mandamientë, lë'ë duldë bë'në gan; bësëdchinin zihani deseo mal la'ni ldua'a. Pues catë nídi'i lëy adë rac bé'adi'i miëti pë na duldë. ⁹ Tubi tiempë más antsë, adë bédë'édia'a cuendë pë rni'i lëy; contentë nabania; perë iurë bënguë bé'ahia pë rni'i lëy, guc bé'ahia de quë napa duldë, de quë runë tucarë gatia parë siempër. ¹⁰ Lëy naná designadë parë guëne'e vidë parë na, bëaquin ziquë tubi sentënci parë gatia. ¹¹ Bësiguë duldë na. Duldë bë'në provëchë të parë guësëdchini mandamientë galguti parë na con resultatë bëna duldë nu nahia ziquë tubi naguti.

¹² Pues grë lëy con mandamientë shtë më na santu; na rahin justë nu za'quë. ¹³ Rna'bë di'dza ¿tubi cusë za'quë bësëdchini galguti parë na? Aquëdi'i, sino duldë bia'a na lu galguti. Bë'në dchi'ni duldë cusë za'quë parë bësëdchinin galguti. Zni rlua'a lla na duldë, demasiadë mal. Por mandamientë shtë Dios, rac bé'a hia'a blac fier na duldë.

¹⁴ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na santu perë na, nahia mal; quëhuna cumplir deseo mal nananú la'ni ldua'a por duldë naná ziquë lamë shtëna. ¹⁵ Lë'ë duldë naruna, nanëa adë nazá'quëdi'in perë lo quë nadë rac shtú'udia'a, ni quëhuna; lo quë narac shtu'u guna, ni adë rúnédia'a cumplir. ¹⁶ Zni si talë quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, nahia de acuerdë de quë tubldi na lëy shtë Dios. ¹⁷ Pues adë nádia'a naquëhunë ra cusë mal sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin cusë mal ni. ¹⁸ Rdë'ëhia cuendë de quë la'ni ldua'a nídi'i cusë za'quë. Rac shtua'a guna bien perë adë nápëdia'a fuersë parë guna cumplir. ¹⁹ Adë rúnédia'a cumplir ra cusë za'quë narac shtua'a guna, sino lë'ë duldë nadë rac shtú'udia'a, ni sí, quëhuna cumplirin. ²⁰ Iurne' si quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, lëdë nádia'a naquëhunin sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin ra cusë mal. ²¹ Zni nahin iurë rac shtua'a guna bien, sulë mal runa. ²² Perë por partë shtë espíritu la'ni ldua'a, nalë rquitë ldua'a con lëy shtë Dios ²³ perë la'ni shcuërpa nanú stubi pudërë naná runë cuntrë cusë za'quë. Nahia ziquë prësi shtë pudërë mal ni nananú la'ni shcuërpa.

²⁴ Prubi de na. ¿Chu guëne'e libertá parë guna gan lu duldë nanua'a na lu galguti? ²⁵ Rdë'ëhia graci lu Dios purquë bë'në më librar na lu pudërë shtë duldë nananú la'ni ldua'a. Bë'në mëhin por Jesucristo, Shláma'a. La'ni ldua'a rac shtú'uhia guna cumplir ra mandamientë shtë Dios, perë shcuërpa runë cumplir mal deseo narsëdchini duldë.

8

Bendición narsëdchini Espíritu Santo

¹ Pues iurne' adë gúnëdi'i Dios condenar ni tubi naná unidë con Cristo Jesús ² purquë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin por lë'ë më. Bëlá më na de duldë con sentënci naná gatia. ³ Lo quë lëy adë rúnëdi'i gan; nápëdi'in pudërë parë guëne' compa'ni lë'ë hia'a të guëdë'na'a cumplir lëy; débil na shcuërpa'a. Perë Dios sí,

bëshe'ldë më shini më con cuerpë shtë nguui; bëdchini Jesús parë guëdchisúhi' duldë; bë'në më condenar duldë nananú la'ni ldu'u mieti. ⁴ Zni bë'në më të parë guëdë'na'a cumplir lo quë narnibë'a lëy. Cagnia'a shcuendë ra nardë'e si parë guësë Espíritu Santo lë'ë rai' nu adë rúnëdi'i rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rai'.

⁵ Grëtë' el quë narianaldë tēchi cusë mal, conductë shtë rall na mal; perë el quë narianaldë tēchi cusë shtë Espíritu Santo, runë rall cumplir lo quë narac shtu'u Dios. ⁶ El quë narianaldë tēchi cusë mal, gáti' perë el quë narianaldë ra cusë za'quë shtë Espíritu, nápëll vidë verdadërë nu cuedchí ldu'ull. ⁷ Grë ra narianaldë tēchi deseo mal, na rall enemigu shtë Dios purquë adë nēdi'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Adë ráquēdi'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'. ⁸ Por ni ra narunë intriegu mizmë lë'ë rall lu duldë, adë rquítēdi'i ldu'u rall Dios.

⁹ Perë lë'ë të adë rianaldēdi'i tē tēchi deseo mal la'ni ldu'u tē sino rnibë'a Espíritu Santo lë'ë tē si talë verdá quëbezë Espíritu Santo la'ni ldu'u tē. Grë ra nanápēdi'i Espíritu shtë Cristo, nádi'i rall shmēnē Cristo. ¹⁰ Perë si talë Cristo cuezēnúhi' la'ni ldu'u tē aunquë shcuerpë tē gati por causë duldë, espíritu shtë tē napë vidë eternë purquë tubldí na shcuendë tē lu Dios. ¹¹ Si talë lë'ë Espíritu nabëcua'ñi Jesús ladi ra tēgulë, cuezēnúhi' lë'ë tē, mizmë më ni guēne'e vidë parë cuerpë shtë tē, cuerpë naná destinadë parë gati. Gunë Dios ni por Espíritu shtë më naquëbezēnú tē.

¹² Por ni bëchi, lë'ë deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a, adë nápēdi'in ni tubi pudērë ni derechë parë guëdë'na'a cumplir ra cusë ni ¹³ perë si talë tsagla'guë gunë tē ra cusë mal, gati tē. En cambi si talë por pudērë shtë Espíritu Santo guëdë'el fin con ra cusë mal narúnēl, iurní guëbánil parë siempër.

¹⁴ Si talë quëgsë Espíritu Santo lë'ël, nal shini Dios. Sulë mēnē ni na legítimē shini më. ¹⁵ Lë'ë Espíritu nabë'nē tē recibir; nádi'i' Espíritu shtë galërzac zi parë rdzëbë tē lúhi' stubi, sino bë'në tē recibir Espíritu narunë parë gac tē shini Dios nu por Espíritu ni rná'ba'a lúhi': "Nal Dios, Shtadë na'a". ¹⁶ Mizmë Espíritu ni na testigu juntë lo quë narni'i ldu'u hia'a de quë na hia'a shini Dios. ¹⁷ Na hia'a shini Dios nu quëhunë më tratë lë'ë hia'a ziquë shini më; juntë con Cristo nadápa'a derechë guëca'a hia'a lo quë nanapë më. Si talë rzac zi hia'a juntë con Cristo, también guëdápa'a partë con lë'ë më iurë gunë Dios honrar shíni'.

¹⁸ Parë na grëtë' galërzac zi shtë tiempë ne', adë rúnēdi'in comparar con cusë za'quë nu hunurë naguëdápa'a despuësë, ¹⁹ purquë grë lo quë nabēntsa'u Dios, quëbezin con llëru'bë deseo parë iurë gunë Dios honrar grë ra shini më. ²⁰ Grë cusë napë quë tsalú, lédēdi'i por prupi voluntá shtënin sino por voluntá shtë Dios naná bēntsa'u grëtë' cusë. Perë bēntsa'u më ra cusë ni con segurë de quë gac cambin ²¹ purquë lo quë nabēntsa'u më, gunë më librar tē parë adë tsalúdi'in; adë rú'dzēdi'in, sino gapin partë juntë con ra shini më iurë gunë më librar lë'ë rai'. ²² Rdë'ë hia'a cuendë guëdubi cusë nabēntsa'u më riá ldu'in nu ru'nin ziquë tubi na'a nanapë dulurë shtë nagalë shíni'. Zni na guë'dchiliu hashtë nedzë. ²³ Lédë níá'asēdi'i ra cusë nabēntsa'u Dios riá ldu'u hashtë gac cumplir tiempë, sino nu lë'ë hia'a, aunquë nadápa'a Espíritu cumë sēni de lo quë guëdë'na'a recibir despuësë, riá ldu'u hia'a demasiadë; dzuléza'a nia'a ca iurë guëca'a më lë'ë hia'a nu gac cambi shcuérpa'a parë adë gátidi'ia'a stubi jamás. ²⁴ Gúca'a salvar con esperansë tubi dzë gunë më cambi shcuérpa'a, perë todavía rnádi'i hia'a lo quë narbéza'a. Lo quë rna

hia'a rquí'nidi'i dzuléza'ahin ²⁵ perë si talë dzuléza'a lo quë nadë chu rnádi'i, iurní con pacënci dzuléza'a.

²⁶ Nadápa'a esperansë; nu Espíritu Santo quëhúni' compaíni lë'ë hia'a catë adë ráquëdi'i hia'a. Pues adë rac bé'adi'i hia'a lla guená'ba'a lu Dios, perë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a. Quëhúni' ruëguë lu më con bë nadë gúnëdi'i gan shti'dza'a guëni'i pë runë cuntienë. ²⁷ Nu Dios el quë nanë grë shgába'a, riasé më grë di'dzë shtë Espíritu Santo purquë lë'ë Espíritu canihúni' ruëguë de acuerdë con voluntá shtë Dios. Quëhunë më ruëguë lu Dios por grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më.

Na hia'a más quë narunë gan

²⁸ Nanë hia'a grë cusë quëac parë bien shtë ra mënë narac shtu'u më de verdá, ra nagulé Dios según voluntá shtë më, ²⁹ purquë grëtë' nabënguë bë'a Dios dizdë antsë, bë'në më destinar lë'ë rai' të parë gac rai' ziquë shini më nabërulë Jesús parë gac Jesús el quë nagunë recibir más hunurë entre grë ra sáhi'. ³⁰ Grë ra nagulé Dios, guc destinar rai'; ni guna'bë më lë'ë rai'. Ra mënë naná guna'bë më, bë'në më të gac tubldí shcuendë rai' lu më. Na rai' justë; bë'në më parë guëquërdëdnú mënë ni Jesucristo lu gube'e.

³¹ ¿Pë más guëni'i hia'a? ¿Si Dios nanú favurë de lë'ë hia'a, chull gunë gan lu hia'a? ³² Dios voluntariamente bë'ni' intriegu prupi shini më parë gáti' shlugára'a. Bë'në më intriegu shini më lu galguti të gac salvára'a. ¿Llallë gunë më negar guëdë'ë më los de más cusë za'quë? hia quë cuezëdnú shini më lë'ë hia'a. ³³ ¿Chull guëdchi'bë demandë lu Dios cuntrë ra nagulé më? Ni túbidi'i; Dios quëhunë tubldí shcuenda'a lu më. ³⁴ ¿Chull gunë condenar lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Cristo gúti' nu zac guashtë më ladi ra tégulë nu quëbezë më lugar shtë pudërë juntë con Dios nu quëhunë më ruëguë por lë'ë hia'a. ³⁵ ¿Chull gunë gan parë guëdchisú amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Masiá rzunalde mënë lë'ë hia'a; si talë rguini mënë lë'ë hia'a, u si nanú problemë u galërzac zi; masiá runë faltë naguëdáuha'a u runë faltë shába'a; si talë zuga'a hia'a lu peligrë, ni tubi cusë gúnëdi'i gan guëdchisú amor shtë Cristo de lë'ë hia'a. ³⁶ Sagradas Escrituras rni'i:

Nadzú hia'a nu na hia'a dispuestë gátia'a grë ra dzë purquë na hia'a shmënë më.

Quëhunë mënë tratë lë'ë hia'a cumë tubi lli'li lu ra narguini lë'ë ma.

³⁷ Perë entrë grë cusë rë', na hia'a mënë narunë gan lu grë cusë mal por Jesucristo el quë narac shtu'u lë'ë hia'a. ³⁸ Znítu'i, napa segurë de quë ni tubi cusë guëguquë lë'ë hia'a de Dios, el quë narac shtu'u lë'ë hia'a; ni por galguti, ni por tubi nanabani iurne', nilë por ra ianglë, nilë por grë ra narnibë'a lu gube'e, ni por lo quë naguër guëdchini nu nilë por nananú iurne' ³⁹ nilë lo quë naná guia'a, ni por lo quë nananú guetë, ni por stubi clasë pudërë nananú la'ni guë'dchiliu, gáquëdi'i guëguquë lë'ë hia'a lu amor shtë Dios, amor nabëlua'a më lu hia'a por Cristo Jesús Shláma'a.

9

Gulë Dios ra mënë israelitë

¹ Cagnia'a verdá cumë shmënë Cristo nanahia; quëbezëdnú Espíritu Santo na, nu mizme shgaba quëhunë testificar ruadi'dza verdá. ² Nalë nahia tristë nu riá ldua'a; se intiende quëhuna sufrir la'ni ldua'a por sahia, ra më israelitë. ³ Nahia dispuestë gunë më condenar na si talë por ni gac salvar ra sahia,

ra mënë naná mē ladza. ⁴ Lē'ē rai' na rai' mē israelitē; gudili Dios lē'ē rai' tē gac rai' shini mē. Bēlua'alú llni lu rai', llni naze'dē de Dios. Ra conveñi nu promēsē nu lēy shtë Dios, bē'nē rai' recibir. Bē'nē rai' recibir ordē lla rac shtu'u Dios gunē rai' adorac Dios la'ni iádu'u. ⁵ Lē'ē rai' na llēbni shtadē guēlú hia'a nu de lē'ē rai', según nardchini mēnē lu guē'dchiliu, gulē Cristo el quē nagulē Dios parē guēnibē'ai'. Jesucristo na Dios nu runē tucarē grē mieti gunē rall alabar lē'i'. Benditē na mē parē siemprē. Amén.

⁶ Quēgní'idia'a de quē adē bē'nēdi'i Dios cumplir shtí'dzi', sino todavía napē shtí'dzē mē valurē parē ra mēnē purquē nanú mēnē nanádi'i llēbni Israel, perē gudili Dios lē'ē rai'; na rai' shmēnē mē. ⁷ Gudíli'di' Dios grē ra llēbni Abraham parē gac rai' legítimē shini Abraham sino rni'i mē lu Abraham: “Por shínil Isaac, gápēl llēbni naná ra nagudilia”. ⁸ Grē ndē'ē runē cuntienē ni tubi na shini Dios sulē purquē gúlēll mē israelitē, sino ra shini Dios na el quē narialdí ldu'u promēsē shtë Dios. Mēnē ni na de verdá llēbni Abraham. ⁹ Pues lē'ē promēsē naguni'i Dios lu Abraham rni'i: “Stubi izē ziquē tiempē ne' guēabría nu Sara gápi' tubi shíni”.

¹⁰ Más de ni nanú ejemplē shtë Isaac, shtadē guēlú hia'a. Guērupē shini Rebeca na rai' shini tubsē nguiu, Isaac. ¹¹⁻¹³ Ra shini Isaac nu Rebeca todavía lá'adi'i gálēdi'i rai', ni tubi mal bē'nēdi'i rai', perē guni'i Dios lu Rebeca: “Shínil naguēlú galē, gáquēll mazē parē shínil naguēdchini despuēsē”. Ni na de acuerdē lo quē Sagradas Escrituras rni'i: “Guc shtua'a Jacob parē guná zá'quēdia'a lu Esaú”. Zni bēlua'a clarē Dios napē mē dereché gulē mē lo quē narni'i ldu'u mē. El quē narac shtu'u mē, rna'bē mē; nídi'i importē pē cusē quēhunē rall.

¹⁴ ¿Gu runē cuntienē di'dzē rē' de quē adē nazá'quēdi'i Dios? Aquēdi'i. ¹⁵ Mizmē Dios guni'i lu Moisés: “Guna favurē parē el quē narac shtua'a; guēga'a ldua'a el quē narac shtua'a”. ¹⁶ Zni nahin, lē'ē favurē shtë Dios, zéd'ēdi'in lu mēnē purquē rac shtu'u mēnē, nilē por lo quē naquēhunē rall sino por voluntá shtë mē, el quē narga'a ldu'i mēnē. ¹⁷ Nanú stubi ejemplē; la'ni Sagradas Escrituras rni'i shcuendē rēy shtë Egipto. Rni'in: “Bēzúa lē'ēl ziquē rēy shtë Egipto parē guēná mēnē pudērē shtëna por mudē naruna tratē lē'ēl tē guini mēnē narēta' lu guē'dchiliu, blac llēru'bē na pudērē shtëna”. ¹⁸ Zni zac guēni'i hia'a napē mē pacēnci parē el quē narac shtu'u mē, nu zac runē mē tē gac naguēdchi ldu'u mēnē según voluntá shtë mē.

¹⁹ Perē guēni'il lua: “Si talē zni nahin ¿pēzielú rdchibē Dios demandē cuntrē nguiu? ¿chull rzutipē lu voluntá shtë Dios?” ²⁰ Perē rnia'a lul, ¿chu nal tē parē rchupē dí'dzēl con Dios? Nídi'i mudē gue'su guēni'i lu mēnē naruntsa'u gue'su: “¿Pēzielú bēntsá'ul na znd'ē?” ²¹ Na Pablo rnia'a lu tē, el quē naruntsa'u gue'su, nápēll mēnē gunt'sá'ull cualquier cusē narni'i ldu'ull. Con mizmē benē shtë gue'su gunt'sá'ull tubi gue'su chulē nu especial, nu con mismē benē gactsa'u tubi cusē nadē rluá'adi'i chulē.

²² ¿Pē rni'i ldu'ul? Aunquē más antsē guc shtu'u guēlua'a Dios pudērē shtë mē cuntrē ra mēnē nabē'nē mal, bia'a ldu'u mē mal mudē shtë nguiu ni; pacēnci guc mē con ra narunē tucarē cashtigu eternē. ²³ Nu guc shtu'u guēlua'a mē ra favurē ru'bē nu bendición parē lē'ē hia'a. Bēga'a ldu'u mē lē'ē hia'a; bē'ni' preparar lē'ē hia'a dizdē más antsē parē guēquērdēnú hia'a lē'ē mē. ²⁴ Parē ni gulē mē lē'ē hia'a, mēnē israelitē nu ra nanádi'i mē israelitē.

²⁵ Ziquē rni'i la'ni libré nabēquē'ē Oseas:

Ra nanádi'i shmēna, gululēhia lē'ē rai' shmēna.

Lè'è ra nadè rac shtú'udia'a antsë, ni gululëhia mënë narac shtua'a.

²⁶ Mizmë lugar catë antsë guni'i Dios: "Nádi'i të shmëna", ndë guëni'i mënë: "Na të shini Dios nanabani".

²⁷ Nu Isaías guni'i shcuendë naciuni Israel: "Aunque nilë llëbni shtë tégulë Israel na cantidá mënë ziquë iu'lli shtë nisëdu'u, nadë más bëldasë rall gac salvar ²⁸ purquë gunë më cumplir shti'dzi' hashtë tsalú sentënci cuntrë ra narëta' lu guë'dchiliu". ²⁹ Gaquin ziquë mizmë Isaías guni'i antsë:

Dadë shtë ra ianglë, si talë adë bë'nëdi'i më perdunë bëldá shtadë guëlu' hia'a të gátidi'i rai',
pues iurne' na hia'a ziquë ra mënë naguquërdë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.

Ra mënë israelitë nu diza'quë shtë më

³⁰ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë? ¿Pëllë guëni'i hia'a de quë ra nanádi'i më israelitë, ra nadë rac shtú'udi'i gunë rall cumplir lëy shtë Dios, hia nasalvar rall; tubldí na shcuendë rall lu Dios purquë gualdí ldu'u rall shti'dzë më ³¹ perë ra mënë israelitë narianaldë tēchi lëy shtë më, bë'nëdi'i rall gan gac rall më za'quë lu Dios? ³² ¿Pëzielú? purquë ra më israelitë adë gualdí'i ldu'u rall shti'dzë Dios parë gac salvar rall sino gualdí ldu'u rall mizmë lë'è rall, u sea ra obrë za'quë nabë'në rall gualdí ldu'u rall. Zni gulaguë rall ziquë tubi narredë guëc guë'ë. ³³ Ziquë naescritë la'ni shti'dzë Dios:

Guná, na rdchi'ba tubi nguü naná ziquë tubi guë'ë catë rredë mënë guëquin. Na më ziquë guë'ë narunë storbë.

El quë narialdí ldu'i shti'dzë më, ni nunquë guënitill shnézi'.

10

¹ Bēchi, lo quë narac shtua'a con guëdubinú ldua'a, lo quë narna'ba lu Dios, gac salvar ra mënë israelitë. ² Nahia testigu de quë zianaldë rai' lëy shtë Dios con llëru'bë devociuni perë adë riasëdi'i rall; napëdi'i rall llni shtë Dios. ³ Adë guënëdi'i rall manëre runë Dios parë gac tubldí shcuendë nguü lu më; más bien gac shtu'u rall por gunë cumplir lëy, gac rall më za'quë lu Dios. Adë nēdi'i rall gunë rall recibir salvaciuni cumë favurë nabë'në më por grë mieti. ⁴ Pues parë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë rianaldëdi'i rall tēchi lëy parë gac tubldí shcuendë rall lu më. Rac bë'a rall sulamëntë por Cristo napë nguü tratë con Dios.

⁵ Nu Moisés bëquë'ëi' gac tubldí shcuendë nguü lu Dios si talë gunë nguü cumplir lëy; guni'i Moisés: "El quë nagunë cumplir grë puntë shtë lëy, guëquitë ldu'i parë siemprë". ⁶ Perë manëre parë gac tubldí shcuendë nguü lu Dios por fe na zndë'ë; lëdë nagánëdi'in. Adë rúnëdi'il lligabë napë quë tsépil lu gubë'e parë tsagllí'l Cristo parë gac salvárel' ⁷ nu adë rúnëdi'il lligabë napë quë guié'tel catë nanú ra tégulë parë tsagllí'il Cristo de ndë. Aquëdi'i. ⁸ ¿Pëllë rni'i lëy? Rni'in: "Bëdchini di'dzë parë lë'ël; hia ruadí'dzël di'dzë ni lu mënë; cabezin la'ni ldú'ul". Pues mizmë diza'quë rë' naquëdë'në na'a predicar, rni'i de quë napë quë tsaldí ldu'u mënë shti'dzë Jesús. ⁹ Ruadi'dzë na'a de quë si talë rni'il Jesús na Dadë nanapë derechë parë guë nibë'ai' lë'ël nu si talë rialdí ldú'ul de verdá de quë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë, zac salvárel.

¹⁰ Napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë më parë gac tubldí shcuëndël lu Dios; con rua'l quëhúnël testificar rialdí ldú'ul Dios; por ni nasalvárel.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: "Ni tubi chu narialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë guëtúdi'i lull". ¹² Nidi'i diferenci entrë ra më israelitë nu con ra nanádi'i më

israelitë, pues mizmë Dadë Jesús na Dadë shtë grë mënë nu rne'e më sin medidë ca'a grë ra narialdí ldu'i lë'ë më. ¹³ Zni na, grë ra narna'bë Dadë Jesús parë gúni' perdunë lë'ëll, gac salvárëll. ¹⁴ Perë çlallë guëna'bë rall lë'ë më si talë adë rialdídi'i ldu'u rall lë'ë më? Çlallë tsaldí ldu'u rall lë'ë më si talë chu nádi'i naruadi'dzë lu rall diza'quë shtë më? Çlallë guini rall? nu adë chu nádi'i nanua'a shti'dzë më parë lë'ë rall. ¹⁵ Çlallë tsagni'i mënë diza'quë si talë adë chu nádi'i el quë nabëshe'ldë lë'ë nguui ni? Ziquë rni'i Sagradas Escrituras: “Blac nasa'a iurë guëdchini ra naruadi'dzë diza'quë nu nutici narsëquitë ldu'u mënë”.

¹⁶ Perë lëdë grëdi'i mënë runë rall cuendë diza'quë, ziquë bëquë'ë Isaías: “Dadë çhull gualdí ldu'u di'dzë nabiadi'dzë na'a lu rall?” ¹⁷ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rialdí ldu'u mënë iurë ruadi'dzë tubi më diza'quë lu rall. Diza'quë ni na mizmë shti'dzë Jesucristo.

¹⁸ Perë rna'bë di'dza lu të çpë adë bínidi'i rall lo quë nacagni'i Dios lu mënë? Clarë quë sí; bini rall grëtë' di'dzë ni. Sagradas Escrituras rni'i: Biadi'dzë Dios shti'dzi' guëdubi nezë shtë guë'dchiliu.

Shti'dzë më bërë'tsë hashtë catë rialú guë'dchiliu.

¹⁹ Guëabrá guëna'bë di'dza: çpë na posiblë adë guc bë'adi'i mënë israelitë shti'dzë më? Pues primërë puntë, Moisés bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i: Guna parë guëzebi ldu'u të lu tubi naciuni nanadë ranguë bë'adi'i na.

Guna tratë lë'ë rall të guëldënu të lë'ë rall, mënë nanëdi'i tsasë rall shti'dza.

²⁰ Segundë puntë, Isaías gupë valurë nu bëquë'ëi':

Ra nagudílidi'i na, bëdia'guëlu rall na.

Guëlua'aluhia lu ra nadë guná'bëdi'i por na.

²¹ Perë en cuantë shcuendë mënë israelitë rni'i Isaías: “Guëdubi tiempë bëldí guiahia parë guna recibir mënë nanëdi'i guëquë diaguë shti'dza, mënë narni'i cuntrë voluntá shtëna”.

11

Mënë israelitë naná salvar

¹ Iurne' quëgna'bë di'dza: çpë na posiblë bëquë guia'a më parë siempër ra mënë israelitë? Aquëdi'i; pues mizmë na nahia më israelitë; nahia llëbni Abraham; Benjamín na shtadë guëluhia. ² Dizdë más antsë Dios gulë më ra mënë israelitë; adë bëquë guia'a Dios lë'ë rall. Çpë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras la'ni histori nabë'në Elías? Bëdchi'bë Elías galquiá cuntrë mënë israelitë; guní'i' lu Dios: ³ “Dadë, ra mënë gudini rall ra nabiadi'dzë shti'dzë lu bëzalú rall bëcu'guë shtë'në. Sulë na nahia muzë shtë'në nanabani. Nu rac shtu'u rall quini rall na.” ⁴ Perë Dios bëquebi lu Elías: “Na gulëhia mënë; napa gadchi mili nguui nadë bëzullíbidí'i delantë lu dzanë Baal”. ⁵ Rnia'a lu të, mizmë iurne' ziquë tiempë dzë ni, Dios napë tubi tantë mënë israelitë nagulë më ziquë favurë shtë më të gac rai' shini më. ⁶ Si talë na rai' shini më por tubi favurë, iurní nádi'in por lo quë naquëhunë rai' purquë iurní favurë nídi'i favurë sino salvaciuni na ziquë rallë narunë tucarë por lo quë nabë'në rall. Bë'në më favurë ni sulë por galërga'a ldú'i'.

⁷ Çpë guëni'ia'a? Casi grë mënë israelitë adë bëdzëlëdi'i rall manërë parë gac salvar rall, perë bëldá rall nagulë Dios, bë'në rai' recibir favurë shtë më. Los de más më israelitë guc naguëdchi ldu'u rall, bë'në Dios. ⁸ Zni rni'i Sagradas Escrituras: “Bësa'në Dios lë'ë rall lu nacahi të adë tsasëdi'i rall; adë rnádi'i

rall con slu rall; adë rínidi'i rall con diaguë rall, bë'në Dios. Zni na rall hashtë iurne'." 9 Nu zac rni'i David:

Grë cusë za'quë nanapë mënë ni, guëabrí ziquë trampë catë ldaguë rall.

Vidë chulë shtë rall guëabrí guëc rall cumë cashtigu.

10 Nu slu rall guëcahi të parë guënádi'i rall verdá.

Nu galriá ldu'u shtë rall gac ziquë tubi bultë në'ë.

Salvaciuini shtë ra nanádi'i më israelitë

11 Iurne' rna'bë di'dza: çpë na ra mënë israelitë ziquë tubi mënë narrelde lu guë'ë nu gúnëdi'll gan jamás tsashtëll stubi? Aquëdi'i, sino iurë bëquë guia'a më israelitë salvaciuni, ra mënë nanádi'i më israelitë guatë rall shnezë Dios parë gac salvar rall të parë guëná mënë israelitë nu guëzebi ldu'u rall lu mënë ni; iurní tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. 12 Guënia'a lu të stubi cusë, si talë iurë bëquë guia'a mënë israelitë salvaciuni shtë Dios, iurní bédchini bendición parë los de más mënë, blac llëru'bë bendición guëdchini iurë guëabrí ldu'u rall lu Dios. Si talë ra më nanádi'i më israelitë, napë rall favurë shtë Dios purquë ra mënë israelitë bëniti rall shnezë Dios, blac cusë za'quë guëdchini lu guë'dchiliu iurë tsaldí ldu'u mënë israelitë shti'dzë Dios.

13 Perë napa tubi di'dzë parë lë'ë të nanádi'i më israelitë. Bëshe'ldë Dios na; nahia poshtë shtë më. Nahin tubi hunurë parë na. 14 Quëhuna shchi'ni më con guëdubinú ldua'a të ra sahia mënë israelitë, iurë guëná rall lë'ë të, gac shtu'u rall gac salvar rall. 15 Pues si talë iurë bëquë guia'a Dios lë'ë rall, ra mënë nanádi'i më israelitë guatë rall shnezë Dios, çllallë gac iurë ra mënë israelitë guëabrí ldu'u rall shnezë Dios stubi? Gaquin ziquë iurë tsashtë tégulë ladi ra tégulë. 16 Iurne' guënia'a shcuendë Abraham nu naciuni Israel. Si talë tubi muestrë shtë nacubë na santu, grë nacubë na santu. Si slu'chi hiaguë na santu, también ra llicu hiaguë na santu.

17 Bëldá ra mënë israelitë na rall ziquë llicu hiaguë olivo guishi; bëriuguë rahin perë lë'ë të guc injertar lu tronquë shlugar ra mënë ni, nu napë të partë con vidë shtë hiaguë verdadërë con ra naná shmënë Dios. 18 Adë runë nadchínidi'i të; adë chu guëní'di'i na të mejurë quë los de más llicu hiaguë. Si talë runë nadchini të, gulë bësëagná ldu'u të de quë napë të vidë sin fin sulë purquë unidë na të con tronquë shtë hiaguë. Lë'ë tronquë rne'e vidë parë lë'ë të; lëdë lë'ëdi'i të rdë'ë të vidë parë hiaguë ni.

19 Perë tal vez guëni'il lua: "Perë llicu hiaguë riuguin të parë guc injertara; guca injertë lu tronquë shtë hiaguë". 20 Rnia'a lu të; bédchisú Dios ra mënë israelitë purquë adë gualdídí'i ldu'u rall shti'dzë Dios, perë lë'ël nápël vidë sin fin sulë purquë rialdí ldu'ul shti'dzë më. Zni nahin; adë runë nadchínidi'il sino gupë cuidadë 21 purquë si talë adë bë'nëdi'i Dios perdunë ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë legítimë, tampusquë gúnëdi'i më perdunë lë'ël si adë rialdídi'i ldu'u de verdá. 22 Gulë guná, blac llëru'bë na amor shtë Dios, perë runë më cashtigu. Ra naná ziquë llicu hiaguë nabëriuguë bë'në më cashtigu demasiadë, perë parë lë'ël gunë më bien si talë tsagla'guë gáquël unidë con lë'ë më; no sea quë zac lë'ël gáquël ziquë llicu hiaguë nabëriuguë.

23 Más de ni, si talë ra mënë israelitë nanádi'i unidë con Cristo iurne', si talë guëabrí ldu'u rall lu shnezë Dios, gapë rall vidë sin fin; gac rall ziquë llicu hiaguë naguc injertë lu tronquë stubi. Napë më pudërë parë gunë mëhin. 24 Perë lë'ël nal ziquë llicu hiaguë olivo guishi; nádi'il më israelitë perë bëriuguë parë gáquël injertadë con verdadërë hiaguë olivo. Ni na contrari lo quë narunë mieti; adë gáquëdi'i unir tubi llicu hiaguë guishi lu tubi tronquë

za'quë. Zni nahin con ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë verdadërë. Blac sencigi nahin gunë më injertë ra mënë ni lu tronquë shtë hiaguë stubi vësë.

Ra mënë israelitë gac salvar rall

²⁵ Bëchi, quëgnia'a comparaciuni purquë rac shtua'a gac bë'a të tubi secretë nabëlua'a Dios ne!. Antsë guasëdi'i hiá'ahin. Perë adë rúnëdi'i të llgabë na të mejurë quë los de más sa' të. Bëldá ra më israelitë na rai' ziquë ciegu; naguëdchi ldu'u rai' hashtë gac cumplir zihani mënë nanádi'i më israelitë gac salvar. ²⁶ Iurë nasalvar ra mënë ni, iurni grë mënë israelitë gac salvar rall; Sagradas Escrituras rni'i:

El quë nagunë librar, zé'di' de Sión.

Guëdchisúhi' dulde shtë llëbni Jacob.

²⁷ Ndë'ë na tubi promësë nardë'a con lë'ë rai' iurë guëdchisúa dulde shtë rall.

²⁸ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë parë ra nabë'në recibir diza'quë? Pues ra më israelitë na rall enemigu shtë Dios iurne' parë gunë të recibir bendición shtë më. Perë gulë më lë'ë rall; bë'në lldai' më lë'ë rall purquë na rall shini shmënë Dios naguquërelde guahietë. ²⁹ Rna'bë më mënë; rzëlaa'dchi më bendición cua'a mënë; nunquë gunë më cambi galërni'i ldu'u më. ³⁰ Más antsë adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë më perë iurne' sí, bë'në të recibir galërğa'a ldu'u më. Guquin purquë ra mënë israelitë nëdi'i tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

³¹ Aunquë iurne' lë'ë rall adë rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më, guëdchini tubi dzë guëğa'a ldu'u Dios lë'ë rall stubi nu gac salvar rall. Gunë rall recibir galërğa'a ldu'u më stubi juntë con lë'ë të. ³² Pues parë Dios grëtë' mënë na rall ziquë ra prësi la'ni lachigui'bë. Grëtë' mënë adë bë'nëdi'i cumplir mandadë shtë më të parë guëğa'a ldu'u më grë mieti.

³³ Blac llëru'bë na shgabë më. Riasë më grëtë' ra cusë. Adë chu gúnëdi'i gan gac bë'all por completë shgabë më. Adë chu ráquëdi'i gac bë'all manërë naquëhunënu më con lë'ë hia'a. ³⁴ “¿Chull tsasë llgabë nanaapë Dadë Dios? u ¿chull bédë'ë conseju parë lë'ë më? ³⁵ ¿Chu bédë'ë nacua'a më të parë guëabrá quilli më lë'ëll ziquë pagu?” ³⁶ Purquë por lë'ë më rni'bi grëtë' cusë. Bëcueshtë më grëtë' cusë; bëntsa'u më grëtë' cusë parë gunë më recibir hunurë nu graci shtë mënë. Runë tucarë grëtë' mënë guëdë'ë rall labansë parë lë'ë më hashtë nídi'i fin. Amén.

12

Rac shtu'u Dios guëquërdëda'a sulë parë lë'ë më

¹ Zniti'i bëcha, quëhuna ruëguë lu të gunë të intriegu mizme lë'ë të parë Dios purquë bëğa'a ldu'u më lë'ë të. Gulë bë'në presentar mizme lë'ëll ziquë ofrendë parë lë'ë më. Gulë gac të mënë santu, mënë narëuu' ldu'u Dios. Ni runë tucarë gunë të purquë riasë të, nu zni gunë të alabar lë'ë më. ² Adë chu guëquërdëdi'i ziquë los de más mënë shtë guëdchiliu, sino gulë gac mënë nacubi por cambi nananú la'ni ldu'u të. Zni másru'u gac bë'a të naná voluntá shtë Dios; quiere decir, guadë naná cusë za'quë nu guadë narquitë ldu'u më nu lo quë naná tubldí delantë lu më.

³ De acuerdë con favurë nabë'në më, gulë më na ziquë poshtë shtëhi', rnia'a lu të adë chu gúnëdi'i llgabë nall më ru'bë lu sa'll. Mejurë gulë bë'në llgabë lo quë naná verdá nu tubldí de acuerdë con fe nabëzëlaa'chi Dios parë lë'ëll. ⁴ Ziquë cuerpë shtë nguiu naná zihani partë perë tubsë cuerpë, ⁵ zni

zac lë'ë hia'a, cantidá na hia'a perë na hia'a tubsë cuerpë naná unidë con Jesucristo, nu lë'ë hia'a unidë na hia'a, cadë nguuiu con grë sa' nguuiu.

⁶ Cadë túbia'a nadápa'a don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según favurë nabë'në Dios. Llni nu fuersë narne'e Dios adë nádi'in igual parë cadë túbia'a, perë runë tucarë guëdë'në dchi'nia'a llni nadápa'a. Si talë por pudërë shtë Dios ráquël guëni'il shti'dzë më, guni'i shti'dzë më de acuerdë con lda'i shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më. ⁷ Si talë ráquël rúnël sirvë lu sa'l, pues bè'në sirvë lu rai' con guëdubinú ldu'ul. Si talë ráquël guëluá'al shti'dzë më con pudërë shtë më, pues runë tucarë guëluá'al con guëdubinú ldu'ul. ⁸ Si talë ráquël guëdë'ël cunseju sa'l, bè'nin con guëdubinú ldu'ul. El quë nardë'ë parë shchi'ni Dios, pues guëdë'ëll sin quë cuëzi' gúnëll recibir premi. El quë narac guëni'bë'a, pues tsagla'guë guëni'bë'all con cuidadë. El quë narga'a ldu'u sa'll, guëga'a ldu'ull con lëgrë.

Lo quë narunë tucarë gunë ra narialdí ldu'i diza'quë

⁹ Gulë gac shtu'u de verdá grë mënë. Gulë guná tushë ra cusë mal perë gulë tsagla'guë ra cusë za'quë. ¹⁰ Gulë gac shtu'u con llëru'bë cariñi grë sa' të. Gulë bè'në honrar sa'; gulë bè'në rëspëti lu sa'l.

¹¹ Adë gac nabëchidi'il; gulë bè'në sirvë Dadë Jesús guëdubi tiempë.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të con esperansë nanápël; gulë gac mënë pacënci iurë rznalidë mënë lë'ël; adë cuëzëdi'i të sino gulë guna'bë lu Dios guëdubi tiempë.

¹³ Gulë bè'në compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesús con nicidá shtë rai'. Gulë bè'në recibir bien grë naze'dë visitë lídchil.

¹⁴ Si talë tubi mënë rguell guëquël, guna'bë lu Dios parë guëdë'ë më bendición parë nguuiu ni. Adë rúnëdi'il igualadë con lë'ël.

¹⁵ Gulë cue nalëgrë con ra naquërelidë nalëgrë nu gulë bëga'a ldu'u të con ra naru'në lu galëriá ldu'u.

¹⁶ Súdi'i ni tubi dishi'bi entrë lë'ë të. Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l, sino gulë gac amigu shtë ra mënë nanádi'i më ru'bë lu guë'dchiliu.

¹⁷ Adë riabridi'i gúnël cusë mal parë el quë narunë cuntrë lë'ël. Gulë guni'i ldu'u gunë të bien delantë lu grë sa' të. ¹⁸ Gulë guquërelidë sin dishi'bi con grë mieti. ¹⁹ Adë rúnëdi'il vengar sino bédë'ë sí gunë Dios cashtigu purquë Sagradas Escrituras rni'i: "Runë tucarë guna vengar; na guëguillahin, rni'i Dadë". ²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Si talë enemigu shtënëll rldia'në, bédë'ë nagáuhi'. Si talë rbídhil, bédë'ë nagúhi' purquë si talë gúnël zni, iurní guëá shnáll por galëstú." ²¹ Adë rdë'ëdi'il sí gunë duldë gan lul, sino lë'ël bè'në gan lu mal con lo quë naná za'quë.

13

¹ Runë tucarë grëtë' mënë gunë rall rëspëti ra gobiernë nu autoridá purquë grë ra autoridá na por voluntá shtë Dios. Ra autoridá zúbëga'a rai' por permisi shtë Dios. ² Grë ra narzutipë lu shti'dzë gobiernë rúnëll cuntrë lo quë nabë'në Dios punërë. El quë narzutipë lu shti'dzë gobiernë rsëdchinill cashtigu parë mizmë lë'ëll. ³ Grë ra narnibë'a nananú guë'dchiliu, adë rtsëbëdi'i rall ra mënë naquëhunë cusë za'quë sino quë rtsëbë rall ra naquëhunë mal. ¿Gu rac shtú'ul guëbánil sin quë rdzëbëdi'il lu autoridá? pues gulë cue cusë za'quë; hia iurní guëá'nël ziquë ra më za'quë lu ra gobiernë. ⁴ Pues lë'ë ra autoridá na rall el quë nabë'në Dios punërë parë bien shtë të, perë si talë lë'ël quëhúnël mal, iurní sí, guëdzëbël lu autoridá purquë bè'në më punërë lë'ë rall parë gunë rall cashtigu tubldí grëtë' el quë naquëhunë

mal. ⁵ Por ni rqui'ni gunë të rëspëti ra autoridá, lëdë niá'asëdi'i parë zé'dëdi'i cashtigu guëquëi sino también purquë la'ni ldú'ul nanël zni naza'quin. ⁶ Por rsunë rë', gulë quilli ra impuestë nacagna'bë gobiernë purquë na rall por voluntá shtë Dios. Bë'në më punërë lë'ë rall parë dchi'ni ni.

⁷ Gulë bédë'ë lo quë narunë tucarë parë cadë tubi sa'l. El quë naze'bi contribución, gulë quilli contribución. Grë ra naze'bi impuestë, gulë quilli impuestë. El quë narunë tucarë rëspëti, gulë bë'në rëspëti lë'i' nu el quë narunë tucarë hunurë, gulë bë'në honrar lë'i'. ⁸ Adë rzé'bidi'i të ni tubi lu sa' të sino gulë quilli lo quë narzë'bil lu sa'l. Gulë guc shtu'u sa'l purquë el quë narac shtu'u sa'll de verdá, bë'nëll cumplir lo quë nacagnibë'a lëy shtë Dios. ⁹ Ra mandamientë rni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri. Adë rguínidi'il sa'l. Adë rbaa'nëdi'i të. Adë ruadi'dzë bishidi'il lu sa'l. Adë rzé'bidi'i ldú'ul pë shtë mënë." Grë ndë'ë con los de más mandamientë shtë Dios, gúnël cumplir si talë gúnël lo quë narni'i shti'dzë më: "Gulë guc shtu'u grë sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ëi". ¹⁰ El quë naná rac shtu'u sáhi', adë quëhúnëdi'ill mal cuntrë bëchi sa' ni; por ni el quë narac shtu'u sa'll de verdá, canihúnëll cumplir lëy shtë Dios.

¹¹ Más de ni, gulë bédë'ë cuendë tiempë nabánia'a. Hia bëga'a iurë; gáca'a ziquë el quë nagubani lu mbëca'ldë purquë dzë naguëdchini Dadë Jesús stubi, más guëlladchi zuga'ain parë iurne' quë iurë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a diza'quë. ¹² Na ziquë gue'lë ze'dë grëgue'lë; hia lë'ë gue'lë ziadgzaguë. Lë'ë dzë ze'dë bi'guë. Por ni rqui'ni guësá'na'a grë cusë mal narunë mieti lu nacahi. Ziquë suldadë nanacu shabë suldadë, cha zuga'a hia'a con llni shtë Dios parë tildia'a cuntrë mal. ¹³ Zia glá'ga'a lu shnéza'a sin ni tubi duldë, ziquë narunë tucarë narzë rdzë. Adë chu gáquëdi'i zudchi. Nu adë chu tsádi'i ca nanú ruidë, nilë catë quërelde mënë ziquë mbecu. Adë chu gápëdi'i mal vici; adë chu tsutëdi'i lu dishi'bi. Adë chu gáquëdi'i mbidiosë ¹⁴ sino gulë gac ziquë tubi nanacu bien con mizmë pudërë shtë Dadë Jesucristo. Adë rdë'ëdi'il sí lu ra deseo mal narsini lë'ëi lu mal.

14

Adë rúnëdi'ill juzguë sa'l

¹ Gulë bë'në recibir sa'l narialdí ldu'i diza'quë aunquë adë zuga'adi'ill firmë lu shnezë më. Bë'në recibir lë'ëll sin quë adë rchupë dí'dzëdi'ill subrë puntë narauull. ² Por ejemplë nanú tubi sa'l narialdí ldú'ull nanú permisi gauull grë clasë cumidë, perë nanú stubi sa'l naná débil; rni'ill runë tucarë gau mieti ra verdurë, lédëdi'i gau mieti belë. ³ Pues el quë naráu belë, adë gúnëdi'ill juzguë lë'ë sa'll naráu sulë ra verdurë. Nu zac el quë nadë rau belë, adë gúnëdi'ill juzguë el quë naráu grë clasë cumidë purquë Dios bë'në recibir lë'ë mieti ni. ⁴ ¿Chull nal të quëhúnëll juzguë lë'ë muzë shtë stubi lamë? Pues lu shlamë muzë, gac muzë juzgar u gunë muzë recibir hunurë. Pues muzë shtë Jesús zull firmë lu shnezë më purquë Dios napë pudërë parë gunë muzë ni gan lu grë prëbë naze'dë lúhi'.

⁵ Stubi comparaciuni; nanú bëldá mënë quëhunë rall cumplir ra dzë delicadë. Stubi sa'l rni'ill grë ra dzë na igual; nídi'i dzë delicadë parë lë'ëll. Pues nadë más runë tucarë cadë nguü gáqui' firmë con creenci shtëhi'. ⁶ El quë nanapë rëspëti lu dzë delicadë, pues quëhúnëll honrar Dios, nu zac el quë naquëhúnëdi'i cumplir ra dzë delicadë, lu Dios nápëll rëspëti. El quë naráu grëtë' cusë, pues quëhúnëll rëspëti Dios nu quëgdë'ëll graci lu më por cumidë.

Nu el què narunè providè gaull cualquier cusè, quèhúnèllin parè lè'è mè nu rdè'èll graci lu mè.

⁷ Nadápa'a el què narnibè'a lè'è hia'a; mientras nabánia'a, na hia'a muzè shtë mè nu iurè gátia'a, na hia'a shmúzi'. ⁸ Si talè nabánia'a, nabánia'a parè lè'è Dadè. Si talè rátia'a, rátia'a parè lè'è mè. Si talè guèbánia'a u si talè gátia'a, na hia'a shmènè Dios. ⁹ Por mizmè rsunè ni, Cristo guti nu bèabrí nabani mè tè parè gac mè Dadè tantè ra mènè naguti nu zac ra nanabani.

¹⁰ Perè lè'èl ¿pèzielú rúnèl juzguè ra bèchi sa'l? Grètè' hia'a napè què guèdchínia'a delantè lu Cristo tè parè gunè mè juzguè cadè lè'è hia'a.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i:

Ziquè segurè na nabanía, rni'i Dadè, grètè' mènè gac bè'a rall nahia Dios nu guèzullibi rall lua.

Grètè' mènè gunè rall alabar na.

¹² Znít'i cadè tubi hia'a napè què guèdè'è hia'a cuendè lu Dios por lo què naquèdè'na'a.

Adè chu gáquèdi'i mal ejemplè parè sa'l

¹³ Por ni rnía'a, adè chu gúnèdi'i juzguè sa'll sino al contrari, gulè guni'i ldú'ul guèquèrdèldè naza'què, lédèdi'i manèrè mal; no sea què guèlaguè sa'l lu duldè por causè shtë'nèl. ¹⁴ Unidè nahia con Jesucristo, por ni napa segurè de què grè cumidè nalimpi; nídi'i mal si talè guèdáuha'ain, perè si tubi nguui rni'i ldú'ull nanú dau adè límpidi'i, pues parè lè'èll naprovidè gaullin. ¹⁵ Perè si talè raul grè clasè cumidè nu zní quèhúnèl ofender sa'l, pues adè rac shtú'udi'il sa'l iurní; runè fáltèl amor parè sa'l. Adè rúnèdi'il niétiquè; adè gáudi'il belè si talè por ni guè'niti sa'l. Jesucristo gúti' por lè'èll. ¹⁶ Adè rdè'èdi'il lugar guèni'i mènè mal por lo què nanèl na bien. ¹⁷ Si talè rnibè'a Dios lè'èl, si náhi' Rèy, nídi'i importè custumbèrè pè raul u pè ruu'l, sino stubi cusè rqui'ni naná tubldí shcuénda'a lu mè, nu cuedchí ldu'u hia'a lúhi', nu rquitè ldu'u hia'a por Espíritu Santo nacuezènú lè'è hia'a. ¹⁸ El què narunè sirvè Cristo manèrè za'què, ni rquitè ldu'u Dios con lè'èll nu ra sa'll adè bè nápèdi'i guèni'i rall cuntrè lè'èll.

¹⁹ Por ni cha guiagla'ga'a nezè catè rbedchí ldu'u hia'a, catè nídi'i dishi'bi, catè guèdè'na'a compa'ni sa' hia'a tè gac rall más firmè lu shnezè Dios. ²⁰ Adè rshí'nidi'il dchi'ni shtë Dios por lo què narául. Grè dau naza'què gau mieti perè na mal si talè raul tubi cusè nu ejemplè shtë'nèl na ziquè tubi guè'è catè rrelldè sa'l nu gúnèll duldè. ²¹ Pues bien nahin adè chu gáudi'i belè, nu adè chu gúdi'i vini, nu ni por chu guèdè'nèdi'i cualquier tubi cusè narunè rrelldè bèchi sa' hia'a lu duldè, ni lo què runè dañi parè fe shtë sa' hia'a. ²² ¿Gu rialdí ldú'ul de què grè dau naza'què? Pues nabènè nahin perè adè rdildi dí'dzèdi'il con sa'l subrè puntè rè'. Rquitè ldu'u nguui el què naná firmè lu shnézi', el què nanèll rúnèll bien. ²³ El què naráu cualquier cusè nu rza ldú'ull, nall culpablè purquè adè quèháudi'ill con fe; adè quèhúnèdi'ill cumplir según rialdí ldú'ull. Cualquier cusè naguèdè'na'a, si nápèdi'i hia'a confiansè naza'quin, pues duldè nahin parè lè'è hia'a.

15

Gulè bè'nè lo què narac shtu'u sa'l

¹ Grè hia'a naná firmè lu shnezè Dios, runè tucarè guèdè'na'a compa'ni ra nazugá'adi'i firmè lu shnezè mè. Gáca'a mè pacènci, lédèdi'i mènè narguili bien shtëna'a. ² Cadè tubi hia'a runè tucarè guèdè'na'a bien con sa' hia'a

të tsaldí ldu'u rall más; gac rall firmë lu shnezë më. ³ Mizmë Jesucristo adë bëquitëdi'i ldu'i' mizmë lë'i' sino guc cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Grë ra didzabë naguni'i mënë cuntrë lë'ël, bëabrí guni'i rall cuntrë na". ⁴ PUES grë lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras, cuë ra di'dzë ni parë bien shtë hia'a. Naescritin të guësë'da'a la'nin të gua'a ldu'u hia'a firmë lu shnezë më të gáca'a më pacënci por shti'dzë më nu gápa'a esperansë. ⁵ Quëgna'ba lu Dios, el quë narni'inú lë'ë hia'a, gúni' compa'ni lë'ë të, të gac unidë të ziquë bësë'a'në më tubi ejemplë parë lë'ë hia'a ⁶ të gac gunë të alabar Dios con tubsë llgabë nu con tubsë bë. Gulë bë'në alabar Dadë Dios naná Shtadë Shlám'a'a Jesucristo.

Bërë'tsë diza'quë ladi ra nanádi'i më israelitë

⁷ Por ni, gulë bë'në recibir grë sa' të cumë ziquë Jesucristo bë'ni' recibir lë'ë hia'a parë guëlua'a pudërë shtë Dios. ⁸ Lo quë narnia'a na, bidë Cristo parë bë'në më sirvë lë'ë ra më israelitë parë gac cumplir grë ra promësë naguni'i Dios lu shtadë guëlu hia'a. Bidë më parë guëlua'a më ra di'dzë shtë Dios na verdá. ⁹ Nu bidë më parë ra mënë nanádi'i më israelitë, guëd'ë rall graci lu më por galër'ga'a ldu'u më. Ni na de acuerdë naná escritë:

Guna alabar lë'ël entrë grë naciuni.

Gulda cantë lul; guënia'a blac llëru'bë na pudërë shtë'nël.

¹⁰ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë bëquitë ldu'u të mënë nanádi'i israelitë.

Gulë bëquitë ldu'u të juntë con shmënë më.

¹¹ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë biadi'dzë cusë ru'bë nabë'në Dios lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

Lë'ë të nanádi'i më israelitë, gulë bë'në alabar lë'ë më juntë con ra shmënë më.

¹² Nu Isaías bëquë'ëi':

Tubi llëbni Isaí guëdchini të guëribë'a më ni ra naciuni.

Ra mënë tsaldí ldu'u rall lë'i', el quë nagunë salvar lë'ë rall.

¹³ Quëgna'ba lu Dios, el quë narunë parë gápa'a esperansë, guëshe'ldë më lëgrë nu paz la'ni ldu'u të purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më. Cagna'ba gapë të zihani esperansë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Bëcha, napa segurë de quë lë'ë të na të më za'quë nu rac bë'a të ra cusë shtë Dios, nu nanëa de quë rac të guëd'ë të conseju parë cadë tubi sa' të.

¹⁵ Perë la'ni cartë rë', adë bëdzëbëdia'a guëquë'a lu të grë enseñansë rë' të adë guëa'ldëdi'i ldu'u të di'dzë ni. Bënahin purquë zni bë'në më incarguë de quë gunahin. ¹⁶ Bë'në Dios tubi favurë de quë guna sirvë lë'ë Dadë Jesucristo entrë ra nanádi'i më israelitë. Quëhuna dchi'ni rë' naná bëne'e Dios parë gac salvar mieti, parë raca guna presentar grë ra nanádi'i më israelitë lu Dios ziquë tubi ofrendë naguëca'a më, tubi ofrendë nabë'në ldai' Dios por Espíritu Santo.

¹⁷ Por Jesucristo naná runë compa'ni na, napa rsunë parë guëquitë ldua'a con dchi'ni nabëna por lë'ë më ¹⁸ purquë adë nápëdia'a valurë guënia'a lu të más cusë, sulamëntë lo quë nabë'në Cristo la'ni vidë shtëna; gunia'a lu ra mënë të ra nanádi'i më israelitë tsaldí ldu'u rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. ¹⁹ Por milagrë nu sëni nu con pudërë shtë Espíritu Santo, biadi'dza shti'dzë Jesucristo dizdë Jerusalén nu alrededurë lugar ni hashtë regiuni Ilírico; biadi'dza guëdubi lugar ni. ²⁰ Zni guni'i ldua'a tsagnia'a diza'quë lu ra mënë catë nunquë guc bë'adi'i mënë lë Dadë Jesucristo të parë

shchi'nia gáquëdi'in ziquë tubi mënë narza'a lidchi' guëc cimientë shtë hiu'u nabëntsa'u stubi sáhi'. ²¹ Ziquë na escritë:
Grë ra nadë bë'nëdi'i recibir diza'quë shtëhi', guini rall.
Grë ra nadë riasëdi'i shti'dzi', tsasë rall.

Guc ldu'u Pablo tsáhi' ciudá Roma

²² Nalë rac shtua'a guënia'a diza'quë lu ra nanadë guënëdi'i lë'ë më. Zihani mënë runë rall cuntrë na; por ni adë bëna gan tsahia tubi visitë lë'ë të. ²³ Perë iurne' bëna gan shchi'nia ndë'ë, guëdubi regiuni rë'. Por zihani izë rac shtua'a guëbaninúa lë'ë të. ²⁴ Gueldë guëna visitar lë'ë të iurë tsahia España. Despuësë de tubi visitë con lë'ë të, rialdí ldua'a gunë të compa'ni na con nicidá nanapa parë nezë España. ²⁵ Perë iurne' tsahia Jerusalén; guahia du'pë ayudë parë ra shmënë Jesús narëta' ndë ²⁶ purquë ra mënë Macedonia nu Acaya bëtëá rai' tubi ofrendë parë ra shmënë Jesús nabënëpëdi'i, ra naquërelde Jerusalén. ²⁷ Pues bë'në rall llgabë ziquë cusë za'quë, gunë rall compa'ni ra mënë ni. Nabënë nahin purquë ra mënë Acaya nu Macedonia bë'në rall recibir diza'quë por ra mënë israelitë. Iurne' runë tucarë gunë rall compa'ni ra prubi con dumí shtë rall. ²⁸ Iurë guna gan con asuntë rë', guna intriegu ofrendë ni guia'a rai'; iurní guërua'a parë España. Pues iurní gueldë guënahia lë'ë të. ²⁹ Napa segurë de quë iurë guënahia lu të, guëdchinia con bendición shtë Jesucristo.

³⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të por nombre shtë Dadë Jesucristo nu por amor narne'e Espiritu Santo, de quë gunë të compa'ni na con oraciuni lu Dios. ³¹ Gulë guna'bë lu më të parë guëlá më na grëtë' lo quë narac shtu'u gunë ra nadë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Jesús, ra naquërelde Judea. Gulë guna'bë lu më të parë ra shmënë Jesús nananú Jerusalén, gunë rall recibir con bien ayudë naguahia parë lë'ë rai'. ³² Nu gulë guna'bë lu më, si na voluntá shtë më, gueldë guënahia lë'ë të; guëdchinia con lëgrë shtë më nu guna du'pë descansë con lë'ë të. ³³ Dios el quë narunë parë cuedchí ldu'u mieti, cuezënhí' lë'ë të. Rac shtua'a cuedchí ldu'u të por pudërë shtë Dios; cuezënu më lë'ë të. Amén.

16

Pablo quëhúni' saludar sáhi'

¹ Runa presentar lu të Febe, tubi na'a naná rialdí ldu'i diza'quë. Quëhúnëll sirvë ra shmënë Dios naquërelde guë'dchi Cencrea. ² Gulë bë'në recibir lë'i' con bien por lë Dadë Jesús, cumë ziquë runë tucarë gunë mieti con ra narialdí ldu'i Dios. Gulë bë'në compa'ni lë'i' cualquier cusë narquí'ni' purquë lë'i' bë'në compa'ni zihani mënë nu na bë'ni' compa'ni.

³ Gulë bë'në saludar Priscila nu Aquila naná ra shmëna lu dchi'ni shtë Jesucristo. ⁴ Lë'ë rai' bédchi'bë rai' prupi vidë shtënë rai' parë gac salvara lu peligrë. Lëdë niá'asë na rdë'ëhia graci lu rai', sino zac ra los de más bëchi sa' hia'a nanádi'i më israelitë perë rialdí ldu'u rai' shti'dzë më. ⁵ Gulë bë'në saludë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nardëá lidchi Priscila nu Aquila. Gulë bë'në saludar Epeneto, el quë narac shtua'a. Epeneto guc primëre nagualdí ldu'i diza'quë regiuni Acaya. ⁶ Gulë bë'në saludë María, el quë nalë bë'në dchi'ni entrë lë'ë të. ⁷ Gulë bë'në saludë ra sahia, Andrónico nu Junias naganu' rai' na la'ni lachigui'bë. Ra poshtë shtë më, napë rai' zihani rëspëti parë Andrónico nu Junias; más de ni, gualdí ldu'u rai' diza'quë más antsë quë na.

⁸ Gulë bë'në saludë Amplias, stubi shmënë Jesús; nalë rac shtua'a lë'i'.
⁹ Gulë bë'në saludë Urbano, el quë nabë'në'nú shchi'ni Jesús con lë'e hia'a. Nu gulë bë'në saludë Estaquis, el quë narac shtua'a. ¹⁰ Gulë bë'në saludë Apeles naná bë'në gan lu grë prëbë ziquë shmënë Jesús. Nu zac gulë bë'në saludë famili shtë Aristóbulo. ¹¹ Gulë bë'në saludë ra më ladza, Herodión, nu ra famili shtë Narciso naná rialdí ldu'u diza'quë. ¹² Gulë bë'në saludë Trifena nu Trifosa naná bë'në shchi'ni Jesús, nu zac bë'në saludë Nanë Pérsida; nalë bë'ni' dchi'ni shtë Dadë Jesús. ¹³ Gulë bë'në saludë Rufo el quë napë famë entrë ra naná rialdí ldu'i diza'quë, por lo quë nabë'ni'. Nu zac gulë bë'në saludë shni'a Rufo naná ziquë shní'ahia. ¹⁴ Gulë bë'në saludë Asíncrito nu Flegonte nu Hermas nu Patrobas nu Hermes con los de más shmënë Dios naná quërelë'nú rai'. ¹⁵ Gulë bë'në saludë Filólogo nu Julia nu Nereo con zánëll. Gulë bë'në saludë Olímpas con grë ra naná rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, ra naná quërelë'nú lë'e Olímpas.

¹⁶ Gulë bë'në saludë cadë tubi lë'e të con cariñi santu. Grë ra grupë shtë shmënë Cristo rshe'ldë rall saludë parë lë'e të.

¹⁷ Bëchi, runa ruëguë lu të, gulë gupë cuidadë ra nargú divisioni nu ra naná rdchi'bë problemë parë lë'e të. Lo quë naquëhunë rall, na cuntrë diza'quë naná bësë'dë të. Gulë gulë con lë'e rall ¹⁸ purquë grë ra mieti ra adë na rall bajo ordë shtë Dadë Jesucristo sino quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall nu rguguë rall ldu'u ra mënë naná sencígi. Con di'dzë chulë nu libanë bishi, rsiquë rall ra mënë. ¹⁹ Grë mënë rac bë'a rall lla bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios, nu rquitë ldua'a. Rac shtua'a gac nasini të parë gunë të cusë za'quë, lëdëdi' parë gunë të cusë mal. ²⁰ Lë'e Dadë narcue'dchi ldu'u hia'a nasesë, gunë më gan lu Satanás ziquë tubi nguui naguëlu guëc ma. Lë'e Dadë Jesucristo gunë ldoi' lë'e të.

²¹ Timoteo naquëhunë'nú dchi'ni na, rshé'ldëll saludë parë lë'e të; nu Lucio nu Jasón nu Sosípater, mënë ladza; rshe'ldë rall saludë.

²² Na Tercio, caquë'a cartë rë'; quëgshe'lda saludë parë lë'e të cumë unidë na hia'a con Dadë Jesucristo.

²³ Gayo el quë nardë'ë pusadë parë na, nu rdëa grupë shtë shmënë Jesús lídchi', rshé'ldi' saludë parë lë'e të. Nu Erasto naná tesorerë shtë guë'dchi, rshé'ldëll saludë; nu tubi bëcha lë Cuarto, tubi shmënë Jesús, rshé'ldëll saludë.

[²⁴ Lë'e Dadë Jesucristo gunë ldoi' grë të. Amén.]

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁵ Iurne' guëdë'na'a alabar Dios, el quë narac gunë parë gac të firmë lu diza'quë shtë salvaciuni naná biadi'dza; ráqui' gúni' parë gac të firmë según lo quë nabëlua'a më lu hia'a, cusë naná naga'chi más antsë dizdë guzublú guë'dchiliu ²⁶ perë iurne' bëru'u di'dzë ni lu llni nu rdë'e hia'a cuendë di'dzë ni por ra Sagradas Escrituras nabëquë'ë ra nabíadi'dzë shti'dzë më guahietë. Grë ndë'e na de acuerdë con mandamientë shtë Dios eternë. Shti'dzë më bëdchini parë gac bë'a mieti shtë grë naciuni të tsaldí ldu'u rall de verdá nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁷ Guëdë'na'a alabar Dios por Jesucristo. Lë'ësë më na Dios nananë grë cusë. Llëru'bë na pudërë shtë më. Amén.

Primërë cartë nabëquë'ë San Pablo lu mënë Corintios

Bëquë'ë Pablo tubi cartë nu bëshë'ldi'in lu ra shmënë Dios naquërdë Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi nagulë Dios. Nahia tubi poshtë shtë Jesucristo purquë zni na voluntá shtë më. Bëshë'ldë më na. ² Juntë con Sóstenes, bëcha'a, quëquë'a cartë rë' nu guëshë'ldahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërdë guë'dchi Corinto. Na të shmënë më nabëzunë Dios almë shtë të purquë unidë na të con Cristo Jesús. Dios guna'bë lë'ë të, të gac të santu. Na të shmënë më igual ziquë los de más naná rianaldë tëchi l dai' shtë Jesucristo, Shláma'a. Na më el quë narnibë'a lë'ë rai' nu también rnibë'a më lë'ë hia'a. ³ Gulë bë'në recibir bendición shtë më nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtëda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Bendición nadápa'a por Jesucristo

⁴ Siemprë rdë'a graci lu Dios por lë'ë të nu rdë'a graci lu më por ra favurë shtë Dios nanapë të purquë unidë na të con Jesucristo. ⁵ Por na të unidë con Cristo, Dios bëne'e grëtë' clasë bendición naná rac bë'a të pë runë cuntienë shti'dzë më nu rac të ruadi'dzë të shti'dzë më. ⁶ Grë ndë'ë quëhunin testificar de quë na verdá shti'dzë Jesús, di'dzë nabiadi'dzë na'a lu të iurë guquërdënú na'a lë'ë të. ⁷ Iurne' adë pë runë fáltëdi'i lo quë narne'e Dios. Napë të pudërë shtë Espíritu Santo mientras quëbezë të con ánimo dzë naguëabrí Jesucristo, Shláma'a, stubi. ⁸ Lë'ë më gunë më compañi lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më hashtë fin shtë guë'dchiliu. Iurní ni tubi chu guëdchi'bë galquía guëc të; guë'a'në të sin culpë dzë naguëabrí më stubi. ⁹ Dios siemprë quëhúni' cumplir grë shti'dzë më. Lë'ë më guna'bë më lë'ë të parë gac të unidë con shini më, Jesucristo Shláma'a.

Divisioni entrë ra shmënë Dios

¹⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të purquë na hia'a shmënë Jesucristo. Gulë gac të de acuerdë con lo quë naruadi'dzë të nu adë rdë'di'i të sí tsu divisioni entrë lë'ë të. Gulë guquërdë të sin dishi'bi. Gulë gapë mizmë llgabë nu gulë bë'në juzguë mizmë manërë. ¹¹ Rnia'a lu të ndë'ë, bëchi, purquë ra famili shtë Cloé guni'i rai' lua nanú dishi'bi entrë lë'ë të. ¹² Nahin verdá; tubi të rni'i: "Na nahia shmënë Pablo". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Apolos". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cefas". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cristo". ¹³ ¿Gu nanú zihani Cristo? Nanë të na, Pablo, adë cuëdia'a lu cruz por dulde shtë të. Adë bëriubë nisë të en el nombre shtë Pablo. ¹⁴ Dushquilli Dios de quë adë bëchu'bë nísedia'a ni tubi de lë'ë të sino sulë Crispo nu Gayo ¹⁵ të adë guëni'idi'il bëchu'bë nisë Pablo lë'ël en el nombre shtë Pablo. ¹⁶ Nu zac bëchu'bë nisa ra famili shtë Estéfanos perë adë rëagnádi'i ldua'a bëchu'bë nisa stubi de lë'ë të. ¹⁷ Pues Cristo bëshë'ldë më na parë guadi'dza diza'quë lu ra mënë, lédëdi'i parë guëchu'bë nisa ra mënë. Bëshë'ldë më na parë guadi'dza lu mënë manërë sencigi, lédëdi'i con di'dzë nadë rac bë'adi'i mënë humildë të parë guëdë'ë mieti cuendë pë runë cuntienë galguti shtë Jesús lu cruz.

Cristo nápi' pudërë; por lë'í' ze'dë guëdchini llni shtë Dios

¹⁸ Diza'quë de quë guti Cristo lu cruz por lë'ë hia'a nahin ziquë cusë nadë rllu'idi'i parë ra narianaldë nezë mal catë tsalú rall, perë parë lë'ë hia'a

nazia'a nezë za'quë catë gac salvára'a, diza'quë ni na pudërë shtë Dios. ¹⁹Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Guëzalúa grëtë' llni shtë ra më sabi;

Guësëana tubi cu' grë ra llgabë shtë ra namás rac bë'a.

²⁰¿Pë fin napë ra di'dzë shtë më sabi u ra di'dzë shtë ra narlua'a lëy shtë Moisés?

¿Ca nanú ra enseñansë shtë ra nardildi di'dzë?

Ra enseñansë shtë mësë narianaldë llgabë shtë mënë, pues Dios bëluá'ai' enseñansë shtë rall na tuntë. ²¹Dios el quë narac bë'a grëtë' cusë nu rac gunë më grë cusë, gunibé'ai' de quë ra mënë shtë gué'dchiliu nunquë gunguë bë'adi'i rall lë'ë më por prupi llni shtë rall, nilë por tantë narac rall. Más bien guc shtu'u më gac salvar mieti sulë por diza'quë. Rni'i mënë tuntë nahin, perë por diza'quë gac salvar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më.

²²Ra mënë israelitë rac shtu'u rall guená rall milagrë shtë Dios, iurní tsaldí ldu'u rall. Ra mënë nanádi'i më israelitë, rguili rall llni nanapë mënë gué'dchiliu ²³perë lë'ë hia'a rdia'a dí'dza'a de quë por galguti shtë Cristo lu cruz gac salvára'a. Parë ra mënë israelitë diza'quë na ziquë tubi guë'ë catë rreldë rall. Parë ra mënë nanádi'i më israelitë, diza'quë na ziquë cusë nadë rlluí'idi'i. ²⁴Perë grë ra naguna'bë Dios, ra më israelitë u ra nanádi'i më israelitë, sulë Cristo na nezë parë gac salvar mieti. Cristo na pudërë nu llni shtë Dios parë gac salvára'a. ²⁵Parë ra mënë gué'dchiliu, diza'quë shtë Dios na ziquë cusë nadë rlluí'idi'i, perë rnia'a lu të llni shtë Dios más lasac quë grë ra llni nanapë mënë gué'dchiliu; nu lo quë narni'i rall na débil parë Dios, nahin más fuertë quë grë ra fuersë nanapë mënë. ²⁶Dadë, gulë bédë'ë cuendë de quë Dios gudili më lë'ë të aunquë du'psë de lë'ë të rac bë'a të según llgabë shtë ra mënë. Du'psë të na të më nalasac; du'psë të na mënë naná rribë'a. ²⁷Dios gulë ra mënë sencigi, ra nadë ráquëdi'i, të parë guëtú lu ra më sabi, ra nanapë llni shtë mënë. Gulë më ra mënë débil según llgabë shtë mënë parë guëtú lu ra mënë namás fuertë. ²⁸Gulë më ra nalasáquëdi'i nu ra mënë narunë ra sáhi' desprëci; quiere decir, gulë më cusë nalasáquëdi'i parë tsalú cusë narni'i mënë napin valurë nu parë guëlua'a lu llni ra cusë narni'i mënë adë nád'i verdá. ²⁹Zni bënë më të adë chu gunë nadchínidi' delantë lu më. ³⁰Perë mizmë Dios bë'në më unir lë'ë të con Cristo Jesús nu bë'në Dios të gac bë'a hia'a lë'ë më por Cristo, nu por Cristo tubldí na shcuénda'a lu Dios. Por Cristo na hia'a shmënë më naná rzunë almë shtë hia'a. Por Cristo na hia'a salvar. Guzi'i më lë'ë hia'a. ³¹Zni nahin de acuerdë lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "Si talë tubi de lë'ë të runë nadchínil pues bë'në nadchini sulë por lo quë nabë'në Dadë".

2

Diza'quë nu galguti shtë Jesús

¹Bëchi, iurë bidë guënia'a lu të lë'ë verdá shtë Dios, adë biadí'dzëdia'a ziquë tubi mësë narlua'a con di'dzë nadë rac bë'adi'i të sino biadí'dza clarë. Gunia'a lu të di'dzë nabëlua'a Dios lua. ²Iurë guquërdëdnúa lë'ë të, guni'i ldua'a guadi'dza sulë tubsë di'dzë de quë Jesucristo gunë salvar lë'ë hia'a, de quë guti më lu cruz por lë'ë hia'a. ³Iurë bidë guëdchina lu të, pues adë gualdíd'i ldua'a mizmë na sino bédzëba nu bëchi'con. ⁴Iurë gunia'a lu të ra diza'quë shtë Dios, adë guni'inúdia'a lë'ë të con di'dzë sabi naze'dë por llni nanapë mënë gué'dchiliu, sino guni'inúa lë'ë të con pudërë shtë Espíritu Santo, el quë nabë'në zihani cusë ru'bë. ⁵Guni'inúa lë'ë të, të tsaldí ldu'u të

shti'dzë Dios purquë bini të pudërë shtë më, lëdëdi'i por tantë rac ruadi'dza. Zni guc parë gac të firmë; dchi'chi na fe shtë të ziquë tubi cimientë shtë hiu'u.

Por Espiritu Santo rac bë'a hia'a

⁶ Zni na manërë biadi'dzë na'a diza'quë lu ra mënë, perë biadi'dzë na'a di'dzë sabi lu ra mënë namás rianaldë ra shnezë Dios. Ra di'dzë sabi naruadi'dzë na'a, adë zé'dëdi'in de gué'dchiliu rë', nilë por ra mënë naquëgnibë'a ra sa' rall. Grë cusë ni nasesë tsalú ra ⁷ perë ruadi'dzë na'a con llni shtë Dios. Ruadi'dzë na'a ra cusë secretë shtë Dios. Ruadi'dzë na'a di'dzë sabi shtë më, ra cusë nabë'në më ordenar antse cueshtë gué'dchiliu parë gac salvá'a. ⁸ Ni tubi ra naná rñibë'a lu gué'dchiliu rë', adë riasédi'i rall ndë'ë. Si talë niasë rall, adë niaquë'ëdi'i rall Dadë Jesús lu cruz, el quë narnibë'a guédubi gube'e.

⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Dios bë'në më preparar cusë adë ni chu gunádi'i nu adë chu bínidi'i, nu adë chu bë'nëdi'i llgabë.

Cusë ni na parë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹⁰ Grë ndë'ë bëlua'a më lu hia'a por Espiritu shtë më. Lë'ë Espiritu na llni nu riasë Espiritu ra cusë namás naga'chi, hashtë shgabë Dios namás secretë rac bë'a Espiritu.

¹¹ ¿Chull gac bë'a lo quë nanú la'ni ldu'u nguui? Mizmë nguui riasëll llgabë nananú la'ni ldu'ull. Zni na con Dios; sulamëntë Espiritu shtë më rac bë'a llgabë shtë më. ¹² Lë'ë hia'a adë bédë'nëdi'ia'a recibir Espiritu naná rñibë'a mënë shtë gué'dchiliu sino bédë'na'a recibir Espiritu naná ze'dë de Dios té gac bë'a hia'a grë bendición nabëzëlaa'chi më parë lë'ë hia'a. ¹³ Ruadi'dzë na'a shcuendë ra cusë rë' con di'dzë nabëlua'a Espiritu shtë Dios, lëdëdi'i con di'dzë nabësë'dë na'a por ra mësë shtë gué'dchiliu. Zni rlu'a na'a ra cusë shtë Espiritu lu ra mënë narianaldë tëchi Espiritu Santo.

¹⁴ Grë ra nanápëdi'i Espiritu cuezënúhi' la'ni ldu'ull, adë rúnëdi'ill recibir di'dzë shtë Espiritu purquë parë lë'ëll cusë ni adë rllu'idi'i. Cusë tuntë rni'ill. Adë riasédi'ill purquë rqui'ni llni shtë Espiritu parë tsasë mënë ra cusë shtë Espiritu. ¹⁵ Perë grëtë' nacabezënú Espiritu Santo rac bë'a rall grëtë' cusë nalasac; perë ra sa' nguui ni, ra nadë tsanaldëdi'i tëchi Espiritu Santo, adë rac bë'adi'i rall blac lasac na primërë nguui ni. ¹⁶ Ra Sagradas Escrituras rni'i: “¿Chull riasë? u ¿chu rac bë'a lla na llgabë shtë Dadë Dios? ¿Chull guëlua'a Dios?” Perë lë'ë hia'a nadápa'a Espiritu; por ni rac bë'a hia'a llgabë shtë Cristo.

3

Quëdë'na'a sirvë lë'ë Dadë Dios

¹ Zni nahin bëchi, adë gú'di'i manërë të guadi'dza lu të cumë ziquë mënë naquëgsë Espiritu Santo, sino biadi'dza lu të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë gué'dchiliu. Na të ziquë me'dë en cuantë ra cusë shtë Cristo.

² Bëluá'ahia lë'ë të con enseñansë sencigi cumë ziquë tubi me'dë naradchi. Rúnëdi'i të gan gau të cumidë ziquë më ru'bë. Todavía adë riasédi'i të ra enseñansë naná rqui'ni parë su të firmë lu shnezë Dios. ³ Hashtë ne' na të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë gué'dchiliu; quërdë të igual ziquë los de más sa' të. ⁴ Si talë rni'il: “Na nahia shmënë Pablo”; stubi të rni'il: “Nahia shmënë Apolos”, iurní quëhunë të llgabë ziquë ra mënë shtë gué'dchiliu, lëdëdi'i ziquë mënë nanapë Espiritu Santo.

⁵ ¿Chull na Pablo? ¿Chull na Apolos? Na na'a nadë más ra nabëshe'ldë Dios; por shti'dzë na'a gualdí ldu'u tã diza'quë shtë Dadë. Cadë tubi muzë shtë Dios bë'ni' según fuersë nu llni nabëne'e më. ⁶ Na bëcabnía bë'dchi; Apolos gudi'li ra plantë, perë Dios bëseru'bë më ra plantë ni. ⁷ De manërë de quë ni tubi na'a, el quë nabëcabnì bë'dchi u el quë naguati'li ra plantë, lasáquëdi'li na'a, perë Dios na el quë nalasac. Bëseru'bë më ra plantë. ⁸ El quë narcabnì nu el quë nargu'li, na rai' unidë, nu Dios quilli cadë tubi lë'ë hia'a según dchi'ni naquëdë'na'a. ⁹ Grë hia'a na hia'a ra nardë'na'a dchi'ni juntë con lë'ë më. Lë'ë tã na tã ziquë guiu'u lachi catë quëhunë më dchi'ni.

Na tã ziquë tubi hiu'u naquëgza'a më. ¹⁰ Nahia ziquë mësë albañil naná gulë Dios parë guëzu'ba cimientë shtë hiu'u. Hia stubi quëgza'a hiu'u guëc cimientë ni. El quë narza'a hiu'u rqui'ni gápi' cuidadë manërë naquëgzá'all hiu'u. ¹¹ Pues ni tubi adë chu zapëdi'i derechë guëzú'bëll stubi cimientë purquë hia nanú cimientë verdaderë naná mizmë Jesucristo. ¹² Perë cadë nguii quëgzá'all tubi hiu'u con orë u bëdchichi u guë'ë nalasac u con hiaguë u con gui'lli guia. ¹³ Lë'ë dchi'ni de cadë lë'ë hia'a guëru'lu llni dzë shtë juici. Dzë ni guëdchini gui'i tã parë gunë gui'i prëbë pë clasë dchi'ni bë'në mieti. ¹⁴ Si talë tubi de lë'ë hia'a bëza'a tubi hiu'u nanadë tsequi lu gui'i, gunë nguii ni recibir pagu por dchi'ni nabë'nëll ¹⁵ perë en cambi, si talë tubi de lë'ë hia'a guëza'a hia'a tubi hiu'u con cusë naná sutípëdi'i lu gui'i, pues guëníntill grëtë'; nídi'i pagu parë lë'ëll aunquë lë'ëll gac salvárell cumë ziquë rgu nguii tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui.

¹⁶ ¿Pë adë rac bë'adi'i tã de quë na tã ziquë iádu'u catë cuezë Dios, de quë Espíritu shtë Dios cuezënuhi' la'ni ldu'u tã? ¹⁷ Si talë tubi de lë'ë tã quëhünë usar iádu'u shtë më tubi cusë mal, guëne'e më fin parë lë'ëll. Catë cuezë më, nahin santu nu también cuerpë shtë tã na santu.

¹⁸ Adë rsiguëdi'il mizmë lë'ëll. Si talë tubi de lë'ë tã rni'il nal sabi con llni nanapë mënë guë'dchiliu, mejurë guëabril ziquë tubi naráquëdi'i tã gáquëll më sabi de verdá. ¹⁹ Pues llni shtë ra mënë narianaldë cusë shtë guë'dchiliu rë', nahin ziquë cusë tuntë parë Dios. Naescritë: "Dios quëhunë parë ldaguë më sabi lu galënasini shtë rall ziquë rlaguë tubi ma lu trampë". ²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Lë'ë Dadë rac bë'ai' ra llgabë shtë mënë sabi, de quë lasáquëdi'i shgabë rall". ²¹ Por ni adë chu gunë nadchínidi'i de quë nall shmësë sa'll. Pues grëtë' cusë nahin parë lë'ë tã; ²² Pablo, Apolos, Pedro, guë'dchiliu, nu vidë, nu galguti, nu lo quë naná iurne', nu ra cusë naguër gac, grëhin na parë lë'ë tã. ²³ Nu lë'ë tã na tã shmënë Cristo; rni'bë'a më lë'ë tã nu Cristo rzu'bë diágui' shti'dzë Dios.

4

Dchi'ni shtë ra poshtë

¹ Grëtë' tã napë quë gunë tã llgabë de quë na na'a sulamëntë shmuzë Cristo. Gulë më lë'ë na'a parë tsaglia'a na'a ra mënë di'dzë shtë më, cusë de quë antsë adë guc bë'adi'i mieti. ² El quë naná incarguë tubi dchi'ni, napë quë gáqui' naza'quë; napë quë gúni' cumplir lo quë narunë tucarë. ³ Por partë shtëna adë riádi'i ldua'a iurë quëhunë tã juzguë lë'ë na, nilë riádi'i ldua'a por los de más sahia narunë juzguë na; pues adë ráquëdia'a gunë juzguë mizmë na. ⁴ Perë si talë ni tubi shgaba adë quëgdchí'bëdi'i galquiá cuntrë na, adë na segurë de quë nápëdia'a faltë. Lë'ë Dadë na el quë nagunë juzguë shchi'nia. ⁵ Adë rúnëdi'i tã juzguë nasesë. Gulë cuezë hashtë lë'ë Dadë guëabrí; guëgú

më grëtë' cusë lu llni, grë lo quë naga'chi lu nacahi. Guëlua'a më grëtë' narac shtu'u mieti la'ni ldu'u rall. Iurni gunë më honrar cadë nguui segùn narunë tucarë.

⁶ Dadë, quëadi'dza ra cusë rë' parë bien shtë të. Quëgdchi'ba tubi comparaciuni naná runë tratë dchi'ni nabëdë'në na'a, Apolos con na. Gulë guagla'guë enseñanse shtë na'a; gulë bë'në cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras shcuendë lo quë narunë tucarë gunë mënë, nu parë ni tubi të adë rní'idi'i nadchini de mësë shtë'nël nu rúnël desprëci stubi mësë entrë lë'ë të. ⁷ ¿Chull bë'në të tsu tubi mësë entrë lë'ë të? ¿Pë cusë nápël nanádi'i lo quë nabë'nël recibir? Si talë bözëlaa'chi më lo quë nanápël, ¿pëzielú runë nadchínil? Rúnël ziquë lë'ël bë'nël gan por mizmë fuersë shtë'nël.

⁸ Lë'ë të më Corinto, runë nadchini të purquë rni'i të adë pë runë fáltëdi'i, de quë napë të grë bendición narshe'ldë Dios dizdë gube'le. Runë të llgabë rqu'i'nidi'i të lë'ë na'a, de quë rñibë'a të ziquë rëy, de quë lasáquëdi'i na'a. Nalë rac shtua'a de quë nanibë'a të ziquë rëy të guëñibë'anú na'a lë'ë të. ⁹ Pues llua'ahia de quë Dios bë'sa'në më lë'ë na'a ra poshtë lúltimë lugar. Na na'a ziquë ra mënë mal naguc condenar parë gati ra'. Dzu na'a lu ra mënë nu lu ra ianglë nadë más parë guëbi'a rai' lu na'a cumë cusë nardzëguë' ldu'u mieti. ¹⁰ Rdë'në na'a sirvë lu Cristo perë lë'ë të rni'i të na na'a tuntë mientras rni'i të na të shmënë më namás rac bë'a. Na na'a ra nalasáquëdi'i perë lë'ë të sí, lasac të. Quëhunë mënë honrar lë'ë të perë quëhunë të desprëci lë'ë na'a. ¹¹ Hashtë iurne' quëgzac zi na'a lu galërldia'në nu lu galërbidchi; runë faltë shabë na'a; ra mënë rshútiá rall guëc na'a; adë nídi'i lidchi na'a. ¹² Rdzaguë na'a lu ra dchi'ni naquëhunë guia'a na'a. Ra mënë rgue guëc na'a perë rdchigrë na'a con di'dzë nanapë bendición shtë Dios. Rzunaldë rall lë'ë na'a perë lë'ë na'a rua'a ldu'u na'a sin adë pë rní'idi'i na'a cuntrë lë'ë rall. ¹³ Rni'i rall cuntrë lë'ë na'a perë na na'a pacënci. Quëhunë rall tratë lë'ë na'a ziquë gu'i'li lu nezë; runë rall tratë lë'ë na'a ziquë cusë más nadzabë la'ni gué'dchiliu, cusë nadë rllu'i'idi'i.

¹⁴ Adë rquë'édia'a ndë'ë parë guëtú lu të sino parë guënehia cunsëju ziquë ra shinia narac shtua'a. ¹⁵ Aunquë napë të chi'i milli mësë naná rlua'a lë'ë të, napë të tubsë shtadë të. Por ra díza'quë nagunia'a lu të, na të unidë con Cristo Jesús. Por ni nahia ziquë shtadë të. ¹⁶ Por ni quëhuna ruëguë lu të de quë cubënebi të cumë ziquë ejemplë shtëna. ¹⁷ Parë gunë të cumplir narac shtua'a, bëshe'lda Timoteo lu të. Náhi' tubi nguui nabëna gan por Cristo nu rac shtua'a lë'i'. Siempre quërelde zá'quëll ziquë shmënë Dios. Lë'ë Timoteo guësëagná ldu'i' lë'ë të lo mizmë enseñansë nabëlua'ahia lla narunë tucarë guëquërelde ra mënë shtë Cristo, igual ziquë rluá'ahia guëdubi lugar catë nanú grupë shtë shmënë Dios. ¹⁸ Nanú bëldá de lë'ë të nalë runë rall nadchini; runë rall llgabë adë gueldë guënádia'a lë'ë të ¹⁹ perë quëbeza të parë tsahia lueguë nu gueldë guënahia lë'ë të si talë Dadë guënë'ei' permisi. Iurni gac bë'ahia chu narunë nadchini. Gac bë'ahia si talë nadë más ruadi'dzë rall u si napë rall pudërë shtë Dios. ²⁰ Catë rñibë'a Dios ziquë rëy, nanú más quë di'dzë narni'i mënë; nanú milagrë nu sëñi naquëhunë më. ²¹ ¿Pë rac shtu'u të? ¿Zeldë guënahia lë'ë të con tubi hiaguë; gau të varë? u ¿zeldë guënahia lë'ë të cumë më nadu'u, ziquë tubi narac shtu'u lë'ë të?

5

Napë quë gunë të juzguë el quë nabë'në mal

¹ Quëgni'i mënë de quë entrë lë'ë të nanú ra naquërelde mal, de quë tubi nguiú cuá'all shmadrástëll. PUES duldë ni ra mënë nanadë israelitë, adë rúnëdi'i rall duldë ni. ² Mejurë niatú lu të nu niu'në të por conductë shtë nguiú ni. Runë tucarë guëgú të lë'ëll ladi grupë shtë shmënë Dios. ³ PUES aunquë la'di súdia'a nga'li perë rëagná ldua'a lë'ë të. Hia bëna juzguë el quë nabë'në duldë ni cumë zugá'ahia nga'li con lë'ë të. ⁴ Gulë bédëá con autoridá shtë Dadë Jesucristo, nu lë'ë na quëbezëna lë'ë të con espíritu shtëna, nu lë'ë pudërë shtënë Jesucristo Shláma'a, quëbezënu lë'ë të. ⁵ Gulë bë'në intriegu nguiú ni guia'a Satanás të parë tsalú shcuérpëll con mal deseo shtënëll, perë espíritu shtë nguiú ni gac salvar iurë lë'ë Dadë Jesú guëabrí stubi.

⁶ Mal na iurë runë nadchini të. ¿Pëllë adë guënëdi'i të tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rdë'ë fuersë guëdubi nacubë"? ⁷ Gulë bë'në ziquë ra mënë israelitë guahietë. Iurë bédchini laní Pascu, gulú rall grë guetështildi naguctsa'u con levadurë. Gulë bësa'në grë duldë nananú entrë lë'ë të, të gac të limpi ziquë guetështildi cubi nagudáu ra mënë israelitë dzë shtë laní. Gulë guná, lë'ë lí'li shtë Pascu, hia guti. ¿Chu na sacrifici ni? PUES mizmë Cristo. ⁸ Zni rqui'ni guëquërdëru'u hia'a con ldu'u limpi nu con verdá naná ziquë guetështildi sin levadurë. Adë chu guëquërdëdi'i con cusë mal; adë gápëdi'i të llanë la'ni ldu'u të.

⁹ La'ni stubi cartë nabëshe'lda lu të, guní'ihia lu të adë gápëdi'i të tratë con ra narquënú ra sáhi'. ¹⁰ Adë guní'idia'a lu të de quë na mal si talë napë të tratë con ra mënë shtë guë'dchiliu, ra narquënú ra sáhi', u ra narzebi ldu'u pë shtë më, u ra nguba'në, u ra narunë adorar ra figurë naractsa'u, purquë nídi'i mudë guëquërelde të lu guë'dchiliu sin quë napë të tratë con ra mënë ni. ¹¹ Lo quë nagunia'a lu të iurne', adë gapë të tratë con tubi nguiú naná rni'i nall shmënë Dios. Si talë nguiú ni rquënull ra sáhi', u si talë rzebi ldú'ull pë shtë mënë, u si talë rúnëll adorar ra figurë, u si talë ruadí'dzëll cuntrë sa'll, u si talë rzuu'dchill, u si talë nall nguba'në; con nguiú ni adë raunúdi'i të lë'ëll. ¹²⁻¹³ PUES adë rúnëdi'i tucarë guna juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu; pues Dios gúni' juzguë lë'ë rall perë grupë shtë shmënë Dios, sí, runë tucarë gunë rall juzguë sa' rall. Por ni gulë cu nguiú naquëhunë duldë ni entrë lë'ë të.

6

Ra dishi'bi nariagdchinínú të lu ra juësi

¹ Adë nazá'quëdi'i rdchi'bë të galquiá cuntrë stubi sa'l delantë ra juësi nanadë guënëdi'i Dios. Gulë bë'në rëglë ra asuntë entrë mizmë lë'ë të. ² Nanë të ra shmënë Dios gunë rai' juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu. Si talë gunë të juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu, pues rac të gunë të juzguë ra asuntë mitu'në entrë ra grupë shtë shmënë Dios. ³ ¿Pëllë adë rac bé'adi'i të de quë guëdë'na'a juzguë ra ianglë? Cuantë más runë tucarë guëdë'na'a juzguë ra asuntë shtë vidë rë'. ⁴ Si talë nápël problemë con stubi sa'l, adë nazá'quëdi'i guëdchí'bëll galquiá cuntrë sa'l. PUES ra shmënë Dios namás lasáquëdi'i entrë lë'ë të, rac rall gunë rall rëglë asuntë shtënëll. ⁵ Ndë'ë rnia'a lu të, të parë guëtú lu të. ¿Pëllë adë nídi'i entrë lë'ë të ni siquierë tubi naná rac gunë juzguë parë gúnëll rëglë asuntë nanápël? ⁶ ¿Pëllë rqui'ni tubi narialdí ldu'i Dios, guëdchí'bëll demandë lu stubi sa'll delantë lu ra juësi naguënëdi'i Dios?

⁷ Napë të dishi'bi nu rdchi'bë të galquiá cuntrë sa' të. Rlua'a de quë adë bë'nëdi'i të cumplir shti'dzë Jesús; napë të faltë. Mejurë gulë bë'në sufrir mal

tratë. Gulë bédë'e sí cuanë mënë lo quë nanápël. ⁸ En cambi quëhunë të mal; rbaa'nël pë cusë shtë ra naná shmënë Dios.

⁹ ¿Pëllë adë rac b'è'adi'i të de quë grëtë' ra mënë mal, adë tsutëdi'i rall catë quëbezë Dios? Adë rdë'ëdi'i të sí parë guëguguë sa' të lë'ë të. Ra narquënu sa'll, ra narunë adorar figurë, ra narunë duldë adulteri, ra narunë ziquë ra mamflor, ¹⁰ ra nguba'në, ra narzebi ldu'u pë shtë sa'll, ra zudchi, ra naná runë cuntrë sa'll, ra nardchisú pë shtë mënë con engañi; grë mënë ni adë ni mudë tsuté rall lugar catë rribë'a Dios ziquë Rëy. ¹¹ Antsë zni b'è'në të; guc të igual ziquë ra mënë ni perë iurne' bëzunë më almë shtë të; unidë na të con Dios santu. Napë të tratë con Dios; b'è'në më recibir l'ë'të të por lo quë nabë'në Jesucristo juntë con Espiritu nabëshe'ldë Dios, Shtëada'a.

Shcuerpë nguui na santu

¹² Rni'i mënë: “Nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a”. Perë rnia'a lu të, grë cusë adë rsëdchínidi'i cusë za'quë parë l'ë'ë hia'a. Rni'il de quë nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a, perë adë guëd'ëdia'a sí parë guëribë'a cusë mal na. Adë nádia'a bajo ordë shtë ra cusë ni. ¹³ Stubi cusë rni'i mieti: “Cumidë na parë guëdáuha'a nu nabánia'a parë guëdáuha'a” perë Dios guëd'ë'i fin guërupë ra cusë ni. Nídi'i verdá de quë cuerpë shtë mieti na parë guëquënu mieti sa'll, sino shcuërpa'a na parë l'ë'ë Dadë Jesús nu l'ë'ë Dadë na parë bien shtë hia'a. ¹⁴ Ziquë bëldishtë Dios l'ë'ë Dadë Jesús ladi ra tégulë, zni zac guëldishtë më l'ë'ë hia'a con pudërë shtë më.

¹⁵ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë cadë tubi de l'ë'ë të na partë shtë cuerpë shtë Cristo? ¿Ni mudë guënehia sí parë partë shtë Cristo gaquin partë shtë cuerpë shtë na'a mal? Aquëdi'i, jamás gaquin zni. ¹⁶ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë iurë tubi nguui rquënull con tubi na'a mal, hia iurní guërupë rall rac rall tusbë cuerpë? Pues ra Sagradas Escrituras rni'i: “Guërupë rall gac rall tusbë cuerpë”. ¹⁷ Perë iurë tubi mieti gac unir con Dadë, hia guërupë rai' na rai' tusbë. Napë rai' mizmë espíritu.

¹⁸ Gulë bëllu'në lu grë duldë narunë tratë cusë mal entrë ra na'a nu ra nguui. Cualquier stubi duldë naná runë tubi mieti, quëhunin dañi parë sa'll, perë el quë narquënu sáhi', quëhúnëll dañi cuntrë prupi shcuërpëll. ¹⁹ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë cuerpë shtë të na lugar catë cuezë Espiritu Santo? Bédë'ë Dios Espiritu Santo parë cuezënuhi' l'ë'ë të, parë guëquërdënuhi' l'ë'ë të. L'ë'ë më na më dueñi shtë të; rribë'a më l'ë'ë të, lédëdi'i rribë'a të mizmë l'ë'ë të. ²⁰ Guzi'i Dios l'ë'ë të tubi präci namás lasac të gac të shmënë më. Por ni gulë b'è'në honrar l'ë'ë më con cuerpë shtë të nu con espíritu shtë të. Guërupë cusë ni ze'dë de Dios.

7

Cunseju parë ra casadë

¹ Iurne' guna contëstë ra preguntë naguna'bë di'dzë të la'ni cartë nabëshe'ldë të. Bien nahin parë tubi nguui de quë guëtës'adi'i nguui ² perë cumë nanú zihani tentación parë gunë mieti duldë, mejurë cadë nguui gapë tsé'lëll nu cadë na'a gápi' tsé'li'. ³ Grë ra nguui naná casadë napë quë gunë rall cumplir lo quë narunë tucarë ziquë tse'lë na'a, nu ra na'a casadë napë quë gunë rall cumplir con tse'lë rai'. ⁴ Tubi na'a adë nádi'll dueñi shtëne shcuërpëll sino quë tsé'li' nápëll derechë parë shcuerpë tsé'li'. Mizmë manërë ra nguui adë nádi'll dueñi shtë shcuërpëll sino quë tse'lë nguui nápëll derechë parë shcuerpë nguui. ⁵ L'ë'ë të naná casadë, adë rúnëdi'll negar parë

ga'anul tsé'lél; sulamëntë si talë guërüpë të na të de acuerdë por tubi tiempë parë gunë të orar lu Dios, hia despuësë napë quë guëbrí ga'anul tsé'lél të parë gúnëdi'i Satanás gan lul nu ldáguël lu duldë.

⁶ Cagnia'a lu të ndë'ë ziquë tubi permisi, lëdëdi'i ziquë mandamientë shtë Dios. ⁷ Pues por partë shtë na, rac shtua'a de quë grë nguiu gac ziquë na, perë adë nádi'in posiblë. Bëzëlaa'dchi Dios cadë tubi nguiu fuersë especial; bëldá rall rtsë'a; stubi nguiu adë rtsë'adi'll.

⁸ Rnia'a lu ra nanádi'i casadë nu lu ra viudë de quë nabiën si adë guëtsë'adi'i të ziquë nahia ⁹ perë si talë adë ráquëdi'i gunë të gan lu ra deseo, pues gulë bëtsë'a. Mejurë guëtsë'al quë gápël mal llgabë.

¹⁰ Grëtë' të shmënë Dios naná casadë, rribë'ahia lu të de quë ra na'a adë guësá'nëdi'll tsé'ell. Mandadë rë' lëdëdi'i shtëna sino nahin mandadë shtë Dadë Jesús. ¹¹ Pues si talë tubi na'a rribë'ahia tsé'lél; separadë na rall; adë cá'adi'll stubi nguiu u guëcá'all tsé'lél stubi. Mizmë manërë napë quë gunë ra nguiu cumplir; adë gáquëdi'i divorciar rall.

¹² Lu të los de más mënë, rnia'a lo quë llua'ahia na bien. Lë'ë Dadë bësä'nëdi'i' di'dzë rë'. Si talë nanú tubi nguiu rialdí ldu'ull shti'dzë Dios perë tsé'lél adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, perë lë'ë na'a ni nall cunformë guëquërdënull tsé'lél, nguiu ni napë quë tsagla'guë guëquërdëll con tsé'lél.

¹³ Nu zac, si talë tubi na'a rialdí ldu'ull shti'dzë Dios perë tsé'lél adë rialdídi'i ldu'ull shti'dzë më, si talë lë'ë nguiu ni nall cunformë guëquërdënull tsé'lél, adë gac divorciar rall. ¹⁴ Lë'ë nguiu nanadë rialdídi'i ldu'i perë tsé'li' sí rialdí ldu'i shti'dzë Dios, nguiu ni rúnëll recibir bendición shtë Dios. Nu zac lë'ë na'a nanadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios perë tsé'lél sí nall shmënë Dios, pues na'a ni quëhúnëll recibir bendición shtë Dios. Guc ldai' por Dios por nall unidë con tsé'lél. Si talë lëdëdi'i zni, shini shtë ra mënë ni na rai' ziquë shini ra nanadë rialdídi'i ldu'i Dios, perë iurne' ra shini rall quëhunë rall recibir ra bendición shtë Dios. ¹⁵ Perë si talë lë'ë nguiu u lë'ë na'a nadë rialdídi'i ldu'i Dios, rac shtú'ull guësá'nëll tsé'lél, pues zni gaquin. Iurní lë'ë nguiu u lë'ë na'a naná bëa'në, nall librë. Gulë Dios lë'ë hia'a parë guëquërdëda'a en paz të adë tsúdi'i dishi'bi entrë ra naná casadë. ¹⁶ Lë'ë të na'a, nídi'i segurë de quë tsaldí ldu'u tsé'lél si guëquërdënull lë'ëll. Nu zac lë'ë të nguiu, nídi'i segurë tsé'lél tsaldí ldu'i shti'dzë Jesús.

¹⁷ Ndë'ë na narunë tucarë guëdë'na'a; cumë ziquë bëne'e Dios llni cadë túbia'a, cha guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Runë tucarë tsagla'guë nguiu cumë iurë guna'bë më lë'ëll. Pues runë tucarë tsagla'guë guëquërdëda'a de acuerdë con principi shtë vidë cubi nadápa'a. Zni rribë'ahia guëdubi grupë shtë shmënë Dios. ¹⁸ Si talë iurë guna'bë Dios lë'ël, nu nápël sëni de quë bëriuguë partë cuerpë shtënëll según custumbrë shtë mënë israelitë, adë guëti'idi'il sëni ni. Si talë adë gúquëdi'il circuncidar iurë gúquël shmënë Dios, adë rdë'ëdi'il sí guëchuguë mënë shcuërpël. ¹⁹ Nídi'i importë lu Dios si gúquël circuncidar u aquëdi'i. Lo quë narunë importë lu Dios na guëzu'bë diáguël mandamientë shtë më. ²⁰ Lo quë narunë tucarë gunë mieti na, tsagla'guë mieti mizmë ofici nanapë nguiu iurë lë'ë Dadë guná'bëi' nguiu ni. ²¹ Si talë nal bajo ordë shtë sa'l iurë guna'bë më lë'ël, adë riádi'i ldu'ul. Perë si talë nanú manërë parë gápël libertá, pues mejurë guëru'ul librë. ²² Grë ra naná bajo ordë shtë sa'll iurë Dios guná'bëi' ra nguiu ni, gúqui' shmënë më nanapë libertá. Nu el quë nanádi'i bajo ordë shtë sa'll perë guna'bë më lë'ëll, nall bajo ordë shtë Cristo. Rribë'a më lë'ëll. ²³ Dios guzi'i më lë'ël tubi präci ru'bë; adë

rdë'edi'il sí gac të bajo ordë shtë ra mënë. ²⁴ Bëchi, runë tucarë cadë nguui tstagla'guë gúnëll mizmë ofici catë tsu nguui iurë guna'bë Dios lé'ëll.

²⁵ Iurní caquëa'a shcuendë ra lliguëna'a nadë bëtsë'adi'i. Adë nápëdia'a ni tubi mandadë shtë Dios perë rnia'a lu të lo quë nalluá'ahia. PUES rac tsaldí ldu'u të na purquë zihani vuetë bëga'a ldu'u më na, por ni runë tucarë guëquë diaguë të shti'dza. ²⁶ Lluá'ahia de quë mejurë guëa'në nguui tal cumë ziquë na nguui por tantë cusë durë naná ze'dë lu guë'dchiliu. ²⁷ Si talë bëtsë'al adë rúnëdi'il lligabë parë guësá'nëll tsé'lëll. Si talë nápëdi'il tsé'lëll, adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëtsë'al. ²⁸ Perë si talë guëtsë'al, nádi'in duldë. Si talë guëtsë'a tubi lliguëna'a, adë nádi'in duldë. Perë grëtë' ra casadë gunë rall sufrir por cusë durë naze'dë tiempë ne', nu rac shtua'a adë gápëdi'i të más cusë durë.

²⁹ Dadë, quëquëa'a lu të; stu'pë tiempë rëa'në. Iurne' parë delantë ra naná casadë, runë tucarë guëbani rall ziquë nádi'i rall casadë. ³⁰ Ra naná tristë napë quë guëriubë ldu'u rall të gunë rall cumplir voluntá shtë Dios. Ra naná quëhunë ra laní, runë tucarë guëna'zi rall shchi'ni më nasesë. Ra nartuu', runë tucarë adë gac shtú'udi'i rall cusë shtë guë'dchiliu. ³¹ Ra narquitë ldu'u por ra cusë shtë guë'dchiliu, adë chu guëdë'di'i sí të rnibë'a cusë shtë guë'dchiliu lé'ëll, purquë guë'dchiliu nu ra cusë shtë tiempë ne', nasesë tsaluhin.

³² Rac shtua'a de quë cadë tubi të adë riádi'i ldu'u të. Lë'ë nguui naná sultërë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios nu rac shtú'ull gúnëll cumplir voluntá shtë më parë guëquitë ldu'u më lé'ëll. ³³ Perë iurë lë'ë sultërë guëtsë'all, iurní rac ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu parë guëquitë ldu'u tsé'lëll lé'ëll. ³⁴ Zni na con tubi lliguëna'a nu ra na'a casadë. Lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'lëll, rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios të gac na'a ni santu; rac shtú'ull gúnëll cumplir parë guëquitë ldu'u më con lé'ëll. Perë lë'ë na'a casadë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtú'ull gúnëll dchi'ni të guëquitë ldu'u tsé'lëll lé'ëll.

³⁵ Quëgnia'a lu të ndë'ë parë bien shtë të, lédëdi'i parë adë guëtsë'adi'i të. Rac shtua'a guëbani të manërë za'quë nu parë gunë të sirvë Dadë con guëdubinú ldu'u të.

³⁶ Si tubi shtadë lliguëna'a rúnëll lligabë guëdë'ëll permisi të guëtsë'a lliguëna'a purquë hia rdëdë galëlliguëna'a shtë'nëll, nu nanë nguui ni rac shtu'u lliguëna'a guëtsë'all, pues gac lo quë narni'i ldú'ull; nádi'in duldë. ³⁷ Perë si stubi nguui zull firmë con galëni'i ldú'ull nu rnall de quë shtsápëll nall cuntëntë sin quë adë guëtsë'adi'ill, nguui ni naná firmë de quë adë guëtsë'adi'i shtsá'pëll, bien quëhúnëll. ³⁸ Zni el quë naná quëgdë'ë shíni' parë guëtsë'ai', quëhúnëll bien, nu zac el quë nadë quëgdë'ëdi'i shíni' parë guëtsë'a shíni', mejurë quëhúnëll.

³⁹ Lë'ë na'a casadë por lëy, nalí'bill hashtë gati tsé'li' perë si talë tsé'lëll gati, iurní na'a ni nápëll libertá parë guëtsë'all stubi con el quë narac shtú'ull perë sulamëntë si talë nguui ni rialdí ldu'i shti'dzë Dios. ⁴⁰ Perë llua'ahia de quë más guëquitë ldu'u na'a ni si guëá'nëll sin quë guëtsë'adi'ill. Ni na lo quë narnia'a nu rialdí ldua'a de quë zni na voluntá shtë Espíritu Santo naquëbezënu na.

1 Iurne' quëquëa'a shcuendë shtë dau naná guc ofrecërë lu ra figurë naruntsa'u mënë con guia'a mënë. Bien rac bè'a hia'a custumbërë ni nápëdi'in valurë; adë rlluí'idi'in. Adë chu gunë nadchínidi'i por lo quë nananëll, mejurë gac shtu'u mieti sa' mieti parë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Espíritu Santo. ² Si talë tubi de lë'ë të runë nadchini por lo quë nariasël, pues todavía runë faltë zihani cusë parë riasël. ³ Si talë tubi de lë'ë të rac shtú'ul Dios de verdá, pues Dios rúni' recibir nguui ni ziquë tubi shini më.

⁴ Gunia'a ndë'ë parë gac bè'a të shcuendë ra dau naquëhunë mieti ofrecërë lu ra dzanë. Pues rac bé'a hia'a de quë tubi figurë nápëdi'in vidë; nápëdi'in fuersë parë guë'dchiliu rë', nu rac bè'a hia'a nanú tubsë Dios. ⁵ Pues quëgni'i mënë nanú ra dios gube'e nu dios lu guë'dchiliu; pues ra dios ni nu ra dadë ni zihani rai' nanú ⁶ perë parë lë'ë hia'a nanú tubsë Dios, Shtëáda'a. Lë'ë më bëntsá'ui' grëtë' ra cusë. Nabánia'a parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më, nu zac nanú tubsë Dadë Jesucristo, Shláma'a. Por lë'i' gurështë grëtë' ra cusë nu nadápa'a vidë eternë por lë'ë më.

⁷ Perë grë ra mieti adë rac bé'adi'i rall ndë'ë. Antsë bënë rall adorar ra dzanë nu todavía napë rall rëspëti iurë rau rall belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Adë rialdídi'i ldu'u rall firmë nu rini la'ni ldu'u rall na rall culpablë iurë rau rall belë ni. ⁸ Perë por ra cusë nardáuha'a adë gáca'a mejurë u más peor delantë lu Dios. Adë rúnëdi'i importë si talë rdë'el cuendë ra dzanë nápëdi'i. Igual nahin parë Dios. ⁹ Perë gulë gapë cuidadë de quë libertá nanápël parë gaul grëtë' ra cusë, adë gaquin ejemplë mal parë sa'l nu ldáguëll lu duldë por ejemplë shtënël. ¹⁰ Tubi comparaciuni, lë'ël rdë'el cuendë ra dzanë nápëdi'i rall vidë, nu rzubënul mënë catë rau të belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Si talë tubi sa'l narialdí ldu'i Dios, rnall lë'ël nga'li nu creenci shtënël na débil, lo quë naquëhunëll rsëdchini mal llgabë parë nguui ni nu gúnëll tubi cusë nanádi'i za'quë parë lë'i'. ¹¹ Lë'ël nanël verdá perë guëluá'al mal nezë parë sa'l; adë nazá'quëdi'in. Pues guti Cristo por nguui ni igual ziquë guti më por lë'ël. ¹² Iurë quëhúnël duldë cuntrë bëchi sa'l, iurë rguinil llgabë shtë sa'l naná débil, pues también quëhúnël duldë cuntrë Cristo. ¹³ Por ni rëglë shtëna na zndë'të; si talë quëhuna tubi cusë narunë ldaguë bëcha lu duldë, nunquë jamás adë gáudia'a belë, no sea nahin mal parë bëchi la sahia nu gúnëll duldë por ejemplë shtëna.

9

Derechë nanapë tubi poshtë

¹ ¿Gu adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza? Pues napa libertá nu grë derechë cumë los de más poshtë shtë më. Gunahia lu Jesucristo, Shláma'a. Nu lë'ë të na të resultatë shtë shchi'nia nabëna en el nombre shtë Dios. ² Parë stubi ra mënë nádia'a poshtë perë parë lë'ë të napë quë rac bè'a të nahia poshtë shtë më purquë lë'ë të na të ziquë tubi mustrë de quë nahia poshtë de verdá purquë unidë na të con lë'ë më.

³ Ndë'ë na lo quë narnia'a lu ra mënë narni'i cuntrë na. ⁴ Napa derechë guëcahia lo quë narne'e mënë gáuha, nu parë gua'. ⁵ Napa derechë parë cahia tubi na'a parë gunë tse'la compañi na lu ra viajë igual ziquë runë los de más poshtë. Zni quëhunë ra bëchi Dadë Jesús nu Pedro. ⁶ ¿U runë të llgabë de quë Bernabë nu na, na na'a lúniquë nanápëdi'i derechë parë guës'a'në na'a dchi'ni material parë guëni'inú na'a mënë ra diza'quë? ⁷ ¿Ca na nguui narunë sirvé ziquë suldadë perë rállëll por gashtë nanápëll? ¿Chull rcabní hiaguë uvë perë

ráudi'ill nashi shtë hiaguë ni? Grë vëquërë naquëhapë ma çpë ruu'di'ill lechë?
 8 Adë rúnëdi'i tē llgabë de quë di'dzë rë' na shgabë nguiu sulamëntë purquë lëy nabëquë'ë Moisés rni'i igual. 9 Rni'i lëy shtë Dios: “Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë trigu”. PUES clarë nahin; adë quëgní'idi'i Dios di'dzë rë' purquë rga'a ldu'u mē ra ngunë 10 sino nahin tubi comparaciuni parë lë'è hia'a. Lëy ni naescritë parë bien shtë hia'a. El quë naraa'në lu guiu'u nu el quë narcabní bē'dchi, guërupë rall runë rall dchi'ni purquë cuezë rall dzë gunë rall recibir partë shtë cusechë narunë tucarë cadë lë'è rall. 11 Iurní bēcabní na'a bē'dchi narne'e vidë cubi parë lë'è tē. ÇPë llua'a tē na mal si guëdë'në na'a recibir cusë material de lë'è tē? 12 PUES si stubi mënë napë derechë gúnëll recibir cusë material shtë tē, másru'u derechë napë na'a guëdë'në na'a recibir cusë ni.

Perë adë guná'bëdia'a niétiquë de lë'è tē. Rua'a ldu'u na'a grë cusë durë; gudilli na'a gashtë shtë na'a parë másru'u guërë'tsë diza'quë shtë Cristo. 13 Nanë tē de quë ra narunë dchi'ni la'ni iádu'u ru'bë, quëhunë rall recibir partë ra cusë nardë'ë mënë ziquë ofrendë lu Dios. Ra naná quëhunë dchi'ni rua' bēcu'guë, runë rall recibir tubi partë shtë ra ma naguc ofrecerë lu bēcu'guë. 14 Igual manërë na, lë'è Dadë gunibé'ai' el quë naruadi'dzë diza'quë shtë mē, gúnëll recibir lo quë narqui'nill; guëdë'ë ra shmënë Dios lo quë narunë tucarë cá'all. 15 Perë na nunquë guná'bëdia'a dumí lu tē. Nu zac adë quëquë'ëdia'a ndë'ë parë guna recibir dumí shtë tē. Mejurë gatia antsë guëdchisú mënë lë'è galërqitë ldua'a nanapa por mudë nanabania entrë lë'è tē.

16 Parë na adë runë nadchíndia'a purquë ruadi'dza diza'quë, purquë ni napë quë guna; zni Shlama gunibé'ai' guna. PUES prubi de na si talë adë guadi'dzëdia'a diza'quë. 17 Por ni si talë guadi'dza diza'quë sulë por prupi voluntá shtëna, runë tucarë tubi premi cahia; perë quëhuna cumplir purquë nahin mandadë shtë Dadë; nahia ziquë tubi muzë nanapë quë gunë dchi'ni por la fuersë. 18 ÇPë premi napa iurne'? Nahin de quë quëadi'dza diza'quë lu ra mënë, perë adë rúnëdia'a cubrë ni tubi centavë. Quiere decir adë quëhúnëdia'a cubrë lu ra mënë aunquë napa derechë cahia ayudë shtë rall.

19 Nádia'a bajo ordë shtë ra mënë, perë nahia siervë shtë mieti tē parë guna gan másru'u mënë parë Cristo. 20 Iurë guquërela entrë ra mē israelitë, nahia cumë lë'è rai' parë guna gan lë'è rai' por Cristo. Iurë nanúa entrë ra naná bajo ordë shtë lëy, pues nahia cumë lë'è rai' tē parë guna gan lë'è rai' por Cristo. 21 Iurë nanúa entrë ra nagnënëdi'i lëy shtë Dios, nahia ziquë lë'è rai' parë guna gan lë'è rai' por Cristo. Adë rúnëdi'i cuntienë ndë'ë de quë nápëdia'a rëspëti parë lëy shtë Dios, sino guca ziquë lë'è rall tē gac bē'a rall verdá shtë Dios nu gac rall shmënë Cristo. 22 Iurë nanúa ladi ra nadë rialdi'di' ldu'i con guëdubinú ldu'u rai', nahia ziquë lë'è rai' tē parë guna gan lë'è rall; tsaldí ldu'u rall más. Quiere decir, guquërela ziquë cualquiër sahia tē parë guna gan lë'è rai' por Cristo. 23 Quëhuna grë ndë'ë parë guërë'tsë diza'quë nu parë guëquitë ldua'a juntë con lë'è tē por ra cusë za'quë narsëdchini diza'quë.

24 Nanë tē de quë entrë ra narllu'në tubi carrërë, tubsë naná gunë recibir premi. Gulë gubani ziquë el quë narllu'në lu carrërë parë gunë tē recibir premi shtë Jesús. 25 Grëtë' ra narunë preparar parë deportë, rquë'ë guiá'all lo quë adë nazá'quëdi'i. PUES lë'è rall quëhunë rall zni parë gunë rall recibir tubi premi, tubi coronë shtë guë'ë perë guë'ë ni lueguë rbidchi. En cambi lë'è hia'a quëdë'na'a dchi'ni durë parë guëdë'na'a recibir tubi premi nanadë tsalúdi'i parë siemprë. 26 Adë rllú'nëdia'a lu carrërë ziquë ciegu; adë

quëhúnëdia'a ziquë tubi nguïu naná quëgdë'ë golpë lu mbë ²⁷ sino quëgzac zia shcuërpa; quëhuna obligar el mizmë cuerpë shtëna parë guëzu'bë diaguë shcuërpa voluntá shtëna. Zni canihuna; no sea de quë despuësë de bëluá'ahia sahia shti'dzë Dios, guna fallar lu rëglë nu gúnëdia'a gan premi shtë Jesús.

10

Mënë narunë adorar ra figurë

¹ Dadë, rac shtua'a gac bë'a tē de quë ra shtadë guëlu' na'a despuësë bëru'u rai' Egipto, guzë rai' guëa' shcahi nu gudëdë rai' Nisëdu'u Llni. ² Zni guc ziquë tubi galëriubë nisë parë lë'ë rai' purquë guanaldë rai' Moisés guëa' shcahi nu gudëdë rai' nisëdu'u. Bë'në rai' recibir Moisés ziquë lamë shtë rai'. ³ Grëtë' rai' gudáu rai' con mizmë dau nabëshe'ldë Dios. ⁴ Grëtë' rai' biï' rai' mizmë bebide nabëdë'ë më purquë biï' rai' nisë nabëru'u la'ni guë'ë. Guë'ë ni na Cristo nabëshe'ldë Dios parë gúni' compa'ni lë'ë rai' lu nezë. ⁵ Perë cantidá lë'ë rai' adë bëquítëdi'i ldu'u Dios con lë'ë rai', por ni bëa'në ra cuerpë shtë rai' nezë; guti rai'.

⁶ Grë ndë'ë guzac parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios; nahin ejemplë tē adë chu guëzëbidi'i ldu'i cusë mal cumë ziquë bë'në ra mënë ni. ⁷ Por ni adë rúnëdi'i tē adorar ra figurë naractsa'u cumë ziquë bë'në bëldá ra më israelitë. Naescritë la'ni Sagradas Escrituras: "Ra mënë guzubë rall; gudáu rall; biï' rall; lueguë guasuldí rall parë guëgui'i rall lu figurë". ⁸ Nu adë chu guëquënúdi'i sáhi' cumë ziquë bëldá ra mënë ni bë'në rai' nu guti galdë bi tsunë mili mënë tubsë dzë. ⁹ Nu adë chu guëtë'dë prëbë lu Dadë aunquë na më pacënci. Bëldá ra mënë ni bëtë'dë rall prëbë lu më nu gudahuë' serpientë lë'ë rai'; guti rai'. ¹⁰ Nu adë chu guëni'idi'i cuntrë Dios cumë ziquë bëldá rai' bë'në rai'; guti rai', bë'në ianglë shtë galguti.

¹¹ Grëtë' ndë'ë guzac ra shtadë guëlu' hia'a parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios. Na escritë ra ejemplë ni la'ni Sagradas Escrituras parë lë'ë hia'a nanabani iurne'. PUES hia' blac izë gudëdë; hia' parë lë'ë hia'a bédchini tiempë cubi. ¹² El quë narialdí ldu'i zugá'all firmë lu shnezë Dios; pues gápëll cuidadë tē parë adë ldáguëdi'ill lu duldë. ¹³ Cualquier cusë mal nartë'dë mëdzabë lu hia'a, igual nahin ziquë rdëdë lu los de más mënë, perë rac tsaldí ldu'u tē shti'dzë Dios. Lë'ë më jamás adë guësá'nëdi'i më lë'ë tē; guëne'e më pudërë parë gunë tē gan lu ra cusë mal. Iurë guëdchini tubi cusë mal, iurní Dios guëne'e më pudërë parë guëru'ul la'ni ra cusë ni parë adë guëazë guëtëdi'il lu shnezë më sino gáquël firmë.

¹⁴ Por ni bëchi narac shtua'a, gulë bëllu'në catë runë mënë adorar ra figurë. ¹⁵ Quëgnia'a lu tē cumë ziquë ra nardë'ë cuendë. Gulë bë'në juzguë si talë na verdá lo quë naquëgnia'a iurne'. ¹⁶ Iurë rdëa' hia'a nu rdi hia'a la'ni copë nabë'në ldoi' Dios, nu rdë'ë hia'a graci lu më por vini ni, nahin tubi sëñi de quë quëdë'na'a recibir ra bendición naze'dë por galguti shtë Jesús. Nu iurë rdáuha'a guëtështildi naná rllullë, na sëñi de quë unidë na hia'a con Cristo nu nadápa'a tratë con lë'i'. ¹⁷ Aunquë cantidá na hia'a, pues quëháuha'a pedasë shtë tubsë guëtështildi; na hia'a tubsë cuerpë purquë unidë na hia'a con el quë naná guëtështildi verdadëre.

¹⁸ Gulë guna'zi stubi ejemplë shtë naciuni Israel. Ra bëshuzi nabë'në dchi'ni la'ni iádu'u, iurë gudáu rai' belë shtë ma nabë'në mënë ofrecërë lu Dios, rac bë'a hia'a de quë lë'ë rai' napë rai' tratë con Dios. ¹⁹ Adë quëgní'idia'a de quë ra figurë naractsa'u, napë rahin valurë, nilë adë

quëgní'idia'a de quë belë naná guc ofrecërë lu ra figurë, lasaquin. Aquëdi'i.
²⁰ Lo quë nacagnia'a na, lë'ë ra mënë nanádi'i më israelitë, iurë quëhunë rall ofrecërë belë lu bëcu'guë, quëhunë rall ofrecërin lu mëdzabë mal, lëdë lu Diósëdi'i. Adë rac shtu'udia'a lë'ë tē gapë tē tratë con mëdzabë. ²¹ Adë nídi'i mudë gu tē la'ni copë shtë Dadë Dios nu al mizmë tiempë gu tē la'ni copë shtë mëdzabë. Nídi'i mudë gau tē lu mellë shtë Dadë nu mizmë tiempë gau tē lu mellë shtë mëdzabë. Adë nídi'i mudë gúnël adorar ra dzanë nu gúnël adorar Dios mizmë tiempë. ²² ¿Gu rac shtu'u tē guëldënu më lë'ë tē? ¿Gu napë tē más fuersë quë lë'ë më?

Libertá nanapë ra shini Dios

²³ Perë lë'ël rní'il librë nal parë gúnël lo quë narac shtú'ul. Perë rnia'a lul, grë cusë adë rúnëdi'i compaňi parë guësë Espiritu Santo lë'ël. Verdá nadápa'a libertá parë guëdë'na'a zihani cusë, perë lëdë grëdi'i quëhunë compaňi parë su firmë sa' hia'a lu shnezë më. ²⁴ Runë tucarë quili nguui bien shtë sáhi', lëdëdi'i bien shtë mizmë lë'ëll.

²⁵ Gulë gau grëtë' lo quë nardú lu llluëa' sin adë rna'bë dí'dzëdi'il si na bien u na mal según creenci shtënë! ²⁶ purquë lë'ë guë'dchiliu nu grëtë' lo quë nananú lu guë'dchiliu, rribë'a Dadë Dios.

²⁷ Si talë tubi sa' nanadë rialdíd'i ldu'i shti'dzë Dios perë quëhúnëll invitar lë'ël gaul lídchill, pues gudáu grë lo quë nangunë rall sirvë lu sin quë adë rna'bë dí'dzëdi'il si lë'ë cumidë gua delantë lu ra figurë. ²⁸ Perë si talë tubi guëni'i lul: "Belë rë' guc ofrecërë ziquë ofrendë lu ra figurë", iurní adë ráudi'il belë ni, no sea gúnël dañi parë lë'ë sa' naguni'i di'dzë ni lul. ²⁹ Quëgnia'a ndë'ë parë bien shtë sa', parë adë gúnëdi'il dañi fe shtë sa', lëdëdi'i purquë nal débil con creenci shtënë!

Si talë tubi sa' quëgna'bë dí'dzëll: "¿Pëzielú conductë shtëna gac cunformë con llgabë shtë sahia? purquë nahia librë. ³⁰ Si talë rdë'a graci lu Dios por lo quë narauha, ¿pëzielú runë mieti juzguë conductë shtëna si fuërë nahia pecadurë?" ³¹ Perë rnia'a lu tē, si rau tē u ruu' tē u cualquier stubi cusë, gulë bë'në grë cusë parë gunë mieti alabar Dios. ³² Adë chu quërëldëdi'i manërë parë ldaguë los de más sa' tē lu duldë, nilë por ra më israelitë, ni por ra nanádi'i më israelitë, ni por ra grupë shtë shmënë Dios. ³³ Règlë shtëna na zndë'ë: adë rúnëdia'a ofender ra sahia; mejurë rac shtua'a guëquitë ldu'u rall; adë rguilia bien shtë na sino bien shtë los de más sahia tē parë gac salvar rai'.

11

¹ Gulë tsagla'guë ejemplë shtëna ziquë tsagla'ga ejemplë shtë Cristo.

Rëglë parë ra na'a naná rdëa

² Bëchi, rquitë ldu'a purquë siempërë rëagná ldu'u tē na nu ziaгла'guë tē enseñansë nabëluá'ahia lu tē. ³ Perë rac shtua'a gac bë'a tē Cristo na cabësë shtë nguui nu lë'ë nguui na cabësë shtë tsé'li' nu Dadë Dios na shlamë Cristo.

⁴ Si tubi nguui rë'au guëc nguui iurë lë'ë nguui quëhúni' oraciuni, u iurë quëadi'dzi' diza'quë naná ze'dë de Dios, quëhunë nguui ni desprëci el quë naná cabësë shtë nguui. ⁵ Perë si tubi na'a adë rë'audi'i guëc na'a iurë quëgnábëll lu Dios u iurë quëadi'dzëll diza'quë, quëhúnëll desprëci el quë naná cabësë shtë na'a. Igual nall ziquë na'a naná rchuguë guëdübi guitsë guëc rall. ⁶ Si talë tubi na'a adë rë'audi'i guëc na'a, mejurë chuguë guitsë guëc na'a tubigasë, perë si talë parë lë'ëll nahin shtu parë chuguë guitsë guëqui' u guëga'a guëc na'a, napë quë guë'au guëc na'a. ⁷ Lë'ë nguui adë rquí'nídi'i

guè'au guèc nguiu purquè lè'è nguiu quèhúni' representar personè shtë Dios nu rabtsè'è nguiu gluri shtë Dios, perè na'a quèhúni' representar personè nu pudèrè shtë nguiu. ⁸ Iurè bèntsa'u Dios lè'è nguiu, adè bé'nèdi'i' formar lè'è nguiu de cuerpè shtë na'a sino bè'nè mè formar lè'è na'a de cuerpè shtë nguiu. ⁹ Lè'è mè bèntsa'u mè tubi na'a purquè bëqui'ni nguiu lè'è na'a. Adè bèntsa'udi'i' mè lè'è nguiu por nicidá shtë na'a. ¹⁰ Por ni rqui'ni guè'au guèc na'a ziquè sèni de què lè'è nguiu na cabèsè shtë na'a nu runè tucarè guè'au guèc na'a ziquè sèni de què quèhunè rai' respèti lu ra ianglè. ¹¹ Cumè unidè na shmènè mè por Cristo, lè'è nguiu nápèdi'ill vidè sin lè'è na'a nu lè'è na'a nápèdi'ill vidè sin por lè'è nguiu. Rqui'ni nguiu na'a; ra na'a rqui'ni nguiu. ¹² Ziquè lè'è na'a guc formári' de nguiu, también lè'è nguiu nápi' vidè por lè'è na'a. Pues grètè' cusè zè'dè de Dios.

¹³ Gulè bè'nè juzguè mizmè lè'è tè si talè na correctè guèna'bè tubi na'a lu Dios sin què né'audi'i' guèc na'a. ¹⁴ Mizmè llgabè la'ni ldu'u hia'a rni'i de què si talè tubi nguiu nápèll guitsè guèqui' llèduni, nahin tubi shtu ¹⁵ perè parè tubi na'a si talè guitsè guèqui' na llèduni, nalé nasa'a nahin parè lé'i' purquè zni bédè'è Dios guitsè guèqui' parè guèsè'ahuhin guèqui'. ¹⁶ Si talè chu adè nádi'i de acuerdè nu rac shtú'ull gúnèll cuntrè enseñansè rè', pues rqui'ni gac bè'all de què lè'è na'a, ni los de más grupè shtë shmènè Dios, nápèdi'i na'a stubi custumbrè.

Manèrè narunè tucarè gaul la Santa Cena

¹⁷ Mientras quègnehia conseju parè lè'è tè, nanú stubi cusè narunè tè perè adè nádi'in naza'què. Quèhunè tè cusè dzabè. Iurè rdéa tè parè gunè tè alabar Dios, nádi'in parè bien shtë tè sino quèhunè tè mal. ¹⁸ Primèrè puntè iurè rdéa tè, nanú divisioni entrè lè'è tè; adè na tè unidèdi'i. Zni rinia nu llua'ahia nahin verdá. ¹⁹ Pues rqui'ni tsu divisioni entrè lè'è tè parè gac bè'a mieti chu na shmènè Dios de verdá. ²⁰ Perè iurè rdéa tè parè gau tè shtse shtë Dadè, lédèdi'i na shtse shtë Dadè purquè nádi'in ziquè bè'nè mè ordenar. ²¹ Iurè rau tè, cadè tubi tè rguibèlú lu sa' tè parè gau tè lu shtse nanua'a tè mientras stubi sa' tè nápèdi'i pè gáuhi'; stubi tantè tè rzuu'dchi tè con vini. ²² ¿Pèllè adè nápèdi'i tè lidchi tè catè rau tè, catè ruu' tè? ¿Pè adè nápèdi'i tè respèti parè los de más shmènè Dios? nu rgul shtu shtë sa'l nabènapèdi'i. ¿Pè guènia'a lu tè iurní? ¿Guèni'ihia na tè mè za'què? Aquèdi'i.

Shtse shtë Dadè

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Bèluá'ahia lè'è tè lo què bëna recibir de lè'è Dadè. Na znd'è. Mizmè gue'lè bè'nè mènè traicionar lè'è Dadè Jesús, guna'zi mè guetèshtildi. ²⁴ Despuèsè de bédè'è mè graci lu Dios, iurní bëshullè mè guetèshtildi nu guni'i mè: “Gulè gau ndè'è; shcuerpa ndè'è. Bèllullin por bien shtë tè. Gulè gauhin parè guèagná ldu'u tè galguti shtëna.” ²⁵ Zni zac despuèsè lè'è shtse gualú, guna'zi mè copè shtë vini nu guni'i mè: “Ndè'è na copè narunè cuntienè conveñi cubi naná selladè por rènè shtëna. Cadè vèsè gu tè vini ni, gulè bëagná ldu'u tè galguti shtëna.” ²⁶ Cadè vèsè rau tè guetèshtildi nu ruu' tè vini lu Santa Cena, quèglua'a tè stubi vèsè más pè runè significar galguti shtë Jesús hashtë guèabrí mè stubi.

Gulè gapè respèti parè shtse shtë Dadè

²⁷ Rqui'ni gápèl cuidadè. Cualquier nanagáu guetèshtildi u nanagú la'ni copè shtë Dadè sin què nápèdi'ill respèti, quèhúnèll tubi duldè cuntrè cuerpè

nu rënë shtë Dadë. ²⁸ Por ni cadë tubi të rqui'ni gunë të juzguë manërë nanabánil antsë gaul guetështildi nu antsë gul vini. ²⁹ El quë naráu nu el quë naruu' la Santa Cena sin quë nápëdi'i rëspëti lu cuerpë shtë Jesús, quëgsëdchini nguü ni cashtigu parë mizmë lë'ëll. ³⁰ Por ni zihani lë'ë të rac ll'u'u të; nápëdi'i të fuersë, nu zac nanú beldá ra sa' të guti rai'. ³¹ Perë si talë guëdë'na'a juzguë conductë shtëna'a, iurní adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë hia'a. ³² Perë iurë runë më cashtigu lë'ë hia'a, nahin parë adë gáquëdi'i hia'a condenadë con los de más mënë shtë guë'dchiliu.

³³ Zni bëchi narac shtua'a, iurë rdëá të parë gau të shtse shtënë më, gulë cuezë los de más sa' të antsë gau të. ³⁴ Si talë tubi të rldiá'nël, gulë gau cumidë lídchil të parë Dios adë gúnëdi'i më cashtigu lë'ël iurë nardëá të. Los de más asuntë guna rëglin iurë gueldë guënahia lë'ë të.

12

Don narzëlaa'dchi Espíritu Santo

¹ Bëchi, rac shtua'a gac bë'a të shcuendë ra don narzëlaa'dchi Espíritu Santo parë cadë tubi de lë'ë hia'a. ² Nanë të bien iurë nianá na të mënë nadë guënëdi'i Dios, guanaldë të tēchi ra figurë nanápëdi'i vidë. Zni bë'në të según lo quë nabëlua'a mënë lë'ë të. ³ Por ni, rac shtua'a gac bë'a të tubi më naquëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'i, nunquë guëni'idi'ill nacondenar Jesús. Nu zac sulë por pudërë shtë Espíritu Santo guëni'i mënë Jesús na el quë nanapë derechë parë guëni'bé'ai' guëdubi guë'dchiliu.

⁴ Cadë tubi hia'a bédë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo. Zihani clasë pudërë rzëlaa'dchi më perë tubsë Espíritu nanú. ⁵ Nanú zihani manërë parë gunë mieti sirvë lu Dios, perë rdë'na'a sirvë tubsë Dadë. ⁶ Nu zac nanú zihani resultatë gurënë perë tubsë Dios, el quë narunë parë gunë mieti dchi'ni. ⁷ Cadë tubi mieti bë'ni' recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo të parë grë hia'a guëdë'na'a provëché. Fuersë ni rlua'a por lo quë naquëhunë nguü. ⁸ Mizmë Espíritu quëgne'e llni nu pudërë parë guadi'dzë nguü con más llni ru'bë. Parë stubi mënë mizmë Espíritu quëgdë'ëi' fuersë parë ruadi'dzë nguü clarë di'dzë naze'dë de Dios. ⁹ Stubi mënë rúni' recibir fe por mizmë Espíritu. ¹⁰ Stubi rúni' recibir pudërë parë gunëáquëll ra narac ll'u'u por mizmë Espíritu. Stubi rúni' recibir pudërë parë gúnëll milagrë. Stubi rúni' recibir fuersë parë guadi'dzëll diza'quë naná ze'dë de Dios. Stubi rúni' recibir pudërë parë gac bë'all guadë na espíritu falsë nu guadë na espíritu verdadërë. Stubi mënë runë recibir fuersë parë guadi'dzëll dizë na nunquë bësë'dëdi'ill. Hia stubi mënë rúni' recibir fuersë nu pudërë parë guadi'dzëll pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë. ¹¹ Grëtë' ra cusë rë' ze'dë de Espíritu Santo naná rne'e llni parë cadë tubi mieti según lo quë narni' ldu'u Espíritu.

Grë hia'a na hia'a ziquë tubsë cuerpë

¹² Grë ra shmënë Cristo na ziquë tubi cuerpë nanapë zihani partë. Aunquë zihani na ra partë shtë cuerpë, nahin tubsë cuerpë. ¹³ Pues grë hia'a, mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë, ra naná bajo ordë shtë ra mënë, nu ra nanapë libertá, grë hia'a bëáca'a tubsë cuerpë por lo quë nabë'në Espíritu Santo. Bë'në më punërë cadë tubi hia'a la'ni cuerpë. Cadë túbia'a bédë'na'a recibir mizmë Espíritu naze'dë de Dios.

¹⁴ Tubi cuerpë napë zihani partë, lëdëdi'i tubsë partë. ¹⁵ Si talë guëa' hia'a guëni'i: "Adë nádia'a guia'a cuerpë; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lëdë

por nídi'i guë'a' hia'a naseparadë parë lë'ë cuerpë. ¹⁶ Si talë diága'a guëni'i: "Adë nádia'a slu; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lëdë por nídi'i diága'a nasaparadë parë lë'ë cuerpë. ¹⁷ Si talë guëdubi cuerpë na slu, ¿lallë guínia'a iurní? Si talë guëdubi cuerpë na tubi diaguë, ¿lallë tsúllia hia'a iurní? ¹⁸ Perë Dios bészú cadë tubi partë shlugarin catë runë tucarë nu catë guc shtu'u më. ¹⁹ Si talë grëtë' nahin tubsë partë, pues nádi'i cuerpë completë iurní. ²⁰ Perë iurnë' nanú zihani partë perë tubsë cuerpë.

²¹ Slu hia'a adë gáquëdi'i guëni'i lu guia'a hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël". Nu zac guëca'a adë gáquëdi'i guëni'in lu guë'a' hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël". ²² Al contrari, ra partë shtë cuerpë nanápëdi'i fuersë, partë ni más lasac parë cuerpë. ²³ Ra partë shtë cuerpë narni'i hia'a nápëdi'in hunurë, rácuhin con más hunurë; ra partë nanádi'i nasa'a, quëdë'na'a tratar con más cuidadë. ²⁴ Ra partë shtë cuerpë namás nasa'a rquí'nidi'in mizmë cuidadë. Dios bë'ni' punërë grëtë' partë shtë cuerpë según voluntá shtë më. Ra partë narquí'nia'a menos, bëdë'ë më más hunurë parë partë ni ²⁵ të parë adë tsúdi'i ni tubi divisioni ladi cuerpë sino quë cadë partë shtë cuerpë gapin cuidadë por los de más sáhi'. ²⁶ Si talë tubi partë shtë cuerpë quëzac zi u pë raquin, guëdubi cuerpë quëzac zi iurní. Si talë tubi partë quëhunin recibir hunurë, pues guëdubi cuerpë rquitë ldu'in iurní.

²⁷ Pues bien, lë'ë hia'a na hia'a cuerpë shtë Cristo; cadë tubi de lë'ë hia'a na hia'a partë shtë cuerpë ni. ²⁸ Zni Dios bë'në ordenar pë gunë cadë tubi shmënë më. Primërë gululë më ra poshtë, segundë lugar gululë më ra naruadi'dzë diza'quë naná ze'dë de Dios. Tecërë lugar gululë më ra mësë narlua'a shti'dzë më; cuartë lugar ra narunë milagrë, iurní ra narunëac ra narac ll'u. Nu gululë më ra narunë compa'ni, nu ra narnibë'a, nu ra naruadi'dzë stubi dizë. ²⁹ ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a poshtë? ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a na hia'a ra naruadi'dzë diza'quë naze'dë de Dios? ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a mësë, u guëdëna'a milagrë, ³⁰ u nápa'a pudërë parë gunëaca'a ra narac ll'u, u grëtë' hia'a rac ruadi'dza'a dizë gurënë? ¿Ni mudë grë hia'a rac guëni'ia'a pë runë cuntienë ra dizë ni? Pues clarë nahin; lëdë znídi'in. ³¹ Gulë guc shtu'u lo quë narzëlaa'chi Espíritu Santo, lo quë narunë compa'ni más grë ra shmënë më. Iurnë' guëlu'a'ahia lë'ë të lo quë naná mejurë quë grë ra cusë rë'.

13

¹ Si talë raca ruadi'dza dizë shtë mënë nu ra dizë shtë ra ianglë, perë adë rac shtú'udia'a sahia, nápëdia'a amor, nahia ziquë gambanë nanídi'i chahi'; rsédchidi'in bien. Nahia ziquë cha' platí narsédchidi'i bien. ² Talë raca ruadi'dza lu mënë di'dzë naze'dë de Dios perë adë nápëdia'a amor, niétiquë nahia. Talë nanëa grë clasë secretë shtë mënë; talë riasëhia guëdubi naná rsë'dë mënë lu guë'dchiliu, nu si talë rialdí ldua'a Dios con guëdubinú ldua'a hashtë guëdchisú Dios ra dani lua, perë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia. ³ Talë qui'dza grë nanapa ca'a mënë; talë guna intriegu shcuërpa parë tsequi lu gui'i, perë adë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia. Adë bë nápëdia'a iurní.

⁴ El quë nanapë amor nápëll pacënci; nazá'quëll. Humildë nall. El quë narac shtu'u sáhi', adë rzëbidi'i ldú'ull pë shtë sáhi'; adë runë nadchínidi'ill lu sáhi'. ⁵ Gúnëll lo quë narac shtu'u sáhi', lëdëdi'i lo quë narac shtú'ull. El quë narac shtu'u sáhi', adë rldëdi'ill; adë nápëdi'ill mal llgabë. ⁶ Nápëdi'i nguui ni gustë iurë quëhunë mënë duldë. Mejurë rëuu' ldú'ull iurë ria mënë shnezë

Dios nu iurë adë rní'idi'i mënë bishi. ⁷ El quë nanapë amor, nunquë rní'idi'ill cuntrë sáhi'. Rialdí ldu'ull sa'll na më za'quë. Nápëll confiansë tsanaldë sa'll shnezë Dios. Rua'a ldu'ull lu grë cusë durë.

⁸ Amor shtë Dios adë tsalúdi'in, perë guëdchini tiempë tsalú di'dzë naruadi'dzë mënë con pudërë shtë Dios. Guëdchini tiempë adë guadi'dzëdi'i mënë stubi dizë. Guëdchini tiempë lo quë nariasë hia'a, tsaluhin. ⁹ Du'psë riasë hia'a ne'; zihani cusë adë riasëdi'i hia'a. Ra narni'i di'dzë naze'dë de Dios, también runë faltë parë riasë rall grë cusë ¹⁰ perë iurë guëdchini Jesús con guë'dchiliu cubi, grë lo quë nádi'i completë, tsaluhin. ¹¹ Tiempë nahia lguë'në, biadi'dza ziquë lguë'në. Bëna llgabë ziquë lguë'në. Bëna juzguë ziquë lguë'në, perë iurë bësa'na grë cusë shtë galëllguë'në, guaru'ba. ¹² Rnádi'i hia'a ra cusë clarë iurne'. Riasëdi'i hia'a por completë. Ziquë rna hia'a lu guë'guanë gushë, rlu'adi'i bien luhin perë tubi dzë guená hia'a bien. Guená hia'a lu Dios. Riasë hia'a du'psë ne', perë dzë ni tsasë hia'a ziquë Dios nanë më lë'ë hia'a. ¹³ Tsunë cusë nápëdi'in fin: fe, esperansë, nu amor. Delantë lu Dios amor na mayurë.

14

Enseñansë parë el quë naruadi'dzë dizë gurënë

¹ Gulë guni'i ldu'u gapë të más amor parë sa'l nu gulë gudili pudërë narne'le Espíritu Santo parë guadi'dzëll shti'dzë Dios. ² Ra mieti naruadi'dzë dizë gurënë quëadi'dzëll lu Dios, lëdë lu mënëdi'i, purquë ni tubi adë chu riasëdi'i lo quë narni'i mënë ni. Ruadi'dzëll por pudërë shtë Espíritu Santo, perë di'dzë ni naga'chi parë los de más sa'll. ³ Perë en cambi el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, quëadi'dzëll lu ra sa'll të parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë su rall firmë lu shnezë Dios. Rdë'ëll cunseju parë bien shtë sa'll. ⁴ El quë naruadi'dzë dizë gurënë, rúnëll parë bien de mizme lë'ëll, perë el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, rúnëll bien parë tsasë grupë shtë shmënë Dios ra enseñansë shtë më.

⁵ Na rac shtua'a de quë grëtë' të gapë të fuersë parë guadi'dzë të dizë gurënë, perë más rac shtua'a guadi'dzë të di'dzë naze'dë de Dios; pues más lasac el quë naruadi'dzë diza'quë quë mënë narac ruadi'dzë dizë gurënë. Shti'dzë mënë naruadi'dzë dizë gurënë, lasáquëdi'in parë los de más sáhi' si talë nídi'i tubi narni'i pë runë cuntienë ra dizë gurënë; napë quë guëni'ill pë runë cuntienë ra di'dzë të napë shmënë Dios provëché. ⁶ Por ni talë na gueldë guënahia lë'ë të nu guadi'dza stubi dizë nanadë riasëdi'i të, adë guëllu'i'di'in parë lë'ë të. Rqui'ni guadi'dza lu të enseñansë nabëlua'a Dios lua u tubi di'dzë nabëna recibir de lë'ë më u tubi di'dzë naze'dë de lë'ë më u tubi enseñansë shtë më; iurní sí gunë të provëché.

⁷ Ne' guënia'a tubi comparaciuni. Ra gui'bë músiquë nanápëdi'i vidë ziquë flauta u tubi arpa, si talë adë riubëdi'in clarë, ¿la gac bë'a mieti pë ru'ldin, guadë na piesë naguëna'zin? ⁸ Nu lu tubi guërru, si talë lë'ë cha' trompetë riubëdi'in clarë ¿chull gunë preparar parë guená'zill guërru? ⁹ Mizmë zac lë'ë të, si talë ruadi'dzëll tubi dizë nanadë riasëdi'i mieti, ¿llallë gac bë'a mieti guadë naquëgn'il? No sea shti'dzëll na ziquë tubi naruadi'dzë sulë mbë. ¹⁰ Nanú zihani dizë naruadi'dzë mënë la'ni guë'dchiliu; grëhin nanú shnézi'. ¹¹ Perë si talë adë riasëdi'a dizë shtë stubi naruadi'dzë, nahia ziquë tubi më zitu parë lë'ë mënë ni nu lë'i' na ziquë më zitu parë na. ¹² Por ni hia quë lë'ë të rac shtu'u të gapë të pudërë nu llni shtë Espíritu Santo, gulë guna'bë lu Dios por pudërë parë guadi'dzëll enseñansë të tsaldí ldu'u mieti shti'dzë Dios más.

¹³ Zni na el què naruadi'dzè di'dzè gurènè, napè què guèná'bèll lu Dios tè parè guèdè'è mè pudèrè parè guèni'ill pè runè cuntienè di'dzè ni. ¹⁴ Si talè ruadi'dzènúa Dios con di'dzè gurènè, quègna'ba lu Dios con espíritu shtëna, perè adè quègúdia'a provèchè parè shgaba cumè riasèdia'a di'dzè ni. ¹⁵ ¿Pèllè guna iurní? Guèna'ba lu Dios con espíritu shtëna nu zac guèna'ba lu mè con dizè nariasè mieti. Gulda ra labansè con espíritu shtëna nu zac con di'dzè nariasèhia ¹⁶ purquè si talè quèadi'dzènu lu Dios nadè más con espíritu shtënèl, el què narquè diaguè, el què nadè bè'nèdi'i recibir pudèrè shtë Espíritu ziquè lè'èl, adè gúnèdi'ill gan tsasèll shti'dzèl. Nu adè gáquèdi'ill guèni'ill: "Nia Dadè", iurè tsalú oraciuni, iurè rdè'èl graci lu mè. Nguiu ni adè riasèdi'ill lo què narní'il. ¹⁷ PUES bien quègdè'lèl graci lu mè perè parè stubi sa'l adè nápèdi'ill provèchè la'ni ldu'ull. ¹⁸ Quègdè'a graci lu Dios de què na ruadi'dza di'dzè gurènè por pudèrè shtë Espíritu Santo más què grètè' mènè ¹⁹ perè catè rdèa grupè shtë shmènè Dios, más rac shtua'a guènia'a ga'i di'dzè nariasè mènè què chi'i mili di'dzè nanadè riasèdi'i mènè. Iurè ruadi'dza, rac shtua'a guèluá'ahia di'dzè naná parè bien shtë mieti.

²⁰ Bèchi, adè rúnèdi'i tè ziquè llguè'nè nadè rac bè'adi'i guadè naná bien nu guadè naná mal, perè en cuantè ra cusè mal, rac shtua'a gac tè ziquè mè gushè nardè'è cuendè. Rac shtua'a gac tè llguè'nè inocentè en cuantè ra cusè dzabè. ²¹ Naescritè la'ni librè shtë lèy: "Guadi'dza lu naciuni rè' stubi dizè gurènè. Mènè zitu guèni'i rall shti'dza, rni'i Dadè." ²² Zni na, ra dizè gurènè naruadi'dzè mènè por pudèrè shtë Espíritu Santo, na rahin ziquè sèni parè ra nadè rialdíd'i ldu'i Dios, lèdèdi'i parè ra narialdí ldu'i shti'dzè mè. En cambi el què naruadi'dzè diza'què naná ze'dè de Dios, nahin ziquè sèni parè ra narialdí ldu'i shti'dzè mè, lèdèdi'i parè ra nanadè rialdíd'i ldu'i. ²³ Iurè grupè shtë shmènè Dios rdèa, si talè grètè' quèadi'dzè stubi dizè por pudèrè shtë Espíritu Santo nu ze'dè tsutè ra nadè rialdíd'i ldu'i, u ze'dè tsutè mènè nadè rac bè'adi'i shcuendè ra cusè ni, iurní guèni'i rall rac luguè tè. ²⁴ Perè si talè grètè' tè quèadi'dzè di'dzè naze'dè de Dios nu tsutè tubi nanadè rialdíd'i ldu'i diza'què, u mènè nadè bèsè'dèdi'i shti'dzè mè, iurní gunguè bè'a nguui ni duldè shtënèll nu shti'dzè tè gunè juzguè lè'èl. ²⁵ Grètè' cusè naga'chi la'ni ldu'u nguui ni, guèru'uin lu lni nu iurní guèzullíbill lu mè; guèni'ill llèru'bè na pudèrè shtë Dios. Guèni'ill Dios quèbezènúhi' lè'è tè de verdá.

Iurè tsu cultè, gaquin con ordè

²⁶ PUES iurní bèchi, iurè rdèa tè, si tubi de lè'è tè nápèl tubi cantè, stubi tè napè tubi enseñansè, stúbill rac shtú'ull guèni'ill di'dzè gurènè, stubi nguui rac shtu'u guèni'ill di'dzè nabè'nèll recibir de Dios, stubi tè rac shtú'ul guèni'il pè runè cuntienè ra di'dzè gurènè; bien nahin. Nadè más gulè bè'nè grè ni parè tsaldí ldu'u ra shmènè Dios más. ²⁷ Iurè ruadi'dzèl stubi clasè dizè, pues biadi'dzè chupè u por más tsunè tè nu por turnè. Nu zac rqui'ni tubi naguadi'dzè pè runè cuntienè dizè ni. ²⁸ Si talè níd'i naguèni'i shcuendè di'dzè ni, mejurè adè guadi'dzèdi'il lu grupè shtë shmènè Dios. Mejurè guadi'dzènu lu Dios la'ni ldu'ul guitsè guitsè. ²⁹ Nu si talè guadi'dzèl diza'què naze'dè de Dios, pues guèni'i chupè mieti u tsunè ra mènè narèta'; hia los de más gulè rai' juzguè lo què naguni'i ra nguui ni. ³⁰ Perè si talè Dios guèné'ei' galèrac bè'a parè stubi sa'l tè naquèbezè nga'li, iurní lè'è naguna'zi di'dzè primèrè, guèac dchi; adè tsaglá'guèdi'i guadi'dzèll. ³¹ Manèrè ni grètè' tè narunè recibir di'dzè naze'dè de Dios, gulè biadi'dzè tubi por tubi tè parè grètè' tè tsasè'dè tè nu gunè tè provèchè ra di'dzè ni. ³² El què naruadi'dzè

diza'quë naze'dë de Dios, pues el mizmë lë'ëll nápëll pudërë parë guadi'dzëll u parë adë guadi'dzëdi'ill. ³³ Dios adë rsëdchínidi'i' desordë sino rquitë ldu'u më iurë tsu cultë con ordë. Zni rluá'ahia ra grupë shtë shmënë Dios, ra nabëzunë më almë shtë rai'.

Ziquë na custumbrë entrë grë ra shmënë Dios, ³⁴ ra na'a adë nápëdi'i rall dërchë parë guadi'dzë rai' lu cultë; adë bëtë'ë Dios sí parë guadi'dzë rai' sino gac rai' obedientë ziquë cagnibë'a më la'ni lëy. ³⁵ Si talë rac shtu'u tsasë rai', guëna'bë di'dzë rai' lu tse'lë rai' lídchi' purquë nádi'i bien si talë tubi na'a guadi'dzëll lu cultë.

³⁶ Napë quë gac bë'a tē de quë shti'dzë Dios adë guzublúdi'i con lë'ë tē nu nádi'i tē lúniquë mënë nabë'në recibir shti'dzë më. ³⁷ Si talë tubi tē rni'il bë'nël recibir diza'quë naze'dë de Dios, u si talë cagn'il ruadi'dzël por pudërë shtë Espíritu Santo, napë quë gac bë'al lo quë naquëquëa'a ndë'ë nahin tubi mandadë shtë Dadë Dios. ³⁸ Perë si talë adë nēdi'i nguui gac bë'all nahin verdá, pues gulë bësa'në lë'ëll lu nacahi shtë'nëll. ³⁹ Bëchi, gulë guni'i ldu'u parë gapë tē pudërë parë guadi'dzë tē diza'quë naze'dë de Dios; adë rcádi'i tē guadi'dzë ra mënë stubi dizë ⁴⁰ perë gulë bë'në grë cusë con ordë, lëdëdi'i con desordë.

15

Guashtë Cristo ladi ra tēgulë

¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëagná ldu'u tē diza'quë naná biadi'dza lu tē. Bë'në tē recibirin nu tsagla'guë rianaldë tē nezë shtë më con guëdubinú ldu'u tē. ² Por diza'quë ni nasalvar tē si talë tsagla'guë tē lo quë nabëluá'ahia lë'ë tē. Nasalvar tē si gualdí ldu'u tē shti'dzë më de verdá.

³ Primërë lugar, bëluá'ahia lë'ë tē grë enseñansë nabëna recibir. Bëluá'ahia lë'ë tē de quë Cristo guti por ra duldë shtëna'a cumë ziquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras. ⁴ Bëga'chi më nu guashtëhi' ladi ra tēgulë dzë tsunë, igual ziquë rni'i ra Sagradas Escrituras. ⁵ Bëluá'ahia lë'ë tē de quë bëlua'alú më lu Pedro; despuësë bëlua'alúhi' lu los de más poshtë. ⁶ Despuësë bëlua'alúhi' lu más de ga'i gahiu'a shmënë Dios naná bëtëá. Zihani mënë todavía nabani rai'; sëbëldá rai' hia guti rai'. ⁷ Despuësë bëlua'alú Cristo lu Jacobo, iurní lu grë ra poshtë shtëni'.

⁸ Hia despuësë de ni bëlua'alú më lua aunquë nahia ziquë tubi llguë'në nabëdchini lu guë'dchiliu antsë gac cumplir tiempë parë gáli'. ⁹ Nahia el quë nalasáquëdi'i entrë los de más poshtë shtë më. Adë rúnëdi'i tucarë gaca poshtë purquë guzunalda ra shmënë Dios. ¹⁰ Perë lo quë nanahia iurne' na purquë guc shtu'u më na nu bë'në më zihani favurë parë na. Lo quë nabë'në më por na, napë resultatë. Bëna dchi'ni más quë los de más mënë aunquë nilë lëdë nádi'i, sino quë Dios bëne'e fuersë nu bë'në ldai' më na. ¹¹ Perë adë rúnëdi'i importë chu bë'në más dchi'ni. Biadi'dzë na'a lu tē ra diza'quë nu gualdí ldu'u tē shti'dzë më.

Tsashtë ra tēgulë stubi

¹² Si talë ruadi'dzë na'a de quë Cristo guashtëhi' ladi ra tēgulë çpëzielú bëldá de lë'ë tē rni'i tē de quë tsashtëdi'i ra tēgulë? ¹³ Si adë tsashtëdi'i rai' ladi ra tēgulë pues tampuquë lë'ë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë. ¹⁴ Talë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë, hia diza'quë naná biadi'dzë na'a lu tē nápëdi'in valurë nu fe shtë tē nápëdi'in valurë; lasáquëdi'in. ¹⁵ Si talë nahin zni, rlu'a'a clarë na na'a testigu falsë purquë hia lë'ë na'a guni'i na'a lu ra

mënë de quë Dios bëldishtë Cristo ladi ra tëgulë. Perë si talë nadi'in verdá de quë ra tëgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, pues iurní zac lë'ë Dios bëldishtëdi'i më lë'ë Cristo. ¹⁶ Si talë tëgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, iurní lë'ë Cristo tampuquë guashtëdi'i' ladi ra tëgulë. ¹⁷ Si talë Cristo adë guashtëdi'i' ladi ra tëgulë, fe shtë të adë rllu'i'idi'in; todavía adë naperdunë duldë shtë të. ¹⁸ Nu ra tëgulë nagualdó ldu'u shti'dzë Jesús, adë nadi'i rai' salvar. ¹⁹ Si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo napin valurë sulamëntë mientras quëréllda'a lu guë'dchiliu, iurní prubi na hia'a; nápëdi'i hia'a esperansë nu runë tucarë guëga'a ldu'u mënë lë'ë hia'a.

²⁰ Perë verdá na de quë Cristo guc resucitar ladi ra tëgulë; na më lë'ë primërë naguashtë parë adë guëabrídi'i gáti' stubi. ²¹ Pues ziquë guzublú galguti por tubsë nguiu, también por tubi nguiu guzublú galériashtë shtë tëgulë. ²² Pues grëtë' mënë napë quë gati rai' purquë na rai' llëbni Adán; zni zac grëtë' naná unidë con Cristo, guëldishtë më lë'ë rai' ladi ra tëgulë. ²³ Perë cadë nguiu según turnë narunë tucarë lë'ëll. Cristo gúqui' ziquë primërë naná gátidi'i parë siemprë perë despuësë iurë guëabrí më stubi, iurní gátidi'i jamás ra naná unidë con lë'ë më. ²⁴ Iurní guëga'a iurë shtë fin; tsalú guë'dchiliu rë'. Guëdë'ë më fin grëtë' autoridá, grëtë' ra nanapë pudërë, nu guëdë'ë më fin parë grë ra narnibë'a lu guë'dchiliu. Iurní gunë më intriegu catë rnibë'a më ca'a Dios, Shtëada'a. ²⁵ Guëñibë'a Cristo ziquë rëy hashtë iurë gunë Dios gan lu grë enemigu shtë Cristo nu guëzullibi rall lúhi'. ²⁶ Lúltimë enemigu nangunë më gan lúhi' na galguti ²⁷ purquë Dios bédë'ë më derechë guëñibë'a Cristo grëtë' cusë, perë iurë Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo nápí' derechë parë guëñibë'ai' grëtë' cusë, pues clarë nahin de quë Dios adë nadi'i' bajo ordë shtë Cristo, perë bédë'ë më derechë parë guëñibë'a Cristo guëdubi guë'dchiliu. ²⁸ Iurë grëtë' cusë guëa'nin bajo ordë shtë Cristo, iurní mizmë lë'ë Cristo, shini Dios, gúni' intriegu mizmë lë'i' con grë pudërë nanápi' lu Dios të parë Dios gáqui' el quë nanapë grë pudërë parë siemprë.

²⁹ Nanú ra narní'i adë tsashtëdi'i ra tëgulë, perë si nahin verdá, ¿pëzielú rriubë nisë rall por ra naná guti? Si talë adë tsashtëdi'i tëgulë, mbanë na lo quë nacanihunë të; mejurë adë guëchu'bë nisë të sa' të shlugar ra tëgulë.

³⁰ Nu zac ¿pëzielú rdchi'ba vidë shtëna lu peligrë guëdubi tiempë si talë adë tsashtëdi'i ra tëgulë? ³¹ Quëgnia'a lu të verdá de quë grëtë' dzë nanúa lu peligrë shtë galguti. Runë nadchinia por dchi'ni nabëna entrë lë'ë të; guquin purquë unidë nahia con Cristo Jesús, Shláma'a. ³² Perë si talë nahin ziquë narní'i tubi dichë: “Gudildia con ra ma dushë la'ni guë'dchi Efeso” ¿pë cusë bëna gan si talë ra tëgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi? Mejurë guëni'i hia'a: “Cha guëdáuha'a; cha guëdí hia'a; glli gati hia'a”.

³³ Adë rdë'di'i të sí guëgugë mënë lë'ë të por di'dzë falsë. Nanú tubi dichë narní'i: “Ra amigu mal na rall causë rñiti mënë nezë za'quë”. ³⁴ Gulë bë'në llgabë bien nu gulë bëabrí ldu'u të tubi nezë za'quë nu adë rúnëdi'i të duldë, pues nanú bëldá të naná guëñëdi'i Dios bien. Rnia'a lu të zndë'ë të parë guëtú lu të du'pë.

Lla tsashtë ra tëgulë

³⁵ Tal vez tubi de iurë të guëna'bë dí'dzël: “¿Llallë tsashtë ra tëgulë? ¿Lla na cuerpë gapë rai' iurë guëbani rai'?” ³⁶ Di'dzë ni na tuntë. Nanë iurë lë'ëll rcabnil bë'dchi, hia bë'dchi ni napë quë gu'dzë të parë guëru'u tubi plantë. ³⁷ Grëtë' nargabni la'ni guiu'u ziquë bë'dchi shtë trigu u stubi clasë bë'dchi, iurë rcabnilin, adë nápëdi'in formë shtë plantë sino nahin bë'dchi.

³⁸ Dios rd'è mè lu bè'dchi tubi formè narac shtu'u mè, formè naná gurènè segùn narni'i ldu'u mè. Cadè clasè bè'dchi rldanin nu napin formè narunè tuçarè. ³⁹ Grètè' ra nanabani, nápèdi'i rall cuerpè igual; nanú cuerpè shtè mènè; stubi clasè cuerpè parè ra ma, nu cuerpè shtè ra ma'ñi na stubi clasè; nu cuerpè shtè ra mbeldè gurènè nahin. ⁴⁰ Nu zac nanú ra nanapè cuerpè lu gube'e, nu nanú ra nanapè cuerpè lu guè'dchiliu, perè cuerpè nananú gube'e, nasa'a rlua'ain. Lè'è galnasa'a shtè cuerpè shtè guè'dchiliu gurènè nahin. ⁴¹ Lè'è llni shtè ngubidzè gurènè nahin con llni shtè mbehu, nu zac gurènè na llni shtè ra mbelègui'i. Entrè ra mbelègui'i tubi mbelègui'i rabts'è llni shtèhin másru'u fuertè lu sa' mbelègui'i. ⁴² Zni na con tégulè iurè riashtè rai'. Vidè shtè nguiu na ziquè tubi bè'dchi naná rialú, perè iurè tsashtè nguiu ladi ra tégulè, adè gátidi'i' jamás. ⁴³ Rtu lu hia'a por ra cuerpè nadápa'a iurne' purquè rati ra cuerpè, perè tsashtè hia'a nasa'a. Na hia'a débil iurne' perè iurè tsashtè hia'a ladi ra tégulè, guédápa'a cuerpè fuertè naná tsalúdi'i. ⁴⁴ Lu guè'dchiliu rè' nadápa'a cuerpè shtè guè'dchiliu perè iurè tsashtè hia'a ladi ra tégulè, guédápa'a cuerpè gurènè naná demasiadè nasa'a. Nadápa'a cuerpè shtè guè'dchiliu perè zac nanú cuerpè cubi narne'e Dios.

⁴⁵ Rni'i ra Sagradas Escrituras: "Primèrè nguiu Adán bèáqui' nguiu nanabani", perè rnia'a lu tè lè'è Adán naná bèdchini despuèsè, na mè lúnique narne'e vidè cubi shtè Dios. ⁴⁶ Lè'è nguiu shtè guè'dchiliu bèdchi'ni' primèrè con cuerpè naná guiu'u; hia despuèsè bèdchini nguiu nanapè pudèrè parè guèné'ei' vidè espiritual. ⁴⁷ Primèrè nguiu guctsa'u guiu'u; náhi' de guè'dchiliu, perè segundè nguiu bèdchi'ni' de gube'e. ⁴⁸ Ziquè gac nguiu naguctsa'u guiu'u, zni na grètè' naralè la'ni guè'dchiliu. Ziquè gac nguiu nabèdchini de gube'e nu guziá'ai' gube'e, zni na ra mieti nanapè vidè naze'dè de lè'è mè nacuezè gube'e. ⁴⁹ Ziquè lè'è nguiu nápèll cuerpè shtè guè'dchiliu, también guédápa'a cuerpè ziquè cuerpè shtè Cristo nacabezè gube'e.

⁵⁰ Bèchi, rnia'a lu tè grètè' cuerpè nadápa'a iurne' adè gáquèdi'i tsutèhin catè rnib'è'a Dios. Lo què nanapè què tsalú, adè nápèdi'in partè con ra cusè nadè tsalúdi'i. ⁵¹ Rac shtua'a gac bè'a tè tubi secretè; lèdè grèdi'ia'a gati hia'a sino gac cambi shcuérpa'a. ⁵² De repèntè ziquè iurè rguini láguel, guínil cha' shtè trompetè; iurní ra tégulè guèbani rai' stubi tè parè jamás adè guèabridi'i gati rai'. Hia lè'è hia'a gac cambi iurní. ⁵³ Lè'è cuerpè shtèna'a narialú napè què gac cambi parè adè tsalúdi'in jamás. Cuerpè shtèna'a naná rati, napè què gac cambi tè parè adè gátidi'i jamás. ⁵⁴ Dzè ni iurè lè'è cuerpè shtèna'a narialú gac cambi por cuerpè nadè rialúdi'i, nu lè'è cuerpè shtèna'a gac cambi por cuerpè nanadè gátidi'i, iurní gac cumplir lo què naná escritè la'ni Sagradas Escrituras: "Bèdè'è mè fin lè'è galgutí. ⁵⁵ Lè'lèl galgutí, ¿gua pudèrè shtènel parè gúnèl gan lu grè mieti?" ⁵⁶ Pues duldè bèsèdchini galgutí parè lè'è mieti, nu duldè na ziquè tubi narnib'è'a lè'è mieti purquè lèy shtè Dios rlua'a grè mieti na rall pecadurè. ⁵⁷ Perè dushquilli Dios, rne'e mè pudèrè parè rac guèdè'na'a gan lu galgutí por Jesucristo, Shláma'a. ⁵⁸ Por grè nd'è, bèchi narac shtua'a, gulè tsagla'guè firmè lu shnezè mè; adè tsaldidi'i ldu'u tè stubi l dai'. Gulè bè'nè dchi'ni shtè Dadè másru'u purquè nanè tè dchi'ni naquèhunè tè juntè con lè'è Dadè, adè nádi'in sin resultatè.

¹ Iurne' quèquëa'a shcuendë ra centavë nardëá parë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Gulë bëtëá centavë según lo quë nagunibë'ahia ra grupë shtë shmënë Dios naná quërelde regiuni Galacia. ² Cadë primërë dzë shtë llmalë, cadë tubi de lë'ë të napë quë guëtëal centavë según lo quë nabë'nël gan. Gulë cutsa'uin të parë nídi'i nicidá guëtëá të ofrendë iurë guëdchinia. ³ Iurë guëdchinia ndë, guëshe'lda lë'ë ra narunë të nombrar; guëdë'a guia'a rai' tubi cartë shtë recomendación parë gua'a rai' ofrendë shtë të hashtë Jerusalén. Gunë rall intriegu centavë ni parë ra naquërelde nga'li. ⁴ Si talë guëni'i ldua'a de quë nu zac na tsahia, sënaldë rai' na.

Guni' ldu'u Pablo tsáhi' Corinto

⁵ Napë quë tsahia por regiuni shtë Macedonia; hia despuësë de ni, guëdchinia Corinto. ⁶ Adë na segúredia'a perë guëquërelde'núa lë'ë të por du'pë tiempë u guëtëda tiempë naldë nga'li con lë'ë të. Iurni zac gunë të compa'ni na nezë shtëna catë guzëahia despuësë. ⁷ Adë rac shtú'udia'a gueldë guënahia lë'ë të por du'pë tiempë sino quë rac shtú'uhia cueza con lë'ë të tubi visitë llëduni si talë na voluntá shtë Dios. ⁸ Perë na guëana Efeso hashtë tsalú laní Pentecostës ⁹ purquë ndë'ë nanú zihani dchi'ni shtë Dadë Jesús parë guna cumplir. Tsaldí ldu'u ra mënë shti'dzë më; perë nanú zihani contrari narunë cuntrë shti'dzë Dios.

¹⁰ Si talë guëdchini Timoteo, gulë bënë tratë bien lë'i' të parë adë riádi'i ldu'i purquë lë'i' quëhúni' dchi'ni shtëndë Dadë igual ziquë na. ¹¹ Por ni adë chu gúnëdi'i desprëci lë'i'. Mejurë gulë bënë compa'ni lë'i' parë tsaglá'gui' viajë shtëni' të parë guëdchini gueldë guënáhi' na. Quëbeza lë'i' juntë con los de más bëchi la sa' hia'a.

¹² Lë'ë bëcha'a Apolos, bëna ruëguë lúhi' të parë gúnëll compa'ni los de más sa' hia'a iurë gue'dë guëná rai' lë'ë të, perë Apolos quëgní'll de quë nádi'i voluntá shtë Dios parë gue'dë guënal lë'ë të iurne', perë hashtë guëne'e më sí, iurni gue'dë guënal lë'ë të.

Rialú cartë rë' con saludë

¹³ Gulë guc mënë nasini nu gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më. Gulë cue za'quë za'quë. Gulë bënë shchi'ni Dios ziquë mënë naná rialdí ldu'i de verdá. Gulë gac nguiu nadë rdzëbëdi'i. ¹⁴ Grëtë' lo quë nagunë të, gulë bënë'n con guëdubinú ldu'u të con amor parë los de más sa' të.

¹⁵ Iurne' bëchi, nanë të de quë famili shtë Estéfanos guc rai' primërë naná gualdí ldu'i shti'dzë Jesús; na rai' primërë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios entrë grë mënë naquërelde regiuni Acaya. Nu tsagla'guë quëhunë rai' sirvë los de más mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. ¹⁶ Rac shtua'a de quë lë'ë të guëzu'bë diaguë të shti'dzë mënë ziquë lë'ë rai' nu zac grë ra naná runë compa'ni parë shchi'ni Dios, nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra mënë naquëhunë dchi'ni shtë më. ¹⁷ Nalë rquitë ldua'a de quë bédchini Estéfanos, Fortunato, nu Acaico. Lë'ë rai' bënë rai' cumplir lo quë narunë faltë nihunë të. ¹⁸ Nalë bësëquitë ldu'u rai' na nu zac lë'ë të. Napë quë gapë të respëti parë ra mënë ziquë lë'ë rai'.

¹⁹ Ra grupë shtë shmënë Dios naquërelde regiuni Asia, quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Aquila nu Prisila con grupë shtë shmënë Dios nardëá lidchí rai', quëgshe'ldë rai' zihani saludë en el nombre shtë Dadë Jesucristo. ²⁰ Gulë bënë'n recibir saludë shtë grë ra shmënë Dios naquërelde ndë'ë. Gulë bënë'n saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrasë. ²¹ Na Pablo, quëgshe'lda saludë parë lë'ë të con prupi shti'dza nabëquëa'a.

²² Si talë tubi de lë'ë të adë rac shtú'udi'il Jesucristo de verdá, pues grë ra mënë ni gac condenar. Rac shtu'u hia'a guëdchini Dadë Jesucristo lueguë.

²³ Gulë bë'në recibir favurë nu bendición shtë Dadë Jesucristo.

²⁴ Quëgshe'lda amor shtëna ziquë sahia naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Corintios

Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu ra mënë shtë Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi poshtë shtë Cristo Jesús purquë zni na voluntá shtë Dios. Juntë con Timoteo, bëcha'a naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, quëquë'ë na'a cartë rë' nu guëshe'ldë ná'ahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde ciudá Corinto nu zac lu grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', lë'ë të naquërelde regiuni shtë Acaya. ² Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios con galërbedchí ldu'u naná rne'e Dios Shtëada'a, juntë con Jesucristo Shláma'a.

Galërzac zi shtë Pablo

³ Zudë'na'a alabar Dios, lë'ë Dios nu Dadë shtë Jesucristo Shláma'a. Lë'ë më na Dadë nu quëhúni' consolar cadë lë'ë mieti; na më el quë narga'a ldu'u mieti. ⁴ Lë'ë më rúni' consolar lë'ë hia'a iurë lë'ë hia'a rzac zi hia'a të parë gac guëdë'na'a consolar los de más sa' hia'a narzac zi lu cusë durë. Quëdë'na'a consolar lë'ë mënë con diza'quë naze'dë de Dios. ⁵ Nalë rzac zi hia'a purquë na hia'a shmënë Cristo, perë también nalë quëhunë më consolar lë'ë hia'a. ⁶ Si talë rzac zi hia'a, nahin parë bien shtë të, të gapë të galërbedchí ldu'u nu parë gac salvar të. Mizmë cusë durë naquëac con lë'ë na'a, nahin parë cuedchí ldu'u të; pues zni rua'a ldu'u të con pacënci ra cusë durë nadápa'a. ⁷ Rialdí ldu'u na'a; firmë na esperansë shtë na'a de quë adë rëazë guétëdi'i të shnezë më. Rac bë'a na'a de quë ziquë rzac zi të purquë na të shmënë më, gunë më consolar lë'ë të juntë con lë'ë na'a.

⁸ Bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të blac cusë durë naziadëdë na'a regiuni shtë Asia. Nga'li bédëdë na'a tubi prëbë ru'bë. Hia casi bërë fuersë parë gua'a ldu'u na'a lu ra cusë ni. Gualdí ldu'u na'a niati na'a lueguë. ⁹ Bédë'në na'a llgabë na na'a ziquë tubi naná condenadë lu galguti, perë zni gac parë tsaldí ldu'u na'a shti'dzë Dios más, el quë nanapë pudërë të guëdishtëhi' tégulë ladi ra tégulë. Ra cusë durë gac rahin të parë adë gápëdi'i na'a confiansë mizmë lë'ë na'a. ¹⁰ Dios bëlá më lë'ë na'a lu peligrë nu tsagla'guë quëhunë më salvar lë'ë na'a parë gátidi'i na'a. Rialdí ldu'u na'a lë'ë më gúni' salvar lë'ë na'a stubi vultë lu peligrë shtë galguti. ¹¹ Lë'ë të napë quë gunë të compa'ni lë'ë na'a. Si talë zihani mënë gunë rall compa'ni lë'ë na'a con oraciuni, zihani mënë guëdë'ë graci lu më por ra favurë nagunë më parë lë'ë na'a.

Adë guádi'i Pablo Corinto

¹² Nanú tubi cusë narsëquitë ldu'u na'a. Shgabë na'a rni'i de quë nadzú na'a tubi manërë za'quë nu santu entrë ra mënë shtë guë'dchiliu nu zac entrë lë'ë të. Na na'a verdá. Zni guquërelde na'a, lëdëdi'i por llni shtë na'a sino por favurë shtë Dios. Bë'në më compa'ni lë'ë na'a. ¹³ Quëquë'ë na'a lu të sulë ra cusë narac gu'ldë të nu rac riasë të. Quëbezë na'a de quë guëdë'ë të cuendë shti'dzë na'a; ¹⁴ Hia riasë të tubi partë shtë ra cusë ni. Quëbeza de quë iurë lë'ë Dadë Jesús guëabri' stubi, lë'ë të guëquitë ldu'u të de lë'ë na'a cumë lë'ë na'a guëquitë ldu'u na'a de lë'ë të.

¹⁵ Por tantë confiansë nanapa de lë'ë të, runa llgabë gueldë guënahia lë'ë të lueguë, antsë tsahia stubi lugar; nu iurë guëabrá guënahia lu të stubi, guëquitë ldu'u të. ¹⁶ Runa llgabë de quë guna visitar lë'ë të mizmë tiempë guziahia

parë Macedonia; nu despuësë guëabría de ndë, gueldë guënahia lë'ë të stubi të parë gunë të compaňi na; guëshe'ldë të na parë Judea. ¹⁷ ¿Pë rni'i të de quë nahia falsë iurë guni'i ldu'a'a zni? ¿Gu nahia ziquë mënë shtë guë'dchiliu? ¿Llua'a të de quë cagnia'a lu të: "Aha!" nu mizme' timpë rnia'a: "Aquëdi'i"? ¹⁸ Dios na më testigu de quë lë'ë na'a adë chu rni'idi'i: "Aha!" nu "Aquëdi'i" al mizme' timpë ¹⁹ purquë Jesucristo shini Dios, nunquë guni'i më: "Aha!" u "Aquëdi'i" al mizme' timpë. Lë'ë Silvano nu Timoteo con na Pablo, biadi'dzë na'a lu të diza'quë shtë më. Con Cristo lë'ë diza'quë siemprë napë resultatë. Nahin verdá. ²⁰ Pues por lë'ë Jesucristo grë ra promësë shtë Dios gac cumplir. Por ni iurë quëhunë na'a alabar Dios, rni'i na'a: "Nia Dadë" purquë unidë na na'a con Cristo Jesús. ²¹ Dios na el quë nabë'në parë dzulezë na'a lu shnezë Cristo juntë con lë'ë të, nu Dios na el quë nabëshe'ldë lë'ë na'a con shti'dzë më. ²² Lë'ë më gulë më lë'ë hia'a nu bënë'e më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a; náhi' tubi garantiá de lo quë naguëdë'na'a recibir despuësë. ²³ Cagna'ba Dios të gac më testigu en cuntrë de na si talë ruadi'dza bishi. Adë bé'nédia'a visitar lë'ë të, më Corinto, purquë adë guc shtú'udia'a guna cashtigu lë'ë të. ²⁴ Adë rni'b'adi'i na'a pë cusë tsaldí ldu'u të; hia bien dzu të firmë lu shnezë më; nadë más guëdë'në na'a compaňi lë'ë të, të guëquitë ldu'u të.

2

¹ Por partë shtëna adë gúnédia'a visitar lë'ë të iurne' të parë adë gaquin cusë durë parë lë'ë të. ² Si talë resultatë shtë visitë na galëriá ldu'u parë lë'ë të, ¿chull gunë parë guëquitë ldu'a'a? Sulë lë'ë të guësëquitë ldu'u të na. ³ Por ni bëquëa'a lu të tubi cartë más antsë; bënëhia cunseju parë lë'ë të, të parë gac rëglë asuntë ni. Iurni iurë guëdchinia ndë, adë riádi'i ldu'a'a por conductë shtë të. Mejurë napa segurë de quë si talë guëquitë ldu'a'a iurni, también guëquitë ldu'u të. ⁴ Iurë bëquëa'a cartë más antsë, nalë rquëdi'ni ldu'a'a; bëru'u nisë slua; perë adë bëquë'édia'a lu të parë guëa'në të tristë sino bëquëa'a lu të parë gac bë'a të nalë rac shtua'a lë'ë të.

Nanú perdunë parë lë'ë nguii nabë'në mal

⁵ Si talë tubi mënë bé'nëll parë riá ldu'a'a, también bé'nëll parë riá ldu'u grë të. Perë adë rac shtú'udia'a guënia'a demasiadë cusë cuntrë nguii ni; ⁶ cashtigu naná bédë'ë të parë lë'i'; casi grë të guc të de acuerdë; hia na sushientë parë lë'ëll. ⁷ Iurne' runë tucarë gunë të perdunë nguii ni, nu gulë bë'në consolar lë'ëll, no sea por tantë llgabë narúnëll, guëazë guëtëll shnezë Dios. ⁸ Por ni quëhuna ruëguë lu të stubi, de quë guëlua'a të lu nguii ni de quë rac shtu'u të lë'ëll. ⁹ Bëquëa'a lu të más antsë të gac bë'ahia si talë na të obedientë, si talë rzu'bë diaguë të shti'dza. ¹⁰ El quë naquëhunë të perdunë, también runa perdunë lë'ëll. Si talë nanú stubi cusë narunë tucarë guna perdunë, pues bëna perdunë lë'ëll parë bien shtë të. Nanë Cristo rnia'a verdá. ¹¹ Cha guëdë'na'a zni të parë adë gúnëdi'i Satanás gan lu hia'a. Pues rdë'ë hia'a cuendë manërë narunë Satanás parë guësiguëll mënë.

Adë rbedchídi'i ldu'u Pablo guë'dchi Troas

¹² Iurë bédchinia guë'dchi Troas parë guadi'dza diza'quë shtë Cristo, bëdzela zihani lugar parë guadi'dza shti'dzë më ¹³ perë adë bédchini cuntëntë purquë adë bëdzélédia'a bëcha Tito ndë; por ni bëna despedir lë'ë mënë shtë Troas nu guahia hashtë regiuni shtë Macedonia.

Cristo quëhúni' parë guëdë'na'a gan

¹⁴ Dushquilli Dios el què nazianú lè'è hia'a lu desfile shtë Cristo Jesús. Lè'è mè quèhúni' parè guédé'na'a gan lu enemigu guédubi tiempè, nu quèhunè mè compa'ni lè'è hia'a parè guadí'dza'a diza'què naná ziquè olor nashi naná rrè'tsè por grètè' partè. ¹⁵ Na hia'a ziquè olor nashi naná quèhunè Cristo ofrecèrè lu Dios Padre. Parè bèldá mènè vidè shtë hia'a quèhunè parè rëagná ldu'u rall na rall salvar; perè parè sèbèldá mènè na hia'a parè rëagná ldu'u rall na rall condenar. ¹⁶ Parè ra narniti, na hia'a ziquè olor narguini mènè, perè parè ra naná salvar, na hia'a ziquè olor nashi shtë guè'è purquè shti'dzè mè naruadí'dza'a rne'e vidè sin fin. ¿Chull napè llni sufsientè parè gúnèll cumprir grè cusè rè'? ¹⁷ Pues lè'è na'a adè nádi'i na'a ziquè zihani mènè naquèhunè neguci con shti'dzè Dios. Adè rdé'nèdi'i na'a cambi shti'dzè mè ziquè runè zihani mènè; al contrari na na'a verdá. Lè'è Dios bèshé'ldi' lè'è na'a nu delantè lu mè ruadi'dzè na'a shti'dzè mè purquè quèbeshènu Cristo lè'è na'a.

3

Lè'è tèsstè cubi

¹ Iurè rni'i na'a ra cusè rè' ¿gu rzublú ruadi'dzè na'a favurè de mizmè lè'è na'a? u ¿llua'a tè rqui'ni guédè'nè na'a presentar tubi cartè shtë recomendación parè lè'è tè? u ¿llua'a tè napè què guédè'nè na'a recibir cartè shtë recomendación nabèquè'è tè? Aquèdi'i. Stubi mènè rqui'ni cartè ni. ² Lè'è tè na tè ziquè cartè shtë recomendación. Mènè guèná rall vidè shtë tè nu tsasè rall na na'a muzè shtë Dios. ³ Lè'è tè na tè tubi sèñi de què dchi'ni nabèdè'nè na'a ndè, ze'din de Dios. Mènè rni'i rall na tè cartè shtë Cristo por dchi'ni nabèdè'nè na'a entrè lè'è tè. Na tè tubi cartè nanádi'i escritè con tindè sino por el Espíritu Santo shtë Dios nanabani. Na tè tubi cartè nagúquèdi'i escritè lu tablè shtë guè'è ziquè ra chi'i mandamientè, sino tubi cartè escritè lu ldu'u tè.

⁴ Por Cristo napè na'a segurè de què na na'a muzè shtëhi' nu delantè lu Dios adè nídi'i cusè parè guétú lu na'a lu mè. ⁵ Lè'è na'a adè cagní'idi'i na'a de què mizmè lè'è na'a napè na'a llni parè guédè'nè na'a shchi'ni mè, sino cagne'e mè llni nu fuersè parè lè'è na'a. ⁶ Pues lè'è mè bène'e mè guia'a na'a pudèrè nu llni parè guédè'nè na'a sirvè lè'è mè parè guèni'inú na'a lu ra mènè tubi tèsstè cubi entrè Dios nu mènè. Lè'è tèsstè ni adè naescritèdi'in sino ze'dè de Espíritu Santo. Lè'è lèy escritè rsèdchinin galguti parè grè mènè perè lè'è Espíritu Santo rsèdchíni' vidè sin fin.

⁷ Lè'è lèy nabèquè'è Moisés guc escritè lu tablè shtë guè'è nu bèdchinin con galèrabsè'è shtë Dios; nalé fuertè bèdchinin hashtë ra mè israelitè adè gúquèdi'i nianá rall lu Moisés purquè nalé rabtsè'è lúhi' por du'pè tiempè. Si talè bèdchini lèy con zihani llni nu lè'è lèy quèhunè condenar ra mènè lu galguti, ⁸ lè'è di'dzè nabèsèdchini Espíritu Santo, napè què guèdchinin con más pudèrè què lè'è lèy. ⁹ Quiere decir, si talè lèy nabè'nè condenar lè'è hia'a, bèdchinin con llèru'bè pudèrè nu llni, mucho más lè'è diza'què shtë Dios napin pudèrè. Llèru'bè nahin; rni'in manèrè gáca'a ziquè mènè nabè'nè cumprir grè puntè shtë lèy. ¹⁰ Lè'è lèy guc cusè nanapè llèru'bè valurè por du'pè tiempè perè iurne' lè'è diza'què más lasaquin què lèy; napin más pudèrè; nunquè adè rialúdi'in. ¹¹ Si talè lo què naruqa'a ldu'u por du'pè tiempè, napin llèru'bè valurè, mucho más valurè napè lo què adè rialúdi'i parè siempèrè.

¹² Zni nalé firmè na esperansè shtë na'a; por ni ruadi'dzè na'a con tubi confiansè ru'bè. ¹³ Adè rúnèdi'i na'a ziquè Moisés el què narsè'au lúhi' con

tubi lari të parë adë guënádi'i ra israelitë guëaldë llni naná ruá'adi'i ldu'u llëru'bë tiempë. ¹⁴ Perë lë'ë rall adë guasédi'i rall; naguëdchi bëac ldu'u rall. Todavía hashtë iurne' iurë rini rall Sagradas Escrituras, nacahi ldu'u rall. Nahin ziquë tubi lari narsë'au lu rall; adë rnádi'i rall; adë riasédi'i rall purquë sulë Cristo rac guëdchisú lari ni parë gac bë'a rall. ¹⁵ Hashtë iurne' iurë rini rall ra di'dzë nabëquë'ë Moisés, na ziquë tubi lari narsë'au llgabë mieti; adë riasédi'i rall shti'dzë më. ¹⁶ Perë iurë tubi mieti riabrí ldu'ull con lë'ë Dadë, iurní rdchini llni la'ni ldu'ull nu riasëll; adë pë narsë'au shgábëll. ¹⁷ Lë'ë partë shtë Sagradas Escrituras nacagni'i shcuendë Dadë, cagni'in náhi' mizmë lë'ë Espíritu Santo; nu catë nanú Espíritu Santo, nga'li ra mënë nádi'i rall bajo oradë shtë lëy guahietë. ¹⁸ Por ni grëtë' hia'a hiadë nadápëdi'i hia'a ziquë lu nanë'au con tubi lari, sino na hia'a ziquë tubi guë'guanë narabtsë'ë pudërë shtë Dadë. Hia iurní lë'ë hia'a tsagla'guë rac cambi hia'a; réaca'a más y más ziquë Cristo purquë quëdë'na'a recibir pudërë nu llni shtë më. Zni canihunë Dadë naná lë'ë Espíritu Santo.

4

¹ Por grë ndë'ë nagonia'a lu të, nadapë na'a zihani confiansë. Bëga'a ldu'u më lë'ë na'a; por ni bédë'në na'a recibir di'dzë shtë tëtë cubi parë guadi'dzë na'a delantë ra mënë. ² Bëquë guia'a na'a grëtë' ra cusë naquëhunë mënë naga'chi, cusë narsëdchini shtu. Adë chu rsiguëdi'i sáhi', nilë adë chu rúnëdi'i cambi diza'quë shtë Dios. Rni'i na'a verdá lu mieti; zni rdë'në na'a recomendar mizmë lë'ë na'a lu grëtë' mënë nu delantë lu Dios. ³ Si talë adë riasédi'i mënë lo quë narunë cuntienë diza'quë naquëgnia'a, si talë shti'dzë na'a nahin ziquë cusë naga'chi, es quë bëniti rall. ⁴ Pues lë'ë rall adë rialdidi'i ldu'u rall shti'dzë më purquë lë'ë narnibë'a guë'dchiliu rë' bësë'aull shgabë rall parë tsasédi'i rall, nó sea guëdchini llni shtë Dios guëc rall nu tsasë rall diza'quë nanapë pudërë shtë Cristo. Cristo na igual ziquë Dios. ⁵ Iurë ruadi'dzënu na'a ra mënë, adë ruadi'dzëdi'i na'a shti'dzë na'a sino ruadi'dzë na'a shti'dzë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Nu lë'ë na'a nadë más na na'a muzë shtë të parë gac unidë të con Jesús. ⁶ El mizmë Dios naná bëshe'ldë llni catë nanú nacahi, también bëshe'ldë më llni la'ni ldu'u hia'a të guadi'dza'a diza'quë lu mënë. Nadápa'a llni nu riasë hia'a blac llëru'bë na llni nu pudërë shtë më purquë Jesucristo quëglúa'ai' pudërë shtë Dios.

Pudërë nadápa'a ze'dë de Dios

⁷ Lë'ë diza'quë nabëdë'në na'a recibir, ze'dë de Dios perë ra shcuerpë na'a na débil ziquë gue'su guiu'u të parë guëlua'a de quë grëtë' pudërë shtënë na'a, ze'dë de Dios; adë zé'dëdi'in de mizmë lë'ë na'a. ⁸ Zni nahin aunquë rzac zi mënë lë'ë na'a demasiadë, nunquë adë nadzúdi'i na'a sin quë adë chu guëdzélëdi'i ca nezë guëru'u na'a. Aunquë riá ldu'u na'a, siempër rbedchí ldu'u na'a. ⁹ Aunquë rzunalde mënë lë'ë na'a, adë chu nádi'i ziquë tubi me'dë bëzebi. Aunquë rlua'a de quë bë'në Satanás gan lu na'a, nídi'in fin shtë na'a. ¹⁰ Cualquier lugar nazía na'a, ra mënë rna rall de quë quëdë'në na'a sufrir ziquë Jesús bë'në më sufrir iurë guti më. Quëdë'në na'a sufrir të parë guëlua'a de quë nabani më la'ni ldu'u na'a. ¹¹ Aunquë nabani na'a, na na'a dispuestë gati na'a purquë na na'a shmënë Jesús të parë guëlua'a pudërë shtë Jesús por medio de shcuerpë na'a nanapë quë tsalú. ¹² Zni galguti dzu guëlladchi parë lë'ë na'a con resultadë de quë nabani të.

¹³ Nadapë na'a mizmä fe nanapë el quë bëquë'ë zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras: "Gualdí ldua'a, por ni biadi'dza". Zni zac lë'ë na'a rialdí ldu'u na'a shti'dzë më; por ni ruadi'dzë na'a. ¹⁴ Rac bë'a na'a de quë Dios nabëldishtë Dadë Jesús ladi ra tëgulë, también zac lë'ë hia'a guëldishtë më juntë con Jesús nu gua'a më lë'ë hia'a të parë cuezënú hia'a lë'ë më. ¹⁵ Rzac zi na'a grë ra cusë durë purquë rac shtu'u na'a lë'ë të nu parë grë narunë recibir ra favurë shtë Dios, gac rai' cantidá mënë nu guëdë'ë rall gracia lu më; guëni'i rall llëru'bë na pudë're shtë më.

¹⁶ Por ni rquitë ldu'u na'a guëdubi tiempë aunquë nilë shcuerpë na'a rdubin. Cadë dzë quëac na'a nacubi; quëdë'në na'a recibir más fuersë shtë më. ¹⁷ Grëtë' galërzac zi iurne', na ziquë tubi cusë nashashu nu rialuhin lueguë, perë quëhunë ra cusë ni parë guëdápa'a delantë ziquë turë namás llëru'bë nu namás lasac. ¹⁸ Pues adë rúnëdi'ia'a confiar por ra cusë narná mieti sino por ra cusë nadë rnádi'i mieti, purquë grëtë' ra cusë narná hia'a, napë quë tsalú. Grë ra cusë nadë chu rnádi'i, ni adë tsalúdi'i parë siempërë.

5

¹ Rac bë'a hia'a si talë gátia'a, Dios bë'ni' preparar cuerpë cubi nadë rialúdi'i. Lë'ë cuerpë shtëna'a na ziquë tubi hiu'u narialú perë cuerpë naguëne'e Dios nápëdi'in fin. Lëdë nguúdi'i bë'në formarin. ² Mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, pues rac ldu'u hia'a nu nalë rac shtu'u hia'a guzëá hia'a stubi lugar, lídcha'a lu gube'e ³ të parë nga'li gunë më parë adë chu runë fáltëdi'i niétiqüë. ⁴ Mientras nabánia'a con cuerpë shtë guë'dchiliu rë', rdë'na'a sufrir; rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më, perë lëdë por nídi'i rac shtu'u hia'a gátia'a, sino rac shtu'u hia'a gápa'a cuerpë cubi të parë cuerpë nadápa'a iurne', gac cambin por cuerpë nanadë rialúdi'i. ⁵ El quë nabë'në preparar ra cusë ni parë lë'ë hia'a na Dios nu bëne'e më Espíritu Santo cumë ziquë garantiá de lo quë naguëne'e më despuësë parë lë'ë hia'a.

⁶ Por grë ndë'ë siempërë nadápa'a llëru'bë confiansë. Rdë'ë hia'a cuendë de quë mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, dzu hia'a zitu parë lugar catë guzëá hia'a, u sea runë faltë parë guëquërélda'a con Dadë Jesús. ⁷ Ziagla'guë nabánia'a, lédëdi'i por lo quë narná hia'a lúhi' sino purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. ⁸ Nadápa'a esperansë nu rac shtu'u hia'a guësëá'na'a guë'dchiliu rë' të parë guëbánia'a con lë'ë Dadë. ⁹ Por ni rni'i ldu'u hia'a guësëquitë ldu'u hia'a lë'ë më mientras quërélda'a lu guë'dchiliu nu también si talë gátia'a, rac shtu'u hia'a guëá'në më cuntëntë con lë'ë hia'a. ¹⁰ Zni rdë'na'a purquë Dios guësëdchini më grë hia'a delantë Cristo catë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Cadë túbia'a guëdë'na'a recibir pagu según lo quë bédë'na'a mientras nabánia'a, sea cusë za'quë u sea cusë mal; guëdë'na'a recibir pagu narunë tuçarë.

Diza/quë narsëdchini galërbezë ldu'u mieti

¹¹ Por ni rac shtu'u na'a guësëdchini na'a mënë lu Jesús purquë rdë'në na'a cuendë nadushë na juici shtë më. Lu Dios quërelëdë na'a bien; rdë'ë më cuendë lla na na'a nu rac shtua'a guëdë'ë të cuendë quërelëdë na'a sin maldá. ¹² Adë quëdë'nëdi'i na'a recomendar mizmä lë'ë na'a lu të stubi, sino quëdë'në na'a parë guëquitë ldu'u të por shchi'ni na'a. Zni rac guëquebi të lú ra mënë narunë nadchini por custumbrë narunë rall cumplir; perë adë rúnëdi'i rall casë ra cusë falsë nananú la'ni ldu'u rall. ¹³ Si talë na na'a luguë ziquë rni'i bëldá mënë, nahin parë guëdë'në na'a alabar Dios. Si talë chu nádí'i ziquë luguë, nahin parë bien shtë të. ¹⁴ Lo quë nardë'në na'a, nahin

purquë nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a. Nadapë na'a segurë de quë tubi guti por grëtë' hia'a, por ni hia grëtë' mieti na ziquë ra naguti. ¹⁵ Cristo guti por grëtë' mënë parë guëbani mieti nu parë gunë mieti cumplir voluntá shtë më, lédëdi'i parë gunë rall cumplir lo quë narac shtu'u rall. Runë tucarë gunë mieti cumplir voluntá shtë el quë naguti shlugar rall, el quë naguashhtë ladi ra tégulë parë gac salvar rall. ¹⁶ Por ni adë chu guëni'idi'i lasac ra mënë por lo quë na rall la'ni guë'dchiliu, aunquë antsë zni rdë'në na'a llgabë. Guni'i na'a Cristo nadë más náhi' nguiu, perë iurne' hiadë chu rúnëdi'i llgabë zni. ¹⁷ El quë naná unidë con Cristo, nall personë cubi; ra cusë gushë hia gualú parë nguiu ni. Hia bédchini vidë cubi parë lë'i'.

¹⁸ Grëtë' ndë'ë zed'ë de Dios. Bë'në më parë tsu en paz entrë lë'ë më nu lë'ë hia'a. Iurne' na hia'a amigu shtë Dios por galguti shtë Jesús, nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a parë guadi'dzënu hia'a ra mënë diza'quë tē parë gac unidë rall con lë'ë më. ¹⁹ Quiere decir de quë iurë guti Cristo lu cruz, Dios quëhúni' recibir grë mieti narëta' lu guë'dchiliu ziquë amigu shtë më. Bédchisú më grë demandë naná en cuntrë lë'ë rall. Nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a con diza'quë tē gac mënë amigu shtë Dios. ²⁰ Zni zedë'pë na'a; na na'a representantë shtë Cristo, cumë ziquë mizmë Dios nihunë më ruëguë lu tē, cagni'inú na'a lë'ë tē, gulë bë'në recibir perdunë shtë më tē gac tē amigu shtëhi'. ²¹ Jesús nunquë bë'nëdi'i' duldë, perë Dios bë'në tratë shíni' ziquë pecadurë, ziquë tubi nabë'në grë duldë, parë gac tubi manërë su hia'a delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë hia'a. Iurní quëhunë Dios tratë lë'ë hia'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy dizdë bédchini hia'a lu guë'dchiliu.

6

¹ Verdá na ndë'ë; con Dios quëdë'në na'a dchi'ni nu rdë'në na'a ruëguë lu tē, gulë bë'në recibir ra favurë shtë më tē gapë tē provëchë la'ni vidë shtë tē ² purquë rni'i' më la'ni Sagradas Escrituras: Bëna compa'ni lë'ë tē iurë gada'bë tē lua. Iurne' bëga'a iurë parë gunë tē recibir favurë shtë më. Nedzë na parë gac salvar tē.

³ Lë'ë na'a adë rzúdi'i na'a storbë lu mënë parë adë chu guëni'i mal cuntrë dchi'ni shtënë na'a, ⁴ sino rac shtu'u na'a guëlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios guëdubi tiempë. Gac bë'a rall na na'a siervë shtë më por pacënci ru'bë nadapë na'a nu iurë rzac zi mënë lë'ë na'a nu iurë runë faltë lo quë narqui'ni na'a, u iurë rdëdë desgraci. Guëdubi tiempë quërelde na'a ziquë muzë shtënë më. ⁵ Ra mënë bédë'ë rall galnë; gua na'a prësi; bédzatsu mënë cuntrë lë'ë na'a; bédë'në na'a sufrir lu dchi'ni durë; avësë adë chu rgá'sidi'i; avësë nídi'i nagáu na'a. ⁶ Nu zac rlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios por conductë za'quë shtënë na'a; nu zac purquë riasë na'a verdá, nu zac na na'a pacënci, nu purquë na na'a nadu'u, nu por lë'ë Espiritu Santo nacuezënu lë'ë na'a, nu purquë rac shtu'u na'a sa' na'a de verdá. ⁷ Nu zac rac bë'a mieti na na'a muzë shtë Dios purquë ruadi'dzë na'a verdá; nadapë na'a pudërë shtë Dios. Vidë shtënë na'a na tubldi delantë lu më; pues nahin ziquë gui'bë parë tildinú na'a enemigu shtë na'a. Con gui'bë ni quëdë'në na'a defender lë'ë na'a nu runë na'a gan lu enemigu shtë na'a. ⁸ Nanú mënë narunë honrar lë'ë na'a; sëbëldá mënë rtu lu rall de lë'ë na'a. Bëldá mënë rni'i' rall bien de lë'ë na'a; sëbëldá mënë rni'i' rall mal de lë'ë na'a. Bëldá vueltë bë'në ra mënë tratë lë'ë na'a ziquë mënë falsë. Bëldá vueltë bë'në mënë tratë lë'ë na'a ziquë ra narni'i verdá. ⁹ Avësë runë

rall tratë lë'ë na'a ziquë naná guënëdi'i rall, perë avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë mënë nanané rall bien. Avësë mërë gati na'a perë ziaгла'guë nabani na'a. Rac cashtigu na'a perë adë chu rátidi'i. ¹⁰ Aunquë riá ldu'u na'a perë mizmë tiempë rquitë ldu'u na'a. Na na'a prubi perë quëdë'në na'a shchi'ni Dios të parë gac mënë ricu. Aunquë nadápëdi'i na'a cusë shtë guë'dchiliu, perë grëtë' ra cusë nashtënë na'a.

¹¹ Lë'ë të më Corinto, quëgni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; adë bëca'chi ldu'udi'i na'a ni tubi di'dzë tantë rac shtu'u na'a lë'ë të. ¹² Por partë shtë na'a adë pë rúnëdi'i faltë parë gac shtu'u na'a lë'ë të perë lë'ë të, sí, runë faltë parë rac shtu'u të lë'ë na'a ziquë runë tucarë. ¹³ Lë'ë na'a rdë'në na'a ruëguë lu të ziquë tubi dadë narunë ruëguë lu shíni', de quë gunë të tratë lë'ë na'a bien, mizmë manërë ziquë quëdë'në na'a con lë'ë të.

Na hia'a ziquë iádu'u catë quëbezë Dios

¹⁴ Adë chu gúnëdi'i unir con ra nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios. Si talë gunë të zni, iurní na ziquë tubi ngunë nanádi'i igual con bëchi'. ¿Lla gac unidë mënë dzabë con mënë za'quë? ¿Llallë gac parë el quë nanapë llni shtë Dios con el quë naquërelde lu duldë? ¹⁵ Nídi'i mudë gac Cristo de acuerdë con lë'ë Satanás, u ¿lla gac tubi narialdí ldu'i shti'dzë Dios, gápëll partë con el quë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më? ¹⁶ ¿Ni mudë catë quëbezë Dios nanabani, también runë sirvë parë ra dzanë ídolo? Pues lë'ë hia'a na hia'a catë quëbezë Dios nanabani. Mizmë Dios guní'i:

Guëquërelde na cuzënúa lë'ë rall.

Gaca Dios shtënë rall.

Lë'ë rall gac rall shmëna.

¹⁷ También rni'i Dadë:

Adë tsaglá'guëdi'i të ladi rall; adë rgubënëbidi'i të ziquë runë rall.

Adë gápëdi'i të partë con el quë narná tushë Dios;

iurní guna recibir lë'ë të ziquë shinia.

¹⁸ Gaca Dadë shtë të; nu lë'ë të na të ziquë lla'na nu shtsa'pa. Zni rni'i Dadë narnibë'a grëtë cusë.

7

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ni na promësë shtë Dios nadápa'a; por ni napë quë guëzunë hia'a de grë cusë mal, tantë nananú la'ni ldu'u hia'a nu lo quë nanú shgába'a. Por rëspëti nadápa'a parë lë'ë më, cha guëdë'na'a intriegu mizmë lë'ë hia'a lu më të guëquërelde'a naza'quë delantë lu më, tubi vidë limpi.

Ra më Corinto bè'në rall cambi shgabë rall

² Gulë bédë'ë lugar la'ni ldu'u të parë lë'ë na'a; adë chu bëluá'adi'i cusë mal parë lë'ë të nu adë chu rguëdi'i lë'ë të. ³ Adë rnia'a ndë'ë parë guëdchi'ba galquíu guëc të purquë ziquë gunia'a lu të antsë, nalë rac shtu'u na'a lë'ë të. Juntë guëbánia'a nu juntë gátia'a. ⁴ Llëru'bë confiansë napa parë lë'ë të nu rnia'a lu mënë de quë nalë rquitë ldua'a con lë'ë të. Aunquë rzac zi na'a lu cusë durë, perë nalë rquitë ldu'uhia nu nalë lëgrë ldua'a, bè'në të.

⁵ Dizdë bédchini na'a Macedonia, adë guzi'ídi'i ldu'u na'a. Guëdubi ladë runë mënë cuntrë lë'ë na'a. Nanú ra narzunalde lë'ë na'a nu rdzëbë na'a. ⁶ Perë Dios bësëquitë ldu'u na'a iurë lë'ë Tito bédchini. Pues Dios na el quë narsëquitë ldu'u ra nariá ldu'i. ⁷ Nu zac bësëquitë ldu'u më ldu'u na'a purquë Tito guní'i' de quë rac shtu'u të guënë të lua, de quë bini ldu'u të iurë bè'në të

recibir primère cartè naná béshe'lda. Guni'i Tito de què quèhunè tè cumplir lo què narac shtua'a. Por ni bèquitè ldua'a más todavía.

⁸ Aunquè primère cartè nabèquèa'a, bè'nin tè riá ldu'u tè, perè adè nádia'a tristè bëshé'ldahin lu tè. Por tubi tiempè sí, biá ldua'a purquè bèsédchini cartè ni tristè la'ni ldu'u tè por du'pè tiempè ⁹ perè iurne' rquitè ldua'a, lédèdi'i purquè guc tè tristè sino purquè lè'è galètristè ni, bè'nè parè bèabrí ldu'u tè con Dios. Lè'è tè guc tè tristè manèrè narquitè ldu'u Dios. Adè bédè'nèdi'i na'a ni tubi dañi parè lè'è tè. ¹⁰ Lè'è galèriá ldu'u naquèhunè parè guèabrí ldu'u mènè con Dios, na cusè za'què. Fin shtëhin na salvaciuni parè lè'è tè; por ni rquitè ldua'a de què béshe'lda cartè ni lu tè. En cambi lè'è galèriá ldu'u nanapè mènè shtë guè'dchiliu, quèhunin parè guè'niti mènè vidè shtë rall. ¹¹ Biá ldu'u tè de verdá nu lueguè bè'nè tè règlè asuntè ni tubi manèrè nabèsèquitè ldu'u Dios. Bèlua'a tè de què nápèdi'i tè faltè por asuntè naguzac entrè lè'è tè. Bèldènú tè nguii nabè'nè mal. Nalè guc shtu'u tè guèa'nè tè bien delantè lu Dios. Bè'nè tè cumplir lueguè narunè tucarè. Bè'nè tè cashtigu nguii ni. Clarè rlua'a de què nápèdi'i tè culpè con nguii nu. ¹² Iurè bèquèa'a primère cartè, adè bëshé'ldahin lu tè sulamèntè purquè runa llgabè por nguii nabè'nè mal, nilè por lè'è personè nabè'nè nguii ni ofender; sino bèquèa'a cartè ni parè gac bè'a tè tubi manèrè clarè blac llèru'bè na rèsptèti nanapè tè parè lè'è na'a. Bè'nè tè cumplir voluntá shtë Dios. ¹³ Por ni rbedchí ldu'u na'a.

Ademàs de ni bèquitè ldu'u na'a demasiadè purquè Tito nalè náhi' cuntèntè; rquitè ldú'i' purquè bèsédchini tè lègrè ldú'i'. ¹⁴ Gunia'a lu Tito antsè de què quèrèldè tè bien nu rquitè ldua'a con lè'è tè; Pues iurne' adè rtúdi'i lua lu Tito. Ziquè grètè' na verdá lo què nagunia'a lu tè, zni na verdá lo què naguni'i na'a lu Tito. Rquitè ldu'u na'a con lè'è tè. ¹⁵ Iurne' lè'i' másru'u rac shtú'ui' lè'è tè iurè rèagná ldú'i' lè'è tè manèrè nabèzu'bè diaguè tè lo què nagunibé'ai', nu zac cumè bè'nè tè recibir lè'i' con rèsptèti nu con hunurè. ¹⁶ Rquitè ldua'a cumè napa llèru'bè confiansè gunè tè cumplir lo què narunè tucarè ziquè shmènè Dios.

8

Quèqu'è Pablo lla guèdè'è hia'a ofrendè

¹ Bèchi, rac shtu'u na'a guadi'dzè na'a blac llèru'bè favurè bè'nè Dios parè ra shmènè mè naquèrèldè Macedonia. ² Napè rall zihani difcultá nu galèrzac zi perè rquitè ldu'u rai'. Nápèdi'i rall zihani cusè shtë guè'dchiliu; prubi na rai' perè con guèdubinú ldu'u rai' bédè'è rai' dumí parè guèrè'tsè shti'dzè Dios más delantè. ³ Nahia testigu de què con guèdubinú ldu'u rai' bédè'è rai' grè lo què nanapè rai' hashtë más bédè'è rai'. ⁴ Bè'nè rai' ruèguè lu na'a tè ziquè guèdè'nè na'a permisi gunè rai' compa'ni ra shmènè Dios nanapè nicidá. Guqu'in tubi hunurè parè lè'è rai'. ⁵ Zni bè'nè rai' hashtë más de lo què nabèdè'nè na'a llgabè. Primère bédè'è rai' mizmè lè'è rai' tè parè gunè rai' sirvè Dadè Jesús; despuèsè bè'nè rai' sirvè lè'è na'a. Zni bè'nè rai' purquè nahin voluntá shtë Dios. ⁶ Ejemplè ni bèsèquitè ldua'a, por ni bèna ruèguè lu Tito tè tsagnall lè'è tè nu tsalú guèdè'a ofrendè. Pues Tito na el què primère guna'zi ldi obrè ni antsè entrè lè'è tè. ⁷ Nalè quèhunè tè sirvè lu Dadè; nalè rialdí ldu'u tè shti'dzè mè; nunquè rúnèdi'i tè faltè parè ra cusè shtë mè nu nalè rac shtu'u tè lè'è na'a. Iurne' quèhuna ruèguè lu tè, gulè bè'nè cumplir obrè za'què narni'i ldu'u tè parè ra shmènè Dios.

⁸ Adë cagní'idia'a ndë'ë cumë ziquë ordë; sulë rac shtua'a gac bë'a të pë bë'në stubi mënë, de quë bë'në rall compa'ni ra prubi con guëdubinú ldu'u rall. Iurní guëlua'a si talë rac shtu'u të Dios. ⁹ Hia nanë të favurë nabë'në Jesucristo Shláma; nalë na më ricu perë guc më prubi; bësëa'në më lidchi më gube'e; bëdchini më lu guë'dchiliu ziquë tubi prubi parë gapë të ra cusë nalasac de verdá.

¹⁰ Bëna llgabë subrë shcuendë ni; iurní quëgnia'a lu të lo quë narunë tucarë gunë të, purquë dizdë tubi izë guc të primërë entrë los de más shmënë Dios; bëdë'ë të ofrendë, lëdëdi'i parë gunë të cumplir sulamëntë, sino con zihani ánimo guc shtu'u guëdë'ë të lë'ë dumí. ¹¹ Iurne' tsagla'guë të hashtë tsalú con el mizmë deseo nanapë të dizdë más antsë. Gulë bëdë'ë según lo quë nanapë të ¹² purquë si talë tubi nguiu rac shtu'u guëdë'ëll tubi ofrendë, Dios rúni' recibir ra ofrendë ni según lo quë nanapë nguiu. Lë'ë më adë rná'bëdi'i' guëdë'ë nguiu lo quë adë nápëdi'i nguiu.

¹³ Asuntë ni adë rúnëdi'i tratë de quë obligadë na të guëdë'ë të ofrendë nu stubi mënë adë bë gúnëdi'i rall ¹⁴ sino runë tratë de quë gunë mieti igual con sa' rall. Iurne' napë të parë gunë të compa'ni ra nabë'nápëdi'i. Stubi dzë lë'ë rall gunë rall ayudë lë'ë të lo quë narunë faltë. Manërë ni nanú igual entrë grë mieti. ¹⁵ Rni'i Sagradas Escrituras: “El quë nabëtëá zihani cusë, adë bëa'nëdi'i subrë parë lë'i'. El quë nabëtëá du'psë, adë bë'në fáltëdi'i.”

Tito nu ra sáhi'

¹⁶ Dushquilli Dios el quë nabëdë'ë lu Tito mizmë deseo ziquë nanapa por lë'ë të. ¹⁷ Pues Tito guc de acuerdë con lo quë naguna'ba, nu zac lë'i' nalë rac shtú'ui' guënáhi' lu të. Iurne' tsagnáhi' lë'ë të por prupi voluntá shtëhi'.

¹⁸ Juntë con Tito quëgshe'ldë na'a tubi shmënë Jesús. Entrë grë ra grupë shtë shmënë Dios ruadi'dzë rall blac naza'quë na nguiu ni. Nu nalë rac ruadi'dzëll diza'quë. ¹⁹ Lëdë niá'asëdi'i bronquë ruadi'dzëll, sino ra grupë shtë shmënë Dios, gulë nguiu ni parë gúnëll compa'ni lë'ë na'a lu vijjë nu gúnëll compa'ni lë'ë na'a con ofrendë nanua'a na'a. Quëgdë'në na'a dchi'ni ni parë gac honrar Dadë Jesús nu parë guëlua'a na na'a dispuestë parë guëdë'në na'a sirvë lu të. ²⁰ Rac shtu'u na'a adë chu guëdchi'bë galquiá guëc na'a por manërë quëdi'dzë na'a dumí ru'bë nanua'a na'a. ²¹ Rni'i ldu'u na'a gac na'a mënë naza'quë, lëdë niá'asëdi'i lu Dadë Dios sino también lu ra mënë.

²² Nu quëgshe'ldë na'a stubi sa' hia'a con lë'ë rai'; náhi shmënë më nu zihani vueltë bëlua'ai' lu ra cusë durë de quë náhi' tubi më za'quë. Iurne' másru'u rac shtu'u guënull lu të tantë confiansë nápëll con lë'ë të. ²³ Si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë naná Tito, gulë guchi de quë lë'i' náhi' el quë naquëhunë compa'ni na parë guëdë'në na'a sirvë lu të. U si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë los de más bëchi la sa' na'a, gulë guchi de quë grupë shtë shmënë Dios bëshe'ldë rai' lë'ë mënë ni, nu gulë guchi de quë quëhunë rai' honrar Dadë Jesucristo. ²⁴ Por ni gulë bëlua'a de quë rac shtu'u të lë'ë rai' de verdá. Zni gac bë'a ra grupë shtë shmënë Dios de quë napë të amor shtë Jesús. Zni gapë na'a rsunë parë quëquitë ldu'u na'a con lë'ë të.

9

Ofrendë parë ra shmënë Jesús

¹ Adë rquí'nidi'i guëquëa'a lu të shcuendë dumí nabëtëá të parë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai' ² purquë nanëa dizdë tubi izë na të dispuestë guëdë'ë të tubi ofrendë za'quë. Con galërquitë ldu'u cagnia'a lu ra mënë shtë

Macedonia; rnia'a de què lè'è tè, mènè shtë Acaya, na tè preparadè parè gunè tè compa'ni ra prubi. Por ejemplè shtë tè casi grè rall rac shtu'u rall gunè rall igual. ³ Perè quègshe'l da ra naná bëchi sa' hia'a tè parè adè guèrú'udi'i cusè falsè nagunia'a lu ra mènè Macedonia. Rac shtua'a gac tè preparadè ziquè gunia'a lu rall, ⁴ no sea de què cualquier de tubi mè Macedonia sènaldèll na nu guèdzélèll lè'è tè adè nàdi'i tè preparadè con ofrendè ni. Hia iurni nahin tubi shtu parè lè'è na'a purquè nadchini guni'i na'a lu rall shcuendè tè. Nu gaquin tubi shtu parè mizmè lè'è tè purquè napè na'a zihani confiansè gunè tè cumplir lo què naguna'bè na'a. ⁵ Por rsunè ni, llua'ahia rqui'ni guèna'ba tubi favurè, quiblú ra bëchi sahia parè gunè rall compa'ni lè'è tè parè guètéa tè ofrendè nabè'nè tè prometer antsè. Zni lè'è ofrendè shtë tè nahin ziquè tubi muèstrè de què de verdá rac shtu'u tè sa' tè, lèdèdi'i gac ofrendè ni ziquè cusè narne'e tè por la fuersè sino bèdè'è tè voluntariamente.

⁶ Gulè bèsèagná ldu'u tè di'dzè rè': El què narcabní du'pè bè'dchi, du'psè cusechè rca'a nguii ni, nu el què narcabní zihani bè'dchi, zac guècá'all zihani cusechè. ⁷ Cadè tubi de lè'è hia'a napè què guèdè'è hia'a segùn narni'i ldu'u hia'a con guèdubinú ldu'u hia'a. Adè chu guèdè'è ofrendè por la fuersè. Dios rac shtu'u el què narquitè ldu'u iurè rdé'll ofrendè. ⁸ Dios napè mè pudèrè parè guène'e mè hashtë gunè subrè grè lo què narqui'ni tè, tè gapè tè sufsientè parè mizmè lè'è tè nu zac gapè tè parè gunè tè compa'ni sa' tè con másru'u cusè za'què. ⁹ Sagradas Escrituras rni'i zndè'è: Bè'nè mè za'què compa'ni ra prubi con lo què nanapè rall. Ra obrè za'què shtë mènè ni, adè tsalúdi'in.

¹⁰ Dios rdé'è bènì parè el què narcabní nu rne'e mè nagáu mieti. Segurè gunè ldaì' mè lo què nanapè tè parè gaquin más nu gunè mè compa'ni lè'è tè, tè parè gunè tè zihani cusè za'què. ¹¹ Zni lè'è tè gapè tè grètè' clasè cusè nalasac parè rac guèdè'è tè tubi ofrendè za'què. Hia iurni ra centavè nabè'nè tè intriegu guia'a na'a, gaquin motivè parè guèdè'è zihani mènè graci lu Dios ¹² purquè por lo què naquègdè'è tè ca'a bëchi la sa' hia'a, lèdè niá'asèdi'i quègdè'è tè lo què narqui'ni parè guèbani rai', sino tambiên zihani mènè gunè rall alabar Dios; guèdè'è rai' graci lu mè. ¹³ Gunè rall alabar Dios purquè guèná rall cusè za'què naquèhunè tè; nahin ziquè sèñi de què de verdá rzu'bè diaguè tè diza'què shtë Jesús. Nu zac gunè rall honrar Dios por ofrendè za'què naquègdè'è tè ca'a rall nu por lo què naca'a los de más mènè. ¹⁴ Lè'è rai' guèna'bè rai' lu Dios por lè'è tè. Gapè rai' llèru'bè cariñi por lè'è tè purquè guèná rai' de què Dios tsagla'guè quèhuni' zihani cusè za'què parè lè'è tè. ¹⁵ Dushquilli Dios por lo què nabèzèlaa'dchi mè, tubi regalè adè chu gúnèdi'i gan guèni'i blac llèru'bè nahin.

10

Derechè nanapè Pablo ziquè poshtë shtë mè

¹ Na Pablo runa ruèguè lu tè con mizmè galnadu'u nu pacènci nanapè Cristo. Gulè bè'nè lo què nacagnia'a. Rni'i mènè de què iurè quèrèldènúa lè'è tè, adè nápèdia'a valurè parè guadi'dza zihani cusè guèc tè perè iurè zitu nanúa, iurni sí napa valurè. ² Runa ruèguè lu tè de què iurè guèdè guènahia lè'è tè, adè nàdi'i nicidia lè'è tè. Pues lu bèldá mènè, sí, napè què gapa valurè purquè quègdchi'bè rall galquiá guèc na'a. Rni'i rall quègni'i na'a shti'dzè Jesús sulamèntè mizmè manèrè ziquè ra mènè shtë guè'dchiliu. ³ Verdá na de què quèrèldè na'a lu guè'dchiliu rè' perè adè quègdíldidi'i na'a

ziquè cualquier mènè shtë guè'dchiliu ⁴ purquè ra armè nadápa'a, adè nádi'i rahin lo què naruntsa'u mènè sino na rahin fuertè; napè rahin pudèrè shtë Dios parè gunin gan lu grè ra fuersè mal. ⁵ Zni quègdè'nè na'a gan lu grè llgabè nu galquíá nardchi'bè mènè cuntrè Dios. Quègdè'nè na'a gan lu cualquier cusè nadchini nu cusè narcá parè adè gunguè bè'adi'i mènè Dios. Grè llgabè, grè galèrni'i ldu'u shtë mieti naná cuntrè lè'è mè, quègdè'nè na'a ordenar parè guèzu'bè diaguè rahin shti'dzè Cristo. ⁶ Nu na na'a dispuestè guèdè'nè na'a cashtigu grè ra mènè naná rzu'bè diaguèdi'i shti'dzè mè. Zni guèdè'nè na'a iurè bè'nè tè cumplir grè cusè narunè tuçarè gunè tè.

⁷ Lè'è tè quèhunè tè juzguè sulè por lo què narná tè por fuèrè. Si talè tubi de lè'è tè rni'íl nadchini nal shmènè Cristo, napè què gac bè'al de què también lè'è na'a na na'a shmènè mè. ⁸ Aunquè nilè lè'è na rnia'a nadchini de què napa derechè parè guènbè'ahia lè'è tè, adè rtúdi'i lua purquè lè'è Dadè bène'e pudèrè rè' parè bien shtènè tè parè su tè más firmè lu shnezè mè. Adè bène'e mè pudèrè ni parè guèdè'nè na'a dañi parè lè'è tè. ⁹ Adè rúnèdi'i tè llgabè tè de què rtsèba lè'è tè con ra cartè narshe'lda lu tè. ¹⁰ Ra mènè rni'i de què di'dzè narquè'a la'ni ra cartè, nadushè nu fuertè na rahin purquè zitu nanúa parè lè'è tè perè iurè quèrelè'núa lè'è tè, ruadi'dza sin pudèrè; zni rni'i rall. Nu zac rni'i rall mudè naruadi'dza diza'què, rru'udi'i shnezin. ¹¹ Perè el què narni'i zndè'tè napè què gac bè'all de què lo què narquè'è na'a la'ni cartè dizdè zitu, guèdè'nè na'a cumplir grè puntè ni iurè guèquèrelè'nú na'a lè'è tè. Guèdè'nè na'a lo què narni'i na'a.

¹² Adè nápèdi'i na'a valurè parè guèni'i na'a na na'a igual con ra narni'i bien de mizmè lè'è rall; adè chu rúnèdi'i comparar con ra naruadi'dzè bien de mizmè lè'è rall. Lè'è rall quèhunè rall tubi cusè tuntè nanadè rllu'idi'i, purquè quèhunè rall comparar mizmè lè'è rall con los de más mènè naná quèhunè igual. ¹³ Adè rúnèdi'i na'a nadchini, sulamèntè runè tuçarè guèni'i na'a de lo què bèdè'nè na'a, lédèdi'i por lo què nabè'nè stubi mènè. Pues Dios quèglua'a mè lo què narunè tuçarè guèdè'nè na'a nu bène'e mè permisi parè be'dè guèni'i na'a diza'què lu tè naquèrèldè Corinto. ¹⁴ Adè quègní'idi'i na'a lo què nadè rúnèdi'i tuçarè iurè rni'i na'a napè na'a derechè parè guèdè'è na'a cunseju, purquè lè'è na'a na na'a primèrè naná biadi'dzè diza'què entrè lè'è tè. Cagni'i na'a lu tè purquè nadapè na'a derechè. ¹⁵ Adè runè narú'hèdi'i na'a por dchi'ni nabè'nè stubi mènè si fuèrè nahin shchi'ni na'a, sino al contrari, rialdí ldu'u na'a de què iurè tsaldí ldu'u tè shti'dzè mè más, iurní guèru'u nezè parè guèdè'nè na'a más dchi'ni entrè lè'è tè hashtë regiuni más zitu tèchi ladzè tè. ¹⁶ Pues rac shtu'u na'a guèni'i na'a diza'què entrè ra mènè naquèrèldè más zitu què lè'è tè. Zni adè guèni'idi'i na'a nadchini por lo què nabè'nè stubi muzè shtë Dios. ¹⁷ Si talè chu rac shtu'u guèni'ill nadchini, pues runè tuçarè guèni'ill lo què nabè'nè Dadè Jesucristo. ¹⁸ El què nalasac delantè lu Dios, na el què lè'è mè rni'i nall nguui za'què, lédèdi'i lè'è nguui narni'i de mizmè lè'èll de què lasáquèll.

11

¹ Rac shtua'a guène'e tè sí parè guadi'dza lu tè ziquè tubi natuntè. Gulè bèquè diaguè lo què narnia'a ² purquè nahia ziquè tubi nahi' lu sa'll. Ndè ze'dè de Dios; pues na bèna comprometer lè'è tè con Cristo. Iurne'l rac shtua'a guna presentar lè'è tè lu mè cumè ziquè lliguèna'a purè naná ca'a tubsè nguui. ³ Perè ziquè bè'nè serpientè, bèsiguè ma lè'è Eva con mañi; rdzèba,

no sea de quë guëdë'lë të sí parë guësiguë Satanás lë'lë të nu guëazë guetë të shnezë Cristo, de quë adë tsaldí'dí'i ldu'u të lë'lë më con guëdubínú ldu'u të. ⁴ Lë'lë të bien quëhunë të recibir tubi naruadi'dzë de stubi Jesús gurënë, perë nádi'in shti'dzë më nabiadi'dzë rall lu të. Bien quëhunë të recibir con guëdubínú ldu'u të tubi enseñansë naná'dí'i de acuerdë con lo quë nabë'në të recibir antsë. Quëhunë të recibir stubi clasë diza'quë naná'dí'i de acuerdë con diza'quë narní'i lla gac salvára'a. Bini tēhin antsë. ⁵ Pues llua'ahia de quë adë lasáquedia'a menos quë ra mësë ru'bë naquëhunë të honrar entrë lë'lë të. ⁶ Aunquë ráquedi'i parë ruadi'dza bien, perë rac bé'ahia bien lo quë quëhuna predicar. Clarë guná të grë lo quë nabëdë'në na'a; bien nahin.

⁷ ¿Gu bëna mal cuntrë lë'lë të iurë biadi'dza diza'quë shtë salvaciuni sin adë bé'nedia'a cubrë ni tubi centavë? Guca ziquë tubi nalasáquedi'i të parë guc të ziquë tubi naná lasac. ⁸ Bëna recibir dumí shtë ra shmënë Dios nardëá stubi lugar të parë guna sirvë lu të. ⁹ Nu iurë gulezëna lë'lë të, gupa nicidá perë adë guná'bëdia'a ni tubi cusë de lë'lë të. Ra shmënë Jesús naze'dë de Macedonia, mënë ni bëne'e rall lo quë narunë faltë parë na. Zni bëna të parë adë gápëdi'i të carguë parë nicidá shtëna. Tsagla'ga guna mizmë manërë ni. ¹⁰ Nahia segurë ruadi'dza verdá shtë Cristo; por ni, ni tubi guëcádi'i famë shtë na. Grë mënë shtë Acaya guini rall de quë quëhuna predicar sin adë chu gúnedi'i cubrë centavë. ¹¹ ¿Pëzielú ruadi'dza zni? ¿Pë nahin purquë adë rac shtú'udia'a lë'lë të? Aquëdi'i. Dios nanë më rac shtua'a lë'lë të.

¹² Na tsagla'guë guna ziquë na manërë shtëna të parë adë rac guëni'idi'i mënë na rall muzë shtë më igual ziquë na, de quë quëhunë rall shchi'ni Dios ziquë lë'lë na'a. ¹³ Na rall mësë falsë; rguguë rall mënë nadë más; gululë rall mizmë lë'lë rall poshtë shtë më. ¹⁴ Perë rac tsaldí ldu'u hía'a zni quëhunë rall purquë mizmë Satanás rlua'alull lu mënë ziquë tubi ianglë nanapë llni shtë Dios. ¹⁵ Por ni zihani vuelte ra naná bajo ordë shtë Satanás, también rlua'alú rall lu mënë ziquë mënë za'quë. Perë grë ra mënë ni gunë rall recibir juici narunë tucarë según obrë nabë'në rall.

Galëzac zi shtë Pablo

¹⁶ Stubi vësë rnia'a lu të, ni tubi de lë'lë të adë rúnedi'i të llgabë de quë nahia ziquë tubi luguë; perë si talë zni runë të llgabë, gulë bëne'e sí parë guadi'dza ziquë tubi narunë nadchini. ¹⁷ Adë quëgní'idia'a ndë'lë ziquë tubi mandadë shtë Dadë Jesucristo, sino ziquë tubi naná luguë. Pues nahia luguë si talë rnia'a lu të nalasaca. ¹⁸ Pues nanú zihani ra nalë runë nadchini rall parë cusë shtë guë'dchiliu rë'. Nu zac na gunë nadchinia. ¹⁹ Lë'lë të nalë rquitë ldu'u të con ra tuntë, tantë nasini guëc të. ²⁰ Bien rdë'lë të sí parë lë'lë rall naná quëhunë obligar lë'lë të parë gunë të sirvë lu rall, nu rdë'lë të sí parë ra nardchisú lo quë nanapë të, nu rdë'lë të sí parë narac shtu'u guë nibë'a lë'lë të, nu rua'a ldu'u të narunë desprëci lë'lë të nu ra nargubë lu të. ²¹ Rtu lua guënia'a lu të ndë'lë; adë nápëdi'i na'a valurë parë guëdë'në na'a ra cusë ni. Gulë bë'në perdunë lë'lë na'a.

Perë grë lo quë nanapë parë gunë naru'bë mieti, también rac runë naru'ba. Quëgnia'a ziquë tubi narac luguë. ²² Lë'lë rall rni'i rall na rall më hebreo; nu zac na nahia më hebreo. Rni'i rall na rall mënë israelitë; pues nu na nahia më israelitë. Na rall llëbní Abraham; pues nu na nahia llëbní Abraham. ²³ Rni'i rall na rall siervë shtë Cristo, pues lë'lë na nahia más quë lë'lë rall; nahia siervë shtë Cristo. Quëgnia'a ndë'lë ziquë tubi narac luguë. Nalë bëna dchi'ni más quë lë'lë rall. Guanúhia galné más quë lë'lë rall. Guahia lachigui'bë más

quë lë'ë rall. Nu zihani vësë mërë niatia. ²⁴ Ga'i vësë ra më israelitë bëne'e rall cashtigu treinta y nueve galné chicuti. ²⁵ Tsunë vësë bëne'e hiaguë rall na. Tubi vësë bëne'e guë'ë rall na. Tsunë vësë n'ë'azë barcu naná ziazúa lu nisë. Tubi vësë nanúa lu nisëdu'u con tubi ldë tablë dzë la gue'lë parë bëdchinia lu guiu'u. ²⁶ Zihani vësë gudëda ra viajë. Zugá'ahia lu ra peligrë shtë nisë guë'ë'gu nu peligrë shtë nguba'në nu peligrë shtë ra mizmë sahia, nu zugá'ahia lu peligrë shtë ra më zitu. Nanúa peligrë entrë ra mënë shtë ciudá nu entrë ra mënë naquërelde fuërë shtë ciudá. Nanúa peligrë shtë nisëdu'u nu entrë ra bëchi la sahia naná falsë ra. ²⁷ Napa zihani dchi'ni nu ra problemë; zihani vësë gudëdë gue'la sin adë gutë ga'sidia'a; guzac zia lu galërlidia'në nu galërbidchi. Zihani vësë nápëdia'a nagauha. Guzac zia lu galnaldë nu runë faltë shaba.

²⁸ Además de grë ra cusë rë', con ra más cusë, cadë dzë rac ldua'a por grë ra grupë shtë shmënë Dios. ²⁹ Si talë nanú sahia naná débil; runë faltë parë tsaldí ldu'ull shti'dzë më, también riá ldua'a. Si talë nanú shmënë Jesús naná débil, nahin ziquë na nahia débil. Si talë rsini mënë sa'll lu duldë, rldëa. ³⁰ Si talë napë quë gunë nadchinia, pues gunë nadchinia sulamëntë purquë nalë runë faltë parë gaca lo quë narac shtu'u më. ³¹ Dios nu Shtadë Jesucristo Shláma'a, rac bë'a më quëgnia'a verdá. Runë tucarë guëdë'ë mieti labansë lu më guëdubi tiempë. ³² Iurë guquërelde Damasco, lë'ë gubernadurë narunë sirvë rëy Aretas, bëshë'ldëll ra sultadë parë gupë rall puertë shtë ciudá parë guëna'zi rall na nu gua'a rall na prësi, ³³ perë por tubi ventanë shtë lu' bëldaguë ra mënë na la'ni tubi tēpë. Zni bëna gan; bërua'a guia'a gubernadurë ni.

12

Debilidá shtë nguiu nu pudërë shtë Dios

¹ Ni tubi adë pë gúnëdi'i gan por guadí'dzëll bien de mizmë lë'ëll, perë napë quë guënia'a shcuendë ra visión naná gunahia nu shti'dzë Dios nabëlua'a më lua. ² Nanëa tubi nguiu naná rialdí ldu'i shti'dzë Cristo; guc chidá izë bëldisë Dios nguiu ni hashtë gube'e más guia'a. Adë rdë'ëdia'a cuentë si lë'ë nguiu guáhi' con cuerpë u sulamëntë espíritu shtëhi'. Dios rdë'ë cuendë de ni. ³⁻⁴ Perë nanëa de quë lë'ë nguiu ni bëldisë Dios; adë rdë'ëdia'a cuendë si guáhi' con cuerpë u sin cuerpë. Sulë Dios nanéhi'. Gua nguiu ni hashtë lugar nalë paraíso nu bíni' di'dzë naná más secretë. Ni tubi chu adë nápëdi'i permisi guadí'dzëll di'dzë ni. ⁵ Bien rac runa nadchini por nguiu ni, perë adë gunë nadchínidia'a de ra cusë ni. Sulamëntë runë nadchinia por mudë nabëna sufrir por lë'ë Dadë. ⁶ Aunquë nilë rac shtua'a guadi'dza bien de mizmë na, pues adë nádi'in tubi cusë tuntë purquë quëadi'dza verdá. Adë guadí'dzëdia'a de mizmë na, no sea de quë tubi sahia gúni' llgabë de quë nahia más de lo quë rna rall u lo quë narini rall de na.

⁷ Ra cusë nagunahia, nalë cusë ru'bë nahin; por ni bëdchini tubi cusë narini la'ni ldua'a ziquë tubi guitsë naná gua'së lu cuerpë shtëna tē parë adë gunë nadchínidia'a. Nahin ziquë narunë dchi'ni Satanás parë quinín na tē adë gunë nadchínidia'a demasiadë. ⁸ Tsunë vuelltë guna'ba lu Dadë Dios tē parë guëdchisúhi' cusë mal de na ⁹ perë lë'ë Dadë gúni' lua: "Amor shtëna quëbezënul. Pudërë shtëna rlua'a mejurë iurë lë'ë mieti na ziquë tubi débil nanápëdi'i fuersë." Zni runë nadchinia iurë nápëdia'a fuersë tē parë guëlua'a pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna. ¹⁰ Iurë nahia débil, rquitë ldua'a; iurë

rni'i mënë cuntrë na, iurë rzac zia lu cusë durë, iurë rzunalde mënë na, iurë nanú dificultá purquë nahia shmënë Cristo, rquitë ldua'a. Iurë nápëdia'a fuersë, runë Dadë compaïi na.

Rac ldu'u Pablo por ra shmënë Cristo

¹¹ Nahia ziquë tubi luguë purquë quëadi'dza bien de mizme na, perë lë'ë të bë'në të obligar bënahin purquë lë'ë të runë tucarë guadi'dzë të bien de na; pues ni tubi adë lasaquëdi'i más quë lë'ë na. Ra mësë ziquë mësë ru'bë naná zianaldë të tēchi', adë bë'nēdi'i rall dchi'ni ziquë na; nu lasaquëdia'a. ¹² Dchi'ni nabëna con llëru'bë pacënci entrë lë'ë të, quëglua'a de quë nahia tubi poshtë de verdá. Nu zac ra milagrë, ra sēni, ra cusë ru'bë nabëna, quëglua'a de quë gudili më na ziquë tubi poshtë. ¹³ Bëna tratë lë'ë të igual ziquë los de más shmënë Jesús naquërelde stubi lugar. Sulë tubi cusë, adë bëcádia'a ofrendë shtë të. Bë'në perdunë culpë shtëna purquë bëcádia'a dumí shtë të.

¹⁴ Iurne' quëhuna preparar parë gueldë guënahia lë'ë të stubi. Nahin tecerë visitë shtëna, perë adë gueldë guëdchi'bëdia'a tubi carguë guëc të purquë adë rac shtu'udia'a dumí shtënë të sino rac shtua'a gáca'a unidë parë shchi'ni Jesús. Pues runë tucarë ra shtadë mieti guësëa'në herenci parë ra llguë'në, lédëdi'i ra llguë'në guëd'ë rall herenci ca'a shtadë llguë'në. ¹⁵ Na guëdubinú ldua'a guna gashtë lo quë nanapa hashtë guna gashtë grë fuersë nanapa parë bien shtë të parë tsaru'bë të espiritalmente. ¿Ni mudë por más rac shtua'a lë'ë të, menos rac shtu'u të na?

¹⁶ Nanú beldá mënë entrë lë'ë të; nanë rall de quë adë bë'nēdia'a obligar lë'ë të niane'e të dumí cahia perë rni'i rall de quë con mañi bësiguëhia lë'ë të. ¹⁷ ¿Ni mudë bësiguëhia lë'ë të por ra nguiu nabēshe'lda nga'li? ¹⁸ Guna'ba lu Tito të guidë guënal lë'ë të nu bēshe'lda stubi bëchi la sahia con Tito. ¿Ni mudë bësiguë Tito lë'ë të? ¿Pë lédëdi'i na verdá de quë lë'ë Tito nu na bédë'në na'a tratë lë'ë të mizme manërë? Bédë'në na'a igual parë bien shtë të.

¹⁹ Tal vez runë shgabë të de quë quëdë'në na'a defender mizme lë'ë na'a delantë lu të. Adë nádi'in zni sino al contrari, quëadi'dzë na'a delantë lu Dios nu por nombre shtë Cristo. Lë'ë të narac shtua'a, grë lo quë quëgdë'në na'a, na parë su të firmë lu shnezë Dios. ²⁰ Rdzëba de quë iurë gueldë guënahia lë'ë të, tal vez nádi'i të ziquë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nu adë guëdzélédi'i të na ziquë rac shtu'u të. Rdzëba de quë lë'ë të rdildi di'dzë të nu nanú dishi'bi entrë lë'ë të; rzebi ldu'u të pë shtë sa' të. Rldënu të sa' të; rni'i të cusë dzabë lu sa' të; nanú chismë ra, nu galërni'i guidzë sa', nu runë të naru'bë lu sa'l. ²¹ Rdzëba iurë guënahia lu të, Dios shtëna gunë më permitir gapa tristë la'ni ldua'a por conductë shtë të. Guëtü lua iurni hashtë runa por ra naná bë'në duldë antsë. Hashtë ne' adë bëagrídi'i ldu'u rall con Dios. Tal vez guënahia de quë todavía zia gla'guë rquënu sa' rall, de quë napë rall zihani vici, de quë quëhunë rall cumplir deseó mal nananú la'ni ldu'u rall.

13

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹ Ndë'në na tecerë vësë naguna visitar lë'ë të. Cualquier galquiá nardchi'bë të guëc sa' të napë quë tsu prëbë con chupë u tsunë testigu. ² Bëtsëba ra mënë nabë'në duldë con los de más sa' rall. Stubi vësë más rtsëba lë'ë rall mientras zitu nanúa, igual ziquë bëna iurë be'dë guënahia lë'ë të segundë visitë. Iurë guelda, guna cashtígu ra mënë narunë duldë sin rgá'adi'i ldua'a. ³ Guëni'ihia fuertë lu rall purquë rac shtu'u të prëbë de quë quëbezënu Cristo

na, de quë ruadi'dza por pudërë shtë më. Adë quëhúnëdi'i të tratë con tubi Cristo nanápëdi'i fuersë sino con tubi Cristo narlua'a pudërë shtëhi' entrë lë'ë të. ⁴ Na verdá cuë më lu cruz cumë ziquë tubi nanápëdi'i fuersë, perë iurne' nabani më por pudërë shtë Dios. Zni zac lë'ë na'a, na na'a débil, perë iurne' unidë na na'a con lë'ë më nu por lë'ë më nadapë na'a pudërë shtë Dios parë guëdë'në na'a sirvë lu të.

⁵ Gulë bëtë'dë prëbë mizmë lë'ë të, të parë gac bë'a të si talë rialdí ldu'u të shti'dzë më de verdá. ¿Pë adë rdë'ëdi'il cuendë de quë Jesucristo quëbezënúhi' lë'ë të si talë rialdí ldu'u të de verdá? ⁶ Pues rac shtua'a de quë gac bë'a të, lë'ë na'a bédë'në na'a cumplir shti'dzë më; na na'a verdá. ⁷ Rna'ba lu Dios të parë adë gúnëdi'i të duldë. Zni rac shtu'u na'a, lédëdi'i parë guëlua'a de quë nadapë na'a pudërë. Rna'bë na'a lu më parë gunë të lo quë naná za'quë. Adë rúnëdi'i importë si talë rni'i mieti na na'a falsë u rni'i rall na na'a verdá. ⁸ Adë nídi'i mudë guëdë'në na'a cuntrë verdá, sino sulamëntë rac quëdë'në na'a favurë shtë verdá. ⁹ Por ni rquitë ldu'u na'a iurë lë'ë na'a na na'a débil perë lë'ë të su të firmë lu shnezë më. Tsagla'guë guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më guëdubi tiempë. ¹⁰ Quëquë'ë na'a cartë rë' antsë gue'dë guená na'a lë'ë të, të parë iurë lë'ë na'a zia na'a ndë, adë rqu'ni'di'i guna cashtigu lë'ë të con derechë nanapa por Dadë Jesucristo. Pues lë'ë pudërë nanapa por Dadë Jesús, na parë bien shtë të parë másru'u tsaldí ldu'u të shti'dzë më, lédëdi'i nahin parë guëdë'a fin lu fe shtë të.

¹¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëru'u bien shchi'ni të. Gulë bédë'ë sí parë gac cambi vidë shtë të hashtë na rahin completamente bien; gulë bëzu'bë diaguë shti'dza. Gulë gac të unidë; gulë guquërdënú të sa' të sin dishi'bi. Iurní Dios narne'e paz, nu Dios narunë parë gac shtu'u hia'a sa' hia'a, guëbezënú më lë'ë të. ¹² Gulë bë'në saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrasë. ¹³ Grëtë' ra shmënë Dios ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁴ Gulë bë'në recibir bendición shtë Dadë Jesucristo nu amor shtë Dios con ayudë shtë Espíritu Santo. Gulë bë'në recibir favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablu lu ra Gálatas

Bëquë'ë Pablu cartë rë' lu shmënë Dios naquërelde Galacia

¹ Na Pablu nahia poshtë, tubi nagulë Dios. Lëdëdi' gulë mënë na sino bëshel'dë Jesucristo na. Tambiën Dios Shtáda'a, el quë nabëldishtë Jesucristo ladi ra tëgulë, bëshel'di' na. Gulë më na ziquë poshtë. ² Na con grë ra narialdi ldu'i shti'dzë Jesucristo, ra naquërelde'nú na ndë'ë, rquë'ë na'a cartë rë' parë grë ra grupë shtë shmënë Dios, grë të naquërelde regiuni shtë Galacia. ³⁻⁴ Rac shtua'a guëshel'dë Dios grë bendición shtëhi' nu cuedchi ldu'u të por lë'ë më, Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a, el mizmë Jesús nabë'në entregar mizmë lë'i' lu galguti parë guëdchisú më duldë shtë hia'a nu parë guëlá më lë'ë hia'a lu mal shtë guë'dchiliu. Ni na voluntá shtë Dios, Shtáda'a. ⁵ Llëru'bë na Dios parë siempër. Amén.

Tubsë nezë nanú parë gac salvar mieti

⁶ Nalë rdzëguë' ldua'a de quë lë'ë të quëgsa'në të shti'dzë Dios; nasesë rëazë guetë të lu shnezë më, el quë naguna'bë lë'ë të parë gac të shmënë më. Guna'bë më lë'ë të parë gunë të recibir favurë shtë Cristo, perë iurne' ziagla'guë të stubi nezë. Rialdi ldu'u të di'dzë naná cambi, lëdëdi'i diza'quë shtë më. ⁷ Pues nídi'i stubi diza'quë shtë salvaciuni. Es quë bëldá mënë quëglua'a rall lë'ë të di'dzë gurënë nu rza ldu'u të ra di'dzë nabëluá'ahia. Rac shtu'u rall gac cambi diza'quë shtë Cristo ⁸ perë si talë tubi mënë u mizmë na u tubi ianglë naze'dë de gube'e, si talë guëluá'all lu të stubi diza'quë de lo quë nabëluá'a na'a lu të, pues nacondenádëll. ⁹ Gulë bësëgná ldu'u të lo quë naguni'i na'a lu të antsë; quëgní'ihia stubi vësë más, si talë chu guëluá'a stubi clasë diza'quë nanádi'i diza'quë lo quë nabë'në të recibir, Dios gunë cashtigu lë'ëll. Tsall gabildi catë nídi'i fin.

¹⁰ Gulë guni'i lua, ¿pë quëhuna lo quë narac shtu'u mënë u lo quë narac shtu'u Dios? ¿Pë quëhuna lo quë narëuu' ldu'u mënë? Si talë rac shtua'a nihuna narac shtu'u nguiu, adë nádi'ihia muzë shtë Cristo.

Dios guna'bë Pablu ziquë poshtë shtë më

¹¹ Lë'ë të naná rialdi ldu'i Dios, rac shtua'a gac bè'a të lë'ë diza'quë nabëna predicar lu të, adë guzublhin por pudërë shtë nguiu. ¹² Adë bëna recibirin de nguiu; adë chu bëluá'adi'in na, perë mizmë Jesucristo bëluá'ai' shti'dzi' na.

¹³ Lë'ë të hia bini të lla guc vidë shtëna antsë iurë guanalda religiuni shtë ra më israelitë. Hia nanë të lla bëzac zia ra mënë; guzunalda con fuersë ra grupë shtë shmënë Jesús parë guëdë'a fin obrë shtë Jesús. Guc shtua'a tsaluhin. ¹⁴ Lu religiuni shtë israelitë, guca más adelantadë quë grë sahia. Bëna cumplir con ra creenci ni más quë ra sahia de mizmë edá. Nalë guc shtu'uhia gunë mieti cumplir ra custumbërë shtë shtadë guëluhia ¹⁵ perë gulë Dios na antsë lë'ë na gala. Nalë guc shtu'u më na nu bé'ni' tubi favurë; gulë më na parë guënahia lu shini më ¹⁶ nu guna'bë më na parë cuezënu shini më na, nu parë guna predicar diza'quë shtë Jesús lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Lë'ë tiempë nabë'në më ra cusë ni, ni tubi adë chu lu guagna'bë dí'dzëdia'a; adë guagni'inúdia'a mënë shcuendë ra cusë ni. ¹⁷ Adë guádia'a

Jerusalén niagnahia ra mënë naná poshtë antsë de na, sino guahia regiuni shtë Arabia. Despuësë bëabráia Damasco.

¹⁸ Gudëdë tsunë izë despuësë de guca shmënë Jesús, iurní guagnahia lu Pedro nananú Jerusalén. Guquëreldeñuhia lë'i' che'ñi dzë. ¹⁹ Adë gunádia'a lu chu stubi poshtë, sulë gunahia Jacobo naná bëchi Dadë Jesús. ²⁰ Runa segurë delantë de Dios lo quë naquëquëa'a ndë'ë nahin verdá.

²¹ Despuësë de guahia Jerusalén, guahia regiuni shtë Siria nu Cilicia. ²² Ra grupë shtë shmënë Jesús naquëreldeñë regiuni shtë Judea, adë bënguë bë'adi'i rai' na ²³ sulamëntë bini rai' lo quë naguni'i mënë de na, de quë lë'ë nguui naguzunaldë ra shmënë Jesús; guc shtú'ull guëdë'ëll fin parë diza'quë, perë iurne' quëhúnëll predicar shti'dzë Jesús. ²⁴ Zni guni'i rall nu guni'i rall nalë llëru'bë na pudërë shtë Dios.

2

Ra poshtë bë'në rai' recibir Pablo

¹ Despuësë de gudëdë chidá izë, guahia stubi vultë Jerusalén con Bernabé nu biahia Tito. ² Guahia ndë purquë Dios bëlua'a më de quë napë quë tsahia Jerusalén. Ndë bédëá ra mënë naná encargadë con shchi'ni Jesús. Lu rai' biadi'dza diza'quë naquëhuna predicar lu mënë nanádi'i më israelitë. Bëna zni parë gac bë'ahia si talë na rai' de acuerdë con shchi'nia u si talë biadi'dza de baldë. ³ Perë ni siquierë adë bë'nëdi'i rall obligar gac circuncidar Tito, u sea guëriuguë cuerpë shtëhi' nu náhi' më griego. Nunúhi' na iurní. ⁴ Dzë ni bëldá sa' na'a falsë bédchini ndë; guatë rall ladi na'a lga'chi parë quëgl'da'chi rall lla dzúd'ë'në na'a, si talë napë na'a libertá por Cristo u si talë zianaldë na'a tëchi ra custumbrë. Guc shtu'u rall guëabrá na'a stubi, niac na'a ziquë tubi naná bajo ordë shtë religiuni shtë rall. ⁵ Perë ni tubi mumëntë adë chu bédë'ëdi'i lugar parë niua'a rall lë'të na'a parë nezë ni të gac bë'a të diza'quë nabë'në të recibir nahin verdá; nunquë adë gac cambin.

⁶ Ra narnibë'a entrë lë'ë rai', adë guni'idi'i rai' di'dzë cubi ziquë mandadë të guna cumplir. Parë na adë rúnëdi'i importë chu na rai' purquë Dios adë rúnëdi'i më juzguë según lo quë narlua'a mieti por fuërë. Quëhuna repetir, ra narnibë'a entrë lë'ë rai', bë'nëdi'i rai' obligar guna cumplir lëy nabëdë'ë Dios lu Moisés. ⁷ Al contrari iurë guc bë'a rai' de quë bë'në më incarguë lë'ë na con diza'quë parë guëni'inuhia lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guc rall cunformë. Guc bë'a rall de quë bëshe'ldë më na igual ziquë bëshe'ldë më lë'ë Pedro të guadi'dzë Pedro diza'quë lu ra më israelitë. ⁸ Pues mizmë Dios nabëshe'ldë lë'ë Pedro ladi ra më israelitë bëshe'ldë më na ladi ra nanádi'i më israelitë. El quë nabë'në compañi Pedro parë gúni' zihani milagrë, también bë'në më ni compañi na. ⁹ Jacobo nu Pedro nu Juan na rai' ziquë më principal entrë ra shmënë Jesús; guc bë'a rai' de quë Dios gulë më na nu bëshe'ldë më na lu dchi'ni shtë më. Guc rai' cunformë nu gurë rai' de acuerdë con na nu Bernabé. Bëne'e rai' sí de quë Bernabé nu na tsagni'inú na'a lu ra mënë nanádi'i më israelitë nu lë'ë rai' guëa'në rai' con shchi'ni Dios entrë ra më israelitë. ¹⁰ Sulë tubi cusë bë'në rai' incarguë de quë guëdë'në na'a ayudë parë ra prubi. Zni guc shtu'u na'a guëdë'në na'a dizdë más antsë.

Pablo guni'í guëc Pedro iurë nanú rai' guë'dchi Antioquía

¹¹ Iurë Pedro gua ciudad Antioquía, gunia'a guëc Pedro delantë lúhi' lo quë naquëhúni' adë nazá'quëdi'in. ¹² Primërë gudaunúhi' con ra nanádi'i më israelitë perë iurë bédchini mënë nabëshe'ldë Jacobo, bëazë guetë Pedro; adë

guagla'guè niaunúhi' con ra mè griego. Bédzèbè Pedro lu ra naze'dè purquè na rai' mè israelitè naquèhunè cumprìr custumbrè riuguè partè delicadè shtë me'dè. ¹³ Nu los de más mè israelitè ndè, bèa'nè rall de acuerdè nabè'nè Pedro hashtë cambièn Bernabè guzublú tsaldí ldu'ì shti'dzè rai'. Bèsiguè rall lè'è Bernabè con devociuni falsè shtë rall. ¹⁴ Iurè gunahia hiadè ziazúdi'ì rai' de acuerdè con verdá shtë diza'què, gunia'a lu Pedro delantè grè rall: "L'è'èl nal mè israelitè nu guquèrdèl ziquè ra mènè nanádi'ì mè israelitè. Bèsá'nèl custumbrè shtë mè israelitè. ¿Pèzielú rúnèl obligar ra nanádi'ì mè israelitè guèbani rall ziquè mè israelitè?"

Nasalvára'a sulè por fe

¹⁵ Lè'è na'a na na'a mè israelitè; shtadè na'a na rai' mè israelitè. Nádi'ì na'a ziquè los de más pecadurè nanádi'ì mè israelitè ¹⁶ perè rac bè'a na'a de què ni tubi nguui gáquèdi'ì mè za'què delantè lu Dios por quèhunè nguui cumprìr lèy shtë Moisés. Nanè na'a gac salvar nguui sulè si talè tsaldí ldu'u nguui shti'dzè Jesucristo. Por ni zac lè'è hia'a rialdí ldu'u hia'a shti'dzè Cristo Jesús. Sulè por ni tubldí na shcuénda'a lu Dios. Adè rialdídi'ì ldu'u hia'a por gunè mieti cumprìr lèy, gac salvar mènè purquè ni tubi chu gunè gan gac tubldí shcuéndi'ì lu Dios por rúnèll cumprìr lo què narni'ì lèy. ¹⁷ Hia gunia'a na hia'a mè za'què delantè lu Dios sulè purquè rialdí ldu'u hia'a nu gunia'a rqui'ni gac bè'a hia'a nápa'a duldè igual ziquè los de más pecadurè. ¿Gu rúnè cuntienè di'dzè rè' de què Cristo rsini lè'è hia'a lu duldè parè gac bè'a hia'a nadápa'a duldè? Aquèdi'ì. ¹⁸ Si talè tsanalda nezè nabèsa'na antsè parè guèabría guna cumprìr ra custumbrè, iurní de verdá napa faltè ¹⁹ purquè na, hia gutia parè lèy guahietè; adè quèhúnèdia'a confiar lè'è lèy parè guèbania tubi vidè narèuu' ldu'u Dios. ²⁰ Hia vidè gushè gualú con Cristo lu cruz. Lè'è duldè adè rribè'adi'in na iurne', sino Cristo bène'e vidè cubi nu rribè'a mè na. Vidè cubi nanapa iurne' la'ni guè'dchiliu, napa por pudèrè shtë shini Dios purquè rialdí ldua'a shti'dzè mè, el què narac shtu'u na nu gúti'ì shlugara lu cruz. ²¹ Adè quèquè guiá'adia'a favurè nabè'nè mè parè gac salvara. Si talè na posiblè gac salvar mieti por gunè rall cumprìr lèy, iurní shldi guti Cristo. Sulè por galguti shtë mè quèhunè Dios recibìr lè'è hia'a ziquè mènè naná tubldí shcuèndè lu mè, u sea mènè nanápèdi'ì faltè delantè lu mè.

3

Nasalvára'a por fe, lèdèdi'ì por lèy

¹ Lè'è tè naquèrèldè Galacia, lè'è tè nadè rúnèdi'ì llgabè, ¿chull bèsiguè lè'è tè, tè parè bèazè guetè tè shnezè Dios? Lu tè biadi'dzè na'a diza'què de què Cristo gac crucificári'. Clarè riasè tè guti mè lu cruz. ² Iurne' gulè guni'ì lua ¿gu bè'nè tè recibìr Espíritu Santo shtë Dios purquè bè'nè tè cumprìr lèy shtë Moisés u purquè rialdí ldu'u tè diza'què shtë Jesús? ³ ¿Gu na verdá na tè mènè nadè rac bè'adi'ì? Guzublú vidè cubi shtë tè por Espíritu Santo; tubsè cusè bè'nè tè; gualdí ldu'u tè shti'dzè mè perè iurne' rni'ì tè rqui'ni gunè mieti cumprìr lèy shtë Moisés parè gac salvar tè. ¿Pè adè rac bè'adi'ì tè iurne' ⁴ u shldi bè'nè tè sufrìr zihani cusè durè? Pues guquin embanè si talè tsagla'guè tè tèchi custumbrè guahietè. ⁵ Iurè bédè'è Dios Espíritu Santo nu quèhúni' milagrè entrè lè'è tè ¿gu rúnè mèhin purquè rianaldè tè tèchi lèy u sulè purquè rialdí ldu'u tè shti'dzè mè?

⁶ Guná, Abraham guquèrdèdi'ì antsè de Moisés. Gualdí ldu'u Abraham shti'dzè Dios nu guná mè fe shtë Abraham nu bè'nè mè tratè Abraham ziquè

nguiu za'quë delantë lu më. ⁷ Por ni rac bè'a hia'a sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios na rall ziquë shini Abraham delantë lu më. ⁸ Zni Sagradas Escrituras guni'i dizdë más antsë de quë ra mënë nanádi'i më israelitë, gunë më recibir lë'ë rall si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Por ni guni'i më lu Abraham diza'quë rë': "Gunë ldahia grëtë' mënë shtë guë'dchiliu por lë'èl". ⁹ Zni grëtë' el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios, quëhunë l dai' më lë'ë rai' purquë napë rall mizmë fe quë Abraham.

¹⁰ Grë ra narni'i napë quë gunë cumplir grë puntë shtë lëy parë gac salvar mënë, nacondenadë rall purquë naescritë zndë'ë: "Grëtë' nadë gúnëdi'i cumplir grë puntë lo quë naná escritë la'ni librë shtë lëy, nudé rall". ¹¹ Clarë nahin de quë ni tubi adë chu naperdunë lu Dios por bè'nëll cumplir mandamientë shtë lëy purquë Espíritu Santo rni'i la'ni Sagradas Escrituras: "Sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios gunë më recibir cumë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Nápëll vidë sin fin." ¹² El quë narunë confiar de quë por gúnëll cumplir lëy por ni tubldí na shcuëndëll lu Dios, pues nguiu ni adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios purquë naescritë: "El quë narunë cumplir grë puntë shtë lëy, gápëll vidë sin fin ziquë tubi premi".

¹³ Cristo bèlá lë'ë hia'a lu sentënci nabësëdchini lëy. Lë'ë lëy bè'në condonar lë'ë hia'a lu galguti, perë Cristo gudilli parë gac salvára'a. Lë'ë më gúqui' ziquë tubi cusë nanudë por duldë shtë hia'a. Sagradas Escrituras rni'i: "Nacondenadë por Dios grë el quë naquë lu tubi hiaguë". ¹⁴ Guti Cristo Jesús parë gac cumplir promësë naguni'i Dios lu Abraham. Por Jesús bè'në l dai' Dios ra mënë nanádi'i israelitë nu bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

Promësë shtë Dios nu lëy

¹⁵ Lë'ë tē naná rialdí ldu'i diza'quë, quëgnia'a lu tē tubi comparaciuni naze'dë la'ni vidë shtë mieti. Iurë tubi nguiu runtsá'tull tēstë, si talë bè'nëll firmarin, ni tubi adë chu guëtí'idi'in, nilë gúnëll cambiarin. ¹⁶ Dios bè'në tubi promësë lu Abraham nu zac parë tubi llëbni Abraham. Sagradas Escrituras rni'idi'i "parë zihani llëbni Abraham" si fuërë zihani mënë, sino rni'i Sagradas Escrituras: "tubsë llëbni"; quiere decir tubsë nguiu. Nguiu ni na Cristo. ¹⁷ Lo quë narnia'a lu tē es quë Dios bédë'ë tubi promësë lu Abraham nu bè'në më firmarin con mizmë di'dzë shtë më. Bédë'ë më lëy lu Moisés tapë gahiu'a galdë bë chi izë despuësë de Abraham, perë lëy ni adë bëtí'idi'i promësë nabédë'ë Dios lu Abraham. ¹⁸ Si talë bendición shtë Dios na por gunë mieti cumplir lëy, iurní adë nádi'in por tubi promësë sino tubi premi; perë bè'në Dios prometer lu Abraham sulë ziquë tubi favurë shtë më.

¹⁹ Iurnétia'a, çpëzielú bédë'ë Dios ra mandamientë parë ra mënë? Bédë'ë Dios mandamientë parë gac bè'a hia'a de quë na hia'a pecadurë. Lë'ë lëy napë pudërë hashtë bédchini lë'ë llëbni Abraham. Zni bè'në Dios prometer lu llëbni Abraham. Ra ianglë shtë Dios be'dë guës'a'në lë'ë lëy nu bè'në rai' incarguë lëy lu Moisés, el quë nazú guëláu entrë Dios nu mënë. ²⁰ Perë iurë bè'në më prometer lu Abraham, adë ni chu zuga'adi'i guëláu. Sulë Dios con Abraham; tubldí bédchini shti'dzë më lu Abraham.

Bédë'ë Dios ra mandamientë

²¹ Iurní rna'bë di'dza çquëhunë lëy shtë Moisés cuntrë promësë shtë Dios? Aquëdi'i. Si talë lë'ë lëy napë pudërë parë guëdë'ëin vidë eternë parë lë'ë mieti, iurní gac tubldí shcuëndë mieti por guëzu'bë diaguë rall puntë shtë

lëy. ²² Perë Sagradas Escrituras rni'i de quë grëtë' mënë napë rall duldë; na rall culpablë delantë lu Dios. Zni guc voluntá shtë më parë grë mieti tsasë rall vidë eternë ze'dë de Dios parë grë naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, lëdëdi'i nasalvar mieti por ra mandamientë.

²³ Antsë de guëdchini diza'quë shtë Jesús, lë'ë hia'a na hia'a ziquë prësi bajo ordë shtë lëy. Lë'ë lëy gunibë'a lë'ë hia'a hashtë iurë lë'ë Cristo bëdchini.

²⁴ Ziquë tubi criadë na encargadë parë quëhápëll tubi llguë'në, zni guc lëy parë lë'ë hia'a. Guc bë'a hia'a pë na mal nu pë na bien por lëy, perë hia bëdchini Cristo. Por Cristo tubldí na shcuënda'a lu Dios sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. ²⁵ Hia iurne' cumë bëdchini diza'quë shtë Jesús, adë nádi'ia'a ziquë lë'ë llguë'në shtë comparaciuni; adë nádi'ia'a bajo ordë shtë mandamientë.

²⁶ Grë hia'a na hia'a shini Dios por Cristo Jesús si talë rialdí ldu'u hia'a de verdá. ²⁷ Grë të nabëriubë nisë ziquë shmënë Jesús, napë të vidë shtë më; unidë na të con lë'ë më. ²⁸ Grë ra mënë naná unidë con Jesús, na ziquë tubsë cuerpë. Hia nádi'i importë si talë nal më israelitë u më griego; u si talë nal bajo ordë shtë sa' u si talë nápël libertá; u si talë nal nguiu u nal na'a. ²⁹ Si talë nal shmënë Cristo pues iurní nal llëbni Abraham nu grë lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, lë'ë të zac napë të.

4

¹ Lo quë naquëgnia'a lu të nahin cumë ziquë tubi llguë'në nagunë recibir tubi herenci. Guti ra shtadë llguë'në nu todavía nall llguë'në. Nall ziquë tubi muzë narunë dchi'ni; rribë'adi'll lë'ë herenci nabë'nëll recibir, perë en verdá lë'ë llguë'në nashtë'në herenci ni. ² Nanú mënë nacanihapë ra cusë shtë llguë'në; nanú ra naná encargadë con herenci ni hashtë guëga'a iurë naguni'i shtadë llguë'në, iurní lë'ëll guëná'zill herenci. ³ Zni na con lë'ë hia'a; antsë na hia'a ziquë llguë'në shtë comparaciuni. Bëzu'bë diága'a enseñansë nu custumbrë shtë ra mënë guë'dchiliu ⁴ perë iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëshë'ldë më shini më lu guë'dchiliu. Bëdchíni' por tubi na'a nu bë'në tucarë gúni' cumplir puntë shtë lëy purquë náhi' më israelitë. ⁵ Bëdchíni' parë gúni' librar lë'ë hia'a lu lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a. Zni bënë'e më derechë të guëdë'na'a recibir libertá ziquë shini më.

⁶ Na të shini më; por ni bëshë'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të. Por lë'ë Espíritu Santo rni'i hia'a lu Dios: "Shtadë na'a". ⁷ Por ni na të shini Dios, lëdëdi'i bajo ordë shtë custumbrë. Por naná të shini Dios, guëne'e më tubi herenci purquë unidë na të con Cristo.

Runë llgabë Pablo por ra shmënë Jesús

⁸ Antsë lë'ë të adë gunëdi'i të Dios; dzë ni na të bajo ordë shtë ra dios naguctsa'u. Bëzu'bë diaguë të voluntá shtë ra dios nananú lu guë'dchiliu perë de verdá nádi'i rai' Dios. ⁹ Perë iurne' nanë të Dios verdadërë; más bien quëgnia'a lu të, Dios runguë bë'a më lë'ë të ziquë shini më. ¿Pëzielú bëabré të stubi lu nezë gushë, lu rëglë nu custumbrë nanápëdi'i pudërë? ¿Gu rac shtu'u të gunë të obedecer na cusë ni ziquë tubi nanali'bi con ra custumbrë? ¹⁰ ¿Pëzielú todavía rialdí ldu'u të nanecesari gunë të cumplir ra dzë delicadë, u dzë shtë villili, u ra dzë shtë laní, u gunë të cumplir custumbrë shtë izë según rni'i lëy? ¹¹ Na rdzëba de quë bëna dchi'ni entrë lë'ë të de baldë.

¹² Lë'ë të naná rialdí ldu'u shti'dzë Jesús, na quëhuna ruëguë lu të de quë gac të libré ziquë na. Antsë guanalda tēchi ra custumbrë, perë bëaca shmënë

Cristo ziquë na të iurne!. Lë'ë të siembrë bè'në të tratë na bien lédëdi'i manërë mal. ¹³ Nanë të primërë vësë biadi'dza diza'quë lu të, guquërdënúa lë'ë të purquë guc llú'uhia. ¹⁴ Galguidzë ni guc tubi cusë dushë parë lë'ë të perë adë bè'nëdi'i të desprëci na; adë bëquë guiá'adi'i të na sino al contrari, bè'në të recibir na ziquë tubi ianglë shtë Dios u ziquë mizmë Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Pë bèa'ldë ldu'u të de quë tiempë naguquërdënúa lë'ë të, nalë bëquitë ldu'u të? ¿Pë guc iurne'? Pues nahia testigu de quë si fuërë posiblë, na të dispuestë niane'e të prupi slu të shlugar slua. ¹⁶ Perë ne' ¿gu rni'i të de quë quëhuna cuntrë lë'ë të iurë ruadi'dza lu të verdá? ¹⁷ Ra mënë narianaldë tēchi lëy, rac shtu'u rall gac të shmënë rall, perë lédëdi'i parë bien shtë të sino rac shtu'u rall tsanaldë të tēchi enseñansë shtë rall parë despuësë gunë nadchini rall na të shmënë rall. ¹⁸ Parë na naza'quë rac shtu'u mënë ni lë'ë të perë sulë si talë na parë bien shtë të. Zni rac shtua'a guëdubi tiempë, lédëdi'i sulamëntë iurë naquërdënúa lë'ë të. ¹⁹ Lë'ë të narac shtua'a, ziquë tubi na'a quëzac zi lu dulurë iurë guëdchini me'dë lu guë'dchiliu, quëhuna sufrir stubi vësë más hashtë conductë shtë të na de acuerdë con voluntá shtë Cristo. ²⁰ Rac shtua'a niabezënúa lë'ë të iurne' parë guadi'dza lu të stubi mudë. Pues adë rac bé'adia'a pë guna con lë'ë të iurne'.

Comparaciuni shtë Agar nu Sara

²¹ Lë'ë të narac shtu'u guëabrí të parë tsanaldë të tēchi lëy, gulë guni'i lua ¿gu adë riasëdi'i të lo quë narni'i lëy? ²² Naescritë la'ni Sagradas Escrituras de quë gupë Abraham chupë llguë'në; túbill nall shini tubi na'a narunë sirvë la'ni hiu'u shtë Abraham; stubi llguë'në gulë por tse'lë Abraham. ²³ Lë'ë shini criadë gulë ziquë grë llguë'në, perë llguë'në nagupë tse'lë Abraham, gúli' cumë milagrë. Bë'në më prometer guëdë'e më tubi shini rai' aunquë tse'lë Abraham na më gushë. ²⁴ Ni na ziquë tubi comparaciuni. Guërupë ra na'a ni quëhunë rai' representar chupë conveñi entrë Dios nu mënë. Tubi conveñi ze'dë dizdë dani shtë Sinaí catë bédë'e më lëy parë Moisés. Agar runë representar lëy ni. Grëtë' ra narianaldë tēchi lëy, na rall shini Agar nu na rall bajo ordë shtë lëy. ²⁵ Agar na ziquë dani Sinaí nananú Arabia. Rúni' representar ra naquërdë ciudá Jerusalén iurne'. Na rall bajo ordë shtë lëy. ²⁶ Perë nanú stubi Jerusalén naze'dë de gube'e. Libré na mënë ni. Na rall librë de custumbrë nu rëglë shtë nguïu. Jerusalén ni na ziquë shni'a hia'a ²⁷ purquë Sagradas Escrituras rni'i: Bëquitë ldu'ul, lë'ël nagúpëdi'i shínil. Bëquitë ldu'ul nu guni'i fuertë labansë parë Dios. Lë'ël nadë nápëdi'i shínil, bëquitë ldu'ul purquë lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'li' gápëll más shíni' quë lë'ë na'a nanapë tsé'li'.

²⁸ Perë lë'ë hia'a naná rialdi ldu'i Jesús, na hia'a ziquë Isaac. Na hia'a shini Dios por tubi promësë naguni'i më. ²⁹ Iurne' ziquë tiempë shtë Abraham, lë'ë shini nagulë ziquë grë mënë, guzunáldëll naná shini nagulë por pudërë shtë Espíritu Santo. Igual quëhunë mënë iurne'; ra mënë narianaldë tēchi lëy, quëzac zi rall shmënë Dios. ³⁰ Perë ¿pë rni'i Sagradas Escrituras shcuendë ra cusë ni? Rni'in: “Gulú lë'ë na'a narunë dchi'ni lídchil con shíni' purquë adë gúnëdi'i tucarë ca'a shini na'a ni herenci juntë con shini shtë legítimë tse'lë Abraham”. ³¹ Zni nahin; lë'ë të naná rialdi ldu'i Jesús, adë na hia'a ziquë shini Agar el quë naguc criadë shtë Sara. Adë rianáldëdi'ia'a tēchi custumbrë shtë lëy, perë rialdi ldu'u hia'a promësë shtë Dios. Na hia'a shini Sara nanapë libertá.

5

Gulë tspanaldë neze shtë Dios

¹ Bëla Cristo lë'e hia'a parë gápa'a libertá. Adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy iurne'. Por ni gulë gac firmë lu libertá nabëne'e më nu adë guëdë'di'i të sí guëni'bë'a lëy shtë mënë lë'e të stubi.

² Gulë bëquë diaguë naquëgnia'a lu të. Na Pablo, quëgnia'a si talë rialdí ldu'u të nanecesari riuguë cuerpë shtë të parë gac salvar të, iurní quëquë gui'al shti'dzë Cristo; iurní lo quë nabë'në Cristo adë lasáquëdi'i parë lë'ël.

³ Rac shtua'a guënia'a lu të stubi, de quë grë mieta narialdí ldu'i custumbrë shtë galriuguë cuerpë shtë nguiu, lë'e rall napë quë gunë rall cumplir grë puntë shtë lëy nabëquë'e Moisés. ⁴ Lë'e të naná rialdí ldu'i de quë gunë më recibir lë'e të por quëhunë të cumplir lëy, adë nádi'i të unidë con Cristo. Lë'e të bësëa'në të shnezë Dios. Nídi'i mudë gunë më favurë të gac salvar të.

⁵ Lë'e hia'a dzuléza'a dzë nangunë më cambiar lë'e hia'a të gáca'a mënë za'quë delantë lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a lë'e më nu gaquin por Espíritu Santo shtë më. ⁶ Si talë unidë na hia'a con Cristo, adë lasáquëdi'i si talë bë'nël cumplir custumbrë shtë galriuguë cuerpë u adë bë'nëdi'íl cumplirin. Lo quë nallasac lu Dios na si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá nu si talë por fe rac shtu'u hia'a sa' hia'a.

⁷ Bien guzublú guna'zi të shnezë më perë ¿chu guluguë lë'e të parë adë rzu'bë diaguëdi'i të shti'dzë Dios? ⁸ Ldai' nabëlua'a nguiu ni con tantë ánimo, adë zé'dëdi'in de Dios, el quë nagulé lë'e të. ⁹ Ldai' shtë rall na ziquë levadurë nu nanú tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rshepin guëdubi nacubë".

¹⁰ Napa confiansë de quë lë'e Dadë Jesús adë guësá'nëdi'i më tsaldí ldu'u të stubi di'dzë, sulë lo quë nabëlua'ahia lë'e të, ni sí, tsaldí ldu'u të. El quë narsini ldu'u të stubi nezë, gunë Dios cashtigu lë'ëll; adë nídi'i importë si talë nall më ru'bë u si adë nádi'ill më ru'bë entrë lë'e të.

¹¹ Ra mësë falsë cagni'i rall de quë quëhuna predicar custumbrë shtë galriuguë cuerpë të gac salvar mieta, perë si talë na todavía quëgnia'a lu të de quë nanecesari chuguë cuerpë shtë të parë gac salvar, ¿pëzielú rzunalde ra më israelitë na? Si talë nahin ziquë rni'i rall, adë nialdëdi'i rall por diza'quë narni'i sulë por galguti shtë Jesús lu cruz gac salvára'a. ¹² Rac shtua'a de quë ra narsiguë lë'e të con enseñansë ni chuguë cuerpë rall hashtë más todavía ziquë runë mënë nadë quëñëdi'i Dios.

¹³ Lë'e të naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gulë më lë'e të parë napë të libertá, perë lëdëdi'i parë gunë të duldë. Más bien gulë bë'në sirvë lu sa' të con amor. ¹⁴ Gunë të cumplir guëdubi lëy shtë Dios si talë guëzu'bë diaguë të tubsë mandamientë narni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizme lë'ël". ¹⁵ Perë si talë lë'e të rdildi të ziquë ra ma, rahuë' ma sa' ma; gulë gapë cuidadë no sea guëshi'ni të shchi'ni Dios ndë.

Lo quë narac shtu'u ldu'u nguiu nu lo quë narac shtu'u Espíritu Santo

¹⁶ Lo quë narnia'a lu të na zndë'e: gulë gubani según narni'i Espíritu Santo. Si talë rianaldë të tēchi Espíritu Santo, adë gúnël cumplir deseoo mal nananú la'ni ldu'ul ¹⁷ purquë grë ra deseoo mal, nahin cuntrë Espíritu shtë Dios nu lë'e Espíritu na contrari shtë deseoo mal; deseoo mal nahin contrari shtë Espíritu. Por ni adë gáquëdi'i gunë të ra cusë narac shtu'u të ¹⁸ perë si talë guësá'në të quëgsë Espíritu Santo lë'e të, iurní lë'e lëy nápëdi'in pudërë parë gunin condenar lë'e të.

19 Clarë rlua'a ra deseó mal nananú la'ni ldu'u mieti. Rquënú rall tse'lë mënë. Nabani rall ziquë mbecu. Napë rall vici. 20 Runë rall adorar stubi cusë, lëdëdi'i sulë Dios. Rialdí ldu'u rall galbëlliú. Napë rall llanë la'ni ldu'u rall. Rdildinú rall sa' rall. Napë rall mbidi. Na rall më dishi'bi; rëuu' ldu'u rall iurë nanú divisioni. 21 Celosë na rall; rdchisú rall pë shtë mënë. Rguini rall mënë. Rzuu'dchi rall. Nalë rau sha'të rall. Runë rall stubi ra cusë nanadë rllu'idi'i, runë rall ziquë mamflor; perë grë mënë ni, quëgnia'a lu të iurne' igual ziquë hia gunia'a lu të antsë, el quë narunë ra cusë rë' adë nídi'i mudë tsutëll lugar catë rñibë'a Dios.

22 Perë lo quë narunë Espíritu la'ni ldu'u el quë narialdí ldu'i shti'dzë më na znd'ë: rac shtú'ull sa'll. Rquité ldú'ull. Rbedchí ldú'ull. Nápëll pacënci con sa'll. Ráquëll më za'quë. Rúnëll cumplir shti'dzëll. 23 Nadú'ull. Quëhápëll el mizmë lë'ëll të gúnëdi'ill duldë. Ra cusë mal adë rúnëdi'i gan lull sino quë quërëldëll bien. Nídi'i lëy narunë prohibë ra cusë rë'. 24 Grë ra shmënë Jesús, hia bédë'ë fin ra cusë mal rë', mal llgabë con deseó mal nananú la'ni ldu'u mieti. 25 Cumë ziquë quërëlda'a por pudërë shtë Espíritu Santo, cha guëdë'ë hia'a sí, de quë Espíritu Santo guësë më lë'ë hia'a.

26 Adë chu gac nadchínidi'i; adë chu napë mbidi lu sa'll; adë chu gac më dishi'bi.

6

Guë bënë compa'ni sa' të

1 Lë'ë të shmënë Jesús, si talë guëdzëlë të tubi sa' lldáguëll la'ni duldë, lë'ë të narsë Espíritu Santo napë quë guëni'inú të mënë ni të parë adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Perë guë bënë ni ziquë më nadu'u. Cadë tubi të gapë të cuidadë no sea quë lë'ël guëtë'dë Satanás prëbë lë'ël të ldáguëll lu duldë. 2 Guë bënë compa'ni sa'l lu grë cusë durë, cadë tubi de lë'ë të; zni gunë të cumplir lëy shtë Cristo.

3 Si talë tubi de lë'ë të rialdí ldú'ul de quë lasáquëll, iurní lu Dios lasáquëdi'ill; mizmë lë'ël quëgsiguëll lë'ël. 4 Cadë tubi nguui napë quë gunë juzguë mizmë lë'ël, dchi'ni naquëhunë nguui; iurní guëquitë ldú'ull por lo quë naquëhúnëll. Iurní nídi'i nicidá gúnëll comparar dchi'ni shténëll con dchi'ni shtë sáhi'.

5 Cadë tubi hia'a nápa'a narunë tucarë guëdë'na'a.

6 El quë narsë'dë shti'dzë Dios, napë quë gúnëll ayudë lë'ë ra mësë narlua'a lë'ëll.

7 Adë rdë'di'i të sí guësguë mizmë lë'ë të, ni tubi adë chu gúnëdi'i gan lu Dios parë guësguëll lë'ë më. Grëtë' el quë narcabní nguui, ni napë quë guëca'a nguui. Lo quë narunë nguui napin cusechë despuësë. 8 Si talë tubi mieti zianaldë tēchi ra deseó mal nananú la'ni ldú'ull, de mizmë vidë mal gápëll galguti. Perë si talë zianaldë nguui tēchi ra cusë za'quë shtë Espíritu Santo, gápëll tubi cusechë por mizmë Espíritu. Guëbánill parë siemprë. 9 Zni, adë chu cuézëdi'i gunë cusë za'quë; adë chu guëdzáguëdi'i. Cha guëdë'na'a bien parë sa' hia'a purquë si talë tsaglá'ga'a shnezë më, tubi dzë guëne'e më tubi gan'za'quë. 10 Por ni cadë vësë rdchini lugar parë guëdë'na'a bien parë sa' hia'a, pues guëdë'na'a cumplir. Guëdë'na'a bien, especialmente parë ra naná rialdí ldu'i enseñansë nanapë los de más shmënë Dios.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

11 Guë guná, naru'bë na lëtrë naquëquëa'a lu të con propi guiahia. 12 Grëtë' naquëhunë obligar lë'ë të parë tsutë të la'ni custumbrë shtë më israelitë, rac

shtu'u rall riuguë cuerpë shtë të, perë nadë más runë rallin parë guëa'në rall bien lu mënë nu parë adë guëzac zíd'i'i mënë lë'ë rall cumë shmënë Jesucristo, el quë naguti lu cruz. ¹³ Ra mënë narianaldë tëchi custumbërë rë', adë quëhúnëdi'i rall cumplir grë puntë shtë lëy perë rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi ra cusë ni, nadë más purquë rac shtu'u rall gac rall më ru'bë. Rni'i nadchini rall purquë rianaldë të tëchi rall. ¹⁴ Perë na rialdí ldua'a tubsë cusë parë gac salvara; runë nadchinia por tubsë cusë naná galguti shtë Dadë Jesucristo. Cuë më lu cruz por na. Por mizmë cruz shtë më ra cusë mal shtë guë'dchiliu, guti rahin parë na nu nahia ziquë naguti parë ra cusë ni. ¹⁵ Lu Dios adë rúnëdi'i importë riuguë shcuërpa'a u adë riüguëdi'in. Tubsë cusë lasac lu më si talë na hia'a mënë nacubi por pudërë shtë Espíritu Santo. ¹⁶ Parë grë ra narianaldë tëchi enseñansë rë', guëga'a ldu'u më lë'ë rall nu cuedchí ldu'u rall. Ni na rall shmënë Dios, mënë israelitë de verdá. ¹⁷ Dizdë iurne' parë delantë adë chu guëní'idi'i de quë nápëdia'a dereché parë guëluá'ahia ra cusë ni, purquë grë ra ndi'bë nanua'a shcuërpa rlua'ain de quë Jesucristo na Shlama. ¹⁸ Lë'ë të narialdí ldu'i Dadë Jesucristo, rac shtua'a favurë shtë më cuezënú lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo parë ra mënë Efesios

Caquë'ë Pablu lu ra naquërelde Efeso

¹ Na Pablu por voluntá shtë Dios nahia tubi poshtë shtë Jesucristo; bëshe'ldë më na. Caquëa'a cartë rë' lu të nabëzunë Dios almë shtë të, lu të narunë cumplir shti'dzë Jesús, lu të naquërelde guë'dchi Efeso. ² Gulë bënë'në recibir ra bendición nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëada'a nu por Jesucristo, Shláma'a.

Bendición narshe'ldë Jesucristo

³ Rdë'na'a alabar Dios, Shtadë Jesucristo, Shláma'a. Bënë'në l dai' Dios lë'ë hia'a con grë clasë bendición nananú gube'e purquë unidë na hia'a con Cristo. ⁴ Dios gulë më lë'ë hia'a juntë con Cristo ziquë cabësë shtë hia'a. Gulë më lë'ë hia'a dizdë más antsë cueshtë guë'dchiliu. Gulë më lë'ë hia'a parë guëquërelde'a delantë lu më sin ni tubi duldë, completamente limpi parë lë'ë më sin ni tubi demandë cuntrë lë'ë hia'a. Nu gudili më lë'ë hia'a parë gac shtu'u hia'a lë'ë më. ⁵ Bënë'në më destinar lë'ë hia'a dizdë antsë parë guëdë'na'a recibir ziquë shini më por lo quë nabënë'në Jesucristo. Zndë'ë guquin según guni'i ldu'u Dios de acuerdë con lo quë narëuu' ldu'u më. ⁶ Siempër rdë'na'a alabar lë'ë më por ra favurë ru'bë nabënë'në më. Rac shtu'u më lë'ë hia'a; bënë'në l dai' më lë'ë hia'a; bënë'në më të gáca'a unidë con shini më, Jesucristo, el quë Dios rac shtú'ui'. ⁷ Llëru'bë amor napë Dios; bënë'në më salvar lë'ë hia'a ndigá por galguti shtë shini më. Bënë'në më perdunë duldë shtë hia'a; favurë ru'bë ni bënë'në më. ⁸ Napë më llëru'bë amor; bëshe'ldë më shini më parë guëne'e më llni, parë tsasë hia'a nu parë gac bë'a hia'a bien verdá shtë më. ⁹ Nu lë'ë më bëlúa'a më lë'ë hia'a guadë naguni'i ldu'u më, cusë naná ga'chi antsë, perë iurne' rac bë'a hia'a purquë zni gac ldu'u më. ¹⁰ Por voluntá shtë më gac unidë grëtë' ra cusë nananú gube'e nu tantë ra nananú guë'dchiliu. Iurë guëga'a iurë gunë më unir ra cusë ni parë guë'nibë'a Cristo ziquë cabësë subrë grë lo quë nabëntsa'u Dios.

¹¹ Por naná hia'a unidë con Cristo Dios gulë më lë'ë hia'a dizdë antsë të parë guëdë'na'a recibir tubi partë narunë tucarë ca'a Cristo; juntë guëdë'na'a recibirin. Grëtë' ni na de acuerdë según guni'i ldu'u më, según voluntá shtë më dizdë más antsë. ¹² Na hia'a primërë mënë nagualdí ldu'u shti'dzë më. Bënë'në më destinar lë'ë hia'a parë gáca'a mënë naquëhunë alabar lë'ë më. Rac shtu'u më guëni'ia'a llëru'bë na pudërë shtënë më. ¹³ Nu zac lë'ë të bini të diza'quë; bini të di'dzë narni'i lla gac salvar të; gualdí ldu'u të di'dzë shtë më. Guc të unidë con lë'ë më, nu guc të selladë por Espíritu Santo cumë ziquë shmënë Dios. Pues bënë'në më prometer guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënúhi lë'ë të. ¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo na ziquë tubi garantiá de quë guëne'e më ra cusë nabënë'në më prometer; gunë më librar shmënë më iurë guëga'a tiempë. Guélá më shmënë më naguzi'i më. Segurë na ra cusë ni purquë nadápa'a Espíritu Santo. Zni nahin parë gunë më recibir graci nu labansë shtë mënë.

Guna'bë Pablu lu Dios por ra shmënë më

¹⁵ Rac bë'ahia de quë lë'ë të rac shtu'u të sa'te të nu rialdí ldu'u të shti'dzë më; por ni ¹⁶ nunquë adë rcuë'zëdia'a rdë'ëhia graci lu më por lë'ë të. Quëgna'ba lu më por lë'ë të, ¹⁷ të Dadë naquëbezë gube'e, lë'ë më naná Shtadë Jesucristo Shláma'a, guëshe'ldë më Espíritu Santo të parë gac bë'a të. Rna'ba lu më të guëne'e më másru'u llni guëc të. Llni shtë më ze'dë iurë runguë bë'a të lë'ë Jesús. ¹⁸ Quëgna'ba lu më guëzianí më lu shgabë të, të parë gac bë'a të guadë naná dzulëza'a, tubi esperansë nadápa'a purquë guna'bë më lë'ë hia'a. Quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë nu blac nasa'a na herenci nanapë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. ¹⁹ Nu quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë na pudërë shtë më nadápa'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Pudërë ni na mizmë pudërë nabëlua'a Dios con llëru'bë fuersë iurë bëcua'ñi më lë'ë Jesús ladi ra tégulë ²⁰ nu bëcue'zë më Jesús lugar cula'ni më, ladë ldi shtë më lu gube'e. ²¹ Bëcue'zë më lë'ë Jesús lugar shtë hunurë más guia'a quë grë ra autoridá nu gobiernë, más guia'a quë grë ra narnibë'a lu gube'e. Bëdë'ë më tubi lë más lasac quë grë ra lë la'ni guë'dchiliu rë' nu más lasac quë grë lë nanapë mënë parë tiempë naze'dë. ²² Bëdë'ë më pudërë lu Jesús të guëñibë'ai' grëtë' mënë nu hashtë grë cusë guëa'në bajo ordë shtë më, nu bë'në më punërë lë'ë Cristo ziquë cabësë shtë ra grupë shtë shmënë Dios. ²³ Pues ra narialdí ldu'i shti'dzë më, na rai' cuerpe shtë Cristo nu lë'ë më quëbezënúhi' lë'ë rai'. Na më cabësë shtë shmënë më guëdubi lugar shtë guë'dchiliu.

2

Nasalvára'a por amor shtë Dios

¹ Dios bëne'e më vidë eternë parë lë'ë të juntë con Cristo; dzë ni todavía lë'ë të na të ziquë tégulë por causë maldá nu duldë shtë'në të. ² Más antsë guagnaldë të tēchi ra cusë shtë guë'dchiliu. Bëzu'bë diaguë të shti'dzë mëdzabë naná cuezë lu mbë, el quë narnibë'a lu nacahi; guanaldë të tēchi mëdzabë naná lamë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më. ³ Grëtë' hia'a gubánia'a zni más antsë; guanálda'a tēchi deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a; bëdë'na'a cumplir cualquier cusë nabëdchini la'ni shgába'a. Gúca'a mënë mal. Gúca'a mënë narunë tucarë cashtigu dushë shtë Dios igual ziquë los de más sa' hia'a. ⁴ Perë Dios nalë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a; ⁵ bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo iurë lë'ë hia'a todavía na hia'a ziquë tégulë por causë duldë shtë'na'a. Na salvar të por tubi favurë nabë'në më, lédëdi'i por cusë za'quë nabë'në të. ⁶ Dios bëcua'ñi' lë'ë hia'a mizmë tiempë bëdë'ë më vidë parë Cristo nu bëcue'zë më lë'ë hia'a con Cristo Jesús lu gube'e. ⁷ Bë'në më zni të guëlua'a më blac llëru'bë na favurë shtë më parë lë'ë hia'a. Rac shtu'u më gac bë'a mieti blac llëru'bë amor napë më. Rac shtu'u më guëlua'a amor shtë'hi' por grë tiempë naze'dë. Nadápa'a amor ni purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús. ⁸ Por tubsë favurë shtë Dios, nasalvar të purquë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Salvaciuni adë zé'dëdi'i por lo que naquëhunë të sino bëzëlaa'dchi mëhin ndigá. ⁹ Ni tubi chu gúnell gan salvaciuni por lo quë narúnell, nilë por obrë za'quë. Zni nahin të adë chu gunë nadchínidi' delantë lu Dios. ¹⁰ Na hia'a lo quë nabëntsa'u Dios. Bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo Jesús të guëdë'na'a cusë za'quë. Zni bë'në Dios destinar guëdë'na'a dizdë más antsë.

Por Jesucristo cuedchí ldu'u hia'a

11 Gulë bësëagná ldu'u të de quë antsë adë nádi'i të mënë israelitë. Ra mënë israelitë rchuguë rall cuerpë shtë rall ziquë custumbrë religiusë perë lë'ë rall bè'në rall tratë lë'ë të ziquë mënë nalasáquëdi'i purquë adë rchúguëdi'i të cuerpë shtë shini të. 12 Gulë bësëagná ldu'u të de quë antsë nídi'i manërë gunguë bè'a të Cristo purquë zitu na të parë lë'ë më. Guc të ziquë më zitu parë ra mënë nagulé Dios. Guc të ra naguënédi'i ra conveñi nabë'në Dios con mënë israelitë. Zitu zu të parë promësë nabëdë'ë më lu rai!. Guquërelde të lu gué'dchliu rë' perë nunquë nápëdi'i të esperansë gac salvar të; guquërelde të sin Dios iurní. 13 Perë iurne' unidë na të con Cristo Jesús. Antsë quëbezë të zitu parë Dios, perë iurne' por galguti shtë Cristo guabi'guë të lu Dios. 14 Cristo na narcue'dchí ldu'u hia'a. Bë'në më parë gac en paz ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë. Unidë na grëtë' hia'a purquë lë'ë më bédchisú naná ziquë tubi lu' nabë'në dividir ra mënë. 15 Por cuerpë shtë Jesús naguti, bédë'ë më fin ra rëglë nu mandamientë shtë lëy të gac tubsë cuerpë cubi de mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë. Hia unidë na hia'a; nídi'i divisioni sino nanú paz entrë lë'ë hia'a. 16 Por galguti shtë Jesús lu cruz, bédë'ë më fin shtë ra cusë nabë'në dividir ra mënë, iurní bécue'dchí më ldu'u hia'a. Hia gualú divisioni nu llanë nananú antsë entrë ra më israelitë nu ra nanádi'i israelitë.

17 Cristo bédchini nu biadi'dzë më diza'quë de quë hia gualú divisioni. Por shti'dzë më bécuedchí ldu'u hia'a. Biadi'dzë më lu të nazuga'a zitu parë lë'ë më nu zac bédchini diza'quë ni lu na'a, ra më israelitë naná allegadë parë lë'ë më. 18 Pues por medio de Cristo grë hia'a, ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, unidë na hia'a por lë'ë Espíritu Santo nu ráca'a guená'ba'a lu Dios por lë'ë Espíritu. 19 Por ni lë'ë të mënë Efeso, hia adë nádi'i të ziquë më zitu parë Dios, nilë mënë nadë guënédi'i lë'ë më, sino napë të dereché ziquë los de más shini Dios. Na të shmënë Dios. 20 Na të ziquë tubi hiu'u; cimientë shtëhin bëza'a ra poshtë nu ra nabadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios, nu mizme Jesucristo na partë principal shtë hiu'u. 21 Por Jesucristo grë partë shtë hiu'u na unidë; cadë tubi partë gudchi'bë shlugári' nu lë'ë hiu'u tsagla'guë tsaru'bin ziquë tubi iádu'u nanabani nu nahin santu catë lë'ë më cuezi'. 22 Zni lë'ë të na të unidë con Cristo con los de más sa' të naná shmënë Dios; na të ziquë tubi hiu'u catë quërelde Dios purquë cuezënu Espíritu Santo lë'ë të.

3

Dios bëshe'ldë Pablo të guadi'dzi' diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë

1 Por mizme rsunë rë', na Pablo nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús. Bëshe'ldë më na parë bien shtë të nanádi'i mënë israelitë. 2 Lluá'ahia de quë bini të bè'në më incarguë diza'quë të parë guadi'dza lu të; bini të bè'në më favurë ru'bë parë na, naná nahia poshtë parë ra nanádi'i më israelitë. 3 Dios bëlua'a naná rni'i ldu'u më lua; guni'i më lua cusë naná naga'chi antsë. Riasëhia nu bëquëa'a lu të con du'pë di'dzë shcuendë ra cusë ni. 4 Iurë quëu'ldë të ra di'dzë ni, gac bè'a të de quë riasëhia lo quë narunë significar galguti shtë Jesús, 5 tubi secretë naná naga'chi parë ra mënë naguquërelde más antsë perë iurne' sí, bëlua'a më secretë ni lu ra poshtë. Bëlua'a më ra cusë ni lu ra naruadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios; santu na mënë ni; runë rai' sirvë lu më. Por Espíritu shtë më bëlua'a më secretë ni. 6 Lë'ë secretë ni na zndë'ë; de quë por diza'quë shtë Jesús ra mënë nanádi'i më israelitë, gac salvar rall mizme manërë quë ra më israelitë nu na rall unidë con Cristo.

Iurne! tubsë cuerpë nanú nu bè'në rall recibir mizmë promësë naguni'i Dios lu ra mënë israelitë. Grë mënë ni unidë na rai' por Cristo.

⁷ Sin quë adë rúnëdi'i tucara, guna'bë më na parë guadi'dza diza'quë. Bë'në më favurë nu bène'e më pudërë parë guna dchi'ni shtë më. ⁸ Nahia el quë nalasac menos quë grë ra shmënë Dios perë bè'në më favurë të guadi'dza diza'quë lu ra mënë nanádi'i më israelitë të gac bè'a rall ra cusë za'quë; ni tubi chu gunë gan guëlabëll ra bendición nananú parë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús. ⁹ Bëshe'ldë më na parë guadi'dza lu grëtë' mënë de quë gunë më salvar ra mënë nanádi'i më israelitë. Secretë ni naga'chi dizdë antsë bëcueshtë Dios guë'dchiliu, guë'dchiliu rë' naguctsa'u por pudërë shtë Jesucristo. ¹⁰ Guquin të parë guená grë ra autoridá nu ianglë lu gube'e blac llëru'bë na llni shtë Dios nu gac bè'a rai' manerá gunë më cumprir voluntá shtëhi' por grupë shtë shmënë më. ¹¹ Dios bè'në cumprir ra cusë ni por medio de Jesucristo, Shláma'a, de acuerdë cumë ziquë guni'i ldu'u më dizdë principi shtë guë'dchiliu. ¹² Na hia'a unidë con lë'ë më purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios sino nápa'a confiansë parë guadi'dzënu hia'a Dios. ¹³ Adë guéa'nëdi'i të tristë por lo quë quëhunënu mënë na ndë'të. Mejurë ra cusë ni na tubi bien, tubi hunurë parë lë'ë të.

Amor shtë Cristo

¹⁴ Iurë runa llgabë lla na grë ndë'ë, rzullibia delantë lu Dadë shtë Jesucristo. ¹⁵ Quëhunë Dios të parë grë ra shmënë më naquëbezë lu gube'e nu ra naquërelde lu guë'dchiliu, gac rall shini më, tubsë famili shtëhi'. ¹⁶ Rna'ba lu Dadë de quë guëne'e më llëru'bë bendición, pudërë, nu fuersë shtë Espiritu Santo la'ni ldu'u të. Rna'ba lu më të gac të firmë la'ni ldu'u të con mizmë fuersë shtë Dios. ¹⁷ Rna'ba lu më të cuezënu Dadë Jesucristo la'ni ldu'u të. Por fe cuezënu më lë'ë të. Nu rna'ba lu më de quë nunquë adë rúnëdi'i faltë amor parë sa' të. Zni gac të ziquë tubi hiaguë nanapë shlú'chi' catë nanú nisë; gac të ziquë tubi hiu'u nazubë lu cimientë dchi'chi. ¹⁸⁻¹⁹ Nu quëgna'ba lu më gac bè'a të bien con los de más sa' të nabëzunë Dios almë shtë rai', blac llëru'bë na amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a. Pues amor shtë më na más llëru'bë quë shgába'a. Nu rna'ba lu më gunë të recibir llëru'bë pudërë shtë Dios la'ni ldu'u të, të gunë të cumprir voluntá shtë më.

²⁰ Iurne! cha guëdë'ë hia'a graci lu Dios, el quë nanapë pudërë parë gúni' más cusë ru'bë quë lë'ë hia'a rná'ba'a, hashtë más quë rac runë shgába'a. Quëbezënu pudërë shtë më la'ni ldu'u hia'a. ²¹ Lë'ë të naná grupë shtë shmënë Dios, gulë bè'në alabar lë'ë Dadë Dios por medio de Jesucristo. Gulë bè'në alabar lë'ë më hashtë tsalú tiempë catë nídi'i fin. Amén.

4

Unidë na hia'a por Espiritu Santo

¹ Grë ndë'ë na verdá; por ni na Pablo, nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo. Quëhuna ruëguë lu të de quë quërelde të ziquë runë tucarë, ziquë mënë naguna'bë Dios. ² Gulë gac humildë nu gulë gac më nadu'u. Gulë gac pacënci con sa' të. Gulë bè'në perdunë faltë shtë sa' por amor nanápël parë lë'i'. ³ Gulë guni'i ldu'u parë gac të unidë por pudërë shtë Espiritu të tsúdi'i dishi'bi entrë lë'ë të. ⁴ Nanú tubsë cuerpë shtë ra shini Dios nu nanú tubsë Espiritu. Nanú tubsë esperansë nabë'në të recibir iurë guna'bë më lë'ë të. ⁵ Nanú tubsë Dadë narnibë'a grë ra shmënë më. Nanú tubsë ldai' narialdí ldu'u hia'a. Nanú tubsë galëriubë nisë naná sëni na hia'a shmënë më. ⁶ Nanú

tubsë Dios naná Dadë shtë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë më. Sulë lë'ë më rnibë'ai' lë'ë hia'a. Quëhunë dchi'ni më lë'ë hia'a nu cabezënú më grëtë' hia'a.

7 Bë'në Cristo favurë parë cadë túbia'a të guédápa'a don narzëlaa'dchi Espiritu Santo de acuerdë con voluntá shtë Cristo. 8 Por ni ra Sagradas Escrituras rni'i:

Be'pi më gube'e; bia'a më ra nananú bajo ordë shtë mëdzabë. Bëzëlaa'dchi më cusë za'quë parë ra nguü.

9 Perë çpëti'i runë cuntienë: "Be'pi më gube'e"? Runë cuntienë de quë primërë bietë më hashtë lugar más guetë shtë guë'dchiliu. 10 El quë nabietë lu guë'dchiliu na el mizmë më nabe'pi más guia'a shtë gube'e të parë guë'nibë'a më; parë gunë l dai' më grë lugar. 11 Bë'në më të gunë shmënë më recibir don narzëlaa'dchi Espiritu Santo. Primërë nanú poshtë; sëbëldá mënë na ra narlua'a di'dzë naze'dë de Dios; stubi mënë rac rni'i rall diza'quë parë tsaldí ldu'u mieti; stubi tantë na ra naquëhapë los de más sa' rai'; stubi rai' na mësë narlua'a los de más sa' rai'. 12 Zni bë'në më punërë ra mënë ni parë cadë tubi shini më gac rai' listë parë dchi'ni shtë më nu parë grë ra shini më gac rai' firmë lu shnezë më nu parë tsaru'bë fe shtë rai' 13 hashtë grëtë' hia'a na hia'a unidë con mizmë fe, hashtë gunguë bë'a hia'a más lë'ë shini Dios, hashtë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Cristo parë cadë túbia'a. Zni gáca'a tubi mënë nsariaru'bë lu shnezë Dios hashtë gáca'a mënë za'quë ziquë na Cristo. 14 Hia iurni adë chu gáquëdi'i ziquë tubi llguë'në naná runë cambi según rni'i ldú'ull. Hiadë chu nádi'i ziquë tubi gui'lli nanua'a mbë nezë rë', nezë rë'. Zni na ra narianaldë tēchi cualquier enseñansë cubi naze'dë, ra l dai' narlua'a ra mësë con mañi. Ra mënë ni rguguë rall sa' rall con bishi. 15 Más bien cha guëni'ia'a verdá mientras rac shtu'u hia'a sa' hia'a. Rqui'ni gáca'a unidë con Cristo nu rqui'ni tsaru'ba'a más të gáca'a ziquë na më. Lë'ë më na cabësë shtë hia'a. 16 Por Cristo unidë na grë partë shtë cuerpë, cadë partë nali'bi con grë sáhi'. Cadë partë shtë cuerpë cuezë shlugári' nu rúni' compañi los de más partë shtë cuerpë të gac cumplir lo quë narunë tucarë; iurni lë'ë cuerpë na saludë, lédëdi'i rac llú'udi'in. Zni riaru'bë cuerpë bien nu grë ra partë shtë cuerpë rac shtu'u rai' sa' rai'.

Vidë cubi nadápa'a por Cristo

17 Pues ndë'ë rnia'a lu të ziquë tubi narni'i por mandadë shtë Dadë Dios; adë quërëldëdi'i të ziquë ra mënë nanadë guë'nëdi'i Dios, ra nanabani de acuerdë con llgabë nanadë rlluí'idi'i. 18 Adë riasëdi'i rall por nacahi nananú la'ni ldu'u rall. Nápëdi'i rall vidë narne'e Dios purquë na rall ziquë ra nadë rac bë'adi'i por causë nague'dchi ldu'u rai'. 19 Adë rtúdi'i lu rall iurë quëhunë rall mal nu bë'në rall intriegu mizmë lë'ë rall lu vici. Hia nápëdi'i rall rëspëti parë cusë za'quë sino con gustë quëhunë rall cumplir grë deseó nananú la'ni ldu'u rall. 20 Perë bëlua'a Cristo lë'ë të stubi manërë të guëquërelde të bien. 21 Rac bë'a të shti'dzë më; riasë të verdá nabëlua'a më. 22 Ziquë rgu mieti shabë guini, nu nácu llari limpi, gulë gulú grë cusë mal nananú la'ni ldu'u të. Vidë shtë të antsë bësiguë lë'ë të nu más bësinin lë'ë të lu duldë. 23 Mejurë tsagla'guë gulë gapë llgabë cubi cadë dzë. 24 Nu ziquë shabë nacubi, gulë gacu con vidë cubi shtë Dios; bëzëlaa'dchi më vidë ni parë gáquël ziquë Dios, tubi vidë za'quë sin ni tubi duldë.

25 Por ni, adë rni'idi'il bishi lu sa' të. Gulë guni'i verdá lu sa'l purquë grëtë' hia'a na hia'a unidë ziquë tubsë cuerpë.

²⁶ Si talë rldël, adë rldëdi'il tsa'a dzë. Adë rúnëdi'il duldë. ²⁷ Adë rdë'ëdi'il lugar gunë mëdzabë gan lul.

²⁸ El quë nagulaa'në antsë, napë quë guësá'nëll duldë ni nu gúnëll dchi'ni. Gunë nguii ni dchi'ni za'quë parë gápëll centavë të guëd'ëll ca'ra ra nabënapëdi'i.

²⁹ Adë ruadi'dzëdi'il didzabë lu sa' të sino gulë biadi'dzë cusë za'quë lu sa' të según nicidá nanapë sa'l të gápëll más fe. Gulë guni'i di'dzë narsëdchini bendición parë ra narquë diaguë shtí'dzël. ³⁰ Adë rúnëdi'il niétiquë narsëdchini tristë parë Espíritu Santo shtë Dios purquë por lë'ë Espíritu nacabezënú ldu'u të, na të selladë; na të prupi shmënë Dios hashtë dzë guëdchisú më lë'ë hia'a lu guë'dchiliu nu guia hia'a gube'e.

³¹ Gulë bëzalú con grë disgustë nu llanë nu insultë con grë didzabë narni'i të guëc sa' të, nu con grë llgabë mal cuntrë sa'l. ³² Gulë guc shtu'u sa'l nu gulë gac të më pacënci; gulë bë'në perdunë sa'l ziquë bë'në Dios perdunë lë'ël. Bë'në më perdunë lë'ël purquë Cristo rac shtú'ui' lë'ël.

5

Lla runë tucarë guëquërdë shmënë Dios

¹ Por ni gulë guagla'guë ejemplë shtë Dios. Rac shtú'ui' lë'ë të ziquë shini më. ² Gulë guc shtu'u sa'l ziquë guc shtu'u Cristo lë'ë hia'a. Bë'në më intriegu mizmë lë'ë më lu galguti por lë'ë hia'a. Gúqui' ziquë tubi lli'li naná guti lu bëcu'guë, tubi ofrendë nabëquitë ldu'u Dios.

³ Iurne' lë'ë të na të shini Dios; por ni adë chu guëquënú sáhi' nu adë chu tsanaldëdi'i tēchi cusë mal; adë chu guëzëbidi'i ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu. Adë rúnëdi'i të cusë ni të parë ni tubi sa' të guëni'idi'i shcuendë ra cusë rë' entrë lë'ë të. ⁴ Adë ruadi'dzëdi'i të ra cusë naná runë parë guëtú lul, nilë cusë tuntë, nilë ra cusë dzabë naruadi'dzë mënë, purquë adë rëuu'di'i ldu'u Dios ra cusë ni; sino más bien gulë guni'inú sa'l grë cusë za'quë narunë më parë lë'ë hia'a. ⁵ Hia nanë të ni tubi narquënú ra na'a nu ra na'a narquënú ra nguii, nilë tubi naruadi'dzë didzabë, nilë el quë narzebi ldu'u pë shtë mënë, adë nápëdi'i rall partë catë rribë'a Cristo, catë Dios na Rëy. Pues el quë narzebi ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, quëhúnëll duldë idolatría; rúnëll adorar ra cusë material, lëdë Diósëdi'i. ⁶ Adë rdë'ëdi'i të lugar parë rsiguë sa' të con di'dzë tuntë purquë ze'dë guëdchini cashtigu shtë Dios guëc ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shtí'dzë më. ⁷ Por ni adë rápëdi'i të tratë con ra mënë narunë ra duldë ni.

⁸ Antsë lë'ë të gubani të lu nacahi; adë guc bé'adi'i të shti'dzë më perë iurne' bë'në të recibir llni shtë Dadë Dios. Gulë guëquërdë ziquë mënë nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të. ⁹ Lë'ë llni rsëdchini cusë za'quë nu verdá nu tubi vidë naná tubldí. ¹⁰ Gulë guni'i ldu'u të tsanaldë të tēchi ra cusë narsëquitë ldu'u Dios. ¹¹ Adë gápëdi'i të partë con ra cusë nanadë rllu'i'idi'i, ra cusë narunë mënë lu nacahi. Más bien gulë gudildi ra mënë narunë duldë ni. ¹² Rtu lu hia'a guëni'ia'a shcuendë ra cusë mal naquëhunë mënë lu nacahi. ¹³ Pues iurë grë ra cusë rë' cuezin lu llni, iurní rlua'a bien clarë lla nahin. Llni rziani guëc grëté' ra cusë ni. Llni shtë Dios napë pudërë pare gac cambi nguii mal të gáqui' ziquë llni. ¹⁴ Por ni rni'i Sagradas Escrituras:

Gulë guëtëtsë mbëca'ldë lu të, lë'ë të nanaga'si.
Gulë bëru'u ladi ra mënë naquërdë lu nacahi, nu Cristo guëziani la'ni ldu'u të.

15 Por ni gulë guná bien mudë nanabani të, lëdëdi'i ziquë mënë nanadë guënëdi'i Dios, sino ziquë mënë nariasë shti'dzë më. 16 Gulë bë'në cumplir cusë za'quë mientras nabani të purquë iurne' nalë duldë quëhunë mënë. 17 Adë gac të ziquë mënë tuntë naná guënëdi'i, sino gulë gac të mënë narac bë'a voluntá shtë Dios. 18 Adë rzuu'dchidi'i të purquë galëzudchi gua'a lë'ë të gabildi. Mejurë gulë bédë'ë permisi guënbë'a Espíritu Santo guëdubi vidë shtënel. 19 Gulë biadi'dzë lu los de más sa'l con Salmo nu cantë nu labansë nananú la'ni ldu'u të. Gulë bi'ldi; gulë bë'në alabar lë'ë Dios con guëdubinú ldu'u të. 20 Gulë bédë'ë graci lu Dadë Dios siembrë por grë cusë. Gulë bédë'ë graci lu më en el nombre shtë Jesucristo, Shlámá'a.

Vidë shtë naná cristiano

21 Gulë gac të muzë parë los de más sa'l. Zni quëhúnël honrar Dadë Jesucristo.

22 Lë'ë të na'a naná casadë, gulë bë'në rëspëti tsé'lël ziquë quëhúnël rëspëti Dadë Jesús 23 purquë lë'ë nguui na ziquë cabësë shtë tsé'li', ziquë Cristo na cabësë shtë grupë shtë shmënë Dios. Cristo na më salvador shtë shmënë më nu lë'ë rai' na ziquë tubi cuerpë parë lë'ë më. 24 Ziquë ra shmënë Dios napë rall rëspëti parë Cristo nu rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më, zni runë tucarë ra tse'lë nguui gapë rai' rëspëti lu tse'lë rai'.

25 Lë'ë të nguui casadë, napë quë gac shtu'u të tsé'lël igual manërë ziquë Cristo guc shtu'u më shmënë më nu bédë'ë më vidë shtënel më por lë'ë mënë ni. 26 Zni bë'në më parë gac ra mënë ni sin duldë, parë guëzunë më almë shtë rai' por shti'dzë më naná ziquë galëriubë nisë. 27 Guti më por ra shmënë më të gunë më presentar lë'ë rai' delantë mizmë lë'ë më ziquë tubi lliguëna'a naná parë guëtsé'ai', nasa'a, limpi, sin ni tubi manchë, ni tubi bëshudi, bien hecho, nu gáqui' sulë parë tsé'li'. Cagnia'a shcuendë grupë shtë shmënë Dios. 28 Zni runë tucarë ra nguui gac shtu'u rall tse'lë rall, igual ziquë rac shtú'ull mizmë lë'ëll. El quë narac shtu'u tsé'li' de verdá, ni rac shtu'u el mizmë lë'í'. 29 Pues ni tubi de lë'ë hia'a rna tushë mizmë lë'ë hia'a, sino quë rdë'na'a alimentar shcuërpa'a nu quëhápa'a mizmë lë'ë hia'a. Pues Cristo quëhunë më lo mizmë con shmënë më 30 naná ziquë cuerpë shtëhi'. Na hia'a partë shtë cuerpë shtënel më. 31 Naescritë: “Por ni lë'ë nguui guësëa'në ra shtadë nguui të parë guëtsé'ai' tsé'li'; hia guërupë rai' na rai' tubsë”. 32 Ni na tubi secretë ru'bë, perë cagnia'a lu të comparaciuni rë' quëhunë tratë shcuendë Cristo con grupë shtë shmënë Dios. 33 Perë comparaciuni rë' también runë cuntienë de quë cadë tubi nguui napë quë gac shtú'ui' tsé'li' igual ziquë rac shtú'ull mizmë lë'ëll, nu runë tucarë ra na'a gunë rai' rëspëti ra tsé'li'.

6

1 Lë'ë të lliguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádël, purquë zni runë tucarë gunë të ziquë shini Dios. Tubldi nahin delantë lu Dios. 2 Lúniquë mandamientë shtë Dios nanapë promësë, rni'i zndë'ë: “Gulë bë'në rëspëti shtádël nu shni'al të parë guëquitë ldú'ul 3 nu guëbánil zihani izë lu guë'dchiliu”.

4 Lë'ë të nanapë shínil, adë rúnëdi'il tratë mal con shínil parë quë adë guëdëdi'i shínil; más bien gulë guni'inú lë'ë rall; gulë bédë'ë cunseju za'quë të parë adë guëru'udi'i rall shnezë Dios.

5 Lë'ë të naná muzë, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shlámël lu guë'dchiliu rë'. Gulë gapë rëspëti parë lë'ë rai' nu gulë gac të mënë obedientë ziquë si fuërë quëhunë të sirvë lu Cristo.

⁶ Gulë bë'në sirvë bien lu rai' guëdubi tiempë, lëdë niá'asëdi'i iurë rna rai' lu të, të parë guëa'në të bien con lë'ë rai' si fuërë quëhunë të sirvë lu Jesucristo. Gulë bë'në sirvë con guëdubinú ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios gunë të. ⁷ Gulë bë'në dchi'ni con guëdubinú ldu'u të con lëgrë la'ni ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios. Adë rúnëdi'i të llgabë sulamëntë lu mënë quëhunë të sirvë. ⁸ Pues nanë të cadë túbia'a, ra muzë nu ra lamë, guëdë'na'a recibir según cusë za'quë u cusë mal naquëdë'na'a. Lë'ë Dadë guëne'e narunë tucarë cadë túbia'a.

⁹ Lë'ë të lamë, quëgnia'a lu të iurne'; gulë bë'në tratë bien con ra muzë. Gulë gac më nadu'u lu ra muzë shtënë të; adë rushtia'i të guëc rall. Gulë bësëagná ldu'u të napë të tubsë lamë lu gube'e. Lë'ë Dadë quëhunë më igual con grë mieti, ra naná runë dchi'ni nu ra naná rribë'a.

Nadápa'a fuersë shtë Dios parë guëdë'na'a gan lu grë enemigu

¹⁰ Iurne' bëchi, gulë su firmë lu shnezë Dios. Na të unidë con lë'ë më nu rdë'ë më fuersë ru'bë parë lë'ë të. ¹¹ Gulë bëtë'ë sí parë guëgacu Dios lë'ë të ziquë suldadë nanua'a gui'bë të parë gac të firmë cuntrë grëtë' cusë naná guëguguë mëdzabë, ¹² purquë adë quëdíldidi'ia'a con mënë; adë nádi'i enemigu shtëna'a ziquë mënë shtë guë'dchiliu sino enemigu shtëna'a na ra fuersë mal; adë chu rnádi'i lúhi'. Quiere decir, ra autoridá, ra narnibë'a lu nacahi, ra zihani espíritu mal nanapë más pudërë quë lë'ë hia'a. ¹³ Por ni gulë bë'në recibir grë fuersë narne'e Dios parë lë'ë hia'a të guëdë'na'a gan lu grë cusë mal naze'dénú mëdzabë lu hia'a, perë despuësë de tëtë grë prëbë, todavía zu të firmë lu shnezë më. ¹⁴ Gulë gac firmë iurne' con verdá cumë ziquë tubi nalli'i la'ni. Gulë gubani tubi vidë tubldí delantë lu Dios; nahin ziquë vestidë narunë defender ldu'u suldadë. ¹⁵ Gulë bë'në preparar bien parë guëni'inú të mënë diza'quë narsëdchini paz entrë Dios nu mënë. Gulë bë'nin ziquë suldadë narunë preparar iurë quëquë'ëll sabádull. ¹⁶ Perë subrë de ni, gulë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Fe shtë të na ziquë defensë nanua'a suldadë. Fe gunë gan guësëaldë grë ra tentación shtë mëdzabë; na rahin ziquë flechë nanua'a gui'i. ¹⁷ Gulë gac të segurë nasalvar të. Na ziquë tubi cascu gui'bë naná canihapë guëc suldadë, nu gulë guna'zi spadë shtë Espíritu Santo. Spadë ni na shti'dzë Dios. ¹⁸ Gulë bë'në cumplir conseju rë' mientras quë'na'bë të lu Dios. Gulë bë'në ruëguë lu Dios lo quë narac shtu'u Espíritu Santo. Nu gulë gac nasini nu listë sin quë adë chu guëazë guëtëdi'i. Nu gulë bë'në ruëguë lu më por grë ra shmënë më. ¹⁹ Nu gulë bë'në ruëguë lu më por na të parë guëne'eru'u më más llni nu valurë të iurë guëni'inuhia ra mënë, gac bë'a rall diza'quë de quë nahin parë mënë narëta' guëdubi guë'dchiliu. ²⁰ Dios bëshe'ldë më na; por ni nanúa prësi iurne'. Gulë guna'bë lu më të parë tsagla'guë guëni'ihia diza'quë. Zni runë tucarë guëni'ihia sin quë adë rdzëbëdia'a.

Rialú cartë con saludë

²¹ Tíquico lë'ë bëchi narac shtu'u hia'a, nu quëhúnëll cumplir dchi'ni shtë Dadë; lë'i' guadí'dzi' lu të grëtë' lo quë naguzaca, nu lla quërela. ²² Quëgshe'lda lë'i' lu të, të parë gac bë'a të lla na shcuendë na'a ndë'ë nu parë guëni'inúhi' lë'ë të gac të más firmë lu shnezë Dios.

²³ Rna'ba de quë Dios Shtëada'a nu lë'ë Jesucristo, Shláma'a, gúni' parë cuedchí ldu'u të nu parë gac shtu'u të sa' të nu tsaldí ldu'u të di'dzë shtë më. ²⁴ Nu rna'ba lu më gunë ldai' më lë'ë të, grëtë' narac shtu'u lë'ë Dadë Jesucristo de verdá. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo parë ra mënë Filipenses

Nanú Pablo lachigui'bë; bëquë'ëi cartë lu ra mënë shtë Filipos

¹ Pablo nu Timoteo, na na'a siervë shtë Cristo Jesús. Quëquë'ë na'a cartë rë' nu quëgshe'ldë na'a saludë lu të naquereldë guë'dchi Filipos, lu ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Quëquë'ë na'a cartë rë' lu të naná cabësë shtë shmënë Dios nu lu të naná runë compa'ni lë'ë rai'. ² Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëada'a, nu por Jesucristo Shláma'a.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra mënë narialdi ldu'i diza'quë

³ Cadë vësë narna'ba lu Dios el quë quëhuna adorar, rdë'a graci lu më por lë'ë të. Rquitë ldua'a iurë rëagná ldua'a na të shmënë më. ⁴ Siempër ruadi'dzënuá Dios con légrë la'ni ldua'a; rna'ba lu më por bien shtë të. ⁵ Rnia'a dushquilli Dios purquë juntë quëgdë'na'a dchi'ni shtë më. Quëhunë të compa'ni na të parë ruadi'dza diza'quë lu mënë dizdë primërë dzë nabini të diza'quë hashtë iurne'. ⁶ Iurne' nahia segurë de quë Dios, el quë naguzublú obrë shtë më la'ni ldu'u të, gunë më cumplirin. Tsagla'guë runë më obrë za'quë la'ni ldu'u të hashtë iurë Jesucristo guëabrí stubi. ⁷ Naza'quë rialdi ldua'a zni de lë'ë të purquë nalë rac shtua'a lë'ë të nu juntë bédë'na'a dchi'ni shtë Dios. Bë'në të compa'ni na iurë nanúa lachigui'bë nu iurë biadi'dza shti'dzë më nu iurë bëluá'ahia lu ra mënë diza'quë na verdá. Juntë bédë'na'a recibir bendición nabëne'e më. ⁸ Dios nanë de quë ruadi'dza verdá; nalë rac shtua'a lë'ë të igual cumë Cirsto Jesús rac shtu'u më lë'ë të. Rac shtua'a guënahia lu të stubi vësë más. ⁹ Nu rna'ba lu më gac shtu'u të sa' të más cadë dzë. Nu rna'ba lu më tsasë të voluntá shtë më nu gapë të mizme llgabë con lë'ë më. ¹⁰ Zni gac bë'a të guadë naná más naza'quë gunë të nu gapë të tubi vidë limpi sin duldë nu adë chu bë nápëdi'i parë guëni'll guëc të iurne', nilë iurë guëabrí Dadë Jesús de gube'e. ¹¹ Zni gunë Jesucristo compa'ni lë'ë të, të parë quëquërelde të tubldí delantë lu më. Iurë guëná mënë mudë naquërelde të, gunë rall alabar Dios; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Guëquërela sulë por Jesucristo

¹² Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të grë ra cusë nagudëdë con na, tubi bien nahin purquë másru'u bërë'tsë diza'quë shtë Dios. ¹³ Bërë'tsë shti'dzë më entrë grë ra suldadë hashtë lu los de más më gobiernë. Rac bë'a rall de quë nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús. ¹⁴ Más de ni, zihia na shmënë Jesús iurë guná rall resultatë de quë nanúa prësi, rialdi ldu'u rall shti'dzë më más, nu quëadi'dzënuá rall sa' rall shti'dzë Dios. Adë rdzëbëdi'i rall.

¹⁵ Verdá na bældá mënë ruadi'dzë rall diza'quë shtë Jesucristo purquë napë rall galëmbidi shchi'nia, tantë mënë na rai' shmënë Jesús purquë biadi'dzënuá lë'ë rai'. Rzebi ldu'u rall na. Sëbældá mënë ruadi'dzë rall shti'dzë më purquë na rall de acuerdë con lo quë naquëhuna. ¹⁶⁻¹⁷ Ra mënë në rac shtu'u rall na. Nanë rall nanúa prësi parë guna defender diza'quë delantë mënë. Perë ra nanapë mbidi quëhunë rall predicar sulë purquë rëuu' ldu'u rall hunurë shtë sa' rall. Adë ruadi'dzëdi'i rall tubldí. Rac shtu'u rall sac zihia más ndë'ë lachigui'bë. ¹⁸ ¿Pë rni'ihia de ndë'ë? Parë na, si talë ruadi'dzë rall diza'quë

con bien llgabë u si talë ruadi'dzë rall diza'quë por mbidi, rquitë ldua'a. Nalë rquitë ldua'a iurë rac bë'ahia ruadi'dzë mënë shti'dzë Cristo.

¹⁹ Perë másru'u rquitë ldua'a purquë con ayudë shtë Espíritu Santo nabëshe'ldë Jesucristo, nu con oraciuni shtë të gapa libertá; guërua'a lachigui'bë. ²⁰ Nalë rac shtua'a nu quëbeza de quë nunquë guna tubi cusë mal, no sea guëtú lua lu më. Guëdubi tiempë rac shtua'a gapa valurë të guadi'dza sin quë guëdzëbëdia'a. Iurní si talë guëbania u si talë gatia, guëná mënë pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna nu gunë mënë honrar lë'ë më. ²¹ Cagnia'a ndë'ë purquë si talë guëbania, sulë rac shtua'a guna honrar Cristo, nu iurë gatia, mejurë parë na purquë guëquërelnúa lë'ë më. ²² Si talë guëne'e mē más vidë parë na, tsagla'guë guëluá'ahia diza'quë lu ra mënë. Perë iurne' adë rac bë'adia'a guadë na guëna'zia; zuhia entrë chupë nezë; guëbania u gatia. ²³ Naganë parë na pë guëna'zia; por tubi ladë rac shtua'a gatia parë guëquërelda con Cristo; ni más mejurë parë na. ²⁴ Perë stubi ladë más rqui'ni tsagla'guë guëbania parë bien shtë të. ²⁵ Napa segurë de quë na voluntá shtë mē guëquërelda lu guë'dchiliu stu'pë tiempë parë guna compa'ni lë'ë të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios más nu parë guëquitë ldu'u të. ²⁶ Iurë guëabrí guëná të lua stubi, guëdë'ë të graci lu Jesucristo por tantë légrë nanapë të por enseñansë naze'dë guënia'a lu të.

²⁷ Rqui'ni guëbani të ziquë mënë shtë Cristo, de acuerdë con diza'quë shtë mē. Gulë bë'në cumplirin si talë guëná të lua stubi u adë guënádi'i të lua. Rac shtua'a guëdchini nutici de quë tsagla'guë të firmë shnezë Dios, nu de quë unidë na të con tubsë llgabë la'ni ldu'u të mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë. ²⁸ Si talë adë rdzëbëdi'i të lu ra narunë cuntrë lë'ë të, gac bë'a rall de quë tsa rall lu cashtigu shtë Dios, nu mizmë tiempë gac bë'a rall de quë nasalvar të. Dios na el quë nangunë ra cusë rë'. ²⁹ Adë rdzëbëdi'i të purquë bë'në mē tubi favurë naná gualdí ldu'u të shti'dzë mē; nasalvar të. Nu stubi favurë bë'në mē naná sac zi të por lë'ë mē. ³⁰ Quëhunë mënë cuntrë lë'ë të igual manërë ziquë bë'në rall cuntrë na iurë guëquërelnúa lë'ë të. Hia guna të lla bë'në mënë, nu rini të iurne' quëhunë rall cuntrë na stubi guë'dchi.

2

Jesucristo bidë ziquë mënë humildë

¹ Rquitë ldu'u të purquë unidë na të con Cristo. Quëhunë mē compa'ni lë'ë të, të adë riádi'i ldu'u të. Rac shtu'u mē lë'ë të. Quëbezënú Espíritu Santo lë'ë të. Rac shtu'u të sa' të nu rga'a ldu'u të lë'ë rall. ² Por ni gulë bësëquitë ldu'u të na más. Gulë gapë tubsë llgabë. Gulë guc shtu'u sa'l de verdá. Gulë guc unidë. Gulë gac të de acuerdë. ³ Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l. Adë runë nadchínidi'il lu sa'l. Mejurë gulë gac humildë nu gulë bë'në tratë sa'l manërë mejurë quë rúnël tratë mizmë lë'ël. ⁴ Adë rguílidi'il ra cusë naná bien parë mizmë lë'ël sino gulë gudili lo quë naná bien parë sa'l.

⁵ Gulë gapë mizmë llgabë nagupë Cristo Jesús; gulë bë'në ziquë bë'në mē. ⁶ Aunquë Jesucristo na Dios, adë bhezëbidi'i ldú'i' lugar shtë Dios Padre ⁷ sino bësëa'në Jesús lugar shtë hunurë nu bédchíni' lu guë'dchiliu të gúni' sirvé ziquë tubi muzë. Gúli' cumë tubi nguii. ⁸ Iurë bédchini' mē con cuerpe shtë nguii, todavía más humildë gúqui'. Gúqui' obedientë; guc shtú'ui' gúni' cumplir voluntá shtë Shtádi'. Bëzu'bë diágui' hashtë gúti' lu cruz. ⁹ Por ni Dios bédë'ë más hunurë parë shíni'; napë mē más hunurë quë grë cusë lu guë'dchiliu nu gube'e. Bédë'ë mē tubi lë parë shíni' naná más ru'bë entrë grë

nombre shtë mieti. ¹⁰ Bë'në Dios zni të grë ra nanabani, lo quë nananú gube'e nu lo quë nananú guë'dchiliu nu lo quë nananú lugar shtë ra tégulë, grë rall guëzullibi rall lu Jesucristo. ¹¹ Rac shtu'u Dios grë mënë guëni'i Jesucristo na Dadë narnibë'a të parë Dios Padre gúni' recibir labansë nu hunurë shtë grë mënë.

Ra narialdí ldu'i Jesús na rai' ziquë llni

¹² Bëchi narac shtua'a, gulë bëzu'bë diaguë shti'dza ziquë quëhunë të siemprë. Bëzu'bë diaguë të shti'dza iurë naguquërelde'núa lë'ë të; iurne' rqui'ni más gac të obedientë mientras quërelde zitu parë lë'ë të. Bë'në Dios salvar lë'ë të, të gunë të cusë za'quë. Gulë gac mënë narunë cumplir purquë zni na voluntá shtë më. Nadzë'bë si talë adë gúnedi'i të cumplir. ¹³ Rac runë të voluntá shtë Dios purquë Dios na el quë naquëgne'e deseo za'quë parë gunë të cumplir, nu también quëgne'e më fuersë parë gunë të cumplir voluntá shtë më.

¹⁴ Gulë bë'në shchi'ni më sin guëni'idi'il cuntrë sa'l; adë rdildi dí'dzëdi'i të ¹⁵ të parë adë chu guëni'idi'i quëhúnël cusë mal u nádi'il verdá. Na të shmënë Dios; iurní napë quë guëquërelde të bien entrë ra mënë narianaldë tëchi deseo mal nu ráquëdi'i gunë rall cusë za'quë. Lë'ë të na të ziquë mbelëgui'i narabtsë'ë catë namás nacahi. Zni na të entrë lë'ë rall mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë. ¹⁶ Diza'quë ni rne'e vidë cubi. Si talë gunë të ndë'ë, guëquitë ldua'a iurë guëabrí Jesucristo de gube'e purquë guëlua'a de quë adë bë'nëdia'a dchi'ni de baldë entrë lë'ë të. ¹⁷ Si talë gatia purquë biadi'dza diza'quë lu të, nahin cumë ziquë lë'ë të bë'në të ofrecer mizmë lë'ë të ziquë ofrendë parë lë'ë më nu guëllë'ë rënë shtëna guëc ofrendë shtë të. Pues si talë zni gac, guëquitë ldua'a nu tsu lëgrë ldua'a juntë con lë'ë të por grë bendición shtë Dios. ¹⁸ Mizmë manërë runë tucarë guëquitë ldu'u të con na.

Timoteo nu Epafrodito

¹⁹ Si talë Dadë Jesús guëne'e permisi, rac shtua'a guëshe'lda Timoteo lueguë parë gue'dë guënal lë'ë të. Iurní iurë guëdchini nutici de lë'ë të, guëquitë ldua'a. ²⁰ Adë nápëdia'a ni chu stubi ndë'ë ziquë Timoteo parë guëshe'lda lu të purquë sulë Timoteo napë zihani amor parë lë'ë të nu rac shtú'ull tsagla'guë të bien. ²¹ Pues los de más rguili rall por bien shtë rall; adë rúnëdi'i rall importë dchi'ni shtë Jesucristo. ²² Hia nanë të lasac Timoteo parë lu dchi'ni. Lë'ëll bë'nëll sirvë lu Jesucristo con na igual ziquë tubi llguë'në quëhúnëll dchi'ni lu shtadë llguë'në. ²³ Rac shtua'a guëshe'lda lë'ëll despuësë gac bë'ahia lla guëru'u shcuenda. ²⁴ Nu rialdí ldua'a gunë Dios tubi favurë të gueldë guënahia lë'ë të lueguë.

²⁵ Perë mientras quëbeza, rqui'ni guëshe'lda Epafrodito, bëcha'a, të gueldë guënáhi' lë'ë të. Epafrodito bë'nëll compa'ni na lu dchi'ni nu bë'në mënë cuntrë lë'ë na'a. Primërë bëshe'ldë të lë'ëll parë ze'dë guënal na. Bë'ni' compa'ni na lu nicidá nanapa. ²⁶ Nalë rac shtu'u Epafrodito guëabrí guënal lë'ë të; rac ldú'ull purquë bini të de quë gac llú'ull. ²⁷ Verdá gac llú'ull; mërë niátill perë Dios bëga'a ldu'u më lë'ëll; bëáquëll; nu bëga'a ldu'u më na të adë gápëdia'a más galëzrac zi. ²⁸ Por ni nalë rac shtua'a guëshe'lda Epafrodito lu të parë guëquitë ldu'u të iurë guëná të lúhi' stubi. Iurní guëquitë ldua'a también. ²⁹ Gulë bë'në recibir lë'ëll con lëgrë la'ni ldu'u të nu gulë bë'në honrar grë ra naná ziquë Epafrodito. ³⁰ Hia niati Epafrodito lu dchi'ni shtë Jesucristo. Bëdchi'bi' vidë shtëhi' lu peligrë iurë bë'ni' dchi'ni shtë më, dchi'ni nadë gúquëdi'i nihunë të con na.

3

Tsagla'ga delantë

¹ Iurne' bëchi, gulë bëquitë ldu'u të purquë unidë na të con Dadë Jesús. Adë riasháquëdi'i ldua'a guëquëa'a lu të mizme enseñansë nabëluá'ahia antsë, të adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të. ² Gulë gupë cuidadë ra mënë mal nanadë guënëdi'i Dios, ra naziagla'guë runë parë gac cumplir custumbrë shtë rall. Rni'i rall rqui'ni riuguë partë cuerpë ziquë quëhunë ra mënë israelitë parë gac mënë limpi delantë lu Dios. ³ Lë'ë hia'a na hia'a limpi delantë lu Dios, lédëdi'i lë'ë rall. Clarë rlua'a na hia'a shmënë më purquë rdë'na'a adorar lë'ë më según narni'i Espiritu Santo nu rquitë ldu'u hia'a purquë na hia'a shmënë Jesús. Adë rialdidi'i ldu'u hia'a gac salvára'a por ra cusë za'quë naquëgdë'na'a. ⁴ Parë mënë narni'i nasalvar rall por lo quë nabë'në rall, pues rnia'a, bëna más cusë quë lë'ë rall. Ni tubi chu napë más rsunë quë na parë gúnëll confiar mizme lë'ëll. ⁵ Bëriuguë partë shcuërpa ziquë runë mënë israelitë iurë bédza'guë lmalë gula. Benjamín guc shtadë guëluhia. Ra shtada na më israelitë nu biadi'dzë rai' dizë hebreo. Guanalda tēchi lēy nanapë mënë israelitë, igual ziquë quëhunë partidë shtë ra fariseo. ⁶ Por tantë devociuni parë religiuni nanapa, guzunalda ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo. Bëna cumplir lēy tubi manërë ecsactë; ni tubi chu gunádi'i catë bëna fallar. ⁷ Antsë gunia'a grë ra cusë ni lasac, perë iurne' rdë'ëhia cuendë de quë ni tubin lasáquëdi'i parë gac salvara. Sulë Cristo rne'e salvaciuni. ⁸ Más quë ni ra cusë nabëna antsë, na ziquë gui'lli narru'ldë mënë rua' guë'dchi. Más nasac gunguë bë'ahia lë'ë Cristo Jesús, Shlama. Parë guca shmënë më, bësa'na grë ra cusë shtë guë'dchiliu; na rahin ziquë gui'lli nalasáquëdi'i. Tubsë cusë rac shtua'a, gac më Shlama de verdá. ⁹ Rac shtua'a gaca unidë con lë'ë më; gaca perdunë, lédëdi'i purquë bëna cumplir lēy shtë Moisés, sino purquë rialdí ldua'a shti'dzë Jesucristo. Runë Dios recibir lë'ë hia'a cumë ziquë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios sulë si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá. ¹⁰ Rac shtua'a gunguë bë'ahia lë'ë Cristo nu rac shtua'a gunë më compa'ni na të gapa mizme pudërë nanapë më iurë guashtë më ladi ra tēgulë. Nu rac shtua'a guna sufrir ziquë lë'ë më bë'në më sufrir. Nahia dispuestë gatia ziquë guti më ¹¹ të parë tsashtëa ladi ra tēgulë igual ziquë guashtë më ladi ra tēgulë.

Napë quë gáca'a firmë hashtë lúltimë dzë

¹² Adë quëgní'idia'a lu të de quë bëna gan, de quë nahia më za'quë, perë rac shtua'a tsagla'ga delantë parë guna cumplir con grë narac shtu'u më parë na. Ni na narac shtua'a, purquë primërë gudili Cristo Jesús na parë gaca shmënë më. ¹³ Bëchi, mizme na rnia'a de quë adë bëna gan grë lo quë narac shtua'a; tupsë cusë runa iurne'; bëa'ldë ldua'a grëtë' lo quë nabëna más antsë nu ziagla'ga parë guna gan másru'u cusë za'quë shtë Dios. Con guëdubi fuersë shtë na, ziquë tubi narllu'në lu carrërë, rac shtua'a grë lo quë nanapë më parë na. ¹⁴ Tsagla'ga delantë ziquë tubi narllu'në parë guna gan premi naguëne'e Dios. Parë ni guna'bë Dios na purquë nahia unidë con Jesucristo.

¹⁵ Grë mënë narac bë'a bien shti'dzë Dios, napë quë gunë rall mizme llgabë ziquë gunia'a ndë'ë. Perë si talë entrë lë'ë të nanú nguiu nanapë stubi llgabë, Dios guëluá'ai' lë'ëll lo quë naná verdá. ¹⁶ Sulamëntë cha gáca'a firmë nu guëdë'na'a cumplir grë lo quë nariasë hia'a.

¹⁷ Bëchi, gulë gubani ziquë nabania. Gulë guná manërë nabani sa' të, ra naquëhunë cumplir lo quë nabëlu'a na'a. Gulë cubënebi manërë nanabani

rai'. ¹⁸ Gulë bë'në narnia'a purquë nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Nabani rall manërë narlua'a de quë adë rialdídi'i ldu'u rall Jesús guti lu cruz. Hia gunia'a lu të ndë'ë zihani vuetë nu rnia'a lu të stubi vësë más hashtë runa rnia'a lu të. ¹⁹ Gabildi na fin shtë ra mënë ni. Quërdë rall sulamëntë parë gunë rall cumplir deseo mal shtë rall. Adë rtúdi'i lu rall por mal naquëhunë rall sino más rquitë ldu'u rall. Sulë ra cusë mal shtë guë'dchiliu zianaldë rall tēchi'. ²⁰ Perë rribë'a Dios lë'ë hia'a dizdë gube'e. De gube'e quëbéza'a Dadë Jesucristo, el quë nangunë salvar lë'ë hia'a të parë gáca'a ziquë lë'ë më. ²¹ Ra cuerpë débil nadápa'a gunë më cambi të parë gaquin ziquë cuerpë nanapë më gube'e. Gunë mëhin con mizmë pudërë nanapë më parë guëribë'a më grë lo quë nanabani parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'.

4

Gulë bëagná ldu'u të lë'ë Dadë Jesús nu gulë bëquitë ldu'u të

¹ Por ni rnia'a lu të bëchi, nalë rac shtua'a lë'ë të nu napa deseo guënahia lu të. Rquitë ldua'a con lë'ë të; na të ziquë tubi premi parë na. Dchi'ni nabëna entrë lë'ë të adë gúquëdi'in de baldë. Iurne' gulë su firmë lu shnezë Dadë ziquë gunia'a lu të, lë'ë të narac shtua'a.

² Runa ruëguë lu Evodia nu Síntique, cue të de acuerdë purquë lë'ë të napë të mizmë lamë, Dadë Jesús. ³ Nu rna'ba tubi favurë lul, amigu, bë'në ruëguë lu ra na'a rë' gac rall de acuerdë purquë antsë bë'në rall compaňi na parë guër'tsë diza'quë shtë Jesús entrë mënë shtë guë'dchiliu. Lë'ë rai' con Clemente con los de más nabë'në compaňi na, grë lë rai' naescritë la'ni libré shtë registrë nanapë Dios. Gac salvar rai'.

⁴ Gulë bëquitë ldu'u të guëdubi tiempë purquë na të shmënë Dadë Jesús. Stubi guënia'a lu të, gulë bëquitë ldu'u të. ⁵ Gulë gac mënë pacënci të parë gac bë'a mieti quëhunë të tratë bien con sa' të. Lë'ë Dadë Jesús hia mërë guëabri' lu guë'dchiliu stubi. ⁶ Adë riádi'i ldu'u të lu cusë durë sino bë'në ruëguë lu Dios të gunë më compaňi lë'ël. Gulë bédë'ë graci lu më; gulë guni'i lu më grë lo quë narac shtu'u të. ⁷ Iurní guëcue'dchí më ldu'u të. Llëru'bë na më parë guëcue'dchí ldu'u ra mënë; ni tubi chu rac bë'a mudë nanapë më parë guëcue'dchí më ldu'u mieti. Mizmë paz ni gapë ldu'u të con shgabë të purquë na të unidë con Cristo Jesús.

Gulë bë'në llgabë naná za'quë

⁸ Bëchi, guënia'a lu të antsë tsalú cartë rë', gulë bë'në llgabë lla gac të mënë verdá; gulë bë'në llgabë lo quë narunë tucarë rëspëti. Gulë bë'në llgabë lo quë naná tubldí nu purë delantë lu Dios; gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac shtu'u mieti lë'ë të nu parë gunë rall honrar lë'ë të. Gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac të më za'quë, nu gulë bë'në llgabë por grë lo quë nalasac lu Dios; gulë tsanaldë ra cusë ni.

⁹ Gulë bë'në grë lo quë nabëluá'ahia lu të, grë lo quë nabësë'dë të, grë lo quë nabini të, grë lo quë nanguná të bëna. Iurní Dios narcue'dchí ldu'u hia'a cuezënú më lë'ël.

Ra mënë Filipos bédë'ë ofrendë parë Pablo

¹⁰ Nalë rquitë ldua'a purquë nahia unidë con Jesús nu rdë'a graci lu Dadë purquë rac shtu'u të gunë të compaňi na stubi vësë más aunquë hia zia'a llëduni tiempë dizdë bëshe'ldë të dumí. Adë rní'idia'a de quë bëa'ldë ldu'u të gunë të compaňi na, perë rnia'a adë nídi'i mudë parë guëshe'ldë të ayudë. ¹¹ Adë rní'idia'a lu të ndë'ë purquë napa nicidá nu rac shtua'a

gunë të compaňi na, purquë bëlua'a më na lla gaca cunformë con lo quë nanapa; riádi'i ldua'a. ¹² Tubi tiempë guquërela ziquë ra prubi; niétiquë adë pë nápëdia'a; nu stubi vësë guquërela ziquë ricu. Pues nahia cunformë guëdubi tiempë; rdë'ëhia graci lu Dios si talë napa zihani cusë u si talë adë bë nápëdia'a. Rac rdë'a graci lu më iurë runë faltë nagáuha, igual ziquë iurë napa hashtë subrë. ¹³ Lë'ë Jesucristo cuezënú na; por fuersë narne'e më runa vencer grë clasë galërzac zi. ¹⁴ Perë rnia'a lu të, bë'në të bien iurë bëshe'ldë të ayudë purquë gupa nicidá iurní.

¹⁵ Hia nanë të mënë shtë Filipos, iurë guzublú quëadi'dza diza'quë, iurë guquërela Macedonia, sulë lë'të të bëne'e të ayudë cahia iurní. Stubi grupë nariadí ldu'i diza'quë, bë'nëdi'i rall compaňi na aunquë grë rall bë'në rall recibir diza'quë nagunia'a lu rall. ¹⁶ Mientras guquërela Tesalónica, lë'ë të bëshe'ldë të ofrendë parë nicidá shtëna. Chupë vueltë bëshe'ldë të ayudë. ¹⁷ Adë rzëbidi'i ldua'a lë'ë dumí, sino rac shtua'a de quë lë'ë të gunë të recibir premi shtë Dios. ¹⁸ Hia bëna recibir más lo quë rqui'nia; con ofrendë nabëshe'ldë të con Epafrodito, napa sufsientë. Nápëdia'a más nicidá. Lo quë nabëshe'ldë të, na ziquë tubi olor nashi, tubi ofrendë parë Dios; bëca'a mëhin nu rquitë ldu'u më. ¹⁹ Dios rnibë'a grë cusë. Iurne' guëne'e më ca'a të grë lo quë narunë faltë mientras cuezënúhi' lë'ë të. Guëdchini ra cusë ni purquë unidë na të con Cristo Jesús. ²⁰ Dios Shtëada'a, cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu catë nídi'i fin. Amén.

Rshe'ldë Pablo saludë parë amigu shtëhi'

²¹ Por partë shtë na, bë'në saludar grë ra grupë shtë shmënë Cristo Jesús ndë. Grë ra shmënë më nananú ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të. ²² Los de más naná rialdí ldu'i diza'quë, rshe'ldë rall saludë, especialmente ra mënë naquëhunë ra dchi'ni lidchi shtë rëy rumanë. ²³ Rna'ba lu Dios, gunë l dai' Dadë Jesucristo cadë lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Colosenses

Quëquë'ë Pablo cartë rë' lu ra colosenses

¹ Na Pablo nahia poshtë shtë Cristo Jesús purquë gudili më na. ² Juntë con bëcha Timoteo quëquëa'a cartë rë' lu naná bëzunë Dios almë shtë rai' con ra bëchi la sahia narunë cumplir shti'dzë më, grë të naquërelde guë'dchi Colosas. Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtëada'a.

Pablo rna'bë lu Dios por ra narialdí ldu'i diza'quë

³ Siemprë rdë'ë na'a graci lu Dios naná Shtadë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Iurë rna'bë na'a lu më por lë'ë të, rni'i na'a dushquilli Dios ⁴ purquë bini na'a lla rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo nu bini na'a lla rac shtu'u të bëchi la sa' të naná rialdí ldu'i diza'quë. ⁵ Quërelde të zni purquë rialdí ldu'u të guëquërelde'nú të Jesucristo lu gube'e. Esperansë ni na ziquë tubi tesurë nagutsa'u parë lë'ë të. Por diza'quë nabini të más antsë, nanë të nasalvar të. Gualdí ldu'u të diza'quë na verdá. ⁶ Lë'ë diza'quë nabini të rrë'tsin por guëdubi nezë shtë guë'dchiliu, nu mënë ziaгла'guë rialdí ldu'u rallin. Diza'quë quëhunin cambi vidë shtë mënë igual ziquë quëhunë diza'quë cambi vidë shtë të. Primërë vësë nabini të shti'dzë Dios, bédë'ë të cuendë de quë verdá rac shtu'u më lë'ë të, de quë bë'në më favurë të gac salvar të. ⁷ Bë'në të recibir diza'quë por Epafras, el quë nabëlua'a lë'ë të shti'dzë Jesús. Náhi' muzë shtë hia'a; rac shtu'u hia'a lë'i'. Quëhúnëll cumplir siemprë lo quë narac shtu'u Cristo. ⁸ Guni'i Epafras lu na'a de quë rac shtu'u të grë ra shmënë Dios por amor narne'e Espíritu Santo la'ni ldu'u të.

⁹ Por ni didzë bini na'a de lë'ë të, adë bësá'nëdi'i na'a guëni'inú na'a lu Dios por lë'ë të. Quëgna'bë na'a lu më de quë guëlua'a më lë'ë të voluntá shtë më, de quë guëne'e më llni parë gac bë'a të pë na mal nu pë naná bien. Quëgna'bë na'a lu më tsasë të nezë za'quë por pudërë shtë Espíritu Santo. ¹⁰ Quëgna'bë na'a lu më de quë conductë shtë të gaquin bien lu Dadë, de quë guëquitë ldu'u më con lë'ë të, nu de quë gapë të resultatë lu shchi'ni më, nu de quë cadë dzë gapë të más llni shtë Dios. ¹¹ Quëgna'bë na'a lu më gac të mënë fuertë lu shnezë më por mizmë pudërë nanapë më. Llëru'bë na pudërë shtë më. Zni gunë të gan lu cusë mal guëdubi tiempë nu gapë të pacënci nu guëquitë ldu'u të. ¹² Nu rna'bë na'a lu më de quë guëdë'ë të graci lu Dadë Dios purquë lë'ë më bëne'e derechë parë guédápa'a lugar con los de más mënë santu catë quërelde më lu llni. ¹³ Bëlá Dios lë'ë hia'a lu guia'a Satanás catë rribë'all nu bëzú më lë'ë hia'a catë rribë'a shini më, Cristo. Náhi' Rëy. Nalë rac shtu'u Dios Padre shini më. ¹⁴ Por galguti shtë Jesús naperdunë duldë shtë hia'a. Gudilli më por duldë shtë hia'a lu cruz; iurne' nasalvára'a.

Rbedchí ldu'u hia'a por galguti shtë Jesús

¹⁵ Adë chu rnádi'i lu Dios Padre perë bédchini më iurë bédchini Cristo lu guë'dchiliu. Mizmë Dios bëlua'alúhi' lu mënë por Jesucristo naná igual ziquë Dios. Lë'i' nabani más antsë cueshtë guë'dchiliu. ¹⁶ Bëcueshtë Cristo grë cusë nananú gube'e nu guë'dchiliu. Grë ra narnibë'a ziquë rëy nu autoridá, grë ra nananú gube'e naná rribë'a los de más sáhi' bëcueshtë Cristo tantë narná hia'a lúhi', tantë chu rnádi'i lúhi'. Grë cusë nanabani, bëntsa'u Jesús të parë gunë rai' sirvë lu më. ¹⁷ Lë'ë Jesús nanú më antsë cueshtë grë ra cusë.

Nápëdi'i më fin. Por pudërë shtë më lo quë nanú lu gube'e nu lo quë nanú lu guë'dchiliu, grë cusë lo quë nanabani u lo quë nanápëdi'i vidë purquë zni guc shtu'u më. Rsë më grë ra cusë ni. ¹⁸ Jesucristo na cabësë shtë ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra shmënë më naná rdëá grë lugar; unidë na rai' con lë'ë më. Entrë grë ra naguti, na më primërë; galguti adë bë'nëdi'i gan lúhi'. Nídi'i chu stubi ziquë Jesús; napë më más pudërë quë ra naná rñibë'a. ¹⁹ Lë'ë Dadë Dios con grë pudërë nanapë më, guc shtú'ui' cuezënúhi' la'ni shcuerpë Jesucristo. ²⁰ Por Jesús guc shtu'u Dios cuedchí ldu'u mieti lu më; gac en paz grë cusë nananú lu gube'e nu lo quë nananú lu guë'dchiliu. Guc shtu'u më gac unidë mënë con lë'ë më por galguti shtë Jesús lu cruz. Bë'në më të gac amigu ra mënë con Dios.

²¹ Antsë lë'ë të guc të enemigu shtë Dios. Zitu guquërdë të parë lë'ë më; adë guná zá'quëdi'i të lu më purquë guquërdë të con maldá. ²² Perë iurne' lë'ë të na të amigu shtë Dios por lo quë nabë'në Jesucristo. Por galguti shtë Jesús lu cruz, bëlá më lë'ë të lu cashtigu narunë tucarë gunë të recibir. Rac shtu'u më gunë më presentar lë'ë të lu Dios ziquë mënë santu sin ni tubi cusë mal. Zu të lu më sin adë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ë të. ²³ Zni gac si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë më nu si talë gac të firmë lu shnezë më. Gulë gac ziquë tubi hiu'u naná rza'a lu guë'ë; adë chu guëazë guëtëdi'i lu diza'quë narni'i guëbaninú hia'a lë'ë më. Pues diza'quë ni hia bërë'tsin por guëdubi nezë shtë guë'dchiliu. Hia bini mënë di'dzë ni. Na Pablo nahia muzë shtë Dios; bëshel'dë më na ziquë ministrë shtë më parë guadi'dza lu ra mënë.

Pablo quëhunë sirvë lu ra shmënë Dios

²⁴ Iurne' rquité ldua'a entrë ra cusë durë purquë ra cusë durë naquëhuna sufrir, ra rahin sufrimientë shtë Jesucristo. Tsalú sufrimientë ni la'ni shcuërpa parë bien shtë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Jesús na cabësë shtë ra mënë ni; na rai' grupë shtë shmënë Dios. ²⁵ Nahia ministrë shtë më; gudili më na ziquë muzë shtë më parë gac bë'a të ra diza'quë, nu nahia muzë shtë të parë guërë'tsë diza'quë entrë grë mënë. ²⁶ Iurne' quëglua'a më lu ra shmënë më, lo quë más antsë nanú naga'chi. Ra mënë, nilë ra ianglë adë guc bë'adi'i rai' secretë narac bë'a hia'a iurne'. ²⁷ Guc shtu'u më guëlua'a më lu shmënë më de quë por diza'quë, ra mënë nanádi'i më israelitë gac rall shini më, nu quëglua'a më quëbezënú Cristo lë'ë rall. Por Cristo naquëbezënú lë'ë rall tsutë rall lu gube'e. Ni na favurë ru'bë nabë'në më.

²⁸ Lë'ë na'a quëglua'a na'a shti'dzë Cristo nu quëgtsëbë na'a mënë të gac rall firmë lu shnezë më. Quëglua'a na'a lu ra mënë con llni shtë Dios parë tsasë rall shti'dzë më. Rni'i na'a lu rall por gac unidë rall con Cristo gac rall mënë za'quë de verdá sin ni tubi faltë. ²⁹ Quëhuna shchi'ni më con guëdubi fuersë narne'e Cristo. Mizmë lë'ë më rne'e zihani pudërë parë tsagla'ga lu shchi'ni më të gac mënë justë delantë lu Dios.

2

¹ Rac shtua'a gac bë'a të de quë nalë quëhuna dchi'ni por lë'ë të nu por grë ra naquërdë guë'dchi Laodicea nu por grë ra naganádi'i lua. ² Galërní'i ldua'a na znd'ë; quëhuna parë gac rall firmë lu shti'dzë më nu parë gac shtu'u rall sa' rall más. Rac shtua'a de quë tsasë rall di'dzë nadë guënedi'i mënë guahiet, perë iurne' sí, riasë rall shti'dzë Dios nu runguë bë'a rall Cristo. Llëru'bë na cusë ni. ³ Por Cristo sulamëntë gac bë'a mieti llni shtë Dios. Por Cristo sulamëntë tsasë mieti verdá naná ziquë cusë nalasac. ⁴ Cagnia'a lu të cusë ni të parë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të con ra di'dzë narlua'a chulë

perè falsè nahin. ⁵ Pues aunquè nilè adè zúdia'a con lè'è tè, rëagná ldua'a lè'è tè. Nalè rquitè ldua'a; nanëa unidè na hia'a. Nanëa tsaldí ldu'u tè shti'dzè Cristo con guèdubinú ldu'u tè. Na tè firmè con fe shtè tè.

⁶ Bè'nè tè recibir Cristo Jesús ziquè Dadè shtè tè; por ni gulè guquèréldèru'u unidè con lè'è mè. ⁷ Ziquè tubi hiaguè nanapè lu'chi za'què u ziquè tubi hiu'u nanapè cimientè fuerè, gulè gac firmè lu shti'dzè mè ziquè más antsè bèsè'dè tè. Nu gulè bédè'è graci lu mè guèdubi tiempè; gulè guni'iru'u dushquilli lu Dadè.

Vidè cubi narne'e Jesús

⁸ Gulè gapè cuidadè tè adè chu cuguèdi'i lè'è tè nu tsanaldè tè enseñansè shtè rall. Caglua'a rall sulamèntè con lo què naréalè guèc mènè. Caglua'a rall di'dzè falsè nanápèdi'i pudèrè de acuerdè con custumbrè nu creenci shtè rall naná shgabè nguui. Adè nápèdi'i rall llni shtè Cristo. ⁹ Dios gúqui' nguui; lè mè Jesucristo. Grè pudèrè nu grè llni shtè Dios napè Jesucristo, ¹⁰ nu lè'è tè rac bè'a tè na tè shini Dios. Por Jesucristo napè tè mizmè vidè shtè Dios; adè runè fáltèdi'i. Na mè primèrè entrè grè ra nanapè pudèrè nu entrè grè ra espíritu naná rnibè'a. ¹¹ Por Cristo na tè limpi delantè lu Dios. Bèdchisú mè duldè shtè tè. Gúquèdi'i tè limpi por custumbrè shtè galriuguè cuerpè cumè runè mènè israelitè, sino Cristo bèzunèhi' almè shtè tè. ¹² Bèriubè nisè tè; bèga'chinú tè Jesucristo nu zni guc rescuitar tè juntè con lè'è mè purquè gualdí ldu'u tè pudèrè shtè Dios, el què nabèldishtè lè'è Jesús ladi ra tégulè. ¹³ Antsè nápèdi'i tè vidè shtè Dios, sino ziquè tégulè guquèrèldènú tè duldè; gadzè duldè la'ni ldu'u tè, perè iurnè' Dios bécua'ñi lè'è tè juntè con Cristo. Unidè na hia'a con lè'è mè. Bè'nè mè perdunè grè duldè shtè hia'a. ¹⁴ Bèti'i Dios lo què naná cuntrè lè'è hia'a, grè lo què nabèdè'na'a cuntrè lèy shtè mè. Lèy ni bédchi'bè demandè cuntrè lè'è hia'a, perè bèti'i mè grè demandè ni por galguti shtè Jesús. Bédè'è mè fin grè demandè iurè guti Jesús lu cruz. ¹⁵ Cristo bè'nè gan lu grè nanapè pudèrè nu lu grè el què narnibè'a. Bia'a mè ra narnibè'a ziquè nariá tubi prèsi; ziazú rall lu desfilè parè guèná mieti bè'nè mè gan lu rall. Iurè guti mè lu cruz, bè'nè mè gan lu pudèrè shtè rall.

Gulè guc shtu'u lo què nanú lu gube'e

¹⁶ Por ni adè chu gunè juzguè lè'è tè por lo què naráu tè u lo què naruu' tè. Adè chu gúnèdi'i juzguè lè'è tè por custumbrè shtè laní, si talè quèhunè tè cumplir u adè quèhúnèdi'i tè cumplir. Adè chu gúnèdi'i juzguè lè'è tè por lo què naquèhúnèl ra dzè narzi'i ldu'u mènè u ra dzè delicadè shtè laní. ¹⁷ Grè ra cusè rè' na ziquè tubi figurè shtè naná guèdchini despuèsè, u sea Cristo. ¹⁸ Adè rsá'nèdi'i tè ni tubi chu guèdchisú premi narac shtu'u Dios gapè tè. Si talè guèni'i mènè lu tè napè què gunè tè adorar ra ianglè u talè guèni'i rall napè què cubènebi tè shti'dzè ra ianglè, adè tsaldídi'i ldu'u tè shti'dzè rall. Grè mènè ni riutè rall cusè adè gunádi'i rall. Runè nadchini rall. Rianaldè rall tèchi llgabè mal; rialdí ldu'u rall cusè nanápèdi'i ni tubi prèbè. ¹⁹ Adè rianaldèdi'i rall shnezè Cristo con fe naná firmè. Lè'è mè na mè cabèsè shtè shmènè mè. Por lè'è mè grè ra naná rialdí ldu'i de verdá, na rai' ziquè partè shtè cuerpè; napè rai' vidè; runè alimentar rai' por lè'è mè; riaru'bè rai' por pudèrè shtè mè. Ndè'è zè'dè de Dios.

²⁰ Gutí tè juntè con Cristo; bè'nè mè parè adè gúnèru'udi'i tè duldè. Por ni çpèzielú quèrèldè tè ziquè los de más mènè shtè guè'dchiliu? Çpèzielú rianaldè tè tèchi ra custumbrè nu règlè shtè nguui? ²¹ Rni'i mènè: “Adè rgá'ldèdi'il ndè'è” u rni'i rall: “Adè gáudi'il ndè'è” u “Adè rná'zidi'il ndè'è”. ²² Grètè' ra

rëglë rë' napë quë tsalú, igual cumë los de más cusë tsalú rahin. Rëglë ni nadë más na rahin enseñansë nu lëy shtë mënë. ²³ Verdá rlua'a ra rëglë rë' ziquë cusë za'quë purquë el quë narianaldë tëchi cusë ni, quëzac zill el mizmë lë'ëll. Voluntariamente quëhúnëll cumplir con zihani devociuni. Rlua'a rall ziquë mënë narunë cumplir cusë durë, perë grëtë' ra custumbrë rë' nápëdi'in pudërë parë guëzalú deseo mal nananú la'ni ldu'u mënë.

3

¹ Iurní rnia'a lu të, guc resucitar të juntë con Cristo. Iurne' gulë gudili lo quë naná ze'dë de Dios catë quëbezë Jesucristo ladë ldi shtë më. ² Gulë tsanaldë ra deseo shtë më, lëddëdi' ra deseo mal shtë mënë ³ purquë guti të parë cusë shtë guë'dchiliu; nabaninú të Cristo nu lë'ë më nabaninú më Dios. Vidë cubi nanapë të na ziquë cusë naga'chi; napë tëhin por Cristo. ⁴ Nadápa'a vidë verdaderë por Cristo. Iurë lë'ë më guëabri' lu guë'dchiliu stubi, guziá hia'a parë guëquëreldeñú hia'a lë'ë më catë nídi'i fin, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

Vidë cubi

⁵ Por ni gulë gudini grë cusë mal la'ni ldu'u të. Adë chu gápëdi'i stubi na'a, sulë tsé'li'. Gulë bësá'në grë cusë mal nanadë rlluí'idi'. Adë tsaglá'guëdi'i të cusë dzabë ziquë mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Adë rzébidí'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu purquë ni na idolatría; quëhúnël adorar ra cusë shtë guë'dchiliu. ⁶ Por grë ra cusë ni naquëhunë mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëshe'ldë më cashtigu dushë guëc rall. ⁷ Lë'ë të bënë'të grë ra cusë rë' iurë guquërelde'të ziquë ra nadë guënëdi'i Dios ⁸ perë rnia'a lu të, gulë bësá'në grë duldë. Adë rdë'di'il lugar ldaguë llanë la'ni ldu'ul. Adë chu guëldëdi'i lu sáhi'. Adë rúnëdi'il vengar. Adë rni'i guídzëdi'il guëc sa'l. Adë chu guëni'idi'i di'dzë dzabë. ⁹ Adë chu guëni'idi'i bishi lu sáhi'. Gulë bédchisú grë ra cusë ni purquë hia bësá'në të mudë nanabani të antsë con grë maldá. ¹⁰ Na të mënë cubi por pudërë shtë më. Dzë con dzë rcubi shgabë të con llni shtë më; quëac cambi të hashtë gac të ziquë el quë nabédë'ë vidë cubi parë lë'ë të. ¹¹ Pues lu Dadë Dios sulë Cristo nasac. Adë rúnëdi'i importë sí talë nal më israelitë u adë nádi'il më israelitë. Adë rúnëdi'i më casë si bëriuguë cuerpë shtënël u adë bëriuguëdi'in, u si nal më zitu u si talë nal bajo ordë shtë stubi mënë, u si talë nápël libertá. Tubsë cusë nasac naná si talë runguë bë'al Cristo.

¹² Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të mënë santu delantë lu më. Por ni ziquë racu mënë con shabë cubi, gulë gac mënë narga'a ldu'u sáhi'; gulë gac mënë humildë nu pacënci. Gulë gac mënë za'quë lu sa' të. Gulë bënë'sirvë lu rall. ¹³ Adë rié'dëdi'i të con mudë nanabani sa'l, sino bënë'perdunë lë'ëll aunquë rdchí'bëll demandë cuntrë lë'ëll. Napë quë gúnël perdunë sa'l igual manërë ziquë Dios bënë'perdunë lë'ëll. ¹⁴ Más de ni gulë gapë llëru'bë amor, purquë rqui'ni gac shtu'u sa'l parë gac të unidë nu parë guëquëreldeñú të sin dishí'bi. ¹⁵ Gulë bédë'ë sí cue'dchí Dadë Jesús ldu'u të; parë ni gulë më lë'ë të parë gac të mënë unidë ziquë cuerpë nanápëdi'i narunë molestë. Nu gulë bédë'ë graci lu më guëdubi tiempë.

¹⁶ Gulë bédë'ë sí të guënbë'a diza'quë shtë Cristo entrë lë'ë të mientras quëglua'a të sa' të, mientras quëni'inú të sa' të con llni shtë Dios. Nu gulë bi'ldi lu Dios grë clasë cantë naná labansë parë Dios. Gulë bi'ldi lu më con guëdubinú ldu'u të. Gulë bédë'ë graci lu më. ¹⁷ Cualquier cusë narunë të u

lo quë narni'i të, gulë bë'nin sulë parë gunë mënë alabar Dadë Jesús nu gulë bédë'ë graci lu Dios, Shtáda'a, por lë shtë shini më.

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Dios

¹⁸ Lë'ë të tsel'ë nguui, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël purquë ni na narunë tucarë gunë të ziquë shmënë Dadë Jesús. ¹⁹ Lë'ë të nguui, gulë guc shtu'u tsé'lël; adë runë nadúshëdi'i lu tsé'lël. ²⁰ Lë'ë të llguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtadë të guëdubi tiempë purquë ni na lo quë narëuu' ldu'u Dios. ²¹ Dadë nanapë shini, gulë gapë vidë za'quë delantë lu shínil të adë tsasháquëdi'i ldu'u llguë'në lu shnezë Dios. ²² Lë'ë të narunë sirvë lu lamë, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë lamë, lëdë ní'asëdi'i iurë lë'ë lamë rna lu të, sino gulë bë'në sirvë lu rall guëdubinú ldu'ul. Napë quë guëa'në të bien lu lamë purquë zni guëlua'a de quë quëhunë të rëspëti Dios de verdá. ²³ Cualquier dchi'ni naquëhunë të, gulë bë'nin con guëdubinú ldu'ul purquë quëhunë të sirvë lu Dios, lëdë ní'asëdi'i lu mënë. ²⁴ Nanë të de quë lë'ë Dadë guëne'e më tubi herenci ziquë premi ca'a të purquë quëhunë të sirvë lúhi'. ²⁵ Perë el quë narunë mal, ní gúnëll recibir pagu mal por lo quë naquëhúnëll purquë lu Dios grë hia'a na igual. Gunë më tratë igual grë mënë.

4

¹ Lë'ë të lamë, gulë guc të mënë za'quë lu narunë dchi'ni. Gulë bë'në tratë bien lë'ë rall purquë nanë të lamë shtë të, quëbézi' gube'le. ² Gulë tsagla'guë guëni'inú Dios nu gulë cue nasini. Gulë bédë'ë graci lu Dios. ³ Gulë guna'bë lu më por lë'ë na'a ndé'ë të parë guëne'e më permisi lu na'a parë guadi'dzë na'a diza'quë. Gulë guna'bë lu më të parë gac guëlua'a na'a lu mënë lo quë adë guënédi'i, de quë sulë Cristo napë pudërë parë gunë më salvar mieti. Por diza'quë rë' nanúa prësi ndë'ë. ⁴ Gulë guna'bë lu më parë gunë më compa'ni na parë guëlua'ahia diza'quë tubi manërë clarë purquë zni runë tucarë.

⁵ Gulë guquërdë za'quë lu ra nadë rialdidi'i ldu'i shti'dzë Jesús. Gulë bë'në provëchë bien guëdubi tiempë parë gúnëll bien delantë lu rall. ⁶ Ziquë iurë ria zedë guëc cumidë parë gapin sabor, gulë bësa'në de quë di'dzë shtë të gaquin naza'quë, lëdëdi'i di'dzë dzabë. Iurni gac bë'a të lla mudë guadi'dzënu të sa' të.

Lúltimë saludë nabëshe'ldë Pablo

⁷ Tíquico naná bëchi narac shtu'u hia'a, guëni'ill lu të cuendë shtë na. Tíquico nall el quë narunë compa'ni na lu shchi'ni më. Nall tubi servidor za'quë shtë Dadë Jesús. ⁸ Guëni'i Tíquico lu të lla na na'a ndé'ë. Quëgshe'lda lë'i' parë guëni'inull lë'ë të parë gapë të más ánimo lu shnezë më; su të más firmë lu shnezë Dios. ⁹ Nu guëshe'lda Onésimo; gúnëll compa'ni Tíquico. Onésimo na më ladzë të nu náhi' servidor za'quë shtë Jesús. Nalë rac shtu'u hia'a lë'i'. Guadi'dzë rai' lo quë naná zuzac na ndé'ë.

¹⁰ Aristarco el quë nananú lachigui'bë con na, quëgshé'ldëll saludë con Marcos, shprimi Bernabé. Lë'ë të napë të ordë shtë shcuendë Marcos. Si talë tsaguë'nëll visitar lë'ë të, gulë bë'në recibir lë'i' con bien. ¹¹ Tambiën Jesús nanapë stubi lë'hi', Justo, quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të. Entrë grë ra mënë israelitë naná shmënë Jesús, Aristarco, Marcos, nu Justo, na rai' lúniquë nabë'në compa'ni na parë guadi'dza shti'dzë Dios, di'dzë narni'i lla tsutë mënë catë rnibë'a Dios. Lë'ë rai' de vërë nalë bë'në rai' compa'ni na. ¹² Epafra zac nall më ladzë të; quëgshé'ldëll saludë. Náhi' servidor shtë Jesucristo nu rúni' ruëguë lu Dios siempër por lë'ë të parë gac të firmë lu

shnezë më nu quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldu'ull de quë gac bë'a të voluntá shtë më. Quëgná'bëll gunë të cumplirin. ¹³ Nahia testigu de quë Epafra nalë bë'nëll dchi'ni parë bien shtë të nu zac parë bien shtë ra mënë naquërelde guë'dchi Laodicea nu Hierápolis. ¹⁴ Lucas lë'e ducturë narac shtu'u hia'a, con Demas, rshe'ldë rai' saludë parë lë'e të.

¹⁵ Gulë bë'në saludar ra narialdi ldu'i Jesús, ra naquërelde guë'dchi Laodicea. Nu zac gulë bë'në saludar Ninfas con grë ra nardëá lídchi'.

¹⁶ Despuësë de gu'ldë të cartë rë', gulë bëshe'ldë mizmë cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Laodicea. Nu gulë bi'ldi cartë nabëshe'lda lu ra mënë ni.

¹⁷ Guni'i lu Arquipo di'dzë rë': "Bë'në cumplir dchi'ni nabëne'e Dadë parë gúnë. Adë gac nabëchidi'il lu voluntá shtë më."

¹⁸ Na Pablo quëquëa'a tubi saludë parë lë'e të con prupi guiahia. Gulë bësëagná ldu'u të con oraciuni shtë të nanúa prësi. Dios gunë ldai' më lë'e të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Tesalonicenses

Bëquë'ë Pablo tubi cartë lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Tesalónica

¹ Na Pablo quëquë'a cartë rë' con Silvano nu Timoteo lu ra grupë shtë shmënë Dios, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëda'a con Jesucristo Shláma'a gudili lë'ë të; na të shmënë më. Rna'ba lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të, nu rna'ba lu më gunë më compa'ni lë'ë të, të cuedchí ldu'u të.

Rna ra mënë lla zianaldë ra më Tesalónica shnezë më

² Iurë ruadi'dzënu na'a Dios, siempër rna'bë na'a lu më por lë'ë të. Siempër rdë'ë na'a graci lu më por lë'ë të. ³ Rëagná ldu'u na'a lë'ë të iurë rna'bë na'a lu Shtëda'a Dios por lë'ë të. Rëagná ldu'u na'a de quë demasiadë rialdí ldu'u të Dios nu rëagná ldu'u na'a tsagla'guë gunë të shchi'ni më con guëdubinú ldu'u të. Nalë rac shtu'u të lë'ë më, nu zuga'a të firmë shnezë më purquë quëbezë të tiempë naguëdchini Dadë Jesucristo stubi vuellë lu guë'dchiliu. ⁴ Rnia'a lu të, bëchi la sa' hia'a, nanë na'a rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të shmënë më. ⁵ Pues dzë ni biadi'dzë na'a lu të diza'quë, be'dë guëni'i na'a con pudërë shtë Espíritu Santo, lëdë niá'asëdi'i con di'dzë nadia'a na'a. Bëdchini na'a lu të purquë nanë na'a ra di'dzë rë' nahin verdá shtë Dios. Nu mizmë lë'ë të rdë'ë të cuendë lla bëlezënu na'a lë'ë të parë bien shtë të purquë rac shtu'u na'a lë'ë të.

⁶ Rgubënebi të ziquë dzudë'në na'a nu rgubënebi të lo quë nabë'në Dadë Jesús. Iurë gualdí ldu'u të diza'quë, demasiadë rquitë ldu'u të purquë quëbezënu të Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Guc të shmënë Jesús perë mizmë tiempë guzunalde mënë lë'ë të demasiadë. ⁷ Ra mënë narialdí ldu'i diza'quë regiuni Macedonia nu Acaya, guná rall lla mudë quërelde të; na të ejemplë parë lë'ë rai'. ⁸ Guaglua'a të diza'quë shtë Dadë Jesús lë'ë ra mënë, lëdë niétiquë ra naquërelde Macedonia nu Acaya sino quë lu grë ra naquërelde alreduerë ra regiuni rë'. Por ni adë rqui'nidi'i pë guëni'i na'a de lë'ë të lu ra mënë purquë nanë rall lla nabani të. ⁹ Lo mizmë lë'ë rall ruadi'dzë rall mudë nabë'në të recibir lë'ë na'a dzë nabidë guëna na'a lë'ë të. Ruadi'dzë rall lla bësa'në të idolo shtë të parë guanaldë të shnezë Dios, më nanabani. Lueguë guzublú bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios verdadërë. ¹⁰ Nu ruadi'dzë rall lla quëbezë të Jesús, shini Dios. Quëbezë të dzë guëabré më de gube'e, lo mizmë Jesús nabëldishtë Dios ladi ra tégulë. Jesús ni gunë më salvar lë'ë hia'a lu cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios parë ra mënë shtë guë'dchiliu.

2

Mudë nabë'në Pablo dchi'ni guë'dchi Tesalónica

¹ Mizmë lë'ë të bëchi la sa' hia'a, nanë të dzë nabe'dë guëna na'a lë'ë të, adë gúquëdi'in sin resultatë. ² Bien nanë të guzunalde ra mënë lë'ë na'a guë'dchi Filipos antsë bëdchini na'a Tesalónica. Guni'i guidzë ra mënë lë'ë na'a nu bëquë'ë hiaguë rall lë'ë na'a, perë Dios bë'në compa'ni lë'ë na'a. Con guëdubinú ldu'u na'a biadi'dzë na'a ra diza'quë lu grë të. Adë bëdzëbëdi'i na'a

aunque nalé guzunaldé ra mënë lè'è na'a. ³ Adé bèsiguédi'i na'a lè'è tē purquē ra di'dzē nabēlua'a na'a lè'è tē nahin verdá. Guquērelde za'quē na'a con lè'è tē, lédédi'i con ra llgabē mal. Be'dé guēni'i na'a lu tē parē tsanaldé tē nezé za'quē shtë Dios. ⁴ Iurē bēdēdē na'a lu prēbē shtë Dios, bē'nē mē incarguē lè'è na'a ra diza'quē shtë mē nagunē salvar lè'è hia'a. Zni riagni'i na'a shti'dzē mē lu ra mënë. Adé riagni'i na'a diza'quē lu ra mënë niétiquē parē gac shtu'u rall lè'è na'a sino quē dzudē'nē na'a shchi'ni Dios, el quē narnibē'a lè'è na'a. Dios na testigu de quē verdá na llgabē shtë na'a. ⁵ Cumē ziquē nané tē nunquē adé bēluá'adi'i na'a lè'è tē con di'dzē chulē naruadi'dzē ra mënë shtë guē'dchiliu, nu adé bēluá'adi'i na'a lè'è tē con protéstē parē nadchisú na'a shtumí tē. Dios nané mē grē ra di'dzē rē' nahin verdá, grē di'dzē narni'i na'a lu tē. ⁶ Nunquē adé rguilidi'i na'a parē gac na'a mē ru'bē lu ra mënë, nilē lè'è tē, nu nilē ra naquērelde ra stubi ladē, perē ziquē muzē shtë Jesús naná na'a, napē na'a derechē parē niana'bē na'a lu tē ra cusē narqui'ni na'a parē adé chu bē'nēdi'in. ⁷ Mejurē bēdē'nē nadu'u na'a lu tē ziquē tubi na'a narac shtu'u ra shíni'. ⁸ Tantē rac shtu'u na'a lè'è tē, be'dé guēni'i na'a diza'quē shtë Dios lu tē nu bēdē'nē na'a sirvē lu tē purquē llēru'bē cariñi nadapē na'a parē lè'è tē. ⁹ ¿Gu rēagná ldu'u tē bēchi la sa' hia'a, lla bēdē'nē na'a dchi'ni hashtë bēdzaguē na'a parē gudili na'a nagudáu na'a? Dzē ni be'dé guēni'i na'a diza'quē shtë Dios lu tē. Bēdē'nē na'a dchi'ni dzē la gue'lē parē adé pē guná'bēdi'i na'a lu tē.

¹⁰ Lè'è tē naná rialdí ldu'u diza'quē, nané tē nu rna Dios lla guquērelde'nú na'a lè'è tē. Guquērelde za'quē na'a con lè'è tē sin ni tubi llgabē mal. Adé gunádi'i tē bēdē'nē na'a duldē iurní purquē vidē shtë na'a limpi nahin delantē lu Dios. ¹¹ Cadē lè'è tē nané tē lla mudē biadi'dzē'nú na'a lè'è tē lla gunē tē. Guni'inú na'a lè'è tē cadē tubi tē cumē ziquē rni'inú shtadē llguē'nē lè'è llguē'nē. ¹² Guni'i na'a lu tē con guēdubinú ldu'u na'a; bēne'e na'a conseju parē guēbani tē tubi vidē naná rēuu' ldu'u Dios. Guna'bē Dios lè'è tē parē tsutē tē lugar catē rnibē'a mē, catē nanú pudērē nu llni shtë mē.

¹³ Tambiēn rdē'è na'a graci lu mē guēdubi tiempē purquē dzē ni, bēquē diaguē tē diza'quē shtë Dios. Tiempē nabe'dé guēni'i na'a lu tē, bē'nē tē recibirin ziquē lè'è mē niani'i mē lu tē. Adé bē'nēdi'i tē recibirin ziquē di'dzē pēruchi, purquē de verdá na nahin diza'quē shtë Dios narunē cambi vidē shtë tē. ¹⁴ Pues rnia'a lu tē bēchi la sa' hia'a, dzē ni guzunaldé ra mënë ladzē tē lè'è tē, gulubēnebi tē ziquē bē'nē ra shmēnē Dadē Jesús nanarē Judea. Ra mē israelitē guzunaldé rall lè'è ra grupē shtë shmēnē Dios, nu ra mē ladzē tē guzunaldé rall lè'è tē purquē rialdí ldu'u tē diza'quē. ¹⁵ Ra mē israelitē gudini rall lè'è Dadē Jesús nu gudini rall ra nabadi'dzē shti'dzē Dios lu rall. Mizmē manērē bēquē guia'a rall shti'dzē na'a. Adé quērelde za'quēdi'i rall delantē lu Dios. Rldē rall nu rzu rall lu grē mënë. ¹⁶ Nu adé gunēdi'i rall niagni'i na'a diza'quē lu ra mënë nanádi'i mē israelitē parē gac salvar rall. Por lo quē naquēhunē rall, ziaru'bē ra duldē shtë rall. Iurne' bēdchini cashtigu dushē shtë Dios guēc rall parē siempērē.

Rac shtu'u Pablo tsagnáhi' mē Tesalónica stubi vuelte

¹⁷ Por partē shtë na'a rnia'a lu tē bēchi la sa' hia'a, dzē nagunitilú na'a lu tē tubi tiempē, masiá adé chu rnádi'i lu tē, perē siempērē nanú tē la'ni ldu'u na'a. Nu llēru'bē gan gupē na'a parē guēná na'a lu tē stubi. ¹⁸ Guc ldu'u na'a nadē'pē na'a masiá niá'asē sulē Pablo. Guadza'guē vuelte guc ldua'a nidē guna visitar lè'è tē perē cadē vuelte narac shtua'a nelda, mēdzabē Satanás guzull lua parē adé bēldēdia'a. ¹⁹ Dzē naguidē Dadē Jesús stubi vuelte, zuga'a

të lu më; guëquitë ldu'u na'a con lë'ë të iurní. Nadapë na'a llëru'bë confiansë lë'ë të. ¿Chu gunë lëgrë ldu'u na'a iurë guëdchini më? pues mizmë lë'ë të gunë lëgrë të ldu'u na'a dzë ni. ²⁰ Rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu zihani mënë rni'i za'quë rall de lë'ë na'a purquë na të shmënë Dios.

3

¹ Iurní hiadë biá'adi'iru'u ldu'u na'a sin quë adë nianá na'a lla nabani të nga'li; bédë'në na'a llgabë, mejurë guëdëa'në na'a lë'ësë na'a Atenas ² parë guëshe'ldë na'a Timoteo; guidë guënáhi' lë'ë të. Timoteo náhi' bëchi la sa' hia'a. Bëshe'ldë na'a Timoteo; bidë guëllí'i' tubi nutici shtë të lla quërelde të nga'li. Timoteo náhi' tubi muzë shtë Dios nabë'në dchi'ni con lë'ë na'a iurë biagni'i na'a diza'quë shtë Jesucristo lu ra mënë. Bëshe'ldë na'a lë'i' parë guëni'inúhi' lë'ë të parë tsagla'guë të más firmë shnezë Dios ³ nu parë ni tubi të adë guëdzëbëdi'i nu nilë guëazë guëtëdi'i të shnezë më iurë rzunaldë mënë lë'ë të. Bien nanë të de quë grë ra shmënë Jesús na rall designadë parë ra cusë durë rë'. ⁴ Dzë nianá guquërelde'nú na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë zunaldë ra mënë lë'ë hia'a. Zni guc cumë ziquë nanë të. ⁵ Por ni hiadë biá'adi'i ldua'a; bëshe'lda Timoteo parë bidë guënáhi' lë'ë të, gu nianá canalde të shnezë Dios. Purquë bëdzëbë na'a niasini mëdzabë lë'ë të nezë mal. Iurní adë pë resultatë nane'e shchi'ni Dios nabëdë'në na'a ladzë të.

⁶ Perë hia bëagrí Timoteo de Tesalónica. Be'dë guënúhi' ra nutici za'quë lla nabani të nu nianá rialdí ldu'u të diza'quë nu nianá rac shtu'u sa' të. Biadi'dzë Timoteo nianá rëagná ldu'u të lë'ë na'a nu nianá rac shtu'u të lë'ë na'a. Rni'i' napë të llëru'bë dese de quë guëabrí guená lul sa' hia'a stubi vultë, igual ziquë rac shtu'u na'a guená na'a lu të. ⁷ Por grë naguni'i Timoteo lu na'a de lë'ë të bëchi, nalë rquitë ldu'u na'a. Masiá rldë'nú mënë lë'ë na'a nu rzunaldë rall lë'ë na'a, rbedchí ldu'u na'a purquë nianá zia'guë të firmë lu shnezë Dios. ⁸ Iurë bini na'a de quë nianá zu të firmë lu diza'quë shtë Dadë Jesús, nahin ziquë vidë cubi parë lë'ë na'a. ⁹ Adë rdzélëdi'i na'a guadë graci guëdë'ë na'a lu Dios por lë'ë të, tantë rquitë ldu'u na'a; bini na'a naguni'i Timoteo de lë'ë të. ¹⁰ Dzë la gue'lë rna'bë na'a lu Dios, guëne'e më permisi lë'ë na'a parë guidë guená na'a lë'ë të parë guëlua'a na'a lë'ë të narunë faltë tsasë të.

¹¹ Rna'bë na'a lu Dios Padre, Shtáda'a nu lu Dadë Jesucristo Shláma'a de quë gunë më compa'ni lë'ë na'a parë gac guëdë'pë guená na'a lu të. ¹² Nu rna'bë na'a lu më gunë më compa'ni lë'ë të parë más gac shtú'uru'u të sa' të, nu tsarú'bëru'u cari'ni nanapë të con sa' të con grë mënë, igual ziquë lë'ë na'a rac shtu'u na'a lë'ë të. ¹³ Rac shtu'u na'a gunë më compa'ni lë'ë të parë su të firmë shnezë më. Rac shtu'u na'a cuezë të limpi delantë lu Dios, Shtáda'a, dzë guëdchini Dadë Jesús con grë ra tégulë nagnaldí ldu'u diza'quë shtë më.

4

Mudë narac shtu'u Dios guëbani mieti

¹ Iurne' rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, bëlua'a na'a lë'ë të lla mudë narac shtu'u Dios guëbani të nu nanë na'a zni nabani të. Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rdë'në na'a ruëguë lu të nu rni'inú na'a lë'ë të de quë tsagla'guë guëbani të mudë narac shtu'u Dios. Znisë tsagla'guë gunë të.

² Hia nanë të lla guni'i na'a lu të ra ldai' shtë Dadë Jesús purquë bëshe'ldë më lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë të. ³ Mudë narac shtu'u Dios guëbani të nahin, gunë të inriegu mizmë lë'ë të lu Dios. Guëbani të niétiqë parë lë'ë më; adë

chu guëquënúdi'i tse'lë sáhi'. ⁴ Cadë nguui nanapë tsé'li' gac bë'all de quë rac shtu'u Dios guëbani za'quë rall con tsé'lëll. Gac shtú'ull tsé'lëll nu gúnëll honrar tsé'lëll. ⁵ Adë gúnëll ziquë runë ra mënë nanadë guëñëdi'i Dios. Napë rall mal llgabë. Rac shtu'u rall gunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. ⁶ Adë gunë të duldë rë' con tse'lë sa' të; adë gunë të ofender sa'l purquë Dadë Dios guëdë'ë më tubi cashtigu dushë parë ra narunë duldë rë'. Hia guni'i na'a lu të nu biadi'dzë na'a lu të shcuendë ra cusë ni. ⁷ Dios guna'bë lë'ë hia'a parë guëbani hia'a sin duldë delantë lu më parë guëdápa'a tubi vidë limpi lu më. ⁸ Bëshe'ldë Dios lë'ë Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. El quë narzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë', quëhúnëll menos lë'ë Dios, lëdë niá'asëdi'i lë'ë na'a.

⁹ Hiadë rquí'nidi'i guëquëa'a lu të parë gac shtu'u sa' të purquë lo mizmë Dios bëlua'a lë'ë të lla gac shtu'u sa' të. ¹⁰ Nu zni rac shtu'u të grë shmënë Jesús naquërelde Macedonia. Perë rdë'në na'a ruëguë lë'ë të, ra bëchi la sa' hia'a, gulë guaru'bë cariñi nanapë të con sa' të. ¹¹ Gulë guni'i ldu'u të guëbani za'quë të, adë pë dishi'bi. Gulë guni'i ldu'u të gunë të dchi'ni. Zni guni'i na'a lu të antsë. ¹² Gulë bë'nin parë guëni'i za'quë ra mënë nanadë rialdídi'i ldu'u diza'quë; adë guëldënú rall lë'ë të sino guëni'i rall bien de lë'ë të. Zni adë pë gunë faltë parë lë'ë të.

Dzë guidë Jesús guë'dchiliu stubi vultë

¹³ Rnia'a lu të bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të pë gac con ra tégulë parë adë tsúdi'i ldu'u të tristë ziquë nanú ldu'u ra narni'i iurë rati ra sa' rall, hiadë guëbrídi'i guëná lul sa' rall stubi vultë. ¹⁴ Ziquë rialdí ldu'u hia'a de quë Jesús guti nu guashtë më ladi ra tégulë, zni rialdí ldu'u hia'a dzë guëshe'ldë Dios lë'ë Jesús stubi vultë lu guë'dchiliu, guëdchinínú më grë tégulë nagualdí ldu'i diza'quë shtë më.

¹⁵ Por ni rnia'a lu të ra di'dzë shtë Dadë Jesús. Lë'ë hia'a ra naguëa'në guëbani hashtë dzë naguëdchini më, adë chu quiblúdi'i lu ra naguti parë tsepi gube'e ¹⁶ purquë dzë ni, guini ra mënë tubi voz ziquë shtë rëy. Guini rall voz shtë tubi ianglë principal nu gu'ldë ianglë trompetë shtë Dios. Iurní ze'dë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Primërë tsashtë ra tégulë nagualdí ldu'i diza'quë. ¹⁷ Iurní grë ra shmënë Jesús nanabani lu guë'dchiliu juntë con ra naguashtë ladi ra tégulë, guëldisë më lë'ë rai' lu guë'dchiliu parë guíá hia'a la'ni shcahi. Guiagtsa'guëlu hia'a lë'ë Dadë Jesús iurní. Zni guëlezënú hia'a lë'ë më parë siembrë. ¹⁸ Zni gaquin, por ni gulë guëdi'dzënú sa'l di'dzë rë' të parë guëquitë ldu'u rall nu tsaldí ldu'u rall más.

5

¹ Rquëa'a lu të bëchi la sahia, de quë adë rquí'nidi'i gac bë'a hia'a pë dzë, nilë ca iurë guëdchini Dadë Jesús ² purquë bien nanë hia'a guëdchini më dzë ra mënë adë rzu nasínidi'i rall, igual ziquë rdchini nguba'në gue'lë. Zni guëdchini Dadë Jesús dzë adë pë llgabë runë ra mënë. ³ Dzë lë'ë mënë cagni'i: "Hia grë bëac dchi lu guë'dchiliu. Hia segurë nabani zá'ca'a." Dzë ni de repëntë guëdchini Jesús ziquë rna'zi dulurë ra na'a nanua'a shíni'. Zni guëdchini më parë guëzalú më guë'dchiliu nu adë chu mënë lda'a lu cashtigu rë'. ⁴ Perë lë'ë të bëchi la sahia, hia nanú llni guëc të, të adë guëdchini dzë ni guëc të ziquë rdchini tubi nguba'në terciuni. ⁵ Grë hia'a nanú llni la'ni guëca'a nu rdë'ë hia'a cuendë ra cusë narni'i Dios. Hiadë nacahi la'ni guëca'a nu hiadë rzëdi'i hia'a ziquë rzë ra më gue'lë. ⁶ Por ni hiadë chu gúnëdi'i

duldë ziquë duldë narunë ra mënë nanadë guëñedi'i Dios, sino quë guëdzú nasini hia'a nu guëagná ldu'u hia'a de quë juici shtë Dios napë quë guëdchini. ⁷ Ra narunë duldë adë rdë'edi'll cuendë de quë mizmë lë'ë rall rguili rall cashtigu shtë Dios parë lë'ë rall. Na rall ziquë ra narga'si gue'lë nu ziquë ra narzuu'dchi. Adë rdë'edi'i rall cuendë pë quëhunë rall. ⁸ Perë lë'ë hia'a nabani zá'ca'a delantë lu Dios. Guëdzú sini hia'a parë adë guësinidi'i mëdzabë lë'ë hia'a lu duldë. Tubi suldadë rácull con gui'bë nashábëll nu rzú'bëll casco parë rúnëll defender cuerpë shtënéll iurë rdildi rall. Igual lë'ë hia'a napë quë guëdë'na'a defender lë'ë hia'a lu Satanás. Tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios de quë gunë më salvar lë'ë hia'a. Gac shtu'u hia'a lë'ë më parë adë gúnëdi'i Satanás gan guësiguëll lë'ë hia'a. ⁹ Adë gudíldi'i Dios lë'ë hia'a parë gunë më cashtigu lë'ë hia'a sino quë parë guëne'e më vidë sin fin. Rzëlaa'dchi më vidë parë lë'ë hia'a purquë hia gudilli Dadë Jesucristo cuendë shtë hia'a. ¹⁰ Guti më lu cruz por lë'ë hia'a parë guëdápa'a vidë con lë'ë më la'ni gube'e. Si talë nianá nabani hia'a u hia guti hia'a guëbani hia'a con lë'ë më. ¹¹ Por ni tsagla'guë guëni'inú tē ra sa' tē con diza'quë rē' parë su rall firmë lu shnezë më.

Rni'inú Pablo lu ra narialdí ldu'i diza'quë

¹² Ziquë bëchi la sahia rnia'a lu tē, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra naquëhunë shchi'ni Dios entrë lë'ë tē, ra naná cabësë grupë shtë tē. ¹³ Napë quë gunë tē rëspëti nu gac shtu'u tē lë'ë rall purquë gudili më lë'ë rall parë shchi'ni më. Gulë guquërelde za'quë; adë pë dishi'bi runë tē. ¹⁴ Tambiën rnia'a lu tē ziquë bëchi la sahia, gulë guni'inú lu ra mënë nanëdi'i gunë dchi'ni. Gulë bë'në animar lë'ë narunë faltë tsaldí ldu'i diza'quë. Gulë bë'në compa'ni nala'di su firmë lu shti'dzë më. Adë tsasháquëdi'i ldu'u tē con ra sa' tē.

¹⁵ Gulë guná, adë nádi'i bien gunë tē vengar tubi sa' tē. Adë rgúdi'i tē galguezë. Mejurë gudili lla gunë tē bien con grë ra sa' tē nu con grë mënë la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Guëdubi tiempë gulë bëquitë ldu'u tē. ¹⁷ Tsagla'guë guadi'dzënú tē Dios nu gulë guna'bë lu më guëdubi tiempë. ¹⁸ Grë lo quë nacazac tē, gulë bédë'ë graci lu më purquë ni na voluntá shtë më gunë tē. Lë'ë ni na voluntá shtë më parë grëtë' narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesucristo.

¹⁹ Adë rcuë'zëdi'i tē shchi'ni Espíritu Santo. ²⁰ Adë rquë guiá'adi'i tē diza'quë narni'i mënë lu tē por pudërë shtë Dios. ²¹ Iurë ze'dë guëni'i tubi nguiu tubi di'dzë lu tē, gulë bë'së'din gu nahin diza'quë shtë Dios. Talë nahin shti'dzë Dios, gulë bë'anënuhin perë si talë adë nádi'in shti'dzë Dios, adë rëa'në guënúdi'i tēhin. ²² Gulë bë'sa'në grë cusë mal.

²³ Rna'bë na'a lu Dios narcue'dchí la'ni ldu'u hia'a, gunë më compa'ni lë'ë tē parë gunë tē cumplir grë narac shtu'u më. Gac tē niétiquë shmënë më. Rna'ba lu më tē guëzunë më almë shtë tē nu espíritu shtë tē. Gunë Dios compa'ni lë'ë tē parë adë gunë dchi'ni tē cuerpë shtë tē lu cusë mal. Guëa'në tē limpi sin duldë dzë naguëdchini Dadë Jesucristo. ²⁴ Dios gudili lë'ë tē parë gac tē shmënë më. Adë rúnëdi'i më cambi shti'dzë më. Guldí më iurë rni'i më lu tē; gunë më cumplir grë cusë rē'.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

²⁵ Quëhuna ruëguë lu tē bëchi la sahia, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a.

²⁶ Gulë bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i diza'quë nga'li con tubi abrasë nacagshe'ldë na'a.

²⁷ Rna'ba lu të ziquë muzë shtë Jesucristo, bi'ldi cartë rë' lu grë ra shmënë Dadë Jesús narëta' nga'li.

²⁸ Rna'ba lu Dadë Jesucristo guëne'e më llëru'bë bendición parë lë'ë të. Zni gaquin. Amén.

Segundë cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Tesalonicenses

Bëquë'ë Pablo tubi cartë lu grupë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Tesalónica

¹ Na Pablo con ra sa' hia'a, Silvano nu Timoteo, rquëa'a cartë rë' lu grupë nacanalde tëchi diza'quë shtë Jesús, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtáda'a con Dadë Jesucristo gudili më lë'ë të parë gac të shmënë më. ² Rna'bë na'a lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të. Cuedchí ldu'u të nu guëne'e më grë cusë za'quë parë lë'ë të.

Gunë Dios juzguë lë'ë ra narunë dulde

³ Rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios nu rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të. Rdë'ë na'a graci lu më purquë ziaru'bë cariñi nanapë të con sa' të nu dzë con dzë tsaldíru'u ldu'u të diza'quë shtë Dadë Jesucristo. ⁴ Por ni rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu cagni'i na'a lu ra grupë shtë shmënë Dios lla mudë bia'a ldu'u të lu ra nazunalde lë'ë të. Cagni'i na'a lu rall de quë su të firmë lu shnezë Dios masiá rzunalde mënë lë'ë të. Tsagla'guë tsaldí ldu'u të de quë naza'quë na Dios, masiá quëhunë ra mënë cuntrë lë'ë të. ⁵ Por grë cusë durë narunë mënë cuntrë lë'ë të, rdë'ë na'a cuendë de quë caglia'a Dadë Dios runë tucarë tsuté të lugar catë rribë'a më. Iurë rzunalde mënë lë'ë të, nahin tubi sëni de quë justë na Dios nu gunë më juzguë grë mënë.

⁶ Siemprë runë më ra cusë za'quë. Runë tucarë guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzunalde lë'ë të ⁷ perë cuedchí ldu'u hia'a dzë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Guëdchini më con ianglë pudërusë shtë më ⁸ nu con be'lë narru'u lu gui'i dushë. Guëdchini më parë guëdë'ë më cashtigu lë'ë ra nanadë guënëdi'i Dios nu guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzu'bë diaguëdi'i diza'quë shtë Dadë Jesús. ⁹ Guëzac zi më lë'ë rall la'ni gabildi catë nídi'i fin. Guënitilú rall lu Dadë Jesús. Guënitilú rall catë rribë'a Dios, catë nanú pudërë nu llni shtë më. ¹⁰ Gac ra cusë ni dzë guëdchini Dadë Jesús. Gunë më recibir hunurë shtë mënë nabëzunë Dios almë shtë ra'i. Grë ra nabëzu'bë diaguë di'dzë shtë më, gunë rall alabar lë'ë më iurni. Guëni'i rall nabënë na më. Nu lë'ë të dzë ni, zuga'a të nga'li purquë gualdí ldu'u të diza'quë naguni'i na'a lu të.

¹¹ Por ni siemprë cagna'bë na'a lu Dios por lë'ë të de quë tsagla'guë gunë më cambi mudë nanabani të parë gunë tucarë cusë za'quë ziquë shmënë Dios. Pues guna'bë Dios lë'ë të parë gac të shmënë më. Cagna'bë na'a lu më gunë më cumplir ra cusë narac shtu'u të gunë më. Con pudërë shtë më gunë të cumplir dchi'ni shtë më naguzublú të purquë rialdí ldu'u të lë'ë më. ¹² Zni gunë të alabar lë'ë Dadë Jesús ziquë runë tucarë. Mizmë tiempë guëlua'a më lë'ë të lu Dios de quë na të më za'quë. Zni gaquin niétiquë purquë Dios nu Dadë Jesucristo rac shtu'u më lë'ë të nu quëhunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të.

2

Nguiu nagadzë dulde la'ni ldú'ull

¹ Iurne' rquëa'a lu të shcuendë guc guëdchini Dadë Jesucristo de gube'e parë guëtëa më lë'ë hia'a lu guë'dchiliu nu guëquërélada'a con lë'ë më.

² Quëhuna ruëguë lu të, bëchi la sa' hia'a, adë rac ldú'udi'i të nu adë rdzëbëdi'i

ldu'u të de quë hia bëdchini Dadë Jesús, masiá rni'i ra mënë nahin verdá u rni'i rall nahin tubi di'dzë naguni'i Espíritu Santo lu rall. Talë rni'i rall de quë bè'në rall recibir tubi cartë nabëshe'ldë na'a narni'i zni, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall. ³ Adë guësá'nëdi'i të guësiguë ra mënë lë'ë të purquë antsë guëdchini më, tsunë cusë gac cumplir. Tiempë ni zihani mënë guësá'në rall ldoi' shtë Dios nu gunë rall cuntrë lë'ë më. Tiempë ni guëdchini tubi nguiu nagadzë grë clasë duldë la'ni ldu'ull, adë ni fin shtë'nëll. ⁴ Gúnëll cuntrë ra dios shtë mënë nu sull lu grë clasë cultë catë runë mënë adorar Dios de verdá. Guëshepi guiá'all mizmë lë'ëll nu tsutëll catë runë tucarë cuezë Dios nu guëni'll mizmë lë'ëll na Dios.

⁵ ¿Gu rêagná ldu'u të gunia'a lu të grë ra cusë rë' dzë guquërdënú na'a lë'ë të? ⁶ Nanë të pë cusë rzu lu nguiu nagadzë grë clasë duldë la'ni ldu'ull, perë adë guëlua'alull lu ra mënë shtë guë'dchiliu hashtë tiempë nagunë Dios disponer. ⁷ Pues nanë hia'a de quë zihani mënë adë rac shtú'udi'i rall lëy za'quë nanadápa'a iurne'. ⁸ Iurní nguiu nagadzë duldë la'ni ldu'ull guëlua'alull lu ra mënë lu guë'dchiliu, perë Dadë Jesús con tubi di'dzë naguëni'i më, quini më lë'ëll. Guënitilú më lë'ëll iurë guëdchini më con pudërë shtë më. ⁹ Lë'ë nguiu mal ni guëdchinill con pudërë shtë Satanás parë gúnëll zihani milagrë nu cusë nalá'adi'i guëná mënë. ¹⁰ Con zihani bishi guësiguëll lë'ë mënë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë. Guënití rall purquë adë nëdi'i rall tsaldí ldu'u rall diza'quë parë gac salvar rall. ¹¹ Por ni Dios quëgsa'në më lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall bishi. ¹² Al fin grë ra nanadë gualdídi'i ldu'u diza'quë, ra nanapë gustë quëhunë duldë, gac condenar rall. Adë nídi'i fin parë lë'ë rall.

Dizdë principi gudili Dios lë'ë të

¹³ Perë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios; rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të purquë Dadë Jesús rac shtú'ui' lë'ë të nu dizdë principi gulë Dios lë'ë të. Na të shini më por pudërë shtë Espíritu Santo purquë gualdí ldu'u të diza'quë. ¹⁴ Nu napë të shti'dzë më naguni'i na'a lu të parë tsutë të lugar catë rlua'a pudërë nu llni shtë Dadë Jesucristo. Parë ni guna'bë Dios lë'ë të.

¹⁵ Por ni gulë tsagla'guë firmë lu shnezë Dios nu gulë bëagná ldu'u të grë ra enseñansë naguni'i na'a lu të nu gulë bëagná ldu'u të ra enseñansë nabëquë'ë na'a la'ni cartë rë'. ¹⁶ Dios Padre Shtëáda'a con Dadë Jesucristo, nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëne'e më llëru'bë favurë parë lë'ë hia'a. Quëhunë më compa'ni lë'ë hia'a parë tsaldí ldu'u hia'a más nu parë gac bë'a hia'a de quë bè'në më salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtë më. ¹⁷ Rna'bë na'a lu më de quë gunë më compa'ni lë'ë të parë gapë të valurë nu fuersë parë gunë të shchi'ni më nu guëni'i të shti'dzë më lu ra mënë.

3

Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a

¹ Stubi cusë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a parë más nasesë guërë'tsë diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më shtë guë'dchiliu. Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë rall recibirin con gustë nu de quë tsaldí ldu'u rall diza'quë, igual cumë ziquë bë'në të recibirin. ² Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë më librar lë'ë na'a guia'a nguiu mal nu ra narunë cuntrë shchi'ni Dios. Pues lëdë grëdi'i mënë rialdí ldu'u rall diza'quë narni'i na'a ³ perë nabënë na Dadë Jesús nu gunë më lo quë naguni'i më. Guldí më gunë

më compaňi lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu lë'ë më quëhapë më lë'ë të lu pudërë shtë mëdzabë. ⁴ Napë na'a confiansë lë'ë të purquë na të shmënë më, de quë quëhunë të ra cusë narnibë'a na'a gunë të. Nu tsagla'guë guëzu'bë diaguë të grë cusë ni. ⁵ Rna'bë na'a lu Dios gac bë'a të de quë rac shtu'u më lë'ë të. Rna'bë na'a gunë më compaňi lë'ë të parë gapë të más pacënci masiá guëldënu mëne lë'ë të.

Runë tucarë grë mieti gunë rall dchi'ni

⁶ Rnibë'a na'a lu të bëchi la sa' hia'a, purquë na na'a muzë shtë Dadë Jesucristo de quë adë gunë të igual naquëhunë ra sa' të nanadë rac shtu'udi'i gunë dchi'ni. Nábëchi rall nu adë rúnëdi'i rall rëspëti enseňansë naguni'i na'a lu rall. ⁷ Bien nanë të de quë runë tucarë grë të gunë të dchi'ni igual ziquë bédë'në na'a dchi'ni dzë guquërdë na'a con lë'ë të. ⁸ Gudilli na'a por grë cumidë nagudáu na'a. Dzë la gue'lë bédë'në na'a dchi'ni hashtë bëdzaguë na'a parë adë ni tubi de lë'ë të adë guá'adi'i të nicidá shtënë na'a. ⁹ Bédë'në na'a dchi'ni parë bëlua'a na'a lë'ë të de quë nabënë na gunë mieti dchi'ni. Be'rquë niadchini na'a lidchi të niadáu na'a sin quë adë niadíllidi'i na'a lu të purquë bédapë na'a derechë parë niadë'në na'a ni. ¹⁰ Perë dzë gulezënu na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë sa' të nanadë rac shtu'udi'i gunë dchi'ni adë guëdë'ë të pë gaul. ¹¹ Pues rni'i mëne lu na'a de quë bëldá sa' të adë quëhúnëdi'i rall dchi'ni. Runë rall cupar lë'ë rall lu cusë nanadë rllu'i'idi'i. Riutë rall la'ni ra cusë naquëhunë mëne. ¹² Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rnibë'a na'a nu rni'inú na'a lu të, runë tucarë gunë ra nguiu ni shchi'ni rall parë gau rall. Adë tsutëdi'i rall lidchi sa' rall parë quili rall pë gau rall.

¹³ Adë tsasháquëdi'i ldu'u të. Gulë tsagla'guë gunë të ra cusë za'quë delantë lu ra mëne. ¹⁴ Talë nanú tubi nguiu ladi të nanadë rzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë' nacagshe'ldë na'a iurne', gulë guná chull. Adë guëtsá'guëdi'i të lë'ëll parë guëtú lull. ¹⁵ Gulë guc shtu'u lë'ëll nu gulë guni'inú lë'ëll ziquë bëchi sa' të, lédëdi'i ziquë tubi enemigu shtë të.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

¹⁶ Siemprë nadápa'a paz por Dadë Jesucristo; por ni rna'bë na'a lu më gunë më compaňi parë cuedchí ldu'u të. Rac shtu'u na'a gapë të tubi vidë za'quë siemprë ancälë nanú të, nu rac shtu'u na'a cuezënu Dadë Jesucristo lë'ë të, grë të.

¹⁷ Na Pablo gualú bëquëa'a cartë rë' lu të con tubi saludë parë grë të ziquë rquëa'a grë cartë narshe'lda parë gac bë'a të nahin tubi cartë nabëquëa'a.

¹⁸ Guëne'e Dadë Jesucristo llëru'bë bendición parë grë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'e San Pablo lu Timoteo

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo por mandadë shtë Dios el quë nangunë salvar lë'ë hia'a. Bëshe'ldë Dadë Jesucristo na; na më el quë naguëne'e vidë sin fin juntë con lë'i'. ² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo, nal cumë ziquë shinia purquë gualdi ldu'ul Jesucristo iurë guni'inúa lë'ël diza'quë. Rac shtua'a gápël favurë shtë Dios, quë guëga'a ldu'u më lë'ël, quë rbedchí ldu'ul por pudërë shtë Dadë Dios con Jesucristo, Shláma'a.

Gulë gapë cuidadë por ldai' falsë

³ Antsë bëna incarguë lë'ël guëá'nël ciudá Efeso mientras tsahia regiuni Macedonia; gunia'a lul iurní de quë napë quë guë nibé'al mënë parë adë guëluá'adi'i rall stubi clasë ldai'. ⁴ Nu adë guëquë'ëdi'i rall listë llëduni ra lë shtë shtadë guëlú rall, nu adë gúnëdi'i rall cuendë di'dzë shtë nguui bishi purquë fin shtë ra cusë ni nadë más rdildi di'dzë ra mënë. Adë runë rahin compaňi parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Sulë por fe gúnël cumplir voluntá shtë më. Grë ndë'ë quëhuna incarguë lul stubi vultë.

⁵ Lo quë narac shtua'a gunë tē, gac shtu'u tē sa' tē con guëdubinú ldu'u tē sin mal llgabë, nu tsaldí ldu'u tē Jesús de verdá. ⁶ Bëldá mënë nabësa'në lu nezë za'quë shtë Dios, guanaldë rall tēchi di'dzë nadë guëllu'idi'i'. ⁷ Rac shtu'u rall gac rall mësë shtë lëy nabëquë'e Moisés perë adë riasëdi'i rall pë lo quë narni'i rall. Rac bë'adi'i rall pë runë cuntienë di'dzë narni'i rall con llëru'bë confiansë.

⁸ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na za'quë, sulë si talë guëlu'a hia'a de acuerdë según voluntá shtë Dios. ⁹ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy adë rzúdi'i lu ra narunë bien purquë Dios bédë'ë lëy parë grë ra mënë mal con grë ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, grëtë' ra narunë cuntrë Dios con ra nanapë duldë, grëtë' ra nadë runë rëspëti Dios con grë ra nadë nēdi'i gunë cuendë shti'dzë më, grë ra narguini shtádi' nu ra narguini shní'ai', grëtë' ra narguini mënë gati mënë, ¹⁰ nu grë ra narquënú tse'lë sa'll, nu grë ra naná rquënú mizmë sa' nguui, grë ra narbaa'në parë cu rall dumí, parë grë ra naná bishi ra, nu grë ra narunë jurar con bishi; por ra cusë ni rzu lëy shtë Dios. Nu lë'ë lëy rzu parë grë ra narunë cuntrë enseñansë za'quë. ¹¹ Ra enseñansë rë' nahin de acuerdë con diza'quë shtë Dios. Di'dzë ni rni'i de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Mizmë lë'ë më bë'në incarguë diza'quë ni guiahia.

Rdë'ë Pablo graci lu më por favurë nabë'në më

¹² Quëgdë'ëhia graci lu Dadë Jesucristo, bëne'e më pudërë parë guadi'dza diza'quë purquë gualdi ldu'u më na ziquë tubi muzë nangunë cumplir voluntá shtë më. Gulë më na parë guna shchi'ni më. ¹³ Gulë më na aunquë antsë napa gustë guni'ihia didzabë guëc më, bëna cuntrë lë'ë më, gurushtiáhia guëc më, perë bëga'a ldu'u më na purquë todavía adë guc bë'adia'a pë canihuna. Adë bēdchínidi'i llni shtë Dios guëca. ¹⁴ Perë llëru'bë favurë napë më parë na; iurne' rac shtua'a lë'ë më; rialdi ldu'a shti'dzë më. Grëhin ze'dë de Cristo Jesús purquë nahia unidë con lë'ë më.

¹⁵ Na ciertë nu grë mieti napë quë tsaldí ldu'u rall de quë Cristo Jesús bidë lu guë'dchiliu parë gunë më salvar grë ra nanapë duldë. Nu nahia primërë

pecadurë entrë grë mieti. ¹⁶ Perë bëga'a ldu'u më na, sulë parë guëlua'a grë pacënci shtë më la'ni vidë shtëna. Guca primërë entrë grë ra pecadurë, perë lë'ë më gulë më na parë gaca tubi ejemplë lu grë ra natsaldí ldu'i lë'ë më të parë gapë rall vidë sin fin. ¹⁷ Por ni runë tucarë guëdë'ë mieti graci nu hunurë lu Rëy nanabani parë siemprë, el quë nadë rátidi'i, el quë nadë chu rnádi'i lúhi', parë lúniquë Dios verdadërë nanápëdi'i fin. Amén.

¹⁸ Timoteo, cagnia'a lu ziquë shinia, guagla'guë tsaldí ldu'ul lë'ë më con buen llgabë. Ra di'dzë naguni'i ra muzë shtë më iurë bë'nël recibir dchi'ni shtë më, gunë rahin compa'ni lë'ël iurne'. Guc tubi suldadë za'quë shtë Jesús. ¹⁹ Adë guësá'nëdi'il fe shtë'nël sino tsaldí ldu'ul lë'ë më más. Guagla'guë lu shnezë më con buen llgabë, pues bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Jesús. Bëquë guia'a rall llni nabëdë'ë Dios. ²⁰ Zni guzac Himeneo nu Alejandro, lë'ë naná bëna intriegu lu Satanás të parë gac bë'a rall rqui'ni cuezë ra di'dzë dzabë narni'i rall cuntrë Dios.

2

Gulë guna'bë Dios por grë mënë

¹ Primeramëntë rac shtua'a gunë të ruëguë lu Dios, nu gulë guna'bë lu më, nu gulë guadi'dzënu lë'ë më, nu gulë bëtë'ë graci lu më por grëtë' ra mënë. ² Gulë guna'bë lu Dios por grë gubernë nu grëtë' autoridá të parë guëdápa'a tubi vidë sin dishi'bi, nu parë guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më nu parë guëdápa'a vidë naná de acuerdë con shti'dzë më. ³ Zndë'ë rac shtu'u Dios guëdë'na'a cumplir naná correctë delantë lu më, el quë nangunë salvar lë'ë hia'a. ⁴ Rac shtu'u më grëtë' nguiu gac salvar nu rac shtu'u më grëtë' nguiu gac bë'a rall guadë naná verdá shtë më. ⁵ Nanú tubsë Dios nu nanú tubsë nazú guëláu entrë nguiu nu Dios; më ni rni'inú Dios por ra nguiu. Lë'i' na Dadë Jesucristo. Na më nguiu. ⁶ Jesucristo bë'në intriegu mizmë lë'i' lu galguti parë gudilli më duldë shtë hia'a con præci rënë shtëhi'. Iurë bë'në Dios disponer, bë'në më testificar por galguti shtë Jesús gunë më salvar lë'ë hia'a. ⁷ Gudili më na ziquë mensajërë nu poshtë shtë më, nu parë guëlua'ahia ra mënë nanádi'i më israelitë lla tsaldí ldu'u rall nu parë gac bë'a rall pë na verdá. Ruadi'dza verdá, lëdë bíshidi'i.

⁸ Por ni rnia'a lu të, rac shtua'a de quë guëdubi ladë guëna'bë ra mënë lu Dios, guëldisë rai' oraciuni lu Dios, perë sulë con ldu'u limpi sin ni tubi llanë, nilë dishi'bi. ⁹ Nu rac shtua'a de quë ra na'a gacu rai' shabë rai' ziquë runë tucarë, lëdëdi'i con lujë. Gapë rai' rëspëti lu sa' rai'; adë guëzë'ëdi'i rai' begu con lujë u orë u guë'ë naná lasaquë zihani dumí. Gácudi'i rai' shabë nalasac zihani dumí nadë más parë guëná mënë lo quë nanapë rall. ¹⁰ Mejurë gacu ra na'a stubi lari naná obrë za'quë ziquë runë tucarë gunë mieti naná shmënë Jesús. ¹¹ Ra na'a napë quë guëac dchi parë guësë'dë rai' nu gac rai' obedientë. ¹² Adë rdë'édia'a sí guëlua'a ra na'a ra shmënë Dios, nilë rnibë'adi'i rai' nguiu sino guëac dchi ra na'a ¹³ purquë primërë bënts'a'u Dios lë'ë nguiu; despuësë bënts'a'u më lë'ë na'a. ¹⁴ Adë bësiguëdi'i mëdzabë lë'ë Adán sino Eva. Por naná guguë na'a iurní, gulaguë na'a la'ni duldë ¹⁵ perë gac salvar ra na'a iurë ralë ra shíni', si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më, si talë rac shtu'u rall Dios nu si talë quërelde rall bien lídchill, nu si talë adë gúnëdi'ill cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'ull.

3

Ra naná encargadë con shchi'ni Dios

¹ Si talë tubi nguui rac shtú'ull gápëll catë guëñibé'ai' ziquë encargadë shtë los de más shmënë Dios, pues nahin tubi cusë za'quë lo quë narac shtu'u mënë ni. ² El quë nanapë carguë ni, rqui'ni guëbánill tubi vidë za'quë lu sa'll tē parë ni tubi adë chu guëñi'idi'i guëquëll. Napë quë gápëll mizmë lë'll de grë duldë; gápëll tubsë tsé'lëll. Gac mënë ni de buen llgabë; gáquëll mē rëspëti. Gáquëll tubi narunë recibir visitë lídchill, nu gáquëll nasini parë guëluá'all los de más mënë. ³ Adë gúdi'ill zili vini; adë quíidi'ill dishi'bi, ni gáquëdi'ill narzebi ldu'u pë shtë mënë. Más bien gáquëll tubi nguui nadu'u nu adë tildi dí'dzëdi'ill con sa'll; adë sébidi'i ldú'ull dumí. ⁴ Nu rqui'ni guëñibé'all lídchill za'quë za'quë, nu shínill gapë rai' rëspëti lu shtadë rai'. ⁵ Si talë adë gáquëdi'i guëñibé'all lídchill con shínill, ¿lallë gáquëll guëñibé'all los de más naná grupë shtë shmënë Dios? ⁶ Lë'll encargadë shtë shmënë Dios, adë gáqui' tubi mē nanapë du'pë tiempë dizdë bé'ni' recibir Cristo Jesús, no sea quë ldáguëll la'ni mizmë condenación nagulaguë mëdzabë; guc shtú'ull gáquëll mē ru'bë. ⁷ Nu rqui'ni tubi encargadë con shmënë mē gáquëll rëspëti por los de más nanadë rialídi'i ldu'i diza'quë, no sea guëldáguëll lu duldë nu ra sa'll guëni'i guëquëll. Ni na tubi trampë shtë Satanás.

Ra narunë compa'ni ra encargadë con ra shmënë Dios

⁸ Zni zac, ra diáconos, ra narunë compa'ni entrë ra shmënë Dios, gac rai' mënë rëspëti, mënë narunë cumplir shti'dzi', mënë nadë rzuu'dchidi'i nu adë rzëbidi'i ldu'u rai' dumí. ⁹ Napë quë gac ra mënë ni nguui naná riasë bien diza'quë naná bëru'u lu llni iurne'. Gac rai' nguui sin ni tubi enga'ni la'ni ldú'i'. ¹⁰ Primërë gac probar ra mënë ni, si talë adë chu guëdchi'bëdi'i galquiá cuntrë nguui ni. Hia guëná'zi rai' dchi'ni ziquë muzë shtë los de más shmënë Jesús. ¹¹ Mizmë zni ra tsé'lë shtë diáconos gac rall mënë rëspëti; gáquëdi'i rall nachismë; gac rall ra naquëhunë cumplir shti'dzi'. Gac rai' na'a za'quë tē tsaldí ldu'u sáhi' lë'ë rai'. ¹² Tubi diácono napë quë gápëll tubsë tsé'lëll, nu napë quë guëñibé'ai' bien shíni' con grë shfamíli' ¹³ purquë ra narunë sirvë ziquë diáconos, si talë gunë rai' cumplir bien shchi'ni mē, gunë rai' gan rëspëti nu confiansë shtë sa' rai'. Guadi'dzë rai' diza'quë shtë Cristo Jesús sin quë adë rdzëbëdi'i rai'.

Diza'quë shtë Dios

¹⁴ Rac shtua'a gue'dë guënahia lul lueguë, perë mientras quëquëa'a ra cusë rë'. ¹⁵ Si talë gac ldë'ëhia, gac bë'al lla runë tucarë guëquëréldël entrë los de más shmënë Jesús, quiere decir, entrë ra famili shtë Dios. Pues grupë shtë shmënë Dios na ziquë pilari narapë hiu'u. Na rall ziquë cimientë shtë hiu'u naná quëhapë verdá shtë Dios. ¹⁶ Llëru'bë na ra enseñansë nadápa'a. Bëlua'a mē rahin; iurní rialdí ldu'u hia'a ndë'ë: Bëdchini Dios con cuerpë shtë nguui, nu Espíritu Santo guní'i' tubldí na shcuendë mē. Guná ra ianglë lu mē. Ra mënë biadi'dzë rall diza'quë shtë mē lu ra mënë guëdubi naciuni. Mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë mē, nu bë'në Dios recibir lë'i' lu gube'e stubi.

4

Ra narlua'a tēchi lu shti'dzē Dios

¹ Espiritu shtë Dios rni'i ldi de quē lūtmē tiempē bēldá mēnē guēsa'nē rall shti'dzē Dios. Tsanaldē rall tēchi ra espíritu mal narsiguē, nu tsaldí ldu'u rall stubi ldai' falsē naze'dē de mēdzabē. ² Guēquē diaguē rall di'dzē shtë ra mēsē falsē naná ziquē guetē nadchi'bē lu dchi'li. Llgabē ra hiembrē ni adē rínidi'i ra; nahin ziquē tubi cusē naná cuē gui'i con gui'bē ldē; hiadē rínidi'in. ³ Ra mēnē ni nēdi'i rall guētsē'a mieti; nēdi'i rall gau mēnē belē; perē Dios bēntsa'u grētē' dau ni. Na parē ra narialdí ldu'i lē'ē mē gau rallin, nadē mās guēdē'ē rall graci lu mē. ⁴ Grētē' nabēntsa'u Dios bien nahin. Ni tubi adē chu guēquē guiá'adi'in sino gulē bē'nē recibirin. Gulē bēdē'ē graci lu mē ⁵ purquē shti'dzē Dios runē ldai' grētē' guēc dau iurē rná'ba'a lu mē.

Tubi muzē za'quē shtë Jesucristo

⁶ Si talē quēgluá'al enseñansē rē' lu ra bēchi sa'l, iurní nal tubi muzē za'quē shtë Dadē Jesucristo, nu mizmē lē'ēl tsagla'guē gac alimentárēl con shti'dzē Dios. Tsasēl mās ldai' za'quē narianáldēl tēchi'. ⁷ Adē rúnēdi'il cuendē ra enseñansē falsē, nilē cuendē falsē sino quē ziquē tubi narunē ejercici diari, bēsē'dē shti'dzē Dios bien. ⁸ El quē narunē ejercici quēhúnēll provēchē por du'pē tiempē perē el quē narunē ejercici espiritual, el quē naquēhunē cumplir voluntá shtë Dios, quēhúnēll provēchē iurnē mientras quērēldēll lu guē'dchiliu nu quēhúnēll provēchē parē tubi vidē naguēdchini mās despuēsē. ⁹ Di'dzē ni na verdá nu runē tucarē grē mieti tsaldí ldu'u rallin. ¹⁰ Ze'dē guēdchini stubi vidē; por ni rdē'na'a dchi'ni; rdē'na'a fuersē purquē rialdí ldu'u hia'a shti'dzi'; dzulēza'a Dios nanabani. Na mē el quē nardē'ē vidē parē grē mieti perē másru'u gunē mē salvar ra naná rialdí ldu'u shti'dzē mē.

¹¹ Bēlua'a nu gunibē'a grētē' enseñansē rē'. ¹² Gubani bien guēdubi tiempē tē adē gúnēdi'i mēnē desprēci lē'ēl purquē nal sultērē, mās bien gáquēl tubi ejemplē lu grē ra narialdí ldu'i diza'quē. Gáquēl ejemplē za'quē manērē naruadí'dzēl nu por conductē shtēnēl. Gáquēl ejemplē lu sa'l con purē llgabē limpi. ¹³ Mientras lē'ē na guelda nga'li, guagla'guē bi'ldi ra Sagradas Escrituras lu ra mēnē nu biadi'dzē lu rai' shti'dzē Dios. Nu bēdē'ē conseju lu rai' lla runē tucarē guēquērdē rai'. ¹⁴ Siemprrē bē'nē dchi'ni con fuersē nu lni shtë Dios, cusē nabē'nēl recibir iurē bēdchi'bē guia'a ra mē guani'si guēquēl, iurē guni'i rai' cusē nagúnēl.

¹⁵ Guagla'guē gúnēl cumplir ra cusē rē' con guēdubínú ldú'ul parē gac bē'a mieti lla ziaglá'guēl másru'u delantē con lē'ē mē. ¹⁶ Gupē cuidadē mizmē lē'ēl nu gupē cuidadē enseñansē naquēgluá'al, nu guagla'guē gáquēl firmē lu shnezē mē. Si talē quēhúnēl zndē'ē, gúnēl segurē salvaciuni shtēnēl nu salvaciuni shtë ra narquē diaguē shti'dzēl.

5

Conductē shtë Timoteo lu mēnē

¹ Adē rní'idi'il guēc ra mē guani'si naná encargadē con shchi'ni Dios, sino guni'inú lē'ē rai' con rēspēti ziquē ruadi'dzēnūl shtádēl. Nu biadi'dzēnū lē'ē ra nguiu de menos edá cumē si fuērē na rai' bēchil. ² Bē'nē tratē ra na'a gushē cumē ziquē mizmē shní'al, nu ra na'a de menos edá, biadi'dzēnūl lē'ē rai' ziquē zánēl. Gápēl rēspēti parē lē'ē rai'.

³ Bë'në compaňi ra viudë, perë sulë ra naná viudë nanadë nápëdi'i famili. ⁴ Si talë tubi viudë nápi' shíni' u shinillágui', ra shíni' napë quë tsasë rall runë tucarë gúnëll compaňi ra shtádi' u shmámi'; zni quilli rall lo quë naze'bi rall. Ni na correctë gunë tubi shmënë Dios. Lu Dios na za'quin nu nahin voluntá shtë më. ⁵ Tubi viudë de verdá lu Dios, na el quë nanápëdi'i ni tubi shfamíli', nu tsagla'guë rialdí ldú'i' Dios, nu quëhúni' oraciuni dzë la gue'lë. Quëhúni' ruëguë lu Dios. ⁶ Perë lë'ë viudë nariagla'guë tëchi deseo mal nanani la'ni ldu'i, pues nall ziquë tëgulë aunquë nabánill. ⁷ Gunibë'a grë ndë'ë lu ra viudë të parë guëquërdë rall bien sin ni tubi faltë. Iurní nidi'i nicidá parë guëni'il guëc rai'. ⁸ Perë si talë tubi shmënë Dios nëdi'i gápëll shfamíllil u ra naquërdëndë lídchill, pues hia bëquë guiá'all shti'dzë Dios; nall más peor quë tubi nadë rialdídi'i ldu'i Dios.

⁹ Lu listë shtë ra viudë, adë rquë'ëdi'il lë grë rall, sulë ra nanapë sesenta izë u más, ra nagupë tubsë tsé'li', ¹⁰ ra nabë'në obrë za'quë lu sáhi' ziquë ra nagupë bien shíni', ra nabë'në recibir visitë lídchi', ra nabë'në sirvë con galnadu'u ra shmënë Jesús, ra nabë'në compaňi ra naquëhunë sufrir lu cusë dushë, ra nazianaldë tëchi ra cusë za'quë. Ra viudë ni na verdá. Runë tucarë gunë të compaňi lë'ë rai'.

¹¹ Perë adë rquë'ëdi'il lu listë lë ra viudë lliguë purquë iurë ra deseo mal guëdchini stubi, rlua'a tëchi rai' lu Cristo nu rác shtu'u guëtsë'a rai' stubi. ¹² Pues iurní napë rai' faltë purquë adë bënëdi'i rai' cumplir primërë comprumisi shtë rai' con Dadë Jesús. ¹³ Más de ni, quëac rall nabëchi lu dchi'ni; ria rall hiu'u por hiu'u; lëdë niá'asëdi'i galnabëchi sino nu zac ruadi'dzë rall cusë adë guëllu'i'idi'i nu riutë rai' asuntë adë rúnëdi'i tucarë lë'ë rai'. ¹⁴ Por ni rnia'a, ra viudë lliguë guëtsë'a rai' stubi të gapë rai' shini rai'; guëni'bë'a rai' prupi shfamili rai' të parë adë guëdë'ëdi'i lugar guëdchi'bë Satanás galquiá cuntrë shmënë Dios. ¹⁵ Pues hia bëldá viudë bësa'në rall shnezë Jesús parë zianaldë rall tëchi Satanás.

¹⁶ Si talë tubi shmënë Dios, sea na'a u nguïu, nanú viudë entrë shfamíllil, runë tucarë lë'ëll gúnëll compaňi viudë ni të parë nidi'i nicidá parë grupë shtë shmënë Dios gapë rai' na'a ni, sino gunë rall compaňi ra viudë de verdá, el quë nanápëdi'i famili nu adë pë nápëdi'i rai'.

¹⁷ Ra më guani'si, ra narnibë'a ra shmënë Dios, si talë quëhunë rai' bien, los de más mënë napë quë gunë rall rëspëti lë'ë rai' ziquë tubi muzë narunë tucarë chupë pagu. Rëspëti ni runë tucarë especialmente ra naruadi'dzë diza'quë nu el quë narlua'a shti'dzë Dios. ¹⁸ Pues Sagradas Escrituras rni'i: "Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë bë'dchi'", nu zac rni'in: "Ra narunë dchi'ni, nápëll derechë parë pagu shtë rall".

¹⁹ Adë rúnëdi'il cuendë grë ra naná rdchi'bë ra galquiá cuntrë ra më guani'si entrë ra shmënë Dios, sulë si nanú chupë u tsunë testigu, iurní sí, bë'në casë lë'ë rall. ²⁰ Perë ra naziagla'guë runë duldë, pues rqui'ni guëni'il guëc rall delantë lu grë ra shmënë Dios të parë los de más sa' rai', guëdë'ë rai' cuendë nadzë'bë na cashtigu shtë më. ²¹ Runa incarguë lë'ëll delantë lu Dios nu Dadë Cristo Jesús nu delantë ra ianglë naquëbezënú Dios, de quë tsaglá'guëll tëchi ra rëglë rë'; bë'në juzguë bien; bë'në tratë igual grë sa'l. ²² Adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëdchi'bë guiá'al guëc ra mënë parë gunë rai' recibir carguë entrë los de más shmënë Dios. Adë gápëdi'il partë con duldë shtë stubi mënë sino gápëll mizmë lë'ëll de grë duldë.

²³ Ziquë zihani vultë rac llu'u lá'nil, bii' du'pë vini, lëdë sulë nísëdi'i tē parë guëac lá'nil.

²⁴ Ra cusë mal naquëhunë bëldá nguü, lueguë rlua'ain; napë quë gac juzgar rall. Ra cusë mal naquëhunë sëbëldá nguü, naga'chi nahin iurne' perë napë quë guëru'uin lu llni. ²⁵ Igual na con cusë za'quë naquëhunë nguü. Bëldá vësë clarë rlua'a rahin lueguë; nanü adë rluá'adi'i rahin lueguë, perë adë nídi'i mudë guëa'në ra cusë ni naga'chi por llëduni tiempë.

6

¹ Grë ra naná bajo ordë shtë ra lamë, pues rqui'ni gapë rall llëru'bë rëspëti lu shlamë rall tē parë adë chu guëni'idi'i mal cuntrë Dios shtë hia'a nu cuntrë diza'quë shtë Jesús. ² Si nanü ra naná bajo ordë shtë lamë naná rialdi ldu'i diza'quë, pues rqui'ni másru'u gapë muzë ni rëspëti lu lamë purquë nall shmënë Jesús. Runë tucarë lë'ë muzë gúnëll dchi'ni lu lamë purquë nall tubi sa' narunë recibir resultatë shtë dchi'ni naquëhunë muzë, nu rac shtu'u Dios lë'ë lamë ni. Bëlua'a di'dzë rë' lu rall nu guni'inü lu mënë conseju rë'.

Lda'i' za'quë parë guëquitë ldu'u mënë

³ Si talë chu quëglua'a stubi cusë falsë, cusë nanádi'i de acuerdë con enseñansë za'quë shtë Dadë Jesucristo, u si talë adë rialdidi'i ldú'ull diza'quë narni'i lla gunë mieti cumplir shti'dzë Dios, ⁴ pues nguü ni adë rac bë'adi'ill niétiqë; rac shtú'ull mizmë lë'ëll. Nanü deseo mal la'ni ldú'ull purquë nalë rac shtú'ull tildi dí'dzëll con sa'll. Rdildi dí'dzëll subrë pë runë cuntienë dí'dzë. Hia de nga'li ze'dë ra cusë ziquë mbidi, dishi'bi, nu rushtiall lu sa'll, nu napë rall mal llgabë cuntrë sa' rall. ⁵ Rguili rall di'dzë con ra sa' rall. Na rall mënë nabëni nezë za'quë shtë Dios. Adë guënëdi'i rall verdá. Quëglua'a rall enseñansë shtë rall parë gunë rall gan dumí. Adë gápëdi'ill tratë con mënë ni. ⁶ El quë naquëhunë cumplir shti'dzë Dios, adë pë rúnëdi'i faltë lë'ëll, por ni rquitë ldú'ull. ⁷ Pues sin quë ni tubi cusë bëdchínia'a lu guédchiliu nu iurë gátia'a, guziá hia'a, adë chu bë guá'adi'i. ⁸ Si talë nápa'a naguëdáuha'a con shába'a, nadë más con ni cha guëquitë ldu'u hia'a. ⁹ Perë grë ra narac shtu'u gac ricu, runë rall duldë; rluagë rall la'ni trampë shtë mëdzabë. Napë rall llgabë nadë guëllu'idi'i nu napë rall zihani deseo mal nanua'a lë'ë ra nguü lu cashtigu; rniti rall nu rialü mënë ni parë siempër. ¹⁰ Mënë rac shtu'u rall gapë rall dumí, perë amor shtë dumí na ziquë lu'chi shtë grëtë' clasë cusë mal. Pues por galërzebi ldu'u dumí, bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Dios. Bësëdchini rall zihani dulurë mizmë lë'ë rall.

Tsagla'guë tsaldí ldú'ul Dios

¹¹ Lë'ël Timoteo, nguü nagulë Dios, bëllu'në lu grë ra cusë rë'. Gáquël më za'quë lu Dios; guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldú'ul Dios; gac shtu'u sa'; gáquël më pacënci lu sa'l nu gáquël më nadu'u. ¹² Ziquë tubi nguü rdildi con fuersë lu deportë, zni runë tucarëll. Bë'në segurë vidë eternë; parë ni guna'bë më lë'ël iurë bë'nëll testificar lu zihani mënë blac rac shtú'ul lë'ë më. ¹³ Iurne' delantë lu Dios, el quë nardë'ë vidë parë grëtë' ra cusë, nu delantë lu Cristo Jesús, el quë nadë bëdzëbëdi'i lu Poncio Pilato sino guni'i' verdá lu Pilato, quëgnibé'ahia lë'ël, ¹⁴ bë'në cumplir diza'quë. Gapë mizmë lë'ël de grë cusë mal parë adë chu guëni'idi'i guëquël tē adë chu guëni'idi'i cuntrë diza'quë por causë shtënëll hashtë iurë guëabrá Dadë Jesucristo stubi. ¹⁵ Iurë guëga'a iurë, Dios gunë më cumplir grëtë' ndë'ë. Benditë na më. Na më lúniquë Dios pudërusë narnibë'a. Na më Rëy naná lasac lu más quë los de más rëy. Na

më Dadë naná lasac lu grë ra dadë shtë guë'dchiliu. ¹⁶ Na më lúniqë nadë ráti'di'i. Quëreldë më lu llni catë ni tubi adë chu riabí'guëdi'i. Ni tubi mënë adë chu guná lúhi' nu gáquëdi'i guëná rall lu më. Shtënë më na grë hunurë nu derechë parë guëni'bë'a më parë siemprë. Amén.

¹⁷ Grë ra naná ricu lu guë'dchiliu rë', guni'inú lë'ë rall adë gunë narú'bëdi'i rall lu sa' rall, nilë parë tsaldí'di'i ldu'u rall dumí nanapë rall purquë lëdë segúrëdi'i na cusë ni. Sino gunibë'a lu rall tsaldí ldu'u rall Dios, më el quë rne'e grëtë' ra cusë hashtë de subrë parë guëquitë ldu'u hia'a. ¹⁸ Gunibë'a lu rall të parë gunë rall bien con dumí nanapë rall. Gac rall ricu lu Dios con dchi'ni za'quë naquëhunë rall. Runë tucarë gunë rall ayudë con guëdubinú ldu'u rall ca'a ra mënë nanapë nicidá. Adë gáquëdi'i rall nadzabë sino më za'quë. ¹⁹ Zni gunë rall të parë gapë rall tesurë verdadërë naná ziquë cimientë shtë hiu'u narialúdi'i parë tiempë naze'dë.

Fin shtë cartë

²⁰ Timoteo, gupë ra enseñansë shtë Jesús nagunia'a lul; adë riutëdi'il lu ra shti'dzë mësë falsë. Ruadi'dzë rall cusë naná guëllu'i'di'i. Adë rdildi dí'dzëdi'il con shti'dzë rall naná falsë aunquë rni'i rall na rahin di'dzë narac bë'a grë mënë. ²¹ Bëldá mënë guanaldë tēchi ra enseñansë shtë rall nu bëniti rall shnezë Dios.

Favurë shtë Dios guëa'nin con lë'ël. Amén.

Segundë cartë nabëquë'ë San Pablo lu Timoteo

Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo. Bëshe'ldë Dios na purquë guni'i ldu'u më más antsë gunë më salvar mënë. Bë'në më prometer gunë më salvar el quë naná unidë con Cristo Jesús. ² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo; nal ziquë shinia; rac shtua'a lë'ël; rac shtua'a guëdë'ë Dadë Dios nu Cristo Jesús Shláma'a, zihani favurë nu rac shtua'a cuedchí ldu'ul, nu rac shtua'a guëga'a ldu'u më lë'ël.

³ Siemprë rëagná ldua'a lë'ël mientras rna'ba lu Dios. Quëgdë'ëhia graci lu më, el quë naquëhuna sirvë lúhi' con llni nananú la'ni guëca, igual ziquë shtadë guëluhia bë'në rai' sirvë lu më. ⁴ Rëagná ldua'a bí'níl iurë bësëana lë'ël. Pues iurne' nalë rac shtua'a dzë la gue'lë guënahia lul parë quëquitë ldua'a. ⁵ Nu rëagná ldua'a lla rialdí ldu'ul Dios de verdá. Primërë shmámël, Loida nu shní'al, Eunice, gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; iurní nasegura lë'ël nápël mizmë fe quë lë'ë rai'.

⁶ Por ni cagnia'a lul de quë tsagla'guë gúnël usar pudërë nabëne'e Dios parë lë'ël iurë bédchi'bë guiahia guëquël. ⁷ Pues por lë'ë Espíritu nabëne'e Dios, adë rdzëbëdi'i hia'a lu ra mënë, sino rac guëdë'ëna'a cuendë guadë naná bien nu guadë naná mal. Nu rac shtu'u hia'a sa' hia'a, nu quëápa'a mizmë lë'ë hia'a de cusë mal. ⁸ Adë rtúdi'i lul parë guëní'íl nal shmënë Dadë Jesucristo nu nilë adë rtúdi'i lul de na por nanúa prësi purquë nahia shmënë më. Gáquël dispuestë parë sac zil por diza'quë. Gunë më compa'ni lë'ël con pudërë shtë më. ⁹ Bë'në më salvar lë'ë hia'a nu guna'bë më lë'ë hia'a parë shchi'ni santu shtë më. Bë'në mëhin, lédëdi'i purquë bédë'ëna'a cusë za'quë, sino sulë purquë ni na voluntá shtë më nu nahin por ra favurë nabë'në më parë mënë naná unidë con Cristo Jesús. Gulë Dios lë'ë hia'a dizdë antsë lë'ë guë'dchiliu cueshtë, ¹⁰ perë bëlua'a më amor nanapë më parë lë'ë hia'a iurë bëshe'ldë më Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a lu guë'dchiliu. Lë'i' bédë'ëi' fin grë ra pudërë shtë galgati. Nu por diza'quë nápa'a llni; iurne' riasë hia'a nezë catë guëbánia'a parë siemprë.

¹¹ Dios gulë lë'ë na parë guëní'ihia diza'quë nu bëshe'ldë më na cumë poshtë shtë më parë guëluá'ahia ra më nanádi'i mënë israelitë. ¹² Por ni rzac zia lu grëtë' ra cusë rë', perë adë rtúdi'i lua purquë rac bë'ahia el quë narialdí ldua'a. Nu napa confiansë lë'ë më napë më pudërë parë adë tsalúdi'i niétiquë lo quë nabëna incarguë gapë më. Gapë mëhin hashtë lë'ë dzë guëdchini më stubi.

¹³ Guagla'guë tēchi ra enseñansë za'quë rë', lo quë nabëluá'ahia nu guagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë Dios nu gac shtu'u sa'l purquë unidë nal con Cristo Jesús. ¹⁴ Gupë verdá shtë Dios ziquë tubi tesurë. Lë'ë Espíritu Santo bë'në më incarguë di'dzë ni guí'al. Lë'i' quëbezënúhi' lë'ë hia'a.

¹⁵ Hia nanë'l na naquërelde Asia, bësa'në rall na, cumë Figelo nu Hermógenes. ¹⁶ Lë'ë Dadë guëga'a ldu'i' famili shtë Onesiforo purquë lë'ël zihani vësë bë'nëll compa'ni na, nu bësëquitë ldu'ull na; adë bëtúdi'i lull de quë nanúa prësi. ¹⁷ Iurë bédchínill hashtë Roma, adë bësa'nëdi'i gudíllil na, nu bédzélëll na. ¹⁸ Rac shtua'a lë'ë Dadë Dios guëga'a ldu'i' Onesiforo guëlladchi

con Jesús iurë guëabrí më stubi. Pues nanël lla bë'nëll sirvë na iurë nanúa Efeso.

2

Muzë za'quë shtë Jesucristo

¹ Lë'ël Timoteo, guagla'guë bë'në recibir fuersë nu bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús. ² Lo quë nabínil iurë bëlua'ahia diza'quë lu zihani mënë, bëlua'a ra enseñansë ní lu ra stubi mënë, lu nguiu nangunë cumplir diza'quë, ra naná rac guëlua'a enseñansë ni lu sa' rai'.

³ Ziquë tubi suldadë za'quë shtë Jesucristo gua'a ldú'ul grë cusë dushë. ⁴ Ni tubi suldadë naná listë parë tldinull enemigu, riutëll asuntë shtë guë'dchiliu purquë rni'i ldú'ull gúnëll cumplir ordë shtë narnibë'a lë'ëll. ⁵ Mizmë manërë ni el quë narllu'në carrërë, adë gúnëdi'ill recibir premi si talë adë rllú'nëdi'ill de acuerdë con ra rëglë. ⁶ El quë narunë dchi'ni lachi, nápëll derechë cá'all primërë tubi partë shtë cusechë. ⁷ Bë'në llgabë lo quë narnia'a. Lë'ë Dadë guëlua'a më lë'ël parë tsasël grëtë' ndë'ë.

⁸ Bëagná ldú'ul, Jesucristo guashtë më ladi ra tëgulë. Guc më llëbni rëy David. Di'dzë ni na diza'quë narni'ihia lu ra mënë. ⁹ Por diza'quë rë' rzunaldë mënë na hashtë nali'bia con cadënë ziquë tubi narguini mënë, parë nídi'i mudë guëldi'bi mënë shti'dzë Dios. ¹⁰ Por ni napa pacënci lu cusë mal parë bien shtë ra nagulë Dios të parë gac salvar rall nu guëquërdë rall lu llni nu gluri shtë Cristo Jesús parë siempër.

¹¹ Verdá na di'dzë rë':

Si talë gútia'a con lë'ë më, guëbânia'a con lë'ë më.

¹² Si talë sac zi hia'a lu cusë mal por lë'ë më, súbua'a catë rribë'a më.

Si talë guëquë guiá'a hia'a lë'ë më, lë'ë më guëquë guiá'ai' lë'ë hia'a.

¹³ Si talë guëlua'a tëcha'a lúhi', lë'ë më gunë më cumplir shti'dzë më, purquë lë'ë më napë quë gunë më cumplir shti'dzi'.

Adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi'.

El quë narunë shchi'ni Dios

¹⁴ Bëlua'a ra mënë të adë réa'ldëdi'i ldu'u rall, nu gunibë'a lë'ë rall ziquë mizmë Dadë niani'inú lë'ë rall de quë guës'a'në rall galërchupë di'dzë lul sa' rall purquë rialú pacënci entrë ra nabini di'dzë ni; nídi'i provëchë con ra di'dzë ni. ¹⁵ Bëdë'ë guëdubi fuersë të parë gáquëll tubi muzë narsëquitë ldu'u Dios; lu më quëhúnëll dchi'ni. Por ni bëlua'a shti'dzë Dios tubldí lu ra mënë parë adë rtúdi'i lul delantë lu më. ¹⁶ Bëzalú grë di'dzë nadë guëllu'i'di'i con grë di'dzë nanápëdi'i provëchë. Grë ra naruadi'dzë zni, mizmë lë'ë rall rlaguë rall másru'u la'ni cusë mal. ¹⁷ Enseñansë shtë rall rrë'tsin ziquë tubi galguidzë dushë nadë chu rnádi'i. Zni guzac con Himeneo nu Fileto. ¹⁸ Bës'a'në rall diza'quë; rni'i rall de quë hia bëcua'ñi Dios ra tëgulë nu de quë adë guëabrídi'i guëbani ra tëgulë stubi. Hia lë'ë rall quëgsiguë guëc ra mënë hashtë hia bëazë guetë bëldá mënë shnezë Dios. ¹⁹ Perë Dios bëzu'bë më ziquë tubi cimientë firmë nanapë tubi letrërë narni'i: "Runguë bë'a Dios grëtë' naná shini më", nu rni'i: "Grëtë' el quë narianaldë tëchi Cristo, grë mënë ni runë tucaré guës'a'në rall nezë mal".

²⁰ La'ni hiu'u shtë mënë nanú trashtë nanacts'a'u orë nu bédchichi, también nanú trashtë nanacts'a'u hiaguë u benë. Bëldá trashtë runë sirvë parë cusë especial; stubi tantë runë sirvë parë cualquier dchi'ni. ²¹ Ziquë ni na ra nguiu; si talë tubi nguiu guës'a'nëll ra cusë mal, iurní nall ziquë tubi trashtë

especial parë nashtënë hiu'u; gáquëll muzë nagulë Dadë parë gúnëll dchi'ni shtë më. Gac nguui ni preparadë parë grë dchi'ni za'quë shtë më.

²² Bëllu'në de grë deseo mal nananú la'ni ra ldu'u sultërë nu guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldu'u Dios, gac shtu'u sa'l, nu adë riádi'i ldu'ul por cusë shtë guë'dchiliu. Bë'në grëtë' ndë'ë juntë con los de más nanapë ldu'u limpi nu rna'bë rall lu Dios. ²³ Adë rúnëdi'il cuendë gardildi di'dzë mënë. Nanël fin shtë cusë ni na dishi'bi. ²⁴ Tubi muzë shtë Dadë napë quë guëbánil bien sin dishi'bi; gáqui' tubi më za'quë, tubi narac guëlua'a shti'dzë Dios; guëluá'ai' con pacënci. ²⁵ Gáqui' tubi narac guëni'inúhi' mënë con galnadu'u. Quëbézi' de quë Dios gunë më cambi vidë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëabrá ldu'u mënë lu Dios nu tsasë rall verdá shtë më. ²⁶ Manërë ni guëru'u rall lu trampë shtë mëdzabë parë gunë rall voluntá shtë Dios. Bëlá më lë'ë rall; napë rall libertá parë gunë rall sirvë lu më.

3

Lla guëquërdë mënë lúltimë tiempë

¹ Gac bë'al de quë ra lúltimë tiempë guëdchini ra dzë namás naganë, dzë shtë galëz Zac zi. ² Ra mënë dzë ni gac shtu'u rall mizmë lë'ë rall. Gac shtu'u rall dumí. Runë nadchini rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rna zá'quëdi'i rall sa' rall. Guëni'i rall cuntrë Dios. Adë guëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë shtadë rall. Gac rall mënë nardë'ëdi'i graci lu Dios. Nápëdi'i rall rëspëti parë cusë santu. ³ Adë rúnëdi'i rall rëspëti lu sa' rall. Adë gúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Adë gápëdi'i rall cariñi sa' rall sino guëni'i guidzë rall guëc sa' rall. Gunë rall intriegu mizmë lë'ë rall lu duldë. Adë guëgá'adi'i ldu'u rall sa' rall, sino quëhunë nalaa'dchi rall. Guená tushë rall lu ra mënë za'quë. ⁴ Gunë rall traicionar sa' rall. Gunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Rdë'ë rall lugar rchini llanë la'ni ldu'u rall. Guëni'i rall sulë lë'ë rall lasac rall. Gac shtu'u rall más ra cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i. ⁵ Mënë ni tsagla'guë ria rall iádu'u, perë mizmë tiempë adë rsá'nëdi'i gac cambi vidë shtë rall por pudërë shtë diza'quë.

Bëlua'a tëchi mënë ni lu shti'dzë Dios. ⁶ Entrë ladi ra mënë ni nanú ra natsutë hiu'u catë quërdë na'a. Rsi guë rall ra na'a naná du'pë shgábi' nu napë rall zihani duldë. Ra na'a ni rianaldë tëchi ra deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. ⁷ Rini rall cualquier enseñansë narni'i mënë perë nunquë gac riasëdi'i rall verdá shtë Dios. ⁸ Ziquë guzac dzë guquërdë Janes nu Jambres, ra naná bë'në cuntrë Moisés, zni zac na mënë ni; gunë rall cuntrë diza'quë shtë Dios. Napë rall llgabë mal. Nápëdi'i rall fe, por ni lasáquëdi'i rall parë Dios. ⁹ Perë adë guëru'u shnezë lo quë naquëhunë rall purquë tubi dzë ra mënë guëdë'ë rall cuendë de quë tuntë na rall ziquë guc con Janes nu Jambres.

Pablo bë'në incarguë lu Timoteo l dai' za'quë

¹⁰ Perë lë'ël, bien guanaldë tëchi ra enseñansë nabëluá'ahia lul. Gunal conductë shtëna. Nanël rialdí ldua'a Dios. Nanël pacënci nahia. Nanël rac shtua'a grë sahia. Gunal lla bia'a ldua'a lu ra cusë durë nabë'në mënë cuntrë na. Adë riasháquëdi'i ldua'a con galtuntë shtë bëchi sahia. ¹¹ Nanël lla bëzac zi mënë na nu lla bëna sufrir por shti'dzë Jesús. Hia bínal pë guzac guë'dchi Antioquia, Iconio, nu Litra. Nanël zihani vultë guzunaldë mënë na, perë todavía nabanía; bëlá Dadë Jesús na lu grë cusë mal. ¹² Pues guldía grëtë' ra nanabani de acurdë con voluntá shtë Dios, napë quë gunë rall sufrir; guëzac

zi rall, ¹³ perë ra mënë mal con grë ra mësë falsë, más mal tsaglá'guëru'u rall. Rsiquë rall sa' rall nu lë'ë rall guc rall narguguë.

¹⁴ Perë lë'ël Timoteo, gáquël firmë lu enseñansë nabësë'dël. Gualdí ldu'ul ra lda'i ni con guëdubinú ldu'ul. Nanël chu guc mësë shténël, el quë nabëlua'a lë'ël. ¹⁵ Nanël dizdë gúquël lliguë'në ra Sagradas Escrituras nanapë pudërë parë guëlua'ain lë'ël lla gac salvárël por fe en Cristo Jesús. ¹⁶ Grë ra di'dzë naquë la'ni Sagradas Escrituras naescritin purquë bësë Espíritu Santu shtë Dios lë'ë ra nabëquë'ë shti'dzë më. Rllui'i rahin parë guësë'da'a luhin. Rllui'i rahin parë guëni'inuhin lë'ë hia'a. Runin corregir lë'ë hia'a; culdí rahin lë'ë hia'a tubi nezë catë nápa'a vidë tubldí ¹⁷ të parë grë ra narialdí ldu'i Dios gac rall preparadë; gac gunë rall grë cusë narac shtu'u Dios.

4

¹ Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu Dios nu Cristo Jesús, Shláma'a el quë naguëabrí parë gúni' juzgar grë mënë, ra nanabani nu zac ra naná guti. Lë'ë më guënbë'a më ziquë rëy iurní. ² Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu më de quë guadí'dzël diza'quë guëdubi tiempë, iurë rzac zi mënë lë'ël nu tiempë adë rzac zidi'i rall lë'ël. Guadi'dzënu ra mënë nanadë rialdí'di ldu'i shti'dzë Dios. Guni'i guëc rall por mal naquëhunë rall. Bëdë'ë cunseju ra narunë faltë riasë rall. Lë'ël gáquël mustrë shtë pacënci. Tsagla'guë bëlua'a con enseñansë shtë më ³ purquë guëdchini tiempë hia ra mënë adë guëzu'bë diáguëdi'i rall enseñansë za'quë perë más tsanaldëru'u rall tëchi lligabë mal shtë rall. Quili rall mësë zihani naguëlua'a ra enseñansë narac shtu'u guini rall. ⁴ Ra mënë ni guëlua'a tëchi rall lu ra diza'quë nu tsanaldë rall tëchi ra cuendë bishi; más gunë rall cuendë ra enseñansë falsë. ⁵ Perë lë'ël, gáquël më pacënci guëdubi tiempë; gua'a ldu'ul iurë rzac zi mënë lë'ël. Guná lla na conductë shténël lu sa'l. Guadi'dzë diza'quë lu ra mënë ziquë muzë shtë Dios. Bë'në cumplir shchí'nil nabëne'e Dios parë gúnël.

⁶ Vidë shtë na hia mërë tsalú ziquë ofrendë lu Dios; hia ziagdchini iurë parë gatia. ⁷ Ziquë tubi narllu'në lu carrërë, bëllu'na bien. Ziquë suldadë za'quë bëna cumplir. Bëna gan; gualanada shnezë Dios hashtë ne'. ⁸ Más delantë quëbeza premi ziquë tubi coronë naguëne'e Dios purquë tubldí na shcuenda lu më; bëna bien. Guëzëlaa'dchi më premi ni iurë guëabrí më stubi. Na më juësi za'quë. Lëdë niá'asëdi'i na guëne'e më premi dzë ni, perë nu zac grë ra naná rac shtu'u guená lúhi'.

Conseju shtë Pablo parë Timoteo

⁹ Bësiubë parë guë'dë guënal na. ¹⁰ Pues lë'ë Demas bësá'nëll na; más rac shtú'ull ra cusë shtë guë'dchiliu rë'. Hia lë'ëll zia'all Tesalónica. Crescente zia'a regiuni shtë Galacia. Tito zia'a Dalmacia. ¹¹ Sulë Lucas quërelëdëna ndë'ë. Bia'a Marcos të parë guë'dënu lë'ëll ndë'ë të gúnëll dchi'ni shtë Dios juntë con na. ¹² Bëshe'lida lë'ë Tíquico ciudá Efeso. ¹³ Iurë guidël, bia'a lari capë nabësëana Troas lidchi Carpo. Nu zac bia'a ra libré nu ra Sagradas Escrituras. ¹⁴ Alejandro lë'ë rrërë, nalë mal bë'nëll cuntrë na; lë'ë Dadë quilli según lo quë nabë'nëll. ¹⁵ Gupë lë'ël de nguiu ni purquë nalë bë'nëll cuntrë diza'quë naruadí'dza'a.

¹⁶ Iurë guahia primërë vësë parë guna defender lu gubiernë, ni tubi adë chu bë'në compa'ni na; grëtë'í rall bësa'në rall na. Rna'ba lu Dios de quë adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë rall por lo quë nabë'në rall. ¹⁷ Perë lë'ë Dadë bë'ni' compa'ni na dzë ni nu bëne'e më fuersë parë biadí'dza lu mënë grë diza'quë

të parë gac bë'a ra më nanádi'i më israelitë, guini rall diza'quë. Zni bëlá më na lu galguti ziquë lu ma dushë. ¹⁸ Zac guëlá më na lu cusë mal nu gupë më na parë tsutéa lúgar catë rribë'a më ziquë rëy. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'ë më guëdubi tiempë sin fin. Amén.

Saludë narialú cartë rë'

¹⁹ Bë'në saludar Prisca nu Aquila con shfamili Onesíforo. ²⁰ Bëa'në Erasto guë'dchi Corinto. Bësëana lë'ë Trófimo guë'dchi Mileto; rac llú'ull. ²¹ Guni'i ldú'ul parë guëdchínil antsë lë'ë tiempë naldë guëga'a. Eubulo, Pudente, Lino, nu Claudia, nu grë ra shmënë Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ël.

²² Rac shtua'a lë'ë Dadë Jesucristo cuzënúhi' lë'ël nu cagna'ba lu Dios gapë të favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu Tito

Cartë nabëshe'ldë Pablo lu Tito

¹ Na Pablo, nahia tubi muzë shtë Dios nu nahia muzë shtë Jesucristo parë guadi'dza lu ra nagulë Dios parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë gac bè'a rai' shti'dzë më naná de acuerdë con tubi vidë santu. ² Ruadi'dza lu rai' purquë dzuléza'a guëquërdëdnü hia'a lë'ë më parë siemprë. Dios bè'në prometer vidë eternë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu Dios adë rguguëdi'i'. ³ Iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëlua'a më voluntá shtë më por diza'quë shtë më; bërú'uhin lu llni lo quë nagunë më por diza'quë shtë më. Bë'në më incarguë guiahia diza'quë ni segün mandadë shtë Dadë Dios, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a. ⁴ Quëquëa'a cartë rë' lu Tito; nal ziquë shinia purquë nápël mizmë fe quë na. Rac shtua'a gunë ldai' më guëquël, nu guëga'a ldu'u më lë'ël, nu cuedchí ldú'ul por pudërë shtë Dios, Shtëada'a, nu por Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a.

Dchi'ni nabë'në Tito regiuni Creta

⁵ Na bësëana lë'ël dani la'ni nisëdu'u. Dani ni lë Creta; bësëana lë'ël parë gúnël rëglë grë lo quë narunë faltë, nu parë gúnël nombrar më gushë ziquë cabësë shtë íadu'u cadë guë'dchi catë nanü shmënë Dios. ⁶ Gunibë'ahia lë'ël gulël ra nguiu za'quë, ra ni tubi chu quëgn'idi'i guëc rai', nguiu nanapë tubsë tsé'li', ra nguiu ra shini rai' rialdí ldu'u rall Jesús, nu los de más mënë rni'i rall shini nguiu ni mënë za'quë na rall, lëdëdi'i shini nabani mal sin rëspëti. ⁷ Pues el quë nanapë carguë shchi'ni Dios, nall muzë shtë Dios; napë quë gáqui' më za'quë, adë gáquëdi'i mënë mal, nilë adë gáquëdi'i nguiu narldë nasesë lu sa'll, nilë tubi narzuu'dchi, nilë tubi narguili dishi'bi, nilë el quë narzebi ldu'u dumí, ⁸ sino gáqui' nguiu narunë recibir naze'dë lídchi', nu gáqui' tubi nguiu narunë bien, nu quëhúnëll rëspëti derechë shtë sa'll, nu quëápëll mizmë lë'ëll de grë maldá; gúnëll cumplir mandamientë shtë Dios, nu guëquitë ldú'ull grë shti'dzë më. ⁹ Nguiu ni napë quë tsaldí ldú'ull verdá shtë Dios con guëdubinú ldú'ull tal cumë ziquë bësë'dëll di'dzë ni tē parë gac guëluá'all diza'quë lu stubi mënë tē parë tsagla'guë tsanaldë rall shnezë Dios. Nu nguiu naná encargadë con shchi'ni më, napë quë gáqui' tubi narac ruadi'dzë bien lu ra enemigu shtë diza'quë. ¹⁰ Pues cantidá mënë mal rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më; ruadi'dzë rall cusë tuntë; rsignë rall mënë con enseñansë shtë rall. Zihani mënë ni rianaldë tēchi ra custumbrë shtë nariuguë tubi partë delicadë shtë ra llguë'në. ¹¹ Rqui'ni guë'au rua' rall purquë rsignë rall hashtë grë ra naná tubi famili, tsaldí ldu'u rall enseñansë falsë naquëglua'a mënë ni sulë parë gunë rall gan dumí.

¹² Guc tubi mësë më Creta; guni'ill shcuendë mizmë më ládzell: "Ra më cretense siemprë nabishi rall; na rall ziquë ma dushë; nalë rau sha'të rall nu nabëchi rall". ¹³ Verdá guni'i mënë ni. Por ni guni'inú lë'ë rall tē parë guëabrí tsanaldë rall tēchi enseñansë shtë Cristo, ¹⁴ nu parë adë gúnëdi'i rall cuendë grë ra di'dzë falsë shtë më israelitë, nu adë gúnëdi'i rall cuendë ra mandadë shtë mënë narquë guia'a verdá shtë Dios.

¹⁵ Grë ra nanapë llgabë limpi, grëtë' ra cusë limpi nahin; perë parë lë'ë ra nadë rialdídi'i ldu'i nu ra nanapë mal llgabë, parë lë'ë rall grë cusë nádi'in limpi hashtë nilë shgabë rall nu la'ni ldu'u rall hia gullinín; ldu'u rall nu

shgabë rall gadzë con duldë. ¹⁶ Rni'i rall de quë nanë rall Dios, perë quëhunë rall negar lë'ë më por lo quë narunë rall. Adë rëuu'di'i ldu'u Dios por lo quë naquëhunë rall; nëdi'i rall gunë rall cumplir shti'dzë më; rllu'i'di'i rall parë cusë za'quë shtë Dios.

2

Ldai' za'quë

¹ Lë'ël Tito, bëlua'a lo quë naná de acuerdë con ldai' za'quë. ² Guni'i lu ra më gushë, gac rai' seri nu gapë rai' rëspëti nu gapë rai' el mizmë lë'ë rai', nu gac shtu'u rai' sa' rai'; gac rai' mënë narua'a ldu'u lu cusë durë nu gapë rai' pacënci. ³ Nu guni'i lu ra na'a gushë, lë'ë quë lë'ë rai' gapë rai' vidë santu lu Dios; adë guadi'dzëdi'i rai' chismë, nu adë gáquëdi'i rai' më narzuu'dchi, sino napë quë guëlua'a rai' cusë za'quë lu shfamili'. ⁴ Zni guëlua'a rai' los de más ra na'a lliguë të parë gac shtu'u rai' tse'lë rai' nu gac shtu'u rai' shini rai'. ⁵ Gac tubldí shcuendë rall nu gapë rall llgabë limpi. Gapë rall lidchi rall ziquë runë tucarë, nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë tsë'li' të parë adë chu guëni'i'di'i mal cuntrë diza'quë shtë Dios.

⁶ Nu zac guni'i lu ra nguiu lliguë, gac rall më naquërelde bien lu sa' rall. ⁷ Nu mizmë lë'ël gáquël muestre lu ra sa'l manërë nanabánil. Gáquël mësë za'quë parë lë'ë rall; bëlua'a lë'ë rall con rëspëti sin ni tubi bishi. ⁸ Biadi'dzë lu rall de acuerdë con diza'quë shtë Dios të parë adë chu guëni'i'di'i na mal lo quë naruadi'dzël. Zni guëtú lu ra narunë cuntrë ra di'dzë shtë Dios. Hia parë guëni'i rall mal de lë'ë hia'a, adë gúnëdi'i rallin.

⁹ Guni'i lu ra narunë sirvë lu lamë të parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzë shlamë rall, nu gac shtu'u rall lamë sin guëni'i'di'i rall cuntrë lë'ë lamë. ¹⁰ Adë cuánëdi'i rall, sino gac rall më za'quë lu lamë të parë manërë naquërelde rall guëlua'a de quë ra enfeñansë naze'dë de Dios nu Salvador shtë hia'a; nalë nasa'a nahin. ¹¹ Pues lë'ë favurë ru'bë nabë'në Dios parë mënë narëta' lu guë'dchiliu, hia bëdchinin të parë gac salvar grë clasë mënë. ¹² Quëglua'a më lë'ë hia'a de quë napë quë guësá'na'a nezë mal parë guëquërellda'a bien; quëglua'a më de quë napë quë gápa'a tubi vidë ldi, nu gápa'a vidë za'quë lu më, nu gápa'a mizmë lë'ë hia'a lu cusë mal. ¹³ Mientras cuéza'a iurë lë'ë Dadë Jesús guëabrí stubi con pudërë nu llni; guëlua'alú më lu mënë stubi. Blac llëru'bë na pudërë shtë Dios nu Salvador shtë hia'a. ¹⁴ Bë'në më intriegu mizmë lë'i' lu galguti parë quílli' duldë nu gúni' librar lë'ë hia'a lu duldë të parë guëzunë më ldu'u hia'a parë gáca'a limpi. Gulë më lë'ë hia'a parë mizmë lë'i' të parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁵ Bëlua'a grë di'dzë rë'. Tsgla'guë guni'inú ra mënë, nu bë'në corregir con pudërë nabëne'e Dios guia'al. Gubani bien të parë adë chu gúnëdi'i desprëci shti'dzël.

3

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Jesús

¹ Guni'i stubi lu ra narialdi ldu'i diza'quë, napë quë guëzu'bë diaguë rall ra narnibë'a nu ra autoridá, nu gac rall dispuestë gunë rall cualquier cusë za'quë. ² Guni'i lu ra mënë, adë guëni'i'di'i rall cusë mal cuntrë sa' rall nu adë guëni'i'di'i rall chupë tsunë di'dzë, sino gac rall nadu'u; gac rall më humildë nu gapë rall pacënci lu grë mënë.

³ Pues zac lë'ë hia'a antsë adë riasëdi'i hia'a nu gubani hia'a lu ra cusë mal nu gúca'a mënë narac mañi lu sa' hia'a. Guc nambídia'a; rldënú hia'a cualquier mënë, nu bëldënú mënë lë'ë hia'a. Rna túsha'a lu sa' hia'a. ⁴ Perë iurë bëru'u lu llni lla rac shtu'u Dios lë'ë hia'a, nu blac naza'quë na më Salvador shtë hia'a, ⁵ bë'në më salvar lë'ë hia'a, lëdëdi'i purquë bëdë'na'a cumplir mandamientë shtë më, sino purquë sulë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; nu bëzunë më almë shtë hia'a nu bëne'e më vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo. Tsagla'guë guësëdchini Espíritu Santo vidë cubi la'ni ldu'u hia'a të parë gac cambi llgabë shtë hia'a. ⁶ Por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, Dios bëshe'ldë Espíritu Santo parë cuezënhí'i lë'ë hia'a parë adë gúnëdi'i faltë pudërë ni tubi mumëntë ⁷ të parë gáca'a shini më sin culpë lu më. Gaquin por tubi favurë nu por pudërë shtë Jesucristo, Salvador shtë hia'a, nu parë gáca'a shini më nanapë esperansë naná vidë sin fin naguëne'e më.

⁸ Ra di'dzë ni na verdá. Rac shtua'a guëni'irú'ul ra enseñansë ni lu ra mënë të parë ra narialdí ldu'i Dios, guëni'i ldu'u rall gunë rall cusë za'quë. Ldai' rë' naza'quin nu napin provëchë parë mënë. ⁹ Perë bëlua'a tëchil lu di'dzë dishi'bi nu ra cuendë shtë chu guc shtadë guélú mënë, nu asuntë catë ruadi'dzë mënë chupë tsunë di'dzë con catë nanú mënë nardildi di'dzë pë runë cuntienë ra mandamientë purquë grë di'dzë ni nápëdi'i valurë nu rlluí'di'in parë bien shtë mieti.

¹⁰ El quë narlua'a ldai' falsë nu quëgull divisioni entrë ra shmënë Dios, bë'në corregir lë'ëll chupë u tsunë vuelte; si adë rúnëdi'ill cuendë shtí'dzël, bëgú lë'ëll entrë ladi të. ¹¹ Nguiu ni bënëtil lu shnezë Jesús. Nápëll duldë nu mizmë lë'ëll nanëll nacondenádëll.

Cunseju parë Tito

¹² Iurë guëdchini Artemas u Tíquico naguëshe'lda ndë, bë'në grë cusë parë gue'dë guënal na guë'dchi Nicópolis purquë rac shtua'a guëquërela guë'dchi ni tiempë naldë. ¹³ Bë'në grë cusë të gúnëll compaño abogado Zenas nu Apolos parë adë gúnëdi'i faltë parë viajë shtë rai'. ¹⁴ Nu zac los de más bëchi sa' hia'a tsasë rai' de quë runë tucarë gunë rai' lo quë narac shtu'u Dios të parë gapë rai' narqui'ni rai' nu gunë rai' compaño ra nanapë nicidá. Zni gac rall mënë ziquë plantë narne'e nashi za'quë.

Rialú cartë con tubi saludë

¹⁵ Grë ra naquëhunë compaño na ndë'ë quëgshe'ldë rai' saludë lul, Tito. Bëdë'ë saludë shtë na'a lu grë ra narac shtu'u Jesús nu ra narac shtu'u lë'ë na'a.

Rac shtua'a gunë të recibir bendición shtë Dios. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu Filemón

Quëquë'ë Pablo cartë rë' lu Filemón

¹ Na Pablo nanúa prësi purquë rluá'ahia diza'quë shtë Cristo Jesús. Quëquëa'a cartë rë' juntë con Timoteo naná bëchi sa' hia'a. Quëquëa'a lul, Filemón, nal tubi narunë compaňi lë'ë na'a lu dchi'ni. Nalë rac shtu'u na'a lë'ël. ² Nu quëquëa'a cartë rë' lu grupë shtë shmënë Jesús nardëa lídchil nu quëquëa'a lu Apia, zanë na'a, nu Arquipo, el quë narunë compaňi lë'ë na'a lu dchi'ni. ³ Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u tē por Dios, Shtada'a, nu por Dadë Jesucristo, Shláma'a.

Amor nu fe shtë Filemón

⁴ Siemprë rdë'a graci lu Dios shtëna iurë rëagná ldua'a lë'ël, nu rna'ba lu Dios por lë'ël ⁵ purquë binia nalë rac shtú'ul Dadë Jesús nu nalë rialdí ldú'ul shti'dzë më nu rac shtú'ul grëtë' shmënë Dios. ⁶ Rna'ba lu Dios de quë guëdubi tiempë nanú lugar parë guadí'dzël diza'quë lu ra mënë. Nu rna'bë na'a lu më tē gac bë'al grë ra bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús. ⁷ Nalë bësqëitë ldú'ul na nu rac shtua'a guna sirvë lu Dadë Jesús más purquë nanëa de quë rac shtú'ul ra shmënë Jesús. Filemón bëcha, rquítë ldua'a purquë ra shmënë Jesús napë rall más ánimo parë ra cusë shtë Jesús por lo quë nabë'nël por lë'ë rai'.

Rna'bë Pablo tubi favurë lu Filemón

⁸ Por ni nu purquë nahia poshtë shtë Cristo, napa derechë parë guë nibë'ahia lë'ël lo quë narunë tucarë gúnël ⁹ perë mejurë quëhuna ruëguë lu purquë rac shtú'ul na nu rac shtua'a lë'ël. Na Pablo nahia më gushë, perë iurne' nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo Jesús. ¹⁰ Rna'ba tubi favurë lul parë Onésimo naná ziquë shinia; gúqui' shmënë Jesús mientras nanúa lachigui'bë.

¹¹ Antsë Onésimo gúquëll ziquë tubi muzë shtënël nadë rllu'ídi'i perë iurne' nádi'll zni; gúnëll cumprir narac shtú'ul nu zac lo quë narac shtua'a. ¹² Quëgshe'lda lë'i' lul; bë'në recibir lë'i' con bien purquë nalë rac shtua'a lë'ël. ¹³ Rac shtua'a nēa'nēnull na ndë'ë parë guëá'nëll shlugárël. Gúni' sirvë mientras nanúa prësi purquë bëluá'ahia diza'quë. ¹⁴ Perë adë rac shtú'udia'a guna tubi cusë sin permisi shtënël tē parë lë'ë favurë nacagna'ba lul gúnëdi'llin por la fuersë sino por voluntá shtënël. ¹⁵ Tal vez Onésimo bësa'nëll lë'ël por du'pë tiempë tē parë iurne' gúnël recibir lë'i' lídchil parë siemprë. ¹⁶ Hia adë rëabrídi'll ziquë muzë no más sino mejurë quë tubi muzë; bë'në recibir lë'i' ziquë tubi shmënë Jesús narac shtú'ul. Nalë rac shtua'a lë'i' perë lë'ël rac shtú'ul lë'ël más, lëdë nía'asëdi'i ziquë muzë nabëabrí lídchil sino ziquë bëchil naná unidë con Dadë Jesucristo.

¹⁷ Ziquë nanël quëhunēnú hia'a shchi'ni më; bë'në recibir lë'ë Onésimo cumë ziquë mizmë na. ¹⁸ Si talë bë'nëll mal lul, u si talë nazé'bill dumí, guni'i lua blac dumí biá'all, guëguállahin. ¹⁹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con prupi guahia; na guëguilla cuendë shtë Onésimo aunquë runë tucarë gúnël cusë ru'bë parë na; nápël vidë eternë purquë biadi'dza lul diza'quë. ²⁰ Nia bëchi, bë'në favurë rë' parë na por amor shtë Dios. Bësqëitë ldua'a por amor nanápël parë Dadë Jesucristo.

²¹ Quëquëa'a lul purquë napa segurë de quë gúnël cuendë shti'dza nu rac bë'ahia de quë gúnël másru'u de lo quë narna'ba lul. ²² Mizmë tiempë bë'në preparar tubi quartë catë guëquërela purquë quëbeza gunë më lo quë naquëgna'bë të lúhi'; gueldë guënahia lë'ë të.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²³ Epafras quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të nu zac lë'ëll nanull lachigui'bë ndë'ë purquë rialdí ldú'ull diza'quë. ²⁴ Nu Marcos nu Aristarco, nu Demas con Lucas, quëgshe'ldë rai' saludë. Quëhunë rai' compaïni na lu shchi'ni Jesús.

²⁵ Rac shtua'a de quë favurë shtë Dios guëa'në con lë'ë të. Amén.

Cartë naguá lu ra Hebreos

Dios biadi'dzë lu hia'a iurë bëdchimi shini më

¹ Tiempë guahietë guni'i Dios lu shtadë guëlü hia'a iurë biadi'dzë ra profetë. Zihani vësë nu zihani manërë guni'inú më lu shtadë guëlü hia'a por enseñansë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më ² perë iurne' lúltimë tiempë biadi'dzë më lu hia'a iurë bëdchimi shini më, Jesús. Dios bëcuc' shtë guë'dchiliu por lë'ë shini më, nu gulë Dios shini më parë guëñibë'ai' grë cusë nananú guë'dchiliu nu gube'e. ³ Lë'ë shini më na ziquë galrabtsë'ë shtë Dios. Ziquë na Dios zní na Jesús, ecsactë ziquë Shtádi'. Por Jesús rni'bi grë ra cusë; por pudërë shtë shti'dzë më adë rialúdi'i guë'dchiliu. Despuësë de bëzunë më almë shtë hia'a de grë duldë, iurní guzubë më lugar shtë hunurë ladë ldi cula'ni Dios pudërusë catë quëbezë më gube'e.

Shini Dios na más më ru'bë quë ra ianglë

⁴ Lë'ë shini Dios na më más më ru'bë quë ra ianglë. Pues bë'në Jesús recibir mejurë lugar; bëtë'ë Dios tubi lë parë shini më namás lasac quë lë shtë ianglë.

⁵ Dios nunquë adë guni'idi'i' lu tubi ianglë:

Lë'ël nal shinia.

Bëna punërë lë'ël; súbël lugar shtë hunurë.

Nunquë guni'i Dios de tubi ianglë:

Na nahia Dadë parë lë'ël.

Nu lë'ël gáquël shinia.

⁶ Perë iurë bëshe'ldë Dios shini më lu guë'dchiliu, bë'në më honrar lë'i' nu guni'i më:

Grëtë' ianglë shtë Dios gunë rai' adorar lë'ël.

⁷ De ra ianglë guni'i Dios:

Quëhunë më gac rai' ziquë mbë.

Gac rai' ziquë be'lë narru'u lu gui'i tē gunë rai' lo quë narnibë'a më.

⁸ Perë lu shini Dios guni'i më:

Nal Dios; catë rnibë'al na parë siempër; adë tsalúdi'in.

Bandërë shtë'nël quëhunë significar nal rëy justë.

⁹ Rac shtú'ul ra cusë tubldí, perë rna túshël nanádi'i de acuerdë con lëy shtë më.

Por ni Dios shtë'nël bëtiá'ai' sèiti guëquël tē guëquitë ldú'ul más quë grë ra sa'l.

¹⁰ Nu zac guni'i Dios de lë'ë më:

Nia Dadë, lë'ël bëcuc'shtël grëtë' ra cusë dizdë principi shtë guë'dchiliu.

Con guiá'al bëcuc'shtël gube'e.

¹¹ Lë'ë rahin tsalú perë lë'ël guëá'nël parë siempër.

Grë rall guëac rall ziquë lari gushë.

¹² Nu lë'ël guëtú'bil guë'dchiliu nu gube'e ziquë daa'.

Gac cambi grë ra cusë ni, perë lë'ël nal mizmë nedzë nu parë siempër; lë'ël guëbánil parë siempër.

¹³ Nunquë guni'i Dios lu tubi ianglë:

Guzubë ladë ldi shtëna hashti guna gan lu grë enemigu shtë'nël nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël.

¹⁴ Grë ra ianglë na rai' espíritu narunë cumplir voluntá shtë Dios. Bëshe'ldë më lë'ë rai' parë gunë rai' compa'ni ra nabë'në recibir salvaciuni shtë më.

2

Adë chu guësá'nëdi'i salvaciuni shtëna'a

¹ Blac llëru'bë na shini Dios; por ni napë quë guëdë'na'a cuendë bien ra di'dzë nabínia'a të parë adë chu guësëá'nëdi'i shnezë Dios. ² Ra shti'dzë Dios naguni'i ra ianglë antsë, napin pudërë nu grë ra mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guc cashtigu rall. Bë'në rall recibir pagu justë según duldë nu faltë nabë'në rall. ³ Verdá nahin, por ni ç'llallë guëdë'na'a të parë guëca'chilú hia'a lu juici si talë adë guëzu'bë diáguëdi'ia'a diza'quë? purquë llëru'bë na salvaciuni shtë më. Lë'ë salvaciuni rë' primërë biadi'dzë Dadë Jesús, nu despuësë ra nabini shti'dzë më, bë'në rai' testificar de quë verdá na di'dzë ni. Bëdë'na'a recibir di'dzë shtë salvaciuni de lë'ë rai'. ⁴ Nu Dios bëluá'ai' shti'dzi' na verdá por sëñi nu milagrë nu cusë ru'bë nu por Espíritu Santo nabëne'e më parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. Cadë túbia'a bëdë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según voluntá shtë Dios.

Jesucristo gúqui' ziquë bëchi sa' hia'a

⁵ Stubi puntë; adë gunibë'adi'i Dios de quë guë'dchiliu naze'dë, gaquin bajo ordë shtë ra ianglë. Cagni'i na'a shcuendë guë'dchiliu verdadërë. ⁶ Pues tubi partë shtë Sagradas Escrituras rni'i zni: ç'Chull na nguii të parë réagná ldu'ul lë'i'? Grë nguii gati rall.

ç'Pëzielú rac shtú'ul cuezënul lë'ëll?

⁷ Por du'pë tiempë bë'në'l të napë nguii menos hunurë quë ra ianglë perë bë'në'l honrar lë'ë nguii con hunurë ziquë tubi coronë. Nu bëdë'ëll pudërë parë guë'nibë'a nguii grë cusë nabëntsá'ul.

⁸ Grëtë' cusë bëcúe'zël guëa' nguii; guëzu'bë diaguë rall shti'dzë nguii. Iurë bëcúe'zë Dios grëtë' cusë guëa' nguii, bëdë'ë Dios permisí guë'nibë'a nguii grëtë' cusë. Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rnádi'ia'a grë cusë bajo ordë shtë nguii ⁹ perë rna hia'a lu Jesús, el quë Dios bë'në punërë ziquë tubi nalasáquëdi'i lu ra ianglë por du'pë tiempë. Rna hia'a lu Jesús; bë'në Dios honrar lë'i' con zihani hunurë naná ziquë tubi coronë purquë bë'në më sufrir hashtë gúti'. Por tubi favurë nabë'në Dios, guti Jesús por grë mënë.

¹⁰ Dios bëntsá'u grë cusë purquë zni bëuu' ldu'u më; gurështëhin parë Dios nu por lë'ë më. Guc shtu'u më guësëdchini më zihani shini më gube'e catë quërelde më lu llni. Por ni guc më justë iurë bëshe'ldë më Jesús lu guë'dchiliu të sac zihí'. Bë'ní' cumplir grë sufrimientë; por ni adë rúnëdi'i faltë ni tubi cusë; na më cabësë shtë ra naná salvar. ¹¹ El quë narunë të gac mënë shmënë Dios, nu ra shmënë më naná runë cumplir grë voluntá shtë më, napë rai' mizmë Shtadë rai'. Por ni lë'ë shini Dios rtúdi'i lúhi' iurë rni'i më na rai' ziquë famili shtë më. ¹² Ni na de acuerdë con Sagradas Escrituras naná rni'i: Guna alabar lë'ëll delantë lu ra bëcha, nu guna alabar lë'ëll juntë con los de más shmënë'l nardëa por nombre shtënë'l.

¹³ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras:

Na tsaldí ldu'a'a shti'dzë më.

Stubi lugar rni'in:

Na zugá'ahia ndë'ë con shini Dios naná bëne'e më parë na.

¹⁴ Verdá grë ra shini nguii napë rai' mizmë clasë cuerpë con rënë nu belë. Zni zac Jesús guc nguii con cuerpë shtë nguii të parë gati më; zni bëdë'ë më fin pudërë shtë el quë nabësëdchini galguti lu guë'dchiliu. Lëll Satanás.

15 Nu b'è'nè mè librar ra nardzëbë gati rall, ra nardzëbë con galërdzëbë ru'bë guëdubi vidë shtë rall. 16 PUES nasegurë adë bídëdi'i mè lu guë'dchiliu parë gunë mè compa'ni ra ianglë, sino be'dë guëdchini mè lu guë'dchiliu ziquë llëbni' Abraham parë gunë mè compa'ni lë'è ra nguiu. 17 Por ni bëqui'ni gac mè igual ziquë bëchi sa' mè t'è gac mè mè compa'ni ru'bë narga'a ldu'u ra mënë nu parë gúni' cumplir grë lo quë narac shtu'u Dios. Nu bëdchini mè parë quilli mè con rënë shtë mè por duldë, nu parë guëdchisú mè grë duldë shtë ra shmënë mè. 18 Guzac zi mè nu gudëdë mè zihani prëbë durë. Por ni iurne' rac runë mè compa'ni grë ra narzac zi lu cualquier cusë durë.

3

Jesús na más mè ru'bë quë Moisés

1 Bëchi naná unidë con Dios santu, guna'bë mè lë'è t'è, t'è guëquërdëdënu t'è lë'è mè la'ni gube'e. Gulë bë'nè llgabë bien chu na Jesús; náhi' el quë nabëdchini por nombre shtë Dios nu náhi' bëshuzi namás lasac nu náhi' bëshuzi ru'bë parë lë'è hia'a. Parë creenci shtë hia'a nídi'i stubi naná rialdí ldu'u hia'a. 2 Lë'è Jesús bë'nè cumplir voluntá shtë Dios, el quë nabë'në punë'rë lë'i' bëshuzi shtë hia'a. Bë'nè mè cumplir igual ziquë Moisés bë'ni' cumplir grëtë' lo quë naguni'i Dios lúhi' parë ra shmënë mè guahietë. 3 Sin quë adë guëtë'dëdi'i, Jesús runë tucarë más hunurë quë Moisés. Nahin ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u; runë tucarë nguiu ni más hunurë quë lë'è hiu'u. 4 Cadë hiu'u napin el quë nabëzá'ahin, perë Dios bë'cue'shtë grëtë' cusë nananú la'ni guë'dchiliu nu gube'e. 5 Siemprë Moisés bë'nè cumplir voluntá shtë Dios. Guc Moisés tubi muzë entrë ra shmënë mè parë biadí'dzi' shti'dzë Dios lu rai'. Zni Moisés bë'nè testificar de lo quë naguni'i Dios lúhi', cusë naguë'r gac despuësë. 6 Perë Cristo na shini mè nabë'në cumplir grë voluntá shtë Dios entrë ra shmënë mè. PUES na hia'a shini mè si talë guëdë'na'a segurë fe shtë hia'a, si talë adë rdzëbëdi'ia'a nu si talë adë guëazë guëtëdi'ia'a shnezë mè jamás, nu si talë guëquitë ldu'u hia'a por esperansë nadápa'a.

Guëzi'i ldu'u ra shmënë Dios

7 Por ni ziquë cagni'i Espíritu Santo: Nedzë iurë guini t'è lo quë narni'i Dios, 8 adë runë naguëdchidi'i ldu'u t'è cumë ziquë bë'nè mënë guahietë; bëdzatsu mënë cuntrë Dios. Dzë ni bëtë'dë rall prëbë lu Dios iurë ziazú rall lu lumë shlatë catë chu nádi'i. 9 Nga'li ra shtadë guëlú t'è bëtë'dë rall prëbë lua. Zni bë'nè rall durantë cuarenta izë; guná rall milagrë lo quë nabëna. 10 Por ni bëldëa con lë'è rall nu gunia'a shcuendë rall: "Siemprë ldu'u rall bësini lë'è rall lu duldë; nunquë bënguë bë'adi'i rall shneza". 11 Bëna prometer con juramentu, nunquë jamás adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u mënë con na, catë rbedchí ldu'u rall. 12 Bëchi, gulë gapë cuidadë ni tubi de lë'è t'è gapë tubi ldu'u naná rianaldë t'èchi cusë mal, nu por ni adë rialdídi'i ldú'ul shti'dzë Dios nu guësá'nël lë'è mè nanabani. 13 Mejurë cadë tubi t'è guni'inú sa' l cunseju parë tsaldí ldu'u sa' l más cadë dzë mientras nanú tiempë. Gulë guni'inú los de más sa' l t'è parë ni tubi de lë'è t'è gapë t'è ldu'u naguëdchi por duldë nacuguë ra nguiu. 14 Si talë adë guësá'nëdi'ia'a diza'quë, sino tsaldíru'u ldu'u hia'a hashtë gátia'a, iurni unidë na hia'a con Cristo.

15 Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Nedzë si talë guñil lo quë narni'i Dios, adë runë naguëdchidi'i ldu'ul cumë bë'në ra mënë guahietë iurë bëquë guia'a rall lë'ë më; adë guc shtu'udi'i rall gac Dios shlamë rall.

¹⁶ ¿Chullëti'i bëquë diaguë shti'dzë Dios nu despuësë bë'në rall cuntrë lë'ë më? Mizmë mënë nabëru'u ladzë Egipto con Moisés ziquë cabësë shtë rall.

¹⁷ ¿Chullëti'i bëldënu Dios por cuarenta izë? pues mizmë mënë nabë'në duldë nu guti rai' nu bëa'në cuerpë rai' lu shlatë catë nidi'i mënë. ¹⁸ ¿Chullëti'i guni'i Dios con juramentu adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u më? Pues mizmë mënë nanadë bëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më. ¹⁹ Por grë ndë'ë rac bë'a hia'a adë bë'nëdi'i rall gan tsutë rall purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më.

4

¹ Por ni, aunquë nanú tubi promësë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, rqui'ni gápa'a cuidadë no sea lu cualquier de lë'ë të, guëni'i më: “Runa juzguë nu adë tsutëdi'il lugar ni”. ² Pues parë mizmë lë'ë hia'a bëdchini shti'dzë Dios ziquë bëdchinin parë ra mënë guahietë, perë ra mënë ni adë bë'nëdi'i rall recibir shti'dzë më con fe cumë cusë za'quë purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më; adë bëllu'idi'i shti'dzë më parë lë'ë rall. ³ Perë lë'ë hia'a gualdi ldu'u hia'a nu guatë hia'a catë rzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më. De stubi mënë guni'i më:

Gualdidi'i ldu'u rall na; por ni bëldëa nu gunia'a con juramentu, adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

Guni'i Dios ra di'dzë ni aunquë bëdë'ë më fin shchi'ni më dizdë bëntsa'u më guë'dchiliu. ⁴ Pues ze'dë tubi partë shtë Sagradas Escrituras narni'i shcuendë dzë narzi'i ldu'u mënë:

Dios bëzi'i ldu'í' dzë gadchi de grë dchi'ni nabë'në më.

⁵ Stubi lugar guni'i më:

Adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

⁶ Todavía runë faltë parë sëbëldá mënë tsutë rall catë guëzi'i ldu'u rall con Dios, perë lë'ë mënë nabini diza'quë primërë, adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall purquë bëzu'bë diaguëdi'i rall shti'dzë më. ⁷ Por ni Dios bëluá'ai' tubi dzë señaladë naná nedzë. Cagni'inú Dios lë'ë hia'a iurne' por lo quë naguni'i David aunquë llëduni tiempë zia'a. Guni'i David di'dzë rë' naná bëquëa'a tampa:

Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios, adë runë naguëdchidi'i ldu'u të.

⁸ Si talë Josué nadë'ë descansë parë ra më israelitë, pues Dios adë niabrídi'i guëni'i më de stubi dzë guëzi'i ldu'u mieti. ⁹ Zni nanú tubi galërzi'i ldu'u naná ziquë dzë gadchi iurë guzi'i ldu'u Dios. Guëzi'i ldu'u shmënë Dios ¹⁰ purquë grëtë' el quë natsutë shnezë Dios catë rzi'i ldu'ull con lë'ë më, nápëll descansë. Hia gualú shchi'nill ziquë guzi'i ldu'u Dios lu grë dchi'ni shtë më. ¹¹ Por ni cha guëdë'na'a fuersë parë tsutë hia'a catë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, no sea quë cualquier de túbia'a ziaglá'ga'a mizmë nezë ziquë bë'në ra mënë nadë gualdidi'i ldu'u shti'dzë Dios guahietë nu guti rai'.

¹² Zni runë tucarë guëdë'na'a purquë di'dzë naguni'i Dios, nabanin nu napin pudërë. Nahin ziquë tubi spadë dushë naná guërupë tëchi. Shti'dzë më riutë hashtë más la'ni ldu'u nguiu. Shti'dzë më runë dividir almë, nu espíritu, nu llicu nu hashtë la'ni ba'cu shtë mieti. Riutë shti'dzë më hashtë la'ni llgabë mënë nu hashtë galërni'i ldu'u nguiu parë gunin juzguë lë'ë rahin. ¹³ Ni tubi cusë nabëntsa'u më adë rac guëca'chilúdi'i lu më. Grëtë' nanuhin shlatë. Rna më nu nanë më grë lo quë naquëhunë mieti nu napë quë guëtë'da'a cuendë lu më.

Jesús na bëshuzi namás lasac entrë grë bëshuzi

¹⁴ Jesús shini Dios, na më bëshuzi ru'bë parë lë'ë hia'a; guatë më catë quërelde Dios lu gube'e, por ni guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios con diza'quë nagualdí ldu'u hia'a. ¹⁵ Lë'ë bëshuzi shtë hia'a, rga'a ldú'i' lë'ë hia'a. Riasëhi'; nanëhi' grë debilidá nadápa'a purquë lë'ë më gudëdë më lu mizmë prëbë nadápa'a, perë sin quë adë bé'nëdi'i më duldë. ¹⁶ Por ni guiabí'ga'a lu më catë nanú më. Guiabí'ga'a lu trunë shtë Dios sin quë adë chu rdzëbëdi'i. Por favurë shtë më guëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu gunë më compaïni lë'ë hia'a cualquier nicidá nadápa'a.

5

¹ Cadë bëshuzi ru'bë naná designadë entrë ladi ra nguiu, nápi' carguë parë gúni' representar ra mënë lu Dios. Runë bëshuzi ofrecer lu Dios ra ofrendë shtë mënë nu sacrifici por duldë shtë rall. ² Mizmë bëshuzi ni rac runë tratë nadu'u con ra mënë naguënëdi'i voluntá shtë Dios nu rëazë guëtë rall shnezë më, purquë bëshuzi ni napëll mizmë debilidá cumë grë mënë. ³ Por debilidá ni rqui'ni gunë bëshuzi ofrecer tubi ma ziquë sacrifici lu Dios por ra duldë nabë'në bëshuzi nu zac rúnëll ofrecer ra ma por duldë shtë los de más mënë.

⁴ Ni tubi nguiu gululë mizmë lë'ëll ziquë bëshuzi con hunurë shtë galbëshuzi, sino Dios gululë lë'ëll mizmë manërë ziquë gululë më lë'ë Aarón. ⁵ Zni zac Cristo adë bëshepi guiá'adi'i' tē gáqui' bëshuzi, sino Dios gululë lë'i' nu guni'i më lu shini më:

Lë'ël nal shinia; gululëhia lë'ël.

⁶ Nu zac rni'i Dios stubi lugar:

Lë'ël nal bëshuzi parë siemprë, ziquë mizmë clasë cumë Melquisedec.

⁷ Iurë Jesús gubani lu guë'dchiliu rë', guna'bë më lu Dios; bë'në më ruëguë lu Dios. Guni'i më fuerhtë nu cantidá nisë bëru'u lu më. Guna'bë më lu Dios, el quë nanapë pudërë parë guëla lë'i' lu galguti, nu Dios bëquë diágui' shti'dzë shini më purquë Jesús guc cunformë; bë'ni' cumplir voluntá shtë Shtëadi'.

⁸ Aunquë Cristo na shini Dios, por galëzrac zi nabë'në më sufrir, bësë'dëi' parë guëzu'bë diágui'. ⁹ Iurë gudëdë grë ra cusë durë nu bë'në më gan lu ra prëbë, guc më el quë nardë'ë vidë eternë parë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë më.

¹⁰ Gululë Dios lë'ë Jesús; gúqui' designadë bëshuzi ru'bë con mizmë hunurë ziquë Melquisedec.

Dios gunë cashtigu si talë guëazë guëta'a lu shnezë më

¹¹ Nanú zihani cusë más parë guënia'a lu tē shcuendë bëshuzi ru'bë nadápa'a. Parë guna explicar parë tsasë tē, naganin purquë adë riasëdi'i tē lueguë. ¹² Hia gudëdë tiempë dizdë gualdí ldu'u tē diza'quë; hia runë tucarë guëlua'a tē los de más sa' tē, perë todavía rqui'ni stubi mënë guëlua'a lë'ë tē stubi vësë más ra cusë sencigi, ra primërë puntë shtë ra enseñansë narialdí ldu'u hia'a. Na tē ziquë tubi narqui'ni gu purë lechë en vez de gaul cumidë con belë. ¹³ Grë ra naná ziquë me'dë naná radchi, adë rac bé'adi'ill mudë narunë tucarë guëquërdëll con sa'll. Nall ziquë tubi ngulë'në narqui'ni tubi mësë. ¹⁴ Perë ziquë cumidë na parë ra mënë ru'bë, los de más puntë shtë enseñansë, na parë ra mënë naná riasë guadë na mal nu guadë na za'quë. Mënë ni hia napë rall tiempë lu shnezë Dios nu tsagla'guë runë rall gan lu duldë.

6

1 Por rsunë ni, cha guiaglá'ga'a delantë parë tsarú'ba'a; guësë'da'a más enseñansë shtë Cristo. Adë guëá'nëdi'ia'a sulë con ra enseñansë sencigi nabëdë'na'a recibir más antsë. Enseñansë ni runë tratë napë quë guëabrí ldu'u mieti lu Dios, nu adë rúnëdi'i mënë confiar ra obrë za'quë. Ra enseñansë sencigi rni'i napë quë tsaldí ldu'ul shti'dzë Dios. 2 Nu cagni'in shcuendë custumbrë shtë rdchi'bë guia'a shmënë Jesús guëc sa' rall, nu runin tratë lla guëriubë nisë zihani cusë. Cagni'in shcuendë de quë tsashtë ra tégulë stubi, nu de quë ze'dë guëdchini juici eternë. 3 Pues guiaglá'ga'a delantë si talë gunë më compaňi lë'ë hia'a.

4 Ra nagueasë di'dzë ni, ra nabëquitë ldu'u por lo quë nabëne'e më, ra narunguë bë'a Espíritu Santo, 5 ra nabëquitë ldu'u con shti'dzë Dios, nu ra narac bë'a pudërë shtë ra nagueñibë'a iurë gac më rëy, 6 Si talë guëazë guetë rall, nu rni'i rall shti'dzë Dios nádi'in verdá, nídi'i mudë guëabrí ldu'u rall lu më stubi vultë purquë mizme lë'ë rall quëquë'ë rall lë'ë shini Dios lu cruz stubi vultë, nu quëhunë rall burnë lë'ë më delantë lu ra mënë. 7 Na nguiu rë' ziquë lachi naná rlaguë guiu lúhi'. Iurë lë'ë guiu rlaguë, ruu' guiu'u nisë. Si talë guiu'u tsagla'guë rdë'ë cusechë parë ra naquëhunë dchi'ni, pues napin bendición shtë Dios. 8 Perë si talë lë'ë guiu'u rdë'ë guitsë nu gui'lli nadë rllu'i'di'i, iurní mal na guiu'u ni nu guëlladchi na cashtigu shtë Dios parë guiu'u ni; fin shtëhin na ziquë tubi cusë narie'qui.

Nadápa'a esperansë; por ni dzu hia'a firmë lu shnezë Dios

9 Aunquë quëadi'dza zndë'ë lu të, bëchi narac shtua'a, napa segurë de quë lëdë znídi'i con lë'ë të purquë nasalvar të nu quëhunë të cusë za'quë. 10 Dios na më justë; adë guëá'ldëdi'i ldu'u më grë dchi'ni nabë'në të parë lë'ë më. Rëagná ldu'u më lla gac shtu'u të sa' të, lla bënë të sirvë lë'ë rai' purquë na rai' shmënë më. Adë guëá'ldëdi'i ldu'u më de quë tsagla'guë quëhunë të compaňi lë'ë rai'. 11 Ziquë rac shtu'u sa' të, iurne' rac shtu'u na'a cadë tubi të guëlua'a de quë napë të zihani esperansë hashtë guëabrí më stubi. 12 Adë gac të nabëchi sino gulë rgubënebi ejemplë shtë ra narialdí ldu'i de verdá con pacënci; iurní quëhunë rall recibir ra cusë za'quë nabë'në më prometer parë grë ra naná shmënë më.

13 Segurë gunë më cumprir lo quë nabë'në më prometer purquë iurë bënë më prometer lu Abraham, bënë më jurar por mizme lë më purquë nídi'i stubi más më naru'bë quë lë'ë më. 14 Guni'i Dios lu Abraham: "De verdá gunë ldaiha lë'ël nu guënehia cantidá llëbnil". 15 Abraham gulézi' con pacënci hashtë gac cumprir shti'dzë më; zni bënë'ni' recibir lo quë naná bënë më prometer lúhi'. 16 Iurë ra nguiu runë rall jurar, rni'i rall juramentu por nombre shtë tubi namás më ru'bë quë lë'ëll. Juramentu ni na garantiá de quë gúnëll cumprir; rqu'i'nidi'i cusë más. 17 Iurë gac shtu'u Dios guëlua'ai' clarë lu ra shmënë më de quë adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi', bënë më prometer con juramentu. 18 Zni por chupë di'dzë nagúnëdi'i cambi jamás, nasegurë lo quë nadzuléza'a. Nídi'i mudë shti'dzë Dios niac bishi; por ni lë'ë hia'a naná bës'a'në cusë shtë guë'dchiliu nu na hia'a segurë con lë'ë më, nadápa'a rsunë ru'bë parë tsaldí ldu'u hia'a; adë guësá'nëdi'i hia'a promësë naguni'i më lu hia'a; tsaglá'ga'a firmë con lë'ë më hashtë gunë më cumprir promësë naguni'i më lu hia'a. 19 Lë'ë esperansë nadápa'a, na ziquë tubi gui'bë ru'bë naquëhunë segurë barcu lu nisë. Segurë nu fuertë na esperansë ni parë almë shtë hia'a. El quë nanapë esperansë ni, nall ziquë el quë nariutë catë cabezë Dios Santo.

²⁰ Ndë guatë Jesús por lë'ë hia'a a të tsanálda'a lë'ë më lugar ni despuësë. Na më representantë shtë hia'a a të parë tsuté hia'a lugar ni. Na më primërë bëshuzi parë siembrë con mizmë hunurë quë Melquisedec.

7

Jesús nu Melquisedec

¹ Lë'ë Melquisedec guc rëy shtë guë'dchi Salem nu gúqui' tubi bëshuzi delantë lu Dios naquëbezë más guia'a. Iurë bëabrí Abraham catë guáhi' lu guërru nu gudíni' ra rëy contrari, Melquisedec guagtsa'guëlúhi' Abraham, nu bè'në ldáih'i lë'ë Abraham. ² Iurní Abraham bédë'ë ca'a Melquisedec décimo partë shtë ra cusë naná bédchisú Abraham de enemigu shtëhi'. Lë Melquisedec runë cuntienë “primërë rëy naná justë”. Melquisedec guc rëy narnibë'a Salem, nu Salem runë cuntienë, “galërbedchí ldu'u mieti”. Por ni Melquisedec na rëy shtë paz. ³ Perë parë Melquisedec adë guënëdi'ia'a lë shtëadi' u lë shní'ai'; adë guënëdi'ia'a guc gúli' nilë guc gúti'. Adë guënëdi'ia'a chu guc shtadë guélú Melquisedec. Zni náhi' ziquë figurë shtë shini Dios; náhi' bëshuzi naná cuzë parë siembrë.

⁴ Iurne' gulë bédë'ë cuendë blac llëru'bë guc Melquisedec, pues mizmë shtadë guélú hia'a, Abraham, bédë'ëi' décimo partë shtë grë cusë lo quë nabédchisúhi' guia'a rëy iurë gudildi rai'. ⁵ Según lëy shtë Moisés, ra bëshuzi naná llëbni' Leví, napë rai' mandadë shtë Dios parë gunë rai' cubrë de mënë décimo partë nanapë ra mënë; nahin parë Dios. Ra bëshuzi bè'në rai' cubrë de grë sa' rai' aunquë na rai' llëbni' Abraham. ⁶ Perë Melquisedec nádi'i' famili shtë Leví perë bè'ni' recibir décimo partë nabédë'ë Abraham cuá'ai'. Nu Melquisedec bè'në ldáih'i Abraham, el quë nabë'në recibir ra promësë shtë Dios. ⁷ Clarë riasë hia'a el quë naquëhunë bendecir, más lasáqui' quë ra mënë narunë recibir bendición. ⁸ Entrë ládia'a iurne' grë ra bëshuzi narunë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mieti, guëdchini dzë gati rai'; perë shcuendë Melquisedec rni'i Sagradas Escrituras de quë lë'i' bè'ni' recibir décimo partë nabédë'ë Abraham. Melquisedec náhi' ziquë tubi naziagla'guë nabani. ⁹ Nu rac guëní'ia'a de quë Leví nu grë ra bëshuzi naná llëbni' Leví, ra naná runë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mënë iurne', gudilli rai' juntë con Abraham iurë bédë'ëi' lu Melquisedec nabë'në tucarë cá'ai' ¹⁰ purquë aunquë todavía adë gúlëdi' Leví, náhi' cumë llëbni' ladi Abraham iurë Melquisedec guagtsa'guëlúhi' lë'ë Abraham.

¹¹ Ra mënë israelitë bè'në rai' recibir lëy shtë Dios tiempë dzu ra shini Leví cumë bëshuzi, perë lëy adë bè'nëdi'i gan gac mënë perfectë delantë lu Dios. Por ni gu' necesari guëdchini stubi bëshuzi mejurë, lédëdi'i ziquë ra bëshuzi naná shini Aarón nagululë Dios, sino bëqui'ni guëdchini tubi bëshuzi ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë. ¹² Pues iurë nanú cambi shtë galbëshuzi, iurní zac rqui'ni gac cambi lëy narunë tratë shcuendë galbëshuzi. ¹³ Lë'ë bëshuzi shtëna'a, el quë ra di'dzë rë' quëgni'i shcuëndi', náhi' llëbni' stubi shini Jacob, lédëdi'i shini Leví ziquë los de más bëshuzi. Ni tubi bëshuzi na shini de cualquier shini Jacob sino sulë ra shini Leví na rai' bëshuzi. ¹⁴ Bien rdë'ë hia'a cuendë Jesús ze'dë entrë llëbni' Judá, nu Moisés niétiquë guní'i' de quë shini Judá gac rai' bëshuzi.

¹⁵ Más clarë na shcuendë bëshuzi cubi nadápa'a, iurë rëagná ldu'u hia'a ze'dë guëdchini stubi bëshuzi naná ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë. ¹⁶ Adë binlúdi'i galbëshuzi shtë më ni por tubi lëy narunë punërë bëshuzi según

ra shtadë guëlú bëshuzi, sino guc Jesús bëshuzi sulë purquë napë më pudërë; gátidi'i më parë siemprë. ¹⁷ Rni'i zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ë më: Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siemprë

ziquë mizmë clasë de Melquisedec. Nápël llëru'bë hunurë.

¹⁸ Zni mandamientë nabëdë'ë Dios guahietë, guc cancelarin purquë nápëdi'in pudërë nu adë rllu'i'idi'in parë guëdchisú duldë shtë mënë. ¹⁹ Pues lëy shtë Moisés adë bënëdi'i gan parë gac nguii limpi delantë lu Dios, perë en cambi, iurne' nadápa'a esperansë, por ni riabi'ga'a lu më.

²⁰ Pues Dios bënë nombrar Jesús ziquë bëshuzi con juramentu. ²¹ Los de más bëshuzi guc nombrar rai' sin ni tubi juramentu, perë guni'i Dios lu bëshuzi cubi con tubi juramentu. Guni'i më:

Lë'ë Dadë, bënë'ni' jurar nu adë gúnëdi'i' cambi shtë' dzi'.

Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siemprë. [Ziquë mizmë clasë shtë Melquisedec.]

²² Por ni Jesús na tubi garantiá de quë nadápa'a tubi conveñi mejurë quë conveñi nanapë ra mënë guahietë. ²³ Los de más bëshuzi guc cantidá rai' purquë guti rai'; adë nídi'i mudë tsagla'guë rai' cumë bëshuzi; adë bënëdi'i rai' gan guëquërdë rai' parë siemprë. ²⁴ Perë Jesús adë rátidi'i; galbëshuzi shtë më adë tsalúdi'i. Na më bëshuzi parë siemprë. ²⁵ Por ni Jesús napë pudërë; gunë më salvar parë siemprë ra nariabi'guë lu Dios por medio de lë'ë Jesús purquë nabáni' parë siemprë nu quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a.

²⁶ Zni Jesús na bëshuzi completamente ecsactë ziquë rqui'nia'a, ziquë ni tubi chu nádi'i. Na më santu; nápëdi'i më duldë; rsiguëdi'i më lë'ë hia'a; purë na më. Bëshepi guaia'a Dios lë'i' más quë cualquier cusë nanabani lu gube'e.

²⁷ Nádi'i më ziquë los de más bëshuzi nanapë quë gunë rall ofrecer ra ma por duldë shtë rall, iurní despuësë por duldë shtë ra sa' rall. Jesús bënë'ni' ofrecer mizmë lë'i' ziquë sacrifici parë grëtë' hia'a. Rqui'nidi'i stubi sacrifici jamás parë siemprë. ²⁸ Lë'ë lëy shtë Moisés gululë nguii tē gac rall bëshuzi namás lasac aunquë napë rai' duldë; perë juramentu shtë Dios bēdchini más despuësë quë lëy, nu bënë'ne nombrar lë'ë shini më tē gáqui' bëshuzi parë siemprë. Gululë Dios shíni', el quë nabë'nē cumplir; nídi'i stubi cusë narunë faltë tē gac më bëshuzi parë siemprë.

8

Jesús rni'inúhi' Dios por lë'ë hia'a

¹ Primërë puntë shtë naquëgni'i na'a lu tē na ndë'ë; nadápa'a tubi bëshuzi namás lasac. Guzubë më lu trunë shtë Dios gube'e. Quëbezë më ladë ldi shtë Dios naná lugar shtë hunurë. ² Nu quëhúni' sirvë la'ni lugar verdaderë naná bēntsa'u Dadë, lēdēdi'i nguii. Ndë cabezë Jesús juntë con Dios Padre.

³ Grë ra bëshuzi namás lasac lu guë'dchiliu, guc nombrar rai' parë gunë rai' ofrecer lu Dios ofrendë nu sacrifici nabëdë'ë mënë según lëy. Nu rqui'ni Jesús gápi' tubi cusë parë gúni' ofrecer. ⁴ Si talë lë'ë më niabezë më guë'dchiliu, adë nádi'i më bëshuzi purquë todavía nianá nanú ra bëshuzi narunë ofrecer ofrendë según rni'bë'a lëy shtë Moisés. ⁵ Perë ra bëshuzi lu guë'dchiliu, quëhunë rai' ofrecer lo quë naná sulamëntë tubi mustrë de lo quë nananú gube'e. Rdë'ë hia'a cuendë de quë nahin copi purquë iurë Moisés bënë'ne recibir ordë shtë Dios parë guntsá'uhi' lugar catë gunë ra mënë adorar Dios, gunibë'a më lúhi': "Rnia'a lul, bēntsa'u lugar ni ecsactë según mustrë nabëluá'ahia lul guëc dani". ⁶ Zni guc con primërë rēglë nabëdë'ë Dios, perë

iurne' gululë Dios Jesús ziquë bëshuzi naquëhunë sirvë lugar naná zihani vueltë más mejurë quë lugar catë ra bëshuzi naguquërelde antsë bë'në rai' sirvë. Jesús na el quë narni'inú Dios por lë'ë hia'a. Por Jesús lë'ë conveñi cubi nadápa'a con Dios, nahin mejurë quë conveñi gushë purquë pudërë shtë conveñi cubi ze'din por promësë naná mejurë.

7 Si talë primërë conveñi nápëdi'in faltë, iurní adë rquí'nidi'i conveñi cubi. Si talë por primërë conveñi niac mënë naza'quë delantë lu Dios, iurní niasëdchini Jesús stubi conveñi naná cubi. 8 Perë Dios guná lu ra mënë nabë'në recibir primërë conveñi ziquë mënë narunë faltë lo quë naná mejurë. Guni'i më shcuendë rai' la'ni Sagradas Escrituras:

Lë'ë Dadë Dios rni'i: Guëdchini dzë; guntsa'ua tubi conveñi cubi con ra mënë shtë Israel nu Judá.

9 Adë gáquëdi'in ziquë conveñi naná bëntsa'ua con ra shtadë guëlú rall tiempë bëna

compañi lë'ë rall, tiempë bësëhia lë'ë rall të guëru'u rall Egipto.

Adë bë'nëdi'i rall cumplir lë'ë conveñi shtëna. Por ni bësa'na lë'ë rall, rni'i Dadë.

10 Lë'ë conveñi naná guntsa'ua con naciuni Israel despuësë ra dzë ni, gaquin zndë'ë, rni'i Dadë.

Guësëdchinia mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Guëquëa'a shti'dza lu ldu'u rall parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u rall shti'dza.

Iurní gaca Dios shtënë rall de verdá; hia lë'ë rall gac rall shmëna.

11 Dzë ni adë rquí'nidi'i chu guëlua'a tubi sa'll;

rquí'nidi'i nguui guëni'll lu bëchill: "Bënguë bë'a lë'ë Dadë Dios" purquë grëtë' rall gunguë bë'a rall na dizdë ra mitu'në hashtë más ra më gushë naná ladi rall.

12 Nu guna perdunë duldë shtë rall; guëga'a ldua'a lë'ë rall;

jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall.

13 Iurë lë'ë Dios quëgni'i shcuendë conveñi cubi rë', na purquë rna më conveñi gushë cumë cusë nadë rllu'i'idi'i parë mënë naná quërelde ne'. Lo quë nanapë tiempë nu adë rllu'i'idi'in, nasesë guënitluhin.

9

Lugar catë runë mieti adorar Dios lu guë'dchiliu nu gube'e

1 Nanú stubi cusë importantë. Lë'ë primërë conveñi napë rëglë parë gunë mieti adorar Dios la'ni tubi iádu'u shtë guë'dchiliu. 2 Lë'ë lugar catë bë'në mënë adorar Dios, napë chupë partë. Primërë partë lë Lugar Santo; nga'li quëbezë gandelierë nu mellë; lu mellë dchi'bë guetështildi nabë'në mënë presentar lu Dios. 3 Hia tëchi cortinë shtë primërë partë, quëbezë lugar lë Lugar Santísimo. 4 Nga'li nanú tubi bëcu'guë naná purë orë catë rie'qui ialë, nu nga'li nanú tubi cajë nabë'në significar lë'ë conveñi. Guëdubi ladë naquë orë. Nezë la'ni cajë ni nanú mbluri nanactsa'u orë. La'nin nanú guetështildi maná, nu zac la'ni cajë nanú varë shtë Aarón. Varë ni bëguë; galdani ndiaguë ladi ni. Nu zac la'ni cajë nanú ra guë'ë catë bëquë'ë Dios di'dzë shtë conveñi. 5 Subrë guëc cajë ni quëbezë ra ianglë naquëhunë representar pudërë nu gluri shtë Dios. Hia ianglë ni nach'i'li shcuaguë lugar catë rac perdunë ra duldë shtë mieti. Iurne' nápëdia'a tiempë parë guëquëa'a más shcuendë lugar ni.

6 Iurë grë ra cusë ni na listë, ra bëshuzi riutë rai' primërë partë shtë iádu'u parë gunë rai' cumplir costumbrë religiusë lo quë nagonibë'a Dios. 7 Perë

segundë partë shtë lugar ni, Lugar Santísimo, nga'li riutë primëre bëshuzi, perë sulë tubsë vësë cadë izë. Iurë lë'i' riutë, rqui'ni guá'ai' rënë shtë ma të parë rúni' ofrecerin ziquë ofrendë por duldë shtëhi' nu por duldë shtë ra mënë. ⁸ Por di'dzë rë' lë'ë Espiritu Santo quëgní'i' de quë mientras ra mënë bënë rai' cumplir custumbrë la'ni primëre partë shtë iádu'u, todavía nídí'i' entradë parë lë'ë rall lu lugar catë cabezë Dios. ⁹ Grë ndë'ë na tubi muestre de lo quë quëhunë mënë iurne' la'ni iádu'u. Ra ofrendë nu ra ma naquëhunë mieti ofrecer lu Dios, adë nápëdi'i' rahin pudërë parë guëdchisú duldë shtë mënë të parë cuedchí ldu'u rall delantë lu Dios. ¹⁰ Nadë más ra custumbrë quëhunë tratë pë cusë gau mieti u pë gu mieti u shcuendë tsati guia'a mieti con ra rëglë narunë tratë por fuërë shtë mieti. Napë ra custumbrë ni valurë salamëntë hashtë tiempë gunë më cambi mudë nagunë mënë adorar lë'ë më.

¹¹ Perë Cristo bëdchíni' ziquë bëshuzi namás nasac parë ra cusë za'quë nabe'dë guëdchini. Lë'ë lugar catë quëhunë më sirvë ziquë bëshuzi, nga'li na tubi lugar namás cusë za'quë, lë'dë tubi mënëdi'i' bëntsa'u lugar ni. Quiere decir, adë nádi'in cusë shtë guë'dchiliu rë'. ¹² Guatë Cristo Lugar Santísimo tubsë vësë parë siemprë, lë'dëdi'i' parë gunë më ofrecer rënë shtë chivë u rënë shtë ngunë, sino con prupi rënë shtë më guatë më; bënë më segurë salvaciuni nanápëdi'i' fin parë lë'ë hia'a. ¹³ Ra bëshuzi bëtiá'ai' rënë shtë chivë nu ngunë, nu bëtë'tsëi' dë shtë bëcierru nagüe'qui lu bëcu'guë guëc ra mënë nabëga'ldë tégulë. Si talë custumbrë ni rllui'i' parë gunin purificar shcuerpë nguui, ¹⁴ mucho más pudërë napë rënë shtë Cristo, purquë por medio shtë Espiritu Santo nanápëdi'i' fin, Cristo bënë më ofrecer mizmë lë'ë më lu Dios ziquë sacrifici nanápëdi'i' ni tubi manchë. Rënë shtë më rac guëzunë ldu'u hia'a de grë duldë nu obrë nadë rlluí'idi'i' parë guëdë'na'a sirvë lu Dios nanabani.

¹⁵ Por ni Jesucristo na më el quë nabësëdchini conveñi cubi, tubi tëtë cubi entrë Dios nu lë'ë hia'a. Galguti shtë Cristo bënë parë gac perdunë grë duldë shtë ra nabënë mal según rëglë shtë primëre conveñi. Guna'bë Dios lë'ë rall të gunë rall recibir grë lo quë nabënë më prometer, tubi herenci eternë. ¹⁶ Parë gac cumplir termë shtë tëtë, rqui'ni prëbë de quë hia guti el quë nabëntsa'uhin ¹⁷ purquë adë gac repartir herenci shtë nguui hashtë despuësë gati nguui. Mientras nabani nguui lë'ë tëtë guëa'në guí'ai'. ¹⁸ Tambiën termë shtë conveñi primëre guzublú iurë rënë bëllë'ë. ¹⁹ Moisés iurë guni'i' grë ra puntë shtë lëy lu ra mënë, guná'zi' rënë shtë chivë nu bëcierru con nisë nu tubi llicu hiaguë hisopo con guitsë ladi lli'li color llni; iurní bégá'dzi' llicu hiaguë ni con rënë nutsë con nisë; iurní bëchu'bë nísi' librë shtë lëy, nu zac grëtë' ra mënë bëchu'bë nísi' con rënë. ²⁰ Iurní guni'i' Moisés: "Ndë'ë na rënë narunë lasac tubi conveñi narnibë'a Dios parë lë'ë të". ²¹ Moisés bëchu'bë nísi' con rënë lë'ë lugar catë bënë ra mënë adorar Dios, nu bëchu'bë nísi' con rënë grëtë' ra cusë nabënë dchi'ni rai' tē gunë rai' adorar Dios. ²² Pues según lëy casi grëtë' cusë napë quë guëzunëhin por rënë. Sin quë adë guëllë'ëdi'i' rënë, nídí'i' perdunë shtë duldë.

Por galguti shtë Cristo nanú perdunë shtë duldë

²³ Por ni rnia'a de quë ra cusë nananú guë'dchiliu, cusë naná copi shtë ra cusë lu gube'e, bëqui'ni guëzunë rahin por rënë shtë ma, perë ra cusë shtë gube'e tambiën rqui'ni guëzunë rahin con sacrifici mejurë quë rënë shtë ma.

²⁴ Cristo adë guatëdi'i' Lugar Santísimo nabëntsa'u mënë lu guë'dchiliu; nahin copi shtë cusë verdadërë nananú gube'e; sino guatë më gube'e catë quëbezë

Dios. Ndë guadi'dzënu më Dios Padre de favurë shtë hia'a. ²⁵ Lë'ë primërë bëshuzi lu guë'dchiliu riatëll Lugar Santísimo tubsë vësë cadë izë parë gúni' ofrecer rënë shtë ma lu Dios, perë rënë ni nádi'i rënë shtë bëshuzi sino rënë shtë ma. Perë Cristo adë rúnëdi'i' ofrecer rënë shtëhi' zihani vultë sino tubsë vësë ²⁶ purquë si talë adë zni nádi'in, iurní niati më zihani vësë dizdë lë'ë guë'dchiliu gurështë. Perë iurne' tubi vësë parë siemprë Cristo bédchini nu bënë më ofrecer mizmë vidë shtëhi' parë grëtë' mënë. Bëllë'ë rënë shtë më të guëdchisú më duldë. ²⁷ Ziquë na segurë napë quë gati grë mieti nu despuësë gati nguiu, gunë më juzguë nguiu. ²⁸ Zni zac Cristo tubsë vësë gúti' ziquë tubi sacrifici; bëllë'ë rënë shtë më por duldë shtë mënë. Perë guëlua'alú më lu hia'a stubi vultë, lédëdi'i' parë guëdchisú më duldë sino parë gunë më salvar grëtë' ra naquëbezë lë'ë më, ra narac shtu'u guëabré më nasesë.

10

¹ Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guquin nadë más ziquë mustrë shtë ra cusë verdadërë nanaguër guëdchini. Lë'ë lëy nápëdi'in pudërë të gac mënë naza'quë lu Dios por medio ra ma nabënë mënë ofrecer zihani vësë cadë izë. ² Purquë si talë lëy nihunë gan parë gac mënë naza'quë lu Dios, iurní niabezë nihunë rall ofrecer ra ma purquë grëtë' ra naná limpi lu Dios adë nápëdi'i' rall llgabë naquëgni'i' guëc rall por duldë nabënë rall. ³ Perë por ra ma nabënë rall ofrecer, bëagná ldu'u rall duldë shtë rall cadë izë. ⁴ Pues rënë shtë ra gunë nu rënë shtë chivë jamás adë guëdchisúdi'i' duldë shtë mënë.

⁵ Por ni iurë bédchini Cristo lu guë'dchiliu, guni'i' më:

Adë rac shtú'udi'il sacrifici shtë ma, nilë ofrendë, sino quë bënë'el tubi cuerpë parë na.

⁶ Adë rquítëdi'i' ldu'lul con ra sacrifici narie'qui lu bëcu'guë, nilë con ra ofrendë narne'e mënë por duldë.

⁷ Iurní gunia'a: "Iurne' zelda parë guna cumplir voluntá shtë'nël.

Niá Dadë; ziquë naescritë shcuenda la'ni librë."

⁸ Primërë rni'i' Dios quë adë bëquitëdi'i' ldu'u më por ra ofrendë nu por ma narie'qui lu bëcu'guë, nilë por sacrifici parë guëdchisú ra cusë ni duldë shtë ra nguiu, cusë nagunibë'a lëy gunë mieti. ⁹ Despuësë guni'i' më: "Zelda parë guna voluntá shtë'nël, Dadë". Ndë'ë runë cuntienë de quë bënë Dios cancelar primërë rëglë të gunë më punërë stubi rëglë mejurë. ¹⁰ Por rëglë cubi, bënë më perdunë duldë shtë hia'a; bëzunë më ldu'u hia'a të parë gáca'a santu. Zni nahin purquë Jesucristo bédë'ë më prupi shcuerpë më ziquë sacrifici. Guti më; iurní rquí'nidi'i' stubi ofrendë.

¹¹ Grë ra bëshuzi israelitë quëhunë rai' ofrecer ra ma lu Dios. Cadë dzë tsagla'guë quëhunë rai' ofrecer mizmë ofrendë aunquë por rënë shtë ra ma, nilë por cuerpë shtë ma narie'qui, nunquë guëdchisú ra cusë ni duldë shtë mënë. ¹² Perë Jesucristo bënë më ofrecer mizmë lë'i' por ra duldë tubsë vësë parë siemprë. Despuësë guti më, iurní guzubë më ladë ldi shtë Dios. ¹³ Nga'li quëbezë më hashtë gunë më gan lu grë enemigu shtë më. Gunë më vencer lë'ë rall. ¹⁴ Por tubsë ofrendë nabënë më ofrecer, bëzunë më ldu'u mënë; bënë më ra mënë santu parë siemprë, ra naquërdë sulë parë lë'ë më. ¹⁵ Lë'ë quë lë'ë Espiritu Santo quëhúni' testificar lo mizmë purquë guni'i' más antsë; ¹⁶ Lë'ë conveñi naguna con lë'ë rall despuësë ra dzë ni, rni'i' Dadë, guëcue'za grëtë' mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall. Nu guëquëa'a ra mandamientë la'ni shgabë rall.

17 Nu zac rni'i Espíritu Santo:

Jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra dulde shtë rall, ni ra cusë mal nacanihunë rall.

18 Catë bë'në më perdunë dulde, hia rqu'i'nidi'i másru'u ofrendë por ra dulde.

Guiagb'ga'a lu Dios

19 Por grë ndë'e bëchi, rac tsuté hia'a gube'e por rënë shtë Jesús. Adë rdzëbëdi'i tsuté hia'a. 20 Rac tsuté hia'a por tubi nezë cubi narne'e vidë sin fin; nezë ni bësha'lë më hashtë lugar catë cuezë Dios santu, quierë decir, por galguti shtë Jesús bëshá'li' nezë ni. 21 Jesús na më primëre bëshuzi parë lë'e hia'a. Na më encargadë con grë lidchi Dios. 22 Por ni guiagb'ga'a con ldu'u hia'a nalimpi lu më nu con cuerpë naguá tubi bañi con nisë naquichi. 23 Guiagl'ga'a firmë lu shnezë Dios, adë chu guëazë guétëdi'i shnezë më purquë nasegurë gunë më cumplir grë lo quë nabë'në më prometer. 24 Nu guëdí'ia manërë parë guëdë'na'a compa'ni ra sa' hia'a parë gac shtu'u sa' hia'a más nu parë guëdë'na'a cusë za'quë. 25 Adë gáca'a ziquë ra nanëdi'i guidë lu cultë catë rdëa hia'a; mënë ni nacustumbradë ridëdi'i rall. Mejurë guëni'inú sa' hia'a të gac rall firmë. Zni napë quë guëdë'na'a cumplir iurne' purquë lë'e dzë nague'abrí Jesús, ze'dë guëdchini.

26 Si talë nanë hia'a verdá shtë Dios nu mizmë tiempë rac shtu'u hia'a tsaglága'a nezë mal, iurní nidi'i stubi sacrifici të gac perdunë dulde shtë hia'a purquë rquë guia'a hia'a sacrifici shtë Cristo. Quëdë'na'a tratë galguti shtë Cristo ziquë cusë pë'ruchi. 27 Sulë nanú juici shtë Dios parë lë'e hia'a iurní. Gao'in ziquë tubi gui'i tantë rldë më. Gunë më cashtigu grë contrari shtë më. 28 El quë nabë'në desprëci lëy shtë Moisés nu adë bëzu'bë diaguëdi'ill lëy ni, gú'till sin quë adë chu bëgá'adi'i ldu'u nguui ni; con testimonio shtë chupë u tsunë testigu guti nguui dzë ni. 29 Perë çpë rni'i të gac con nguui naná bëlua'a tëchi' lu shini Dios nu bëquë guiá'all rënë shtë conve'ni narunë parë gac nguui santu? nu bë'nëll desprëci lë'e Espíritu shtë Dios naná bë'në zihani favurë parë lë'e hia'a. Por rënë shtë më na hia'a limpi delantë lu më. 30 Rac bë'a hia'a lë'e Dadë naná guni'i: "Guna cashtigu ra mënë; napa derechë guëguilla". Nu zac rni'i shti'dzë më: "Lë'e Dadë gunë më juzguë shmënë më". 31 Nalë nadzë'bë na cashtigu shtë Dios nanabani.

32 Perë rnia'a lu të, gulë bëagná ldu'u të tiempë nagudëdë. Despuës bë'në të recibir llni shtë Dios, gac të mënë pacënci lu grë galëz Zac zi; gac të shmënë më firmë aunquë bë'në të sufrir. 33 Nanú bëldá lë'e të guni'i guidzë mënë guëc të lu ra sa' të. Guzunaldë mënë lë'e të. Sëbëldá de lë'e të bë'në të sufrir con sa' të. 34 Bëga'a ldu'u të ra naguá lachigui'bë nu bëquitë ldu'u të iurë bëdchisú mënë lo quë nanapë të purquë rdë'e të cuendë de quë lu gube'e nanú másru'u cusë mejurë nanadë tsalúdi'i. Shtë'në të ra cusë ni. 35 Adë cuëzëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të, gapë të tubi premi ru'bë la'ni guë'dchiliu naze'dë guëdchini. 36 Rqui'ni gac të më pacënci parë gunë të cumplir voluntá shtë Dios nu despuës de ni, gunë të recibir lo quë nabë'në më prometer ca'a të. 37 Ra Sagradas Escrituras rni'i: Du'pë tiempë runë faltë, iurní el quë naze'dë guëdchini, segurë guëdchíni'. Adë gac ldë'edi'i ldú'i'.

38 Perë el quë naguna recibir cumë më justë, guëbá'nill por fe nanápëll. Perë si talë guëazë guëtëll shneza, adë rquítëdi'i ldua'a con lë'ëll.

39 Perë lë'ë hia'a adë nádi'ia'a ziquë ra narëazë guetë, ra naná condenar, sino rialdí ldu'u hia'a de verdá; zni guëdë'na'a segurë salvaciuni parë almë shtë hia'a.

11

Zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më

1 Iurë rialdí ldu'u hia'a, iurní nadápa'a segurë de quë guëdë'na'a recibir ra cusë lo quë nadzuléza'a. Rialdí ldu'u hia'a nanú ra cusë nanadë rnádi'ia'a lúhi'. 2 Ra shtadë guëlú hia'a naguquërelde guahietë, bëquebi Dios na rai' mënë za'quë purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më.

3 Rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni rdë'ë hia'a cuendë de quë Dios bëntsa'u lë'ë guë'dchiliu sulë con di'dzë shtëni'. Ra cusë narná hia'a lúhi' guctsa'u'in, lédëdi'i por cusë narná hia'a, sino nadë más por shti'dzë Dios guctsa'u rahin.

4 Gualdí ldu'u Abel shti'dzë Dios; bë'ni' ofrecer lu Dios tubi ofrendë mejurë quë ofrendë shtë Caín. Bëquebi Dios Abel na më za'quë, por ni Dios bëca'a Abel nu bë'në më recibir ofrendë shtëhi'. Aunquë Abel hia gúti', perë todavía zia'gla'guë ruadí'dzi' lu hia'a por medio fe shtëhi'.

5 Enoc gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni Dios bia'a lë'ë Enoc gube'e; gútidí'i'. Ra mënë adë bédzélëdi'i rall Enoc lu guë'dchiliu purquë Dios bia'a lë'i'. Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Enoc de quë antse guziá'ai' gube'e, Dios bëquitë ldú'i' con Enoc. 6 Sin galrialdí ldu'u, nídi'i mudë guëquitë ldu'u Dios con lë'ë hia'a. Primëre napë quë tsaldí ldu'u nguii shti'dzë Dios parë tsabi'guë nguii lu Dios. Napë quë tsaldí ldu'u hia'a nabani më nu de quë guëne'e më premi ca'a ra narguili lë'ë më.

7 Noé gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bëzu'bë diágui' shti'dzë Dios purquë más antse bëtsëbë Dios lë'i'; guni'i Dios lu Noé lo quë naguër gac, cusë ni tubi adë chu gunádi'i luhin antse. Noé bëzu'bë diágui' nu bëntsa'uhi' tubi barcu ru'bë parë gac salvar grë ra shfamíli'. Gualdí ldú'i' shti'dzë më; gúqui' rëspëti parë shti'dzë më. Zni bë'në Noé juzguë grë ra mënë shtë guë'dchiliu nanadë gualdídi'i ldu'u shti'dzë më. Mudë ni Dios bë'në recibir Noé ziquë nguii justë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

8 Nu Abraham por galrialdí ldu'i, iurë Dios guna'bë lë'i', bëzu'bë diágui'; bërú'ui' parë tsáhi' lugar catë guni' Dios guëdë'ë më ládzi' ziquë herenci. Abraham bërú'ui' ládzi' sin quë adë rdë'ëdi'i' cuendë ca lu tsáhi'. 9 Abraham gualdí ldu'i; guquëréldi' ladzë catë bë'në Dios prometer, perë Abraham gúqui' ziquë më zitu parë lugar ni. Nabáni' ziquë mënë naná de viajë, lédëdi'i la'ni hiu'u. Lo mizmë bë'në Isaac nu Jacob nu zac lë'ë rai' bë'në rai' recibir mizmë promësë nabëdë'ë Dios lu Abraham. 10 Abraham gulëzi' stubi ciudá parë guëquëréldi', lugar nanapë cimientë naná dchi'chi; ciudá ni Dios bëzá'ahin según gac ldu'u më.

11 Nu zac Sara gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bë'ni' recibir pudërë parë gápi' shíni' aunquë náhi' demasiadë më gushë. Gúpi' tubi me'dë purquë gualdí ldú'i' Dios gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer lúhi'. 12 Zni Abraham hia më gushë sin esperansë gápi' shíni', perë gúqui' shtadë guëlú shtë mënë zihani, mënë zihani ziquë mbelëgúi' lu gube'e nu ziquë iu'lli nananu rua' nisëdu'u. Jamás adë chu gúnëdi'i gan guëlabin.

13 Grë ra mënë ni guti rai' sin quë adë bë'nëdi'i rai' recibir ra cusë nabë'në Dios prometer, perë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më nu guná rai' lu ra cusë ni

delantë. Por fe b'ë'në rai' recibir lo quë nabë'në më prometer nu bëquitë ldu'u rai'. Mudë ni bëquebi rai' de quë na rai' ziquë më zitu parë guë'dchiliu rë', de quë lidchi rai' cuezë stubi guë'dchiliu. ¹⁴ PUES grë ra naruadi'dzë zni, rquebi rai' de quë todavía quëguili rai' stubi lugar parë guëquërelde rai'. ¹⁵ Si talë ra mënë ni nihunë rall llgabë por ladzë catë bëru'u rai', pues niabri rai' nga'li ¹⁶ perë guc shtu'u rai' lugar más mejurë, quiere decir, tubi lugar lu gube'e. Por ni Dios nadi'i ziquë nartú lúhi' sino rquitë ldu'u më con lë'ë rai' purquë guna'bë rai' lë'ë më Dios shtë rai' nu b'ë'në më preparar tubi ciudá catë guëquërelde rai'.

¹⁷ Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios; por ni iurë Dios bëzú tubi prëbë lúhi', bëdchininú Abraham lúniquë shíni' Isaac parë gúni' ofrecer Isaac lu bëcu'guë ziquë tubi ma. Na Abraham dispuestë gúni' ofrecer lúniquë shíni' lu Dios aunquë antsë guni'i Dios lu Abraham tubi promësë; ¹⁸ guni'i Dios shcuendë Isaac: "Por shínil gápël cantidá llëbnil". ¹⁹ PUES Abraham guc bë'ai' de quë Dios napë pudërë parë guëcua'ñi më ra tëgulë. Zni rac guëní'ia'a cumë figurë de quë Abraham bë'ni' recibir stubi vueltë lë'ë shíni' ladi ra tëgulë purquë parë Abraham hía guti shíni'.

²⁰ Gualdí ldu'u Isaac shti'dzë Dios; por ni Isaac guná'bëi' lu Dios bendición nanaguër guëdchini parë shíni', Jacob nu Esaú. ²¹ Nu zac Jacob gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë hía mërë gáti', bë'ni' bendecir cadë shinillágui' naná shini José. Bë'në Jacob adorar lë'ë më mientras rqu'i'chi' tubi bastunë. ²² Nu José gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë mërë gáti', guni'i' lu ra më israelitë de quë napë quë guëru'u rai' de ladzë Egipto nu bédë'ë José ordë lla guëca'chi ra mënë ba'cu shtëhi'.

²³ Ra shtadë Moisés gualdí ldu'u rai'; por ni iurë gulë me'dë, adë bëdzëbëdi'i rai' lu rëy lo quë nagunibë'a rëy. Guná rai' lu me'dë, nacha'ngu me'dë. Bëca'chi rai' lë'ë me'dë por tsunë mbehu.

²⁴ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni iurë lë'i' náhi' nguui ru'bë, adë nëdi'i nacá'ai' lë shtsa'pë rëy shtë Egipto ²⁵ sino quë guni'i ldu'i' sac zíhi' con los de más sáhi' ra mënë israelite. Adë guc shtu'udi'i guëquitë ldu'u Moisés por du'pë tiempë ra cusë mal shtë guë'dchiliu, cusë nanapë quë tsalú. ²⁶ Más bien guni'i Moisés, mejurë gúni' sufrir por Cristo naná ze'dë despuësë quë niapë Moisés grë ra tesurë shtë Egipto. Zni guc; gunáhi' ra cusë naguër gac ziquë tubi premi naguëdë'ë Dios cá'ai'.

²⁷ Por galrialdí ldu'i Moisés bërú'ui' guë'dchi Egipto; adë bëdzëbëdi'i' llanë shtë rëy; guaglá'gui' firmë igual ziquë el quë narná lu Dios aunquë adë chu rnádi'i lúhi'. ²⁸ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni bëzu'bë diágui' rëglë shtë Pascu; gunibë'a Moisés de quë guëllë'ë rënë shtë lli'li, nu guëtia'a mënë rënë ni rua' puertë parë iurë tédë ianglë shtë galguti, adë gátidi'i primërë shini nguui shtë ra më israelitë.

²⁹ Por galrialdí ldu'u, ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios; por ni gudëdë rai' Nisëdu'u Llni si fuërë cumë ziquë guui'u bidchi, perë iurë ra mënë egipcios guc shtu'u tédë rall nisëdu'u, pues bëlda'u nisë rall; guti rall.

³⁰ Ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; por ni bédë'ë rai' vueltë alredecorë guë'dchi Jericó gadchi dzë nu gulaguë lu' shtë guë'dchi. ³¹ Rahab gualdí ldu'i shti'dzë Dios; na Rahab tubi na'a mal, perë adë gútid'i' juntë con ra nadë bëzu'bë diáguëdi'i purquë Rahab bë'ni' recibir con bien ra mënë israelitë naguaglda'chi guë'dchi Jericó.

³² ¿Pë más guëní'ia iurne'? Nídi'i tiempë parë guadi'dza shcuendë Gedeón, nu Barac, nu Sansón, nu Jefte, nu David, nu Samuel, nu los de más ra nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. ³³ Por galrialdí ldu'u, bë'në rai' gan lu enemigu shtë rai'; gunibë'ra rai' tubi manërë justë; bë'në rai' recibir cusë za'quë nabë'në Dios prometer. Bëta'u rai' rua' león; ³⁴ bësealdë rai' gui'i dushë; bëru'u rai' lu peligrë niaguini më'në lë'ë rai' con spadë. Ra naná nápëdi'i fuersë, gupë rai' fuersë ru'bë. Guc rai' më'në fuertë lu guërru, nu bësellu'në rai' suldadë naná më'në zitu. ³⁵ Guzac ra na'a bë'në rall recibir ra tégulë shtë rai' stubi vësë más; guashtë tse'lë rai' ladi ra tégulë.

Sëbëldá më'në guti lu galnë; bëquë guia'a rall libertá parë gunë rai' gan tsashtë rai' ladi ra tégulë të guëquërelde rai' stubi vidë mejurë. ³⁶ Stubi tantë më'në guzac zi rai'. Bë'në më'në burnë lë'ë rai', nu bédë'ë më'në hiaguë nu bëldi'bi më'në lë'ë rai' con cadënë parë tsa rai' lachigui'bë. ³⁷ Guti rai' lu guë'ë nu bëriuguë rai' guërudë rai' con cierrë; [bëtë'dë më'në prëbë lu rai' të gunë rall duldë.] Gudini më'në lë'ë rai' con spadë; canzë rai' sin lidchi rai'; prubi rai'. Ze'dë rai' gutë rai' gui'di ladi ra ma ziquë gui'di ladi lli'li u gui'di ladi chivë. Bëzac zi më'në lë'ë rai'; nu bë'në rall maltratar lë'ë rai'. ³⁸ Ra më'në shtë guë'dchiliu adë guná záquëdi'i lu rai', perë lë'ë rai' lasac rai' más quë guëdubi guë'dchiliu. Ra më'në ni guëquërelde rai' lachi, nu lu dani; guëquërelde rai' la'ni cuevë nu la'ni guëru shtë guë'dchiliu.

³⁹ Grë ra më'në ni gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios, nu Dios la'ni Sagradas Escrituras quëglu'ái' na rai' më'në za'quë, perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, adë bë'nëdi'i rall recibir lo quë nabë'në më prometer ⁴⁰ purquë Dios napë më lugar mejurë parë grë hia'a. Guni'i më ra më'në ni adë gúnëdi'i rall recibir fin shtë salvaciuni hashtë despuësë. Sulamëntë con lë'ë hia'a gac rai' completamente më'në sin ni tubi duldë delantë lu Dios.

12

Jesús na ejemplë parë lë'ë hia'a

¹ Por grë ra nagunia'a iurne', cumë nanú guëdubi ladë shtëna'a ra nabëlua'a fe shtë rai'; iurne' runë tucarë guësá'na'a tubi cu' grëtë' ra cusë narunë storbë con grë duldë naná runë bëshi'di lë'ë hia'a. Cha guiaglá'ga'a delantë; gáca'a më firmë ziquë tubi nardë'ë fuersë parë gúnëll gan tubi carrërë. ² Cha guia hia'a lu Jesús ziquë mustrë shtëna'a. De lë'ë më ze'dë fe shtë hia'a; na më el quë narunë compa'ni parë tsaldí ldu'u mieti más. Guc bë'a Jesús despuësë guti më, guëquitë ldu'u më; por ni guzac zíhi'; rua'a ldu'u më dularë nu shtu shtë galguti lu cruz. Iurne' cuezë më ladë ldi shtë Dios, lugar shtë hunurë cula'ni më.

³ Gulë bë'në llgabë iurne' lo quë naguzac con Jesús; guzac zi më demasiadë por ra më'në mal nabë'në cuntrë lë'ë më. Mizmë manërë adë guëdzáguëdi'i të nu adë rdzëbëdi'i të mientras rzac zi të purquë na të shmënë Cristo. ⁴ Pues lë'ë të todavía adë gudíni'di më'në lë'ë të por runë të cuntrë ra duldë. ⁵ ¿Pë bëa'ldë ldu'u të lo quë naquëgni'i Dios lu të? purquë ruadi'dzënú më lë'ë të ziquë shini më. Naescri'të:

Shinia, adë rúnëdi'il desprëci Shtádël iurë lë'ë më cagni'inú më lë'ël.

Adë riádi'i ldú'ul iurë lë'ë më runë cashtigu lë'ël.

⁶ Purquë lë'ë Dadë quëgni'inú më grë ra shini më purquë rac shtu'u më lë'ë rai'.

Nu quëhunë më cashtigu grëtë' shini më narunë më recibir.

⁷ Gulë gac firmë lu cashtigu narshe'ldë më guëquël. Grë cusë ni tëdë parë bien shtë të purquë quëhunë më tratë lë'ë të ziquë shini më. Grë ra dadë quëhunë rall corregir shínill. ⁸ Perë si talë Dios adë rúnëdi'i më corregir lë'ë të, nádi'i të legítimë shini më, sino na të ziquë me'dë lldubi. Es quë runë më cashtigu grëtë' ra shini më. ⁹ Más de ni, tiempë na hia'a lliguë'në, ra shtëada'a lu guë'dchiliu rë', bënë rall cashtigu lë'ë hia'a nu rdë'na'a rëspëti lu rai'. Por ni más rqui'ni guëdë'lë hia'a sí të guë'nibë'a Dios lë'ë hia'a parë gápa'a vidë sin fin. Na më Shtëada'a nacabezë gube'e. ¹⁰ Ra shtëada'a lu guë'dchiliu rë', por du'pë tiempë bënë rall corregir lë'ë hia'a según narni'i ldu'u rai', perë Dios quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a por bien shtëna'a të gáca'a mënë za'quë sin ni tubi duldë, igual ziquë na më; santu náhi'. ¹¹ Pues verdá nahin, ni tubi cashtigu adë rsëdchínidi'i lëgrë la'ni ldu'u hia'a mientras quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a; nahin cusë durë, perë fin shtë cashtigu na vidë naná tubldí delantë lu Dios con paz parë grë ra nardë'ë cuendë nu rúnëll recibir cashtigu ni cumë cusë za'quë.

Cashtigu parë el quë narquë guia'a shti'dzë Dios

¹² Por ni gulë guni'inú sa' t'ë naná ziquë tubi nanápëdi'i fuersë të adë guëazë guëtëdi'i rall lu shnezë Dios. ¹³ Gulë quili nezë naná tubldí parë tsanaldë të nezë ni. Iurní sa' naná ziquë tubi cujë, adë guë'rú'udi'ill nezë za'quë sino gáqui' firmë con fe shtë'nëll.

¹⁴ Gulë guni'i ldu'u të tsu en paz con grë mënë. Gulë guanaldë nezë za'quë catë nádi'i maldá. Gulë gac mënë santu. ¹⁵ Gulë gapë mizmë lë'ël të adë chu rúnëdi'i faltë ra bendición shtë Dios, nu gulë gapë mizmë lë'ë të parë adë nádi'i mënë falsë entrë ra shmënë Dios. Adë chu gáquëdi'i ziquë gui'lli lda nariaru'bë entrë ra plantë, no sea por tubi de lë'ë të gac guëllini grë ra sa' t'ë con duldë. ¹⁶ Gulë gapë mizmë lë'ël parë ni tubi de lë'ë të adë guëquërdëdi'i ziquë mbecu, nu ni tubi de lë'ë të gunë desprëci ra cusë za'quë shtë Dios; zni bënë'ë Esaú; por tubsë cumidë bëtuu'll grëtë' herenci narunë tucári' ziquë shini naguëlu. ¹⁷ Hia nanë të despuësë iurë Esaú guc shtu'u gúni' recibir bendición shtë shtëadi', pues bëquë guia'a shtëadi' lë'i' aunquë nalë guna'bë Esaú nu bí'ni'; hiadë bëdzëlëdi'i mudë parë gac cambi lo quë nabë'ni'. Bë'ni' desprëci herenci.

¹⁸ Iurë guabi'guë të lu Dios, adë nádi'in ziquë ra më israelitë guahietë. Guabi'guë rai' lu dani nazú guëlla'. Guná rai' lu dani catë bëru'u be'lë. Guná rai' nacahi con gue'lë; guná rai' gushëguiu'u con mbë dushë. ¹⁹ Bini rai' bë shtë trompetë nu cha' Dios. Ra naná bini ra di'dzë ni, bënë rai' ruëguë lu Dios hiadë guëni'idi'i bë másru'u. ²⁰ Bënë rai' zni purquë adë bënëdi'i rai' gan nua'a ldu'u rai' lu mandadë naguni'i më lu rai'. Bë ni guni'i: "El quë nasú guëáhi' lu dani, mënë u tubi ma, pues napë quë gáti' lu guë'ë". ²¹ Nalë nadzë'bë guc dzë ni. Iurë guná Moisés lu ra cusë ni, guni'i': "Nalë rchi'cha nu rdzëba".

²² Zni guc tiempë guahietë, perë lë'ë të iurne' guabi'guë të lu dani verdadërë lë Sión. Guabi'guë të lu ciudá shtë Dios nanabani; quiere decir, Jerusalén nananú gube'e. Guabi'guë të lu cantidá mili shtë ra ianglë nabëdëa parë gunë rai' adorar Dios con galërquitë ldu'u. ²³ Mizmë lugar ni nanú zihani shini Dios; bédëa rai'; lë rai' naescritë lu gube'e. Guabi'guë të lu Dios, lë'ë juësi nagunë juzguë grë mieti. Guabi'guë të lu ra rangui naquërdëdi' gube'e; hia Dios bë'ni' recibir lë'ë rai' completamente naza'quë. ²⁴ Guabi'guë të lu Jesús, el quë nabësëdchini tubi conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë. Guabi'guë

të lu lugar catë bēde'bi rēnē narunē lasac conveñi ni; rēnē ni runē significar cusē mejurē quē rēnē shtë Abel.

²⁵ Gulë gapē cuidadē adē guēquē guíá'adi'i tē di'dzē shtë el quē naruadi'dzē lu tē, purquē si talē adē bē'nēdi'i mēnē gan guēca'chilú rall lu Dios guahietē, mēnē naquē guía'a shti'dzē Dios iurē lē'i' bētsēbē'i lē'ē rall, ¿lla mudē guēca'chilú hía'a lu mē si talē guēlua'a tēcha'a lu naquēgna'bē lē'ē hía'a dizdē gube'e? ²⁶ Bē shtë Dios tiempē guahietē bēni'bin lē'ē gué'dchiliu, perē iurne' bē'nē mē prometer con di'dzē rē': "Stubi vēsē más guēsēni'bia gué'dchiliu nu también gube'e". ²⁷ Iurē guni'i Dios: "Stubi vēsē más" rdē'ē hía'a cuendē de quē grētē' cusē nabēni'bi Dios, cusē narná hía'a iurne', tsalú rahin; guédchisú mē ra cusē nabēntsa'u mē parē guēa'nē parē siemprrē ra cusē nadē rní'bidí'i. ²⁸ Por ni cha guédē'ē hía'a graci lu mē purquē bēdē'na'a recibir lē'ē mē ziquē Rēy. Catē rñibē'a mē adē gáquēdi'i guēni'bin. Cha guédē'na'a sirvē lē'ē mē con rēspēti. Guédápa'a rēspēti delantē lu mē purquē na mē Dios shtëna'a. ²⁹ Náhi' ziquē be'lē narzunē ldu'u mieti de grē maldá.

13

Lo quē narunē tucarē gunē shmēnē Dios

¹ Gulē tsagla'guē gac shtu'u ra sa' tē. ² Gulē tsagla'guē gac tē mē za'quē con ra visitantē nardchini lídchil purquē sin adē guc bē'adi'i mēnē, bēldá rall bēdē'ē rall pusadē parē anglē.

³ Gulē bēsēagná ldu'u tē ra nanú prēsi cumē ziquē mizmē lē'ēl nanul prēsi juntē con lē'ē rall. Gulē bēsēagná ldu'u tē ra naná rzac zi purquē todavía quērelde tē lu gué'dchiliu; napē tē cuerpē débil.

⁴ Gulē bē'nē cumplir ra promēsē naguní'il iurē bētsē'al; adē chu guēquēnú sáhi' purquē Dios gunē mē juzguē grē ra narquēnu tse'lē mēnē, nu gunē mē juzguē grē mēnē narunē duldē adulteri.

⁵ Adē sébidi'i ldu'u tē dumí; gulē bēquitē ldu'u con lo quē nanapē tē purquē Dios guni'i: "Jamás adē guēsá'nēdia'a lē'ē tē; siemprrē guna cumplir shti'dza".

⁶ Zni rac guēní'ia'a sin quē adē chu guézá ldu'u:

Lē'ē Dadē quēhunē mē compañi na;

adē guédzēbēdia'a lo quē nagunēnú mēnē na.

⁷ Gulē bēagná ldu'u tē shti'dzē ra nagunibē'a entrē lē'ē tē, ra nabíadi'dzē shti'dzē Dios lu tē. Gulē guagla'guē manērē gubani rai'; guc rai' firmē lu shnezē Dios. Gulē bē'nē llgabē lla guc fin shtë rai' nu gulē bē'nē ziquē bē'nē rai'.

⁸ Jesucristo na mē igual iurne' ziquē guc mē antsē nu na mē lo mizmē parē siemprrē; gáquēdi'i mē cambi. ⁹ Adē rdē'ēdi'i tē sí parē gua'a mēsē falsē lē'ē tē tēchi stubi clasē lda'i' por enseñansē nanadē chu riasēdi'i; mejurē gac tē mē firmē lu shnezē Dios por favurē nu bendición naquēhunē mē. Adē tsanaldēdi'i tē tēchi custumbrē narunē tratē pē cusē naza'quē gaul, pues grē ra narianaldē tēchi rēglē ni, adē bē'nēdi'i rall gan gac rall mēnē za'quē lu Dios.

¹⁰ Sacrifici nadápa'a, adē rúnēdi'in tratē gau mieti lu mellē. Ra natsagla'guē gunē rall adorar Dios según lēy guahietē, nápēdi'i rai' derechē gau rai' sacrifici shtë hía'a. ¹¹ Pues ra bēshuzi primērē riutēnúhi' rēnē shtë ra ma Lugar Santísimo; bē'ni' ofrecer rēnē ni lu Dios parē guédchisú mē ra duldē, perē cuerpē shtë ra ma bia'a mēnē fuērē shtë gué'dchi parē tsequi. ¹² Zni zac Jesucristo guzac zi mē fuērē rua' ciudá parē guēzunē mē duldē shtë mēnē por prupi rēnē shtëhi' tē gac rai' santu. ¹³ Pues iurne' cha guía

hia'a lu Jesús, guëru'u hia'a religiuni gushë nu sac zi hia'a ziquë bënë më sufrir. ¹⁴ Lu guë'dchiliu rë' adë nadápëdi'ia'a lugar segurë parë guëquërélda'a parë siemprë, sino dzuléza'a nu zudília'a lugar za'quë nanaguër guëdchini despuësë. ¹⁵ Por ni guëdubi tiempë, cha guëdë'na'a alabar Dios por medio de Dadë Jesucristo. PUES labansë ni na lo quë naguëdë'na'a ofrecer lu më con rua' hia'a. ¹⁶ Tambiën adë chu guëséa'ldëdi'i ldu'i gunë compa'ni sa'll con lo quë nanápël purquë ra cusë ni na ziquë sacrifici narsëquitë ldu'u Dios.

¹⁷ Gulë bëzu'bë diaguë grëtë' shti'dzë ra narnibë'a entrë lë'ë të. Gulë gapë rëspëti lë'ë rai' purquë lë'ë rai' canihapë rai' almë shtë të; nanë rai' tubi dzë napë quë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios. Gulë guni'i ldu'u, gac të mënë za'quë të iurë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios, gunë rallin con galërquitë ldu'u, lëdëdi'i con galërbini ldu'u. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir shti'dzë rai', adë nápëdi'il ni tubi provëchë.

¹⁸ Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a; pues napë na'a segurë de quë bënë'në na'a dchi'ni según voluntá shtë Dios. Siemprë galërni'i ldu'u na'a na parë bien shtë të. ¹⁹ Runa ruëguë lu të, gulë guna'bë lu Dios de quë nasesë guëne'e më sí, guëabrí guënahia lu të stubi.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²⁰ Dios naná rcue'dchí ldu'u hia'a, el quë nabëcua'ñi lë'ë Dadë Jesús ladi ra tëgulë, gunë ldai' më guëc të. Jesucristo na vëquërë ru'bë parë grë ra shmënë Dios. Por rënë më conve'ni cubi entrë Dios nu ra mënë, napin valurë. Conve'ni ni nunquë adë tsalúdi'in. ²¹ Quëgna'bë na'a lu më, guëne'e më grë cusë za'quë parë gac të mënë completamente preparadë parë gunë të cumplir voluntá shtë më, quë lë'ë më guëne'e më mizmë fuersë shtë më parë gac të mënë ziquë rac shtu'u më. Gunë më ra cusë ni por Jesucristo naná runë tuçarë grë labansë nu graci shtë mieti parë siemprë. Amén.

²² Bëchi, quëhuna ruëguë lu të, gac të më pacënci. Gulë bë'në recibir cunseju nabëquëa'a la'ni cartë rë' purquë adë bëquë'ëdia'a zihani di'dzë lu të. ²³ Rac shtua'a gac bë'a të lë'ë bëcha'a, Timoteo, hia lë'i' nápi' libertá. Si talë guëdchíni' ndë'ë, tambiën na guëdë'pë guená na'a lë'ë të.

²⁴ Gulë bënë'ë saludë grëtë' ra narnibë'a entrë lë'ë të, ra naná cabësë shtë ra grupë. Nu bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá. PUES ra naze'dë ladzë Italia quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

²⁵ Favurë shtë Dios guëa'nënu lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'ë Santiago

Bëshe'ldë Santiago saludë lu ra naquërdëldë fuërë ladzë rai'

¹ Na Santiago, nahia muzë shtë Dios nu shtënë Jesucristo, Shlâma'a. Quëgshe'lda saludë lu të naquërdëldë fuërë ladzë të, lu të naná chi'bë chupë grupë shtë mënë israelitë nabërë'tsë lu guëdubi guë'dchiliu.

Llni naze'dë de Dios

² Lë'ë të bëchi la sahia, gulë bëquitë ldu'u të iurë ze'dë cusë durë narzac zi ³ purquë nanë hia'a por medio ra cusë durë rlu'a'a si talë tsagla'guë rialdí ldu'u hia'a de verdá. Nu nanë hia'a iurë rúnël gan lu ra cusë durë, más fuerhtë nal parë tsaglá'guëld shnezë Dios. ⁴ Gulë gac të mënë pacënci guëdubi tiempë, nu gulë gac të mënë narac rúnël voluntá shtë Dios sin ni tubi faltë. Iurní gúnël cumprir lo quë narac shtu'u më.

⁵ Si tubi de lë'ë të adë ráquëdi'il, runë faltë llni, gulë guna'bë lu Dios; Dios guëne'e më llni parë lë'ë të. Guëne'e mëhin sin medidë, nu adë guëni'idi'i më guëc të por rna'bë të lúhi'. ⁶ Perë napë quë guëná'bël lu më con galërialdí ldu'u. Grëtë' el quë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, ni na ziquë olë shtë nisëdu'u iurë lë'ë mbë dushë ze'dë. Rua'a mbë nisë nezë rë' nezë rë'. ⁷ El quë nadë rialdídi'i ldu'i Dios de verdá, adë gúnëdi'ill llgabë de quë guëdë'ë më lo quë narná'bëll. ⁸ El quë narunë chupë llgabë, nádi'i firmë conductë shtëni'.

⁹ Lë'ël shmënë Jesús narunë llgabë nádi'il më ru'bë la'ni guë'dchiliu, gulë bëquitë ldú'ul purquë de verë nal më ru'bë lu Dios. ¹⁰ Nu gulë bëquitë ldu'u të naná ricu iurë rne'e më galnadu'u, iurë rac bé'al galëricu verdadëre; cusë ni ra mënë shtë guë'dchiliu runë rall desprëci. Gulë bëquitë ldu'u të purquë ziquë ra guë'ë lachi, ra ricu con grë ra cusë material nanapë rall, rialuhin. ¹¹ Iurë rru'u ngubidzë, rza'i ngubidzë lë'ë guë'ë; hia adë rlu'a'adi'i ra guë'ë chulë. Zni na fin shtë ricu con grë negoci shtënëll.

Ra dificultá nu tentación

¹² Rquitë ldu'u mieti natsagla'guë firmë lu shnezë Dios aunquë rzac zi mënë lë'ëll purquë iurë tsalú lë'ë galërzac zi, gúnëll recibir bendición naná vidë sin fin. Bë'në më prometer vidë ni parë grë ra narac shtu'u lë'ë më. ¹³ Cualquier de tubi të iurë rdchini mal llgabë parë gúnël mal, adë rúnëdi'ill llgabë de quë Dios guësëdchini më llgabë ni guëquëll, purquë Dios nunquë rsëdchíni'di'i më mal llgabë parë gúnël duldë. Nídi'i mudë chu guësëdchini llgabë mal lu Dios. ¹⁴ Iurë tubi de lë'ë të rac shtú'ul gúnël duldë, na purquë la'ni ldu'u mizmë lë'ël nanú deseó mal. Ra deseó mal rsëdchini mal llgabë parë lë'ël. ¹⁵ De deseó mal nananú la'ni ldu'u mieti, ze'dë mal llgabë; hia de nga'li runë mieti duldë; hia de nga'li ze'dë galguti parë nguui ni.

¹⁶ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të el quë narsiguë sáhi' ¹⁷ purquë grëtë' cusë za'quë ze'dë de Dios, el quë nabëntsa'u grë mbelëgui'i nu ngubidzë. Na më lo mizmë guëdubi tiempë; nídi'i cambi parë lë'í'; nádi'i më ziquë cusë narunë ra cambi shcaa'lë. ¹⁸ Bëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a sulë purquë zni gac shtu'u më. Bëdchini vidë sin fin por medio de ra di'dzë naná verdá. Zni rac shtu'u më gáca'a primëre ejemplë entrë grë ra shini më natsaldí ldu'i shti'dzë më. Na ziquë tubi mënë quëgláguëll primëre nashi za'quë lu hiaguë iurë guëdchini tiempë shtë cusechë.

Enseñansë verdadërë

¹⁹ Por ni, bëchi narac shtua'a, gulë bëtë'ë cuendë de quë cadë tubi të napë quë gac nasinil parë guëquë diaguël perë parë guadí'dzël, gulë gupë cuidadë. Gulë bë'në llgabë bien antsë guadí'dzël. Nu adë guëdë'ël si ldaguë llanë la'ni ldú'ul ²⁰ purquë llanë shtë mënë, adë rsëdchínidi'in vidë za'quë delantë lu Dios. ²¹ Gulë bësa'në grë cusë mal nananú la'ni ldú'ul con grë llanë nananú la'ni ldú'ul, nu gulë bë'në recibir diza'quë nabëgabní la'ni ldu'u të. Napin pudërë parë gac salvar të.

²² Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i diza'quë, lëtë niá'asëdi'i quëquë diaguë tēhin, purquë si talë no más rquë diaguël nu adë rúnëdi'ill cumplir, hia iurní lo mizmë lë'ë të quëgugüë të lë'ë të. ²³ Grëtë' el quë niá'asë rínill nu rquë diaguëll shti'dzë më perë adë quëhúnëdi'ill cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, ni na ziquë tubi nguü narbi'a la'ni guë'guanë nia lla na lull. ²⁴ Rnall lla na lull perë lueguë lë'ëll zía'all, iurní rëa'ldë ldú'ull lo quë nagunall. ²⁵ Perë grëtë' el quë natsagla'guë rsë'dë la'ni lëy shtë Dios, quëzu'bë diaguëll shti'dzë më; gunë ldai' më lë'ë nguü ni. Cagnia'a shcuendë lëy nagunë librar mënë de grë cusë mal.

²⁶ Stubi de lë'ë të rni'i riaglá'guël shnezë Dios perë adë ráquëdi'i rcué'zël ra di'dzë mal narni'ill; mizmë lë'ëll rsiguë lë'ëll. Hia ldai' nanuá'al lasáquëdi'in. ²⁷ El quë nagunë compaňi na bëzebi nu ra viudë con nicidá nanapë rall, nu el quë naquëhapë mizmë lë'ëll de grë duldë, rna Dadë Dios lu nguü ni ziquë tubi lari limpi sin ni tubi manchë. Pues nuá'all ldai' narëuu' ldu'u Dios.

2*Gulë bë'në tratë igual grë bëchi sa'l*

¹ Lë'ë të bëcha, rialdí ldu'u të Dadë Jesucristo, el quë narlua'a pudërë shtë Dios lu hia'a. Gulë bë'në tratë igual con grë bëchi sa' të. ² Ziquë tubi comparaciuni, si talë tsutë tubi nguü ricu, nanú nigí guíá'ai' nu nácuhi' lari za'quë; tsutëll ladi catë rdëa ra shmënë Dios; nu mizmë tiempë tsutë tubi më prubi con lariullë. ³ Si talë lë'ëll gúnëll atender bien naná nua'a lari za'quë nu lu ricu ni guëni'ill: "Lë'ëll guzubë lugar za'quë". Perë lu prubi guëni'ill: "Lë'ëll nga'li guzuldí", u guëni'ill lu prubi: "Guzubë lu guü'u". ⁴ Hia iurní quëgutël diferenci entrë ladi mizmë lë'ë të. Hia iurní quëhúnëll tratë chupë manërë lu sa'l. Hia quëhúnëll juzguë ziquë juësi con mal llgabë.

⁵ Lë'ë të bëchi narac shtua'a, gulë bëtë'ë cuendë de quë gudili Dios ra mënë nanápëdi'i zihani cusë shtë guë'dchiliu perë napë rall galëricu verdadërë purquë rialdí ldu'u rai' Jesús. Nu gunë rall recibir herenci; guëquërdëdënu rall Jesús catë rnibë'a më. Zni bë'në më prometer dizdë más antsë. ⁶ Perë lë'ëll, el quë narná zá'quëdi'i lu bëchil naná prubi, nu rac shtú'ul gáquëll amigu shtë ra ricu; guná, ra ricu rzac zi rall lë'ëll. Ra ricu rdchí'bë rall demandë cuntrë lë'ëll lu ra juësi. ⁷ Nu ra ricu rushtía rall guëc të iurë ruadi'dzë të shti'dzë Jesús. Guna'zi të lë më iurë guc të shmënë më. Lë ni napin llëru'bë hunurë.

⁸ Si talë lë'ëll de verë quëhúnëll cumplir lë'ë lëy nabëne'e Rëy naquëbezë gube'e, lëy naná escritë la'ni Sagradas Escrituras narni'i: "Gulë guc shtu'u grë ra sa'l igual ziquë rac shtú'ul lë'ëll". Si talë quëhúnëll cumplirin, bien quëhúnëll. ⁹ Perë si talë rguilil lo quë narac shtú'ul nu adë rac shtú'udi'ill sa'l, iurní canihúnëll duldë; nápël faltë purquë adë bë'nëdi'ill cumplir di'dzë shtë lëy. ¹⁰ Si talë tubi mënë quëzu'bë diaguëll grëtë' puntë shtë lëy perë quëhúnëdi'ill cumplir tubsë puntë, iurní nall culpablë parë lëy. ¹¹ El quë

naguni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri", nu zac guní'i: "Adë quínidi'il sa'l". Si talë adë chu rúnëdi'i duldë adulteri perë gudínill sa'll, adë bënëdi'ill cumplir grë puntë shtë lëy, nu nall culpablë. ¹² Por ni, gulë biadi'dzë lu sa'l nu gulë guquërelde ziquë ra mënë nanë gunë më juzguë lë'ë të según shti'dzë Jesús. El quë naquëhunë cumplir lëy shtë më, nádi'ill muzë shtë duldë. ¹³ Gunë Dios juzguë el quë nadë rgá'adi'i ldu'i sáhi'; adë guëgá'adi'i ldu'u më lë'ëll. Perë el quë narga'a ldu'i sáhi', guëru'ull bien iurë tsu juici shtë më.

El quë narialdí ldu'i nu quëhúnëll cumplir

¹⁴ Dadë, ¿pë runë sirvë si talë tubi nguiu guëni'ill rialdí ldu'ull shti'dzë Dios perë quëhúnëdi'ill cumplir shti'dzë më? Nguiu ni adë gac salvárëll. ¹⁵ Si tubi shmënë Jesús runë faltë shábi' u dau shtëni', ¹⁶ nu lë'ëll guëni'il lu nguiu ni: "Guziá'al con bien; guëne'e më nagácul nu lo quë nagául". Perë lë'ëll adë pë rdë'ëdi'il lo quë narqui'ni sa'l, ¿de quë sirvë nápël fe? ¹⁷ Zni na, el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá napë quë guëluá'all fe shtënëll por lo quë naquëhúnëll. Si no, nápëdi'ill fe verdadërë.

¹⁸ Bien zac guëni'i tubi nguiu lu sa'll: "Lë'ëll nápël fe; na quëhuna compa'ni ra sahia". Perë rnia'a lul, bëlua'a de quë rialdí ldu'ul Dios; guënahia fe shtënëll. En cambi, na guëluá'ahia lë'ëll de quë rialdí ldu'a'a shti'dzë më purquë rnal bien naquëhuna lu sahia. ¹⁹ Lë'ëll rni'il de quë rialdí ldu'ul nanú tubsë Dios; bien canihúnëll, perë rnia'a lul de quë ra mëdzabë rialdí ldu'u rall nanú tubsë Dios, nu rchi'chi rall por galërdzëbë nananú la'ni ldu'u rall. ²⁰ Lë'ëll nadë rdë'ëdi'il cuendë, ¿pë adë guënédi'il de quë nguiu nanapë fe verdadërë, tambien canihúnëll bien con sa'll? ²¹ Gulë bëdë'ë cuendë, lë'ë shtadë guëlü hia'a Abraham, iurë bë'ni' ofrecëre shíni' Isaac lu bëcu'guë, bëlua'a Abraham de quë tubldí na shcuëndi' lu Dios. ²² ¿Gu riasëll iurní? lëdë niá'asëdi'i gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më perë bë'ni' cumplir lo quë naguni'i Dios. Zni fe shtë Abraham bëru' lu llni të guená grë mieti lo quë nabë'ni'. ²³ Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu Abraham bëá'ni' bien lu Dios sin ni tubi faltë". Guni'i Dios, Abraham na amigu shtëhi'. ²⁴ Rac bë'a hia'a por lo quë nacanihunë nguiu, rlu'a'a tubldí na shcuëndi' lu Dios, lëdëdi'i por fe nanápëll sulamëntë. ²⁵ Nu zac Rahab, tubi na'a mal, guc tubldí shcuëndi' lu Dios por lo quë nabë'nëll. Bë'nëll recibir ra nguiu nabëshe'ldë Josué lu guë'dchi, nu bë'në Rahab compa'ni ra mënë ni parë bëru'u rai' stubi tēchi nezë. ²⁶ Ziquë unidë na cuerpë nu espíritu parë guëbani mieti, zni napë quë tsaldí ldu'ul Dios nu napë quë gúnëll cumplir con cusë za'quë.

3

Lo quë narní'ül

¹ Bëchi, entrë ladi të adë tsúdi'i gac të zihani mësë parë lu sa' të purquë nanë hia'a gunë më juzguë ra mësë con más fuersë quë cualquier mënë. ² Pues grë hia'a siemprë runë faltë guëdë'na'a cumplir shti'dzë më. El quë nadë rúnëdi'i fallar en lo quë naruadí'dzëll, pues nguiu ni hia na tubi nguiu za'quë nu rac gúnëll gan lu grë dese mal nananú la'ni ldu'ull. ³ Iurë lë'ë hia'a rlu hia'a frenë rua' guay parë runë d'ín lë'ë ma, zac guëdë'na'a manejar guëdubi cuerpë shtë ma. ⁴ Gulë guná; nanú barcu ru'bë nariá lu nisë. Nu zihani vueltë ze'dë mbë dushë al contrari, perë lë'ë narsë lë'ë barcu rsëll lë'in nadë más por tubi dimë mitu'në. Tsa barcu catë rac shtu'u narsë lë'ë barcu. ⁵ Zni zac

con ldudzë mieti; nahin tubi partë mitu'në parë cuerpë shtë hia'a, perë blac runë nadchini ra mënë iurë ruadi'dzë rall. Gulë guná; tubi hiu'u gui'lli tsequi por tubsë be'lë mitu'në. ⁶ Zni na ldudzë mieti; nahin ziquë tubi be'lë. Nahin capaz parë zihani cusë mal. Ziquë ldúdzá'a nahin tubi partë bi'chi entrë grë partë cuerpë shtë nguiu, nu quëhunin manchar guëdubi cusë naquëhunë nguiu. Dzë trasë dzë hashtë gati mieti, ldudzë mieti quëgza'i vidë shtë mieti. Ldudzë mieti na ziquë be'lë naze'dë de gabildi. ⁷ Lë'ë nguiu rac runë du'u grë clasë ma, ra ma dushë con ra ma'fii, ra serpientë con grë ma nananú la'ni nisëdu'u. Rac runë du'u nguiu ra ma, ⁸ perë ldudzë nguiu, ¿chu rac gunë du'u ldúdzi'? Na ziquë tubi ma nadë nëdi'i gac du'u. Ziquë lai' serpientë nua'a venenë narguini mënë, zni na ldudzë mieti. Gadzëhin con maldá. ⁹ Con mizmë rua' hia'a quëdë'ná'a alabar Dios, Shtëda'a, nu mizmë lë'in rgue hia'a guëc sa' hia'a, el quë nabëntsa'u Dios. Bëntsa'u më lë'ë hia'a; nadápa'a llni shtë më të gáca'a ziquë lë'ë më. ¹⁰ Con mizmë rua' nguiu rúnëll alabar Dios nu rguell guëc sa'll. Pues rnia'a lu të, bëchi, adë rúnëdi'i tucarë gunë mieti cusë ni. ¹¹ Gulë guni'i lua, ¿gu rgul nisë nashi la'ni guërzú nu lueguë rgul nisë lda mizmë lugar? Aquëdi'i. ¹² ¿Ni mudë guëne'e hiaguë higu nashi acetuna, u tubi hiaguë uvë guëne'e nashi bëlda'u? Nídi'i mudë tubi zini guëne'e nisë dchiguë nu mizmë tiempë guëne'e zini nisë nashi.

Lni naze'dë de Dios

¹³ Si talë nanú tubi mënë entrë ladi të naná runë ráquëll nu riasëll, pues guëluá'ai' conductë za'quë lu ra sáhi'. Gúni' cusë za'quë nu gáqui' më nadu'u según llni naquëgdë'ë Dios lë'i'. ¹⁴ Perë si talë nalë runë nadchini u rzebi ldú'ul pë shtë sa'll, adë rní'idi'il nápël llni shtë Dios purquë nal falsë. Adë quëhúnëdi'il cumplir verdá shtë më iurní. ¹⁵ Lë'ë llni narni'i nápël, nádi'in llni naze'dë de Dios sino nahin llni shtë guë'dchiliu rë'; nahin llni ziquë napë ra mënë naguënédi'i Dios. Nahin llni naze'dë de mëdzabë. ¹⁶ Catë runë nadchini nguiu lu sa'll, nu rac shtu'u nguiu gúnëll gan lu sa'll, nga'li nanú dishi'bi con grë clasë mal. Nádi'i të unidë. ¹⁷ En cambi, el quë nanapë llni naze'dë de Dios, primëre nápëll tubi vidë za'quë sin adë rzëbidi'i ldú'ull pë shtë sa'll; adë rëuu'di'i ldú'ull dishi'bi; nall më nadu'u. Nápëll rëspëti lu sa'll: rga'a ldú'ull lu sa'll. Rúnëll cusë za'quë parë ra sa'll. Quëhúnëll tratë igual con grë ra sa'll; adë nádi'ill ziquë mënë falsë. Derechë ruadí'dzëll. ¹⁸ Ra narac shtu'u cue'dchí ldu'u mieti, na rall ziquë tubi nguiu narcabní tubi guiu'u. Gápëll ziquë tubi ganza'quë, quiere decír, tubi vidë naná tubdí lu Dios nu delantë lu ra sa'll.

4

Adë gac shtú'udi'il ra cusë shtë guë'dchiliu

¹ ¿Ca nezë ze'dë ra dishi'bi nu disgustë entrë de ladi të? Pues ze'dë rahin de mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Ra deseo mal na enemigu shtë ra cusë za'quë. ² Rzebi ldu'u të pë cusë perë adë rúnëdi'il recibirin. Rguini të sa' të tantë rac shtu'u gapë të pë shtë mënë, perë nilë con ndë gúnëdi'i të recibirin. Iurní rdildi të nu nanú dishi'bi entrë lë'ë të; adë rúnëdi'i të recibirin purquë rná'bëdi'i të lu Dios. ³ Si talë rná'bël tubi cusë, adë guëne'e mëhin purquë quëgná'bël con mal lligabë. Rac shtú'ul pë cusë sulë parë gúnëll cumplir mal deseo nananú la'ni ldú'ul. ⁴ Lë'ë të adë rúnëdi'i të cumplir comprumisi nabë'nëll con Jesús. ¿Pë riasëdi'il el quë narac shtu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, quëhúnëll cuntrë Dios? El quë narac shtu'u tsanaldë tēchi ra cusë shtë guë'dchiliu, nall contrari shtë Dios. ⁵ ¿Pë rdë'edi'i të cuendë lo quë narni'i

Sagradas Escrituras? “Dios bëshel'dë Espiritu Santo la'ni ldu'u hia'a nu nalë rac shtú'ui' guëquërélda'a sulë parë lë'ë më”. ⁶ Por ni rne'e më más favurë nu lni parë lë'ë hia'a. Nu rni'i Sagradas Escrituras: “Dios rzu lu ra nguui narac shtu'u gac rall më ru'bë, perë quëhunë më compa'ni con cusë za'quë grëtë' nguui nanadu'u”. ⁷ Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Adë guëdë'ëdi'il sí lo quë narac shtu'u mëdzabë. Gulë sutipë lu mëdzabë nu guëllú'nëll lul. ⁸ Gulë bëtë'dë sí cuesënu Dios lë'ël, iurní cuesënú më lë'ël. Lë'ë të nanapë duldë, gulë bëabrí ldu'u të con Dios. Lë'ë të nanapë chupë llgabë, gulë bëlua'a tècheil lu ra cusë mal. ⁹ Gulë gubini ldu'u të por duldë nabë'nëll. Gulë bi'ni. Gulë cushtia; gulë bë'në cambi galërquitë ldu'u por galëru'në. Lë'ë të narquitë ldu'u purquë nal amigu shtë guë'dchiliu, gulë gubini ldu'u të por tantë duldë nanápëll. ¹⁰ Gulë gac më nadu'u delantë lu Dadë, iurní gunë më honrar lë'ë të.

Adë gúnëll juzguë sa'l

¹¹ Gulë cuesë guëni'i të cuntrë sa' të. El quë narni'i cuntrë sa'll nu quëhúnëll juzguë conductë shtë sa'll, mënë ni quëgní'll cuntrë lëy shtë Dios, nu quëhúnëll juzguë lë'ë lëy. Si talë rni'il shti'dzël lasac perë lëy adë lasáquëdi'in, iurní quëhúnëll mizmë lë'ël ziquë tubi juësi. Adë quëhúnëdi'il cumplir lëy shtë Dios iurní. ¹² Nanú tubsë nabëne'e lëy nu napë më pudërë parë gunë më salvar ra mënë, nu napë më pudërë parë gunë më condenar ra mënë. Perë lë'ël, nápëdi'il dereché parë gúnëll juzguë stubi sa'l.

Tsalú grë ra cusë shtë guë'dchiliu

¹³ Gulë bëtë'dë cuendë lë'ë të narni'i: “Nedzë u glli tsahia stubi ciudá. Ndë guëquërélda tubi izë parë sia nu guëtúhia; guna gan dumí.” ¹⁴ Rni'il zni perë adë rac bë'adi'il pë gac gli. ¿Lla na vidë shtë'nëll? Nahin ziquë tubi behu. Rlua'ain por du'pë tiempë, lueguë rnitiluhin. ¹⁵ Lo quë narunë tucarë guëni'il na zndë'ë: “Sulamëntë si talë na voluntá shtë Dios, guna dchi'ni rë' u guna stubi cusë”. ¹⁶ Perë lë'ë të ruadi'dzë të nadchini purquë rialdí ldu'ul mizmë lë'ël, perë grë ra naruadi'dzë nadchini, mal nahin. ¹⁷ El quë narac bë'a pë na bien perë adë rúnëdi'll cumplir, pues nápëll duldë.

5

Cunseju parë ra ricu

¹ Gulë bëquë diaguë ndë'ë, lë'ë të naná ricu. Gulë bi'ni nu gulë cushtia por ra desgraci naná ze'dë guëc të. ² Ra galëricu shtë'në të na ziquë cusë naru'dzë. Grëtë' lari za'quë shtë'në të hia gudáu ra mbichúguëhin. ³ Ra orë nu bédchichi guna'zi tèn luhin. Lë'ë tèn na testigu cuntrë lë'ë të de quë rzebi ldu'u të dumí. Ziquë tubi bë'lë rza'i lë'ë shcuerpë mieti, zni gunënú tèn shtë dumí lë'ë të. Bëzu'bë muntuni të galëricu parë tiempë ne' perë hia mërë guëdchini fin shtë'në të. ⁴ Ra pagu narunë tucarë ca'a ra nabë'në dchi'ni, adë bëtë'dëdi'i të ca'a muzë. Guagldë rall guëni'a shtë'në të perë adë gudíllidi'i të completë sino bësiguë të lë'ë rall. Iurní mizmë muzë ni quëhunë rall reclamë. Dios naná rnibë'a guëdubi gube'e, bini më galru'në shtë rall. ⁵ Lë'ë të guquërelde të lu guë'dchiliu con galëlujë nu bë'në të cumplir cualquier deseó mal nanapë të. Ziquë tubi ma ndchu, na ma parë gati, bë'sëndchú të lë'ë të con ra cusë shtë guë'dchiliu. Hia gue'dë guëdchini dzë parë gac juzguë të. ⁶ Lë'ë të bë'në të condenar ra nanápëdi'i faltë. Gudini të ra mënë nanápëdi'i duldë perë adë bédchí'bëdi'i rall demandë cuntrë lë'ë të.

Gulë gac më pacënci nu gulë guna'bë lu Dios

⁷ Por ni bëchi, gulë gapë llëru'bë pacënci hashtë guëabrí Dadë Jesús stubi. El quë narbe'qui bëni quëbézi' cusechë hashtë tsalú tiempë shtë guiu. Quëbézi' con pacënci hashtë tiempë shtë cusechë. ⁸ Zni zac lë'ë të napë quë gapë të pacënci sin adë rëazë guëtëdi'il lu shnezë më purquë hia mërë lë'ë Dadë Jesús guëabri' stubi. ⁹ Dadë, adë rdchí'bëdi'i të galquiá cuntrë sa'l të parë adë gáquëdi'i condenárëll, purquë lë'ë më el quë narunë juzguë, hia zugá'ai' guëlladchi. ¹⁰ Bëchi narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Guzac zi rai' perë gupë rai' pacënci. Biadi'dzë rai' shti'dzë më lu ra mënë. ¹¹ Guná, lë'ë hia'a rni'i hia'a rquitë ldu'u ra mënë narzac zi por shti'dzë më. Nanë të shcuendë Job; gúqui' më pacënci nu nanë të lla bë'në ldai' Dios lë'i' despuësë de zihani prëbë. Pues lë'ë Dadë rga'a ldú'i' lë'ë hia'a nu nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a.

¹² Subrë todë, bëchi, adë rúnëdi'il jurar por gube'e, nilë por guë'dchiliu, ni por stubi juramentu. Iurní guëni'i të: "Aha", pues gaquin zni. Si talë guëni'il: "Aquëdi'i", pues gaquin zni. Bastë con di'dzë ni. Rqui'nidi'i guëni'il juramentu të adë gunë më juzguë lë'ël.

¹³ Si tubi de lë'ë të riá ldú'ul lu ra galguidzë, pues guni'i lu Dios lo quë narac shtú'ul. Si talë tubi de lë'ë të rquitë ldú'ul, bi'ldi labansë lu më. ¹⁴ Si talë tubi de lë'ë të rac llú'ul, pues guná'bë ra më gushë entrë ra shmënë Dios të guëna'bë rai' lu Dios por lë'ël, nu guëte'bi rai' sëiti guëquëll mientras quëgna'bë rai' lë Dadë. ¹⁵ Si talë guëna'bë rai' nu tsaldí ldu'u rai' Dios, lë'ë fërmë gac salvárëll lu galguidzë; guëáquëll. Lë'ë Dadë gunëac më nguiu ni, nu si talë bë'nëll duldë, gunë më perdunë lë'ëll. ¹⁶ Gulë guni'i lu sa' të faltë nanápël nu gulë guna'bë lu Dios por cadë tubi sa'l të parë gunëac më lë'ë rai'. Iurë tubi nguiu naná rialdí ldu'i Dios quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldú'ull, pues Dios rúni' cusë ru'bë parë nguiu ni. ¹⁷ Lë'ë Elías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, gúqui' tubi nguiu ziquë lë'ë hia'a con mizmë galdebilidadá perë iurë lë'i' guná'bëi' lu Dios de quë adë ldáguëdi'i guiu lu guë'dchiliu, pues adë guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërudë. Elías guná'bëi' lu më con guëdubinú ldú'i'. ¹⁸ Despuësë guná'bëi' lu më stubi, iurní bëabrí gulaguë guiu nu ra guiu'u bëtë'ë cusechë.

¹⁹ Bëchi, si talë tubi de lë'ë të guëlua'a tëchil lu diza'quë nu stubi sa' të guëdchigrëll hiembrë ni lu verdá, ²⁰ gulë bëtë'ë cuendë de quë mënë ni nabëdchigrë lë'ë pecadurë parë nezë mal shtënëll, gunë mënë ni salvar lë'ë pecadurë të gátidi'll. Nu mizmë tiempë gac perdunë zihani duldë shtë pecadurë; adë gac bë'a mieti pë bë'ni'.

Primërë cartë nabëquë'ë San Pedro

Quëquë'ë Pedro lu ra shmënë Jesús

¹ Na Pedro, nahia poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu grë ra shmënë Dios naquërelde fuërë lãdzi', ra narrë'tsë zihani partë shtë guë'dchiliu, ra naquërelde ra regiuni shtë Ponto, nu Galacia, nu Capadocia, nu Asia, nu Bitinia. ² Quëquëa'a lu të nagulë Dadë Dios nu bë'në më disponer dizdë guahietë gac të shmënë më; por ni Espíritu Santo gulë lë'ë të parë guëzu'ë diaguë të shti'dzë Jesucristo. Gudili më lë'ë të parë guëzunë më almë shtë të por rënë shtë Jesús. Gulë bë'në recibir zihani bendición shtë Dios nu gulë cuedchi ldu'u të.

Dzulëza'a iurë guëabré Jesús de gube'e

³ Rdë'na'a alabar Dios naná Dios nu Dadë shtë Jesucristo lamë shtë hia'a purquë gulë nacúbia'a purquë nalë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a. Iurne' nadápa'a esperansë nadë rialúdi'i por medio de Jesús purquë guashtë më ladi ra tégulë. ⁴ Nu nadápa'a tubi herenci nagutsa'u më lu gube'e; adë rialúdi'in nu adë rëac máncédi'in. Chulë nahin. ⁵ Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; por ni quëhapë më lë'ë të. Por pudërë shtë Dios gac salvar të; por ni dzulezë të tiempë naguechini Jesús stubi.

⁶ Na të segurë ra cusë ni; por ni nalë rquitë ldu'u të aunquë por du'pë tiempë rzac zi të lu zihani clasë prëbë ⁷ të parë guëlua'a na verdá fe shtë të. Fe shtë të más lasáquin quë orë naná rdëdë lu gu'i' parë gac bë'a mënë nahin legítimë orë. Orë rialúhin perë fe shtë të rialúdi'in. Si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios mientras napë të prëbë, tsasë mënë de quë rialdí ldu'u të de verdá. Iurë guëlua'a pudërë shtë Jesucristo, gunë më honrar lë'ë të; guëne'e më lugar lu gube'e parë lë'ë të. Guëni'i më cusë za'quë de lë'ë të. Guëdchini më nu grë mënë guená rall lu më.

⁸ Lë'ë të rac shtu'u të Jesucristo aunquë rnádi'i të lu më. Rialdí ldu'u të shti'dzë më iurne' sin adë chu rnádi'i lu më, nu rquitë ldu'u të. Nalë lëgrë na ldu'u të iurë runë të llgabë gapë të cusë chulë lu gube'e, hashtë runë faltë di'dzë parë gac bë'a mieti lla na lëgrë nanapë të. ⁹ Nalë lëgrë nanú lla'ni ldu'u të purquë gunë të recibir lo quë nague'ne'e Dios. Zni gac purquë rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo narni' gac të salvar.

¹⁰ Ra profetë naguequërelde guahietë biadi'dzë rai' antsë lla gac salvar ra mënë. Biadi'dzë rai' shcuendë favurë nangunë Dios parë lë'ë hia'a. Gudili rai' nu guna'bë di'dzë rai' shcuendë lla gac salvára'a. ¹¹ Guc shtu'u rai' niac bë'a rai' pë tiempë u chu na el quë nangunë salvar ra mënë. Lë'ë Espíritu Santo bë'ni' compa'ni lë'ë rai' parë guëquë'ë rai' lla gunë Cristo sufrir. Nu bëquë'ë rai' shcuendë lla gunë mënë alabar lë'ë më. ¹² Espíritu Santo bëlua'ai' ra profetë de quë adë quëhúnedi'i rai' sirvë mizmë lë'ë rai' sino quëhunë rai' sirvë lë'ë hia'a iurë bëquë'ë rai' di'dzë rë'. Bëquë'ë rai' shcuendë diza'quë, perë adë gac bë'adi'i rai' pë runë cuntienë ra di'dzë. Perë iurne' lë'ë Espíritu Santo bëlua'a mizmë cusë ni lu hia'a por medio el quë nabëlua'a diza'quë lu të con pudërë shtë Espíritu, el quë nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. Ra ianglë rac shtu'u rai' tsasë rai' pë runë cuntienë di'dzë ni perë rúnedi'i rai' gan gac bë'a rai'.

Rac shtu'u Dios guëquërelde'a tubi vidë za'quë

¹³ Por ni, gulë bë'në preparar bien parë gac bë'a të lo quë narac shtu'u më. Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Gulë gapë esperansë de quë gac të salvar iurë gunë më cumplir lo quë naguzublú më la'ni vidë shtënë të. Gac të salvar iurë guëabri Jesucristo stubi. ¹⁴ Cumë shini obedientë, adë rianáldëdi'i të tëchi deseo mal ziquë bë'në të antsë, tiempë adë bënguë bë'adi'i të lë'ë më. ¹⁵ Gulë gabani tubi manërë za'quë sin duldë igual ziquë el quë nagulë lë'ë të; na më santu; zni rac shtu'u Dios guëquërelde të sin duldë. ¹⁶ Sagradas Escrituras rni'i: "Gulë gac të mënë santu purquë nahia santu".

¹⁷ Si talë rni'i të Dios na Shtadë të, napë quë guëzu'bë diaguël shti'dzi' guëdubi tiempë mientras quërelde të lu guë'dchiliu. Na më juësi nu gunë më juzguë sin adë gúnëdi'i më favurë parë ni tubi mënë. ¹⁸ Puës gudilli më parë gac të librë, parë adë tsanáldëdi'i të tëchi ra custumbrë nadë rlluí'idi'i, custumbrë nabë'në të recibir de shtadë guëlú të. Gudilli Jesucristo por duldë shtë të, lédëdi'i con bédchichi u orë narialú ¹⁹ sino gudilli më con rënë shtë më. Na më ziquë tubi lli'li mitu'në nanápëdi'i ni tubi faltë, nilë manchë. Rënë shtë më lasaquin. ²⁰ Bë'në Dios destinar Jesucristo dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu të gac më Salvador. Antsë tsalú guë'dchiliu bëlua'alú më lu mënë; bédchini më parë gac salvar të. ²¹ Por lë'ë Jesucristo lë'ë të rialdí ldu'u të Dios, el quë nabilishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë nu bëcuezë më lë'i' ladë ldi shtë më catë nanú llni nu pudërë. Lugar shtë hunurë guzubë më. Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios, por ni quëbezë të dzë naguëquërelde të con lë'ë më.

²² Lë'ë të bëzu'bë diaguë të diza'quë, por ni bëzunë më ldu'u të parë gac shtu'u të de verdá ra shmënë Jesús. Iurne' gulë gac shtu'u ra shmënë Jesús con guëdubinú ldu'u të. ²³ Hia lë'ë të gulë të nacubi; napë të vidë sin fin, lédëdi'i por ra cusë narialú sino por shti'dzë Dios, di'dzë nanapë pudërë parë guëne'e vidë eternë, nu nunquë adë rialúdi'in. ²⁴ Sagradas Escrituras rni'i: Grë ra mënë na rall ziquë gu'i'li. Chulë rlua'a guë'ë shtë plantë, perë rbidchi gu'i'li nu ra guë'ë rlaguë lu guu'u.

Por du'pë tiempë quërelde mënë lu guë'dchiliu; zni na vidë shtë mënë, ²⁵ perë shti'dzë Dios nunquë adë rialúdi'in; napin pudërë parë siempër. Mízmë di'dzë ni bini të iurë biadi'dzë na'a lu të.

2

¹ Por ni gulë bësa'në grëtë' clasë cusë mal ziquë llanë, nu bishi, nu engañi. Adë sébidi'i ldu'u të pë shtë sa'l. Adë rni'i'idi'i të di'dzë dzabë cuntrë sa'l. ² Mejurë ziquë tubi me'dë naguër ralë, rac shtú'ull gádashill, zni gulë gac shtu'u shti'dzë Dios; nahin ziquë lechë parë ra me'dë. Shti'dzë më nápëdi'in bishi; nahin parë tsaru'bë vidë cubi nanapë të por Espiritu Santo. Por shti'dzë më gapë të salvaciuni ³ purquë nanë të, rdë'ë të cuendë favurë nabë'në më parë lë'ë të.

Cristo ziquë tubi guë'ë nanabani

⁴ Gulë guabi'guë lu Dadë Jesús; na më cumë ziquë tubi guë'ë nanabani. Ra nguui bëquë guia'a rall lë'ë më cumë cusë adë rlluí'idi'i, perë Jesús náhi' ziquë tubi guë'ë nagulë Dios. Nalë lasaquin. ⁵ Dios quëhuntsá'uhi' tubi grupë mënë nanabani por Espiritu Santo; na të ziquë guë'ë shtë iádu'u. Gulë gac të bëshuzi santu të parë gunë të ofrecërë lu Dios oraciuni nu labansë narëuu' ldu'u më. Gunë më recibir ra ofrendë ni por Jesucristo ⁶ purquë naescritë la'ni Sagradas Escrituras: Gulë guná, na rdchi'ba ziquë tubi guë'ë lu guë'dchi Sión;

Guë'ë ni na guë'ë principal shtë tubi hiu'u ru'bë, tubi guë'ë nagudili Dios.
Napin llëru'bë valurë.

El quë natsaldí ldu'i shti'dzë më, rtúdi'i lull; gunë më honrar lë'ë mënë ni.

⁷ Parë lë'ë të naná rialdí ldu'i shti'dzë më, napë më llëru'bë valurë, perë parë ra nadë rialdídi ldu'i shti'dzë më, gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de lë'ë rall:

Lë'ë guë'ë nabëquë guia'a ra narza'a hiu'u, guquin guë'ë principal shtë hiu'u.

⁸ Nu rni'i Sagradas Escrituras:

Guërelde mënë guëc guë'ë ni; por guë'ë ni ldaguë mënë catë nídi'i fin.

Pues lë'ë rall rrelde rall por adë gúnëdi'i rall cuendë diza'quë shtë më. Puës parë ni nadestinadë rall.

Na të tubi grupë shtë bëshuzi

⁹ Lë'ë të na të mënë nagulë Dios entrë grë mënë; na të tubi grupë shtë bëshuzi parë gunë të sirvë lu Réy. Na të tubi guë'dchi nabë'në ldaí' Dios. Na të mërë shmënë Dios të parë guadi'dzë të grë cusë ru'bë nabë'në Dios. Gulë më lë'ë të. Gulú më lë'ë të lu nacahi parë tsutë të lu llni parë guënë të lë'ë më.

¹⁰ Lë'ë të antsë adë nápëdi'i të vidë shtë Dios perë iurne' sí, na të shmënë Dios. Antsë ni tubi adë chu bëga'adi'i ldu'u lë'ë të perë iurne' Dios bëga'a ldú'i' lë'ë të.

Gulë guquërelde parë Dios

¹¹ Lë'ë të amigu narac shtua'a, na të mënë ziquë mënë zitu parë guë'dchiliu rë'; na të më zitu entrë los de más mënë. Runa ruëguë lu të, adë gúnëdi'i të cumplir ra deseo mal nananú la'ni ldu'u të purquë na rahin ziquë enemigu narshini ldu'u të. ¹² Gulë gapë buen conductë entrë ra naná guënëdi'i Dios të parë guedë'ë rall cuendë na të shmënë Dios. Aunque iurne' rni'i rall cuntrë lë'ë të cumë si fuërë na të narguini mënë, perë guená rall cusë za'quë naquëhunë të nu guedë'ë rall cuendë, nu guëni'i rall dushquilli Dios, purquë iurni guëabri ldu'u rall con Dios, nu guedë'ë Dios vidë eternë parë lë'ë rall.

¹³ Gulë bëzu'bë diaguë ordë shtë gubernë nu grë ra narnibë'a purquë na të shmënë Jesús. Gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë rëy, el quë narnibë'a más; ¹⁴ nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë gubernë nabëshe'ldë rëy ni. Bëshe'ldë rëy rumanë lë'ë rall parë gunë rall honrar el quë naquëhunë bien nu gunë rall cashtigu el quë narunë mal. ¹⁵ Puës Dios rac shtú'ui' de quë lë'ë të gunë të bien të parë guëta'u të rua' mënë nanédi'i gac bë'a mudë narac shtu'u Dios guëquërelde rall. Rni'i rall cusë tuntë cuntrë lë'ë të.

¹⁶ Gulë cue cumë ziquë nguii naná librë, perë adë rúnëdi'i të usar libertá narne'le Dios ziquë tubi prëtëstë parë gúnël duldë. Más bien gulë cue cumë ziquë tubi muzë shtë Dios. ¹⁷ Gulë bédë'ë rëspëti parë grë mënë. Gulë guc shtu'u grë ra shmënë Jesús. Gulë bë'në rëspëti Dios nu gulë bë'në rëspëti lë'ë narnibë'a más lu guë'dchiliu.

Guzac zi Jesús

¹⁸ Grë të nanapë lamë, gulë gapë rëspëti lu shlámël nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rai'; lédë niá'asèdi'i lu lamë za'quë u lu ra narga'a ldu'i sáhi', sino también gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra lamë mal narunë nalaa'dchi. ¹⁹ Rëuu' ldu'u Dios con nguii naná pacënci iurë rzunalde mënë lë'ëll sin causë. ²⁰ Perë si talë quëhúnël mal, por ni quèlda'a mënë hiaguë guëquël nu nal cunformë con cashtigu ni, perë çpë cusë za'quë quëhúnël? En cambi, si quëhúnël bien nu rzac zi mënë lë'ëll, si talë rua'a ldú'ul lu cusë ni nu nápël pacënci, ni sí rëuu' ldu'u Dios. ²¹ Puës guna'bë Dios lë'ë të parë tsagla'guë të rëglë ni. Jesucristo

guzac zih'i' por lè'è tè. Sufrimientë shtëhi' na ziquë muestrë të gunë të ziquë bè'në mè. ²² Lè'è mè ni adë bè'nëdi'i' duldë nu nilë jamás adë guluguëdi'i' mè. ²³ Iurë lè'è ra mënë gurushitiá rall guëc mè, adë bëquëbidi'i' mè con galrushtiá. Iurë bëzac zi mënë lè'i', adë bédchigrë dí'dzëdi'i' lu mënë sino guna'bë mè lu Dios parë gunë Dios juzguë lè'è rall za'quë za'quë. ²⁴ Mizmë Jesucristo bia'a mè grë ra duldë shtë hia'a iurë bè'në mè sufrir lu cruz të parë gáca'a ziquë tubi naguti; hia adë chu gúnëdi'i' duldë parë guëbânia'a tubi vidë za'quë delantë lu mè. Lè'è mè guc mè ridë të parë lè'è të guëac të maldá narunë tè. ²⁵ Antsë lè'è të guzú të ziquë lli'li naguniti, perë iurne' bëabrí ldu'u të con Jesucristo. Lè'è mè canihapë mè lè'è të ziquë vëquërë nu na mè el quë nacanihapë ldu'u tè, të parë adë guëníti'i' të jamás.

3

Cunseju parë ra nabëtsë'a

¹ Ziquë ra muzë napë quë gunë rall cumplir, también lè'è të tse'lë ra nguiu, gulë bëzu'be diaguë shti'dzë tsé'lël, purquë si talë adë rialdidi'i' ldu'u tsé'lël diza'quë, iurë guënull conductë shtënël, tsaldí ldu'ull shti'dzë mè sin ni tubi di'dzë naruadi'dzël lúhi'. ² Zni gaquin purquë guëná rall quërelde të bien; guëná rall napë të rëspëti lu Dios nu guëná rall napë të vidë limpi. ³ Adornë shtënë të gáquëdi'in cusë fuërë ziquë narz'è ra begu u ziquë ra shnezë cu'u, ziquë orë u lari za'quë. ⁴ Sino adornë shtënë të gaquin la'ni ldu'u të catë adë chu rnádi'i' luhin, adornë nadë rialúdi'i. Gac të mënë nadu'u nu naza'quë con pacënci con grë mënë. Zni rëuu' ldu'u Dios guëquërelde tè. ⁵ Tiempë guahietë ra na'a santu nagualdí ldu'i shti'dzë Dios, na rai' mënë nadu'u nu bè'në rai' rëspëti tse'lë rai'. Chulë guc vidë shtë rai'. ⁶ Por ejemplë, Sara bëzu'bë diagui' shti'dzë Abraham nu guni'i Sara lu tsé'li': "Dadë shtëna". Iurne' na të ziquë shini Sara si talë quërelde të bien, si talë adë rdzëbëdi'i' tè lu narunë cuntrë lè'ël.

⁷ Nu zac lè'è të tse'lë na'a, gulë gac mënë za'quë; gulë bè'në honrar tsé'lël. Gulë bè'në rëspëti lu tsé'lël purquë ra na'a nápëdi'i' rall fuersë ziquë ra nguiu, perë napë rall vidë eternë juntë con lè'è të por tubi favurë nabë'në Dios parë grë tè. Gulë bè'në cumplir di'dzë rë' parë guëd'è Dios grë cusë narna'bë tè lu mè. Súdi'i ni tubi cusë ziquë storbë parë oraciuni shtë tè.

Quëhúnël bien perë rzac zi mënë lè'ël

⁸ Por fin, gulë gac unidë con tubsë llgabë. Gulë bëga'a ldú'ul sa'l. Gulë gac shtu'u sa'l naná shmënë Dios. Gulë gac nadu'u nu gulë bè'në tratë sa'l con rëspëti. ⁹ Adë quíllidi'i' tè sa'l con mal aunquë rúnëll cuntrë lè'ël. Adë gushtiádi'il guëc sa'l aunquë rni'i guídzell cuntrë lè'ël. Al contrari, gulë guna'bë lu Dios por contrari shtënël të gunë ldai' mè sa'l. Gulë mè lè'è të parë gunë të cumplir ra cusë rë'. Zni gunë tè recibir bendición shtë mè ¹⁰ purquë naescritë:

El quë narac shtu'u guëbánill bien nu rac shtú'ull guëquitë ldú'ull,

napë quë gápëll cuidadë lo quë narní'ill, adë guësiguëdi'ill sa'll con di'dzë.

¹¹ Runë tucaré guësá'nëll cusë mal nu gúnëll bien; napë quë quíllil nezë catë rbedchí ldú'ull, nu tsaglá'guëll shnezë mè.

¹² Lè'è Dadë canihapë mè ra mè za'quë nu rquë diaguë mè oraciuni shtë rai' iurë rna'bë nguiu ni lu mè.

Perë lè'è mè runë mè cuntrë ra narunë mal.

¹³ ¿Chu napë pudërë parë gúnëll dañi lë'ë të si talë quëhunë të bien? ¹⁴ Perë si talë rzac zi të purquë rianaldë të tëchi cusë za'quë, dichusë na të. Adë rdzëbëdi'il lu mënë nu adë riádi'i ldu'u të ¹⁵ sino gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë Cristo guëdubi tiempë. Na më lamë shtë të. Nu gulë gac preparadë cualquier iurë parë guëqëebi të lu ra mënë pëzielu'nal shmënë Jesús. Si talë guëna'bë di'dzë rall lu, hia nanëll gúnëll parë defender lë'ël. Nadë más napë quë guëni'inul lë'ë rall con galnadu'u nu rëspëti. ¹⁶ Gulë guquërelde bien sin ni tubi duldë të parë iurë ra contrari quëgni'i didzabë cuntrë lë'ë të, guëtú lu rall purquë nádi'in verdá. ¹⁷ Si talë guëdë'ë më sí sac zi të, mejurë gunë të sufrir por cusë za'quë, lëdëdi'i por mal.

¹⁸ Gulë bë'në llgabë; Cristo guti tubsë vueltë por ra pecadurë; jamás gátidi'i më stubi. Tubldí na shcuendë më lu Dios perë guti më shlugar ra nanapë duldë parë gue'dënu' më lë'ë hia'a lu Dios. Gutí më en cuantë cuerpë shtëhi', perë guashtëhi' ladi ra tégulë por pudërë shtë Espíritu. ¹⁹ Tiempë ni guadi'dzë më lu ra espíritu shtë tégulë lugar catë napë Dios lë'ë rai' ziquë prësi. ²⁰ Mënë ni naguquërelde tiempë shtë Noé, adë bëzu'bë diaguëdi'i rall shti'dzë Dios. Pues adë bëshé'ldëdi'i Dios juici lueguë sino con pacënci quëbezë më hashtë guctsa'u barcu ru'bë. Por barcu ni bëldasë mënë, u sea shunë mënë, guc salvar lu juici shtë nisë. ²¹ Manërë ni iurë bëriubë nisë të, guni'i të lu sa' të de quë nasalvar të. Galëriubë nisë nádi'i ziquë bañi parë cuerpë shtë të sino nahin sëni de quë nanëll bëzunë Dios ldú'ul, de quë limpi na ldú'ul purquë Jesucristo guashtëhi' ladi ra tégulë. ²² Iurne' cuezë Jesucristo gube'e ladë ldi shtë Dios. Cagnibë'a më. Grë ra ianglë nu autoridá nu grë ra narnibë'a stubi lugar, rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më.

4

Gulë bë'në sirvë Dios según llni nabëne'e më

¹ Por ni, ziquë Jesucristo bë'ni' sufrir shcuerpë më, gulë gac dispuestë gunë të sufrir. El quë naguzac zi shcuérpi', adë rianaldëdi'ill tëchi duldë. ² Rac shtú'ull guëbánil según voluntá shtë Dios mientras quëréldëll lu guë'dchiliu. Hia nēdi'ill gúnëll cumplir deseo mal nananú la'ni ldú'ull. ³ Tiempë nagudëdë, guquërelde të vidë mal; bë'në të lo quë narquitë ldu'u ra mënë nanadë guënédi'i Dios. Gubani të lu vici; bë'në të cumplir deseo mal: guzuu'dchi të; gudáu sha'të të lu mellë nu bii' të zili vini. Guanaldë të tëchi dioses falsë nanapë mënë, mënë naquërelde sin lëy za'quë nu sin rëglë. ⁴ Perë iurne' lë'ë rall rdzëguë' ldu'u rall de quë lë'ë të adë rúnëdi'i të compaño lë'ë rall lu ra cusë mal ziquë antsë. Nu rni'i rall di'dzë dzabë cuntrë lë'ë të. ⁵ Perë segurë napë quë guëtë'dë rall cuendë lu Dios; gunë më juzguë grë mënë. Gunë më juzguë ra nanabani nu también grë ra tégulë. ⁶ Lë'ë ra tégulë hia bini rai' diza'quë. Guc rai' juzguë ziquë mënë; guti rai'. Bini rai' diza'quë të parë si talë tsaldí ldu'u rai' shti'dzë më, guëbani rai' ziquë Dios. Espíritu Santo guëne'e vidë eternë parë lë'ë rai'.

⁷ Hia ze'dë bi'guë nasesë fin shtë grë cusë. Por ni gulë bë'në llgabë tubldí të gúnëdi'ill duldë. Adë riádi'i ldú'ul sino gulë guna'bë lu Dios. ⁸ Subrë todë gulë gapë llëru'bë amor parë sa'l purquë si talë rac shtú'ul sa'l, iurní quëhúnëll perdunë lë'ëll zihani vueltë. ⁹ Gulë bë'në recibir lídchil chu stubi ra bëchi sa'l naze'dë lídchil sin quë adë riasháquëdi'i ldú'ul. ¹⁰ Cualquier don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo parë lë'ël, gulë bë'në sirvë lu ra sa' të con llni ni ziquë mënë naquëhunë cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Gulë bëzëlaa'dchi

lo quë nabë'nël recibir parë bien shtë sa'l. Gulë bë'në usar llni shtë Espëritu Santo nabëne'e Dios të parë tsaru'bë sa'l. Iurni gac të muzë za'quë shtë Dios. ¹¹ Si talë chu rac ruadi'dzë ziquë mësë, napë quë guadi'dzëll shti'dzë më por pudërë shtë më. El quë narunë sirvë sa'll, napë quë gúnëll sirvë por pudërë narne'e më. Zni gunë mënë alabar Dios por medio lë'ë Dadë Jesucristo. Cha guëdë'ë hia'a labansë lu më. llëru'bë na pudërë shtë më. Guënbë'a më parë siemprë. Amén.

Ra shmënë Jesús rzac zi rall

¹² Lë'ë të narac shtua'a, adë rdzëguë'ë'di'i ldu'u të iurë ra prëbë ze'dë. Na prëbë ziquë be'lë narru'u lu gui'i, perë adë rdzëguë'ë'di'i ldu'u të. Adë rúnëdi'il lllgabë sulë lë'ël rúnëll sufrir lu prëbë. ¹³ Mejurë gulë bëquitë ldu'u të purquë quëhunë të sufrir mizmë manërë cumë bë'në Cristo sufrir. Gulë gua'a ldu'u të parë gapë të lëgrë la'ni ldú'ul, nu gulë bëquitë ldu'u të iurë guëdchini më stubi con pudërë nu llni. ¹⁴ Si talë rushtia mënë lu të purquë na të shmënë Jesucristo, dichusë na të. Espëritu shtë Dios cuezënuhi' lë'ë të. ¹⁵ Mënë runë sufrir purquë rguini rall sa' rall u rbaa'në rall, u runë rall mal u riutë rall asuntë nadë rllu'i'di'i, u na rall nadishi'bi; perë adë rúnëdi'i të ra cusë ni parë adë guëdchini'di' cashtigu guëc të nu gúnëll sufrir. ¹⁶ Mejurë na si rzac zil purquë rianaldëll enseñansë shtë Jesús; adë rtúdi'i lul iurni sino gulë bédë'ë graci lu Dios purquë nal shmënë më.

¹⁷ Hia bëga'a iurë sublu juici shtë Dios con mizmë shmënë më. Si talë juici ni guëzublú con lë'ë hia'a jlla gac fin shtë ra naná rzu'bë diáguëdi'i diza'quë shtë më? ¹⁸ Ra nguiu narunë cumplir shti'dzë më, runë rall llëru'bë fuersë parë gac salvar rall; çpë gac con ra nanápëdi'i rëspëti parë cusë santu nu rianaldë rall tëchi cusë mal? ¹⁹ Por ni, el quë narzac zi purquë nahin voluntá shtë Dios, napë quë tsagla'guë gúnëll bien nu tsagla'guë tsaldí ldú'ull gac salvárëll por pudërë shtë el quë nabëntsa'u nguiu. Siemprë gunë më cumplir shti'dzi'.

5

Cunseju parë ra narialdi ldu'i Jesús

¹ Quëdë'ëhia cunseju parë ra më guani'si naná cabësë shtë shmënë Jesús. Tambiën na nahia më guani'si nu nahia testigu de quë Cristo bë'ni' sufrir. Guna recibir juntë con lë'ë të iurë guëlua'a pudërë nu llni shtë më. ² Gulë gupë ra shmënë Jesús ziquë tubi vëquërë; quëhápëll ra lli'li purquë zni rac shtu'u Dios. Gulë bë'nin voluntariamente, lëdëdi'i purquë cagnibë'ahia lë'ë të. Bë'në compa'ni lë'ë rai' con guëdubinú ldú'ul, lëdëdi'i purquë rbezë të gunë të recibir dumí. ³ Gulë gupë ra shmënë Dios tubi manërë nadu'u, lëdëdi'i ziquë lamë narunë nalaa'dchi lu ra muzë. Gulë gac ejemplë za'quë lu rai'. ⁴ Iurë Jesús, el quë nanapë pudërë parë quëhapë ra lli'li, guëlua'alúhi' lu hia'a stubi, lë'ë të gunë të recibir tubi premi, tubi corunë narabtsë'ë nanadë rialúdi'i.

⁵ Nu zac lë'ë të nanapë menos edá, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë ra më guani'si. Grë të, gulë gac më nadu'u lu sa'l purquë naescritë: Dios rzu më lu grë ra narunë naru'bë.

Runë më compa'ni grëtë' ra naná nadu'u.

⁶ Gulë gac mënë nadu'u delantë lu Dios pudërusë. Gulë bédë'ë sí të guënbë'a më lë'ë të; iurni gunë më honrar lë'ë të iurë rga'a tiempë. ⁷ Gulë bédë'ë grë galriá ldu'u guëca'a më purquë nalë rac shtu'u më lë'ël; quëhapë më lë'ël.

⁸ Gulë cue nasini nu gulë gapë cuidadë. Enemigu shtë të na mëdzabë Satanás; canzëll ziquë tubi león narzubá. Rguílill mënë parë ldaguë rall lu pudërë shtënell të tsaldí ldu'u rall shti'dzë mëdzabë. ⁹ Gulë sutipë lu mëdzabë; gulë gac firmë lu shnezë Dios. Gulë bédë'ë cuendë de quë grëtë' sa' të naná shmënë Jesús guédubi partë shtë guë'dchiliu, quëgzac zi rai' mizmë manërë quë lë'ë të. ¹⁰ Despuësë de quëgzac zi të por du'pë tiempë, Dios el quë narne'e zihani favurë nu bendición, el quë naguna'bë lë'ë të parë gapë të vidë sin fin juntë con Cristo, gunë më të gac të firmë lu shnézi', nu gunë më parë cuedchí ldu'u të, nu guëne'e më fuersë parë lë'ë të. Mizmë Dios ni guna'bë më lë'ë hia'a parë tsuté hia'a lu llni caté quërelde më. Bë'në mëhin purquë unidë na hia'a con Cristo. ¹¹ Cha guédë'na'a alabar lë'ë më. Amén.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹² Silvano tubi bëcha'a, quëquë'ëll cartë rë' por na. Lluá'ahia Silvano quëhúnëll cumplir voluntá shtë Dios. Cartë rë' nadu'pin perë la'nin bënehia cunseju. Quëhuna testificar grë ra favurë nu bendición nabë'në të recibir de Dios, rlua'a de quë nezë za'quë naguna'zi të nahin verdá.

¹³ Ra grupë shtë shmënë Jesús naquërelde Babilonia, ra nagulë Dios ziquë gulë më lë'ë të, quëgshe'ldë rai' saludë. Nu zac Marcos, shinia, quëgshë'ldëll saludë parë lë'ë të. ¹⁴ Gulë bë'në saludar ra sa' të con tubi saludë shtë amor. Gulë cuedchí ldu'u të, lë'ë të naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Dios

¹ Na Simón Pedro, nahia tubi muzë nu poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu të narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Por tubi favurë shtë Dios naná justë nu por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, bè'në të recibir mizmë fe nadapë na'a. Chulë quërelde të por shti'dzë më igual ziquë lë'ë na'a. ² Gulë bè'në recibir zihani favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të mientras tsagla'guë runguë bè'a të lë'ë Dadë Dios nu Jesús Shláma'a.

Ra shmënë Jesús verdadëre

³ Bëne'e Dios grëtë' bendición parë gápa'a tubi vidë za'quë delantë lu më, tubi vidë naná de acurdë con voluntá shtë më. Nadápa'a bendición ni purquë runguë bè'a hia'a el quë nagulë lë'ë hia'a según pudërë nu milagrë ru'bë shtë më. ⁴ Por tubi favurë shtë më, bëne'e më diza'quë nalasac. Bë'në më prometer zihani cusë ru'bë. Por mizmë di'dzë ni nadápa'a vidë shtë Dios. Guc salvára'a. Hia adë quërelde'núdi'ia'a cusë mal ziquë deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti por galërzebi ldu'u mënë. ⁵ Napë të bendición nabë'në më prometer, rialdí ldu'u të shti'dzë më; iurní runë tuçarë guëquërelde të ziquë gubani Jesús, lu buen conductë gulë gac mënë nasini guëqui'. ⁶ Despuësë de ni, adë rdë'edi'il sí parë deseo mal nananú la'ni ldú'ul. Hia despuësë de ni, gulë gac më pacënci; lu pacënci gulë gapë rëspëti parë Dios, ⁷ Nu lu rëspëti parë Dios, gulë gapë caríni parë ra shmënë Jesús nu gulë gapë llëru'bë amor parë grë mënë, hashtë ra narná tushë lul. Grë ndë'ë gulë bè'në cumplir con guëdubinú ldú'ul.

⁸ Si talë tsagla'guë guëquërelde të de acurdë con cunseju rë', hiadë gáquëdi'i të nabëchi sino másru'u gunë të cumplir shchi'ni Dios. Másru'u gápël tubi vidë za'quë ziquë tubi hiaguë nardë'ë zihani nashi. Iurní guëná mënë másru'u runguë bè'a të Jesucristo Shláma'a. ⁹ Perë el quë nadë rianaldëdi'i tēchi ra cusë rë', adë riasëdi'ill. Nall ziquë ciegu. Bëa'ldë ldú'ull de quë bëzunë më almë shtënell de grë duldë nabë'nëll antsë. ¹⁰ Por ni rnia'a lu të, bëchi, gulë bè'në segurë de quë Dios gulë më lë'ël, de quë guna'bë më lë'ël parë gáquël shmënë më. El quë narunë cumplir ra cusë nagunia'a la'ni cartë rë', jamás adë gáquëll bajo ordë shtë duldë ¹¹ nu tsutëll con lëgrë catë rni'bë'a Dios ziquë Rëy parë siempër. Jesucristo Shláma'a gúni' recibir lë'ël parë cuezënë llë'i'.

¹² Por ni tsagla'guë rnia'a lu të grë cusë rë' aunquë hia nanë të, nu na të firmë lu verdá nanapë të. ¹³ Lluá'ahia naza'quë guënehia cunseju parë lë'ë të mientras nabania të parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u të enseñansë rë'. ¹⁴ Dadë shtë hia'a, Jesucristo, bëlua'a më na de quë mërë gatia. ¹⁵ Por ni gapa cuidadë të parë rac guëagná ldu'u të enseñansë rë' cualquier iurë despuësë gatia.

Pedro guanáhi' pudërë shtë Cristo

¹⁶ Adë guanaldëdi'i na'a tēchi ra cuendë narni'i mënë sulë por llgabë nadë rllui'di'i shtë rall. Bëlua'a na'a verdá lu të lla bēdchini Jesucristo con pudërë. Na na'a testigu napë më pudërë parë guëni'bë'a më ziquë rëy. Con prupi slu na'a guná na'a pudërë nu llni shtë më. ¹⁷ Guná na'a iurë lë'ë Dios Shtëada'a bēdë'ë më hunurë nu pudërë parë shini më Jesús, nu bēdchini tubi bë dizdë gube'e catë rabtsë'ë llni. Ni tubi nápëdi'i di'dzë parë guëni'ill lla na lugar ni.

Lë'è bē guni'i: "Ndë'è na shinia narac shtua'a; nalë rquitë ldua'a lë'i'". ¹⁸ Lë'è na'a bini na'a bē nabëdchini dizdë gube'e purquë dzulezë'nú na'a lë'è Jesús guëc dani catë Dios santu biad'i'dzi'.

¹⁹ Perë ra di'dzë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë parë lë'è hia'a, más segurë nahin quë testimonio shtëna; nu quëhunë tē bien si talë rdë'ë tē cuendë lo quë narni'i di'dzë ni ziquë rdë'ë tē cuendë tubi llni narziani lu nacahi. Gulë bëdë'ë cuendë hashtë rdzë guëdchini, hashtë guëdchini llni shtë më nu tsasë tē ra di'dzë rë'. ²⁰ Primërë gulë bëdë'ë cuendë de quë grë ra di'dzë naná bëquë'ë muzë shtë Dios, escritë nahin la'ni Sagradas Escrituras, perë ni tubi chu tsasë pë runë cuntienë di'dzë ni, sulë por Espiritu Santo tsasël pë runë cuntienin, lëdëdi'i por llni nanápël. ²¹ Purquë ni tubi muzë shtë Dios biad'i'dzëdi'i' shti'dzë Dios por mizmë voluntá shtë muzë ni, sino biad'i'dzi' por pudërë shtë Epiritu Santo naná quëgsë lë'è rai'.

2

Ra mësë bishi (Judas 4-13)

¹ Guahietë nanú profetë bishi ladi ra mënë israelitë. Zni zac guëdchini ra mësë falsë entrë lë'è tē. Guëlua'a rall lga'chi enseñansë falsë nardë'ë fin parë fe shtë mënë, hashtë gunë rall negar Jesús, de quë gúti' parë gac salvára'a. Zni cagna'bë rall cashtigu guëc rall; nasesë gac condenar rall. ² Zihani mënë tsanaldë tēchi vidë mal shtë mësë ni. Guëni'i rall nezë za'quë shtë Dios nahin bishi. ³ Rzebi ldu'u rall dumí; quëgsiguë rall lë'è tē con enseñansë falsë, sulë parë guëdë'ë tē dumí ca'a rall. Dizdë tiempë guahietë guni'i më gac cashtigu rall, gac condenar rall; nasesë guëdchini juici shtë Dios guëc rall.

⁴ Dios adë bënëdi'i perdunë ra ianglë nabë'në duldë guahietë sino quë bëtia'a më lë'è rai' la'ni gabildi. Bësë'au lë'è rai' lu nacahi parë cuezë rai' dzë shtë juici. ⁵ Nu zac bënëdi'i Dios perdunë guë'dchiliu tiempë shtë Noé, sino quë bëshe'ldë më tubi juici shtë nisë subre guëc ra mënë mal; perë bënë më salvar Noé con gadchi shfamili'. Noé gúqui' muzë shtë Dios naguadi'dzë shti'dzë më lu ra mënë. ⁶ Nu Dios bënë'ni' condenar; bëzalú më ra guë'dchi Sodoma nu Gomorra. Bëshe'ldë më gui'i hashtë bëac dë ra guë'dchi tē parë grë ra mënë mal naze'dë despuësë, guëná rall nu guëdë'ë rall cuendë nadzë'bë na juici shtë Dios. ⁷ Perë bënë'ë më salvar Lot, tubi nguiu za'quë nu nalë riashac ldú'i' iurë gunáhi' vidë dzabë shtë mënë mal. ⁸ Lot nguiu za'quë lu Dios, guquërdëll entrë ra mënë mal; nalë guá ldú'ull iurë gunáhi' maldá nabë'në mënë. Bini' pë guni'i rall lu sa' rall. Dzë la gue'lë guzac zi ldú'i' purquë guquërdë mënë sin ni tubi rëglë. ⁹ Dadë Dios nápi' pudërë tē gapë më ra mënë za'quë lu grë cusë mal tē ldáguëdi'i mënë lu duldë; nu napë më pudërë cutsa'u më mënë mal parë tsa rall lu cashtigu shtë juici.

¹⁰ Gunë Dios cashtigu grë mënë mal, ra narianaldë tēchi deseó mal, cumë ziquë ra naquërdë ziquë mbecu, nu gunë më cashtigu grë ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë el quë narnibë'a. Mënë ni fier na rall nu adë rdzëbëdi'i rall lu Dios; rni'i rall cuntrë el quë nanapë más pudërë quë lë'è rall. ¹¹ Perë ra ianglë nanapë más fuersë nu pudërë quë ra nguiu ni, adë nápëdi'i rai' valurë guëdchi'bë rai' demandë cuntrë ra narnibë'a. Napë ra ianglë rëspëti lu Dios.

¹² Ra hiumbërë rë' na rall ziquë ra më nardë'di'i cuendë. Quëhunë rall cumplir mal deseó nananú la'ni ldu'u rall. Destinadë na rall parë galguti. Mënë ni runë rall burnë ra cusë nadë riasëdi'i rall, perë guënití rall con grë

mal deseo nanapë rall. ¹³ Gunë rall sufrir mizme manerë cumë bë'në mënë sufrir por causë shtë rall. Rqitë ldu'u rall grë ra dzë tsagla'guë rall tëchi cusë mal. Na rall ziquë manchë fier lu lari; rqitë ldu'u rall por deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. Rsiguë rall mënë mientras raunú rall lë'ë të lidchi të.

¹⁴ Rzebi ldu'u rall ra na'a mal; adë rdzáguedi'i rall quëhunë rall duldë. Rsiguë rall ra nanadi'i firmë lu shnezë Dios con bishi. Bë'në rall gan zihani dumí tantë rzebi ldu'u rall dumí. Na condenadë rall. ¹⁵ Bëniitë rall purquë bëru'u rall nezë za'quë shtë Dios. Guagla'guë rall mizme duldë nabë'në Balaam, shini Beor. Balaam guc shtú'ull gúnëll gan dumí por maldá. ¹⁶ Perë tubi burrë gu'pë, guni'i ma guëc Balaam por duldë naquëhunë Balaam. Guni'i ma ziquë rni'i tubi mënë nu bédë'ë ma fin galëtuntë shtë profetë ni.

¹⁷ Ra nguiu rë' na rall ziquë tubi guërzú nanapëdi'i nisë, nu ziquë shcahi narua'a mbë. Na condenadë rall parë tsa rall lu más nacahi catë guëquërdë rall parë siemprë. ¹⁸ Rni'i nadchini rall. Con di'dzë nadë rllu'idi'i rsini rall sa' rall lu duldë. Rni'i rall napë mieti permisi gunë mieti duldë; zni rsiguë rall mënë nanapë du'pë tiempë dizdë bëru'u rall lu enseñansë falsë. ¹⁹ Quëhunë rall prometer libertá por enseñansë shtë rall, perë mizme lë'ë rall na rall bajo ordë shtë mëdzabë purquë cadë nguiu na ziquë esclavë shtë cusë narnibë'a lë'ë nguiu. ²⁰ Parë ra mënë nabënguë bë'a Dadë Jesús; hia bëru'u rall nezë mal catë rzë mënë shtë guë'dchiliu, si talë guëabrá nguiu lu cusë mal; si talë guëazë guetë nguiu nezë shtë Jesucristo Salvador shtë hia'a, fin shtë nguiu ni na peor quë antsë. ²¹ Mejurë parë nguiu ni adë nianëdi'ill nezë za'quë shtë Dios quë despuës tsutëll nezë ni, adë tsaglá'guëdi'ill tëchi mandadë nabëdë'na'a recibir de Dios santu. ²² Nahin ziquë narni'i tubi dichë; verdá na di'dzë ni: "Lë'ë mbecu bëabrá dchibë shtë ma ldu'u ma; nu lë'ë guchi nugalú guzë, bëabrá guaguezë ma la'ni benë stubi".

3

Guëabrá Jesús stubi

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ndë'ë na segundë vësë quëquë'a lu të. Guërupë cartë gunia'a lu të cusë de quë hia nanë të. Rac shtua'a adë guëá'ldëdi'i ldu'u të ra enseñansë sino gapë tēhin la'ni ldu'u të. ² Gulë bësëagná ldu'u të ra di'dzë naguni'i ra muzë santu shtë Dios guahietë, nu gulë bësëagná ldu'u të mandamientë shtë Dadë Jesucristo, Salvador shtë hia'a. Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë shtënë më naguni'i na'a lu të. Na na'a poshtë shtë më.

³ Primërë puntë nanë hia'a de quë la'ni lúltimë dzë guëdchini mënë nangunë burnë ra cusë sagradë; guëbani rall según deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁴ Guëna'bë di'dzë rall: "¿Pë fin napë promësë shtë Cristo de quë guëabrá më stubi? purquë dizdë guti ra shtadë guëlu hia'a, grë cusë riagla'guë igual cumë dizdë bëcuc'shtë Dios guë'dchiliu". ⁵ Adë rac shtú'udi'i rall gac bë'a rall de quë nanú gube'e nu guë'dchiliu dizdë tiempë guahietë. Bëntsa'u mëhin por shti'dzë më, nu por mandadë shtë më gulú më guë'dchiliu la'ni nisë nu nanú nisë alreduerë guiu'u. ⁶ Lë'ë guë'dchiliu dzë ni gualú. Grë guiu'u në'azë la'ni nisë. ⁷ Perë gube'e nu guë'dchiliu nananú iurne', na destinadë parë cashtigu shtë gui'i por mizme mandadë shtë Dios. Lë'ë gui'i guëza'i guë'dchiliu dzë shtë juici. Guëza'in con grë ra mënë mal. Tsalú grëtë' rall.

⁸ Bëchi narac shtua'a, adë rëá'ldëdi'i ldu'u të de quë parë Dadë Dios tubi dzë na ziquë tubi mili izë, nu tubi mili izë na ziquë tubi dzë. ⁹ Dadë Dios quëac ldë'edi'i parë gúni' cumplir shti'dzë më ziquë runë llgabë beldá mënë, sino

quë Dios napë më pacënci parë lë'ë hia'a. Adë rac shtu'udi'i më tsagnítia'a, ni tubi de lë'ë hia'a, sino rac shtu'u më grë ra nguui guëabrí ldu'u rall con lë'ë më nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹⁰ Dzë naguëabrí Dadë Jesús, guëdchíni' ziquë rdchini tubi nguba'në gue'lë, iurë adë nádi'il segurël. Iurni lë'ë gube'e tsalú con tubi ruidë dushë. Grëtë' ra cusë narná hia'a lu gube'e tsalú rahin con gui'i, nu guë'dchiliu tsequi lu gui'i con grë lo quë nananú luhin.

¹¹ Nanë të grëtë' ndë'ë napë quë gac cumplir; tsaluhin; por ni rqui'ni gac të më santu, mënë naquëhunë cumplir shti'dzë më. ¹² Mientras cuezë të dzë naguëdchini më stubi, gulë bë'në cumplir voluntá shtë Dios të guëdchini më lueguë. Dzë ni gube'e tsalú; tsaluhin con gui'i juntë con cusë nananú lu gube'e tsequi; gac cambin lu be'lë. ¹³ Perë lë'ë hia'a dzuléza'a gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi naná bë'në Dios prometer dizdë antsë. Lugar ni guëquërélda'a; ndë nanú purë cusë za'quë; grëhin gac justë.

¹⁴ Por ni lë'ë të narac shtua'a, mientras quëbezë të grë ra cusë rë', gulë gapë mizmë lë'ë të parë guëdzelë më lë'ë të sin ni tubi faltë, sin ni tubi cusë mal. ¹⁵ Gulë bédë'ë cuendë de quë pacënci nanapë Shláma'a, runin parë gac salvar mënë. Zniambiën bëquë'ë Pablo, bëcha'a, el quë narac shtu'u hia'a lë'i'. Bëquë'ë'i mizmë di'dzë ni lu të según llni nabëdë'ë Dios guëqui'. ¹⁶ La'ni grë ra cartë nabëquë'ë Pablo, nanú partë naganë parë riasë hia'a. Nanú mënë nadë rac bë'adi'i nu adë nádi'i rall firmë lu shnezë ra Sagradas Escrituras. Caglú rall guëc shti'dzë Dios. Zni rlua'a rall grë ra Sagradas Escrituras. Tsalú rall por lo quë naquëhunë rall.

¹⁷ Por ni lë'ë të narac shtua'a, hia quë nanë të grë ra cusë rë', gulë gupë mizmë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të bishi shtë mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios; adë rdë'ëdi'i të sí tsanaldë të tëchi rall nu guëazë guetë të shnezë Dios. ¹⁸ Mejurë gulë bësë'dë di'dzë shtë Dadë Jesucristo Salvador shtë hia'a, nu gulë bë'në recibir más favurë shtë më. Cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu parë siempër. Amén.

Primërë cartë nabëquë'e San Juan

Di'dzë naguëne'e vidë sin fin

¹ Antsë guinlú guë'dchiliu nanú tubi nanabani; perë guná na'a lúhi', nu bini na'a shti'dzi', nu guna'zi na'a guiá'ai'. Náhi' el quë narni'i diza'quë shtë Dios. Por shti'dzi' nadápa'a vidë sin fin. ² Mizmë lë'ë më gubaninú më Dios, Shtëda'a, perë bêlua'alú më lu na'a. Bëdchini më guë'dchiliu. Guná na'a lúhi'. Na na'a testigu shtëni'. Ruadi'dzë na'a lu të nabani më; nápëdi'i' fin. ³ Ruadi'dzë na'a lu të mizmë shti'dzi' naná bini na'a. Ruadi'dzë na'a lu të lo quë nabë'në më parë gac bê'a të shti'dzë më. Zni gac unidë grë hia'a; guëdápa'a mizmë llgabë. Guldí hia'a ruadi'dzë'nú hia'a Dadë Dios con shíni' Jesucristo. ⁴ Iurní quëquë'a di'dzë la'ni cartë rë' të parë gac cumplir guëquitë ldu'u të nu parë guëquitë ldu'u na'a.

Dios rne'e llni

⁵ Ndë'ë na diza'quë nabëlua'a Dadë Jesucristo, nu bêdia'a di'dzë na'a lu të de quë guldí Dios, nápëdi'i' duldë; limpi náhi' ziquë llni. ⁶ Si talë rni'i hia'a nanë hia'a lë'ë më perë tsagla'guë'nú hia'a duldë, bishi na hia'a; adë guldídi'ia'a iurní; nu adë quëréldëdi'i hia'a bien. ⁷ Perë si talë guëdé'na'a cumplir shti'dzë Dios, adë chu rúnëdi'i duldë, unidë na hia'a mizmë lë'ë hia'a. Rac shtu'u hia'a bêchi la sa' hia'a iurní, nu rënë shtë Jesucristo shini Dios, tsagla'guë rzunë almë shtë hia'a de grë duldë.

⁸ Si talë guëni'i hia'a adë chu nápëdi'i duldë, lo mizmë lë'ë hia'a rsiguë hia'a lë'ë hia'a. Bishi na ldu'u hia'a iurní. ⁹ Bënë na më; runë më cumplir shti'dzë më. Justë na më; runë më igual con grë mënë. Runë më perdunë grëtë' duldë shtë hia'a iurë guëshubë dúlda'a lu më con guëdubinú ldu'u hia'a. Iurní rzunë më almë shtë hia'a de grë duldë nanadápa'a. ¹⁰ Si talë rni'i hia'a adë chu nápëdi'i duldë, quëgni'i hia'a bishi na Dios purquë hia guni'i më grë hia'a nadápa'a duldë. Si talë rni'i hia'a adë nápëdi'ia'a duldë, nídi'i shti'dzë më la'ni ldu'u hia'a iurní.

2

Nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtëda'a

¹ Lë'ë të Dadë, caquë'a di'dzë rë' lu të parë adë gúnëdi'i të duldë perë si talë chu quëhunë duldë, nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtëda'a por lë'ë hia'a. ¿Chu më ni? Lë'ë na Jesucristo; tubldí na shcuëndi' lu Dios. ² Jesucristo guti lu cruz por duldë shtë hia'a. Gudilli më por grë duldë nanapë mënë narë lu guë'dchiliu. Por galguti shtënë më, bëdchisú më duldë shtëna'a nu gu' Dios cunformë.

³ Si talë tsagla'guë guëzu'bë diága'a mandamientë shtë Jesucristo, iurní nanë hia'a lë'ë më. Rac bê'a hia'a lë'ë më de verdá. ⁴ Perë si talë tubi hia'a guëni'ia'a: "Naná Dios", perë mizmë tiempë adë quëzu'bë diáguëdi'ill mandamientë shtë më, bishi nall iurní. Nádi'ill verdá. ⁵ Perë si talë lë'ë hia'a rzu'bë diága'a di'dzë shtë më, rlua'a de quë tsagla'guë rac shtu'u hia'a lë'ë më. ⁶ El quë narni'i quëbezënull Dios, napë quë guëquëréldëll ziquë guquëreldë Jesucristo lu guë'dchiliu; adë bê'nëdi'i më duldë.

Mandamientë cubi

⁷ Dadë, adë guëquë'ëdia'a stubi mandamientë naná gurënë sino quë mizmë mandamientë nanapë të dizdë bini të diza'quë shtë më. Lo quë nabëquëa'a iurne', na igual ziquë ra di'dzë nabë'në të recibir guahietë. ⁸ Perë quëquëa'a tubi mandamientë cubi; primërë bë'në më cumplir mandamientë ni; iurní lë'ë të quëhunë të cumplirin. Lë'ë të napë të di'dzë rë' la'ni ldu'u të. Riagla'guë rzu'bë diaguë të shti'dzë më. Nacahi nananú la'ni ldu'u të rialuhin. Llni shtë Dios bëdchini.

⁹ Si talë chu rni'i quëbezënull lë'ë më perë mizmë tiempë adë rac shtú'udi'ill sa'll, nacahi cabézëll. ¹⁰ El quë narac shtu'u los de más narialdí ldu'i Dios, cabézënull llni la'ni ldu'ull; adë rláguëdi'ill lu duldë. ¹¹ Perë el quë narac shtú'udi'i sáhi'; el quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nacahi cabézë ldu'ull. Rzëll ziquë ciegu. Rnádi'ill shnezë Dios purquë në'au slull; bë'në duldë.

¹² Dadë, quëquëa'a di'dzë rë' purquë guc perdunë duldë shtë'në të. Bë'në më perdunë lë'ë të purquë guti Jesús shlugar të; nasalvar të iurne'. ¹³ Dadë, quëquëa'a lu të purquë nanë të el quë nanabani dizdë antsë binlú guë'dchiliu. Quëquëa'a lu të, sultërë, purquë adë bë'nëdi'i të lo quë narac shtu'u mëdzabë. Quëquëa'a lu të, llguë'në, purquë ranguë bë'a të Dios, Shtáda'a. ¹⁴ Quëquëa'a lu të naná Dadë purquë nanë të el quë nanápëdi'i fin. Quëquëa'a lu të naná sultërë purquë quëhunë të cumplir shti'dzë Dios con guëdubinú ldu'u të. Bë'në të gan lu mëdzabë.

¹⁵ Adë rac shtú'udi'i të ra cusë nananú lu guë'dchiliu, purquë grë ra narac shtu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, adë rac shtú'udi'ill Dios. ¹⁶ Ra cusë mal narac shtu'u ldu'u nguui, nu ra cusë chulé narac shtu'u ra nguui gapë, nu ra cusë narunë naru'bë mënë, grë ndë'ë na cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i. ¹⁷ Grë ra cusë shtë guë'dchiliu, rialú con grë mal llgabë narac shtu'u mënë, perë el quë narunë narnibë'a Dios, adë rialúdi'ill. Nápëll vidë sin fin.

Verdá nu bishi

¹⁸ Dadë, hia bëdchini tiempë tsalú guë'dchiliu. Bini të antsë napë quë guëdchini tubi nangunë cuntrë Jesucristo. Hashtë iurne' nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Por ni nanë hia'a bëga'a iurë tsalú guë'dchiliu. ¹⁹ Lë'ë ra nguui ni narunë cuntrë Jesús, bëazë guetë rall de lë'ë hia'a. Nunquë adë guc rall shini më de verdá purquë adë riagla'guëdi'i rall con shti'dzë më. Si talë niac rall narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nëa'në rall con lë'ë hia'a. Bëazë guetë rall. Iurní rlua'a clarë nádi'i rall shini Dios.

²⁰ Lë'ë të napë të llni purquë quëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rac bë'a të cusë shtë Dios. ²¹ Adë rquf'nidi'i guëquëa'a lu të purquë nanë të verdá. Nanë të guadë naná verdá nu guadë naná bishi. Nanë të el quë naruadi'dzë bishi, zé'dëdi'ill de Dios.

²² ¿Chu na más nabishi entrë lë'ë mënë? pues el quë narni'i Jesús lëdëdi'i nabëshe'ldë Dios. El quë narni'i zni, quëhúnëll cuntrë Jesús. Quëhúnëll cuntrë Dios nu quëhúnëll cuntrë shini Dios. ²³ Grë mënë narni'i Jesús lëdëdi'i el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai', nápëdi'i nguui ni Dios Padre. Perë el quë narni'i Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, nguui ni quëbezënú Dios.

²⁴ Gulë tsagla'guë guëzu'bë diaguë të ra di'dzë nabini të iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Si talë guësä'në të cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u të, napë të Jesús nu napë të Dios Padre con lë'ë të. ²⁵ Mizmë Jesucristo guni'i lu hia'a, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a.

²⁶ Quëquëa'a di'dzë rë' lu të parë gac bë'a të lla na ra nguui narac shtu'u guësiguë lë'ë të. ²⁷ Perë nidi'i nicidá guëlua'a mënë lë'ë të purquë quëbezënú

Espíritu Santo lë'è të; náhi' mësë shtë të. Napë të llni shtëhi'. Quëgluá'ai' naná verdá nu naná bishi. Shti'dzi' na verdá, lëdë bíshidi'i. Nu guní'i', gulë bédë'è lugar cuezënú Jesús ldu'u të.

²⁸ Gulë bëquë diaguë, Dadë; gulë bédë'è lugar cuezënú Jesús ldu'u të, të iurë guëdchini më stubi vuelltë, adë chu rtúdi'i lúhi'; adë chu guëllú'nëdi'i lúhi'. Mejurë guëquitë ldu'u të iurë guëdchini më. ²⁹ Si talë rdë'è të cuendë de quë tubldí na shcuendë Jesús lu Dios, gulë bédë'è cuendë, grë mënë nanabani ziquë gubani më, na rall shini më.

3

Ra shini Dios

¹ Gulë bédë'è cuendë blac rac shtu'u Dios lë'è hia'a. Rni'i më na hia'a shíni'. Ra mënë narialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, rdë'ëdi'i rall cuendë chu na Jesús. ² Lë'è të Dadë narac shtua'a, na hia'a shini Dios iurne', perë rluá'adi'i lla gáca'a más delantë. Pues rdë'è hia'a cuendë dzë naguëdchini më stubi vuelltë, gáca'a ziquë na më purquë guëná hia'a lu më tal ziquë na më. ³ Grë ra narialdí ldu'i guëdchini më, gac cambi mudë nanabánill; adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Rac shtú'ull gáquëll ziquë lë'è më.

⁴ Grë ra narunë duldë, runë rall faltë lu lëy shtë Dios. Napë rall faltë lu Dios. Grë duldë na cuntrë lëy nabëne'e Dios. ⁵ Nanë të bédchini Jesús parë guëzunë më almë shtëna'a. Nápëdi'i më duldë. ⁶ El quë narzu'bë diaguë shti'dzë Jesús, tsaglá'guëdi'i gúnëru'ull duldë. El quë nariagla'guë gunë duldë, adë rdë'ëdi'ill cuendë chu na më. Nunquë bënguë bé'adi'ill lë'è më. ⁷ Dadë, adë rdë'ëdi'i të sí guësiguë mënë lë'è të gunë të duldë. El quë narunë cumplir shti'dzë Dios, tubldí na shcuendëll lu Dios igual ziquë na Jesús lu Dios. Justë na më. ⁸ El quë nariagla'guë runë duldë, nall shini mëdzabë Satanás purquë Satanás antsë cueshtë guë'dchiliu, bé'nëll duldë. Por ni Jesús, shini Dios, bédchini lu guë'dchiliu parë guëchili më dchi'ni shtë mëdzabë. ⁹ El quë nanapë vidë shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë hia bidë mizme vidë shtë Dios la'ni ldu'u nguui ni; adë ni mudë gúnëru'ull duldë purquë gúlëll nacubi por pudërë shtë Dios. ¹⁰ Zni rluá'a chu na shini më nu chu na shini Satanás. El quë natsagla'guë gunë duldë, nápëdi'ill vidë cubi shtë Dios. El quë narac shtú'udi'i béchi sáhi', nápëdi'ill vidë shtë më.

Runë tuçarë gac shtu'u hia'a sa' hia'a

¹¹ Di'dzë rë' bini të dizdë binlú diza'quë: napë quë gac shtu'u hia'a grë sa' hia'a. ¹² Adë guëdë'nëdi'ia'a ziquë Caín. Gúquëll shini mëdzabë nu gudínill béchill. ¿Pëzielú gudínill béchill? purquë grë lo quë nabë'nëll, na mal lu Dios, perë béchill lo quë nabë'nëll na bien lu Dios. ¹³ Dadë, lë'è të narialdí ldu'u shti'dzë Dios, adë rdzëguë'di'i ldu'u të si talë ra mënë shtë guë'dchiliu rna zá'quëdi'i rall lu të. ¹⁴ Nanë hia'a gudëda'a lu galguti hashtë nadápa'a vidë sin fin purquë de verdá rac shtu'u hia'a ra narialdí ldu'i Dios. El quë nadë rac shtú'udi'i béchi sáhi', todavía nápëdi'ill vidë sin fin. ¹⁵ El quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nall ziquë narguini mënë. Nanë hia'a el quë narguini mënë, nápëdi'ill vidë sin fin. ¹⁶ Por Jesús nanë hia'a lla na Dios, el quë narac shtu'u de verdá. Jesús gac cunformë; gúti' lu cruz por lë'è hia'a. Por ni runë tuçarë guëdë'è hia'a vidë shtë hia'a parë sa' hia'a. ¹⁷ Si talë tubi hia'a nápa'a ra cusë shtë guë'dchiliu nu tubi sa' hia'a napë nicidá, napë quë guëdë'na'a compaíni lë'ëll. Si talë nëdi'ia'a guëdë'è hia'a nacá'all, rac shtú'udi'ia'a Dios iurní. ¹⁸ Béchi,

gac shtu'u hia'a sa' hia'a de verdá, lédédi'i con di'dzë shtëna'a sulamëntë, guédë'ë hia'a narqui'ni sa' hia'a.

Nápa'a confiansë lu Dios

¹⁹ Si talë guédë'na'a cumplir di'dzë rë', gac bë'a hia'a na hia'a shini Dios de verdá. Zni adë rdzëbëdi'i ldu'u hia'a lu më iurë shgába'a quëgni'i guéca'a. ²⁰ Si talë nápa'a llgabë naquëgni'i guéca'a, nápëdi'ia'a confiansë lu më iurní, perë na më más më ru'bë quë shgába'a, nu nanë më grë cusë nananú la'ni ldu'u mieti. ²¹ Lë'ë të narac shtua'a, si talë adë nápëdi'ia'a llgabë naquëgni'i guéca'a, nápa'a confiansë lu Dios. Adë rdzëbëdi'ia'a lu më ²² nu rne'le më ra cusë narná'ba'a lu më purquë dzudë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më. Dzudë'na'a cumplir mandamientë shtë më. ²³ Ni na mandamientë shtë më, tsaldí ldu'u hia'a shini më Jesucristo, nu rnibë'a më gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a. Zni bësëa'në më mandamientë shtë më. ²⁴ Grë ra narunë cumplir mandamientë shtë më, quëbezënú rai' Dios nu quëbezënú Dios lë'ë rai'. Nanë hia'a quëbezënú më lë'ë hia'a purquë bédë'ë më Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a.

4

Espiritu shtë Dios nu espiritu narunë cuntrë Dios

¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të grë ra mësë narni'i de quë ruadi'dzë rall por Espiritu shtë Dios sino gulë bëtë'dë prëbë shti'dzë rall parë gac bë'a të si talë bëshë'ldë Dios lë'ë rall tsaglua'a rall. Zihani mënë falsë riaglua'a rall ra mënë. ² Por ndë'ë gac bë'a të chu naze'dë con shti'dzë Dios. Grë ra nguiu narni'i Jesús bëdchini lu guë'dchiliu nu na më Cristo, el quë nagudili Dios parë guënbë'ai', el quë narlua'a di'dzë ni, nall verdá. ³ Perë grë ra nguiu narni'i adë bëdchínidi'i Jesucristo lu guë'dchiliu, zé'dëdi'i nguiu ni de Dios. Cagní'll bishi naze'dë por pudërë shtë contrari shtë Jesús. Hia bini të guëdchini narunë cuntrë Jesús; pues iurne' hia quëréldëll lu guë'dchiliu.

⁴ Dadë, na të shini Dios. Adë guédë'edi'i të sí guësiguë mësë falsë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall purquë más pudërë napë el quë naquëbezënú lë'ë hia'a quë el quë narnibë'a lë'ë mënë shtë guë'dchiliu. ⁵ Ra mësë falsë ruadi'dzë rall cusë shtë guë'dchiliu, lédédi'i shti'dzë Dios. Los de más mënë shtë guë'dchiliu, rianaldë rall shti'dzë mësë ni. ⁶ Perë lë'ë hia'a na hia'a shini Dios. Grë ra narunguë bë'a Dios, rdë'ë rall cuendë shti'dza'a. El quë nanádi'i de Dios, adë rzu'bë diáguëdi'll shti'dza'a. Zni nanë hia'a chu napë Espiritu Santo nu chu napë espiritu shtë narguguë.

Dios rac shtu'u më lë'ë hia'a

⁷ Lë'ë të narac shtua'a, tsagla'guë gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a purquë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. El quë narac shtu'u sáhi', gúlëll nacubi por pudërë shtë më. Nápëll tubsë Dios Shtádëll. ⁸ El quë nadë rac shtú'udi'i sáhi', nápëdi'll Dios Shtádëll, purquë rac shtu'u Dios lë'ë mënë. ⁹ Bëlua'a më de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a; bëshë'ldë më tubsë shini më lu guë'dchiliu parë guédäpa'a vidë sin fin. Guëbánia'a parë siempër. ¹⁰ Zni bëlua'a më rac shtu'u më lë'ë hia'a de verdá. Bëshë'ldë më shini më; por galguti shtë Jesús bëa'në Dios cunformë purquë bëllë'ë rënë shtëhi' por ra duldë shtëna'a.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, gac shtu'u Dios lë'ë hia'a zni, por ni napë quë gac shtu'u hia'a sa' hia'a. ¹² Ni tubi mënë guná Dios, perë si talë rac shtu'u hia'a sa' hia'a, quëbezënú Dios lë'ë hia'a, nu tsagla'guë rac shtu'u hia'a sa' hia'a

más. ¹³ Nanë hia'a cabezënú më lë'ë hia'a nu quëbezënú hia'a con lë'ë më purquë bëne'e më Espíritu Santo naze'dë de lë'ë më. Cabezënúhi' lë'ë hia'a.

¹⁴ Lë'ë na'a, ra poshtë, guná na'a lu Dadë Jesús nu tsagla'guë rni'i na'a lu ra mënë bëshe'ldë Dios lë'ë shini më, Jesús. Nápi' pudërë; gúni' salvar ra mënë shtë guë'dchiliu. ¹⁵ Lë'ë naná rni'i lu ra mënë Jesús na shini Dios, cabezënú Dios lë'ëll nu unidë nall con Dios.

¹⁶ Nanë hia'a nu tsagla'guë tsaldí ldu'u hia'a de quë demasiadë rac shtu'u më lë'ë hia'a, grë hia'a. Nalë rac shtu'u më grë mënë. Si talë rac shtu'u hia'a lë'ë sa' hia'a, cabezënú më lë'ë hia'a, nu nápa'a mizmë vidë shtë më.

¹⁷ Dú'pëga dú'pëga rac shtu'u hia'a lë'ë më más. Zni nápa'a confiansë lu më iurë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Rdzëbëdi'ia'a lë'ë më purquë ziquë na Jesús, na hia'a ndë'ë lu guë'dchiliu. ¹⁸ El quë nardzëbë lë'ë më, rac shtú'udi'ill lë'ë më purquë si talë rac shtu'u hia'a lë'ë më con guëdubinú ldu'u hia'a, nídi'i lugar parë guëdzëba'a lë'ë më. El quë nardzëbë lë'ë më, rzac zill mizmë lë'ëll. El quë nardzëbë lë'ë më, todavía runë faltë gac shtú'ull Dios.

¹⁹ Rac shtu'u hia'a lë'ë më purquë primërë lë'ë më guc shtu'u lë'ë hia'a. ²⁰ Si talë tubi hia'a rni'i: "Rac shtua'a lë'ë më", perë adë rac shtú'udi'ia'a bëchi sa' hia'a, nabísha'a. El quë narac shtú'udi'i sa'll nagunall, tampuquë rac shtú'udi'ill Dios nanadë gunádi'ill. ²¹ Lë'ë mandamientë shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më rni'i zndë'ë: El quë narac shtu'u Dios napë quë gac shtú'ull sa'll.

5

Pudërë shtë narialdí ldu'i Jesús

¹ Grë ra narialdí ldu'i Jesús, el quë nagudili Dios parë guëribë'ai, nápëll vidë shtë më; nall shini Dios. Nu grë ra narac shtu'u Dios, también rac shtú'ull ra shini më, ra nanapë vidë sin fin por pudërë shtë më. ² Nanë hia'a rac shtu'u hia'a ra shini Dios iurë rac shtu'u hia'a Dios de verdá nu rzu'bë diága'a mandamientë shtë më. ³ Si talë rzu'bë diága'a ra mandamientë shtë më, iurní rac shtu'u hia'a Dios de verdá. Mandamientë shtë më nádi'in ziquë tubi cusë në'ë; nádi'in naganë, ⁴ purquë grë ra nabësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'i, rúnëdi'ill duldë. Nápëll pudërë; gúnëll gan lu mëdzabë. ¿Lla mudë guëdë'na'a gan lu mëdzabë? pues si talë tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios, guëdë'na'a gan lu cusë mal shtë guë'dchiliu. ⁵ El quë narialdí ldu'i shti'dzë Jesús na shini Dios, rúnëll gan lu grë cusë mal nananú lu guë'dchiliu.

Jesús na shini Dios

⁶ Jesús na shini Dios. Iurë bëriubë nisë Jesús, nu iurë guti më, bë'në Dios testificar na Jesús shíni'. ⁷ También Espíritu Santo quëhunë testificar de quë na Jesús shini Dios. Adë rni'idi'i Espíritu Santo bishi. ⁸ Tsunë testigu cabezë lu guë'dchiliu narni'i igual; Espíritu Santo rni'i Jesús na shini Dios, nu galëriubë nisë shtë më con galguti shtë më, rlua'a na më shini Dios. ⁹ Grë hia'a rialdí ldu'u hia'a lo quë narni'i ra testigu verdadërë, perë mayurë na shti'dzë Dios. Bë'në më testificar Jesús na shíni'. ¹⁰ El quë narialdí ldu'i Jesús na shini Dios, nanëll la'ni ldu'ull nahin verdá. Perë el quë narialdídi'i ldu'i Jesús, cagní'ill nabishi Dios purquë Dios guni'i clarë na Jesús shíni'. El quë narialdídi'i ldu'i Jesús nádi'ill shini Dios, adë rúnëdi'ill recibir ra di'dzë shtë Dios Padre. ¹¹ Pues Dios bë'në testificar lu hia'a nápa'a vidë sin fin por Jesús. El quë naná unidë con Jesús shini Dios, nápëll vidë sin fin. ¹² El quë nanapë Jesús la'ni ldu'ull, nápëll vidë eternë perë el quë nanápëdi'i Jesús, runë faltë vidë shtë Dios.

Nanë hia'a nápa'a vidë sin fin

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús na shini Dios, caquëa'a cartë rë' lu të parë gac bë'a të napë të vidë sin fin por Jesús. ¹⁴ Iurní adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a de quë si talë rná'ba'a lu Dios, guëne'e më cusë narná'ba'a. Napë quë gáca'a cunformë según voluntá shtë më. ¹⁵ Si talë nanë hia'a rini më shtí'dza'a, también nanë hia'a nápa'a ra cusë narná'ba'a lu më.

¹⁶ Si tubi të rna të bëchi sa' të quëhúnëll duldë, perë duldë naquëhúnëll nuá'adi'in cashtigu shtë galguti, napë quë guená'bël lu Dios por nguiu ni. Guëdë'ë Dios vidë parë nguiu ni. Nanú duldë nargú galguti; adë rnibë'adia'a guëna'bë të lu Dios por el quë narunë duldë ni. ¹⁷ Gulë guna'bë lu Dios por nguiu nanapë duldë nanuá'adi'i cashtigu shtë galguti. Stubi clasë duldë rgu galguti, gati nguiu.

¹⁸ Perë nanë hia'a grë ra nanapë vidë cubi shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë Jesús, shini Dios, quëhapë lë'ëll. Gúnëdi'i mëdzabë gan lu nguiu ni. ¹⁹ Nanë hia'a nápa'a vidë shtë Dios. Na hia'a shini më, perë grë mënë shtë guë'dchiliu, nanú rall guia'a mëdzabë Satanás. ²⁰ Perë Jesús, shini Dios, bëdchini lu guë'dchiliu nu bëluá'ai' lë'ë hia'a. Por lë'ë më runguë bë'a hia'a Dios verdadërë. Nu na hia'a shini më. Na më Shtëada'a. Nanë hia'a Jesucristo na shini Dios. Na më Dios verdadërë nu por lë'i' nápa'a vidë sin fin. ²¹ Bëchi, gulë gapë mizmë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të ra dios falsë shtë mënë. Amén.

Segundë cartë nabëquë'ë San Juan

Verdá nu amor verdadëre

¹ Na Juan, nahia tubi më gushë. Quëquëa'a cartë rë' lul, nal ziquë tubi zana nagulë Dios. Quëquëa'a lul juntë con grë shinil. Nalë rac shtua'a lë'ë të de verdá, lëdë niá'asëdi'i na, sino zac grë lo quë nanë verdá shtë Dios. ² Rac shtua'a lë'ë të purquë nadápa'a verdá shtë më. Quëbezënuhin lë'ë hia'a iurne' nu parë siembrë. ³ Napa segurë de quë Dadë Dios nu Jesucristo, shini më nu Shláma'a, gunë ldai' më guëc të, nu guëga'a ldú'i' lë'ë të, nu guënë'ei' parë cuedchí ldu'u të, të gac shtu'u të sa' të de verdá.

⁴ Nalë rquitë ldua'a. Bëdia'guëlua beldá ra shmënë Jesús nardëa con lë'ë të. Rianaldë rall tëchi verdá ziquë rni'i shti'dzë Dios, ziquë gunibë'a Dios Shtáda'a guëquerëlda'a. ⁵ Iurne' quëhuna ruëguë lul de quë gac shtu'u bëchi la sa' hia'a. Di'dzë rë' nádi'in mandamientë cubi sino lo mizmë nabëdë'na'a recibir dizdë dzë nagualdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesús. ⁶ Si talë rac shtu'u hia'a Dios, guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Mandamientë shtë më rni'i: Gulë gac shtu'u sa' të. Hia bini të di'dzë ni dizdë bë'në të recibir diza'quë shtë më.

Ra narsiguë mënë

⁷ Zihani mënë narguë ra sáhi', nanú rall guë'dchiliu. Adë rluá'adi'i rall de quë Jesucristo bédchini lu guë'dchiliu con cuerpë shtë nguiu. El quë narlua'a bishi ni, rguguëll mënë nu quëhúnëll cuntrë Cristo. ⁸ Gulë gapë cuidadë mizmë lë'ë të parë adë guëntídi'i të ni zudu'pë partë shtë premi naguëne'e Dios, sino gaquin completë iurë guédchini më stubi.

⁹ Cualquier nabësa'në shnezë Dios parë stubi enseñansë, nu adë rianaldëdi'ill tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëdi'ill Dios ziquë Shtádëll. Perë el quë narianaldë tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëll Dios ziquë Shtádëll nu nápëll shini më ziquë Shlámëll. ¹⁰ Si talë tubi mënë ze'dë guëlua'all lë'ë të perë adë nuá'adi'ill enseñansë de quë Cristo na shini Dios, lë'ë të adë rnáb'bedi'i të lu Dios ni tubi bendición parë nguiu ni ¹¹ purquë grëtë' narunë compañi ra mësë falsë, nápëll partë con ra cusë mal shtënë mësë falsë.

Rialú cartë rë'

¹² Napa zihani cusë parë guëquëa'a lu të, perë rac shtu'udia'a guëquëa'a di'dzë ni lu guichi iurne' purquë quëbeza de quë tsagnahia lë'ë të lueguë. Iurní guënia'a lu të, të parë guëquitë ldu'u hia'a de verdá.

¹³ Ra shini bédëll naquërelde ndë'ë, ra nagulë Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Amén.

Tecërë cartë nabëquë'ë San Juan

Bëquë'ë Juan cartë lu Gayo

¹ Na Juan, nahia më gushë, quëquëa'a cartë rë' lu Gayo narac shtua'a de verdá.

² Lë'ël amigu, rac shtua'a de quë adë gúnëdi'i faltë ni tubi cusë, nu rac shtua'a de quë gápël saludë completë parë shcuérpël. Nanëa de quë zugá'al firmë lu shnezë më. ³ Nalë bëquitë ldu'a'a iurë bédchini bèldá shmënë Dios; guni'i rai' de quë tsagla'guë tsaldí ldú'ul shti'dzë më guédubi tiempë. Guni'i rai' de quë quëhúnël cumprir shti'dzë më. ⁴ Demasiadë rquitë ldu'a'a rinia de quë shinia, nabani rall de acuerdë con shti'dzë Dios.

⁵ Bëchi narac shtua'a, quëhúnël bien lu Dios iurë rúnël sirvë lu ra narialdí ldu'i Jesús, ra mënë naze'dë zitu, mënë naguënëdi'íl. ⁶ Guni'i rall lu ra nardéa ndë'ë, lla rac shtú'ul lë'ë rall. Nu gúnël bien si talë tsagla'guë gúnël compaňi lë'ë ra naguëna'bë pusadë lídchil. Bë'në compaňi lë'ë rall con ra narqui'ni rall ziquë runë tucarë tubi muzë shtë Dios. ⁷ Pues lë'ë rai' zia'a rai' viajë shtë rai' parë gunë rai' voluntá shtë Jesucristo. Perë lë'ë rai' adë bëcá'adi'i rai' tubi ayudë shtë ra mënë nadë guënëdi'i Dios. ⁸ Lë'ë hia'a napë quë guëdë'na'a recibir lë'ë rai' nu guëdë'na'a compaňi lë'ë rai' parë tsagla'guë guëni'i rai' shti'dzë Dios lu ra mënë.

Mal nabë'në Diótrefes

⁹ Bëquëa'a tubi cartë lu shmënë Dios ndë, perë Diótrefes rquë guiá'all shti'dzë na'a; más rquitë ldú'ull guëni'bë'all ziquë mënë ru'bë. ¹⁰ Por ni si talë tsahia tubi visitë ndë, guënia'a lu ra mënë pë canihunë Diótrefes. Cagni'ill bishi nu ra chismë cuntrë lë'ë na'a. Nu másru'u quëhúnëll; adë rúnëdi'ill recibir ra shmënë Jesús naze'dë guëni'i shti'dzë më. Nu ra mënë narac shtu'u gunë rall recibir ra shmënë Jesús, Diótrefes rní'ill cuntrë lë'ë rai', nu nëdi'ill guëa'në ra mënë ni ladi ra shmënë Dios.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaglá'guëdi'i të tëchi ra mënë mal, sino gulë guagla'guë tëchi cusë za'quë. Grëte' el quë naguëhunë bien, nall shini Dios perë grë ra narunë mal, adë runguë bë'adi'ill lë'ë më.

Ejemplë za'quë shtë Demetrio

¹² Grë ra mënë rni'i rall bien de Demetrio nu mizme conductë shtëhi', rlua'a náhi' më za'quë. Nu lë'ë Espiritu naná ruadi'dzë verdá, náhi' testigu Demetrio na më za'quë. Nu lë'ë na'a rni'i na'a lo mizme, nu nanë të shti'dzë na'a na verdá.

Rialú cartë rë'

¹³ Napa zihani cusë parë guëquëa'a lul perë rac shtú'udia'a guëquëa'a rahin iurne' ¹⁴ purquë na rbeza gueldë guënahia lë'ë të lueguë. Iurní guëdia'a di'dzënú na'a lë'ë të.

¹⁵ Gulë cuedchí ldu'u të. Ra amigu shtë të naquërelde ndë'ë, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Cana'ba favurë, bédë'ë saludë cadë tubi ra amigu shtëna'a naquërelde nga'li. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Judas

Rquë'ë Judas cartë rë' lu ra shmënë Jesús

¹ Na Judas, nahia muzë shtë Jesucristo nu nahia bëchi Jacobo. Quëquëa'a cartë rë' lu ra nagudili Dios Padre, lu ra naquëhapë më purquë rac shtu'u më lë'ë të nu unidë na të con Jesucristo. ² Rac shtua'a tsagla'guë gunë të recibir bendición shtë Dadë, cusë ziquë galërğa'a ldu'u më nu galër rac shtu'u shtë më nu galërbedchí ldu'u naná rne'e më.

Mësë narlua'a bishi (2 Pedro 2.1-17)

³ Lë'ë të narac shtua'a, bëna llgabë hashtë mërë niaquëa'a lu të tubi cartë lla guc salvára'a purquë rialdí ldu'u hia'a diza'quë, parë iurne' napë quë guëquëa'a lu të nasesë por stubi cusë. Quëquëa'a lu të con guëdubinú ldua'a de quë rqui'ni gunë të defender diza'quë con guëdubi fuersë shtë të purquë nanú mënë narunë cuntrë diza'quë. Lë'ë diza'quë guc intriego guia'a hia'a tubsë vësë parë siempër; adë chu gúnëdi'i cambin. ⁴ Quëgnia'a lu të zni purquë bëldá mënë ladi hia'a, adë nádi'i rall shmënë Dios aunquë guni'i rall gualdí ldu'u rall shti'dzë më. Rlua'a rall ziquë shmënë Dios parë quëgsiguë rall; naga'chi na rall falsë. Dizdë tiempë guahietë, ra mënë ni na rall destinadë parë gac condenadë rall. Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios. Rni'i rall gunë Dios perdunë duldë shtë rall ndigá aunquë quërelde rall ziquë mbecu. Rlua'a tēchi rall lu Shlámá'a Jesucristo, lúniquë el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

⁵ Nanë të bien pë guc guahietë, parë rac shtua'a guënia'a lu të tubi vësë más parë guëagná ldu'u të, de quë despuësë bè'në Dios salvar ra israelitë guia'a mënë shtë Egipto, bédë'ë më fin ra nadë gualdídi'i ldu'i shti'dzë më. ⁶ Nu ra ianglë nabëdzatsu nu bé'nëdi'i rai' cumplir mandadë shtë më nu bësëa'në rai' lugar narunë tucarë guëquërelde rai', bédë'ë më ordë gac rai' ziquë pësi nanali'bi con cadënë parë siempër. Nanú rai' lu nacahi hashtë iurë gunë më juzguë lë'ë rai'. Gac condenadë rai' dzë shtë juici, tubi dzë señaladë purquë gunë Dios juzguë lë'ë mieti. ⁷ Nu zac ra mënë shtë Sodoma con Gomorra con ra guë'dchí alreduerë, guquërelde rall ziquë mbecu. Guanaldë rall tēchi ra deseoo mal nadë rúnëdi'i tucarë, nguii con nguii, na'a con na'a. Ra mënë ni na rall tubi ejemplë parë gac bë'a mieti gunë më cashtigu grë ra naquëhunë dulde. Iurne' ra mënë shtë Sodoma nu Gomorra quëhunë rall sufrir lu guil' nanápëdi'i fin.

⁸ Mizmë manërë ra mënë falsë entrë lë'ë hia'a, na rall ziquë mënë narni'i shca'ldë cusë dzabë. Runë dchi'ni rall cuerpë shtënë rall con cusë adë rúnëdi'i tucarë. Rquë guia'a rall mandadë shtë Dios; rni'i guidzë rall guëc ianglë shtë më. ⁹ Quëhunë ra mënë ni ra cusë mal aunquë napë rall ejemplë shtë Miguel, tubi ianglë namás rnibë'a lu ra ianglë. Adë gurushtíadi'i Miguel guëc Satanás iurë lë'ë tēgulë Moisés bëga'chi, sino guni'i Miguel lu Satanás di'dzë rë'; "Gunë më cashtigu lë'ël". Adë bé'nëdi'i Miguel juzguë lë'ë mëdzabë sino biadi'dzë Miguel con rëspëti. ¹⁰ Perë ra nguii mal iurne', rushtia rall guëc ra cusë nanadë riasëdi'i rall. Rianaldë rall tēchi ra cusë mal cumë ziquë ra ma nadë rdë'edi'i cuendë.

¹¹ Prubi ra nguii ni purquë gac juzguë rall. Nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, nilë lu sa' rall. Na rall ziquë Caín. Parë gapë rall zihani dumí, runë rall

duldë ziquë duldë shtë Balaam, tantë rzebi ldu'u rall dumí. Bëdzatsu rall ziquë bë'në Coré cuntrë Moisés. Por ni bëniti rall lu Dios nu nacondenadë rall igual ziquë Coré. ¹² Ra mënë ni na rall tubi shtu parë lë'ë të iurë rdëá të lu mellë të gapë të laní con los de más ra narac shtu'u lë'ë sáhi'. Iurë raunú rall lë'ë të, nápëdi'i rall rëspëti sino quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Na rall ziquë shcáhi nanápëdi'i guiu sino rua'a mbë lë'in nezë rë' nezë rë'. Na rall ziquë hiaguë nashi nardë'ëdi'i nashi tiempë shtë cusechë. Na rall ziquë hiaguë de verdá gubidchi, ziquë hiaguë nabí'eshi. ¹³ Lo quë naquëhunë rall, na ziquë bëchini cuchinë nanua'a nisëdu'u lu mbë dushë. Runë rall cusë naná shtu. Na rall ziquë mbelëgu'i naguniti shnézi'. Tsa rall lu nacahi nanápëdi'i fin. Zni gunë tucarë mënë ni.

¹⁴ Lë'ë Enoc el quë nagubani gadchi tantë generación despuësë de Adán, guni'i' naguër gac con ra nguui mal. Guni'i' Enoc: "Guná, ze'dë Dadë con zihani ianglë santu ¹⁵ parë gunë më juzguë grë mënë, nu parë guëdë'ë më sentënci guëc ra narzu'bë diáguedi'i shti'dzë Dios nu grë ra nabë'në duldë nu por grë ra chismë naguni'i' rall cuntrë Dios". ¹⁶ Ruadi'dzë rall cuntrë cusë za'quë. Rdchi'bë rall demandë cuntrë sa' rall. Rianaldë rall tēchi deseó mal nananú la'ni ldu'u rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rni'i' rall di'dzë chulë lu sa' rall nadë más parë guëdë'ë sa' rall centavë ca'a rall.

Conseju parë shmënë Dios

¹⁷ Perë lë'ë të narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të lo quë naguni'i' ra poshtë shtë Jesucristo Shláma'a, ¹⁸ de quë guëdchini mënë falsë nangunë burnë. Antsë guëdchini më stubi vuellë, tsanaldë ra mënë ni tēchi ra deseó mal. Guëbani rall sin rëspëti lu Dios. ¹⁹ Mënë mal entrë lë'ë të, quëhunë rall dividir lë'ë të nu rianaldë rall tēchi cusë mal shtë guë'dchiliu. Nápëdi'i rall Espíritu Santo nacuezënë lë'ë rall.

²⁰ Lë'ë të narac shtua'a, gulë bë'në compa'ni sa' të, të tsaldí ldu'u rall shti'dzë Jesús. Gulë gac ziquë tubi hiu'u nazúbëga'a firmë lu cimientë. Gulë tsagla'guë guadi'dzënú të Dios con pudërë shtë Espíritu Santo. ²¹ Gulë gupë mizmë lë'ë të siempër të parë gac bë'a të rac shtu'u Dios lë'ë të. Gulë gubani parë lë'ë më mientras cuezë të Jesucristo Shláma'a. Gulë tsaldí ldu'u të de quë siempër rga'a ldu'u më lë'ë të nu guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

²² Entrë grupë shtë të nanú ra narialdídi'i ldu'i shti'dzë më. Gulë bëga'a ldu'u të lë'ë rall nu gulë bë'në compa'ni lë'ë rall të tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. ²³ Gulë bëlá ra mënë naná ziquë tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui. Gulë bëga'a ldu'ul sa'l, perë mizmë tiempë gulë bëdzëbë juici shtë Dios. Gulë gapë cuidadë të adë gúnëdi'íl ra cusë mal naquëhunë rall.

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁴ Iurne' quëhuna alabar lë'ë më purquë napë më pudërë të ldáguëdi'i të lu duldë. Napë më pudërë guëdchininú më lë'ë të sin ni tubi duldë catë quërelde më. Napë më pudërë guësëquitë ldu'u më lë'ë të delantë lu më. ²⁵ Rac shtua'a guëdë'na'a alabar lúniquë Dios verdadërë por medio Jesucristo Shláma'a, bë'në më salvar lë'ë hia'a. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'i'. Rac shtua'a gunë mieti adorar lë'i'. Rac shtua'a guëni'i' mieti llëru'bë na pudërë shtëhi'; guëzu'bë diaguë grë mënë shti'dzë më të guëni'bë'a më guë'dchiliu igual ziquë rni'bë'a më lu gubë'e. Zni runë tucarë gunë më recibir labansë dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu zac iurne', nu parë siempër gunë më recibir labansë ni. Amén.

Apocalipsis

Bëlua'alú tubi ianglë lu Juan

¹ La'ni librë rë' caquëa'a shcuendë tubi cusë nabë'në Dios. Bëdë'ë më permisi shini më Jesucristo të guëlua'alúhi' luhia, Juan, të gac bë'a ra muzë shtë më ra cusë naguër gac nasesë. Bëshe'ldë më tubi ianglë të gac bë'ahia di'dzë rë'. ² Quëadi'dza di'dzë rë' na verdá shtë Dios nu Jesucristo biadí'dzi' di'dzë rë' na verdá, grë lo quë nagunahia.

³ Guëquitë ldu'u el quë nagu'ldë con voz fuertë, nu guëquitë ldu'u ra el quë naguëquë diaguë ra di'dzë rë' nabëdchini de Dios. Guëquitë ldu'u ra nagunë cuendë grëtë' lo quë naquë la'ni librë rë' purquë lë'ë iurë hia ze'dë guëdchini parë gac cumplir di'dzë rë'.

Juan bëquë'ë ra cartë lu ra shmënë Dios naquërelë Asia

⁴ Na Juan quëquëa'a di'dzë rë' lu të naná grupë shtë shmënë Dios, lu të naquërelë regiuni Asia. Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u të. Dios na el quë nabani iurne', el quë nanápëdi'i fin, el quë naze'dë guëdchini. ⁵ Nu gulë bë'në recibir bendición shtë Jesucristo, testigu naruadi'dzë verdá. Guc më primërë naguashhtë ladi ra tégulë nu napë më pudërë subrë grë ra rëy naná rnibë'a lu guë'dchiliu rë'. Cristo rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëzunë më lë'ë hia'a de grë duldë con prupi rënë shtë më. ⁶ Bë'në më lë'ë hia'a ziquë rëy të guënbë'a hia'a con lë'ë më, nu bë'në më lë'ë hia'a ziquë bëshuzi të guëdë'na'a sirvë lu Dios, Shtadë më. Gulë bëdë'ë hunurë nu graci parë lë'ë më, el quë narnibë'a parë siembrë. Amén.

⁷ Gulë guná, Cristo guëdchini rua' shcahi. Grëtë' më'në guë'ná rall lúhi' hashtë ra naná gudini lë'ë më. Nu grëtë' më'në shtë guë'dchiliu, demasiadë gu'në rall iurë guë'ná rall lu më purquë rdzëbë rall cashtigu naze'dë. Zni gaquin. Amén.

⁸ "Nahia principi nu fin ziquë ra lëtrë A nu Z", rni'i Dadë, el quë narnibë'a grëtë' cusë, el quë natsalúdi'i, el quë nanabani iurne', el quë naze'dë guëdchini nasesë.

Bëlua'alú Cristo lu Juan con pudërë shtëni'

⁹ Na Juan, nahia sa' të; juntë quëdë'na'a sufrir. Rzunaldë më'në lë'ë hia'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesucristo. Guna'bë më lë'ë hia'a parë gua'a ldu'u hia'a cusë durë con pacënci nu parë guënbë'a hia'a con lë'ë më. Nanúa prësi lugar lë Patmos, tubi dani la'ni nisë, purquë biadi'dza shti'dzë Dios nu guca testigu shtë Jesucristo. ¹⁰ Guzac tubi dzë, primërë dzë shtë lmalë, quëbezë'núa Espiritu Santo nu quëgsëhi' na. Binia tubi bë fuertë nezë tëcha naguni'i cumë ziquë cha' trompetë; ¹¹ Ni guni'i lua:

—Na nahia principi nu nahia lúltimë ziquë lëtrë A nu Z. Bëquë'ë la'ni tubi librë lo quë narnal nu bëshë'ldëhin lu ra grupë shtë shmënë Dios naquërelë guë'dchí Efeso, nu Esmirna, nu Pérgamo, nu Tiatira, nu Sardis, nu Filadelfia, nu Laodicea.

¹² Bëabria parë nezë tëcha të guënahia nia chu naná quëgni'i. Iurë bëna zni, gunahia lu gadchi gandelier orë. ¹³ Guë'láu ra gadchi gandelier, gunahia nga'li zuga'a tubi ziquë nguiu nabëshe'ldë Dios. Nácuhi' tubi lari llëduni; bëdchinin hashtë guë'a më. Nu nápi' tubi cinturón shtë orë dëdë laguë ldu'u më. ¹⁴ Guitsë guëc më naquichin ziquë guitsë ladi lli'li naquichi u ziquë

naquichi ziquë nievë. Slúhi' rabtsë'ë ziquë tubi be'lë. ¹⁵ Guëáhi' rabtsë'ë cumë ziquë gui'bë shlí'echi naguër bëzunë luhin u ziquë gui'bë nabëru'u la'ni hiurnë. Nu cháhi' na fuertë cumë ziquë nisë nardëdë la'ni zihani guëë'gu. ¹⁶ Hia guiá'ai' ladë ldi nanú gadchi mbelëgui' nu ruáhi' bëru'u tubi spadë dushë nanapë chupë lúhi'. Lu më na ziquë lu ngubidzë iurë lë'ë ngubidzë rabtsë'ë guëdubi fuersë shtëhi'.

¹⁷ Iurë gunahia lu më, bëzullibia lu më nu bëana ziquë tëgulë. Perë lë'ë më bëdchi'bë guia'a ladë ldi guëca nu guni'i më:

—Adë rdzëbëdi'il. Nahia principi nu adë nápëdia'a fin. ¹⁸ Nahia el quë nanabani; gutia perë iurne' nabania parë siemprë. Nuá'ahia liahi narunë significar pudërë nanapa subrë galguti eternë nu subrë lugar catë cuezë ra tëgulë. ¹⁹ Bëquë'ë iurne' lo quë nagunal, lo quë nananú iurne' con lo quë naguër gac. ²⁰ Ndë'ë na lo quë narunë significar ra gadchi mbelëgui' naná gunal guahia ladë ldi con ra gadchi gandelier shtë orë. Ra gadchi mbelëgui' runë significar gadchi encargadë shtë ra gadchi grupë shtë shmënë Dios, nu ra gadchi gandelier runë significar gadchi grupë rë'.

2

Cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Efeso

¹ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu encargadë shtë ra grupë shtë shmënë Dios guë'dchi Efeso. Guni'i: “Ndë'ë rni'i el quë nanapë gadchi mbelëgui' guia'a ladë ldi, nu naná zuga'a guë'láu gadchi gandelier orë. ² Nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të; rac bë'ahia de quë adë rdë'ëdi'i të lugar parë ra mënë mal. Nu nanëa de quë bëdchi'bë të prëbë lu ra naná rni'i na rall poshtë shtë Jesús perë adë nádi'i rall poshtë. Grëtë' rall bëgú të shlatë de quë na rall bishi. ³ Na të më pacënci nu guzac zi të por diza'quë nu nalë bë'në të cumplir ordë shtëna sin adë riá sháquëdi'i ldu'u të. ⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë adë rac shtú'udi'i të Jesús ziquë antsë. ⁵ Por ni gulë bësëagná ldu'u të catë bëniti të nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të nu gulë bë'në ziquë bë'në të iurë gualdí ldu'u të diza'quë. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir di'dzë rë', guna cashtigu lë'ë të. Guëdchisúa gandelier entrë lë'ë të si adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të. ⁶ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, napë të tubi cusë favurë de lë'ë të naná rna tushë të lo quë narunë ra nicolaítas. Nu zac na rna tusha lu ra enseñansë ni. ⁷ El quë nardë'ë cuendë di'dzë rë', gulë bëquë diaguë bien lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. Grëtë' el quë nangunë gan lu ra cusë mal, guëdë'a gaulr na nashi shtë hiaguë nazubëga'a paraiso shtë Dios. Guëbani rall parë siemprë.”

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna

⁸ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna. Bëquë'ë zni: “Ndë'ë rni'i el quë naná principi, el quë nápëdi'i fin, el quë naguti perë bëabri nabáni. ⁹ Nanëa grë lo quë naquëhunë të; rac bë'ahia grë galërzac zi shtë të. Nanëa blac prubi na të perë de vërë na të ricu. Nu nanëa lla ruadi'dzë mënë mal cuntrë lë'ë të, mënë narni'i na rall mënë israelitë perë bishi rall; na rall shmënë Satanás. ¹⁰ Adë rdzëbëdi'i të lo quë narzac zi mënë lë'ë të. Lë'ë mëdzabë guëtia'all sëbëldá të lachigui'bë të parë grëtë' tédë të lu prëbë. Lë'ë të napë quë sac zi të durantë chi'i dzë perë gulë tsagla'guë gac të firmë hashtë galguti, iurní guënehia vidë sin fin naná guëlua'a ziquë tubi corunë shtë rëy. ¹¹ El quë narac bë'a ra di'dzë rë', gulë

bèquë diaguë lo quë narni'i Espiritu lu ra shmënë Dios. El quë nagunë gan lu cusë mal, adë tsádi'll lu cashtigu eternë.”

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Pérgamo

12 Bèquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Pérgamo. Bèquë'ë zndë'ë: “Ndë rni'i el quë nanapë spadë dushë naná chupë tëchi'. 13 Na nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të nu nanëa de quë nabani të catë quëgnibë'a Satanás perë ziaгла'guë të firmë lu nezë za'quë. Nunquë adë bësá'nëdi'i të parë tsaldí ldu'u të shti'dza, ni siquierë la'ni dzë iurë lë'ë Antipas, tubi testigu za'quë shtëna, gúti'. Ra mënë gudini rall lë'i' mërë lugar catë quërelde Satanás. 14 Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë nga'li Pérgamo nanú mënë adë rsá'nëdi'i rall enseñansë shtë Balaam. Balaam bédë'ë cunseju parë Balac naná bësini ra mënë israelitë lu duldë. Bë'në rai' duldë; gudáu rai' belë naná bë'në mënë ofrecer lu ra dzanë ídolo, nu cuënú rall sa' rall. 15 Nu zac napë të ra naquërelde nga'li, mënë narianaldë ra enseñansë shtë mënë nicolaitas, cusë narná zá'quëdia'a lúhi'. 16 Por ni gulë bë'në cambi mudë nanabani të; si no, guelda lueguë nu tildinúa lë'ë të ziquë tubi nanua'a spadë dushë naná rru'u ruahia. 17 El quë narac bë'a shti'dza, gulë bèquë diaguë lo quë narni'i Espiritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. El quë nagunë gan lu ra cusë dzabë ni, guëdë'a tubi guetështildi maná gaull; guetështildi ni nanú naga'chi. Nu guëdë'a tubi guë'ë naquichi; lu guë'ë ni naescritë tubi lë cubi. Ni tubi chu adë runguë bë'adi'i lë ni sino sulë el quë nagunë recibirin.”

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira

18 Bèquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira. Zni guni': “Rni'i shini Dios, el quë nanapë slúhi' ziquë llni shtë be'lë nu guëáhi' na ziquë gui'bë shlí'echi naguërë bezunë. 19 Na nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të; nanëa de quë rac shtu'u sa' të nu rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; nu nanëa más bë'në të urne' quë antsë iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më. 20 Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të, de quë quëhunë të permitir quërelde tubi mënë naná ziquë na'a Jezabel ladzë të. Rni'll de quë ruadí'dzell shti'dzë Dios perë quëgsiguëll lë'ë shmëna con enseñansë shtë'nëll. Rluá'all de quë nádi'i mal quënú mënë tse'lë sa' rall nu gau rall belë nabëdë'ë mënë ziquë ofrendë parë ra dzanë ídolo. 21 Na bédë'a tubi tiempë Jezabel parë guëabrí ldu'll con Dios, perë nëdi'lll gúnëll cambi mudë nanabánill, nu adë nëdi'lll guësá'nëll vidë mal. 22 Urne' guëshe'lda tubi cashtigu parë mënë ni; guëru'lda lë'ëll lu camë con dudurë. Grë ra nanëdi'i guëabrí ldu'u rall lu Dios, ra nabë'në mal con lë'ë na'a ni, gunë rall sufrir demasiadë. 23 Nu tsatinia ra shini na'a ni; gati rall. Zni grë ra shmënë Dios guëdë'ë rall cuendë de quë na rac bë'ahia hashtë grë ra shgabë mieti, grëtë' lo quë nanú la'ni ldu'u mieti, nu guënehia tubi cashtigu cadë tubi de lë'ë të según obrë nabë'nëll. 24 Perë los de más lë'ë të naquërelde Tiatira, lë'ë të nanëdi'i tsagla'guë ra enseñansë shtë Jezabel, lë'ë të nanadë bënguë bë'adi'i ra enseñansë mal, cusë narni'i rall nahin secretë shtë Satanás, pues rní'a lu të de quë adë guëdchí'bëdia'a stubi carguë guëc të. 25 Sulamëntë gulë bë'në cumplir lo quë nagunia'a lu të; adë guëazë guëtëdi'i të. Guelda stubi. 26 Grëtë' el quë nagunë gan lu mal nu tsagla'guë gúnëll lo quë narac sthua'a hashtë fin, na guënehia pudërë parë guëñibë'a mënë ni ra naciuni. 27 Ziquë bënë'e shtada pudërë parë guëñibë'ahia, zni guëñibë'a rall ra naciuni con varë gui'bë. Gapë rall derechë ziquë el quë naruntsa'u trashtë

shtë guiu'u; guëllur ra trashtë nanadë rllu'idi'i. ²⁸ Nu zac guënehia llni la'ni ldu'u rall, llni ziquë mbelëgui'i nalë Plojë. ²⁹ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë ra di'dzë narni'i Espiritu lu ra shmënë Dios."

3

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Sardis

¹ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Sardis. Zndë'ë bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë nanapë ra gadchi espiritu shtë Dios nu gadchi mbelëgui'i; nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të nu na rdë'a cuendë de quë na të ziquë naguti aunquë rni'i mieti napë të famë de quë nabani të. ² Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë lu të nu gulë bëtë'ë fuersë ra cusë nanapë të perë hia mërë rialú rahin. Pues gunahia lo quë naquëhunë të; nádi'in cusë za'quë delantë lu Dios shtëna. ³ Gulë bësëagná ldu'u të ra enseñansë nabë'në të recibir; gulë tsagla'guë tëchi rahin nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të. Si talë adë rdë'ëdi'i të cuendë shti'dza, guelda lueguë ziquë ridë tubi nguba'në sin quë adë guëdë'ëdi'i të cuendë ca iurë guelda. ⁴ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, nanú bëldá mënë naquërelde guë'dchi Sardis, adë quërelde'di'i rall mal lu ra duldë; pues lë'ë rall sunú rall na; gacu rall con laru naquichi purquë zni runë tucarë lë'ë rai'. ⁵ Ra nagunë gan lu mal, ni gacu rall laru naquichi nu jamás adë guëtí'idia'a lë rall la'ni librë shtë vidë sino gunguë bë'ahia ra mënë ni delantë lu Shtada nu delantë lu ra ianglë. ⁶ El quë nardë'ë cuendë shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espiritu lu ra grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Filadelfia

⁷ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu ra shmënë Dios naquërelde Filadelfia. Zni bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë naná santu nu náhi verdá, el quë nanapë liahi shtë rëy David, el quë iurë rshá'li', ni tubi adë chu gunë gan guësë'au, nu iurë lë'i' rsë'auhi', ni tubi adë chu gunë gan guësah'le. ⁸ Na rac bë'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të, nu na zuhia tubi puertë nalla'lë delantë lu të. Ni tubi chu adë gunë gan guësë'au puertë ni. Aunquë du'psë rialdi ldu'u të shti'dza, quëhunë të cuendë diza'quë shtëna nu adë bë'nëdi'i të negar na të shmëna. ⁹ Guná, lo quë nagac. Por fuersë shtëna guna de quë ra mënë narianaldë tëchi ra enseñansë shtë Satanás, ra narni'i na rall më israelitë perë bishi rall; nádi'i rall më israelitë. Perë guna të guëzullibi rall lu të; gac bë'a rall de quë na të shmëna; gac bë'a rall de quë rac shtua'a lë'ë të. ¹⁰ Bë'në të cumplir mandamientë shtëna, na të më pacënci; por ni gapa lë'ë të tiempë durë shtë prëbë parë grë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Guëtëdë prëbë parë lë'ë rall. ¹¹ Guelda nasesë. Gulë gupë bien lo quë naná rialdi ldu'u të, të parë ni tubi adë chu guëdchisúdi'i premi narunë tucarë ca'a të. ¹² Ra nagunë gan lu ra cusë durë ni, na guna lë'ë rall ziquë pilari la'ni iádu'u shtë Dios gube'e. Nunquë jamás adë guë'ú'udi'i rall nga'li. Nu guëquëa'a lë Dios shtëna luquë rall. Nu guëquëa'a lë ciudá naná ciudá shtë Dios shtëna. Lëhin na Jerusalén cubi nu ze'dë guëdchinin de gube'e catë quëbezë Dios shtëna. Nu zac guëquëa'a tubi lë cubi shtëna luquë ra mënë ni. ¹³ El quë nardë'ë cuendë shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë nacagni'i Espiritu lu grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Laodicea

¹⁴ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Laodicea. Zni bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë naná verdá, el testigu verdadërë, el quë naná bëcueshtë grë cusë según voluntá shtë Dios. Rni'i

më ni: ¹⁵ Na rac bê'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të. Rac bê'ahia de quë adë rac shtë'udi'i të Dios con guëdubinú ldu'u të. Ojalá niac shtu'u të Dios ¹⁶ perë cumë ziquë iurne' na të ziquë nisë nanadë naldëdi'i, nilë naldëdi'i. Por ni rdchibë ldua'a lë'ë të. ¹⁷ Pues rni'i të na të ricu, de quë bien ziazú të. Rni'i të ni tubi cusë runë fáltëdi'i, perë adë rac bê'adi'i të na të ziquë tubi nanadë pë nápëdi'i. Nápëdi'i të vidë eternë; na të prubi demasiadë; na të ciegu; adë riasëdi'i të. Na të ziquë nanápëdi'i shábi'; guëtú lu të lu Dios. ¹⁸ Por ni rnehia cunseju parë lë'ë të de quë guëzi'i të orë shtëna, u sea gulë guna'bë lua vidë cubi nadë rialúdi'i të gáquël ricu de verdá. Gulë guzi'i lari naquichi, u sea gulë guna'bë lua të gac limpi ldú'ul të adë guëtúdi'i lul. Gulë guzi'i rumëdi parë tsa slu të, u sea gulë guna'bë lua lni të tsasël shti'dza. ¹⁹ Rni'inúa lë'ë të; rzu za'ca lë'ë të lu shnezë Dios purquë rac shtua'a lë'ë të. Por ni rqui'ni gapë të más ánimo nu guëabrí ldu'u të lu Dios. ²⁰ Guná, na zua rua' ldu'u nguii; cagna'ba. Si talë rínil shti'dza nu guëshá'lél rua' ldú'ul, guëdchinia të parë cuezënúa lë'ël; guadi'dzënúa. Nu lë'ël guadi'dzënul na. ²¹ Grëtë' el quë nagunë gan lu mal, guëdë'a tubi lugar cula'ni catë cueza, catë rribë'ahia. Zni bëna gan nu quëbezënúa Shtada catë rribë'a më. ²² El quë rac bê'a shti'dza, gulë bëquë diagüë lo quë narni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

4

Ra nanabani gube'e quëhunë rai' adorar Dios

¹ Despuës de gunahia ra cusë rë', gunahia tubi puertë nalla'lë gube'e; nu binia tubi bë ziquë cha' trompetë. Ni na el mizmë naguni'i lua antsë. Guní'i lua:

—Güe'pi ndë'ë të parë guëluá'ahia lul grëtë' ra cusë nanapë quë guër gac.

² Mizmë iurní pudërë shtë Espíritu Santo gulezënuhi' ldua'a. Gunahia tubi trunë naquëbezë gube'e; hia lu trunë ni zúbëga'a tubi nazubë luhin. ³ Bëluá'ahi' ziquë tubi guë'ë jaspe narabtsë'ë u ziquë guë'ë cornalina. Hia alreducerë lë'ë trunë, zuga'a tubi iarcu iris narabtsë'ë ziquë tubi guë'ë esmeralda. ⁴ Alreducerë shtë trunë ni gunahia galdë bi tapë trunë; hia lu ra trunë ni zúbëga'a galdë bi tapë më guani'si; nacu rai' lari naquichi con coronë orë naná guëc rai'. ⁵ De lu trunë bëru'u ziquë ray shtë nguzi'u; ribë con ruidë shtë nguzi'u. Delantë lu trunë rie'qui gadchi grëaguë; rru'u be'lë lu rai'. Ni na gadchi Espíritu shtë Dios. ⁶ Nu delantë lu trunë ni nanú tubi cusë ziquë nísëdu'u narlua'a ziquë vidrio u ziquë guë'ë'guë.

Guëluá lugar ni nu alreducerë lë'ë trunë, zuga'a tapë naná ziquë rlua'a ra ma. Napë ma slu ma guërúpë tēchi. ⁷ Primërë ra nanabani ni rlua'a ziquë tubi león; hia nachupë rlua'a ziquë tubi ngunë; hia natsunë nápí' tubi lu nguii; hia natapë rlua'a ziquë mbisiá nariasë. ⁸ Ra guëzá tapë nanabani, ni napë rai' shu'pë shcuágui' cadë tubi rai'. Nu nanú slu rai' guëdubi tēchi, tēchi fuërë nu tēchi nezë la'ni. Nu dzë la gue'lë nunquë adë rbëzëdi'i rai' rni'i rai': Santu, santu, santu, na Dadë Dios narnibë'a grëtë' cusë, el quë nanapë principi; nabáni' iurne', nu adë nídi'i fin parë lë'i'.

⁹ Cadë vësë lë'ë ra nanabani ni quëhunë rai' adorar, bédë'ë rai' graci lu më naquëbezë lu trunë, el quë nadë tsalúdi'i. ¹⁰ Ra galdë bi tapë më guani'si bészullibi rai' delantë lu më nazubë lu trunë nu bë'në rai' adorar lë'ë më nanabani parë siembrë. Bëdchi'bë rai' coronë shtë rai' delantë lu më ziquë sēni na më Rëy shtë rai', nu guni'i rai':

¹¹ Dadë Dios shtë na'a, nal më za'quë. Sulë lë'ël nápël derechë gunë mieti adorar;

gunë mieti alabar. Sulë lë'ël runë tucarë guëdë'ë mënë graci purquë lë'ël bëntsá'ul grëtë' ra cusë.
Por voluntá shtënël gurështë guë'dchiliu.

5

Librë shtë më nabëruļë Lli'li

¹ Iurní gunahia tubi librë guia'a ladë ldi shtë më nazubë lu trunë. Lë'ë librë na ziquë tubi nadu'bi naescritë nezë la'ni nu nezë fuërë nu në'auhin con gadchi sëgi. ² Nu gunahia ianglë nanapë pudërë ru'bë naná guna'bë di'dzë fuertë:

—¿Chull runë tucarë guësha'lë librë nu guëché'zi' sëgi?

³ Ni por gube'e, ni por guë'dchiliu, ni por lugar catë nanú ra tēgulë, ni tubi adë chu nádi'i parë guësha'lë librë rë', ni siquierë parë guená ni luhin. ⁴ Iurní nalë binia purquë adë chu nádi'i tē guësha'lë librë ni. Ni tubi adë nídi'i nanapë dereché parë gu'ldë la'ni librë ni nu ni siquierë más zucsë guená ni la'ni librë.

⁵ Iurní tubi më guani'si guni'i' lua:

—Adë rúnëdi'il pues lë'ë nabëruļë León shtë llëbni Judá naná ze'dë llëbni rëy David, ni sí, na më pudërusë. Bë'në më gan lu enemigu shtëhi'; napë më dereché parë guëshá'li' lë'ë librë nu guëché'zi' ra gadchi sëgi.

⁶ Iurní guëlaú lë'ë trunë ni nu entrë ladi ra tapë ra nanabani nu ladi ra më guani'si, gunahia tubi nabëruļë Lli'li. Zuldí më aunquë nilë todavía rluá'aru'u sēni de quë gúti' ziquë tubi ma nabëdë'ë mënë cumë ofrendë lu Dios. Nápi' gadchi shcáchi' nu gadchi slúhi'. Ra slúhi' runë significar gadchi espíritu shtë Dios naná bëshel'dë më parë guëdubi lu guë'dchiliu. ⁷ Lë'ë Lli'li guna'zi librë nananú guia'a ladë ldi naná quëbezë lu trunë. ⁸ Iurë lë'ë më ni guna'zi librë, guëzátë' tapë ra nanabani nu ra galdë bi tapë më guani'si bēzullibi rai' delantë lu Lli'li. Cadë lë'ë më guani'si nua'a tubi arpa nu nua'a rai' tubi copë orë naná gadzë gushialë. Gushialë ni na ra oraciuni shtë ra shmënë Dios. ⁹ Nu bi'ldi rai' tubi cantë cubi; guni' rai':

Sulë lë'ël runë tucarël guená'zil librë,

nu guëché'zël sëgi rë' purquë gútil

du con rënë shtënël gudíllil préci parë guc salvar mënë rë'.

Na rall shini Dios de grë guë'dchi, grë naciuni.

Ruadi'dzë rall grë clasë dizë; be'dë guëzë rall de guëzá partë shtë guë'dchiliu.

¹⁰ Nu lë'ël bënë'el dereché lë'ë rall, gac rall rëy nu bëshuzi parë Dios shtë na'a. Nu guëribë'a rall guëdubi guë'dchiliu.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia nu binia tubi bē shtë zihani ianglë naná rëta' alrededurë trunë ni catë nanú ra nanabani con ra më guani'si. Cantidá ra ianglë, miles de lë'ë rai', ¹² guni'i' rai' con voz fuertë:

Lë'ë Lli'li naguti, lë'li' runë tucarë gúni' recibir labansë shtë mieti; grë mënë guëdë'ë pudërë shtë rall ca'a më.

Guëdë'ë rall grë riquesë nanapë rall ca'a më.

Guëni'i' rall sulë lë'ë më náhi' sabi; guëni'i' rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Gunë rall honrar lë'ë më; gunë rall alabar lë'ë më.

Guëni'i' rall napë më dereché parë guëribë'ai'.

¹³ Nu binia cha' grë ra cusë nabëcueshtë Dios, ra ianglë lu gube'e, ra mënë narëta' lu guë'dchiliu, hashtë grë ra mënë naná lugar shtë tēgulë nu la'ni nisëdu'u. Guni'i' rai':

Grë mieti gunë alabar lë'i'; guëdë'ë rall grë hunurë.

Guëni'i' rai' llëru'bë na pudërë shtë më.

Labansë ni runë tucarë el quë naquëbezë lu trunë nu lu Lli'li parë guëdubi tiempë.

¹⁴ Ra guëzá tapë ra nanabani guni'i rai':

—Nia Dadë. Zni gac.

Ra galdë bi tapë më guani'si bëzullibi rai' lu më nu bë'në rai' alabar el quë nanabani parë siempërë.

6

Ra gadchi sègi

¹ Iurní gunahia lu Lli'li. Iurë bëché'zi' primërë sègi, iurní binia bë shtë tubi ra tapë nanabani. Cháhi' na ziquë bë shtë nguzi'u; guní'i':

—Gude'e të guënal.

² Gunahia tubi guay naquichi. Hia nadchi'bë ma nua'a tubi iarcu guia'a ni. Iurní bédë'è rai' tubi coronë nu zía'ai' parë gúni' gan lu enemigu nu parë tsacla'guë gúni' gan lu rall.

³ Iurë lë'è Lli'li bëche'zë segundë sègi, binia bë shtë segundë ra nanabani; guní'i':

—Gude'e të guënal.

⁴ Iurní bëru'u stubi guay naná color llni. Hia nanadchi'bë ma, bë'në recibir tubi spadë ru'bë nu pudërë parë guëdchisull paz parë ra mënë narëta' lu guë'dchiliu, nu parë quini ra mënë sa' rall.

⁵ Iurë lë'è Lli'li bëche'zë tecerë sègi, iurní binia cha' tecerë nabani; guní'i':

—Gude'e të guënal.

Gunahia tubi guay nagasë. Hia nadchi'bë ma, nua'a tubi lliguë ldibrë guiá'ai'. ⁶ Binia tubi bë nabëru'u guë'láu ra nanabani. Guní'i':

—Bë'në dañi hashtë rdu' tubi kilo shtë trigu por lo quë runë nguü gan tubi dzë; nu tsunë kilo cebadë por mizmë präci ni. Perë adë rúnëdi'il dañi ra hiaguë olivo, nilë ra hiaguë uvë.

⁷ Iurë lë'è Lli'li bëche'zë cuartë sègi, iurní binia bë shtë cuartë nanabani; guní'i':

—Gude'e të guënal.

⁸ Gunahia tubi guay shlí'echi; hia nadchi'bë ma lë Galguti. Hia tëchi de ni ze'dë naldë el quë runë representar lugar shtë ra tégulë. Iurní lë'è ni bë'në recibir pudërë subré guëzátë' cuartë partë shtë mënë narëta' lu guë'dchiliu të gati rall lu guërru con gubini con galguidzë nu con ma dushë.

⁹ Iurë lë'è Lli'li bëche'zë quintë sègi, iurní gunahia guëa' bëcu'guë ra almë naná guti purquë galdí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios nu purquë guc rai' testigu shtë më lu sa' rai'. ¹⁰ Ra mënë ni guni'i rai' fuertë:

—Dadë santu, quëhúnël cumplir promësë shtë'nël. ¿Hashtë ca iurë gac ldë'èl nu gúnël cashtigu ra nagudini lë'è na'a? ra nanabani lu guë'dchiliu.

¹¹ Iurní bë'në rai' recibir lari naquichi nu repi më të parë guëzi'i ldu'u rai' stu'pë tiempë más, hashtë gac completë número shtë ra bëchi la sa' rai' naná guti por diza'quë shtë Cristo igual ziquë lë'è rai'.

¹² Iurë lë'è Lli'li bëche'zë sexto sègi, binia tubi llu ru'bë. Lë'è ngubidzë bëac ziquë tubi cusë nagasë. Lë'è mbehu bëac ziquë rënë. ¹³ Hia ra mbelëgui'i lu gube'e galaguë ra hashtë lu guë'dchiliu cumë ziquë rlaguë nashi bëlda'u iurë lë'è mbë dushë rni'bi hiaguë ni. ¹⁴ Hia gube'e gunitilú ziquë tubi guichi nardëá; hia grëtë' ra dani nu ra dani la'ni nisë bëni'bin shlugarin. ¹⁵ Hia ra rëy shtë guë'dchiliu bëca'chilú rall la'ni ra cuevë nu entrë ra guë'è ru'bë shtë guë'dchiliu. Zni zac bë'në ra mënë narnibë'a, nu ra ricu, nu ra jëfë shtë

militar, nu grë ra nanapë pudërë nu autoridá nu ra esclavë con ra nguui naná libré. ¹⁶ Guni'i rall lu dani nu lu ra guë'ë:

—Gulaguë guëc na'a tē parë guëca'chilú na'a lu mē naquëbezë lu trunë. Gulë bëca'chi lë'ë na'a lu cashtigu ru'bë naná guëshe'ldë Lli'li guëc ra mënë.

¹⁷ Pues hia lë'ë iurë bédchini, iurë shtë cashtigu ru'bë. ¿Chu gunë gan guëru'u entrë ra cusë ni?

7

Ra israelitë nanua'a sēñi luquë rai'

¹ Despuësë de ni gunahia tapë ianglë; zuldí rai' guëdubi ladë shtë guë'dchiliu. Quëzudchí rai' guëzá guëdapë mbë tē parë adë ldá'adi'i mbë lu guë'dchiliu, nilë nisëdu'u, nu ni tubi hiaguë shtë guë'dchiliu. ² Nu zac gunahia stubi ianglë naze'dë nezë guia'a. Nápi' tubi sēgi shtënë Dios nanabani. Lë'ë ianglë guni'i fuertë lu ra guëzá tapë ianglë naná bë'në recibir pudërë parë gunë rai' dañi lu guë'dchiliu nu nisëdu'u. Guni'i ianglë:

³ —Adë rúnedi'i tē dañi lu guë'dchiliu nu nilë nisëdu'u, nilë parë lu ra hiaguë hashtë guna gan guëquëa'a tubi sēñi luquë ra muzë shtë Dios, Shtëada'a.

⁴ Binia tubi número naná guc selladë, na rai' ciento cuarenta y cuatro mili shtë ra mē israelitë. ⁵ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Judá. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Rubén. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Gad. ⁶ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Aser. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Naftalí. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Manasés. ⁷ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Simeón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Leví. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Isacar. ⁸ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Zabulón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni José. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Benjamín.

Zihani mënë nagacu lari naquichi

⁹ Iurní gunahia zihani mënë naze'dë de grë naciuni nu grë guë'dchi. Gunahia ra naruadi'dzë grë clasë dizë. Zuldí rai' delantë lu trunë nu delantë lu mē nabëru'ë Lli'li. Pues cantidá rai'; ni tubi adë chu gunë gan guëlabë lë'ë rai'. Nu nacu rai' lari naquichi nu nanú zini guia'a ra mënë ni. ¹⁰ Grë rai' guni'i rai' fuertë:

Nasalvar hia'a por pudërë shtë Dios, Shtëada'a, el quë naquëbezë lu trunë, nu por pudërë shtë mē nabëru'ë Lli'li.

¹¹ Grëtë' ra ianglë naquëbezë nga'li zuldí rai' alreduerë trunë ni nu alreduerë ra galdë bi tapë mē guani'si, nu alreduerë ra tapë mē nanabani. Bëzullibi grëtë' ra mënë ni hashtë bédchini luquë rai' lu guiu'u. Delantë lu trunë bë'në rai' adorar Dios. ¹² Guni'i rai':

Nia Dadë, lë'ë labansë shtë mieti runë tucárël.

Guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtënël, nu rac bë'al grë cusë.

Guëne'e mieti graci lul nu gunë rall honrar lë'ël purquë pudërë nu fuersë shtënël llëru'bë nahin.

Nal Dios shtë na'a por grë tiempë. Amén.

¹³ Iurní tubi mē guani'si guna'bë dí'dzi' lua:

—¿Chúllëti'i ra ndë'ë naquëbezë ndë'ë, ra nanacu naquichi? ¿Ca nezë ze'dë rai'?

¹⁴ Na repia:

—Dadë lë'ël nanël.

Iurní guní'i' lua:

—L'è'è rai' na ra nagudèdè lu galèrzac zi nu bèzunè rai' almè shtë rai'. Na limpi rai' ziquè lari nauquichi por rënë shtë nabèrulè Lli'li. ¹⁵ Por ni quèbezè rai' delantè lu trunè shtë Dios nu quèhunè rai' sirvè l'è'è mè dzè la gue'lè la'ni santuari shtë mè. Nu l'è'è mè nauquèbezè lu trunè canihapè mè l'è'è rai' con pudèrè shtë mè. ¹⁶ Hia gúnèdi'i rai' sufrir gubini, ni galèrbidchi ldu'u, nilè guèza'i ngubidzè l'è'è rai', ni por galna'i adè gúnèdi'i rall sufrir ¹⁷ purquè l'è'è mè nabèrulè Lli'li, el què naná quèbezè guèlau trunè ni, quèhápì l'è'è rai' ziquè tubi vèquèrè quèhápèll ra lli'li. Nu mè r'è' gua'a l'è'è rai' catè nanú nisè narne'le vidè eternè. Nu Dios guècuè'dchí mè lu rai' grètè' nisè narru'lu lu rai'.

8

Séptimo sègi nu gushialè

¹ Iurè l'è'è mè nabèrulè Lli'li bèche'zè sègi gadchi, iurní bèa'nè silènci lu gube'e ziquè mèdi iurè. ² Lueguè gunahia lu gadchi ianglè naná quèbezè zuldí delantè lu Dios; bè'nè rai' recibir gadchi trompetè. ³ Despuèsè de ni bédchini stubi ianglè nanua'a tubi cinsari orè. Iurní guzuldí' delantè lu bècu'guè. Bèdè'è rai' zihani ialè parè gúni' ofrecer gushialè lu bècu'guè juntè con oraciuni shtë ra shmènè Dios. L'è'è bècu'guè orè zuga'a delantè trunè. ⁴ L'è'è gushialè nananú guia'a ianglè ni, be'pin hashtë lugar catè quèbezè Dios, juntè con ra oraciuni shtë ra shmènè Dios. ⁵ Iurní l'è'è ianglè guna'zi l'è'è cinsari ni; tsadzèhin con gui'i guèdchi shtë catè rie'qui. Iurní bèquèldí ianglè gui'i ni lu guè'dchiliu. Gubè nu nalè ruidè gu'; bédchini ray shtë nguzi'u nu bèllú guè'dchiliu.

Ra trompetè

⁶ Iurní ra zègadchi ianglè nanua'a ra trompetè, bè'nè rai' preparar tè parè gu'ldè rai' trompetè.

⁷ Primèrè ianglè bi'ldi trompetè; iurní gulaguè guiguè nu gui'i nutsin con rënë hashtë guè'dchiliu. Gùe'qui tecèrè partè shtë guè'dchiliu nu tecèrè partè shtë ra hiaguè nu tecèrè partè plantè narguè.

⁸ Segundè ianglè bi'ldi trompetè shtëhi' nu gulaguè ziquè tubi dani ru'bè lu nisè. Dáni ni rie'qui con bèllè, nu tecèrè partè shtënè nisèdu'u bèaquin ziquè rënë. ⁹ Hia tecèrè partè shtë ra ma nananú la'ni nisèdu'u, guti ra. Nu tecèrè partè shtë ra barcu, grètè' gualú.

¹⁰ L'è'è tecèrè ianglè bi'ldi trompetè, iurní tubi mbelègui'i ru'bè gulaguè dizdè gube'e. Rie'qui mbelègui'i ziquè grèaguè. Gulaguin lu tecèrè partè shtë ra guèè'gu nu catè nanú zini. ¹¹ L'è'è mbelègui'i ni lè Naldá. Tecèrè partè shtë nisè bèaquin ziquè naldá. Cantidá mènè guti purquè bii' rall nisè lda.

¹² L'è'è ianglè naná cuartè, bi'ldi' trompetè; iurní tecèrè partè shtë ngu-bidzè con tecèrè partè shtë mbehu nu ra mbelègui'i, gullini de manèrè què ra tecèrè partè shtë rahin bèa'nè nacahi. Bèdè'èdi'i rahin llni durantè tecèrè partè shtë dzè nu gue'lè.

¹³ Iurní gunahia nu binia tubi ianglè nariasè lu gube'e. Guní'i' fuertè:

—Prubi grètè' ra nauquèrdè lu guè'dchiliu iurè l'è'è ra tsunè ianglè rè' gu'ldè rai' trompetè shtë rai'.

9

¹ Hia l'è'è quintè ianglè bi'ldi trompetè; iurní gunahia tubi mbelègui'i naná gulaguè dizdè lu gube'e hashtë lu guè'dchiliu. L'è'è personè ni bè'nè recibir liahi shtë guèru naná guetè nu nidi'i fin shtë guèru ni. ² Iurní bèllá'li' guèru

ni; hia nga'li be'pi gushë cumë ziquë gushë shtë iurnë ru'bë. Hia lë'ë gushë ni bëcahi lu ngubidzë nu lu gube'e. ³ La'ni gushë ni bëru'u ra mbëchizu' naná riasë nu bietë ra ma lu guë'dchiliu. Bë'në ra mbëchizu' recibir pudërë parë gunë ra dañi ziquë nillë shtë guë'dchiliu. ⁴ Bë'në rai' recibir ordë adë gunë rai' dañi lu ra plantë rguë, nilë tubi cusë narguë, ni por ra hiaguë, sino nadë más gunë rai' dañi ra mënë naná nuá'adi'i sēñi shtë Dios luquë rai'. ⁵ Adë bēd'ēdi'i mē sí de quē quini rai' mënë sino nadë más parë gunë ra mënë sufrir dulurë durantë ga'i mbehu. Lë'ë dulurë ni gaquin ziquë rac tubi mieti iurë rahuë' tubi nillë lë'ë nguui. ⁶ Hia dzë ni ra mënë gac shtu'u rall gati rall perë adë gunë rai' gan gati rai'. Aunquë rac shtu'u mënë gati rall, hia lë'ë galguti ldaguë zitu parë mënë ni.

⁷ Ra mbëchizu' rlua'a ziquë guay naná preparadë parë lu guërru. Hia guëc ma napë ma ziquë tubi corunë orë; hia lu ma rlua'a ziquë tubi nguui. ⁸ Nu napë ma guitsë guëc ziquë guitsë guëc shtë na'a. Hia lai' ma rlua'a ziquë lai' león. ⁹ Cuerpë shtë ra ma nacu bien con shabë ziquë gui'bë; hia ruidë shtë shcuaguë ma na ziquë ruidë shtë cantidá carros nanaquë ra guay iurë lë'ë ra ma za iaglu'në lu guërru. ¹⁰ Napë ma llba'në ma cumë ziquë llba'në nillë con guitsë nazubë guëquin. Hia llba'në ma napë pudërë parë gunë dañi ra mënë por ga'i mbehu. ¹¹ Ra mbëchizu' rë' napë rai' tubi jëfë naná mizmë ianglë shtë gabildi. Hia lë'ë ianglë rë' lë con di'dzë hebreo, Abadón. Nu dizë griego lë ma Apolión narunë cuntienë el quë narzalú.

¹² Gudëdë primërë cusë dushë perë todavía runë faltë chupë cusë nadzë'bë.

¹³ Hia lë'ë sexto ianglë bi'ldi trompetë; iurni binia tubi bë nabëru'u entrë ra tapë cachi nanaquë bëcu'guë shtë orë. Bëcu'guë ni quëbezë delantë lu Dios.

¹⁴ Lë'ë bë guni'i lu sexto ianglë nanua'a trompetë:

—Bëlda'a ra guëzá guëdapë ra ianglë naquëdú rua' guëë'gu Eufrates.

¹⁵ Hia iurni gula'a ra guëzá ianglë ni parë quini rai' tecërë partë shtë mënë. Ra ianglë guc rai' preparadë parë iurë ni, dzë nu izë. ¹⁶ Binia tubi número shtë ra saldadë nanadchi'bë ra guay; na rall dos cientos millones.

¹⁷ Zni bëlua'alú ra guay lua. Hia ra nadchi'bë tēchi ma nua'a rai' ldu'u rai' tubi naná canihapë ldu'u rai'. Nahin color llni; nu azul, nu shli'echi. Hia ra guay napë ma guëc ma ziquë guëc león; hia rua' ra ma bëru'u be'lë nu gushë nu asufre. ¹⁸ Ra tecërë partë shtë mënë guti ra por guëzá tsunë plaguë ni narru'u rua' guay: gui'i, gushë, nu asufre ¹⁹ purquë lë'ë ra ma bë'në ra gan con rua' ma, nu con llba'në ma; pues llba'në ma rlua'a ziquë serpientë con guëc shtë ma. Con ra guëc ra ni bë'në rall dañi.

²⁰ Perë los de más mënë nagütidi'i por ra cashtigu ni, nunquë adë bësá'nëdi'i rall gunë rall cusë mal, nu bësá'nëdi'i rall gunë rall adorar ra espíritu mal con ra dzanë ídolo shtë orë u ra dzanë bēdchichi, u gui'bë shli'echi u guë'ë u hiaguë. Bësá'nëdi'i rall gunë rall adorar ra cusë ni aunquë adë ráquëdi'i guëná rahin, nu adë ráquëdi'i rall rzë rall. ²¹ Nu zac adë bësá'nëdi'i ra mënë quini sa' rall nu ni por galbëlliú shtë rall, nu ni por galërquënu tse'lë sa' rall, nilë por rbézëdi'i mënë rbaa'në rall pe shtë sa' rall.

10

Lë'ë ianglë nanua'a tubi librë bi'chi

¹ Iurni gunahia stubi ianglë nanapë pudërë ru'bë naná bēdchini de gube'e. Lë'ë ianglë nácuhi' shcahi nu nanú tubi iarcu iris guëqui'. Lúhi' rabtsë'ë ziquë ngubidzë; hia guëáhi' rlua'a ziquë tubi mbēduni shtë be'lë. ² Nuá'ai' guiá'ai' tubi librë mitu'në naná lla'lë. Iurni bēzúhi' guëáhi' ladë ldi lu nisēdu'u, nu

guéáhi' ladè rubèsè bèzúhi' lu gué'dchiliu. ³ Iurní fuertè guní'i' ziquè rzubá ra león. ⁴ Iurè gualú ra gadchi nguzi'u, iurní guc shtua'a niaquèa'a perè binia tubi bè nabèdchini de gube'e; guní'i':

—Adè rquébidi'il lo què naguni'i' ra nguzi'u; adè rquè'èdi'il lo què naguni'i' rai'.

⁵ Lueguè lè'è ianglè nagunahia, zu guéáhi' lu nisèdu'u nu gué'dchiliu, bèldísi' guia'a ladè ldi lu gube'e. ⁶ Bè'ni' jurar por lè mè naná bèntsa'u gube'e nu gué'dchiliu, nu nisèdu'u nu grè ra cusè nananú lu rahin. Guni'i' ianglè:

—Hia bèga'a iurè; nádi'i' más tiempè. ⁷ Iurè lè'è ianglè nagadchi guzublú gu'ldè trompetè shtëhi', iurní hia guc cumplir lo què nabè'nè Dios disponer antsè cumè ziquè guní'i' mè lu ra muzè shtë mè, ra nabiadi'dzè shti'dzè mè.

⁸ Hia bè naná binia, bè nabèdchini de gube'e, bèabrí guní'i' lua:

—Gua iurne' tē guèná'zil libré naná lla'lè, libré nananú guia'a ianglè naná zuldí lu nisèdu'u nu lu gué'dchiliu.

⁹ Iurní guahia lu ianglè nu guna'ba tē parè guèné'ei' libré. Iurní guní'i' ianglè lua:

—Guna'zi libré rè'; bi'ldi la'nin nu bè'nè llgabè pè runè cuntienè ra di'dzè. Primèrè gac ra di'dzè ziquè dchini shtë mbee'zè perè despuèsè guèaquin cumè cusè naldá.

¹⁰ Iurní guna'zia libré rè' nananú guia'a ianglè. Bi'ldia la'nin; bèna llgabè. Primèrè cusè za'què nahin perè despuèsè guquin cusè naldá. ¹¹ Lueguè guní'i':

—Napè què guèabril stubi. Tsagní'il shti'dzè Dios lu grètè' ra mènè, gué'dchi ra, lu ra naciuni, nu lugar catè ruadi'dzè mènè grè clasè dizè, nu lu ra rëy. Guèni'il shti'dzè mè.

11

Ra chupè testigu

¹ Iurní bène'e rai' tubi varè narrè'shè guiu'u cuahia, nu guní'i' rai' lua:

—Guasuldí nu guna'zi medidá rè'; bèrè'shè santuari shtë Dios, nu bèrè'shè bècu'guè, nu bèlabè bèldá naná quèhunè adorar lè'è Dadè nga'li. ² Perè adè rrè'shèdi'il lu rualdèa' naná tèchi fuèrè shtë iádu'u purquè grètè' ni bène'e Dios permisi parè mè zitu guèlú rall. Grè ra mènè ni guèlú ra guèc Jerusalén durantè cuarenta y chupè mbehu. ³ Perè guèshe'lda chupè testigu shtëna parè guadi'dzè rai' shti'dza durantè mili chupè gahiu'a sesenta dzè. Nacu rai' shabè rai' color nagasè.

⁴ Lè'è testigu rè' runè significar chupè hiaguè olivos, nu zac runè significar chupè gandelier naná quèbezè delantè lu Dadè narnibè'a gué'dchiliu. ⁵ Si talè chu rac shtu'u gunè dañi parè lè'è testigu ni, pues lè'è rai' napè rai' pudèrè parè guèru'u guí'i' rua' rai' naná guèza'i' completamente lè'è contrari shtë rai'. Zni gati ra grè ra narac shtu'u quini lè'è rai'. ⁶ Testigu rè' napè pudèrè parè guèsè'au rai' gube'e tē parè ldáguèdi'i' guiu durantè tiempè naguadi'dzè rai' shti'dzè Dios, nu napè rai' pudèrè parè gunè rai' cambi nisè; gaquin rënë, nu parè guèshe'ldè rai' plaguè u galguidzè tantè cumè ziquè guèni'i' ldu'u rai'. ⁷ Perè iurè tsalú grè lo què nangunè ra testigu ni, iurní lè'è ma dushè nabèru'u gabildi, guèna'zi ma lè'è rai' nu gunè ma dushè gan lu rai' hashtë gati rai'. ⁸ Hia shcuerpè rai' guèa'nin lu nezè shtë ciudá ru'bc catè bèquè'è ra mènè lè'è Dadè lu cruz. Stubi lè ciudá ni na Sodoma, nu zac Egipto. ⁹ Hia por tsunè dzè guèruldè, guèa'nè ra shcuerpè testigu ni lu nezè. Mènè shtë grè guè'dchi, mènè naruadi'dzè grè clasè dizè, mènè naze'dè de grè lugar nu

naciuni, guená rall lu ra tēgulē nu adē guēdē'ēdi'i rall permisi parē guēga'chi ra tēgulē. ¹⁰ Ra naquēredē lu guē'dchiliu guēquitē ldu'u rall purquē guti ra testigu ni, nu nalē guēuu' ldu'u rall hashtë guēshe'ldē rall regalē lu sa' rall purquē guēzá guērupē nguui ni nabiadi'dzē shti'dzē Dios, guti rai'. Bēzac zi rai' ra mēnē shtë guē'dchiliu. ¹¹ Perē despuēsē tsunē dzē guērudē, Dios bēcua'ñi lē'ē rai' parē guēbani rai' stubi, nu grē ra naganá lu rai', nalē bēdzēbē rall iurní. ¹² Lueguē iurní guērupē testigu ni bini rai' tubi bē dizdē lu gube'e naná guni'i:

—Gulē tsepi ndē'ē.

Iurní be'pi rai' gube'e la'ni tubi shcahi. Hia ra contrari shtë rai' guná rall. ¹³ Mizmē iurní gu' tubi llu ru'bē nu guēzá chi'i partē shtënē ciudá gualú nu gadchi mili mēnē guti; bē'nē llu. Los de más mēnē nabēa'nē, nalē bēdzēbē rall. Guni'i rall llēru'bē na pudērē shtë Dios.

¹⁴ Zni gudēdē segundē cusē nadzē'bē perē lueguē guēdchini stubi naná tecērē.

Trompetē gadchi

¹⁵ Lē'ē ianglē gadchi bi'ldi trompetē shtëni'. Iurní bēdchini bē fuertē dizdē gube'e. Guni'i bē:

Lugar catē rñibē'a rēy shtë guē'dchiliu, bēaquin lugar parē guēnibē'a Dios, Shtáda'a nu Cristo shini mē.

Lē'ē mē guēnibē'a mē ziquē rēy parē siemprē.

¹⁶ Iurní ra galdē bi tapē mē guani'si naná quēbezē lu trunē shtë rai' delantē lu Dios, bēzullibi rai' hashtë bēdchini luquē rai' lu guiu'u nu bē'nē rai' adorar Dios. ¹⁷ Guni'i rai':

Dzu guēne'e na'a graci lul, Dadē.

Nápēl grē pudērē; nabánil parē siemprē.

Napē quē guēdchínil parē guēnibē'al;

nu nal Rēy iurne'.

¹⁸ Ra mēnē shtë grē naciuni, bēldē rall perē hia bēga'a iurē parē gúnēl cashtigu lē'ē rall. Bēga'a tiempē gúnēl juzguē ra tēgulē.

Guēnē'el premi ca'a ra naná runē honrar lē'ēl, grē ra naná limpi delantē lul, nu grē ra narzu'bē diaguē shti'dzēl, grētē' ra narnibē'a, nu grētē' ra mēnē nanádi'i mēnē nalasac.

Bēga'a iurē parē gúnēl tsalú con grētē' ra narzac zi sa' rall parē tsalú sa' rall.

¹⁹ Iurní bēlla'lē santuari shtë Dios nananú gube'e, nu gunahia tubi cajē shtë conveñi la'ni iádu'u. Iurní gubē la'ni gube'e; gu'tē gui'i nguzi'u; binia ruidē dushē; bēllú guē'dchiliu nu gulaguē tubi guiuquē fuertē.

12

Tubi na'a con ma dushē dragón

¹ Iurní bēlua'a tubi sēñi lu gube'e. Tubi na'a bēlua'alú lua; zúbi' la'ni llni shtë ngubidzē nu zubē mbehu guéahi' nu nápi' guéqu'i tubi coronē nanua'a chi'bē chupē mbelēgui'i. ² Na'a ni nuá shíni' nu gurushía na'a con dulturē shtë nagalē shíni na'a. Pues nalē rzac zi na'a parē guēdchini shini na'a guē'dchiliu.

³ Lueguē bēlua'a stubi sēñi lu gube'e, tubi ma dushē dragón. Naru'bē ma nu na ma color llni nu napē ma gadchi guēc ma nu chí'i cachi, nu nanú tubi coronē cadē gadchi guēc ma. Nu nadchi'bē tubi coronē cadē guēc ma. ⁴ Hia con llba'nē ma lē'ē dragón bētēá tecērē partē shtë mbelēgui'i nu bēquēldí ma mbelēgui'i hashtë lu guē'dchiliu. Dragón rē' bēa'nē delantē lu na'a parē iurē

lë'ë shini na'a galë, të parë gau ma lë'ë me'dë. ⁵ Lueguë lë'ë na'a gupë tubi ngulë'në naná destinadë parë guë nibé'ai' grë naciuni tubi manërë nadushë. Lueguë lë'ë shini na'a guabsú; bia'a Dios lë'i' hashtë trunë shtë'në më lu gube'e. ⁶ Hia lë'ë na'a bëllu'në na'a parë tubi lugar catë chu nádi'i. Lugar ni bë'në Dios preparar të nga'li guëquërdë na'a parë guëdë'ë mënë nagáu na'a por mili chupë gahiu'a sesenta dzë.

⁷ Despuësë de ni, gu' tubi guërru lu gube'e. Lë'ë ianglë ru'bë Miguel con sáhi', gudildinú rai' con lë'ë ma dragón nu con grë sa' ma. ⁸ Lë'ë ma con ra ianglë shtë'nëll, gudildi rall perë adë bë'nëdi'i rall gan lu guërru; nu adë bëdzëldi'i lugar parë lë'ë rall lu gube'e. ⁹ Zni bëquëldí Dios lë'ë dragón de gube'e; ma ni na zizmë serpientë nanabani dizdë más guahietë. Lëll Diablo nu lëll Satanás naná quësguë guëdubi mënë shtë guëdchiliu. Lë'ëll con ianglë shtë'nëll, Dios bëquëldí lë'ë rall lu guëdchiliu.

¹⁰ Iurní binia tubi bë fuertë lu gube'e; guní'i':

—Hia bëdchini salvaciuni nu pudërë shtë Dios. Hia bëga'a iurë parë guë nibë'a më por autoridá shtë Cristo purquë hia lë'ë contrari shtë sa' hia'a bëquëldí Dios lë'ëll lu guëdchiliu. Pues lë'ëll bëdchi'bë galquí'a cuntrë ra shmënë Dios dzë la gue'lë. ¹¹ Ra bëchi sa' hia'a bë'në rai' gan lu enemigu por rënë shtë Lli'li nu bë'në rai' gan lu enemigu ni purquë biadi'dzë rai' diza'quë. Adë bëdzëbëdi'i rai' gati rai' por lë'ë më. ¹² Gulë bëquitë ldu'u të iurne', grë të naná quërdë lu gube'e; perë prubi ra nananú lu guëdchiliu nu ra narzë lu nisëdu'u la'ni barcu purquë lë'ë mëdzabë bietë catë quërdë të nu nalë ridëll purquë nanëll du'pë tiempë runë faltë parë gunë më cashtigu lë'ëll.

¹³ Iurë lë'ë dragón guc bë'a de quë Dios bëquëldi' lë'ëll lu guëdchiliu, guzunaldëll lë'ë na'a nanapë shíni'. ¹⁴ Perë lë'ë na'a bë'ni' recibir shcuágui' ziquë shcuaguë mbisiá të gac tsasë na'a tubi lugar lu shlatë zitu parë lu serpientë ni. Ndë lë'ë na'a ni nasegurë nu bë'nëll recibir nagáu por tsunë izë guërdë. ¹⁵ Lë'ë serpientë bëquëldí nisë con rua'll parë gaquin tubi guë'gu të gua'a nisë lë'ë na'a. ¹⁶ Perë guiu'u bë'në campañi lë'ë na'a nu bëlla'lë guiu'u. Bil' guiu'u nisë nabëru'u rua' dragón. ¹⁷ Con ni lë'ë dragón nalë bëldëll cuntrë lë'ë na'a. Iurní zia'a dragón parë tsatildinull los de más ra shini na'a, ra narunë cumplir mandamientë shtë Dios nu naná ruadi'dzë diza'quë shtë Jesucristo, ra naná testigu shtë më.

13

Chupë ma dushë

¹ Iurní guasuldía rua' nisëdu'u. Gunahia bëru'u la'ni nisëdu'u, be'pi tubi ma dushë nanapë gadchi guëquëll, nu nápëll chi'i cachi. Cadë cachi napë tubi corunë nu cadë guëquëll naquë tubi lë dzabë nabë'në ofender Dios. ² Lë'ë ma rë' nagunahia, rlu'a'a ziquë tigrë; napë ma ziquë guëa' oso, nu rua' ma na ziquë rua' león. Lë'ë dragón bëdë'ë pudërë nu autoridá nu permisi parë zubë ma ni lu trunë shtë dragón parë guë nibë'a ma. ³ Tubi de lë'ë guëc ma dushë rlu'a'a ziquë nuá'all tubi ridë naná gudini lë'ë ma perë ridë ni bëac. Nu guëdubi mënë shtë guëdchiliu bëdzëguë' ldu'u rall nu guanaldë rall tēchi ma dushë. ⁴ Nu bë'në mënë adorar lë'ë dragón purquë bëdë'ëll llëru'bë pudërë parë lë'ë ma dushë, nu zac bë'në ra mënë adorar lë'ë ma dushë. Guní'i' rall:

—Nídi'i chu stubi ziquë ma dushë rë'. Adë chu gunë gan lull.

⁵ Nu lë'ë ma dushë bë'në recibir permisi parë guëni'i' ma di'dzë dzabë, cusë narunë ofender Dios. Napë ma ni pudërë parë gúnëll ra cusë dzabë durantë

cuarenta y dos mbehu. ⁶ Zni bè'nè ma dushè; guni'ill cuntrè Dios nu gudell guèc Dadè nu guèc santuari shtë më nu guèc ra naquèbezè lu gube'e. ⁷ Nu zac lè'è ma dushè bè'nèll recibir permisi tè fildinull con grè shmènè Dios hashtë bè'nèll gan lu rai'. Nu napè ma ni autoridá subrè grè ra mènè, grè naciuni, grè guè'dchi, nu grè lugar catè ruadi'dzè mènè grè clasè dizè. ⁸ Grè ra mènè naquèrdè lu guè'dchiliu, bè'nè rall adorar lè'è ma dushè, ra mènè nanádi'i escritè lè rall la'ni librè. Librè ni naescritè lè ra nanapè vidè eternè. Guc escritè ni dizdè gurèshhtë guè'dchiliu. Lè librè ni na librè shtë el què nabèrulè Lli'li naná guti ziquè lli'li.

⁹ El què narquè diaguè shti'dza, gulè bëquè diaguè shti'dza. ¹⁰ Grètè' el què naguzac zi mènè lachigui'bè, mizmè lè'èll tsa lachigui'bè. Nu grè ra narguini sáhi' con spadè nu zac lè'èll gátill con spadè. Por ni grètè' naná shmènè Dios rqui'ni gapè rai' pacènci nu fe.

¹¹ Despuèsè de ni, gunahia stubi ma dushè nabèru'u tubi guèru shtë guè'dchiliu. Ma ni napè chupè cachi narlua'a ziquè cachi shtë lli'li perè ruadi'dzè ma ziquè cha' dragón. ¹² Nu napè ma pudèrè shtë primèrè ma dushè nu zúbèll shlugar ma ni. Nu bè'nè segundè ma parè grè ra mènè shtë guè'dchiliu bè'nè rall adorar primèrè ma dushè; ma ni bènèac ridè naná bédè'è galguti parè lè'èll. ¹³ Nu zac bè'nè ma sèni ru'bè nu milagrè hashtë bédchini gui'i shtë gube'e hashtë guè'dchiliu por pudèrè shtë ma. Ra mènè guná rall milagrè ni. ¹⁴ Por medio de grè milagrè nabè'nè ma dushè delantè lu primèrè ma dushè, bèsiguè ma grètè' ra naquèrdè lu guè'dchiliu nu gunibè'a ma de què gactsa'u tubi figurè shtë ma dushè nanua'a ridè. Ridè ni guquin por tubi spadè perè adè gútidi'i ma. ¹⁵ Hia lè'è segundè ma dushè bè'nèll recibir pudèrè parè guèdè'è ma vidè lè'è figurè shtë primèrè ma dushè, nu zac bédè'èll pudèrè parè guadi'dzè figurè ni nu parè quini ma grètè' el què adè nèdi'i gunèll adorar lè'è ma. ¹⁶ Nu bè'nè ma parè guèquè'è tubi marquè guia'a ladi ldi mènè u luquè mènè. Grè ra mènè ru'bè nu ra nalasáquèdi'i, grè ra ricu nu ra prubi, grè ra naná librè nu ra naná bajo ordè shtë sa' rall, bè'nè rall recibir marquè ni. ¹⁷ Ni tubi adè gáquèdi'i guètuu'll nilè por sí'ill si talè nápèdi'ill lè shtë ma u número shtë lè ma ni. ¹⁸ Rqui'ni lli'ni tè tsasè mieti di'dzè rè'. El què naná riasè, bè'nè calcular número shtë ma dushè. Lè'è número runè significar lè shtë tubi nguui. Número ni na shu'pè gahiu'a sesenta con shu'pè.

14

Cantè shtë 144,000 mènè

¹ Iurní gunahia lu Lli'li naná zuldí guèc tubi dani lè Sión. Con lè'è Lli'li quèbezènu tubi gahiu'a cuarenta con tapè mili mènè. Lè Lli'li naescritè luquè rai' nu zac lè shtë Shtadè Lli'li naescritè luquè ra mènè ni. ² Lueguè iurní binia tubi bè naná ze'dè dizdè gube'e. Nahin ziquè ruidè shtènè cantidá guè'gu, nu ziquè iurè rguini nguzi'u fuertè. Bè ni na ziquè cha' zihani arpa naquèu'ldè ra mènè. ³ Nu quèu'ldè rai' tubi cantè cubi delantè lu trunè nu delantè lu guèzà tapè ra nanabani, nu delantè lu ra mè guani'si. Perè ni tubi chu adè riasèdi'i cantè ni sino nadè más niá'asè ra ciento cuarenta y cuatro mili nanaguc salvar entrè los de más mènè shtë guè'dchiliu. ⁴ Ra mènè ni adè cuènúdi'i rai' tse'lè sa' rai'; na rai' limpi, nu zianaldè rai' lè'è Lli'li cualquier nezè tsáhi'. Guc salvar rai' entrè los de más mènè ziquè primèrè grupè shtë ra naná rialdí ldu'i shti'dzè Dios. Zni guc rai' ziquè ofrendè lu Dios nu lu Lli'li.

⁵ Tambiën ni tubi de lë'è rai' nabîshidi'i sino limpi na rai' delantë lu Dios catë quëbezë më.

D'i'dzë shtë tsunë ianglë

⁶ Iurní gunahia stubi ianglë naná riasë lu gube'e. Nua'a ianglë ni diza'quë parë guadi'dzënúhi' diza'quë lu ra mënë narëta' lu guë'dchiliu, ra mënë shtë naciuni, ra nabiadi'dzë grë clasë dizë, ra naquërelde lu guëdubi guë'dchiliu. Diza'quë nanua'a ianglë, nápëdi'in fin. ⁷ Guni'i ianglë fuertë:

—Gulë gapë respëti Dios, nu gulë bédë'ë labansë parë lë'i'. Hia bëga'a iurë gunë më juzguë lë'è ra mënë. Gulë bënë adorar el quë nabëntsa'u gube'e nu guë'dchiliu, nisëdu'u nu grë ra zini.

⁸ Despuësë gualú shti'dzë primërë ianglë, iurní guni'i segundë ianglë ni:

—Hia lë'è ciudá Babilonia ru'bë gunë Dios juzguë purquë ziquë tubi narzuu'dchi con vini, zni bënë Babilonia con los de más naciuni parë gunë rall duldë, cusë nadë rllu'i'di'i.

⁹ Lueguë iurní tecërë ianglë guni'i fuertë:

—Si talë tubi gunë adorar lë'è ma dushë u figurë shtënell, nu guëdë'll permisi quë marquë shtë ma dushë luquë nguui u guia'a nguui, ¹⁰ pues nguui ni napë quë sac zill lu cashtigu dushë naze'dë de Dios. Cashtigu ni na llanë shtë më nu adë núsëdi'in con galërğa'a ldu'u më. Nguui ni gúnëll sufrir la'ni gui'i nu asufre delantë lu ra ianglë santu shtë Dios nu delantë lu Lli'li.

¹¹ Lë'è gushë shtënë cashtigu ni tsepí durantë grë ra siglo. Nídi'i descansë dzë, nilë gue'lë parë ra narunë adorar lë'è ma dushë nu figurë shtë ma, u ra nabë'në recibir marquë shtë ma. ¹² Por ni grë ra shmënë Dios, nu ra narzu'bë diaguë shti'dzë më, ra narianaldë bien enseñansë shtë Jesús, rqui'ni gapë rai' pacënci.

¹³ Iurní binia tubi bë nabëru'u de gube'e. Guni'i bë lua:

—Bëquë'ë ndë'ë: “Guëquitë ldu'u ra tëgulë parë siemprë, ra naná shmënë Dadë Jesús”. Zni rni'i Espiritu. Pues guëzi'i ldu'u rai'; napë rai' descansë nu guëdë'ë Dios premi por dchi'ni nabë'në rai'.

Cashtigu parë guë'dchiliu

¹⁴ Iurní gunahia lu tubi shchahi naquichi. Quëbezë lu shchahi tubi më narlua'a ziquë Jesús. Nápi' tubi corunë orë guëqui' nu nápi' tubi cierrë dushë guia'ai' narunë significar cashtigu naze'dë guëdchini. ¹⁵ Bëru'u stubi ianglë la'ni iádu'u. Ianglë ni guni'i lu nguui nazubë rua' shchahi:

—Iurnë' bëtia'a cierrë shtënell të guëtëal cusechë purquë hia iurë bëga'a parë guëdëahin.

¹⁶ Lueguë el quë nazubë rua' shchahi bëtë'di' cierrë lu guë'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë.

¹⁷ Iurní stubi ianglë bëru'u la'ni iádu'u naná quëbezë gube'e, nu zac lë'i' nuá'ai' tubi cierrë dushë. ¹⁸ Bëru'u stubi ianglë nanapë pudërë la'ni santuari parë guëñibë'ai' gui'i. Guná'bëi' con voz fuertë lu naná nua'a cierrë dushë. Guni'i':

—Hia bëga'a iurë parë gac cashtigu ra mënë mal narëta' lu guë'dchiliu. Gaquin ziquë tubi mënë narldaguë nashi uvë të guëru'u juguë shtë uvë.

¹⁹ Hia lë'è ianglë ni bëtë'dë cierrë shtëni' lu guë'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë shtë uvë. Iurní bëtia'ai' uvë ni la'ni catë tsutsa'u'in të parë guëru'u nisë shtë uvë. Ni runë significar cashtigu dushë naná ze'dë guëc ra mënë mal. ²⁰ Ra uvë bëru'u nisë shtëni' fuërë shtë ciudá; hia lugar ni bëru'u mënë; bëdchini

rënë hashtë catë lu naná rquë frënë shtë guay. Rënë ni guc tubi guëë'gu de tsunë gahiu'a kilómetros.

15

Ra ianglë naguësëdchini gadchi plaguë

¹ Iurní gunahia lu gube'e stubi sëñi ru'bë, cusë nadzë'bë; gunahia gadchi ianglë naguësëdchini gadchi plaguë. Hia con lúltimë plaguë ni gualú llanë shtë Dios.

² Nu zac gunahia tubi cusë narlua'a ziquë nisëdu'u shtë vidrio nutsin con gui'i. Gunahia lu ra nabë'në gan lu ma dushë con figurë shtëñëll, nu bënë'në rall gan lu número shtë ma ni. Ra mënë ni zuldí rai' cula'ni rua' nisëdu'u naná ziquë vidrio. Nua'a rai' arpa nabëd'ë Dios ca'a rai'. ³ Nu quëu'ldë rai' tubi cantë shtë Moisés, el quë nabë'në sirvë lu Dios. Nu cantë ni na cantë shtë Lli'li naná rni'i zndë'ë:

Llëru'bë na pudërë shtëñël. Nalë nasa'a na lo quë nabëntsá'ul, Dadë Dios.

Lé'ël rnibë'al grëtë' cusë.

Tublí nu verdá na lo quë naquëhúnël, lé'ël Rëy shtë naciuni.

⁴ Grë mieti rdzëbë lé'ël, Dadë.

Grë mieti gunë rall adorar lé'ël.

Pues sulë lé'ël nal santu.

Grë naciuni guëdchini delantë lul nu gunë rall adorar lé'ël purquë guná rall grë lo quë nacanihúnël.

Nahin cusë za'quë nu justë.

⁵ Despuës de ni, gunahia lu gube'e nu bëlla'lë santuari shtë iádu'u catë nutsa'u ra tablë shtë lëy. ⁶ De lë'ë santuari ni bëru'u gadchi ianglë naguësëdchini ra gadchi plaguë. Nacu rai' lari lino fini nu limpi; nu rabtsë'in. Napë rai' cinturón shtë orë dëdë laguë ldu'u rai'. ⁷ Iurní tubi de tapë nanabani bënë'ë tubi copë orë cadë ra gadchi ianglë. Cadë copë gadzë con cashtigu dushë naze'dë de Dios, el quë nanabani por guëdubi siglo. ⁸ Hia lë'ë santuari gadzë gushë naná ze'dë de lugar catë quëbezë Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më. Ni tubi adë chu tsutédi'i nga'li hashtë iurë gualú gadchi plaguë nabësdchini ra gadchi ianglë.

16

Ra copë shtë cashtigu

¹ Iurní binia tubi bë fuertë naná bëru'u de lu santuari. Voz ni guni'i lu gadchi ianglë:

—Gulë tsaglda'të ra copë shtë cashtigu lu guë'dchiliu, ra cashtigu dushë shtë Dios.

² Primërë ianglë guagldá'ti' copë lu guë'dchiliu. Grëtë' mënë nanapë marquë shtë ma dushë nu naná bënë'në adorar figurë shtë ma, ni bëru'u guëë'dzu dushë ladi rall; nalë nahiu'bë ra guëë'dzu.

³ Segundë ianglë guagldá'ti' copë shtëhi' lu nisëdu'u; nu lë'ë nisë bëaquin rënë ziquë rënë shtë tégulë. Hia guti grë ra nanapë vidë la'ni nisë ni.

⁴ Tecërë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu guëë'gu nu lu ra zini; hia bëac rahin rënë. ⁵ Lueguë binia bë shtë ianglë naquëhapë nisë. Guní'i':

—Naza'quë lo quë nabë'nël, Dadë Dios. Nal Santu. Nal principi nu lé'ël nal fin. ⁶ Justë nal purquë lë'ë mënë ni gudini rall shmëñël; gudini rall ra nabíadi'dzë shtí'dzël. Pues iurne' lé'ël bë'nël parë bii' rall rënë shtë guëë'gu nu zini purquë zni runë tucarë rall.

⁷ Bini zaca tubi bē nabēdchini dizdē bēcu'guē; guni'i':

—Nia Dadē Dios, rnibē'al grētē' cusē. Bē'nēl juzguē con verdá nu manērē tubdí.

⁸ Hia cuartē ianglē guagldá'ti' copē shtēni' lu ngubidzē nu bēdē'ēi' pudērē lē'ē ngubidzē parē guēza'i ngubidzē ra mēnē con gui'i. ⁹ Grētē' mēnē güe'qui ra, cusē nadzē'bē, perē adē bē'nēdi'i rall cambi mudē nanabani rall, nu adē guni'idi'i rall llēru'bē na pudērē de Dios sino guni'i rall cusē dzabē cuntrē lē'ē mē, el quē nanapē pudērē subrē grētē' ra plaguē rē'.

¹⁰ Quintē ianglē guagldá'ti' copē shtēni' lu trunē catē quēbezē ma dushē; iurni catē rnibē'all bēa'nē nacahi. Ra mēnē gudáhuē' rall ldudzē rall por tantē durulē. ¹¹ Nilē por ni adē bēsá'nēdi'i rall parē quēhunē rall mal. Más guni'i rall cusē dzabē cuntrē Dios naquēbezē gube'e por tantē durulē nu guēē'dzu shtē rall.

¹² Hia lē'ē sexto ianglē guaglda'tē copē shtēhi' lu nisē shtē guēē'gu Eufrates; hia lē'ē nisē ni gubidchi parē gac tubi nezē, tēdē ra rēy naze'dē nezē guia'a.

¹³ Iurni gunahia lu dragón nu lē'ē ma dushē nu lē'ē nabishi; rua' rall bēru'u tsunē espíritu mal naná formē shtē lla'u. ¹⁴ Ndē'ē na ra espíritu shtē ra mēdzabē perē napē ra pudērē parē gunē rall milagrē. Bēru'u rall parē guētēá rall grētē' ra rēy shtē guē'dchiliu parē lu guērru. Gaquin dzē narunē Dios disponer. Napē mē grē pudērē. ¹⁵ “Gulē guná, na zelda sin quē adē gac ldē'édia'a, ziquē ridē tubi nguba'nē. Dichusē el quē naná zu nasini iurni nu quēhápēll shábēll tē parē adē sédi'i rall con galēshtú delantē lu mē”. ¹⁶ Hia iurni bētēá rall ra rēy lugar nalē con di'dzē hebreo, lēhin Armagedón.

¹⁷ Hia séptimo ianglē guaglda'tē copē shtēhi' lu mbē. Iurni dizdē santuari la'ni gube'e, bēru'u tubi bē fuertē naze'dē de lu trunē. Guni'i bē:

—Hia bēdchini fin.

¹⁸ Iurni gu' tubi gu'tē nguzi'u nu gu' ruidē nu gudini nguzi'u. Lē'ē guē'dchiliu bēllú; bēchi'chi guē'dchiliu con tubi llu más fuertē quē grē ra llu naná bēdchini dizdē lē'ē mē bēcue'shtē mē guē'dchiliu. ¹⁹ Lē'ē ciudá ru'bē gure'zin tsunē partē nu grē ciudá shtē guē'dchiliu gurē rahin. Iurni Dios bēagná ldu'i lē'ē ciudá ru'bē Babilonia. Bēshe'ldē mē cashtigu dushē guēc ra mēnē shtē ciudá ni, tantē llanē napē mē. ²⁰ Grētē' ra dani nu ra dani la'ni nisē, gunitilú rahin. ²¹ Nu zac gulaguē de gube'e guiguē ru'bē subrē guēc ra mēnē. Guiguē ni rzunē'ē cuarenta kilos. Perē ra nguui guni'i rall cusē dzabē cuntrē Dios por ra plaguē shtē guiguē. Guquin tubi cashtigu dushē nabēshe'ldē Dios.

17

Bē'nē Dios condenar na'a mal

¹ Iurni bēdchini tubi de gadchi ianglē nanua'a gadchi copē; mē ni guni'i lua:

—Gude'e tē guēluá'ahia cashtigu shtē na'a mal naná zúbēga'a lu nisē zili; runē cuntienē rnibē'a na'a zihani mēnē. ² Ra rēy shtē guē'dchiliu na rall ziquē mēnē adulteri; bēzullibi rall lu ra dzanē ídolo; mēnē narēta' lu guē'dchiliu na rall ziquē narzuu'dchi purquē bē'nē rall neguci mal con lē'ē na'a ni.

³ Lueguē Espiritu bēlua'a stubi cusē lua; lē'ē ianglē bia'a na lu tubi shlatē catē nídi'i mēnē. Gunahia tubi na'a nadchi'bē tubi ma dushē color llni; ma dushē ni napē gadchi guēc ma nu chí'i cachi. ⁴ Lē'ē na'a rē' nacu con lari color moradē nu llni; nu zutsa'u na'a con orē nu guē'ē nallasac nu perlas. Nuá'all tubi copē orē narunē significar cusē dzabē nabē'nēll nu mal vidē nanabani

na'a ni. ⁵ Nu naquë luquë na'a tubi lë narunë significar cusë naga'chi: "Babilonia ru'bë naná shni'a ra na'a mal, nu de grë cusë narná tushë Dios la'ni guë'dchiliu". ⁶ Lueguë gunahia na'a ni ziquë narzuu'dchi purquë gudínill zihani shmënë Dios naná guti purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Jesús, ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Iurë gunahia lu na'a ni, iurní nalë guasë ldua'a. ⁷ Iurní lë'ë ianglë guni'i lua:

—¿Pëzielú rdzëguëë' ldu'ul? Guëní'ihia lul pë runë cuntienë secretë shtë na'a ni nu pë runë cuntienë lë'ë ma dushë catë dchi'bë na'a, lë'ë ma nanapë gadchi guëc nu chi'i cachi. ⁸ Lë'ë ma dushë nagunal, na tubi nagubani antsë perë nídi'i' iurne'; perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, lë'ë ma guëru'u de guëru guetë, nu despuësë gátill nu tsall lu gabildi catë nídi'i' fin. Ra naquërelde lu guë'dchiliu, ra nanádi'i' escritë ra lë rall la'ni librë shtë vidë dizdë lë'ë guë'dchiliu gurështë, ni lë'ë rall guëdzëguëë' ldu'u rall iurë guená rall lë'ë ma dushë nanabani antsë perë guti ma, perë bëabrí gubani ma stubi.

⁹ 'Ndë'ë rqui'ni du'pë llni parë tsasë hia'a. Ra gadchi guëc ma runë significar gadchi dani catë zúbëga'a na'a ni. ¹⁰ Nu ra guëc ma runë significar gadchi rëy. Ga'i rëy ni gudëdë; gunitilú rai'. Tubi de lë'ë ra rëy ni quëgnibë'a iurne'. Hia stúbill todavía la'di guëdchínidi'i, perë iurë guëdchínill, adë guëñibë'adi'ill llëdumi timpë. ¹¹ Lë'ë ma dushë naná gubani antsë perë hia nídi'ill, ni lë'ë naná octavo rëy aunquë na rëy ni tubi de gadchi rëy. Despuësë guzia'a rëy ni lu galguti parë siemprë.

¹² 'Ra chi'i cachi nagunal, ni runë significar chi'i rëy todavía adë subëlúdi'i guëñibë'a rall, perë gunë rall recibir pudërë parë guëñibë'a rall ziquë rëy por tubsë iurë juntë con lë'ë ma dushë. ¹³ Ra chi'i rëy rë' gac rall de acuerdë nu gunë rall intriegu pudërë nu autoridá shtë rall parë lë'ë ma dushë. ¹⁴ Tildi rall cuntrë el quë nabëru'ë Lli'li perë lë'ë Lli'li gúni' gan lu rall purquë lë'ë më napë më más pudërë quë grë ra narnibë'a; más pudërë napë më quë grë ra rëy shtë guë'dchiliu. Ra mënë naquëbezënu lë'ë më, guna'bë më lë'ë rai'; gulë më lë'ë rai'; na rai' shmënë më nabë'në cumplir voluntá shtë më.

¹⁵ Lë'ë ianglë guni'i lua shcuendë nisë:

—Ra nisë zili nagunal catë zubë lë'ë na'a mal, na ra guë'dchi, mënë, ra naruadi'dzë grë clasë dizë, nu grë ra naciuni. ¹⁶ Ra chi'i cachi nagunal guëc ma dushë, na ra contrari shtë na'a mal. Guená tushë rall lë'ë na'a ni nu guëa'në na'a ni sin adë chu nádi'i' cula'ni. Nu guëa'në na'a sin shábi'. Nu tsalú pudërë shtënell; gáquëll ziquë tubi cusë narië'qui lu gui'i. ¹⁷ Zni gac purquë Dios bë'në tē gunë ra chi'i rëy lo quë narni'i' ldu'u më. Por ni bëa'në rall de acuerdë nu bédë'ë rall pudërë shtë rall guia'a ma dushë hashtë gac cumplir lo quë naguni'i' Dios. ¹⁸ Lë'ë na'a nagunal, na lë'ë ciudá ru'bë naquëgnibë'a ra rëy shtë guë'dchiliu.

18

Ciudá Babilonia gualú

¹ Despuësë de ra cusë ni, gunahia stubi ianglë naná bietë de gube'e. Nápi' llëru'bë autoridá nu pudërë. Bëzianí ianglë lu guë'dchiliu con galërabtsë'ë shtëhi' ² nu guni'i ianglë con bë fuerhtë:

—Hia gualú; hia gualú Babilonia, ciudá ru'bë nu bëaquin tubi lugar catë rëta' ra mëdzabë, lugar shtë espíritu mal nu lidchi ra ma dzabë nariasë, ra ma narná tushë mënë ³ purquë ra mënë de grëtë' naciuni, na rall ziquë narzuu'dchi por tantë neguci nabë'në rall ciudá ni. Ra rëy shtë guë'dchiliu,

bè'nè rall adorar ra dzanè ídolo la'ni ciudá ni. Hia ra comerciante shtë gué'dchiliu, bëac rall ricu por ra cusè chulè nabè'nè subrè parè ciudá ni.

⁴Iurní binia stubi bë naná ze'dè de gube'e. Guni'i':

—Gulè bëru'u ciudá ni, lè'è tè shmèna tè parè gápèdi'i tè partè juntè con duldè shtë mènè ni, nu adè guèzac zi tè por plaguè naze'dè guèc ra mènè ni.

⁵Pues mènè ni bè'nè rall zihani duldè, nu Dios bëagná ldu'i nu napè què gúni' cashtigu lè'è rall. ⁶Lè'è tè ianglè, gulè bédè'è mizmè pagu lo què bédè'è rall cua'a sa' rall nu gulè quilli hashtë chupè tantè mal según lo què nabè'nè rall. Gulè bè'nè tratè lè'è rall chupè vèsè más dushè què bè'nè rall tratè sa' rall.

⁷Catè lè'è rall guquèrèldè rall con tantè galèlujè, nu catè bè'nè rall nadchini, gulè bè'nè medir galèrzac zi nu dulurè parè lè'è rall purquè nadchini guni'i' rall: “Ndè'è zúbèga'ahia cumè ziquè tubi reina. Nádia'ia viudè nu adè sac zídia'a.” ⁸Por ni mizmè dzè guèdchini ra plaguè guèc ciudá ni. Guèdchini galguti nu galèrzac zi nu gubini. Lè'è ciudá tsequi con be'lè purquè llèru'bè pudèrè napè Dadè Dios; bè'nè mè condenar ciudá ni.

⁹Ra rëy shtë gué'dchiliu naná bèzullibi lu ra dzanè ídolo con mènè shtë ciudá, nu bëuu' ldu'u rall galèlujè shtë ciudá; gu'nè rall nu cushtiá rall iurè guèná rall lu gushè shtë ciudá narie'qui. ¹⁰Guèa'nè rall zitu purquè guèdzèbè rall cashtigu ni. Nu guèni'i' rall:

—Prubi ciudá Babilonia ru'bè nu pudèrusè. Tubsè mumèntè bédchini cashtigu dushè guèc ciudá.

¹¹Ra comerciante shtë gué'dchiliu nu zac lè'è rall gu'nè rall nu cushtiá rall por lè'è ciudá ni nagualú purquè hia nídi'i chu si'i ra cusè nanua'a rall.

¹²Nua'a rall orè, bédchichi, guè'è nalasac, perlas, lari fini, lari sèdè nu lari color moradè nu lari color llni; nu zac nua'a rall hiaguè fini naná rldia'a nashi. Nua'a rall cusè za'què nanactsa'u marfil. Nua'a rall hiaguè nalasac, gui'bè shlí'echi; nua'a rall gui'bè nalasac; nua'a rall guè'è iarè. ¹³Nua'a rall canèlè nu cusè nanutsè ziquè naná rldia'a nashi. Nua'a rall gushialè, mirra, perfume, vini, sèiti, harinè fini nu trigu; nua'a rall ma narua'a carguè. Nua'a rall lli'li, guay, guèrredè shtë guay, nu nua'a rall mènè nanápèdi'i libertá parè guètuu' rall mènè ni. ¹⁴Guni'i' ra comerciante ni shcuendè ciudá ni:

—Hiadè nápèdi'i tè ra cusè narzebi ldu'u tè, cusè narèuu' ldu'u tè. Iurní guniti tè parè siempè grètè' galèricu nu galèlujè nanapè tè.

¹⁵Ra comerciante, ra naná guc ricu por tantè bétuu' rall nu guzi'i rall la'ni ciudá ni, guèa'nè rall zitu por galèrdzèbè shtë cashtigu ni. Gu'nè rall nu cushtiá rall nu ¹⁶guni'i' rall:

—Prubi de lè'è ciudá ru'bè rè'. Nal cumè tubi na'a nanacu lari za'què color moradè nu llni. Zutsá'ul con orè nu guè'è nalasac nu perla ¹⁷perè tubsè mumèntè gualú grè galèricu ni.

Grè ra capitán shtë barcu nu ra pasajèrè nu ra marinèrè nu grè ra narunè dchi'ni lu nisèdu'u, guèa'nè rall zitu de ciudá ni. ¹⁸Iurè lè'è rall guèná rall gushè shtë ciudá narie'qui, cushtiá rall; guèni'i' rall:

—Adè guèdzélèdi'i stubi ciudá ziquè ciudá ru'bè rè'.

¹⁹Iurní bétia'a rall guiu'u guèc rall; gu'nè rall nu cushtiá rall:

—Prubi de lè'è ciudá ru'bè rè'. Con galèricu shtë ciudá grè ra nanapè barcu lu nisèdu'u, guc rall ricu; perè iurne' tubsè mumèntè gualú ciudá ni. Completamentè bèrèhin.

²⁰Perè gulè bëquitè ldu'u tè naquèbezè gube'e, lè'è tè poshtë shtë mè, lè'è tè naruadi'dzè shti'dzè mè, lè'è tè nabèzunè Dios almè shtë tè, purquè bè'nè mè

cashtigu ciudá ni. Bë'në më jushtisi por manërë mal bë'në mënë shtë ciudá tratë lë'ë të.

²¹ Iurní tubi ianglë nanapë pudërë ru'bë bældísi' tubi guë'ë ziquë tubi guë'ë naná rzua trigu; iurní bëtia'a ianglë ni lë'ë guë'ë la'ni nisëdu'u nu guni'i':

—Zndë'ë lë'ë Dios guëtia'a ciudá Babilonia la'ni nisë. Nunquë jamás guëbrídi'i guená mënë luhin. ²² Nunquë jamás guíniru'u mënë lu nezë shtë ciudá musiquë shtë arpa, nilë bédcha', nilë trompetë. Adë guëdzéldëdi'iru'u ra narunë ra dchi'ni, nu nilë tubi clasë muzë. Adë guínidi'iru'u ruidë shtë molinë. ²³ Híadë gabtsé'ëdi'iru'u llni ladi hiu'u shtë ciudá, ni cërë, ni lámpara, nu jamás guínidi'iru'u të catë nanú sa'a lidchi mënë. Zni gac aunquë antsë ra comerciante shtë'nël guc rall mënë nanapë pudërë, perë bësiguël grëtë' naciuni con galbishi.

²⁴ PUES ciudá ni na culpablë por ra galguti shtë ra shmënë Dios naruadi'dzë shti'dzë më, grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', grë ra naguti purquë guanaldë rai' shnezë Jesús.

19

¹ Despuësë de ra cusë rë', binia bë fuerhtë shtë zihani mënë naquëbezë lu gube'e. Guni'i rai':

Aleluya, Dios Shtëda'a nápi' llëru'bë pudërë.

Sulë lë'ë më rac runë salvar. Sulë lë'ë më runë tuçarë labansë shtë mënë,

² purquë lë'ë më quëhunë më juzguë tubldí nu con verdá.

Pues bë'në më condenar lë'ë na'a mal naná bëshi'ni guë'dchiliu con mal vidë shtë'nëll.

Lë'ë më bëguëu' galguezë por grëtë' ra cusë mal, por grë galguti shtë ra nabë'në sirvë lu Dios.

³ Iurní bëabré guni'i ra mënë:

—Aleluya. Lugar catë rie'qui na'a ni, nunquë cuezë tsepi gushë parë siemprë.

⁴ Hia ra galdë bi tapë më guani'si con ra tapë nanabani, bëzullibi rai' lu guiu'u nu bë'në rai' adorar Dios naná quëbezë lu trunë. Guni'i rai':

—Nia Dadë; aleluya.

⁵ Iurní binia tubi bë nabëru'u ladë trunë ni. Guni'i':

Gulë bë'në alabar Dios shtëna'a, grëtë' të naná quëhunë sirvë lu më.

Gulë gapë të respëti delantë lu më, lë'ë të naná humildë nu lë'ë të naná më nasac.

Sa'a shtë Lli'li

⁶ Nu zac binia ziquë tubi bë shtë zihani mënë; nahin ziquë bë shtë zihani guë'gu catë rzë nisë u ziquë nguzi'u fuerhtë. Guni'i rai':

Aleluya purquë hia guzublú guë'nibë'a Dadë Dios shtëna'a; napë më llëru'bë pudërë.

⁷ Cha guëquitë ldu'u hia'a; cha guëdápa'a lëgrë la'ni ldu'u hia'a, nu cha guëdë'na'a alabar lë'ë më purquë hia bédchini iurë shtë sa'a shtë Lli'li.

Lë'ë tse'lë më na preparadë.

⁸ Lë'ë na'a ni bédë'ë më permisi gácuhi' con lari fini nu limpi; rabtsë'ë lari ni. Lari fini ni runë cuntienë ra vidë tubldí shtë shmënë Dios.

⁹ Iurní guni'i ianglë lua:

—Bëquë'ë di'dzë rë': "Dichusë na ra naná invitadë lu laní sa'a shtë Lli'li".

Nu zac guni'i ianglë:

—Verdá nahin; di'dzë ni na di'dzë shtë Dios.

¹⁰ Bëzullibia iurní delantë lu ianglë parë guna adorar lë'i, parë guni'i ianglë lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia muzë shtë Dios cumë ziquë lë'ël, ziquë los de más bëchil naná quëhunë cumplir voluntá shtë më, ra narni'i diza'quë shtë më. Sulë Dios bë'në adorar lë'i.

Ra diza'quë naze'dë de Jesús na mizmë di'dzë nardë'ë Espíritu Santo parë ra muzë shtë më të guadi'dzë rai' diza'quë.

Tubi nadchi'bë guay naquichi

¹¹ Iurní gunahia lu gube'e bëlla'lë; gunahia tubi guay naquichi. El quë nadchi'bë tëchi ma, bërulë Fiel nu Verdadero purquë náhi' justë iurë rribë'ai' nu tubldí quëhúni' iurë tildinúhi' ra mënë. ¹² Slúhi' rabtsë'ë ziquë be'lë. Nuá'ai' guë'quí' zihani corunë. Nu nápi' tubi lë naescritë sulamëntë lë'ë më ranguë bë'a lë ni. ¹³ Nacu më tubi lari nutsë con rënë. Lë më ni na Di'dzë shtë Dios. ¹⁴ Nu zianaldë ra zihani suldadë shtë gube'e; nacu rai' lari lino fini naquichi nu limpi. Nu dchi'bë rai' tëchi guay naquichi. ¹⁵ De rua' më bëru'u tubi spadë dushë parë gunë më gan lu ra mënë shtë naciuni të guëni'bë'ai' lë'ë rall tubi manërë dushë. Gunë më cashtigu ziquë el quë narshi'i uvë con guëáhi'. Gunë më të gu ra mënë vini shtë cashtigu purquë bëldë Dios pudërusë con lë'ë rall. ¹⁶ Lu lari capë nu lu tëchi llibi më, naescritë tubi lëhi': "Rëy nanapë pudërë subrë grë ra rëy; Señor naná rribë'a grë ra Señor".

¹⁷ Lueguë gunahia lu tubi ianglë nazuldí lu ngubidzë. Guni'i' fuertë lu grë ra ma'ñi nariasë lu gube'e:

—Gulë gude'e nu gulë guëtëá sa' të parë shtse ru'bë shtë Dios ¹⁸ të gau të belë shtë ra rëy, nu ra jëfë militari, ra nguiu valientë. Gau të belë shtë ra guay con belë shtë ra nadchi'bë ma; gau të belë shtë ra naná rribë'a nu belë shtë ra naná bajo ordë shtë sa' rall nu belë ra mënë nalasac nu ra mënë nalasáquëdi'i.

¹⁹ Iurní gunahia lu ma dushë; gunahia lu ra rëy shtë guë'dchiliu con ra suldadë shtë'në rall. Bëdëá ra parë tildinú rall cuntrë lë'ë nadchi'bë tëchi guay naquichi con ra suldadë shtë më ni. ²⁰ Hia lë'ë ma dushë zia'a prësi juntë con profetë falsë naná bë'në zihani sëni nu milagrë delantë lu ma dushë. Por milagrë nabë'nëll bësiguë mënë ni ra nabëdë'ë permisi parë gac escritë sëni shtë ma dushë, nu bë'në rall adorar figurë shtë ma dushë. Lë'ë ma dushë con profetë falsë bëquëldí Dios lë'ë rall nabanigá rall la'ni lugar catë rëuldë con gui'i nu asufre. ²¹ Hia los de más narianaldë tëchi ra mënë ni, guti rall con spadë shtë më nadchi'bë tëchi guay. Bëru'u spadë rua' mënë ni. Grëtë' ra ma'ñi bielë ra ma con belë shtë ra tégulë ni.

20

Tubi mili izë

¹ Despuësë gunahia lu tubi ianglë naná ze'dë de gube'e con tubi liahi shtë gabildí guiá'ai'. Nu nuá'ai' tubi cadënë ru'bë. ² Lë'ë ianglë ni bëldi'bi lë'ë dragón, lë'ë serpientë nanabani dizdë guahietë, mizmë mëdzabë Satanás. Iurní bëquëdú ianglë lë'ë mëdzabë con cadënë por tubi mili izë. ³ Bëquëldí ianglë lë'ë mëdzabë la'ni gabildi; nga'li bëtá'ui' lë'ëll. Nu bëquë'ëi' tubi sëgi rua' gabildi të parë adë guërú'udi'i Satanás nu adë guësiguëdi'll ra naciuni hashtë tëtë tubi mili izë. Despuësë de tubi mili izë, iurní napë quë lda'a mëdzabë por du'pë tiempë.

⁴ Lueguë iurní gunahia ra trunë catë zubë ra nabë'në recibir pudërë parë gunë rai' juzguë. Nu zac gunahia lu ra almë naná guriuguë ra guëc rai' purquë biadi'dzë rai' shti'dzë Dios; guc rai' testigu shtë Jesús. Lë'ë ra mënë ni

adë bënëdi'i rai' adorar lë'ë ma dushë, nilë figurë shtë ma. Nu adë bënëdi'i rai' permisi parë niac marcar luquë rai' u guia'a rai'. Gunahia de quë bëabré guëbani rai' nu gunibë'a rai' con Jesucristo durantë tubi mili izë. ⁵ Perë los de más ra tēgulë adë bëabridi'i guëbani rai' sino quë hashtë despuësë tubi mili izë guc cumplir. Ndë'ë na primërë vësë guashtë ra tēgulë ladi ra tēgulë të gátidi'i rai' jamás. ⁶ Guëquitë ldu'u ra mënë ni nu guc ldai' rai' por Dios, mënë nabëabré guëbani stubi antsë ra mili izë. Nunquë jamás gati rai' stubi sino na rai' bëshuzi shtë Dios nu shtë Cristo. Nu guënbë'a rai' con lë'ë më por tubi mili izë.

⁷ Iurë tēdë ra mili izë, iurní Satanás napë quë ldá'all catë nanull präsi. ⁸ Nu guërú'ull të tsagsiguëll ra naciuni shtë guë'dchiliu. Guziá'all parë tsagsiguëll Gog nu Magog. Guëtëall ra suldadë shtë lugar ni parë guërru. Nalë zihani ra suldadë ni, ziquë iu'lli rua' nisëdu'u. ⁹ Zni bërë'tsë rall catë naná shlatë shtë guë'dchiliu nu bēdēá rall alreduerë catë nanú ra shmënë Dios nu alreduerë ciudá narak shtu'u më. Perë Dios gunibë'ai' të parë guëdchini gui'i dizdë gube'e të parë guëza'i gui'i lë'ë rall; grë rall guti. ¹⁰ Lë'ë mēdzabë naná bēsiguë lë'ë mënë ni, bēquëldí Dios lē'ëll la'ni be'lë catë rie'qui con asufre, mizmë lugar ni nanú ma dushë nu profetë falsë. Nga'li sac zi rall dzë la gue'lë por guëdubi tiempë, nídi'i fin.

Trunë naquichi catë gunë më juzguë

¹¹ Iurní gunahia tubi trunë naquichi nu gunahia lu më naquëbezë luhin. Delantë lu më gunitilú guë'dchiliu nu gube'e. Iurní bēdzélēdi'i ni tubi lugar parë lë'ë narná hia'a iurne'. ¹² Iurní gunahia lu ra tēgulë, më ru'bë nu ra nalasáquēdi'i. Zuldí rai' delantë ra Dios. Iurní bëlla'lë ra librë nu zac stubi librë bëlla'lë, librë catë naescritë ra lë shtë mënë nanapë vidë sin fin. Hia lë'ë ra tēgulë, Dios bē'në juzguë lë'ë rai' según de lo quë nabë'në rai', según lo quë naná escritë la'ni librë ni. ¹³ Lë'ë nisëdu'u bē'në intriegu ra tēgulë naná guti lu nisë. Hia lugar shtë galguti, lugar catë bëga'chi ra tēgulë, bē'nin intriegu ra tēgulë nananú nga'li. Hia iurní Dios bē'në juzguë lë'ë rai' cadë tubi rai' según lo quë nabë'nëll. ¹⁴ Iurní galguti nu lugar catë bëga'chi ra tēgulë, Dios bēquëldí lë'ë rahin la'ni lugar catë rie'qui con be'lë. Lugar ni nalë Galguti Segundë. ¹⁵ Nga'li bēquëldí Dios grëtë' ra mënë nanádi'i escritë lë rai' la'ni librë. Librë ni rni'i chull napë vidë sin fin nu chu nádi'i salvar.

21

Guë'dchiliu cubi nu gube'e cubi

¹ Despuësë gunahia lu tubi gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi purquë lë'ë primërë gube'e nu primërë guë'dchiliu hia gunitilú. Hia nídi'i nisëdu'u. ² Na Juan, gunahia lu tubi lugar catë nádi'i maldá; lë lugar ni na Jerusalen cubi naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios. Ciudá ni nalë nasa'a ziquë tubi lliguëna'a nanacu shábi' parë guëtësë'ai'. ³ Nu binia tubi bë fuertë naná guni'i dizdë lu gube'e:

—Guná, Dios quërédénuhi' con ra nguiu. Guëbanínú më lë'ë rai'; nu lë'ë rai' na ziquë guë'dchi shtë Dios. Cuezënú më lë'ë rai'. Na më Dios shtë rai' de verdá. ⁴ Dios guëcuë'dchi' grëtë' nisë narru'u lu ra mënë ni. Hia iurní jamás gati rai'. Gú'nēdi'i rai'; adë tsádi'i ldu'u rai', nu gápēdi'i rai' dulurë purquë grëtë' ra nagu' antsë hia lë'ë ni gualú.

⁵ Iurní el quë naná quëbezë lu trunë guni'i:

—Guná quëhunsa'ua nacubi grëtë' ra cusë.

Nu zac guní'i' lua:

—Bèquë'ë di'dzè rë' purquë verdá nahin nu quëhuna cumplir shti'dza.

⁶ Despuësë de ni, guni'i mē lua:

—Hia grëtë' guc. Na nahia principi nu nahia fin ziquë lëtrë A nu Z. El quë nanapë garbidchi, na guënehia ndigá nisë gu mēnë ni. Nisë ni na vidë sin fin. ⁷ El quë nagunë gan lu cusë mal, gúnëll recibir grëtë' ndë'ë ziquë herenci. Gaca Dios shtë mēnë ni nu lë'ë rai' gac rai' shinia. ⁸ Perë en cuantë ra nanápëdi'i valurë parë guëquebi rall na rall shmëna, ra nanabani mal, ra narguini mēnë, ra nabani ziquë mbecu, grë ra narunë creer galbëlliú, grëtë' ra narunë adorar cusë naruntsa'u guia'a mēnë, grëtë' nabishi ra; grë mēnë ni runë tucarë tsa rall la'ni lugar catë rie'qui con be'lë nu asufre. Nga'li gati rall parë siempër, adë nídi'i fin.

Jerusalén cubi

⁹ Ra gadchi ianglë ni nua'a rai' gadchi copë narunë significar gadchi plaguë dushë nanapë quë guëdchini. Guni'i tubi ianglë lua:

—Gude'e tē guëluá'ahia lë'ël lu naná guëtsë'a, lë'ë tse'lë shtë mē nabërulë Lli'li. ¹⁰ Bë'në Espiritu Santo tē gunahia stubi cusë. Tubi ianglë bia'a na guëc dani ru'bë. Bëlua'a ianglë na tubi ciudá ru'bë nalë Jerusalén Santu naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios. ¹¹ Ciudá ni rabtsë'ë con mizmë llni nu pudërë shtë Dios. Rabtsë'ëin ziquë tubi guë'ë namás lasac, ziquë guë'ë jaspe. Rlua'ain ziquë vidrio. ¹² Alrededurë ciudá ni nanú tubi lu' ru'bë nu llëduni. Napë lu' ni chi'bë chupë puertë. Tubi ianglë zuga'a rua' cadë puertë. Lu ra puertë ni naescritë lë shtë chi'bë chupë grupë shtë ra mēnë israelitë. ¹³ Nanú tsunë puertë nezë guia'a, tsunë puertë ladë nortë, tsunë puertë ladë sur, nu tsunë puertë ladë nezë guetë. ¹⁴ Hia lu' shtë ciudá ni napin chi'bë chupë guë'ë naná ziquë cimientë shtë lu'; hia naescritë lu guë'ë ni ra lë shtë chi'bë chupë poshtë shtë Jesús, el quë nabërulë Lli'li.

¹⁵ Lë'ë ianglë naná quëadi'dzënú na, nua'a tubi varë orë parë guërë'shë ciudá, ra puertë nu lu' shtë ciudá. ¹⁶ Lë'ë ciudá nahin cuadradë; de larguë nu igual de ancho. Lë'ë ianglë ni bërë'shi' ciudá con varë nanuá'ai'. Bërë'shë ianglë naná chupë mili chupë gahiu'a kilômetros de larguë, de alto, nu de ancho; igual na guëzá ladë shtë ciudá. ¹⁷ Lueguë bërë'shë ianglë naná lu' shtë ciudá; nabishin naná sesenta con tapë metros segün medidë nanua'a ianglë.

¹⁸ Lë'ë lu' ni nactsá'uhin de guë'ë jaspe nu lë'ë ciudá nactsá'uhin con purë orë; rlua'ain ziquë vidrio naná limpi. ¹⁹ Ra chi'bë chupë cimientë shtë lu', dzutsá'uhin con grë clasë guë'ë nalasac. Primërë cimientë na guë'ë jaspe; hia naná segundë na guë'ë safiro; hia tecërë na guë'ë ágata; cuartë na guë'ë esmeralda; ²⁰ Quintë na guë'ë ónice; sexta na guë'ë cornalina; hia séptima na guë'ë crisólito; lë'ë octavë na guë'ë berilo; lë'ë noveno na guë'ë topacio; lë'ë dëcima na guë'ë crisoprasa; lë'ë undécima na guë'ë jacinto; nu duodécima na guë'ë amatista. ²¹ Ra chi'bë chupë puertë shtë ciudá nactsa'u guë'ë perla, cadë tubi puertë na tubsë guë'ë perla. Lë'ë nezë principal shtë ciudá ni nactsa'u de purë orë. Rlua'ain ziquë vidrio purë.

²² Adë gunádia'a iádu'u shtë ciudá ni purquë mizmë lë'ë Dadë Dios narnibë'a grëtë' cusë nu el quë nabërulë Lli'li, na rai' iádu'u shtë ciudá ni. ²³ Hia lë'ë ciudá rqu'ni'di'i llni shtë ngubidzë, nilë llni shtë mbehu parë guëzianí purquë mizmë llni shtë Dios nu zac llni shtë Lli'li quëgzianí ladi guë'dchi. ²⁴ Ra naciuni naná guc ra salvar, së rai' lu llni shtë ciudá nu ra rëy shtë guë'dchiliu gue'dënú rai' grë pudërë nu hunurë shtë rai' parë gunë

rai' intriegu ni lu më. ²⁵ Ra puertë shtë ciudá jamás adë guë'audi'in dzë la gue'lë purquë guídëdi'i gue'lë. ²⁶ Nga'li ra mënë shtë grë naciuni gue'dënú rall hunurë nu cusë ru'bë parë ciudá ni. ²⁷ Perë nunquë adë tsutëdi'i cusë nanádi'i limpi la'ni ciudá; adë tsutëdi'i el quë naná mal, nilë el quë narná tushë lu sáhi', nilë el quë narguguë sáhi'. Sulë ra mënë tsutë nga'li, ra nardzelë lë rai' la'ni librë narni'i chu gac salvar. Pues lë'ë Lli'li nápi' librë ni.

22

¹ Iurní lë'ë ianglë bëluá'ai' tubi guëë'gu catë nanú nisë limpi. Nisë ni rne'e vidë sin fin. Rlua'ain clarë ziquë vidrio, nu bëru'u nisë ni dizdë lu trunë catë quëbezë Dios nu catë quëbezë Lli'li. ² Hia guërduldë nezë principal shtë ciudá nu cadë ladë shtë guëë'gu ni, riaru'bë tubi hiaguë narne'e vidë sin fin. Hiaguë ni bédë'ë tubi cusechë chi'bë chupë vësë tubi izë; rne'ein nashi cadë mbegu nu ndiaguë shtë hiaguë ni rllui' parë gunëac ra mënë shtë ra naciuni. ³ Ndë nídi'i ni tubi cusë narzac zi por galëcashtigu shtë më. Lë'ë trunë catë quëbezë më nu catë quëbezë Lli'li, zuga'a la'ni ciudá ni; hia lë'ë muzë shtë Dios quëhunë rai' adorar lë'i'. ⁴ Frentë guená rai' lu më iurní nu nua'a rai' lë më luquë rai'. ⁵ Nga'li adë tsúdi'iru'u gue'lë. Ra naquërelde nga'li adë rqu'niidi' llni shtë lámpara, ni por llni shtë ngubidzë purquë mizmë Dios, Shtëdá'a, guëzianí më lu ra mënë ni. Ndë guëribë'a rai' por grëtë' tiempë.

Hia guëlladchi iurë guëabrí Jesucristo

⁶ Lueguë lë'ë ianglë guni'i lua:

—Di'dzë rë' na verdá nu nasegurë gunë më cumplir rahin. Lë'ë Dadë Dios shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më, mizmë më ni bëshë'ldi' ianglë parë guëluá'ai' lu muzë shtë më grëtë' lo quë nagac lueguë.

Guni'i Jesús:

⁷—Guelda lueguë.

Guëquitë ldu'u el quë naná runë cuendë ra di'dzë naná escritë la'ni librë rë'.

⁸ Na Juan, binia nu gunahia grëtë' ra cusë rë'. Hia despuësë binia nu gunahia, iurní bëzullibia guëa' ianglë, el quë nabëlua'a na ra cusë ni. Guc shtua'a guna adorar lë'i' ⁹ Perë ianglë guni'i lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia tubi muzë shtë Dios igual ziquë lë'ël, ziquë ra sa'l narni'inú diza'quë lu ra mënë nu ziquë ra narunë cuendë ra di'dzë naná escritë ndë'ë. Bë'në adorar Dios.

¹⁰ Nu guni'i ianglë lua:

—Adë rca'chi ldu'udi'il ra di'dzë rë' naná escritë la'ni librë rë' purquë hia lë'ë tiempë ziagla'guë nagac cumplirin. ¹¹ Dzë ni ra mënë naquëhunë mal, tsagla'guë gunë rall mal. Ra naná më mal tsagla'guë gac rall më mal; el quë naná më za'quë lu Dios, tsagla'guë gac rall më za'quë lu më; el quë naná santu delantë lu më, tsagla'guë gáqui' santu.

Guni'i Jesús:

¹²—Zni nahin; lueguë guelda. Gueldënúa tubi premi ca'a të según lo quë naquëhunë të. ¹³ Nahia ziquë ra letre A nu Z; nahia principi nu nahia fin shtë grë ra cusë. Más antsë gurështë guë'dchiliu, nabanía iurní nu despuësë tsalú guë'dchiliu todavía nabanía.

¹⁴ Guëquitë ldu'u ra naquëhunë cumplir voluntá shtë më të gapë rai' derechë gau rai' nashi shtë hiaguë narne'e vidë sin fin. Zni gac parë tsutë

mënë ni rua' puertë shtë ciudá. ¹⁵ Perë grëtë' ra naná mal, ra naquëgsigué sa' rall, ra narunë galëbelliú, ra narquénú sa' rall, grëtë' ra narguini mënë, grëtë' ra narunë adorar cusë naractsa'u guía'a mënë nu grëtë' ra narëuu' ldu'u ra cusë engañi u ruadi'dzë rall bishi, guëa'në rall fuërë ciudá.

¹⁶—Na Jesús, bëshe'lda ianglë shtëna parë guëquëbi' nu guëni'i' grë ra di'dzë rë' lu ra grupë shtë shmënë Díos. Nahia el quë nabëdë'ë vidë parë rëy David nu nahia llëbni shtëhi'. Nahia ziquë mbelëgui'i Plojë narabtsë'ë rsili.

¹⁷ Lë'ë Espíritu Santo rni'i:

—Gude'e.

Lë'ë tse'lë Lli'li rni'i:

—Gude'e.

El quë narquë diaguë shti'dza rni'i:

—Gude'e.

El quë narbidchi si rac shtu'u gu nisë, gude'e lua parë gull nisë narne'e vidë sin fin. Rne'e më nisë ni ndigá.

¹⁸ Quëhuna testificar de quë cualquier mënë narini di'dzë naná escritë la'ni librë rë', si talë guët'u'ni nguiú más cusë, Díos gúni' cashtigu nguiú ni con plaguë naze'dë según naescritë ndë'ë. ¹⁹ Si talë chu tubi nguiú guëdchisull tubi di'dzë shtë Díos naná escritë la'ni librë rë', Díos guëti'i lë nguiú ni la'ni librë narni'i chu na salvar. Guëdchisú më derechë parë adë tsutëdi'i nguiú ni la'ni ciudá santu con grë ra bendición naná escritë la'ni librë rë'.

²⁰ El quë narquebi ra cusë rë' rni'i:

—Luëguë guëlda.

Nia, Dadë Jesús, gude'e.

²¹ Na Juan, rnia'a lu të; rac shtua'a gunë ldai' Dadë Jesucristo lë'ë të nu cuezënhí' lë'ë të. Amén.